CATALOGUS CODICUM MANU SCRIPTORUM

QUI IN BIBLIOTHECA

MONASTERII B. M. V. AD SCOTOS VINDOBONAE

SERVANTUR.

EX MANDATO REVERENDISSIMI DOMINI ABBATIS

D[RIS] ERNESTI HAUSWIRTH

EDIDIT

D[R.] P. ALBERTUS HÜBL O. S. B.

PROFESSOR C. R. GYMNASII AD SCOTOS VINDOBONAE.

VINDOBONAE ET LIPSIAE.

IN AEDIBUS GUILELMI BRAUMÜLLER

BIBLIOPOLAE C. AC R. AULAE ET UNIVERSITATIS.

1899.

TYPIS ADOLPHI HOLZHAUSEN
C. AC R. AULAE ET UNIVERSITATIS TYPOGRAPHI.

REVERENDISSIMO DOMINO

ERNESTO HAUSWIRTH

ABBATI MONASTERII B. M. V. AD SCOTOS VINDOBONAE

OCTOGESIMUM NATALEM DIEM CELEBRANTI

SACRUM.

PRAEFATIO.

Accessimus ad edendum hunc librorum manu scriptorum catalogum aucti munificentia Abbatis meritissimi, cuius et praesentium monasterii rerum, ut sint florentissimae, et praeteritorum temporum reliquiarum, ut conserventur et illustrentur, summa est cura.

Certe in cuiusvis monasterii pretiosissimis antiquitatis reliquiis habenda est copia librorum a maioribus relictorum, quibus ipsa antiquitas vivere ad posteros pergat. Quae superioribus saeculis monachi ad cultum atque humanitatem profecerunt, in bibliotheca quasi in speculo conspiciuntur, licet multa labentibus annis damna evenerint, ut quae profecta sunt, non integre speculo reddantur.

Quod etiam huius monasterii fata testantur. Permulta, quae praeterita saecula dederunt, temporum iniquitate periere; desiderantur multa, quorum fama solum ad nostram memoriam pervenit.

Quae fuerunt a. 1410 et in utraque Turcarum oppugnatione incendia, etiam libris monasterii nostri damnosa fuerunt.[1]) Praeterea dubium vix est, quin a. 1418 Scoti relinquentes

[1]) Hauswirth, Abriss einer Geschichte der Benedictiner-Abtei U. L. F. zu den Schotten in Wien, Wien 1858, 25, 56, 113.

monasterium Germanisque monachis cedentes tabulas gravioris momenti secum abstulerint;[1]) a quibus etiam libros quosdam, qui pluris aestimarentur, ablatos esse haud ineptum videtur colligere. Ceterum ignorantia et neglegentia multa periisse nullo negotio intellegitur; saepenumero enim in ligaturis fragmenta codicum dissectorum eorumque imprimis liturgicorum inveniuntur. His rebus factum est, ut antiquiorum potissimum librorum numèrus ipsius monasterii vetustati minime respondeat.

Codicum pars longe maior ad saeculum XV spectant vel illis temporibus comparati sunt. Fuerunt Abbates quidam, qui et ipsi litteras maxime colerent et suis monachis essent studiorum auctores. E quorum numero, ut paucos commemorem, Ioannes de Ochsenhausen (1428—1446) codices undecim,[2]) quod probari potest, comparavit, codicem numero 304 insignitum propria manu exaravit; Martini de Lewbicz (1446—1461?) nomen quatuor libri exhibent, quos adquisierit,[3]) e quibus unum[4]) magnam partem sua manu scripsit; codicis 251 pars Ioannis Lambacensis Abbatis (1466—1467) operae debetur. Quantum vel ex ipsis indiciis vel ex litterarum forma vel ex argumento dispici potest, a sodalibus monasterii exarati sunt libri viginti quattuor,[5]) cum de reliquorum librariis nihil inveniri possit.

Aucta est librorum copia consuetudine ac familiaritate, quae fuit illis temporibus inter monasterium et universitatem

[1]) Hauswirth 28.

[2]) Codd. 21, 22, 30, 63, 151, 266, 285, 288, 295, 317, 377.

[3]) Codd. 68, 230, 329, 354.

[4]) Cod. 68.

[5]) Codd. 25, 40, 68, 70, 98, 106, 132, 151—153, 174, 192, 250, 251, 258, 275, 304, 328, 358, 391, 395, 397, 402, 405. E librariorum numero memoratu digni prae ceteris videntur: Joannes Nagler de Päsdorf, Wolfgangus de Enzersdorf, Wolfgangus de Everding, Joannes Ratisbonensis.

Vindobonensem,[1]) cuius illustrissimi professores in largitorum numero inveniuntur. Ioannes Polczmacher, decretalium doctor ac praepositus ad s. Petrum Brunensis, quadraginta sex codices de decretalibus, sex de iure civili, triginta morales et poeticos monasterio legavit[2]) ea condicione, ut libri iuridici studiosis et doctoribus iuris data cautione et convenienti pretio commodarentur.[3]) Urbanus Mellicensis, rector universitatis a. 1425 et 1427, canonicus ad s. Stephanum, codices dedit septem;[4]) Nicolaus de Dinkelspühel codicem unum propria manu exaratum,[5]) Ioannes Oppenweyler de Haylprunna, theologiae doctor, codices quattuor,[6]) Narcissus Herz de Berching unum.[7]) Nec deerant alii diversae condicionis homines, qui libros donarent; quod ex inscriptionibus colligere licet, Stephanus Kayser quinque codices,[8]) Thomas de Weytra, sacerdos dioeceseos Pataviensis, quattuor,[9]) Leonardus Dienhofer, qui fuit Wolfgangi de Everding monasterii sodalis frater, quinque,[10]) Christianus Waslab clericus Waitzendorfensis duo,[11])

---

[1]) Cf. Aschbach, Geschichte der Wiener Universität im ersten Jahrhunderte ihres Bestehens, Wien 1865; Kink, Geschichte der kaiserlichen Universität zu Wien, Wien 1854.

[2]) Quorum hoc tempore duodetriginta certo inveniri possunt: codd. 1—9, 77—80, 82, 84, 134—137, 163, 220, 222, 229, 247, 281, 344—346.

[3]) De testamento cf. Wolfsgruber, Regesten aus dem Archive des Benedictinerstiftes Schotten in Wien, apud A. Mayer, Quellen zur Gesch. der Stadt Wien I, Wien 1895, 105.

[4]) Cf. adnotationem cod. 363.

[5]) Cod 274 ut videtur.

[6]) Codd. 42, 125, 300, 343.

[7]) Cod. 20.

[8]) Codd. 13, 14, 76, 90, 207.

[9]) Codd. 31, 87, 100, 103.

[10]) Codd. 46, 49, 92, 292, 387.

[11]) Codd. 128, 376.

Caspar Kalba, „succentor in scholis nostris“, unum[1]) dono dedit.[2])

Libri, qui sunt saeculo XV recentiores, evidentius conventualium operam produnt[3]) eamque a praepositis monasterii sublevatam et auctam. Nam Benedicti Chelidonii Abbatis (1518—1521) nomen et famam quis ignorat?[4]) Quae Wolfgangus Traunsteiner (1541—1562) ad litterarum studia promovenda fecit, eorum Wolfgangus Schmälzl exstitit laudator.[5]) Ioanni IX Schretel de Kembnat (1562—1583) publico testimonio confirmatur librariam et antiquorum et recentium librorum esse locupletem et insigniter adornatam.[6]) Antonius Spindler (1642—1648) bibliothecam munificentissime auxit.[7]) Imperante Carolo Fetzer (1705—1750), qui meritissimis adnumeratur praepositis, litterae in monasterio maxime florebant;[8]) ad huius aetatem spectant tres antiquissimi, quos habemus, bibliothecae catalogi, in quibus tamen librorum manu scriptorum nulla ratio habetur.[9])

Ac profecto catalogus codicum manu scriptorum antiquioris aetatis non exstat; satis tunc habebant brevibus adnotationibus, quae sunt in ipsis libris, possessorem indicare. Qui diligenter in libros manu scriptos animum adverteret, primus fuit

---

1) Cod. 32.

2) De his aliisque donis cf. Wolfsgruber 99 sq.

3) A monasterii sodalibus exarati expressis verbis dicuntur codices hi: 443, 444, 446—455, 463, 469—471, 480—491, 493, 506—517, 519—521, 524, 530—532, 534, 549, 553, 561, 562, 574, 576, 595, 598—604, 617—619, 626—628, 631—633, 635, 636, 642, 646—653, 659, 679, 680—683, 685, 691—700, 721, 739.

4) Hauswirth 52.

5) Hauswirth 65.

6) Hauswirth 69.

7) Hauswirth 94.

8) Hauswirth 127 sq.

9) Codd. 530—532.

P. Amandus Perschl († 1789), bibliothecarius ac parochus in monasterio.[1]) Hic vir diligentissimus non solum singulos libros historiae ratione habita perscrutatus observationes suas singulari libello collegit, sed etiam nonnullorum apographa confecit.

Antiquissimus, qui exstat, manu scriptorum catalogus isque schedulis contextus Othmaro Helferstorfer debetur, qui vir ab a. 1838 usque ad a. 1861 fuit bibliothecarius ac post usque ad a. 1880 monasterii praepositus. Hoc est unicum gravioris momenti adminiculum, quod in his tabulis conficiendis usui erat. Nam quas M. Ziegelbauer,[2]) W. Wattenbach,[3]) F. Schulte,[4]) M. Mayr,[5]) J. Huemer[6]) praebent adnotationes, ex his quamvis multa conferant ad quasdam particulas bibliothecae examinandas et describendas, in universum pauca lucri fecimus.[7])

Ad rationem huius opusculi quod attinet, in universum secuti sumus institutiones, quae a viris probatis collectae sumptibus societatis Leoninae in lucem prodierunt;[8]) neque

---

[1]) Hauswirth 140.

[2]) Hist. rei litter. O. S. B. I, Aug. Vind. 1754, 527.

[3]) Handschriften des Schottenstifts zu Wien. Archiv für ältere deutsche Geschichte X (1851) 592 sq.

[4]) Rechtshandschriften der Stiftsbibliotheken, Sitzungsberichte der Wiener Akademie der Wissenschaften LVII (1868) 607 sqq.

[5]) Wiener Handschriften zur bayerischen Geschichte. Neues Archiv für ältere deutsche Geschichte V (1880) 145 sq.

[6]) Iter Austriacum I. Wiener Studien IX (1887) 90 sq.

[7]) Cf. A. Goldmann, Verzeichnis der Handschriftenkataloge der österr.-ungar. Bibliotheken, Leipzig 1888, 49 sq., ubi litterarum monumenta, quae ad hanc bibliothecam spectant, collecta invenias. Quae praeter hos auctores de singulis codicibus ante hoc tempus emissa sunt, suo loco citantur.

[8]) Regulativ für die Bearbeitung von Manuscripten-Katalogen nach den Vorschlägen der hochw. Herren Bibliothekare Albin Czerny (Stift St. Florian), Dr. P. Otto Grillnberger (Stift Wilhering) und Gottfried Vielhaber (Stift Schlägl) entworfen von der historischen Section der Leo-Gesellschaft. Wien 1895.

dissimuletur, quantum nonnumquam Cisterciensium catalogi, qui exstant in Xeniorum Bernardinorum parte secunda inque primis, quos Weis et Grillnberger ediderunt, nobis profuerint.[1]) Accedunt opusculum a Czerny[2]) editum atque catalogi Cremifanensis[3]) et Mellicensis,[4]) quos vestigio haerere neque ad finem productos esse valde dolendum est.[5])

Restat, ut gratias referam P. Coelestino Wolfsgruber, theologiae doctori, magistro doctissimo, qui princeps fuit ad hoc opus suscipiendum, et Antonio Mayer, philosophiae doctori, viro clarissimo, tabularii et bibliothecae Austriae inferioris provinciae directori, qui consiliis saluberrimis me adiuvit et auxit; item P. Paulo Lieger, philosophiae doctori, c. r. gymnasii ad Scotos professori, qui multam diligentiam et operam consumpsit in libro corrigendo.

---

[1]) Xenia Bernardina, P. II, Vindob. 1891.

[2]) Die Handschriften der Stiftsbibliothek St. Florian, Linz 1871.

[3]) Catalogus codicum manuscriptorum in bibliotheca monasterii Cremifanensis Ord. s. Bened. asservatorum, Lentii 1877—1881.

[4]) Catalogus codicum manu scriptorum qui in bibliotheca monasterii Mellicensis servantur I, Vindob. 1889.

[5]) Praeterea saepius usui nobis erant opera bibliographica haec: Cave, Historia litteraria scriptorum ecclesiasticorum, Oxonii 1740—1743; Denis, Codices manuscripti theologici bibliothecae Palatinae Vindobonensis, Vindobonae 1793—1802; Ebert, Allgemeines bibliographisches Lexikon, Leipzig 1821—1830; Fabricius-Mansi, Bibliotheca latina mediae et infirmae aetatis, Patavii 1754; Hain, Repertorium bibliographicum, Stuttgartiae et Lutetiae Parisiorum 1826—1838; Jöcher, Allgemeines Gelehrtenlexikon, Leipzig 1750—1751; Kropff, Bibliotheca Mellicensis, Vindobonae 1747; Ossinger, Bibliotheca Augustiniana, Ingolstadii et Augustae Vindelicorum 1768; Oudinus, Commentarius de scriptoribus ecclesiasticis, Lipsiae 1722; Potthast, Bibliotheca historica medii aevi, Berlin 1862; Quetif-Echard, Scriptores ordinis praedicatorum, Lutetiae Parisiorum 1719—1721.

1. (50. a. 1.)

Chart. s. XV, f. 570, m. 2°, man. II, ligat. antiqua lign. restaur., f. 217 abscisum, aliquot litterae initiales rubrae, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est Monasterii b. Marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo.“ (De Joh. Polczmacher, professore, decano [1436, 1439, 1441, 1442, 1445, 1447] facultatis iuridicae et rectore [1438] universitatis Viennensis nec non praeposito ecclesiae Brunensis ad s. Petrum cf. Aschbach 582, 589—591, 611 et E. Hauswirth 41. De testamento viri celeberrimi cf. C. Wolfsgruber, Regesten aus dem Archive des Benedictinerstiftes Schotten in Wien, apud A. Mayer, Quellen zur Gesch. der Stadt Wien I, Wien 1895, 105.)

F. 1ᵃ—570ᵃ. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) *Repertorium magistri Johannis de calderinis.* Inc.: „A Interdum includit ut C. de nupt.“ Expl.: „Rerum diuisione quod intactum.“ F. 570ᵇ script. vacat. Auctor, iuris canonici doctor Bononiensis, circa annum 1350 floruit. Cf. Fabr.-Mansi I 321; F. Schulte, Die Rechtshandschr. n. 91; F. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 247 sqq.

2. (50. a. 2.)

Chart. s. XV, f. 320, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ imago papae alicuius (Gregorii IX.?), f. 52ᵃ imago b. Mariae virginis, f. 52ᵇ imago clerici legentis. F. 1ᵃ: „Iste liber est monasterii b. Marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor dominus Johannes Polczmacher Oremus pro eo.“ Cod. nitide scriptus et bene conservatus est.

F. 1ᵃ—320ᵃ. *(Nicolai de Tudeschis [Panormitani, Abbatis Siculi, moderni] lectura in librum primum decretalium.)* Inc.: „Hec Rubrica potest ad precedencia et ad sequencia sic

continuari." Expl.: „Post temporalem concedat nobis altissimus in secula seculorum Amen. Sit nomen domini benedictum." F. 25^b—30^b et 320^b script. vacant. Nicolaus de Tudeschis Catanensis ordinis s. Benedicti abbas Panormitanus, docuit Catanae Senis Parmae Bononiae. Anno 1434 archiepiscopus Panormitanus factus concilio Basileensi interfuit et a. 1440 ab Felice V. antipapa cardinalis creatus est. Obiit 1445. Cf. Fabr.-Mansi V 134 et Schulte, Die Gesch. der Quellen II 312 sqq.

3. (50. a. 3.)

Chart. s. XV, f. 413, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1^a imago, sicuti videtur, Gregorii IX. papae et duorum virorum doctorum, f. a cap. a: „Iste liber est Monasterii marie .... quem testatus est nobis egregius .... Polczmacher Oremus pro eo."

F. 1^a—413^b. *(Nicolai de Tudeschis lectura in librum II. decretalium.)* Inc.: „Huius Rubrice continuacio patet ex continuacione." Expl.: „Studencium in hac compilacione ad honorem ipsius Amen. Laus deo."

4. (50. a. 4.)

Chart. s. XV, f. 305, m. 2°, man. I (Goswini, qui scripsit cod. 2 et 3), ligat. antiqua lign., f. 1^a littera initialis picta, deinceps rubrae et caeruleae initiales, f. 1^a etc.: „Iste liber est monasterii b. virginis Marie alias Scotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher. Oremus pro eo."

F. 1^a—305^a. *(Nicolai de Tudeschis lectura in librum III. decretalium.)* Inc.: „Redemptor postulato suffragio ut ostendat originem." Expl.: „Per suam ineffabilem clemenciam Amen. Nycolaus abbas." Deinde: „Si go ponatur et swi sibi associatur Et nus addatur qui scripsit ita vocatur." F. 305^b script. vacat.

5. (50. a. 5.)

Chart. s. XV (1411), f. 307, m. 2°, man. I (Pauli quondam Henrici de Salina), ligat. antiqua lign. restaur., permultae litterae initiales pulchre

pictae, f. 1ª: „Iste liber est monasterii S. Marie virginis alias schotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo.“ Cod. nitide scriptus est.

1. F. 1ª—54ᵇ. Inc.: „Postquam de rebus nunc vsque et de spectantibus ad clericos.“ Expl.: „Rapiunt correccionem per canones deo gracias. *Et sic est finis huius quarti decretalium compilati per excellentissimum vtriusque iuris doctorem dominum Antonium de butrio* cuius anima requiescat cum illo qui viuit et regnat per infinita secula seculorum.“ Antonius de Butrio iurisconsultus Bononiensis in patria et Ferrariae docuit. Obiit anno 1408. Cf. Fabr.-Mansi I 122. De editionibus cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 292 et Savigny, Gesch. des röm. Rechtes VI 483. — 2. F. 54ᵇ—60ᵇ. *Incipit repeticio .... eiusdem famosissimi doctoris domini Antonii supradicti* (in cap. 13 tit. XVII libri IV decretalium). Inc.: „Per venerabilem. Hic est solempnis de re obscure dicens.“ Expl.: „De materia dixi s. c. causam. Et sic est finis huius repeticionis per venerabilem etc. Amen.“ — F. 61—64 script. vacant. — 3. F. 65ª—160ª. R. De Rescriptis. Inc.: „Abbates. Diuiditur in duas partes.“ Expl.: „Ex parte in Christo. Cui decus .... Amen. Cuius gracia suffragante et virginis gloriose marie matris eius et B. Antonii scripta illa super clement. compleui XXVIIIº marcii 1397 Bononie Ego petrus de Ancarano vtriusque iuris doctor. *Explicit lectura domini petri de Ancarano super clement.*“ Auctor ex illustri familia Farnesiarum oriundus, celebris iurisconsultus Bononiensis primum in urbe Patavina, deinde Bononiae leges publice docuit. Floruit ca. annum 1380 et obiit Bononiae ca. annum 1410. Cf. Oudin. III 1239 sq. Editiones vide apud Schulte, l. c. II 281. — F. 160ᵇ script. vacat. — 4. F. 161ª—165ª. *R. Hec tabula est super disputacionibus et consiliis domini frederici de Senis per titulos decretalium et primo de constitucionibus Rubrica.* Inc.: „[S]tatuto synodali cauetur.“ Expl.: „De regulis iuris li. VI.“ — F. 165ᵇ—166ᵇ script. vacant. — 5. F. 167ª—297ª. Prologus inc.: „Domini nostri Jesu Christi nomine eiusque matris sanctissime marie virginis.“ Expl.: „Per litteras alphabeti po-

nentur." Quaestiones inc.: „Questio disputata per dominum fredericum de Senis decretorum doctorem in studio paduano. Ad episcopum. Et capitulum communiter pertinet." Expl.: „De usuris. *Expliciunt disputaciones et questiones et consilia eximii decretorum doctoris domini Frederici de Senis* deo gracias. Per me paulum quondam Henrici de Salina anno domini M° CCCC XI die vero XXVIIII mensis decembris." Fabr.-Mansi II 209 duos iurisperitos eiusdem nominis novit, quorum uterque consilia scripsit. — F. 216ᵇ, 232ᵇ, 297ᵇ—298ᵇ script. vacant. — 6. F. 299ᵃ—309ᵃ. *(Lectura in decretum.)* Inc.: „Peruerat. In lectura decreti tenebo ordinem consuetum." Expl.: „De prescriptis li. VI. Et sic est finis istius repeticionis." — F. 309ᵇ script vacat.

6. (50. a. 6.)

Chart. s. XV, f. 232, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis pulchre picta, deinceps initiales rubrae et caeruleae, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est monasterii b. marie virginis alias Schotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—232ᵃ. Inc.: „De fide instrumentorum Rubrica. Continuata est illa rubrica." Expl.: „Et hoc textus noster expresse vult. *Explicit 2ᵃ pars secundi (decretalium) prosdocimi de Comitibus pad.*" Prosdocimus Comes vel de Comitibus (de Conti) leges Paduae, Sienae, deinde iterum Paduae docuit, ubi 1449 mortuus est. Cf. Jöcheri continuat. VI 973. — F. 232ᵇ script. vacat.

7. (50. a. 7.)

Chart. s. XV, f. 258, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis nitide picta, deinceps rubrae et caeruleae initiales, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est monasterii b. marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—258ᵃ. (Titulus in tegum. ant. a legitur): *Prosdocimi de Comitibus super secundo decreti* (recte: *decretalium*) *pars prima.* Inc.: „Continuatur hec Rubrica secundum Goffre-

dum dictum est supra de iudicio." Expl.: „Ut in iuribus alle. in glossa. Explicit prima pars 2[1] libri."

8. (50. a. 8.)

Chart. s. XV, f. 360, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ et 265ᵃ litterae initiales pictae, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est Monasterii scotorum wienne testatus ei per egregium decretorum doctorem Magistrum Johannem polczmacher."

1. F. 1ᵃ—259ᵃ. Inc.: „Clerici arma. Si queris vtrum et quando et quibus personis licitum sit." Expl.: „Extendi volumus. *Explicit Heinricus bonhit super tercio libro decretalium.*" De Henrico Bonhit (Bohic, Boyk, Boich, Voich) Armorico, iurisconsulto circa annum 1390, cf. Fabr.-Mansi I 251, III 210 sq.; Oudin. III 1251; Possevin. I 723. Editiones vide apud Schulte, Die Gesch. der Quellen II 267. — 2. F. 259ᵃ—264ᵇ. *(Registrum operis praecedentis.)* — 3. F. 265ᵃ—360ᵃ. *(Eiusdem [?] commentarius in librum quartum decretalium.)* Inc.: „De materia istius quarti libri quid sit matrimonium." Expl.: „Possessor male fidei li. VI." — F. 360ᵇ script. vacat.

9. (50. a. 9.)

Chart. s. XV, f. 196, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis nitide picta cum ornamentis, aliae initiales rubrae et caeruleae, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est monasterii b. Marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretalium doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—196ᵃ. Inc.: „Rubrica hec de accusacionibus inquisicionibus et denunciacionibus continuatur duobus modis." Expl.: „Ad quam obedienciam Christus nos inducat. Amen. *Expliciunt recollecte egregii et famosi decretorum doctoris domini Nicolai de Sicilia (de Tudeschis).*" De auctore eiusque opere cf. quod dictum est ad cod. 2. — F. 196ᵇ script. vacat.

10. (50. b. 1.)

Chart. s. XV, f. 398, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: „Prima pars Biblie a dom. Jacobo empta." Tegum. ant. b: index contentorum, dein: „Comparati (libri veteris testamenti) sunt autem et cor-

recti per Fridericum wolf qui quemlibet intime exorat ut qui utitur libro hoc dicat sibi vnum Aue Maria." Sequitur explicatio aliquot vocabulorum prologi s. Hieronymi. Tegum. post a: enumeratio symbolorum et articulorum symboli Nicaeni cum adnotationibus.

1. F. 1^a—396^a. *(Prima pars bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, lib. Iudicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon, libri II Esdrae, lib. Tobiae, lib. Judith, lib. Esther, libri II Machabaeorum. Adsunt interdum notae marginales. — 2. F. 396^b. *Hic continentur aliqua vocabula de XXVIII. cap. libri Exodi et sunt nomina lapidum.* Inc.: „Smaragdus gemmarum omnium virencium." Expl.: „Amorem diligit coniugalem." — 3. F. 397^a—397^b. *Hic continentur aliqua vocabula de XI. cap. libri levitici et sunt nomina Auium.* Inc.: „Griffes fis est." Expl.: „Ipsis afferat et pauorem." — F. 398 script. vacat.

11. (50. b. 2.)

Chart. s. XV, f. 279, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: „Secunda pars Biblie a dom. Jacobo (emta)."

1. F. 1^a. *(Index librorum s. scripturae in hoc codice contentorum.)* — F. 1^b script. vacat. — 2. F. 2^a—5^a. *Sermo super ewangelio dominice quarte post pasca.* Inc.: „[V]ado ad eum .... Duo enim sunt ad que homines." Expl.: „Que ventura sunt annunciabit." — 3. F. 5^a—8^b. *Sermo super ewangelio infra dominicam ascensionis et penthecostes.* Inc.: „[C]vm venerit paraclitus .... Omnis diuina veritas a deo." Expl.: „Certe cecitati et ignorancie." — 4. F. 8^b—11^a. *Sermo (de) dominica 17. post octauam penthecostes.* Inc.: „[C]vm intraret Jesus .... Infirmitates curantur per sua opposita." Expl.: „Inde nos esse lapsuros." — 5. F. 11^b—15^a. *Sermo (de) dominica XXII. post penthecosten.* Inc.: „[S]imile est regnum celorum .... Supra precedenti capitulo legitur." Expl.: „Quo ad culpam." — 6. F. 15^b. *(Adnotatio de divisione librorum s. scripturae et versio titulorum.)* Inc.: „Notandum quod totum corpus biblie." Expl.: „Von den werichen der XII poten." — 7. F. 16^a—241^b. *(Secunda pars bibliae veteris*

testamenti cum prologis s. Hieronymi, hoc ordine:) Lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, Canticum canticorum, lib. Sapientiae, Ecclesiasticus, lib. Tob., prophet. Isaiae, Jeremiae, Threni, prophet. Baruch, Ezechielis, Danielis, prophetiae minorum prophetarum. — F. 242ª—243ᵇ script. vacant. — 8. F. 244ª—277ª. *(Pronunciamentum de sanctis.)* De aduentu domini. Inc.: „Aduentus domini agitur per quatuor septimanas ad designandum." Expl.: „Rogemus ergo deum vt ipse impetret nobis." Opus historiae Lombardicae Jacobi de Voragine brevissimum excerptum exhibet. — 9. F. 277ª—277ᵇ. *(Excerpta ex s. Gregorio, s. Augustino, s. Bernardo, Beda, Origine, Platone.)* — 10. F. 277ᵇ—278ª. *Nota sollicitudinem pastoralis requisicionis* ut infra habetur in statutis sanctorum. (Quibus diebus ieiunetur et „credo" dicatur, ostenditur.) — 11. F. 278ª. *(Excerpta ex s. Augustino, Chrysostomo, Hieronymo.)* — 12. F. 278ª—279ᵇ. *Incipiunt concordancie ewangeliorum* .... Inc.: „De baptismo et predicacione Mat. 3." Expl.: „Luce ultimo actuum primo. Expliciunt concordancie ewangelistarum ysidorus in libro Ethymologiarum De canonibus ewangeliorum Deo gracias Amen." Quod non convenit cum l. IV c. 14 de canonibus editionis (Colon. 1617) neque alibi potuit inveniri.

12. (50. b. 3.)

Chart. et membr. s. XV, f. 325, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ª—146ª. *(Pars bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Prophetiae Isaiae, Jeremiae, Threni, prophetiae Baruch, Ezechielis, minorum prophetarum, Danielis, libri II Machabaeorum. — 2. F. 146ᵇ—149ª. *R. Canones de concordanciis ewangelistarum (s. Hieronymi).* Ed. Ven. 1771, X 2, 671 sqq. — F. 149ᵇ script. vacat. — 3. F. 150ª—218ª. R. Incipit prefacio s. Jeronimi presbiteri in libro quatuor ewangelistarum. Inc.: „Beatissimo pape damaso Jeronymus nouum opus me facere cogis." Opus expl.: „Eos qui scribendi sunt libros. Amen. *(R.) Expliciunt concordancie ewangeliorum per omnes ewangelistas sancti Jeronimi.*" Ed.

l. c. 659—872. — F. 218ᵇ script. vacat. — 4. F. 219ᵃ—287ᵇ. *(Pars bibliae novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, epistolae s. Jacobi, s. Petri, s. Joannis, s. Judae, Apocalypsis. — 5. F. 288ᵃ—325ᵇ. *R. Incipiunt Interpretaciones uocabulorum hebreorum per ordinem alphabeti.* Inc.: „Aaz apprehens uel apprehensio." Expl.: „Zusim consiliantes eos aut consiliatores eorum Amen." Est opus spurium venerabilis Bedae. Ed. Colon. 1688, III 371 sqq.

13. (50. b. 4.)

Chart. s. XIV, f. 276, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales aliquot rubrae et caeruleae, f. 3ᵃ: „Liber monasterii b. Marie virginis wulgariter Scotorum Wienne Quem testamentatus est nobis Stephanus Kayser Pie memorie Oremus deum pro eo."

F. 1ᵃ script. vacat. — 1. F. 1ᵇ. *(Excerptum ex s. Thoma 2ᵃ, 2ᵉ, q. III c. IV de ypocritis.)* — F. 2 script. vacat. — 2. F. 3ᵃ—275ᵇ. *(Pars prima bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, lib. Iudicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon. — F. 276ᵃ script. vacat. — 3. F. 276ᵇ. *(Enumeratio librorum s. scripturae veteris et novi testamenti.)*

14. (50. b. 5.)

Chart. s. XIV (1392), f. 275, man. I, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap. et ad calc.: fragm. liturg. s. XIII et index contentorum, f. 2ᵃ: „Iste liber monasterii b. Marie virginis wulgariter Scotorum Wienne Quem nobis testamentatus Stephanus Kayser pie memorie Oremus deum pro eo." Codex iste continuat cod. 13.

1. F. 1ᵃ. *(Interpretationes aliquot brevissimae verborum s. scripturae.)* — F. 1ᵇ script. vacat. — 2. F. 2ᵃ—273ᵇ. *(Pars secunda bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Lib. I. Esdrae, lib. Nehemiae, lib. III. Esdrae, lib. Tobiae, lib. Judith, lib. Esther, lib. Job, lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, Canticum canticorum, lib. Sapientiae, Ecclesiasticus, prophetiae Isaiae, Jeremiae, Threni, prophetiae Baruch,

Ezechielis, Danielis, duodecim minorum prophetarum, libri II Machabaeorum. F. 68ª legitur: „Explicit liber Job Anno 1392 In kathedra s. petri feria quinta." — F. 274 et 275 script. vacant.

15. (50. b. 6.)

Chart. et membr. s. XV, f. 546, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign. restaur., litterae aliquot initiales pictae, f. 513 pars dimidia abscisa, f. ad calc.: fragm. antiphonarii s. XIII.

F. 1ª—546ᵇ. *(Biblia veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, libri II Iudicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon, lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, lib. Sapientiae, Ecclesiasticus, Canticum canticorum, prophetiae Isaiae, Jeremiae, Baruch, Threni, prophetiae Ezechielis, Danielis, duodecim minorum prophetarum, lib. Tobiae, lib. Job, lib. Judith, lib. Esther, lib. II Machabaeorum, lib. Esdrae, lib. Nehemiae. — F. 514 script. vacat.

16. (50. b. 7.)

Chart. s. XV (1423), f. 290, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1ª. *(Adnotatio de libro Levitico.)* Inc.: „Nota leviticus est liber de oblacionibus." Expl.: „Quod omni die afferebatur." — 2. F. 1ᵇ. *(Divisio librorum novi et veteris testamenti.)* — 3. F. 1ᵇ. *(Adnotatio de variis interpretationibus s. scripturae, deinde nomina hebraica librorum Pentateuchi.)* — 4. F. 2ª—290ᵇ. *(Pars prima bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, lib. Iudicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon, lib. Esdrae, lib. Nehemiae, lib. Tobiae, lib. Judith, lib. Esther, lib. Job, lib. Psalmorum, lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Ecclesiasticus. In fine: „Finito libro tribuatur gracia cristo Sit pax legenti sit perpes vita scribenti Anno dom. M° CCCC° XXIII." — F. 15ᵇ script. vacat.

17. (50. b. 8.)

Chart. s. XV, f. 278, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: fragm. antiphonarii s. XIII.

1. F. 1ᵃ—120ᵇ. *(Pars secunda bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Prophetiae Isaiae, Jeremiae, Threni, prophetiae Baruch, Ezechielis, duodecim minorum prophetarum, Danielis, libri II Machabaeorum. — 2. F. 121ᵃ—123ᵇ. *R. Canones de concordanciis evangelistarum (s. Hieronymi).* Cf. cod. 12 (2). — 3. F. 124ᵃ—248ᵇ. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia [vel potius „concordanciae evangeliorum per omnes evangelistas s. Hieronymi", cf. cod. 12 (3)], epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, epistolae s. Jacobi, s. Petri, s. Joannis, s. Judae, Apocalypsis. — 4. F. 248ᵇ—278ᵇ. *R. Incipiunt interpretaciones uocabulorum hebreorum per ordinem alphabeti.* Inc.: „Aaz apprehens uel apprehensio." Expl.: „Zusim consiliantes eos aut consiliatores eorum." De hoc opere Bedae immerito attributo cf. cod. 12 (5).

18. (50. b. 9.)

Chart. s. XV, f. 282, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 2ᵃ et 7ᵇ: litterae initiales pictae, f. 1ᵃ: „Istum Codicem testamentatus est Monasterio beate et gloriose virginis Marie Scotorum Wienne frater Johannes Nagler de päsdorff arcium baccalaureus ante ingressum sue professionis Cuius anima requiescat in pace." Tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus de anima s. XV.

1. F. 1ᵃ. *(Excerptum ex s. Thoma, 2ᵃ 2ᵉ q. III c. IV de ypocritis et ex s. Joannis [Chrysostomi] homilia XXII. de iisdem.)* — 2. F. 1ᵇ. *Nota quedam vocabula super prologum sequentem:* Ambrosius frater. — 3. F. 2ᵃ—282ᵇ. *(Pars prima bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, lib. Iudicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon. — F. 233ᵇ script. vacat. — 4. F. 282ᵇ. *(Ordo librorum veteris testamenti.)*

19. (50. b. 10.)

Chart. s. XV (1465—1466), f. 276, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, f. 1ᵃ: „Volumen istud testamentatus

est Monasterio beate et gloriose virginis Marie Scotorum Wienne frater Johannes Nagler de päsdorff arcium waccalaureus In ingressu sue professionis Oremus pro eo Comede volumen istud et vadens loquere ad filios israel etc. Ezech. c. 2."

1. F. 1a. *(Index contentorum.)* — F. 1b script. vacat. — 2. F. 2a—262a. *(Pars secunda bibliae veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, lib. Tobiae, lib. Judith, lib. Esther, lib. Job, Canticum canticorum, lib. Sapientiae, Ecclesiasticus, prophetiae Isaiae, Jeremiae, Threni, prophetiae Baruch, Ezechielis, Danielis, duodecim minorum prophetarum, libri II Machabaeorum. — 3. F. 262b—273a. *(Explicatio vocabulorum, quae in libris supra dictis et in prologis s. Hieronymi occurrunt.)* Inc.: „Ad cromacium et elyodorum qui episcopi fuerunt." Expl.: „Simpliciter i. e. petit." — 4. F. 273a—273b. *(Repetuntur e numero eorum, quae supra explicata sunt, vocabula litt. a incip.)* — 5. F. 274a—276b. *(Versus de supra citatis libris s. scripturae cum glossa interlineari.)* R. Parabole uel proverbia salomonis. Inc.: „Predicat extranea melior remoue bibe sex sunt." Expl.: „Dragmas eupatoris fraus alchima mors nytanoys." Versus sunt fragmentum summae sive argumentorum capitum omnium bibliorum utriusque testamenti Alexandri de Villa Dei, de quo cf. Leyser. Hist. poetarum et poemat. med. aevi, Halae Magdeb. 1721, 767—771. Quae summa etiam tamquam biblia pauperum Alberto Magno attribuitur. Cf. Pavel, Hohenfurter Handschriften in Xenia Bernardina II 2 XCI (7). Editiones vide apud Fabr.-Mansi I 68. — F. 45a legitur: R. Sequitur prologus in librum Job. Anno LXV. — F. 195a. *R. Incipit liber Danielis prophete* Et primo premittitur prologus Anno domini 1466. — F. 273a. R. Anno domini etc. 1466. fuerunt barones in campis cum quodam fortalicio nomine Peinnhoff non remote distans a Zwerndorff Et capitaneus ribaldorum fuit Schettnewangko et francz vom hag Sed dominus ieorius in parte nostra capitaneus erat.

20. (50. c. 1.)

Chart. s. XV, f. 366, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. ad calc. a: „Iste liber fuit Magistri Narcissi (Herz de Berching, [cf. Aschbach

453 sqq.]), quem emit a mag. vrbano de mellico (cf. Aschbach 445 sqq.) quatuor flor. vngr. et 5 sol. Anno 1426 defuncto mag. narcisso emptus est a dom. iohanne de ochsenhausen abbate scotorum pro eadem peccunia."

F. 1ᵃ—366ᵇ. *R. Incipit prologus in Augustinum de ciuitate dei.* Inc.: „Interea cum Roma Gothorum irrupcione." Opus inc.: „Gloriosissimam ciuitatem dei siue in hoc temporum cursu." Expl.: „Deo mecum gratias congratulantes agant. Gloria et honor patri et filio et spiritui sancto omnipotenti Deo in excelsis in secula seculorum Amen. Et sic est finis libri de ciuitate dei Deo gracias." Ed. Maur. 1685, VII. — F. 141ᵇ—146ᵇ script. vacant.

21. (50. c. 2.)

Chart. s. XV (1433), f. 324, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: excerpta ex s. Augustino et s. Gregorio, deinde: „Iste liber comparatus est tempore johannis abbatis de oxenhausen Oremus pro eo."

1. F. 1ᵃ—323ᵇ. (Alia manu:) *Augustinus super primam Quinquagenam psalmorum* (= enarrationes in ps. 1—50). R. Incipit prologus b. augustini ep. in librum psalmorum. Inc.: „Omnis scriptura diuinitus inspirata." Expl.: „Psalmorum indicent inicia." Prologus non est s. Augustini, sed secundum Maurinos Basilii ad eius commentarios in psalmos praefatio. Opus inc.: „Beatus vir qui non abiit .... De domino nostro Jesu Christo." Expl.: „Deus de illo exigit suam." In fine: „Liber monasterii s. marie alias scotorum in wienna pat. dyoces. scriptus in generali Basiliensi concilio. 1433." Ed. Maur. 1691, IV 1—474. — 2. F. 323ᵇ—324ᵃ. *R. Sequitur illius libri tabula.* — F. 324ᵇ script. vacat.

22. (50. c. 3.)

Chart. s. XV (1434), f. 381, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Iste liber comparatus est tempore johannis abbatis de oxenhausen Oremus pro eo." In fine aliquot folia desunt.

1. F. 1ᵃ—229ᵇ. *Incipit Augustinus super secunda Quinquagena psalmorum videlicet: Quid gloriaris in malicia* (= enar-

rationes in ps. 51—76). Inc.: „Psalmus breuis est de quo loquendum suscepimus.“ — Expl.: „Et uestigia tua non cognoscerent. 1434 Scotorum Wyenne.“ Ed. Maur. 1691, IV 475—815. — 2. F. 230^a—381^b. *Quarta pars psalterii* (= enarrationes in ps. 119—140, 20). Inc.: „Brevis psalmus est et ualde utilis.“ Expl.: „Potest mittere in gehennam ignis ....“ (finis deest). Ed. l. c. 1364—1574. — F. 230^b et 382 script. vacant.

23. (50. c. 4.)

Chart. s. XV (ca. 1428), f. 327, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post a: fragm. hebr., f. 1—4 et 6 desunt, f. 7^a etc.: „Hic liber est Cenobii b. marie virginis alias Scotorum wyenne quem testatus est M[agister] Jodocus de heylprunna.“

1. F. 5^a—5^b. *(Registrum.)* — 2. F. 7^a—165^b. *R. Incipit postilla seu exposicio tercie quinquagene psalmorum.* Inc.: „Domine exaudi o[racionem] m[eam] .... Hic incipit tercia quinquagena psalmorum. Vnde notandum quod totalis liber.“ Expl.: „Ad quam laudem nos perducat qui cum patre .... Amen.“ Auctor Jodocus de Haylprunna esse videtur, nam pars altera codicis aliud eiusdem opus exhibet et codex iste ex eius bonis relictus est. — F. 85^a, 114^b—115^b, 166^a—169^b script. vacant. — 2. F. 170^a—327^b. R. 1428 post Colomanni. *Incipit prohemium lecture Magistri Jodoci de Haylprunna in theologia doctoris egregij in Marcum evangelistam de laude et preconio sacre scripture.* Inc.: „In Christi nomine. Amen. Lecturus ex disposicione et licencia inclite matris nostre facultatis theologice.“ Expl.: „Et omnis debetur obediencia in seculorum secula. Amen.“ F. 238^b—239^a, 291^b, 313^a script. vacant. De Jodoco Weiler de Haylprunna, philos. et theol. professore, ad s. Stephanum canonico, ter academico rectoratu intra annos 1433—1447 functo, † 1457 cf. Aschbach 475 sqq., ubi neutrius ex operibus, quae supra citavi, mentio fit. Verisimile est autogramma auctoris exstare. Idem fratribus monasterii nostri familiariter utebatur. Saepius ibi conciones habuit (cf. Denis II 1948) et bibliothecae nostrae complures codices testamento reliquit.

24. (50. c. 5.)

Chart. s. XIV (1390), f. 250, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1a—167b. *R. In nomine etc. Incipit liber Augustini de sancta trinitate.* Prologus inc.: „Libros de trinitate que deus est quindecim scripsi." Epistola ad Aurelium papam inc.: „De trinitate que deus summus." Lib. I. inc.: „Lecturus hec que de trinitate disserimus." Lib. XV. expl.: „Et tu ignosce et tui. Amen. (R.) Explicit liber de trinitate b. Augustini Anno dom. M° CCC° LXXXX° die dominica sanctorum martirum Procii et Iacincti et cetera. Finito libro sit laus et gloria christo." Ed. Maur. 1694, VIII 747—1003. — 2. F. 168a—250a. *(Flores ex pluribus s. Augustini operibus per Franciscum Mayronium, ordinis fratrum minorum, collecti.)* 1. F. 168a—221b. Flores b. Augustini In libro de trinitate per veritates electas sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod tripliciter contigit." Expl.: „Vbi clausisti operi pulsanti. Amen." — 2. F. 221b—229b. Flores b. Augustini in libro confessionum sic colliguntur. Inc.: „Primum dictum notabile est istud Fecisti nos domine." Expl.: „Sicut appetitus sensitiuus." — 3. F. 229b—233b. Flores b. augustini in libro octaginta trium questionum sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod omne quod est." Expl.: „Aut per adopcionem aut per legem." — 4. F. 233b—237b. Flores veritatum libri b. augustini de mirabilibus sacre scripture sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod ex informa materia." Expl.: „In suum dominium vendicabant." — 5. F. 237b—242b. R. In librum retractacionum. Flores b. augustini in libro retractacionum sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod qui non habet." Expl.: „Non fuit certus." — 6. F. 242b—244a. Flores b. augustini super genesim contra manicheos sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod nulla scriptura." Expl.: „Interficit iuste caput perinditur." — 7. F. 244a—245b. R. Flores b. augustini contra adamancium . . . . sic colliguntur. Inc.: „Prima veritas est quod sincera sapiencia." Expl.: „Per nichil inclinacionem." — 8. F. 245b—246b. R. Veritates siue flores b. Augustini super Mattheum. Inc.: „Prima veritas est quod istud dictum

b. Johannis.“ Expl.: „Mortem non timent.“ — 9. F. 246ᵇ—247ᵇ. Sequitur super Lucam. Inc.: „Prima veritas est quod illud dictum gabriel.“ Expl.: „Finxit se longius ire.“ — 10. F. 247ᵇ—249ᵇ. R. Veritates siue flores in questionibus. Inc.: „Prima veritas quod nullum est inter corpus.“ Expl.: „Vt ipsam perditam recuperet.“ — 11. F. 249ᵇ—250ᵃ. In sermone b. augustini de stoycis et eypicuris. Inc.: „Primum dictum est quod cum paulus apostolus.“ Expl.: „Quam surditas cum visu.“ — 12. F. 250ᵃ. Inc.: „In sermone b. augustini de hoc quod dictum est ego sum quod angelus est.“ Expl.: „Mutari non possum. Amen. Expliciunt libri b. Augustini.“ F. 250ᵇ script. vacat. Franciscus Mayronius vel Maronis, ordinis minorum, Mayroni in comitatu Nizzensi (Jöcher III 334 sq.) aut Dignae in Provincia (Cave II app. 17 sq.) natus, doctor illuminatus vel acutus nec non magister abstractionum dictus, Joannis Scoti discipulus (Wadding. ann. VI 136), circa annum 1315 floruit et 1325 Placentiae obiit. Quamquam auctor opusculum suum saepius „flores“ appellat, hoc nomen apud nullum laudatorum scriptorum neque apud Fabric. (II 195 sqq.), qui uberrimum librorum indicem nobis praebet, invenitur. Ea, quae argumento quidem opus efficiunt, seiuncta et variis nominibus significata inveniuntur ut theologicae veritates sive compendium librorum s. Augustini de civitate dei vel commentarii breves. Praeterea cf. A. Weiss, Handschr.-Verz. von Reun in Xen. Bernh. II 1, cod. 63 et Denis II´ 751 sq.

25. (50. c. 6.)

Chart. et membr. s. XV (1402), f. 133, 2°, man. I (Simonis?), ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b: registrum contentorum, in cuius fine legitur: „Omelie autem secundum consuetudinem nostri monasterii in wyenna leguntur pro leccionibus matutinarum secundum signaturam inferius descriptam.“ Cod. in monasterio nostro scriptus esse videtur.

F. 1ᵃ—133ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Omelie b. gregorii pape (in evangelia).* Inc.: „Erunt signa in sole .... Dominus ac redemptor noster fratres karissimi paratos nos inuenire desiderans.“ Homilia ultima super evang.: „Si quis

venit ad me" expl.: „Ipse nobis gaudia desiderata concedat.... Amen. Et sic est finis deo gracias. Anno dom. M° CCCC° II° in die s. Johannis baptiste finitus est liber etc. necessitate compulsus etc. Symon Symon Symon. (R.) Laus tibi sit criste quoniam liber explicit iste Amen solamen sprach der blynde zw dem lamen stramen." Ed. Maur. 1705, I 1431 sqq. Epistola s. Gregorii ad episcopum Tauromenitanum et oratio ad plebem de mortalitate, quae in editione col. 1434 sq. exhibentur, desunt codici nostro. Series usque ad homiliam 36 eadem est; deinde sequuntur homiliae 40, 38, 39, 37 editionis. Singulis homiliis praecedunt initia evangeliorum.

26. (50. c. 7.)

Chart. s. XV (1412), f. 185, 2°, man. I (Egydii de Zwyerotycz [cf. cod. 27]), ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae eleganter exaratae, margines foliorum sorde maculati.

F. 1ª—185ª. *(Prima pars moralium [lib. I—XVIII] b. Gregorii papae).* R. Prologus Moralium beatissimi Gregorij pape vrbis Romane ad s. Leandrum Episcopum Spalensem. Inc.: „Reuerendissimo .... Dudum te frater sanctissime in Constantinopolitana vrbe cognoscens." R. Incipit prephacio communis. Inc.: „Inter multos sepe queritur." R. Incipit primus liber. Inc.: „Vir erat in terra Hus .... Idcirco sanctus vir vbi habitauerit." Lib. XVIII expl.: „In ipso suo fonte biberimus. Alleluia alleluia alleluia. Anno domini Millesimo Quadringentesimo duodecimo finita est hec pars prima Moralium b. Gregorii pape in vigilia vigilie nativitatis Christi Per Egidium Olym Cantorem in Budweys." Ed. Maur. 1705, I 1—604. — F. 185ᵇ script. vacat.

27. (50. c. 8.)

Chart. s. XV (1413), f. 197, 2°, man. I (Egydii de Zwyerotycz), ligat. antiqua lign. restaur., litterae initiales eleganter exaratae.

F. 1ª—197ª. *(Altera pars moralium [lib. XIX—XXXV] b. Gregorii papae.)* R. Incipit liber moralium Decimus nonus.

Inc.: „Quid mirum si eterna dei sapiencia.“ Opus expl.: „Pro me lacrimas reddit. Explicit liber Moralium b. Gregorii pape sub Anno dom. Millesimo quadringentesimo decimo tercio feria ante festum s. Vrbani in Budweys per Egidium de Zwyerotycz olym cantorem ibidem in Budweys Alleluja.“ Ed. Maur. 1705, I 604—1168. — F. 197ᵇ script. vacat.

28. (50. c. 9.)

Chart. s. XV (1448), f. 420, 2°, man. VI (II Pauli de Niclaspurga), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. liturg. s. XIV cum neumis, tegum. post. a: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—186ᵇ. *R. Incipiunt epistole s. Bernhardi abbatis clareuallensis ad varios status hominum.* Epistola prima ad Robertum nepotem suum qui de cysterciensi ordine transierat ad cluniacensem. Inc.: „Satis et plus quam satis sustinui fili.“ Epistola „exhortatoria ad archiepiscopos et ad orientalem Franciam atque Bauariam ad passagium pro signacione crucis et terre sancte liberacionem“ expl.: „Quod auertat a uobis qui est super omnia deus benedictus in secula Amen. (R.) Expliciunt epistole b. Bernhardi abbatis anno dom. 1448 circa festum sancti Mathie apostoli.“ Alia manus addidit ad Ermirgardam comitissam epistolam, quae inc.: „Recepi delicias cordis mei,“ et prologum in epistolam primam, qui inc.: „Frater Rubertus sancti Bernhardi monachus.“ Codex epistolas 278 continet, quae in opp. omn. s. Bernardi inveniuntur. — 2. F. 187ᵃ—189ᵇ. *R. Incipit registrum epistolarum b. Bernhardi abbatis,* eo ordine quo in hoc libro sunt scripte. quia aliter fuerunt in quodam exemplari ordinate. Et alique eisdem sunt hic addite. — F. 190—192 script. vacant. — 3. F. 193ᵃ—214ᵇ. *R. Incipit liber exhortacionis (de salutaribus documentis) b. Augustini ad quendam Comitem karissimum sibi.* Inc.: „O mi frater karissime si cupias scire.“. Expl.: „Virtus et imperium et potestas in secula seculorum Amen. Explicit liber exhortacionis .... scriptus per manus Pauli de Niclaspurga Anno etc. decemb.“ Opus spurium. Ed. Maur. 1685, VI app. 193—210. — 4. F. 215ᵃ—216ᵃ. *R. Epistola (s. Bernardi?) ad virginem de preconio laudis eius.* Filia fuit comitis

Andegauensis que spreuit thalamum et coniugium regis anglorum pro cubiculo regis celorum et facta monacha et abbatissa fuit. Inc.: „Venerabili abbatisse fontis hebraldi .... Inspector conscienciarum deus.“ Expl.: „Non potui pluribus impeditus.“ Epistola in edit. inveniri non potuit. — F. 216ᵇ script. vacat. — 5. F. 217ᵃ—288ᵇ. Inc.: „Cogitatum habe in preceptis dei .... Hoc clamat lex.“ Expl.: „Habere volens pro repetitis Amen Deo gracias. *Explicit exemplarium decalogi etc.* De Haselpach thomas legis deique magister Ast sicut plebanus fabricat illud opus Anno Millesimo quadringentesimo trigesimo nono. Optat et ipse preces gratas amore dei.“ Aschbach 521, sermones in decalogum commemorat, quos anno 1449 habitos esse dicit. — 6. F. 289ᵃ—303ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Questio magistralis de sanctificacione sabbati.* Inc.: „Vtrum sanctificare sabbatum paciatur actuale peccatum.“ Expl.: „Nescio excusaciones de peccato Et tantum de ista questione.“ — 7. F. 303ᵇ—308ᵃ. Inc.: „[D]ilecto fratri priori s. Marci .... Miror quorsum tendat prudencia tua.“ Expl.: „Libros sanctarum scripturarum ad manum haberem. *Explicit epistola b. Bernhardi abbatis Clareuallensis ordinis Cisterciensis ad priorem s. Marci Cluniacensem contra quemdam Geruasium qui sine iusta causa Cistercienses deseruerat.*“ Est epistola dubia et potius compositio ex diversis opusculis s. Bernardi facta. — F. 309—312 script. vacant. — 8. F. 313ᵃ—392ᵃ. *Incipiunt exposiciones auctorum sacre scripture et declaraciones contra hussitas* .... Inc.: „Ivssit reuerendissima vestra paternitas.“ Expl.: „Fuit gubernata ecclesia Christi.“ Bibliotheca Hilariensis partem eiusdem tractatus sub titulo adservare videtur: „Contra certos articulos hussitorum collecta per magistros quosdam Wiennenses ad instanciam domini Cardinalis Placentini. Cf. O. Grillnberger, Die Handschr. der Stiftsbibl. zu Wilhering in Xen. Bernard. II 2 cod. 104. — F. 393—396 script. vacant. — 9. F. 397ᵃ—405ᵇ. *R. Incipit sermo Synodalis de natiuitate Marie virginis.* Inc.: „Liber generacionis Jesu Christi. Hoc verbum dyaconus noster.“ Expl.: „Electissima generacione Jesu Christo prestante qui .... Amen.“ — 10. F. 405ᵇ—411ᵃ. *R. Sequitur de sancto Benedicto sermo bonus.* Inc.: „Benedictus vir .... Saluator

noster dominus Christus in paradiso." Expl.: „In custodiendo illis retribucio multa." — F. 411ᵇ—420ᵃ script. vacant. — 11. F. 420ᵇ. *(Index contentorum.)*

29. (50. c. 10.)

Chart. s. XV (1465, 1466), f. 361, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—2ᵇ. *R. Incipit epistola s. dyonisij ad Thimoteum de morte beatorum apostolorum petri et pauli.* Inc.: „Saluto te diuum discipulum." Expl.: „Laus et cultus in sempiterna secula. Amen." Apud clariores scriptores historiae litterariae epistolae huius mentio non fit. In bibliotheca caesarea Viennensi tria exemplaria adservantur. Cf. Denis I 673, 2108, 2513. — 2. F. 2ᵇ—24ᵇ. *R. Francisci petrarche laureati de secreto conflicto curarum suarum.* Inc.: Attonito michi quidem et sepissime cogitanti." Expl.: „Et fortuna non obstrepat." — 3. F. 25ᵃ—35ᵇ. *R. Incipiunt excerpta elucidacionum mystice theologie magistri Marquardi sprenger presbiteri et Magistri arcium studii wiennensis viri eruditi* (alia manu:) *per patrem Johannem slitpacher similiter magistrum arcium et professum monasterii mellicensis.* Inc.: „Compilator tractatus de mystica theologia." Expl.: „Ad finem quarte partis suarum elucidacionum Ante vigil. Joh. bapt. 1465." De Marquardo Sprenger cf. Aschbach 615. Kropf 416 hunc librum inter opera Johannis Slitpacher (autogr. cod. Mell. G. 23) enumerat. — 4. F. 35ᵇ. *(Excerptum) ex cap. 3° de diuinis nominibus b. dionisij.* — 5. F. 36ᵃ—36ᵇ. *Linco[l]niensis angelice ierarchie cap. 1.* Inc.: „Thearchicus radius nobis adhuc." Expl.: „Recurrat ad originale." — 6. F. 37ᵃ —39ᵃ. *R. Incipiunt prologi in sanctissimi patris nostri beati videlicet dyonisij libros.* — 1. F. 37ᵃ. *Metrum (Johannis Scoti Erigenae ad Carolum Calvum).* Inc.: „Hoc liber (in ed.: libam) sacro grecorum nectare furtim (in ed.: fartam)." Expl.: „Nodose vitis firmiter vna fera (in ed.: ferax)." Sunt XII disticha, quae edita sunt apud Jac. Usserium, Veterum epistol. Hibernic. sylloge, Herbornae Nassovicorum 1696, ep. 22 p. 54 sq. — 2. F. 37ᵃ. *(Alia disticha*

eiusdem ad eundem.) Inc.: „Lumine sidereo dyonisius auxit Athenas.“ Expl.: „Predicti patris mistica dicta docent.“ Ed. Usserius l. c. p. 60 in fine epistolae 23 (Johannis ad Carolum), quae in nostro cod. sub n. 6 (4) exstat. — 5. F. 37ᵃ—38ᵃ. *R. Prefacio Anastasij apostolice sedis bibliotecarij ad excellentissimum regem Karolum (Calvum).* Inc.: „Inter cetera studia que tam laudabilis.“ Expl.: „Ad celeste transferat regnum quandoque.“ Ed. Usser. l. c. ep. 24 p. 61 sqq. De auctore, bibliothecario Romano, abbate et presbytero, qui ca. a. 860 claruit et multa e Graeco in latinum vertit, cf. Fabr.-Mansi I 87 sqq. — 6. F. 38ᵃ—39ᵃ. *R. Gloriosissimo katholicorum regum Karolo Johannes (Scotus) extreme sophie studencium.* Inc.: „Valde quidem admiranda.“ Expl.: „Per excellenciam essencie recurrere.“ Adiacet mihi epistola in editione Usserii l. c. ep. 23 p. 55 sqq. — 7. F. 39ᵃ—39ᵇ. *(Dionysii de angelica hierarchia.)* Prologus inc.: „Quoniam prudencie vestre serenitatem.“ Expl.: „Transferam poteritis imperare.“ Deinde auctor invitat ad comparandam versionem suam cum versione Johannis Scoti. Sequuntur capitula b. Dionysii de angelica hierarchia. Opus inc.: „Omne datum optimum et omne domum perfectum.“ Expl.: „Secretum silencio honorificantes.“ — 8. F. 48ᵃ—60ᵃ. *(Dionysii de ecclesiastica hierarchia.)* R. Epigramma de eccl. ierarchia. Inc.: „Simbola diuinorum mirabilium sacrorum.“ Expl.: „Luminis vnam claritatem.“ Vide apud Denis I 681. Sequitur index capitulorum. Opus inc.: „Quia quidem secundum nos.“ Expl.: „Ignis ascendens usque vapores.“ — 9. F. 60ᵃ—77ᵃ. *(Dionysii liber de divinis nominibus.)* R. Sequitur prologus Johannis saraceni ad Odonem s. dyonisij reu. abbatem. Inc.: „Memor hospicii et mee sponsionis.“ Expl.: „Ad hanc illam reor deferendam.“ Sequitur epigramma: „In animum splendor in diuinis scripturas.“ Expl.: „Diuinos manifestarios ympnos.“ Vide apud Denis I 681 sq. Sequitur index capitum. Opus inc.: „Nunc autem o beate.“ Expl.: „Duce deo transibimus. Amen.“ — 10. F. 77ᵇ—79ᵃ. *Prologus Johannis saraceni ad Odonem abbatem in librum de mistica theologia b. scil. dyonisij eiusdem.* Inc.: „Ante misticam theologiam.“ Expl.:

„Et doceo interpretatur." Opus inc.: „Compresbitero timotheo Dionisius presbiter. Trinitas supersubstancialis et superdea." Expl.: „Et simpliciter absoluti et supra tota." N. 7—10 translatio Johannis Sarraceni, abbatis s. Dionysii apud Paris. med. saec. XII (cf. Jöcher IV 152), cum praefationibus subesse videtur, quae teste Fabricio Colon. 1556 excusa est. — 11. F. 79ᵃ—85ᵇ. *R. Incipit glossa siue commentum (Thomae) abbatis vercellensis super eandem translacionem.* Inc.: „Trinitas supersubstancialis. Duplici modo ad dei cognicionem." Expl.: „Super omnia." Haec glossa distinguenda est ab extractionibus eiusdem auctoris, quas cod. noster sub n. 13 exhibet. Denis auctore (II 483 sq.) a maximis litteratis non est visa. — 12. F. 85ᵃ—95ᵇ. *(Dionysii epistolae undecim.)* Inc.: „Tenebre occultantur lumine et magis multo lumine." Expl.: „Cum ipse in eo viues." Singulis epistolis adnotationes praecedunt. Ordo ut in editis. Epistola ultima ad Apollonium (recte: ad Apollophanem philosophum), quae hodie graece amplius non exstat (Denis I 682), in edit. Corderii, Antwerp. 1634 desideratur. In aliis editionibus v. g. Paris. 1515 adest. — 13. F. 94ᵃ—139ᵇ. 1. F. 94ᵃ. *Prefacio (Thomae) abbatis vercellensis super extracciones quatuor librorum b. dyonisij magni.* Inc.: „Cum in libris magni dyonisij." Expl.: „Et ista extraccio." — 2. F. 94ᵃ—106ᵇ. *Incipit extraccio de angelica ierarchia.* Inc.: „Omne bonum datum naturalium." Expl.: „Gloria dei." — 3. F. 107ᵃ—118ᵃ. *Sequitur ecclesiastica ierarchia.* Inc.: „O Thimothee qui." Expl.: „Diuino ignis accendam scintillas." — 4. F. 118ᵃ—136ᵃ. *Incipit de diuinis nominibus.* Inc.: „Post librum de diuinis caracteribus." Expl.: „Dei nominacionibus." — 5. F. 136ᵃ—137ᵇ. *R. Incipiunt extracciones De mistica theologya.* Inc.: „Trinitas supersubstancialis superdea et super bona inspectrix." Expl.: „Absoluti et super omnia eminentis." — 6. F. 137ᵇ—139ᵇ. *R. Incipit extraccio abbatis vercellensis in epistolam b. dyonisij ad titum pontificem.* Inc.: „O Tite tot a me didicit timotheus." Expl.: „Iuxta consonanciam scripturarum. Explicit 15. Febr. A° (14)66." Auctor, ordinis canonicorum regularium s. Augustini, doctor Parisiensis, demum s. Andreae Vercellensis abbas 1246 de-

functus est. Extractiones exstant in editt. opp. Dionysii Argent. 1502 et Colon. 1556 et aliis. Cf. Oudin. III 9 sqq. — 14. F. 139^b—144^a. *R. Incipit Commentum Magistri hugonis de s. victore (?) super translacionem Johannis Scoti in Misticam theologiam s. dyonisy cum textu interlineariter glossato.* Nota videtur hic tamen aliquibus sc. Johannis Slitpacher quod non sit eius commentum . . . . Inc.: „Trinitas superessencialis . . . . Superessencialis natura causa est.“ Expl.: „Ex ipso prouide commeancia.“ In opp. Hugonis de s. Victore reperiuntur quidem eius adnotationes elucidatoriae de coelesti hierarchia, sed non de mystica theologia. — 15. F. 144^a—145^a. *R. Incipit translacio Linco[l]nii de mistica theologia S. dyonisij.* Inc.: „Trinitas supersubstancialis superdea.“ Expl.: „Simpliciter absoluti et vniuersaliter vniuersa.“ — 16. F. 145^a—150^b. *R. Incipit commentum Linco[l]nii de mistica theologia.* Inc.: Trinitas supersubstancialis . . . . Mistica theologia est secretissima.“ Expl.: „A perfectis beniuole suppleri.“ Robertus Grosseteste (Greathead, capito) ca. 1175 natus in vico Stradbrook agri Suffolcensis studiis Parisiis absolutis factus est Oxfordiae rector scholarum et rector Franciscanorum. 1235 episcopus Lincolniensis factus maxima auctoritate usus est. In numero maximorum virorum suae aetatis habendus est. 1253 diem supremum obiit. Cf. Felten, R. G. Bischof von Lincoln, Freiburg 1857. Translatio et commentarius Argent. 1502 impressa sunt. — 17. F. 150^b—163^a. *S. Joannis Chrysostomi libro duo de compunctione cordis.)* Inc.: „Cum te intueor beate demetri.“ Expl.: „Expendimus penas immortalibus flammis Amen.“ Ed. Lugd. 1687. V 227 sqq. — F. 163^a—168^b script. vacant. — 18. F. 169^a—186^a. *R. Petri damiani humilis monachi apologeticum de Contemptu huius seculi ad albizonem heremitam et petrum cenobitam.* Inc.: „De contemptu huius seculi fratres carissimi.“ Expl.: „Pro me peccatore dignemini semper orare.“ Ed. Paris. 1743, III 121 sqq. — 19. F. 186^b—202^a. *R. Incipit liber petri damiani de perfeccione religiosorum.* Inc.: „Paupereulo debitori licet soluere nequeat.“ Expl.: „Non spernatis vteumque conspicere.“ Ed. l. c. III 141 sqq. — 20. F. 202^a. *R. Versus*

de simoniacis. Inc.: „Incudem symonis fabrilis et antra monete.“ Expl.: „Quisque sua premitur socii nec labe tenetur.“ Ed. l. c. III 42. — 21. F. 202^{b}—203^{a}. *Registrum capitulorum libri petri damiani qui dicitur gratissimus.* — F. 203^{b}—204^{b} script. vacant. — 22. F. 205^{a}—212^{b}. *R. Liber petri damiani qui appellatur: dominus vobiscum episcopi hostiensis prioris fontis auellani.* Inc.: „Non ignoret sanctitatis vestre prudencia.“ Expl.: „Siue lacrimas siue gemitus fundat.“ Ed. l. c. III 110 sqq. — 23. F. 212^{b}—225^{a}. *R. Incipit regula heremitica a petro damiani pocius exponendo quam percipiendo descripta.* Inc.: „Honeste peticionis tue dilectissime fili.“ Expl.: „Procul dubio coheredem Amen.“ Ed. l. c. III 164 sqq. — 24. F. 225^{a}—228^{a}. *(Petri Damiani) R. de ordine vite heremitice.* Inc.: „Cum feruorem sancte conuersacionis vestre.“ Expl.: „Qua perpetuo mansura succedunt.“ Ed. l. c. III 160 sqq. — 25. F. 228^{a}—230^{a}. *R. Sermo Petri damiani de cogitacione.* Inc.: „Letamur de honestissima peticione vestra.“ Expl.: „Recto tramite ad ipsum pervenire valeamus .... Amen.“ Ed. l. c. II 52 sqq. sub titulo: De spiritu sancto et eius gratia. — 26. F. 230^{a}—232^{b}. *(Petri Damiani) R. sermo de vicio lingue.* Inc.: „Cum pius exactor quecumque merces.“ Expl.: „Viuit deo viuenti atque regnanti in secula seculorum Amen.“ Ed. l. c. II 187 sqq. — 27. F. 232^{b}—235^{a}. *R. Sermo eiusdem de spirituali certamine.* Inc.: „Si diligenter considerare volumus.“ Expl.: „Ipse deus benedictus in secula Amen.“ Ed. l. c. II 190 sqq. — 28. F. 235^{a}—240^{b}. *(Petri Damiani invectio in episcopum monachos ad saeculum revocantem. Ad Gislerium episcopum Auximianum.)* Inc.: „Non vobis excidit reuerendissime presul.“ Expl.: „Zelum fraterne caritatis equanimiter ferat.“ Ed. l. c. III 180 sqq. — 29. F. 241^{a}—244^{a} et 253^{a}—254^{b}. *R. Epistola petri damiani ad thesonem (in ed.: Teuzonem) heremitam (de vita eremitica et probatis eremitis.)* Inc.: „Minus se proximum amare.“ Expl.: „In vtrumque procedat recompensacio meritorum.“ F. 241^{a}—244^{a} cap. 1—7, f. 253^{a}—254^{a} cap. 8—10, f. 254^{b} cap. 14 continent; cap. 11—13 desunt. Ed. l. c. III 396 sqq. — 30. F. adglutinatum inter f. 242 et 243 et f. 251^{a}—252^{b}. *R. Epistola petri*

damiani ad Bisuntinum episcopum laudans sepulturam in vita hominis et exhortans inter diuina laudis officia non sedere. Inc.: „Non ignores venerabilis pater.“ Expl.: „De peracto valeas ministerio consignare Amen.“ F. adglut. cap. 1, f. 251^{a}—252^{b} cap. 2—4 continent. Ed. l. c. III 333 sqq. — 31. F. 244^{a}—245^{a}. *R. Exempla de horis canonicis* (= cap. 8 —10 ex tractatu Petri Damiani de horis canonicis). Inc.: „Vt autem salutiferis exhortacionibus.“ Expl.: „Funiculum cum gloria sorciaris.“ Ed. l. c. III 108 sq. Cf. cod. eiusdem n. 36. — 32. F. 245^{a}. *(Ex Petri Damiani tractatu de celebrandis vigiliis fragmentum cap. V.)* Inc.: „Vnde et illud graviter ferimus.“ Expl.: „Molliter viuendi suauitate mulcetur.“ Ed. l. c. III 427. Cf. cod. hunc sub n. 41. — 33. F. 245^{a}—245^{b}. *(Epistolae Petri Damiani ad Marinum de perfecta monachi informatione fragm. cap. III.)* Inc.: „Noui fratrem in Christo.“ Expl.: „Annone mensura facile repleatur.“ Cf. cod. hunc sub n. 49 et 51. Ed. l. c. III 381 sq. — 34. F. 245^{b}—251^{a}. *R. Petrus Damiani Exempla seu miracula missa per Epistolam domino Abbati Desiderio monasterii Cassinensis.* Inc.: „Dum in meo pectore tue caritatis.“ Expl.: „Quasi vox fecunda loquelas.“ Ed. l. c. III 294 sqq. — 35. F. 255^{a}—258^{a}. *R. Epistola petri damiani humilis monachi ad sorores suas Redeundam (in edit.: Rodelindam) et sufficiam viduas.* Inc.: „Vberes divine dispensacionis gracias.“ Expl.: „Meis ex adhortacionibus ad alciora perducat.“ Ed. l. c. I 146 sqq. — 36. F. 258^{a}—261^{a}. *(Petri Damiani) R. de horis canonicis disputacio.* Inc.: „Dum tecum dilectissime in episcopali.“ Expl.: „Occasionum obicibus audeas preterire.“ Hoc fragm. complectitur cap. 1—7; ed. l. c. III 105 sqq. De cap. 8—10 cf. eundem cod. sub n. 31. — F. 261^{b} script. vacat. — 37. F. 262^{a}—264^{a}. *(Petri Damiani de tempore celebrandi nuptias.)* Inc.: „Conquesta est mihi vestra fraternitas.“ Expl.: „Tradicionis regula immobiliter perseveret.“ Ed. l. c. III 343 sqq. — 38. F. 264^{a}—266^{b}. *R. Epistola petri damiani ad B. iudicem quem ad consideracionem futuri iudicij monet et de iusticie equitate seruanda.* Inc.: „Non ignoro quia cum mea epistola.“ Expl.: „Partem habere concedat Amen.“ Ed.

l. c. I 139 sqq. — 39. F. 266^b—269^a. *R. Epistola petri Damiani directa Guillelmo heremite de laude aque bibende.* Inc.: „Miror dilectissime frater cur ad heremum.“ Expl.: „Me sermonem rivulis saciaui.“ Ed. l. c. I 104 sqq. — 40. F. 269^a—272^b. *R. Epistola fratribus clericis canonicis directa a Petro damiani de habendo omnia in communi.* Inc.: „Diu est dilectissimi quod in his.“ Expl.: „Dum proficiat sapienter auditor.“ Ed. l. c. III 256 sqq. — 41. F. 272^a—275^b. *R. De octo annalis circuli venerandis ieiunijs que a plerisque carnalibus violantur disputacio breuis (Petri Damiani).* Inc.: „Naturaliter autem hoc morbo.“ Expl.: „Sine fine victuri feliciter epulemur.“ Deest pars cap. V., quae inc.: „Frater Johannes sic enim vocabatur“ et expl.: „Et adhuc prorsus ignoret.“ Haec pars in f. 291^a eiusdem cod. invenitur. Finis cap. V. in f. 245^a nostri cod. legitur. Vide paulo superius sub n. 32. Ed. l. c. III 424 sqq. — 42. F. 275^b—276^a. *(Epistola Petri Damiani ad Nicolaum II. pontif.)* Inc.: „Quod in partibus nostris.“ Expl.: „Venite et arguite me.“ Ed. l. c. I 4 sq. — 43. F. 276^a—277^b. *R. Epistola (Petri Damiani) fratribus Gamugni directa de sabbato ieiunando.* Inc.: „Pensualium conductores edium.“ Expl.: „In celestis glorie caritate.“ Pars cap. III. deest, quae tamen in f. 291 invenitur; eademque pars simul est fragm. cap. V. tractatus de celebrandis vigiliis. Cf. n. 41 cod. huius. Ed. l. c. III 241 sqq. — 44. F. 277^b—279^b. *R. Petrus damiani In libro qui dicitur gratissimus narrat exempla subsequencia quod per indignos eciam sacerdotes exhibentur sepe miracula.* Inc.: „Immo quid mirum si per malos.“ Expl.: „Ministri virtus exhibuit ministerij.“ Est cap. XVIII. libri qui appellatur gratissimus. Ed. l. c. III 54 sqq. — 45. F. 280^a. *(Petri Damiani epistola ad Petrum monachum.)* Inc.: „Queris a me dilectissime fili.“ Expl.: „Sancti viri precibus compensetur.“ Ed. l. c. I 109 sq. — 46. F. 280^b—281^b. *(Epistola Petri Damiani ad V. abbatem.)* Inc.: „Sanctitatis vestre litteras colende pater.“ Expl.: „In viam vnanimiter consentire.“ Ed. l. c. I 96 sqq. — 47. F. 282^a—287^b. *(Petri Damiani vita S. Rodulphi episcopi Eugubini et Dominici Loricati.)* Inc.: „Pre-

cepit michi beatitudo tua." Expl.: „Dominicus pridie ydus Octobris regnante domino .... Amen." Ed. l. c. II 233 sqq. — 48. F. 287^{b}—291^{a}. *R. Pro Quarumdam solucione questionum biblic epistola Petri damiani ad Albericum.* Inc.: „Vetus narrat historia quia cum filij." Expl.: „Te docere nitimur questiones." Ed. l. c. III 322 sqq. — 49. F. 291^{a}. *(Petri Damiani epistolae ad Marinum fragmentum cap. VI.)* Inc.: „Ad locum porro regiminis." Expl.: „De se fratribus spem reliquit." Cf. cod. hunc sub n. 33 et 51. Ed. l. c. III 383. — 50. F. 291^{a}. *(Petri Damiani de celebrandis vigiliis fragmentum cap. V.)* Cf. cod. hunc sub n. 41 et 43. — 51. F. 291^{b}. *(Petri Damiani epistolae ad Marinum fragmentum cap. IX.)* Inc.: „Romualdus aiebat fratres inquit." Expl.: „Insignibus et mirificis adornato." Cf. hunc cod. sub n. 33 et 49. Ed. l. c. III 384. — 52. F. 291^{b}. *(Petri Damiani epistolae ad Desiderium fragmentum.)* Inc.: „Preterea nonnulli sunt simplices fratres." Expl.: „Per eum dignaretur exhibere prodigium." Ed. l. c. I 38. — 53. F. 292^{a}—293^{b} et 297^{a}—303^{b}. *R. Epistola petri damiani de dimittendo episcopatum pape nicolao missa.* Inc.: „Sacrarium spiritus sancti vestrum pectus." Expl.: „Meisque valeant desiderijs concordare." F. 292^{a}—293^{b} cap. I—II, f. 297^{a}—303^{b} reliqua capita exhibent. Ed. l. c. III 211 sqq. — 54. F. 294^{a}—297^{a}. *R. Epistola petri damiani ad landulfum mediolanensem qui conuersionem sicut promiserat non implebat cum miraculis.* Inc.: „Prestolatus sum et certum tenui." Expl.: „Murus inexpugnabilis milicie christiane." Ed. l. c. III 348 sqq. — 55. F. 304^{a}—308^{b}. *(Petri Damiani apologeticus ob dimissum episcopum.)* Inc.: „Ferunt qui in rimandis rerum." Expl.: „Petro patuit carcer herodis." Ed. l. c. III 221 sqq. — 56. F. 309^{a}—315^{b}. *(Petri Damiani institutio monialis. Ad Blancam ex comitissa sanctimonialem.)* Inc.: „Ad regales nupcias epulaturus accedo." Expl.: „Stili duplex fastidium leuaremus." Ed. l. c. III 386 sqq. — 57. F. 316^{a}—323^{b}. *Epistola petri damiani ad desiderium quod monasterium est viuarium animarum spiritualibus animalibus plenum.* Inc.: „Qui seculum reliquistis quas ereptori." Expl.: „Vomuerat redit vomitumque resumit."

Adsunt tantum cap. I—XXI et initium cap. XXII; reliqua desiderantur in hoc codice. Ed. l. c. III 404 sqq. — 58. F. 324ᵃ—324ᵇ. *R. Incipiunt capitula vite b. Romualdi.* — 59. F. 325ᵃ—339ᵇ et 358ᵃ—361ᵃ. *R. Incipit prologus petri damiani in vitam b. Romualdi.* Inc.: „Aduersum te prorsus immunde munde." Opus expl.: „Kalendarum Iulij regnante domino .... Amen." Ed. l. c. II 205 sqq. — 60. F. 340ᵃ—341ᵃ. *R. Exemplum de heremita ex epistola petri damiani ad golfredum ducem* .... Inc.: „Enimuero quod dicturus sum." Expl.: „Quandoque iusticie reuertaris auctorem." Est cap. V. epistolae ad Gothifredum. Ed. l. c. III 438 sq. — 61. F. 341ᵃ—341ᵇ. *R. Ex epistola petri damiani ad quemdam episcopum in qua hortatur vt ire stimulis mens resistat* .... Inc.: „In arbinati territorio contigit." Expl.: „Vindictam vltorie animaduersionis exercet." Est fragm. cap. IV. epistolae de fraenanda ira. Ed. l. c. III 339. — F. 342 et 343 script. vacant. — 62. F. 344ᵃ—345ᵇ. *R. Incipiunt ad sanctum epistole paulum transmisse a Seneca et eiusdem.* Seneca paulo. Inc.: „Credo tibi paule nunciatum." Expl.: „Parit ad deum istinc properantem Data etc." Praecedit excerptum de Seneca ex s. Hieronymi libro de viris illustribus. Ed. Kraus, Tübinger theol. Quartalschr. 1867, 603 sqq. Cf. Alzog, Grundriss der Patrologie, Freiburg 1888, 103 sq. In margine f. 345ᵇ epitaphium Senecae. Inc.: „Cura labor meritum." Expl.: „Reddimus ossa tibi." Cf. cod. 30 (2). — 63. F. 345ᵇ. *(Fragmentum cap. IX. institutionis monialis Petri Damiani.)* Inc.: „Monachus quidem simplicis nature." Expl.: „Deo desuper vindice terreatur." Cf. supra n. 56. Ed. Paris 1743, III 392. — 64. F. 345ᵃ. *(Petri Damiani epistolae contra clericos aulicos fragm. cap. III.)* Inc.: „Nostris certe temporibus Bononiensi ecclesie." Expl.: „Deiecisti eos dum alleuarentur." Ed. l. c. III 234. — 65. F. 346ᵃ—339ᵇ. *R. Incipit Epistola Petri damiani Qua monachum a regiminis ambicione refrenat* .... Inc.: „Carissime pater dignas auctori." Expl.: „Orare sanctitas non desistat. Ed. l. c. III 228 sqq. — 66. F. 349ᵇ—350ᵇ. *(Petri Damiani de bono suffragiorum fragm. cap. II.)* Inc.: „Vassus quidam burgundio genere." Expl.: „Nequaquam defuturum mihi credo." Ed. l. c. III

288 sqq. — 67. F. 350ᵇ—351ᵃ. *(Petri Damiani de divina omnipotentia fragm. cap. XIV.)* Inc.: „Enimuero cum apud parisiensem oppidum.“ Expl.: „Sanie illius et cruore rubencia.“ Ed. l. c. III 318 sq. — 68. F. 351ᵃ—351ᵇ. *(Petri Damiani de divina omnipotentia fragm. cap. XVII.)* Inc.: „Puerulus quidam quinquennis.“ Expl.: „Vestris vos habere precipiat.“ Ed. l. c. III 321. — 69. F. 351ᵇ—353ᵇ. *(Epistolae Petri Damiani ad eremitas monasterii Gamugnensis fragm.)* Inc.: „Dvo fratres alter iuuenis.“ Expl.: „Spiritus mirificus illustrator accendat.“ Ed. l. c. I 114 sqq. — 70. F. 353ᵇ—356ᵃ. *(Epistolae Petri Damiani de brevitate vitae pontificum romanorum cap. II—V.)* Inc.: „Hic libet aciem mentis paulisper.“ Expl.: „Gloria veraciter sit sublimis.“ Ed. l. c. III 238 sqq. — 71. F. 356ᵃ-357ᵇ et 340ᵃ. *R. Exempla (ex epistola Petri Damiani) ad aldradum abbatem (in ed.: De eleemosyna ad Mainardum episcopum Urbinatem).* Inc.: „Geraldus certe de Farualdo.“ Expl.: „Pietatis opus explebat in nocte.“ Sunt cap. V.—VII. epistolae. Ed. l. c. III 102 sqq.

30. (50. c. 11.)

Chart. s. XV (1437), f. 404, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: 1. „Presentem librum retineo in proprietate mea loco V. flor. vng. a Reuerendo Mag. Johanne Bodew (?) de Helpogen ego Johannes (de Ochsenhausen) abbas Scotorum wienne.“ 2. Index contentorum. 3. Excerpta ascetica. — F. a cap. a: 1. Excerpta ex Bonaventura Hilario Johanne Chrysostomo Platone. — F. a cap. b: Canticum dauid de victoria Goliad. Psalmus Dauid qui repertus est circa grecos et e greco in latinum translatus a Normanno. Inc.: „Minor eram in fratribus meis.“ Expl.: „Et subtuli obprobrium a filiis israhel.“ Ed. Fabr. Cod. pseudoepigr. vet. test. Hamb. et Lips. 1713, 905 sqq. 2. Versus: „Carne sua cristus elementum quodque sacrauit Baptismatis aquam cruce pendens aera terram In tumulo positus ignem dum scandit ad astra.“ 3. Continuatio chronici, quod in fine cod. exhibetur.

1. F. 1ᵃ—128ᵇ. *R. Incipit Epistola siue prologus super subsequens opus (Engelberti abbatis Admontensis) quod intitulatus: Speculum virtutum Moralium.* Inc.: „Excellentissimis et gloriosis principibus dominis suis Alberto et Ottoni Illustribus ducibus iunioribus Austrie et Stirie Englbertus . . . . Cum

publica et sollempni fama.“ Expl.: „In finem humane felicitatis et sic est finis huius operis.deo laus.“ Sequitur: „Nota Narrat philosophus 3. pol. quod sex sunt bona ad que ciuitas ordinatur.“ De Engelberto abbate Admontensi ab anno 1297, defuncto anno 1327, cf. Fabr.-Mansi II 96 sqq.; Gr. Fuchs, Mittheil. des hist. Vereines für Steiermark XI 90 sqq.; J. Wichner, Gesch. des Benedictinerstiftes Admont, Selbstverlag 1878, 1—30 et 511—545, quo loco de Engelberto viro doctissimo et scriptore agitur. De opusculo, quod citavi, plenius disserit Wichner l. c. 534 sqq., ubi noster quoque codex commemoratur. Hunc codicem edidit Pez, Bibl. ascet. III 1—498. — 2. F. 128ᵇ. *Epitafium Senece.* Inc.: „Cura labor meritum sumpti.“ Expl.: „Reddimus ossa tibi.“ Iam in vetustissimis editionibus impress. Cf. Hain II 2 p. 308 n. 14604 et 14605. — 3. F. 129ᵃ—132ᵃ. *(Pseudo-)Seneca de copia verborum.* Inc.: „Primum argumentum composite mentis.“ Expl.: „Que per negligenciam fit.“ — 4. F. 132ᵇ—133ᵇ. *R. Sequuntur capitula Sophilogij.* — 5. F. 134ᵃ—269ᵃ. *Incipit Sophilogium (Jacobi Magni) cuius finis est amare sciencias.* Inc.: „Illustrissimi principis Regis Francorum .... Dicit aristoteles X. ethic. quod homo.“ Expl.: „Scilicet nubere Et loquitur viduc. (R.) Et sic est finis zophilogii Solempnissimi Anno A natiu. dom. MCCCCXXXVII. die vero Mercurii 16. Mensis Januarii In Sacro Generali Concilio Basileensi.“ Adsunt multae notae marginales. Cf. Fabr.-Mansi IV 13. De editionibus vide apud Ebert II 17—18 n. 12779—12782. — 6. F. 269ᵇ. *De arte memorandi.* Inc.: „Nota secundum S. thomam de memoria naturali.“ Expl.: „Indiget ingenio et industria.“ — 7. F. 270ᵃ—328ᵃ. *R. Sequitur Gubernaculum conciliorum per dominum Andream Episcopum Magorensem.* Prologus inc.: „Ad perpetuam Conciliorum Generalium memoriam.“ Opus inc.: „In primis pro fundamento tocius reformacionis.“ Expl.: „Congregata dissoluere propria auctoritate.“ Sequitur epilogus ad Julianum cardinalem. Inc.: „Vobis igitur Reuerendissime zelator.“ Expl.: „Ad gloriam dei et domini nostri Jesu Christi Amen. Explicit gubernaculum conciliorum Scriptum Basilee per quendam thomam Preczlbicz Anno dom. 1437 penultima die Januarij durante ibidem Sacro

concilio.“ Ed. Hardt, Concil. Constanc. VI 139 sqq. De Andrea de Escobar Hispano ord. s. Benedicti monacho, deinde episcopo Megarensi cf. Fabr.-Mansi I 93 sq. — F. 328ᵇ—330ᵇ. *(Tractatus de horis canonicis Henrici de Hassia.)* Inc.: „Sepcies in die .... Quamuis enim deus omni tempore.“ Expl.: „Vitam eternam habebit quam nobis .... Amen.“ In margine f. 328ᵇ manus aequalis aliquot versus de recitacione horarum canonicarum notavit. Inc.: „Sincopa precursus vaga mens erronea verba.“ (Cf. Denis I 1416.) Hartwig, Henricus Langenstein dictus de Hassia, Marburg 1857, II 23 sqq. et Denis I 2214 hunc tractatum operibus dubiis praedicti auctoris adnumerant. Hain II 1 p. 11 n. 8406 et 8407 duas editiones s. l. a. et typ. nominat, quae nomen Henrici de Hassia prae se ferunt. — 9. F. 331ᵃ—364ᵃ. *R. Tractatus de supersticionibus magistri Nicolai Gawr.* Inc.: „Benedicere rei alicui est bona.“ Expl.: „Et presumpcione diuine voluntatis.“ Denis adnotat omnium de Nicolao Gawer silentium neque praeter eiusdem auctoris sermones et tractatum de tribus substantialibus religionis quicquam novit; hoc nomine celari putat Nicolaum de Creuczenach aut Jacobum Gauwr carmelitam Moguntinum aut Nicolaum de Susatu „apud Ludovicum Bav. in pretio habitum, gymnasii Heidelbergensis decus et columnam.“ (I 2136 et 2810.) Cod. Mell. 94 exhibet tractatum Nicolai de Jawer de superstitionibus, in cuius fine legitur: „Editus a magistro Nicolao Gawr in studio Hayldburgensi, pro tunc vicecancellario et doctore theologie. Anno dom. 1448.“ (Catalog. cod. manuscr. Mell. 163 sq.) — 10. F. 364ᵇ. *(Brevis vita Senecae.)* Inc.: „Venerabilis Seneca vir Nobilis de Corduba.“ Expl.: „A Nerone interfectus est.“ — 11. F. 365ᵃ—365ᵇ. *Seneca de moribus (recte: Martinus Braccarensis).* Inc.: „Omne peccatum accio voluntaria est.“ Expl.: „Vita eternam petit calamitatem.“ Cf. Fabr.-Mansi V 39; Bähr, Gesch. der röm. Literatur, Suppl. II, Carlsruhe 1837, 433. Ed. Bibl. patr. Lugd. 1677, X 385 sqq. — 12. F. 366ᵃ—384ᵇ. *Tractatus (Matthaei de Cracovia) de Squaloribus Romane Curie wulgariter portugal antiquus intitulatus.* Et nisi se correxerit est in statu dampnacionis eterne. Inc.: „Moyses factus est tamquam solitudinis amicus.“ Expl.: „Sua immensa miseri-

cordia dignetur per omnia secula seculorum Amen." Ed. Walch, Monim. med. aevi, Gotting. 1757, I 1 sqq. Auctor ex Pomerano genere de Chrochove natus, cancellarius universitatis Heidelbergensis, 1405 episcopus Vormatiensis factus est et anno 1409 legatus Ruperti regis concilio Pisano adfuit. Obiit anno 1410. Cf. O. Lorenz, Deutschlands Geschichtsquellen, 3. Aufl. Berlin 1887, II 368 sq. — 13. F. 384ᵇ—385ᵇ. *De verbo increato notandum secundum Henricum de hassia sacre Theologie professorem.* Inc.: Dicit enim Quomodo conueniencius." Expl.: „De illo inexplicabili verbo incarnato." De hoc tractatu Henrici de Hassia cf. Denis I 817. — 14. F. 386ᵃ—401ᵇ. *(Expositio symboli Athanasii, apostolici, Nicaeni.)* Inc.: „In nomine etc. Notandum quod ad explicacionem fidei nostri." Expl.: „De Pilato et non aliorum et sic finitur symbolum cum sua exposicione de quo sit christus in secula benedictus Amen." — 15. F. 401ᵇ—402ᵃ, 404ᵃ—404ᵇ, tegum. post. a et f. a cap. b. *(Brevis historia mundi.)* Inc.: „Prima etas incipit ab Adam et durat usque ad Noe." Expl.: „Sigismundus . . . ." Praeterea tegum. post. a: *Excerptum brevissimum ex chronicis Eusebii et adnotatio de ortu ordinum (ordinis s. Benedicti usque ad ordinem vallis umbrosae) deque ecclesiis Romae existentibus.* — 16. F. 402ᵇ—403ᵇ. *(Series pontificum Romanorum a s. Petro usque ad Gregorium XI. cum notis historicis.)*

31. (50. d. 1.)

Chart. s. XV, f. 229, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. a cap. a: „Hunc librum contulit monasterio b. marie virginis alias scotorum wyenne honorab. dom. thomas de Weytra presbiter patav. dyoc. vt oremus deum pro eo et sibi coniunctis." Cod. in fine manc.

F. 1ᵃ—229ᵇ. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* Nicolaus Lyranus, Lyrae in dioecesi Ebroicensi natus, monasterii Vernoliensis ord. s. Francisci professus, Parisiis theologiam docuit (doctor planus et utilis) et a. 1340 obiit. Cf. Wetzer und Welte, Kirchenlexikon, ed. II, IX 321 sqq. Postillae mihi adiacent in Franc. Fevardentii bibliorum sacrorum glossa ordinaria, Venet. 1603. — 1. F. 1ᵃ—2ᵇ. *R. Pro-*

logus primus de commendacione s. scripture in generali. Inc.: „Hec omnia liber vite .... Secundum quod dicit B. gregorius.“ Expl.: „Perducit ad vitam beatam quam ....“ — 2. F. 2ᵇ—4ᵇ. *Incipit prologus secundus De intencione Auctoris et de modo procedendi.* Inc.: „Vidi in dextera .... Sicut dictum est in prologo precedenti.“ Expl.: „Descendamus ad litteram exponendam.“ — 3. F. 4ᵇ—92ᵇ. Inc.: „In principio .... Obmissis diuisionibus curiosis.“ Expl.: „Cum Christo resurgente cui est .... Amen. *(R.) Explicit postilla Mag. Nicolai de lira Super Genesim.*“ — 4. F. 93ᵃ—133ᵃ. *R. Incipit postilla eiusdem super Numerorum.* Inc.: „Locutusque et dominus. Ex predictis in precedentibus libris.“ Expl.: „Iudicia quantum ad iudicialia.“ — 5. F. 133ᵇ—174ᵃ. *R. Incipit postilla eiusdem super deuteronomium.* Inc.: „Declaracio sermonum tuorum .... Sicut dictum fuit in principio Exodi.“ Expl.: „Per aliam prophetam in veteri lege.“ — 6. F. 174ᵃ—200ᵇ. *R. Incipit postilla Super Josue eiusdem.* Inc.: „Introduces eos .... Secundum heb. a libro iosue.“ Expl.: „Nec in bibliis correctis.“ — 7. F. 200ᵇ—228ᵇ. *R. Incipit postilla eiusdem super Judicum.* Inc.: „Suscitauit dominus .... Sicut in libro Josue.“ Expl.: „Eas de uoluntate vestra.“ — 8. F. 228ᵇ—229ᵇ. *R. Incipit liber Ruth.* „Inc.: „In diebus vnius iudicis. Hic communiter ponitur tercius casus.“ Expl.: „Vnius dei gentilitate relicta propter ....“ Finis deest.

32. (50. d. 2.)

Chart. (f. 1 membr.) s. XV, f. 332, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ et 2ᵃ litterae initiales eleganter pictae, f. 2ᵃ: „Iste liber est monasterii b. virginis marie olym scotorum wienne datus eidem ex parte Casparis Kalba de misna qui fuit succentor in scolis predicti monasterii per duodecim annos Oremus pro eo ut anima eius requiescat in pace.“ Cod. in fine manc.

F. 1ᵃ—332ᵇ. *(Thomae de Haselbach sermones super evangelia dominicalia a dominica prima adventus usque ad dominicam infra octavam ascensionis dominicae.)* Prologus inc.: „Crebro multa sollicitudine dum in puerilibus degerem.“ Expl.: „Auctoritate nequaquam statui intytulari.“ Sermones inc.:

„Cvm appropinquasset Jesus Jerosolimis .... Hodie sancta mater ecclesia incipit celebrare.“ Expl.: „Ad finem oracionis scil. ad deum et ad rem ....“ Cf. cod. 34, qui eosdem sermones exhibet. Thomas Ebendorfer de Haselbach 10. Aug. 1387 Haselbach in Austria inferiore natus ab anno 1412 in universitate Viennensi docuit, inter cuius doctores praeclarissimos habetur. Anno 1428 relicta facultate artistica theologicae se adiunxit. Infra annos 1423—24, 1429—30, 1445—46 rector magnificus electus simul canonicus fuit ad St. Stephanum et parochus in Falkenstein, postea in Perchtoldsdorf apud Viennam. Qui non tantum vir doctus et uberrimus scriptor rerum historicarum et theologicarum exstitit, sed etiam in rebus publicis multum versabatur. A Friderico III. imperatore saepius in legationem missus est. Magna etiam fuit auctoritate in concilio Basileensi. Obiit die 8. Jan. anni 1464. Cf. H. Pez, Script. rerum Austr. II 682 sqq.; Fabr.-Mansi III 193; Birk, Scriptores Concil. Basil. I, XXXI sqq.; Aschbach 493 sqq.; Kink I 1, 156; Zeissberg, Oesterr. Wochenschr. 1864 n. 25 et 26, p. 769 sqq. et 810 sqq.; Cruel 494 sqq.

33. (50. d. 3.)

Chart. (f. a cap. et ad calc. membr.) s. XV, f. 278, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—105ᵃ. *R. Incipit Tercia pars postille et sermonum fratris Jordani de tempore nostre redempcionis a dominica in passione vsque ad festum Trinitatis inclusiue.* Prologus inc.: „Postquam in prima parte operis actum est.“ Expl.: „Prout deus dederit prosequamur.“ Sermones inc.: „Dicebat ihesus turbis iudeorum .... Solent innocentes antequam subeant.“ Expl.: „Sponsus videre cupiet quod nobis .... Amen.“ — 2. F. 105ᵇ—274ᵇ. *R. Incipit Quarta pars postille et Sermonum dominicalium fratris Jordani de tempore predicacionis christi et erudicionis nostre ad ewangelicam perfeccionem durante a festo Trinitatis vsque ad Aduentum domini.* Prologus inc.: „Expeditis cum dei adiutorio tribus partibus.“ Expl.: „Tocius quarte partis in generali.“ Sermones inc.: „Estote misericordes .... Naturale est omnibus animalibus.“ Expl.:

„Quod erit in fine sine fine Quo nos .... Amen.“ Alia manus addidit: „Jordanus fuit in vita Anno dom. 1370 Alius fuit Jordanus de ordine predicatorum generalis.“ F. 275—278 script. vacant. Jordanus de Quedlingborg, dictus de Saxonia, ordinis s. Augustini, s. theologiae lector Magdeburgensis, floruit ca. a. 1370. Cf. Cave III app. 74; Fabr.-Mansi IV 176; Jöcher II 1965; Ossinger 800 sqq. Postillae teste Hain II 1 p. 163 n. 9438 Argent. 1483 excusae sunt.

34. (50. d. 4.)

Chart. s. XV, f. 287, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: fragm. liturg. s. XIII.

1. F. 1^a—9^b. *(Registrum operis sequentis.)* — F. 10—11 script. vacant. — 2. F. 12^a—172^b et 229^a—287^b. Prologus inc.: „CRebro multa solicitudine dum in iunioribus eciam degerem.“ Expl.: „Auctoritate nequaquam statui intitulari.“ Sermones inc.: „Cvm appropinquasset ihesus Jerosolimis .... Hodie sancta mater ecclesia incipit celebrare.“ Expl.: „Te adiuuante peruenire mereamur Amen. *Explicit pars iemalis de tempore Magistri Thome haselpach doctoris wiennensis.*“ Iidem sermones exstant in cod. nostro 32, ubi dixi de auctore. — 3. F. 172^b—185^a *(Sermones tres Thomae de Haselbach de contritione.)* Inc.: „Ecce nunc tempus acceptabile .... Quia ut ait Ambrosius.“ Expl.: „In remissionem peccatorum tuorum.“ — 4. F. 185^a—186^b. *(Thomae de Haselbach expositio epistolae dom. I. quadragesimae.)* Inc.: „Hortamur vos .... Quia tempus valde preciosum est.“ Expl.: „Ex iusticia vite facere possetis.“ — 5. F. 187^a—214^b. *R. Collaciones mag. thome de haselpach de confessione.* Inc.: „Ecce nunc tempus acceptabile .... Et quia presens tempus acceptabile est.“ Expl.: „Ita ergo consolabor vos.“ Sunt sermones VIII. Cum totidem sermonibus cod. Mell. 211 (Catalog. manuscr. Mell. 279) solum initium tertii sermonis congruit. Ex iis, quae Denis (II 295) dicit, concludi non potest sermones anno 1432 in castro Wiennensi habitos eosdem esse, quamquam in utrisque expositio dom. I. quadragesimae praecedit. — 6. F. 214^b—229^a. *R. Sequitur de restitucione (Thomae de Haselbach).* Inc.:

„Videte ne furtiuus sit.“ Expl.: „Ut 33 questione 8na legi.“ In fine: „Huius materie continuacionem vide alibi quia dominus doctor non compleuit in suo exemplari.“

35. (50. d. 5.)

Chart. s. XV, f. 324, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XIII.

F. 1^a—322^b. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Sermones M[agistri] Thome de haselpach super epistolas dominicales partis hyemalis.* Prologus inc.: „ANnuncia populo meo .... Quasi dicat Si vere speculator es.“ Sermones expl.: „Eterne iocunditatis habeant que nobis .... Amen.“ De auctore cf. quae dixi ad cod. 32. Ab his sermonibus secernendi sunt „sermones dominicales super epistolas Pauli“, quos typis expressos esse Hain II 1 p. 7 n. 8730 dicit. — F. 323 et 324 script. vacant.

36. (50. d. 6.)

Chart. s. XV, f. 297, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1^a—297^b. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) *Sermones Magistri Thome haselpach super epistolas dominicales per estatem.* Inc.: „Dvm complerentur dies pentecostes .... Sanctum pentecostes diem eciam s. apostoli.“ Expl.: „Largitori graciarum acciones Amen.“ Cf. cod. 35.

37. (50. d. 7.)

Chart. s. XV (1438), f. 223, 2°, man. III, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—10^b. *(Registrum operis sequentis.)* — 2. F. 11^a—210^b. Inc.: „Svrrexit non est hic .... Quando dignitatem festorum tocius anni.“ Expl.: „Dum cum eis erant. *Expliciunt dicta Reuerendi Magistri Thome haselpach Sacre Theologie professoris wyenne super ewangelia tocius anni de tempore (pars aestivalis)* feria secunda proxima post festum b. Bartholomei Anno dom. M° CCCC° XXXVIII° pro cuius fine laudetur deus in secula benedictus Amen.“ — 3. F. 210^b—223^a. *(Additamenta ad praecedens opus.)* Inc.: „[L]oquente Jesu .... Licet naturale sit

quod parentes.“ Expl.: „In hijs tamen caute ambulandum est.“ — F. 100ᵇ, 111ᵇ, 112, 214ᵇ, 215ᵇ, 216ᵇ, 217ᵇ, 218ᵇ, 219ᵇ, 220ᵇ, 221ᵇ, 222ᵇ, 223ᵇ script. vacant.

38. (50. d. 8.)

Chart. s. XV (1443), f. 414, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus scholastici de anima. F. 1ᵃ: „Liber Jacobi de wela quem contulit monasterio scothorum wienne.“

1. F. 1ᵃ—225ᵇ. Inc.: „Si quis diligit me .... Non solum scriptura veteris et noui testamenti.“ Expl.: „Que super omnia benedicta est in secula seculorum Amen. *Expliciunt collecta ewangeliorum partis estiualis egregii eximijque doctoris Magistri Thome de Hazelpach* Anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo pronunciata wienne in scola sancti Stephani prothomartiris.“ — 2. F. 225ᵇ—236ᵃ. Inc.: „[V]idi ciuitatem sanctam .... Sicut in veteri Testamento omnia.“ Expl.: „Summus pontifex christus dominus in secula benedictus Amen. *Explicit materia de dedicacione templi M[agistri] T[home] de Haselpach* predicata per eumdem in ecclesia sua parochiali scil. in perchtolczdorff et finita in die conuersionis s. pauli.“ — F. 236ᵇ—240ᵇ script. vacant. — 3. F. 241ᵃ—411ᵃ. Inc.: „AMbulans ihesus iuxta mare Galilee .... Ambrosius quinto libro super lucam cap. VII.“ Expl.: „Qui sine racione purgatorium negant Rogemus ergo dominum deo gracias Amen. *Expliciunt sermones eximii doctoris Magistri thome de haselpach in Austria de sanctis* finiti Anno dom. [14]43°.“ — F. 411ᵇ—414ᵇ script. vacant.

39. (50. d. 9.)

Chart. s. XV, f. 263, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. sermonis s. XIV.

1. F. 1ᵃ—175ᵇ. R. Circa Inicium sermonum de tempore reuerendi magistri Nycolay de dinklspüchel. Inc.: „Ewangelium quod in prima dominica adventus legitur secundum breuiarium patauiensem.“ Expl.: „Ewangelium exponitur in quadragesima.“

(R.) Explicit primus liber sermonum de tempore (per circulum anni) reuerendi magistri N[icolai] dinklspüchel. F. 10^{b}—11^{b} script. vacant. Nicolaus de Dinkelspühel ab oppido Sueviae cognominatus docuit in facultate artistica Viennensi ab anno 1390—1415 varias disciplinas philosophicas, deinde in facultatem theologicam transgressus est. Idem ab anno 1405 usque ad a. 1406 fuit rector magnificus. Concilio Constantiensi interfuit legatus Alberti V. ducis. Primo saeculo universitatis Viennensis conditae una cum Henrico de Hassia et Thoma Ebendorfer de Haselbach in fecundissimis eiusdem scriptoribus habendus est. Obiit 1433. Cf. Fabr.-Mansi II 29; Oudin. III 2302; Cave III app. 124; Kropf 163 sqq.; Aschbach 430—440. H. Schmid, Catal. cod. manuscr. in bibl. mon. Cremifan. asserv. Lentii 1877, I 5. Hain II 1 p. 488 n. 11760 citat editionem postillae cum sermonibus evangeliorum dominicalium. Sermones exstant etiam in cod. 40(9) et 41(2). — 2. F. 177^{a}—211^{b}. *R. Sequitur tractatus de octo beatitudinibus (Nicolai de Dinkelspühel).* Inc.: „In ewangelio quod legitur in festo omnium sanctorum.“ Expl.: „Largiatur nobis omnipotens dominus Amen.“ Ed. Argent. 1516, f. 92^{b}—109^{b}. — F. 212^{a} script. vacat. — 3. F. 213^{a}—224^{b}. *R. Tractatus de septem donis spiritus sancti et septem vicijs ipsis oppositis (Nicolai de Dinkelspühel).* Inc.: „Egredietur virga de radice .... Ex hac auctoritate et alijs.“ Expl.: „Sed magis ad pias affecciones amen.“ Cf. Denis I 2814. — 4. F. 225^{a}—234^{a}. *R. Tractatus paruus (Nicolai de Dinkelspühel) de modo penitendi septem peccata mortalia.* Inc.: „Secundum magistrum et doctores in quarto sentenciarum.“ Expl.: „Preces fundere neglexerit.“ Ed. l. c. f. 146^{a}—152^{b}, ubi est tractatus septimus tit. Confessionale. Cf. H. Schmid l. c. 4 sq. — F. 234^{b}—235^{b} script. vacant. — 5. F. 236^{a}—263^{a}. *R. Sequitur (Nicolai de Dinkelspühel) tractatus de corpore cristi.* Inc.: „Caro mea vere est cibus .... In textu hoc ewangelium precedente.“ Expl.: „Vnus deus in secula benedictus.“ Sunt sermones V, de quibus Denis I 234 ita iudicat: „Inter rarissima Nicolai scripta esse inde conjicias, quod vix unus alterve Bibliographus eorum meminerit.“ — F. 263^{b} script. vacat.

40. (50. d. 10.)

Chart. s. XV, f. 381, 2°, man. V, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: index contentorum. Cod. iste usque ad f. 36 apographum esse videtur codicis a Denis I 811 adlati et in bibliotheca aulica Vindob. adservati, qui saeculo XIV. scriptus monasterio Scotensi a Thoma de Weytra donatus est.

1. F. 1ª—17ª. (Alia manu:) *Incipit tractatus b. bernhardi de templo spirituali.* Inc.: „Domus hec in qua habitamus ex omni parte sua." Expl.: „Quam terrestrium occupacione peruenire. Explicit liber de consciencia s. Augustini (alia manu: Bernhardi)." Opus non est s. Augustini. Legitur inter opera s. Bernardi ed. Maur. V 335 sqq. et inter opera Hugonis a s. Victore ed. Venet. 1588, II f. 81 sqq. sub titulo: Lib. III. tractatus de anima et interiore domu. Oudinus II 1155 neque Hugonis opus esse concedit. — 2. F. 17ª—22ª. *Sequitur de contemptu mundi.* Inc.: „Mvlti multa sciunt et se ipsos nesciunt." Expl.: „Tamquam indignus laudas quod ignoras. Explicit quedam particula de contemptu mundi." Opus falso s. Bernardo attributum est, inter cuius opera ed. Maur. 1719, II 332—349 legitur. Ex diversis sententiis Ambrosii Augustini Hieronymi Gregorii Bernardi contextum esse Denis I 812 monet. Cf. H. Schmid, Catal. cod. manuscr. mon. Cremifan. I 144 sqq. — 3. F. 22ª—23ᵇ. *Hec demon clero transmittit Scripta moderno.* Inc.: „Lucifer princeps tenebrarum terrestria." Expl.: „Caractere in robur permissorum." Haec Luciferi epistola ad clerum, quae plus quam duo saecula singulari gratia usa primum locum in litteris satiricis posterioris mediae aetatis obtinuisse videtur (O. Lorenz, Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter, Berlin 1887, II 398), compluribus manuscriptis testantibus Henrico de Hassia adscripta est inprimis ab Hartwig, Henricus de Langenstein II 8—12. Tamen tenor acer epistolae menti clericali Henrici de Hassia repugnat, ut Aschbach 385 dicit. Lorenz Nicolaum Oresmium (de quo cf. Fabr.-Mansi X 120 sq.) auctorem inducit, cui etiam tractatus tribuebatur. Quare auctor incertus manet. Ed. Walch III 247—254; de aliis editionibus cf. Lorenz l. c. — 4. F. 23ᵇ—27ᵇ. *(Henrici de*

Oyta) [S]oluciones quarumdam questionum. Inc.: „Reuerende domine Rudolfe questio vestra prima.“ Expl.: „Qui autem indicat me dominus est Tu autem domine miserere nobis. (R.) Puncta quedam magistri Hainrici de Oyta.“ Proposuit Rudolphus quidam, solvit Henricus de Oyta. Hic ex Frisia oriundus primum in universitate Pragensi, dein in Vindobonensi docuit, cuius studium theologicum cum Henrico de Hassia inauguravisse recte dicitur. Defunctus est 20. Mai 1397. Cf. Fabr.-Mansi III 245 et Aschbach 402—407. — 5. F. 27ᵇ—32ᵃ. *R. Sermo magistralis de S. Bernhardo clarevallis abbate.* Inc.: „Omnis qui se exaltat .... in ewangelio hesterno secundum Rubricam Romanam.“ Expl.: „Exaltatur ibi in gloria Quam nobis ....“ — F. 32ᵃ—34ᵇ. *Sermo de karitate cuiusdam doctoris.* Inc.: „[M]andatum nouum dedi uobis .... O homo ecce tue forme.“ Expl.: „In azimis sinceritatis et veritatis Quod nobis .... Amen.“ — 7. F. 34ᵇ—35ᵃ. *[D]amascenus libr. 4 cap. 16.* Inc.: „Noe accepit preceptum.“ Expl.: „Melior quanto vinum aqua.“ Liber hic Johannis Damasceni de fide orthodoxa est. — 8. F. 35ᵃ—36ᵇ. *Tabula capitulorum Encheridion (s. Augustini).* — 9. F. 37ᵃ—227ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Sermones partis hyemalis M[agistri] Nicolai Dinkelspuel.* R. Dominica prima in aduentu domini. Inc.: „Benedictus qui venit .... Ewangelium quod hodie legitur secundum breuiarium patauiensen.“ Expl.: „Sancta trinitas et indiuisa vnitas cui est .... Amen.“ Maxima eorundem sermonum pars exstat in cod. 39 (1) et 41 (2). — F. 83ᵇ, 84, 112ᵇ, 139ᵇ—144ᵇ, 227ᵇ, 228 script. vacant. — 10. F. 229ᵃ—236ᵃ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de praeceptis decalogi fragmentum.)* Inc.: „Octauum est Non loquaris contra proximum tuum.“ Expl.: „Digna premio glorie sempiterne Ad quam .... Amen.“ F. 229ᵃ legitur: „Nota Principium huius tractatus quere si placet in secunda parte sermonum M. nicolai de Dinklspühel de tempore scil. in parte estiuali.“ Ed. Argent. 1516, f. 45ᵇ—49ᵃ. — F. 236ᵇ script. vacat. — 11. F. 237ᵃ—286ᵇ. *(Nicolai de Dinkelspühel?) postillacio super passionem domini.* Inc.: „Egressus Jesus trans torrentem .... Tradendus a discipulo dominus.“ Expl.: „Qui creditis in

nomine filii dei.“ Postillatio ab auctore significato conscripta esse videtur, cum in serie operum eius reperiatur. Sed diversa est a tractatu de passione, quem Denis I 2659 indicat. — 12. F. 287ᵃ—317ᵃ. (Alia manu:) *Tractatus M[agistri] hainrici de hassia de scismate* quod durauit 38 annis et extinctum fuit in concilio constanciensi Anno dom. 1417. Inc.: „Venerabili patri domino ac domino Gregorio Sancte Salczburgensis Ecclesie preposito (manus qua scriptus est tractatus in superiore folii margine addidit: „Alias B[ertholdo] frisingensi episcopo . . . .“) virtutum fulgoribus preclaro Quidam minimus s. Theologie vocatus professor Attendere a falsis prophetis . . . . Olim veteres in populo.“ Expl.: „In hijs temere asserendum.“ Est epistola contra Telesphorum, quam edidit B. Pez, Thes. anecd. I 2, 507 sqq. In calce versus leguntur, qui Pezio defuerunt et excussi sunt apud Denis II 846. Inc.: „Quando finis erit ignoro scismatis huius.“ Expl.: „Qui preit addendo centum sine sex minus vno.“ De argumento epistolae vide Aschbach 384 sq. et Hardt, Rerum conc. oecum. Constant. tom. II proleg. 15. — Henricus Langenstein de Hassia in vico Langenstein in Hassia 1325 natus Parisiis theologiae et philosophiae nomen dedit atque ibidem vicecancellarius factus est. In magno occidentali schismate princeps professorum Parisiensium tanta auctoritate Urbanum VI. papam defendit, ut Parisiis ei discedendum esset. Postquam aliquamdiu Vormatiae fuit, ad universitatem Viennensem vocatus est, ubi brevi tempore maximam auctoritatem est adeptus. Mortuus est 11. Febr. 1397. Cf. Fabr.-Mansi III 216 sqq.; Pez, Isagog. ad tom. II anecd. 74; Oudin. III 1252 sqq.; Cave II app. 120 sq.; O. Lorenz, Deutschlands Geschichtsquellen, Berlin 1887, II 362—364; Aschbach 366—402; A. Mayer, Gesch. der geist. Cultur in Niederösterr. Wien 1878, I 184, 374; Hartwig, Henricus de Langenstein dictus de Hassia, Marburg 1857. — F. 317ᵇ—322ᵇ script. vacant. — 13. F. 323ᵃ—380ᵇ. *Opusculum sermonum S. T[homae] de aquino de sacramento eukaristie.* Inc.: „[D]e sacrosancto corporis domini locuturi.“ Expl.: „Milicia est vita hominis super terram.“ — 14. F. 380ᵇ. *(Quae apud moriturum*

agenda sint, docetur.) Inc.: „Nota quod morituro tenetur candela.“ Expl.: „In cinerem reuerteris.“ — F. 381 script. vacat.

41. (50. d. 11.)

Chart. s. XV, f. 248, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus medicinalis s. XIII.

1. F. 1ᵃ—47ᵇ. *R. Incipit Tractatus Magistri Nicolai de dinklspühel super oracione dominica.* Inc.: „Si quid pecieritis .... Sanctus Crisostomus super illo Math. 7.“ Expl.: „In Syon i. in celesti patria quo nos .... Amen.“ Ed. Argent. 1516, f. 49ᵃ—68ᵃ. — F. 48 script. vacat. — 2. F. 49ᵃ—246ᵇ. *(Nicolai de Dinkelspühel sermones de tempore et de sanctis.)* Inc.: „BEnedictus qui venit .... Ewangelium quod hodie legitur secundum breuiarium patauiensem.“ Expl.: „Ut wult b. Bernhardus in quadam epistola.“ Sermones de tempore exstant etiam in cod. 39 (1) et 40 (9). Sequuntur versus, qui saepe occurrunt, alia manu scripti.

„Scotorum wienne claustro liber attinet iste
Cuius patrona virgo materque maria
Est quoque patronus presul gregorius almus
Ordinis qui sancti benedicti nomine grati.“ —

F. 247 et 248 script. vacant.

42. (50. e. 1.)

Chart. s. XV, f. 165, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Liber domini Johannis oppenweyler de haylprunna quem contulit monasterio b. virginis alias Scotorum.“

F. 1ᵃ—165ᵇ. R. In festo pasce. Inc.: „Maria magdalena et maria Jacobi .... Vsitatum est apud reges nobilissimos.“ Expl.: „Fratris nostri francisci et omnium sanctorum nos dignetur perducere .... Amen. *(R.) Explicit pars estiualis postille perntrandi de tempore per dominicas.*“ Veresimile est auctorem illum esse insignem Bertrandum de Turre, qui inter Franciscanos doctor famosus ab anno 1319 archiepiscopus Salernitanus et ab anno 1320 usque ad a. 1324 cardinalis fuit. Cf. Fabr.-Mansi I 244. Hain I 1 p. 388 n. 3003 editionem sermonum de tempore s. l. a. et typ. commemorat.

43. (50. e. 2.)

Chart. s. XV, f. 299, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales rudi modo exaratae, tegum. ant. b: „Hunc Librum contulit frater Johannes de Kremcia Monasterio b. virginis Scotorum 1414."

1. F. 1ª—2ª. *(Registrum sermonum subsequentium.)* — F. 2ᵇ—10ᵇ script. vacant. — 2. F. 11ª. *De pena et malicia eorum qui ludunt ad taxillos vel ad aleam cum taxillis.* Inc.: „Sciendum est Quod illi qui ludunt." Expl.: „Perpetue potetis calicem babilonis." — F. 11 script. vacat. — 3. F. 12ª—289ª. *Incipit primus liber (Nicolai de) dinkelspuel in sermonibus de tempore.* — 1. F. 12ª—163ᵇ. *(Sermones a dominica prima adventus usque ad dominicam palmarum.)* Inc.: „Benedictus qui venit .... Ewangelium quod in prima dominica aduentus legitur secundum breuiarium patauiensem." Expl.: „Et sic acceperunt eum in regem." Cf. cod. 39 (1), 40 (9), 41 (2). — 2. F. 163ª—209ᵇ. *(Tractatus Nicolai de Dinkelspühel de tribus partibus poenitentiae.)* R. primus sermo de penitencia et partibus eius. Inc.: „Ecce nunc tempus acceptabile .... duo sunt tempora hominis." Expl.: „Videlicet naturale ecclesiasticum et diuinum a quo nos .... Amen." Ed. Argent. 1516, f. 68ª—92ª. — 3. F. 209ᵇ—224ª. *R. Secuntur nunc tres sermones (eiusdem) de passione domini nostri iesu christi.* Inc.: „QVamuis deuocionis christiane principalis causa." Expl.: „In celis regnat in eternum cum patre .... Amen." — 4. F. 224ª—246ª. *R. Sequitur nunc exposicio (eiusdem) historie dominice passionis.* Inc.: „In prioribus tribus sermonibus dixi." Expl.: „Idem ipse dominus et saluator noster qui cum patre .... Amen." — 5. F. 246ª—289ª. *(Sermones eiusdem a dominica resurrectionis usque ad dominicam infra octavam ascensionis domini.)* Inc.: „MAria magdalena .... Maria magdalena et maria iacobi." Expl.: „Nec forte noscere tenebantur." — F. 289ᵇ—299ᵇ script. vacant.

44. (50. e. 3.)

Chart. s. XV, f. 173, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., ante f. 75 multa folia perierunt.

1. F. 1ᵃ—74ᵃ. *R. Exhortaciones super epistolas quadragesimales edite a fratre ordinis minorum.* Inc.: „[L]ibet fratres karissimi de sacris misteriis.“ Expl.: „Et mulieris prodijt insipiencia.“ Sequuntur aliquot adnotationes de baptismate, de virtutibus, de morte etc. Auctor anonymus in prooemio gloriatur se multum versatum esse in praedicando verbo divino: „Ad minus 30 annos predicaui, tribus uel quatuor annis in luthomericz (Leitmeritz?) tribus annis et vltra in Grecz super albeam (Königgrätz? Cf. Osterley, Histor.-geogr. Wörterbuch des deutschen Mittelalters, Gotha 1883, 226) 20 annis continuaui ' officium predicacionis ad communem populum in Noua domo (apud Budweis? cf. Osterley l. c. 478) frequenter vno die tres sermones feci vnum in conuentu mane | secundum in Castro et aliquando in parochia uel in dedicacionibus ac patrociniis | circumiacencium uillarum sicut in paumgart | in Jaryschaw in blasenslag in Radmia et in aliis parochijs tercium in conuentu modo post prandium et post uesperas.“ — F. 74ᵇ script. vacat. — 2. F. 75ᵃ—173ᵃ. *(Quadragesimale magistri Joannis Hus.)* Inc.: „IMutemur habitu .... In hijs uerbis omnes generaliter inuitamur.“ Expl.: „Ut non cum hoc mundo dampnemur | Et sic est finis huius tractatus.“ Proxima folii pars, in qua nomen auctoris scriptum fuisse videtur, excisa est simili modo, quo in cod. 48 nomen est erasum. Denis I 1691 hos sermones editoribus ignotos fuisse iudicat. — F. 173ᵇ script. vacat.

45. (50. e. 4.)

Chart. s. XV, f. 240, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., margines foliorum humore laesi.

F. 1ᵃ—240ᵃ. *(Soccus de sanctis.)* Inc.: „VEnite post me .... Beatus Gregorius exponens verbum propositum.“ Expl.: „Transitum impedire non poterit Ad quam gloriam nos perducat.“ F. 72, 73, 240ᵇ script. vacant. Auctorem sermonum Socci alii putant monachum cisterciensem conventus Marienraydensis prope Hildensem, alii Conradum de Brundelsheim (1303—1321) abbatem monasterii Fontis salutis (Heils-

bronn). Cf. Fabr.-Mansi VI 199; Denis II 1866; Visch, Bibl. script. ord. Cisterc., Colon. 1656, 299; Muck, Gesch. von Kloster Heilsbronn, Nördlingen 1879, I 102 sqq.; Cruel 346 sqq. Editiones vide apud Hain II 2 p. 331 sq. n. 14825—14830.

46. (50. e. 5.)

Chart. s. XV, f. 233, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. 1ª: „Iste liber venit a domino Leonardo (Dienhofer) fratre fratris wolfgangi de Euerding."

1. F. 1ª—115ᵇ. (Alia manu:) *Sermones magistrales et vtiles valde Licet incorrecti sint.* Inc.: „Aduentum domini recolentes scientes eum venisse." Expl.: „Nostre redempcionis intelligitur." — F. 116—118 script. vacant. — 2. F. 119ª—232ª. *(Sermones de tempore et de sanctis.)* Inc.: „Mortuus est diues .... Nunc ecclesia sancta incipit cantare et legere." Expl.: „Exclude invidiam fraterne caritatis." — 3. F. 232ᵇ. *(Registrum contentorum.)* — F. 233 script. vacat.

47. (50. e. 6.)

Chart. s. XV (1411), f. 355, 2°, man. VI (ult. Jorii Kempnatis de Lichtenfels), ligat. antiqua lign., fol. a cap.: „In nomine sancte et individue trinitatis Amen Sub anno dom. 1447." Margines foliorum humore laesi, verus fol. ordo: 1—240, 351—355, 241—350.

1. F. 1ª—180ᵇ. Inc.: „ERunt signa in sole .... Saluator noster predicens discipulis suis." Expl.: „Vsque ad finem. *Explicit postilla bona et vtilis collecta de diuersis libris.*" — 2. F. 180ᵇ—182ª. *(Sermo de praeparatione ad mortem.)* Inc.: „Vos estis templum dei .... Sciendum quod quando templum." Expl.: „Huius vite merito contempnerentur." — 2. F. 182ᵇ—192ᵇ script. vacant. — 3. F. 182ª—355ᵇ. *R. Incipiunt Epistole et Ewangelia dominicalia per circulum annum (!)* et primo de adventu domini. Inc.: „QVi diligit disciplinam .... Hijs verbis docet nos salomon." F. 350ᵇ expl.: „Et brachium eius cunctis dominabitur. Explicit collecta de tempore etc. super epistolas et ewangelia dominicalia. Anno domini M° CCCC° XI° completus est iste liber per manus iorij kempnatis de lichtenfels." Sequitur additamentum.

48. (50. e. 7.)

Chart. s. XV, f. 187, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. a cap.: fragm. officii b. Petri et Pauli.

1. F. 1ᵃ—104ᵃ. *Glosa aliquarum epistolarum et ewangeliorum de sanctis (a s. Andrea usque ad s. Catharinam).* Inc.: „Quia fides est fundamentum omnis actus.“ Expl.: „Non sibi displicuissent | Hec Crisostomus wenerabilis magister grecus.“ — F. 54ᵇ—56ᵇ et 104ᵇ—105ᵃ script. vacant. — 2. F. 105ᵇ —139ᵃ. *(Sermones de tempore a die ascensionis domini usque ad dominicam sextam post trinitatem.)* Inc.: „A Festo pasche vsque huc.“ Expl.: „Si linguis hominum loquar et angelorum.“ — F. 139ᵇ—140ᵃ script. vacant. — 3. F. 140ᵃ —141ᵇ. *(Sermo in illud:) Michi autem absit gloriari.* Inc.: „Nonne cottidie videmus homines.“ Expl.: „Que ad vitam deo donante perducit eternam Amen dicant omnia.“ — F. 142ᵃ script. vacat. — 4. F. 142ᵇ. *(Sermo in illud:) Ego sum vitis vera.* Inc.: „In hoc ewangelio christus comparat se.“ Expl.: „Ad cerebrum ascendit.“ — 5. F. 144ᵃ—144ᵇ. *(Sermo in illud:) Vos estis sal terre.* Inc.: „Nota quales debent esse prelati.“ Expl.: „Quia angelus domini exercituum est.“ — 6. F. 144ᵇ—145ᵃ. *Sequitur descripcio oracionis super cap. 6. Math.* Inc.: „Nota oracio secundum damascenum est.“ Expl.: „In oracione spiritum sanctum acceperunt.“ — 7. F. 145ᵃ—152ᵇ. *Sequitur sermo synodalis* .... (Nomen auctoris, nempe magistri *Joannis Hus* erasum est). Inc.: „In omnibus me defectuosum reperiens.“ Expl.: „Ex maria uirgine in secula seculorum benedicto Amen et sic est finis huius synodalis sermonis.“ Ed. Norib. 1588, II f. 27ᵇ sqq. — 8. F. 152ᵇ—161ᵇ. *Sequitur sermo magistri petri Stupne.* Inc.: „In hac venerabili sanctaque synodo ewangelizaturus.“ Expl.: „Jesus christus marie filius qui viuit .... Amen et est finis huius sermonis sinodalis Anno dom. M° CCCC° VI° in curia Archiepiscopali.“ Eundem sermonem Denis I 1701 commemorat. De auctore nihil inveniri potuit. — 9. F. 161ᵇ—170ᵃ. *Sequitur sermo synodalis (Joannis Hus).* Inc.: „State succincti .... Cum triplex turba christiani exercitus.“ Expl.: „Saluatorem

seculi eternaliter benedictum Et sic est finis sermonis synodalis facti per honorabilem virum (nomen erasum est) sacre scripture Baccalaureum sub anno dom. M° CCCC° VII° in die luce ewangeliste in curia Archiepiscopali.“ Ed. l. c. II f. 32ª sqq. — 10. F. 170ª—177ª. *(Joannis Hus quaestio de arguendo clero pro contione.)* Inc.: „Circa preparacionem ewangelii de qua dictum est.“ Expl.: „Que in oppositum sunt adducta.“ Ed. l. c. I f. 149ª sqq. — F. 177ᵇ—180ᵇ script. vacant. — 11. F. 181ª —185ᵇ. *(Joannis Hus tractatus de corpore Christi.)* Inc.: „Inpugnantibus verba ewangelii.“ Expl.: „Resuscitabo eum in nouissimo die.“ Ed. l. c. I f. 163ª sqq. — F. 186ª script. vacat. — 12. F. 186ᵇ—187ᵇ. *Litterae indulgentiarum,* quas Johannes Himel sacrae theologiae professor, canonicus Olomucensis et ad s. Stephanum Viennae, commissarius concilii Basileensis ad totam provinciam Salisburgensem nec non ad alia loca, in favorem Nicolai plebani de Bisencz Viennae 1437 dedit. Sequitur formula absolutionis, deinde aliquot mandata, quae ad indulgentias spectant. De Johanne Himel de Weitz cf. Zschokke, Gesch. des Metropol.-Capitels zum heil. Stephan in Wien, Wien 1895, 381; Aschbach 471 sqq.; Kink I 1, 156.

49. (50. e. 8.)

Chart. s. XV, f. 353, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. breviarii s. XIV, tegum. post. a: „Dominus leonardus dienhoffer de Aschach obijt In die Epiphanie dom. (14)99.“ F. a cap. a: formula absolutionis in articulo mortis, f. a cap. a et b: unum receptum medicinale latine et quinque idiomate germanico scripta, quorum primum inc.: „Also soltu ein trankch machen so du wundt wirst.“ F. a cap. b: index contentorum, deinde legitur: „Iste liber venit monasterio scotorum wienne a domino Leonardo dienhofer fratre fratris Wolfgangi de Euerding.“

1. F. 1ª—12ᵇ. *(Registrum materiarum.)* — 2. F. 13ª—291ᵇ. *(Sermones discipuli de tempore.)* Inc.: „Ecce rex tuus venit .... Egregius doctor noster Thomas de aquino.“ Expl.: „Fuit filius eterne vite ad quam .... Amen.“ In nomine „discipuli“ latet Johannes Herolt ord. praed., qui claruit in Germania ineunte saeculo XV. „Non aliunde fere nobis notus est

quam ex eius operibus, quae virum pium modestum doctum simul et animatum salutis avidum praestant.“ (Quetif I 762.) Oudin. III 2654 patria eum Constanciensem esse credit et monet eum post annum 1460 et 1470 inter theologos et concionatores huius aetatis clarissimum fuisse. Cave II app. 187 vocat eum Basileensem, Possevin. pessima corruptione Berolis. Cf. praeterea Fabr.-Mansi II 37. Catal. manuscr. Mellic. 319 falso Theodoricum de Nurnberga auctorem putat. Opera eius in Germania quam maxime vulgata erant. Editiones inveniuntur apud auctores supradictos et apud Hain II 1 p. 21 sqq. n. 8473—8508. — 3. F. 291ᵇ—315ᵇ. *(Sermones eiusdem de diversis.)* — 1. F. 291ᵇ—300ᵃ. *(Sermones quatuor de cogitatione locutione operibus.)* Primus sermo inc.: „Cogitacio eorum aput altissimum . . . . Sciendum.“ Quartus sermo expl.: „Dampnatus est.“ — 2. F. 300ᵃ—303ᵃ. *R. Sermo de septem peccatis mortalibus.* Inc.: „Peccatum cum consumatum fuerit . . . . Licet interrogatur.“ Expl.: „Non adimplere.“ — 3. F. 303ᵃ —307ᵃ. *R. Sermo de decem preceptis.* Inc.: „Si vis ad vitam ingredi . . . . In verbis prepositis ostendit christus.“ Expl.: „Est peccatum mortale.“ — 4. F. 307ᵃ—310ᵃ. *(Sermones de novem alienis peccatis.)* Primus inc.: „Ab alienis parce . . . . Vnde sciendum.“ Alter expl.: „Quamdiu ieiunare in pane et aqua.“ — 5. F. 310ᵃ—313ᵇ. *(Sermones duo de duodecim articulis fidei.)* Primus inc.: „Omnis qui viuit . . . . Sciendum quod fides est semper predicanda.“ Alter expl.: „Preciosa et dulcia.“ — 6. F. 313ᵇ—315ᵇ. *R. Sermo de septem sacramentis.* Inc.: „Samaritanus appropinquans . . . . Nunc sciendum quod samaritanus.“ Expl.: „Viri diligite vxores vestras.“ — 4. F. 315ᵇ—334ᵃ. *(Sermones eiusdem de communi sanctorum.)* Inc.: „Ego vos elegi . . . . Ex quo christus dicit in ewangelio.“ Expl.: „Ut fuit sponse ipsius.“ — 5. F. 334ᵇ —352ᵇ. *(Sermones eiusdem de sanctis.)* — 1. F. 334ᵇ—336ᵇ. *(In festo angelorum.)* Inc.: „ANgeli eorum . . . . Ex quo hodierna die.“ Expl.: „Inveniet.“ — 2. F. 336ᵇ—337ᵇ. *R. Sequitur de omnibus sanctis sermo.* Inc.: „Gaudete et exultate . . . . Ex quo hodie peragitur solempnitas.“ Expl.: „Terram desiderabilem.“ — 3. F. 337ᵇ—341ᵇ. *(In die animarum.)*

Inc.: „Anima mea .... Ex quo hodie peragitur dies." Expl.: „In suffragis subvenitur." — 4. F. 341^{b}—352^{b}. *(Sermones quatuor de b. Maria virgine.)* Primus inc.: „Beatam me dicent .... Sol non mittit radios." Expl.: „Et vitam suam in bono finiuit Amen."

50. (50. e. 9.)

Chart. s. XV, f. 419, man. II., ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: imago non manu facta (Jesus ingreditur Hierosolymas). F. a cap.: „Discipulus leonardi Ruoswurm de Antiquo Euerding" (prior possess.).

F. 1—4 script. vacant. — 1. F. 5^{a}—347^{a}. *(Discipuli sermones de tempore.)* Inc.: „ECce rex tuus venit .... Egregius doctor noster sanctus thomas de aquino dicit." Expl.: „Inveniebat | Et sic est finis." Cf. de his et sequentibus sermonibus cod. praecedentem. — F. 347^{b} script. vacat. — 2. F. 348^{a}—371^{b}. *(Eiusdem sermones de diversis.)* Inc.: „COgitacio eorum aput altissimum .... Sciendum." Expl.: „Viri diligite vxores vestras." — 3. F. 371^{b}—391^{a}. *(Eiusdem sermones de communi sanctorum.)* Inc.: „Ego elegi vos .... Ex quo christus dicit in ewangelio." Expl.: „Ut fuit sponse ipsius." — 4. F. 391^{b}—408^{b}. *(Eiusdem sermones de sanctis.)* Inc.: „Angeli eorum .... Ex quo hodierna die." Expl.: „Vitam in bono finiuit Et sic finiuntur Sermones discipuli." — 5. F. 409^{a}—414^{b}. *(Registrum sermonum.)* — 6. F. 415^{a}—417^{b}. *(Casus papales, episcopales, interdicta tempore pasche.)* — F. 418 et 419 script. vacant.

51. (50. e. 10.)

Chart. s. XV (1477), f. 262, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, tegum. post. a: „Dominus leonardus dienhoffer de aschach obijt In die Epiphania domini (14)99."

1. F. 1^{a}—58^{b}. *(Thomae de Haselbach sermones undecim de novem alienis peccatis.)* Inc.: „Ad philipp. primo capitulo hortatur Apostolus fideles." Expl.: „Ut habetur Jeremie 39 Et sic suo modo de alijs." De auctore dixi ad cod. 32. Denis I 2607 de his sermonibus iudicat: „Quisquis eos non

obiter inspexerit, facile statuet, multis Monachorum Fratrumque Postillis, Sermonibus etc., qui sub exortum Typographiae lucem videre, praelo digniores fuisse." — 2. F. 59ᵃ—66ᵇ. *(De septem vitiis capitalibus.)* Inc.: „Misit rex saul apparitores .... Diabolus interpretatur." Expl.: „Deuotorum diligencium sucs proximos." De argumento huius tractatus auctoris anonymi cf. Denis I 2655. — 3. F. 67ᵃ—163ᵇ. *R. Incipit summa donorum.* Inc.: „Quoniam multi subtiliter et vtiliter elaborauerunt." Expl.: „Primo in inmunitate Amen." Huius libri, cuius amplissime auctor anonymus instituisse videtur rationem, absoluti sunt solum tractatus primus de dono timoris atque tractatus secundi de dono pietatis tituli sex. A. Weiss (Handschr.-Verz. der Stiftsbibl. zu Reun in Xen. Bernard. II 1 cod. n. 10) saeculo XIII. medio librum confectum esse putat. — 4. F. 163ᵇ—165ᵇ. *R. Sequitur tabula super Summam donorum secundum Alphabetum.* In fine: „Explicit tabula .... Et finitus est liber Anno (14)77 die sexta feria ante Gordiani et Epimachi martirum." — F. 166 script. vacat. — 5. F. 167ᵃ—202ᵃ. Inc.: „Lvmen confessorum vocatur hec doctrina." Expl.: „Regnat et residet in perpetuo lumine Amen. *Explicit tractatus de doctrina que vocatur lumen confessorum editus et completus ex multis sanctorum dictis et doctorum lecturis per minorem penitenciarium curie romane sacre theologie magistrum andream dydaci hyspanum ordinis s. benedicti* olym ciuitatensis et aiacensis Nunc vero antiquum et pauperem episcopum megarensem que ecclesia fuit in provincia grecorum et terra atheniensi ac commendatorium s. Johannis de ponderato ordinis s. benedicti portugaliensis dyocesis Anno (14)77 in die allexi." De auctore dixi ad cod. 30(7). Opus secundum cod. nostrum 1429 Jordano de Ursinis cardinali et episcopo Albanensi dedicatum est. Editiones vide apud Hain I 1 p. 110 sqq. n. 997—1017, ubi opus „modus confitendi" inscribitur. — F. 202ᵇ script. vacat. — 6. F. 203ᵃ—245ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de septem vicys capitalibus eiusdem domini andree.* Inc.: „NOtandum quod omnis homo naturaliter." Expl.: „Ad que voto se adstrinxerunt

Et tantum de istis contractibus et septem peccatis capitalibus finitus est in die Seuerini Anno (14)77." Hunc tractatum nusquam libris Andreae de Escobar adnumeratum esse reperio, ex quo concludi licet librarium erravisse. — 7. F. 245ª—246ª. *Tabula precedentis materie scil. de Septem vicys capitalibus.* — 8. F. 246ª—256ª. *(Thomae de Haselbach sermones tres de dedicatione ecclesiae.)* R. Incipit prima collacio de dedicacione ecclesie magistri thome de hasselpach. Inc.: „[V]idi ciuitatem sanctam .... Sicut in veteri testamento omnia exteriora." Expl.: „In fide christi et ecclesie sancte Cui laus sit ...." Secunda collatio inc.: „[A]vdiui vocem magnam .... Cum quanta sollempnitate dedicacio." Expl.: „Christus dominus in secula benedictus." Tertia inc.: „[V]idi ciuitatem sanctam .... Non solum in scripturis sacris." Expl.: „Ibi senes." — 9. F. 256ª—258ª. *(Sermo in illud:) [V]Ir eius et laudabit.* Inc.: „Glosa vir." Expl.: „Crucis." — 10. F. 258ª—259ª. *(Duo exempla modo latine modo germanice scripta.)* Inc.: „Quidam pauper vir cepit." Expl.: „Sepulchrum intrauit." — F. 259ᵇ—262ᵇ script. vacant.

52. (50. e. 11.)

Chart. s. XV, f. 246, 2°, man. IV (I Thomae de Walkenstayn), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: pennae probationes, tegum. post. a: „Gott du ewigs wort Erparm dich hye vber vns vnd an der sel dort." Cod. in fine manc.

1. F. 1ª—104ᵇ. *(Sermones de tempore.)* Inc.: „ECce rex tuus venit .... Si aliquem amicum ad nos suscepturi sumus." Expl.: „Qui preparatus est dyabolo et angelis eius. *Explicit greculus* per manus domini Thome de Walkenstayn (R.) finis adest operis mercedem posco laboris." — 2. F. 104ᵇ. *(Fragmentum sermonis de apostolis Petro et Paulo.)* Inc.: „Hodie colimus." Expl.: „Deuote salutantes dicemus Aue Maria." — 3. F. 104ᵇ—113ᵇ. *(Sermones undecim de resurrectione domini, de ascensione, de spiritu sancto, de exaltatione crucis, de corpore Christi, de dedicatione ecclesiae, in parasceve.)* Inc.: „Christus surrexit .... Verba sunt sancte matris ecclesie."

Expl.: „Intrauit quandam foueam.“ — F. 114—116 script. vacant. — 4. F. 117ᵃ—153ᵇ. *(Jacobi de Voragine legendae aureae seu historiae Lombardicae fragm.)* R. De sanctis per aduentum. Prologus inc.: „Aduentus domini significat tempus reuocacionis siue renacionis.“ Expl.: „Ab octaua pentecosten vsque aduentum domini.“ Opus inc.: „Aduentus domini per quatuor septimanas agitur ad signandum.“ Expl.: „Lapide percussit pariter et occidit ....“ Finis deest. Fragmentum complectitur sequentes sermones: De adventu domini, de s. Andrea, de s. Barbara, de s. Nicolao, de s. Thoma, de nativitate domini, de s. Stephano, de s. Johanne, de innocentibus, de circumcisione domini, in epiphania domini, de conversione s. Pauli, de septuagesima, de sexagesima, de quinquagesima, de quadragesima, de purificatione b. Mariae, de s. Blasio, de s. Matthia. In hoc sermone desinit legenda, quae multas adfert lectiones cum editionibus mihi propositis discrepantes. — 5. F. 154ᵃ—154ᵇ. (De sermonibus hic contentis vide eundem cod. sub n. 8 et 9.) — 6. F. 155ᵃ—178ᵃ. *R. Incipitur pronunciamentum de sanctis.* Inc.: „JOhannes Apostolus et ewangelista filius zebedei.“ Expl.: „Commendando mox obdormiuit in domino.“ — 7. F. 178ᵃ—178ᵇ. *R. Sermo de animabus bonus.* Inc.: „Plora super mortuum .... Sciendum est quod debemus plorare.“ Expl.: „Ut possimus euadere Amen.“ — 8. F. 178ᵇ et 154ᵃ. *(Sermo in illud:) Audiui oracionem tuam.* Inc.: „Hodie audiuimus et legimus de fletu.“ Expl.: „Vitam perpetuam.“ — 9. F. 154ᵃ—154ᵇ. *(Sermo in illud:) Sicut pater habet vitam in semetipso.* Inc.: „Deus dedit tres vitas.“ Expl.: „Gaudium mundi siue peccatum breue.“ — 10. F. 179ᵃ—234ᵇ. *R. Incipit (Antonii Parmensis) postilla super Ewangelia dominicalia per circulum anni.* Dominica in aduentu domini. Inc.: „Cum appropinquasset ihesus iherosolymis .... Tempus quod hodie incipit et durat vsque ad natiuitatem domini.“ Expl.: „Vna est redempcio et redemptor vnusque.“ De Antonio de Azaro vel Azario Parmensi ex ordine praedicatorum nec, ut multi arbitrabantur, priore camaldulensi, concionatore celeberrimo, qui floruit ineunte s. XIV, cf. Quetif-Echard I 529 sqq., qui Colon. ed. 1482 et

Paris. 1515 commemorant. Hain I 1 p. 150 n. 1281 praeterea Parisiensem anni 1500 novit. — 11. F. 235^{a}—241^{b}. *Incipit Rabbi Samuel.* Praefatio translatoris inc.: „Reuerendissimo in Christo patri fratri Hugoni (de Vaucemain) Magistro ordinis predicatorum .... Cum ergo propter prauitatem et insufficienciam.“ Expl.: „In quo speramus.“ Incipit epistola translata de arabico in latinum per fratrem Alfonsum boni hominis hispani ordinis predicatorum .... Epistola quam scripsit Magister Samuel ysrahelita Oriundus de Feis Ciuitate regni Marrochicani ad rabi ysaac Magistrum sinagoge que est in lincz Et in regno predicto .... Inc.: „Noui quod et expertus sum.“ Expl.: „Cuius nomen est benedictum in secula seculorum Amen.“ Epistola demonstrat prophetarum testimoniis Christum dominum verum Messiam venisse, passum, mortuum esse et ad coelos ascendisse, unde iterum venturus sit. Interpres Alphonsus Bonihominis, qui patria lingua dictus est Buenhombre, Hispanus Conchensis aut Toletanus Parisiis anno 1339 vixit. Vir fuit linguae hebraicae et arabicae peritus. Cf. Quetif I 594 sq., quo auctore libri manuscripti et typis expressi locum synagogae, cuius magister Isaac erat, Subulmeza, Subjuljulmeza, Sugelmesse, Sugulmessa adpellant. In hoc codice Lincz (!) legitur. Pluries praelum passa est epistola, v. g. in Bibl. patr. Lugd. 1677, XVIII 519; de aliis multis editionibus vide Fabr.-Mansi I 71, qui germanam quoque editionem interprete Valentino Linck, Altenburgi 1524, commemorant. — 12. F. 241^{b}—243^{a}. *(Sermones de novo sacerdote.)* Inc.: „Refulsit sol in clipeos aureos .... Sol dico i. ihesus christus.“ Expl.: „Ad eternam et perfectam trinitatem perducat Amen.“ — 13. F. 243^{a}—243^{b}. *(Sermo in illud: Domus mea domus oracionis vocabitur.* Inc.: „Quandocunque dominus in ierusalem.“ Expl.: „Cum ille fecit sanatus est.“ — 14. F. 243^{b}—244^{a}. *Sermo de s. Bartholomeo apostolo.* Inc.: „Tv signaculum similitudinis dei .... In verbis istis tria notantur.“ Expl.: „Et honorifice sepelierunt.“ — 15. F. 244^{a}—245^{a}. *(Sermo de s. Laurentio.)* Inc.: „Dispersit dedit pauperibus .... Istud uerbum cantat specialiter.“ Expl.: „Aliter.“ — 16. F. 245^{a}—246^{a}. *R. Sermo de Martyribus bonus.* Inc.:

„Eritis odio omnibus .... Istud uerbum dicitur de sanctis martiribus.“ Expl.: „In vasis uictilibus.“ — 17. F. 246ᵃ—246ᵇ. *(Sermo de b. Maria.)* Inc.: „Svrge domine .... De ista archa sanctificacionis.“ Expl.: „Usque ad finem.“ — 18. F. 246ᵇ. *(Casus papales et episcopales.)* R. Isti sunt remittendi ad papam. Inc.: „Item omnes hereticos et Judeos.“ Expl.: „Et alijs solempnitatibus.“ R. Isti sunt remittendi ad episcopum. Inc.: „Primo qui non sunt confessi.“ Expl.: „Qui mortales inimicicias et ....“ Finis deest.

53. (50. e. 12.)

Chart. s. XV (1446), F. 183, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. a cap. et ad calc. (membr.): fragm. tractat. scholastici s. XIII, f. ad calc. b: „Anno domini 1457 rex ladislaus fuit intoxicatus prage per bohemos ante festum katherine Anno etatis sue forte uicesimo.“ Margines humore putridi.

1. F. 1ᵃ—129ᵃ. *(Lucae Patavini sermones de tempore super epistolas et evangelia.)* R. Dominica prima In adventu domini. Inc.: „Veni domine ihesu .... licet circa solas dominicales epistolas et ewangelia.“ Expl.: „Sanctum terribile nomen eius Rogemus ergo omnipotentem deum Laus omnipotenti deo. Explicit Lucas parisiensis (falso) Anno domini 1446.“ Lucas Patavinus, monachus ordinis minorum, obiit 1245. Cf. Fabr.-Mansi IV 281. Etiam in cod. 1349 bibliothecae caesareae Vindobonensis Lucas immerito Parisiensis nominatur. Cf. Denis II 1856 sq. — F. 13ᵇ, 64ᵃ—65ᵇ, 129ᵇ—133ᵇ script. vacant. — 2. F. 134ᵃ—162ᵇ. *R. Incipiunt sermones de aduentu domini Johannis de sancto gemininiano.* Inc.: „Benedixit te dominus .... Quamuis illud verbum secundum literam.“ Expl.: „Sic expediri videbitur et congrui. Expliciunt sermones dicendi per adventum domini de historia Judith.“ Johannes Gorus sive Gorinus de s. Geminiano Etruscus, Senis ordini s. Dominici se adstrinxit. Floruit circa annum 1314 et obiit post annum 1323. Cf. Fabr.-Mansi IV 79. Quetif-Echard I 528 sqq. enumerant eius opera atque sermonum de adventu domini duo noverunt genera, quorum alterum prodiit Parisiis 1512. — 3. F. 162ᵃ—165ᵇ. *R. Iste sermo potest predicari in magna feria sexta uel sabbato ad*

compassionem beate virginis marie. Inc.: „Ibi dolores .... Licet beatissima mater domini.“ Expl.: „Cum gloria immortalitatis et eternitatis In qua filius cum patre .... Amen.“ — 4. F. 165^b—170^a. *Sermo de s. katherina collectus A magistro Michahele predicatore In Sulczbach factus ad instanciam plebani de hirsaw in die sue veneracionis eiusdem virginis.* Inc.: „Mvltiplicabo semen .... Hec verba quamquam literaliter.“ Expl.: „In eterna requie quiescere valeamus Amen.“ In fine: „Hec extracta sunt ex dictis Alberti magni super exposicionem canticorum trium puerorum Et presertim super illo uersu Benedicite stelle celi domino.“ — F. 170^b script. vacat. — 5. F. 171^a—182^a. *(Exemplorum variorum congeries.)* Inc.: „Primum querite regnum dei.“ Expl.: „Se fieri christianum postulauit.“ — 6. F. 182^a—182^b. *(Sermo de oratione dominica.)* Inc.: [V]olumus fratres dilectissimi parvam uobis admonicionem.“ Expl.: „Cum angelis dei Amen.“ — 7. F. 182^b. *(Descriptionis civitatis Hierosolymitanae fragmentum.)* Inc.: „Civitas iheros. ista est fortissima muris et turribus munita.“ Expl.: „Comedite reficite vos.“ — F. 183 script. vacat.

54. (50. f. 27.)

Chart. s. XIV/XV, f. 94, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. part. fragm. hebr., f. a cap. b: orationes ad Jesum. F. 1 deest.

1. F. 2^a—82^b. (*Orationale,* ex quo orationes sequentes inprimis commemorentur.) — 1. F. 2^b—4^a. *R. Oracio s. bernhardi abbatis.* Inc.: „O Bone iesu in adiutorium meum intende.“ Expl.: „Laudabile complementum.“ — 2. F. 4^a—5^b. *R. Oracio B. bernhardi.* Inc.: „O fons misericordie.“ Expl.: „Et regnanti in secula seculorum amen.“ — 3. F. 6^b—10^a. Inc.: „Salue mundi salutare.“ Expl.: „In cruce salutifera. *R. Explicit oracio b. bernhardi.*“ (falso!) Ed. Maur. 1719, II 916. — 4. F. 11^a—12^a. *R. Humilis confessio peccatorum indigni laudatoris.* Inc.: „[I]gnosce domine ignosce.“ Expl.: „Laudabunt te domine.“ — 5. F. 13^a—17^a. *R. Incipiunt suspiria s. Augustini aurelii episcopi.* Inc.: „Deus misereatur nostri.“ Expl.: „Tuorum delecter vngentorum Amen

Amen." — 6. F. 17^b—19^b. *R. Incipiunt indulgencie de armis christi.* Inc.: „Culter qui circumdedisti sacrosanctum carnem Christi." Expl.: „Mater Christi o maria Amen." Praecedunt versus de indulgentiis, qui inc.: „Hijs qui arma ferunt christi." — 7. F. 20^b—21^a. *R. Item oraciones de compassione virginis gloriose.* Inc.: „Matutino tempore marie nunciatur." Expl.: „Qui venturus." — 8. F. 21^a—26^b. *(Oraciones de apostolis et de ss. Nicolao Vito Wenceslao Adalberto Procopio.)* Inc.: „[A]Ve sancte petre." Expl.: „Protegamur aduersis." — 9. F. 31^a—31^b. *R. [B]eatus Gregorius papa composuit oracionem subsequentem.* Inc.: „Aue manus dextra Christi." — Expl.: „Post et ante Amen." — 10. F. 31^b—33^b. *R. Incipit oracio sanctorum patrum bernhardi et Anshelmi de passione domini.* Inc.: „Quid retribuam domino." Expl.: „Et nomen domini inuocabo." — 11. F. 40^a—45^a. *(Septem tristitiae b. Virginis.)* Inc.: „[A]ve maria mater christi pia." Expl.: „In perpetuum benedictus Amen." — 12. F. 46^b—48^b. *R. Item oracio pulcra et salubris ad Jesum.* (In margine:) *Jubilus b. bernhardi* (falso). Inc.: „Jesu dulcis memoria." Expl.: „Frui cum celi ciuibus Amen Amen." Ed. Maur. 1719, II 914. — 13. F. 49^a—50^a. *R. Hanc oracionem sequentem cum salutacione angelica edidit iohannes de Gelnhusen* Moguntinensis diocesis notarius reuerendissimi in Christo patris domini pilei tituli s. braxedis presb. Cardinalis archiepiscopi Rauenensis .... Inc.: „Aue trinitas flos Trost vnd gnade vns aus dir flos." Expl.: „Gustent fanum vini manne vnd gnade werd mir armen manne." — 14. F. 59^a—60^a. *R. Oracio beate virginis marie ualde pulcra.* Inc.: „[A]ve mundi spes maria Aue mitis Aue pia." Expl.: „Semper tecum permansurus per infinita secula seculorum Amen." — 15. F. 67^a. *(Hymnus de b. Virgine.)* Inc.: „[R]ecordare mater christi." Expl.: „Amen dicunt omnia." — 16. F. 68^b—69^a. *R. Oracio optima (hymnus) de maria virgine.* Inc.: „[G]aude saluatoris mater." Expl.: „Celi uige gaudijs." — 17. F. 69^b—70^b. *(Duo hymni de b. Catharina.)* Inc.: „[A]ue uirgo katherina Aue martir et regina." Expl.: „In nostro certamine." — 18. F. 71^a—73^a. *(Crinale B. M. V. Conradi Gemnicensis.)* Inc.: „[A]ue

salue gaude vale." Expl.: „Nos coniungat amen Amen dicant omnia." Ed. Dreves III 22. De auctore cf. cod. 66. — 19. F. 73ᵃ—73ᵇ. *R. Item bona oracio b. virginis conpositum (!) a b. bernhardo.* Inc.: „[S]Anctissima domina mea." Expl.: „In celis conregnare." — 20. F. 73ᵇ—74ᵇ. *R. Hec oracio sequens fuit data B. bernhardo ab angelo.* Inc.: [M]Aria mater domini mei." Expl.: „A morte sum liberatus." — 21. F. 74ᵇ—76ᵇ. *(Duo hymni de b. Virgine.)* Inc.: „Gaude maria virgo stella maris." Expl.: „Domum auxilii in finem seculorum Amen." — 22. F. 76ᵇ—80ᵇ. *R. Incipit solliloquium b. bernhardi abbatis clareualensis de laude beatissime ac gloriosissime semperque virginis marie.* Inc.: „Gaude plaude clara rosa." Expl.: „Diebus atque noctibus Amen." — 23. F. 80ᵇ—82ᵇ. *R. Oracio s. Augustini Episcopi de beata virgine ualde humilis sequitur.* Inc.: „[T]Ibi o piissima uirgo virginum." Expl.: „Se dederit pro precio Qui .... Amen." — 2. F. 83ᵃ—88ᵃ. *(Tractatus asceticus.)* Inc.: „[A]udite hec omnes qui christiane fidei signaculum." Expl.: „Ipso idem iesus christus .... amen deo gracias." — 3. F. 88ᵇ—89ᵇ. *Oracio de b. virgine s. Thome.* Inc.: „[A]d sanctitatis tue pedes." Expl.: „Pia virgo Maria Amen." — 4. F. 90ᵃ—91ᵃ. *(Orationes ad Jesum.)* Inc.: „O beatissime Jhesu." Expl.: „Ad vitam eternam Amen". — F. 91ᵇ—93ᵃ script. vacant. — 5. F. 93ᵇ—94ᵃ. *(Benedictiones breviarii.)* — 6. F. 94ᵇ. *(Brevis meditatio.)*

55. (50. f. 28.)

Chart. s. XV, f. 170, 4°, man. I, ligat. recens chart., aliquot folia humore laesa. De cod. cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ᵃ—53ᵇ. *(Gainfredi nova poetria.)* Textus et glossa interlinearis semper fere commentario marginali inclusa sunt. Textus inc.: „Papa stupor mundi si dixero papa nocenti." Expl.: „Crescere non poteris quantum de iure mereris. Explicit Gainfredus." Commentarius inc.: „Amice ascende superius." Expl.: „Gloriosus in secula seculorum benedictus Amen Amen Amen et sic est finis." F. 53ᵇ sequuntur aliquot versus, qui textum complent (= editionis infra citatae vv. 509—526.) Gainfredus,

Galfridus sive Gualterus de Vino salvo (Vinesauf) ex parentibus Normannis in Anglia natus, notarius Richardi regis, circa initium s. XIII floruit. Opus de modo et arte dictandi versificandi transferendi Innocentio III. papae dedicavit. Cf. Fabr.-Mansi III 12; Oudin. II 1677 sqq.; Leyser. Hist. poet. et poemat. medii aevi, Halae Magdeb. 1721, 855 sqq., ubi poetriam impressam invenias. — 2. F. 54ᵃ—56ᵃ. *(De arte dictandi.)* Inc.: „Si dictare velis et iungere scema loquelis.“ Expl.: „Dico gracias christo perfecto capite isto.“ — F. 56ᵇ—58ᵃ script. vacant. — 3. F. 58ᵇ—59ᵇ. *(Epistolae Sigismundi imperatoris.)* Epistola prima inc.: „Sigismundus .... Magnifici spectabiles nobiles et fideles dilecti Exposuit Serenitati.“ Expl.: „Datum vlme Anno dom. Millesimo quadringentessimo tricessimo feria quinta post festum s. Martini ....“ Epistola secunda inc.: „Sigismundus .... Fidelis dilecte proposuit nobis .... qualiter tu de preceptis.“ Expl.: „Datum vlme Anno dom. Millesimo Quadringentesimo tricesimo feria quarta post festum s. Martini ....“ Epistola tertia inc.: „Sigismundus .... Fidelis dilecte proposuit nobis .... qualiter ipse Johannem.“ Expl.: „Datum vlme Anno dom. Millesimo Quadringentesimo tricesimo feria quarta proxima post festum s. Martini.“ — 4. F. 60ᵃ—62ᵇ. *(Tractatus grammaticus et metricus.)* Initium deest. Inc.: „.... in se ipsum.“ Expl.: „Silbicare absque titellis. Explicit hic totum laudetur deus Assit nobis in principio omnipotens deus.“ Inscriptio indicis „Compendium rethorice Tibini“ aut ad hoc fragmentum aut ad opus sequens referri potest. — 5. F. 62ᵇ—86ᵇ. *(Compendium artis rhetoricae.)* Hic incipiunt dicta b. Dorothee. Inc.: „Scientes artis. [S]Icientes artis rethorice.“ Expl.: „Per laudandum (?) in secula seculorum Amen Explicit hoc totum infunde.“ — 6. F. 86ᵇ—123ᵇ. *(Compendium artis dictatoriae.)* Inc.: „Amice ascende superius. Philosophicalis sciencia.“ Expl.: „Capias ut in ista ....“ Finis deesse videtur. — 7. F. 124ᵃ—170ᵃ. *(Liber formularum.)* Inc.: „[D]abo vobis os et sapienciam.“ Expl.: „Vestris sigillis sigillatis datum. Hic finitur prima summa dictaminum reuerendi magistri Dyb .... (= Tibini).“ Sequuntur aliquot adnotationes. Tractatus in duas

partes dividitur. Prima formulas epistolarum continet et sic finitur: „Expliciunt correctoria diuersa.“ Pars altera formulas exhibet ad diversas materias tractandas v. g. formulam litterarum credationis vel formulam dotalitii et sponsalium. Nescio an Tibini nomen, quod tantum in Catal. manuscr. Mell. commemoratum invenio, solummodo ad partem alteram pertineat. — F. 170^b script. vacat.

56. (50. f. 29.)

Chart. s. XV, f. 241, 4°, man. I, ligat. recens, initio duo folia desunt.

F. 1^a—241. *(Breviarium Pataviense.)* — 1. F. 1^a—91^a. Proprium de tempore (a festo pentec. — dom. XXV). — 2. F. 91^a—221^b. Proprium de sanctis (a s. Petronella — s. Andream). — 3. F. 222^a—227^a. Officium de visitatione b. Mariae. — F. 227^b script. vacat. — 4. F. 228^a—234^a. Hymni. — F. 234^b script. vacat. — 5. F. 235^a—241^b. Commune apostolorum et martyrum.

57. (50. f. 31.)

Chart. s. XV, f. 225, 4°, man. V., ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post a: pennae probationes.

1. F. 1^a—58^a. *(Tractatus de oratione dominica.)* Inc.: „Vater vnser .... Adonay Gewalltiger her got Vater. Ich pitt dich.“ Expl.: „Vnd menschlich Sälichait wol geschikcht hat Amen.“ — F. 58^b—59^b script. vacant. — 2. F. 60^a—63^a. *(Meditatio de oratione dominica.)* Inc.: „Vater vnser .... Seyt ain kind sein natdurfft.“ Expl.: „Von den pein vnd weyczen Amen.“ — 3. F. 63^a—66^b. *(Expositio orationis dominicae.)* Hie hebt sich an die auslegung vber den pater noster Mathei 16 luce 11. Inc.: „[E]S geschach do vnser herr cristus ihesus.“ Expl.: „Das bedeuttet wärleich ymmer frid.“ — 4. F. 67^a—74^b. *(Expositio Nicolai Cusani de oratione dominica.)* Vermerkt ein kurcze ler vnd Auslegung vber den heyligen pater noster Alls in der hochwirdig herr vnd vater her Cardinalis de cusa pischoff zw Brixen in der loblichen stat auf sand Steffans freythoff zw wyene gepredigt hat In

dem vaschang An° dom. M° CCCC° vnd darnach in dem LI jar. Inc.: „[A]M erssten zw reden van dem gepet des heyligen pater noster.“ Expl.: „Mit der gnad des heyligen geysts Amen.“ — 5. F. 74ᵇ—75ᵇ et 76ᵇ—79ᵇ. *(De vita salvatoris.)* Hie ist geschriben die jar vnd tag vnsers heren Jesu Christi alls vns beschreibt sand augustin Remigius vnd Gerandus nach der heylichen Ewangelisten aus weisung. Inc.: „[A]lls zu merkchen ist das vnser liber herr.“ Expl.: „Nach aus beysung der heyligen geschrift.“ — 6. F. 75ᵇ—76ᵃ. *(Meditatio de oratione dominica.)* So der mensch dem heyligen pater noster kurczer wil betrachten das mag er tuen in einer sollichen weys. Inc.: „Vater vnser wann du hast vns beschaffen.“ Expl.: „Ledig werden sein ewikleichen Amen.“ — 7. F. 79ᵇ—83ᵇ. *(Expositio orationis dominicae.)* Inc.: „In einem waren vessten kristnleichen glauben.“ Expl.: „In dem yetz gesprochen gepet gepeten vnd begert haben.“ F. 80ᵇ laudantur magister Henricus de Hassia et Nicolaus de Dinkelspühel. — 8. F. 84ᵃ—180ᵇ. *(Henrici de Suso horologium sapientiae.)* Inc.: „Es stund ain prediger ze ainer zeit nach einer metten vor ainer crucifixus.“ Expl.: „Als man altag mit andacht sprechen sol.“ Ed. Augspurg 1482, 211—337. Auctor Constantiensis Suevus ordinis praedicatorum obiit anno 1365. Cf. Quetif-Echard I 653 sq.; Diepenbrock, Heinrich Suso's, genannt Amandus, Leben und Schriften, 3. Aufl., Augsburg 1854; Goedeke, Grundriss zur Gesch. der deutschen Dichtung, Dresden 1884, I 212. — 9. F. 180ᵇ—185ᵇ. *(Admonitiones asceticae.)* R. Wer ains lebens von got begert in dem er gots ynnerchait möcht vinden. Inc.: „[A]In guet mensch pegert eines lebens von got.“ Expl.: „Den ich ewichleich gehabt han Amen.“ — F. 186 script. vacat. — 10. F. 187ᵃ—187ᵇ. *(Enumerantur varia genera peccatorum, sacramenta, opera misericordiae etc.)* Inc.: „Vermerkt wie uil ein yede todsund tochter hat mit iren wurczen.“ Expl.: „Den toten begraben.“ — 11. F. 188ᵃ—188ᵇ. *(De confessione.)* R. Hie vindestu geschriben ein klain ding von der peicht nach kchurczen wartten geseczt. Inc.: „Vnum crede deum nec vane Jura per ipsum . . . . Das erst gepot das du ge-

lauben solt.“ Expl.: „Mit kawffen noch verchawffen.“ — 12. F. 189ᵃ—195ᵇ. *(Explicatio peccatorum capitalium, alienorum peccatorum, sacramentorum, operum misericordiae, quinque sensuum, septem donorum spiritus sancti, octo beatitudinum, peccatorum ad coelum clamantium et contra spiritum sanctum.)* Inc.: „Culparum fontes sunt fastus liuor et ira .... Dye erst Todsund ist hochuart.“ Expl.: „Das er ewiklich verdambt muss sein.“ — 13. F. 196ᵃ—197ᵇ. *(Tractatulus de confessione et contritione.)* Inc.: „Czw dem ersten besech der mensch das er nicht wissnleich sey in todsunden.“ Expl.: „Schamig war billig gelaubhafftig gancz vnd klar.“ — 14. F. 197ᵇ—201ᵇ. *(Expositio brevis praeceptorum decalogi, peccatorum capitalium, quinque sensuum, alienorum peccatorum etc. prout supra n. 12.)* R. Dye czechen gepot das ersst. Inc.: „Dv sollt gelawben an ainen got. Wer gelawbt an ansprechen.“ Expl.: „Zweyflung der vrstend vnd des ebigen lebens.“ — 15. F. 201ᵇ—202ᵃ. *Ein kurcze ler von der peicht.* Inc.: „Der mensch sol sagen.“ Expl.: „Frawn oder junkchfrawen.“ — 16. F. 202ᵃ—203ᵇ. *(Tractatulus de confessione.)* Inc.: „[W]o sich der mensch durch sein Sunnd Abgekert vnd geuerrt hat von got.“ Expl.: „Die emphachung des heyligen leichnam cristi des heren.“ — 17. F. 203ᵇ—207ᵃ. *Von dem Anfankch der peicht.* Inc.: „Seyd der allmachtig guettig got vns gar rechtlich mocht lassen sterben.“ Expl.: „Vergeb mir mein ainfalt Amen.“ — 18. F. 207ᵃ—209ᵇ. *(De proprietatibus confessionis.)* Das nachgeschriben sind vir vers mit irer auslegung die gehoren auch zu der peicht. Inc.: „Sit simplex humilis confessio .... In den daigen vir versen berden begriffen sechczehen aigenschaft.“ Expl.: „Was ein beschaydner priester vermistikleich aufseczt.“ — 19. F. 209ᵇ—215ᵃ. *(De circumstantiis peccatorum.)* Ein vnderbeysung der peicht von den lerern. Inc.: „Dye lerer sprechen das nicht genug sey so ein mensch peicht sein sund.“ Expl.: „Auch andre ebenpild erdenkchen.“ Sequitur adnotatio, quae etiam ad sequens opusculum referri potest. — 20. F. 215ᵇ. *(De industria in confitendo adhibenda.)* Inc.: „[W]Er von dem tod der sünden zu dem stand des hails vnd der gnad ersten wil.“ Expl.:

„Das leben des leichnam." — 21. F. 215ᵇ—223ᵇ. *(Tractatus de praeceptis decalogi.)* Dye vorred der zehen gepot. Inc.: „[V]nser liber herr Jesus Christus vermant vns offt gar treuleich." Expl.: „Die aus wenig vil kunen erdenkchen vnd klauben." Sequitur adnotatio de timore peccati. — 22. F. 224ᵃ —225ᵃ. *(Sermo de novissimo die.)* Inc.: „Soll conuertetur .... Die wart hat gesprochen der heilig geyst durch des weissagen mund." Expl.: „Vnd sein gesegnte muter die junkchfraw maria Amen." — F. 225ᵇ script. vacat.

58. (50. g. 1.)

Chart. s. XV, f. 465, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. antiphonarii s. XIII.

1. F. 1ᵃ—38ᵃ. *R. Exposicio de passione domini.* Inc.: „Collegerunt pontifices .... Pontifices et pharisey sibi consulebant." Expl.: „Ad se tibi totum impendendum." Sequitur excerptum ex s. Augustino ad psalmum: „Levavi oculos meos." — 2. F. 38ᵇ—40ᵃ. *(De praeparatione ad s. communionem.)* Inc.: „Nota quod accedenti ad sacramentum." Expl.: „Causatur in nobis deuocio." — 3. F. 40ᵃ—40ᵇ. *Ex noua collacione pynuphii abbatis (de memoria peccatorum praeteritorum).* Inc.: „Ceterum quod paulo ante dixisti." Expl.: „De nostris cordibus amputati." — 4. F. 40ᵇ. *De s. cruce Oracio bona.* Inc.: „Antiph. Tuam crucem adoramus." Expl.: „Placere merear Per Christum .... Amen." — 5. F. 41ᵃ. *Sequencia dicantur quando datur elemeosina* (!). Inc.: „Ps. Exaudiat." Expl.: „Premia sempiterna per christum .... Amen." — 6. F. 41ᵃ. *(Excerptum ex Nicolao de Gorra super Joannem.)* Inc.: „Queritur vtrum peccauerit Cayphas." Expl.: „Deus actum ordinat in bonum hec Nicolaus Gorra." — 7. F. 41ᵇ—42ᵃ. *Johannes Crisostomus Omelia XXVI super Matheum.* Inc.: „Ecce nos reliquimus .... Quid nobis erit." Expl.: „Et tenent in se." — 8. F. 42ᵇ—43ᵇ. *Omelia secunda Crisostomi.* Inc.: „Cum esset desponsata .... Quoniam futurum fuerat." Expl.: „Mutaret in spiritu." — 9. F. 43ᵇ—52ᵇ. Inc.: „Cum autem uenerit .... Et factum est cum consummasset." Expl.: „Re-

gemque cum gloria videbitis. *Explicit exposicio dominice passionis supra Matheum 2um b. Jeronimum* Anno dom. M°CCCC°LI° tempore anni iubilei in austria durante quando visitacio facta est de mandato Nicolai pape In episcopatu salczburgensi et patauiensi ordinis s. benedicti per abbates Scotorum et Cellis Marie." — 10. F. 52b—57b. *Sequitur super cap. 28 et ultimum super Matheum.* Inc.: „Vespere autem sabbati .... Quid diuersa tempora." Expl.: „Fletus et stridor dencium supra diximus. (Alia manu:) Hec Jeronimus super Matheum." — 11. F. 57b. Inc.: „Queritur vtrum Caiphas peccauerit in dando illud consilium." Expl.: „Suam peruertit intencionem *Hec nicolaus gorra super iohannem.*" Vide huius cod. n. 6. — 12. F. 58a—59a. *In die penthecostes Sermo b. Leonis pape.* Inc.: „Hodiernam dilectissimi festiuitatem toto terrarum orbe." Expl.: „Vniuersa moderantem per infinita secula seculorum Amen." Ed. Migne, Patrol. lat. LIV 415. — 13. F. 59a—59b. *Sequitur de sermone leonis in omelia de s. trinitate.* Inc.: „De qua cum sancta scriptura sic loquitur." Expl.: „Vnitatem seruet equalitas." — 14. F. 59b—60b. *In ascensione domini sermo leonis pape.* Inc.: „Sacramentum dilectissimi salutis nostre." Expl.: „Sed transeunda sunt fortiter." Pars cap. V deest. Ed. l. c. LIV 396. — 15. F. 61a—79a. (Titulus in f. 465a legitur:) *De diuersis libris collecta miracula.* Inc.: „Duo heremite sancte vite erant in quodam heremo." Expl.: „Pro nostris vtilitatibus irrogentur." Citantur s. Gregorii libri dialogorum, speculum Vincentii Bellovacensis, Wilhelmi Parisiensis liber Universi, liber Heraclidis de Paradiso, Cassianus, Petrus Damiani. F. 71b sequentia leguntur: „Anno dom. M° CCCC° XLIX in nocte s. Johannis baptiste fulmen incendit turrem nouum ad s. stephanum hic wyenne et combussit omnia interiora edificia turris et tres campane alij dicunt quinque combusti (!) sunt Et vnus vigilarum cecidit et mortuus est et vnum alium occidit trabs cadens de turri." — 16. F. 79b—83b. *(Excerpta ex s. Augustino ad psalmos.)* Augustinus in exposicione psaltery super ps. CXXI°. Inc.: „Sicut amor immundus." Expl.: „Sub illo paruuli simus." — 17. F. 84a—85a. *(Excerptum de contritione.)* Inc.: „Nota

prout notat quidam doctor." Expl.: „Quod fit per elemosinam." — 18. F. 85^b. *(Excerptum ex s. Gregorio.)* Inc.: „Gregorius Omnipotens deus idcirco." Expl.: „Omnem tactum humanum fugiat." — 19. F. 85^b—86^a. *(Excerpta ex s. Augustino ad psalmos.)* Inc.: „Nota Quoniam aput dominum misericordia .... Ergo si premebatur." Expl.: „Contradicenti amice sue." — 20. F. 86^b. *(Excerpta de detractione ex s. Bernhardo, Alexandro Halensi, Beda.)* Inc.: „Nota quod qui libenter audit verba detractoria." Expl.: „Sermone caperent Math. 24 et 23." — 21. F. 87^a—92^a. *(Sermo super illud:) Convertimini ad me in toto corde vestro.* Inc.: „In omnibus operibus nostris dilectissimi patres ac ceteri fratres." Expl.: „Et vite perfeccionem perficere studeamus Quod nobis prestare .... Amen." Alia manus in margine ad initium thematis nomen Nicolai de Dünkelspühel adscripsit. — 22. F. 92^b—94^a. *(Excerpta ex Hugone de s. Victore de archa Noe.)* Inc.: „Item notandum secundum hugonem .... Habet namque vnus quisque." Expl.: „Fidelis anima." — 23. F. 94^a—94^b. *(Adnotatio de oratione.)* Inc.: „Item notandum quod non omnis." Expl.: „In occulto." — 24. F. 95^a. *Item notandum super illa verba Johannis Super quem videris spiritum.* Inc.: „Ac si dicat." Expl.: „Ad nomen." — 25. 95^b—98^b et 95^a. *(Sermo de peccatis ad fratres religiosos.)* Inc.: „Diligenter consideremus et studiose distinguere studeamus." Sermo f. 95^a verisimiliter expl.: „Libenter obligare A quo nos custodiat .... Amen." Sequuntur aliquot breves adnotationes. Sermo eiusdem auctoris esse videtur atque is quem supra sub n. 21 citavimus. — 26. F. 99^a—105^a. *(Quaestiones de sacramento Eucharistiae.)* Inc.: „Vtrum per sacramentum eukaristie virtutes augeantur." Expl.: „Confessa replicare." — F. 103^a in margine superiore legitur: „In nomine domini Amen Anno MCCCCXXXIII." — 27. F. 105^b—106^a. *(Adnotationes de virtutibus.)* Inc.: „Item notandum quod triplex est virtus." Expl.: „Justus auarus." — 28. F. 106^a—111^a. *Item secuntur aliqua notabilia ex katholicon.* Inc.: „Pluuia a pluo." Expl.: „Vaporis ascendentis ex terra et aqua." — 29. F. 111^b—121^b. *(Quaestiones de sacrificio missae.)* Inc.: „Vtrum solus sacerdos possit conficere sacramentum eukaristie."

Expl.: „Primi libri." — 30. F. 122ᵃ—122ᵇ. *R. Ex dictis magistri Nicolay de Tinkelspügel (de oratione).* Inc.: „Item notandum quod secundum s. thomam triplex." Expl.: „Et reliqua ibi require." — 31. F. 123ᵃ—128ᵇ. *(Sermo Nicolai de Dünkelspühel (?) in diem purificationis b. Mariae virginis.)* Inc.: „Postquam impleti sunt .... Reuerendi patres ac ceteri fratres." Expl.: „Beatitudinis sue iesus christus filius tuus .... Amen." Sequuntur adnotationes aliquot usque ad f. 129ᵃ. — 32. F. 129ᵇ—135ᵇ. *(Continuatio, sicuti videtur, quaestionum de sacrificio missae.)* Inc.: „Dubitatur quando liceat sacerdoti plures missas celebrare in vna die." Expl.: „Si paupertate grauetur." Quaestiones istae videntur ii esse, quas index ita nominat: „Aliquot questiones ex dictis Magistri vrbani (de Mellico?) supra 4° sentenciarum." F. 132ᵇ legitur: R. Questio XI Anno domini M° CCCC° XXXII° domini pape Eugenii anno 1. — 33. F. 136ᵃ—140ᵇ. *R. Ex dictis Magistri N[icolai de Dünkelspühel] super Pater noster.* Inc.: „Item Notandum quod sunt diuerse species oracionum." Expl.: „Adeo impetrat quod exspectat." A f. 138ᵇ—140ᵇ adnotationes marginales textum concomitantur. — 34. F. 140ᵇ et 142ᵇ. *(Adnotationes de paralisi et de scientia „phisonomie".)* Prima inc.: „Item notandum Quod paralisis." Altera inc.: „Item notandum quod philosophi antiqui." Expl.: „Graciles uel parui." Continuatio (f. 142ᵇ) inc.: „Item notandum dicunt philosophi caput oblongum." Expl.: „Corporis." — 35. F. 140ᵇ —142ᵇ. *Sessio vndecima* facta die vicesima sexta Mensis Aprilis Anno dom. M° CCCC° XXXIII° Anno s°. *Concilij Basiliensis* Post octavas penthecostes feria tercia In festo ss. martirum primi et feliciani. Inc.: „Sacrosancta generalis Sinodus .... Quam frequens generalium Conciliorum celebracio." Expl.: „Vel restringi quomodolibet posset." Ed. Act. concil., Paris. 1714, VIII 1149 sqq. — 36. F. 143ᵃ—147ᵇ. *(Tractatulus de statu hominis ante primum peccatum.)* Inc.: „Item notandum quod vtile est noscere." Expl.: „Turpia aut defectuosa corpora." — 37. F. 148ᵃ. *(Divisio librorum veteris testamenti.)* — 38. F. 148ᵇ. *(De significatione litterarum alphabeti.)* Inc.: „A Possidet A numerum quingentos ordine

recto CCCC.“ Expl.: „Vltimam z canit finem bis mille tenetur MM.“ — 39. F. 148^b. *(Versus de pollutione nocturna.)* Inc.: „Crimen huius noctis pollucio si iacuisti.“ Expl.: „Siue labor nimius fuit aut a demone lusus.“ Sequitur formula confitendi peccata.“ — 40. F. 149^a. *(Considerationes XIV ad examen conscientiae faciendum in usum sacerdotum regularium.)* Inc.: „Prima consideracio quod non habes.“ Expl.: „Quando excedis in verbis.“ — 41. F. 149^b—151^b. *Sessio quintadecima sacri generalis Concilij Basiliensis (de conciliis provincialibus et synodalibus).* Inc.: „Sacrosancta Generalis Synodus .... Pridie hec sancta synodus quoddam saluberrimum.“ Expl.: „Iuribus quorumcumque quomodolibet derogare Datum Basilee in publica sessione die Jouis XXVI Nouembris Anno XXXIII In octava Natiuitatis virginis Marie XXXIIII.“ Ed. Act. conc., Paris. 1714, VIII 1169 sqq. — 42. F. 152^a—153^b. *(Concilii Basileensis) Decretum de eleccionibus (et confirmationibus episcoporum et praelatorum sub duodecima sessione expeditum.)* Inc.: „Sicut in construenda domo precipua est.“ Expl.: „Nec alteri cuicumque. Datum die Mensis ut supra Publicata sunt hec decreta die crastina post Sancte Margarete 1433.“ Ed. l. c. VIII 1157 sqq. — 43. F. 154^a—155^b. *Ex tercio libro decretalium De regularibus et transeuntibus ad religionem.* Inc.: „Licet quibusdam monachis et canonicis.“ Expl.: „Ad mandatum ipsorum humiliter revertantur.“ — 44. F. 155^b—159^a. *(Excerpta ex libris s. Bernardi de XII gradibus humilitatis, de dilectione dei, de gratia et libero arbitrio.)* Inc.: „Primus gradus superbie in descendendo.“ Expl.: „Que ibi secuntur.“ — 45. F. 160^b. *(Adnotatio de schismate magno et de morte Martini V papae.)* — 46. F. 160^b. *(Versus.)* Inc.: „Item nota Istas hystorias per annum dico tenendas Annalis scripto subtiliter noscitur ordo.“ Expl.: „Bis binas ad ape tot cane vide dominum sc.“ — 47. F. 160^a—160^b. *(Adnotationes de aetate ordinandorum, de apostasia, de excommunicatione, de pollutione ecclesiae.)* Inc.: „Item nota Debet autem leuita siue diaconus.“ Expl.: „Admitti debebit.“ — 48. F. 160^b—165^b. *Ista (!) conclusiones subscriptas posuit fr. Johannes haconis ordinis predicatorum sacre theologie M[a-*

gister] *et penitenciarius domini pape* .... Prima conclusio. Inc.: „Christus ita vere dedit claues ecclesie." Expl.: „Temerarius est censendus." Sequuntur varia excerpta ex magistro sententiarum, s. Thoma, Richardo, Nicolao de Lyra, de simoniacis, de dispensatione, de votis aliisque materiis theologicis. Inc.: „Item nota quod episcopus in beneficio symoniacus." Expl.: „Extra corpus est." — 49. F. 166ª—169ᵇ. Inc.: „Nicolaus Episcopus .... Et si ecclesia Christi per ipsum vnigenitum dei filium." Expl.: „Obseruare cogantur. Nullo ergo etc. Si quis etc. Datum Rome apud s. Petrum etc. Pridie kal. Octobris Pontificatus nostri Anno septimo. *Explicit Bulla Nicolai (V) pape ex parte grecorum et passagium generale contra infideles Anno dom. M° CCCC° 53* Et eodem anno capta est ciuitas Constantinopolitana et in ea multa millia christianorum occisa in qua et imperator eorum et patriarcha occisi sunt." Non potuit inveniri neque in Bullario Magno (Luxemb. 1727) neque in Romano (ed. Cherubini). Sequitur excerptum ex s. Augustino ad ps. „Domine quid multiplicati sunt." — 50. F. 170ª—176ᵇ. *(Tractatulus de luxuria.)* Inc.: „Fvgite fornicacionem .... Cum secundum fidem omnia vicia." Expl.: „Subiectis imponere potest." — 51. F. 177ª—177ᵇ. *(Excerptum ex s. Augustino ad psalmos.)* Inc.: „Augustinus super ps. domine dominus noster. Inter cetera." Expl.: „Ad mare ducentem." — 52. F. 178ª—181ª. *Bulla super Canonisacionem b. bernardini eximij atque preclari confessoris* Anno dom. M° CCCC° quinquagesimo fuit canonisatus in festiuitate penthecostes. Inc.: „In nomine .... Excelsus dominus deus noster." Expl.: „Penitenciis misericorditer relaxamus." Re quidem cum Bullario Romano (I 359) congruit, discedit verbis. — 53. F. 181ª —186ᵇ. *(Excerpta ex s. Augustino ad psalmos.)* Inc.: „Augustinus super ps. LVII°. Intendat caritas vestra." Expl.: „Non timere." — 54. F. 187ª—200ª. *R. Memoriale primorum principiorum in scolis virtutum presuppositorum et necessariorum.* Prohemium. Inc.: „In scolis scienciarum teste aristotile." Expl.: „Et in seculorum secula duratura Amen Deo gracias Amen." Index (f. 465ª) auctorem nominat monachum carthusiensem. — F. 201ᵇ—210ᵇ script. vacant. — 55. F. 211ª

—214^{b}. *R. Epistola b. Augustini ad clerum et plebem ecclesie ypponensis.* Inc.: „Dilectissimis fratribus .... Vtinam scripture dei sollicita mente intendentes.“ Expl.: „Custodiat dilectissimi fratres.“ Ed. Maur. 1688, II 182 sqq. — 56. F. 215^{a}—216^{a}. *In natali s. Agnetis virginis Sermo s. Ambrosii episcopi.* Inc.: „Inmaculatus dominus inmaculatam sibi famulam.“ Expl.: „Que angelorum domino copulantur.“ — 57. F. 216^{a}—218^{a}. *Sermo b. Ambrosij de eadem.* Inc.: „Cvm in toto mundo virgineus flos.“ Expl.: „Tradidit palmam Qui regnat cum deo patre Amen.“ Ed. Maur. 1686—1690, app. 455 sqq. — 58. F. 218^{b}—222^{a}. *In vigilia s. Andree apostoli .... Omelia ven. bede presbiteri.* Inc.: „Tanta ac talis est scripture diuine sublimitas.“ Expl.: „Qui est promittere dignatus ihesus christus Amen.“ Ed. Colon. 1688, VII 290. — 59. F. 222^{b}. *Ex omelia b. Augustini super ewangelio Venit iesus in ciuitatem samarie.* Inc.: „Contencio quippe fuerit.“ Expl.: „A testamentis dei.“ — 60. F. 223^{a}. *Ex omelia b. Johannis Episcopi super ewangelio Cum appropinquassent.* Inc.: „Item reicientes a se onera.“ Expl.: „Secutus est.“ Sequitur excerptum ex s. Augustino. — 61. F. 223^{b}—225^{a}. *Sermo b. Augustini de confessione peccatorum.* Inc.: „In omnibus scripturis diuinis.“ Expl.: „Peccato dominus liberare dignetur qui viuit .... Amen.“ Opus dubium. Ed. Maur. 1683, V app. 415. — 62. F. 225^{b}—226^{b}. *Sermo b. Augustini de penitente.* Inc.: „Penitentes penitentes penitentes si tamen.“ Expl.: „Tenere certum.“ Ed. l. c. V 1506. — 63. F. 226^{b}—227^{a}. *Ex sermone b. Augustini de duobus cecis.* Inc.: „Clama ergo et in eundo.“ Expl.: „In hoc seculo non laborat.“ Ed. l. c. V 478. — 64. F. 227^{a}—231^{b}. *De s. Johanne ewangelista .... Omelia ven. bede presbiteri.* Inc.: „Leccio s. ewangelij que nobis lecta.“ Expl.: „Que promisit peruenire Per dominum .... Amen.“ Ed. Col. 1688, VII 310. — 65. F. 231^{b}—232^{a}. *Ex omelia b. Augustini super ewangelio Perrexit Jesus in montem olineti.* Inc.: „Consideret vnusquisque.“ Expl.: „Vt invenias quod promisi.“ — 66. F. 232^{b}. *Ex omelia b. Augustini super ewangelio Ego vado.* Inc.: „Moriemini in peccatis vestris.“ Expl.: „Transcendit viribus suis.“ — 67. F. 233^{a}—238^{a}. *Item omelia prima dominica*

aduentus domini. Omelia b. Johannis (Chrysostomi) episcopi. Inc.: „PVto res ipsa exigit.“ Expl.: „Sangwinis effusione saluauit qui cum deo .... Amen.“ — 68. F. 238ᵃ—240ᵇ. *Feria tercia post inuocauit. Omelia b. Jeronimi presbiteri.* Inc.: „Introeunte iesu cum turba.“ Expl.: „Quippe vicus bethania est.“ — 69. F. 240ᵇ—242ᵇ. *De Innocentibus Omelia venerabilis bede presbiteri.* Inc.: „De morte preciosa martirum.“ Expl.: „Flore ac germine virtutum Amen.“ Ed. Colon. 1688, VII 314. — 70. F. 242ᵇ—244ᵇ. *Sabbato. Omelia b. Jeronimi presbiteri.* Inc.: „Quare petrus et iacobus et iohannes.“ Expl.: „Vt configeret eum.“ — 71. F. 245ᵃ—249ᵃ. *Dominica prima post epyphaniam domini. O[melia] ve[nerabilis] bede presbiteri.* Inc.: „Aperta est nobis fratres.“ Expl: „Graciarum accio in omnia secula seculorum Amen.“ Ed. Colon. 1688, VII 201. — 72. F. 249ᵃ—253ᵃ. *Feria quarta infra octauam epyphanie. Omelia venerabilis bede.* Inc.: „JOhannes baptista et precursor domini.“ Expl.: „Reconciliare nobis deo patri .... Amen.“ Ed. l. c. VII 320. — 73. F. 253ᵃ—257ᵇ. *In Octaua epyphanie. Omelia venerabilis Bede presbiteri.* Inc.: „Leccio sancti ewangelii quam modo fratres audiuimus.“ Expl.: „Ipse qui dedit ihesus christus .... Amen.“ Ed. l. c. VII 323. — 74. F. 258ᵃ—264ᵇ. *Dominica secunda post epyphaniam. Omelia venerabilis Bede presbiteri.* Inc.: „QVod dominus noster atque saluator.“ Expl.: „Manifestat gloriam suam In qua vivit .... Amen.“ Ed. l. c. VII 204. — 75. F. 264ᵇ—268ᵇ. *Dominica prima post natiuitatem domini. Omelia Origenis.* Inc.: „COngregemus in vnum.“ Expl.: „Sapiencie nomine commendans.“ — 76. F. 269ᵃ—287ᵇ. *Incipit liber sentenciarum beati Bernardi clareuallensis* (falso!) *De corpore ecclesie siue Christi mistico.* Inc.: „Ayt dominus seruis Negociamini Rustici dum venio.“ Expl.: „Nisi transitorium quid desiderantem.“ — 77. F. 288ᵃ—289ᵇ. *Sermo s. Augustini episcopi de s. perpetua et felicitate.* Inc.: „Magna siquidem est et venerabilis.“ Expl.: „Honorati sunt.“ — 78. F. 289ᵇ—290ᵇ. *Sermo Augustini episcopi de verbis apostoli vbi dicit Omnis nos manifestari oportet.* Inc.: „Fratres karissimi cum diuina leccio legeretur.“ Expl.: „Donante ipso cuř.... Amen.“ Ed. Maur. 1683, V app.

200. — 79. F. 290ᵇ—293ᵃ. *Sermo Sedati episcopi.* Inc.: „Rogo vos fratres karissimi." Expl.: „Meritis acquiramus Prestante domino .... Amen." — 80. F. 293ᵇ. *(Excerptum iuristicum.)* Inc.: „Lib. V. decreti." Expl.: „Si se non purgat." — 81. F. 294ᵃ—300ᵃ. *Dominica tercia post Epyphaniam domini. Omelia Origenis.* Inc.: „Docente in monte domino." Expl.: „Credidisti fiat tibi Adiuuante ipso .... Amen." — 82. F. 300ᵃ—303ᵇ. *Dominica quarta post epyphaniam. Omelia Origenis.* Inc.: „Ingrediente domino in nauiculam." Expl.: „Vbi wult Jhesus christus .... Amen." — 83. F. 303ᵇ—306ᵇ. *De dominica quinta post octauas epyphanie. Omelia Augustini episcopy.* Inc.: „HVc vsque interim verba domini." Expl.: „Ab inimicis suis salui erant." — 84. F. 307ᵃ—310ᵇ. *Dominica prima in aduentu domini. Omelia Venerabilis Bede presb.* Inc.: „Conferendum est hoc ewangelium." Expl.: „Deo placent accendimur Per christum dominum nostrum." — 85. F. 311ᵃ—315ᵃ. *In vigilia natiuitatis domini. O[melia] Origenis.* Inc.: „Cvm esset desponsata mater eius." Expl.: „Ad consummacionem seculi qui cum deo .... Amen." — 86. F. 315ᵃ—319ᵇ. *Sequitur sermo de s. Nicolao Episcopo et confessore.* Inc.: „Qui non humiliauerit .... Verba sunt saluatoris." Expl.: „Et seculum per ignem Amen." — 87. F. 319ᵇ—323ᵇ. *Sermo de s. Lucia.* Inc.: „Et rex dauid senuerat .... In quo edificamur." Expl.: „Et seculum per ignem Amen." — 88. F. 324ᵃ—328ᵃ. *In Circumcisione domini. O[melia] ve[nerabilis] bede presbiteri.* Inc.: „SAnctam venerandamque presentis festi." Expl.: „Vite ambulemus Prestante domino .... Amen." Ed. Colon. 1688, VII 315. — 89. F. 328ᵇ—332ᵇ. *De purificacione s. Marie virginis. O[melia] ve[nerabilis] bede presbiteri.* Inc.: „Solempnitatem nobis hodierne celebritatis." Expl.: „Sue visionis luce reficit Jhesus christus .... Amen." Ed. l. c. VII 327. — 90. F. 332ᵇ—335ᵃ. *In conuersione s. Pauli apostoli Sermo s. Augustini episcopi.* Inc.: „Hodie de actibus apostolorum leccio." Expl.: „De peccatis nostris largiente ipso .... Amen." Initium desumptum est ex sermone de vocatione s. Pauli (ed. Maur. 1683, V 1123); reliquus sermo est de Paulo apostolo (ed. l. c. V 1129 sqq.). —

91. F. 335^a—340^b. *In Annunciacione b. Marie. Omelia b. Ambrosii episc.* Inc.: „Latent diuina misteria." Expl.: „Primum est locutus." — 92. F. 341^a—346^a. *Feria quarta ante natiuitatem domini. O[melia] ve[nerabilis] bede presbiteri.* Inc.: „Exordium nostre redempcionis fratres karissimi." Expl.: „Descendere dignatus est iesus .... Amen." — 93. F. 346^a—353^b. *Feria sexta ante natiuitatem domini. Omelia venerabilis Bede presb.* Inc.: „Leccio s. ewangelii quam audiuimus." Expl.: „Vnigenitum suum Jhesum christum .... Amen." Ed. Colon. 1688, VII 101. — 94. F. 353^b. *(Excerptum iuristicum.)* Inc.: „Libro quinto Tua nos." Expl.: „Discretum inueniat incisorem." — 95. F. 354^a—356^a. Inc.: *Sabbato. Omelia venerabilis bede presbiteri.* Inc.: „Labor discipulorum in remigando." Expl.: „Fruamur postea maiestate." — 96. F. 356^a—360^b. *Feria secunda. Omelia leccionis eiusdem.* Inc.: „Ergo proxime pascha facturus." Expl.: „De inferno queram erepcionem." — 97. F. 360^b—363^a. *Feria quarta. Omelia b. Jeronimi presb.* Inc.: „SIc signum postulant." Expl.: „Alios rogauerint." — 98. F. 363^a—369^b. *Feria quinta. Omelia b. Augustini episcopi.* Inc.: „Ideo manseritis quia iniciati estis." Expl.: „Iam ex deo sit agnoscit." — 99. F. 369^b—374^b. *Feria sexta. Omelia b. Augustini episcopo.* Inc.: „Videamus ergo quid voluit significare." Expl.: „Passo domino totus mundus." — 100. F. 374^b—375^b. *Sequitur aliud capitulum de terre motu.* Inc.: „Scribit Seneca." Expl.: „Licet nullum percussit." — F. 376—377 script. vacant. — 101. F. 378^a—379^a. *Feria quarta in capite ieiunij. Omelia .... b. Augustini.* Inc.: „Ita enim et faciem lauabit." Expl.: „A quo vincitur." — 102. F. 379^a—382^b. *Feria quinta. Omelia.* Inc.: „Queritur quomodo conueniat." Expl.: „Foras mittat timorem." — 103. F. 382^b—389^b. *Feria sexta. Omelia.* Inc.: „Multi precepta dei imbecillitate sua." Expl.: „Ad tempus orandi recordaremur." — 104. F. 390^a—390^b. *Augustinus super Johannem in sermone XXVII.* Inc.: „Cvm dominus noster iesus Christus." Expl.: „Vt perueniam ad salutem." — 105. F. 391^a—392^b. *R. Beatus Augustinus Super Johannem Omelia XXVII.* Inc.: „Hic est panis .... Hunc panem significauit." Expl.: „In nouis-

simo die." — 106. F. 392^{b}—395^{a}. *Omelia leccionis [super illud: Caro mea vere est cibus] eiusdem b. Augustini episcopy.* Inc.: „Verba domini ex ewangelio." Expl.: „In odorem suauitatis." — 107. F. 395^{b}—398^{b}. *Dominica infra octauam ascensionis Sermo beati Augustini.* Inc.: „Solempnitate huius diei admonemus." Expl.: „A solis ortu vsque ad occasum." Ed. Maur. 1683, V 1079. — 108. F. 398^{b}—400^{a}. *Dominica in octauis pasche sermo beati Augustini episcopi.* Inc.: „Per hos enim dies." Expl.: „Verum stulticiam reprobavit." Ed. l. c. V 1003. — 109. F. 400^{b}—402^{b}. *Sermo Leonis de festiuitate penthecostes.* Inc.: „Plenissime quidem nobis dilectissimi." Expl.: „Obtinere mereamur per eundem .... Amen." Ed. Migne, Patrol. lat. LIV 404 sqq. — 110. F. 402^{b}—403^{b}. *R. De concepcione beate Marie v[irginis].* Inc.: „Festum autem concepcionis eius." Expl.: „Vbique defecerunt." — 111. F. 403^{b}. *(Excerptum ex s. Augustino ad ps. „Deus Deus meus.")* Inc.: „Modo ergo siciat anima nostra." Expl.: „In vitam eternam." — 112. F. 404^{a}—439^{b}. *Nota quedam excerpta et notabilia et dubia ex sermonibus Magistri thome de haselpach super epistolas Pauli per circulum anni* Et primo ex sermone dominice 2^{e} post penthecostes de signis caritatis. Inc.: „Sed diceres que sunt signa." Expl.: „Supple a sacerdote omnes." Cf. cod. 35. — 113. F. 440^{a}—450^{b}. (Inscriptio indicis:) *Collecta ex dictis M[agistri] haynrici de hassia super genesim.* Inc.: „In sudore vultus tui .... Istis quatuor modis specialiter per sacramentum eukaristie." Expl.: „Et tu benedices." — 114. F. 450^{b}—451^{b}. *Sequitur ex libro memoralium vniuersi compositus* (!) *per dominicum de Arecio.* Inc.: „De terre motu nota." Expl.: „Quam terre motus." Sequitur aliud excerptum de terrae motu. — 115. F. 452^{a}—455^{a}. (Inscriptio indicis:) *Bulla Calisti (III) pape de indulgencys data orando pro victoria contra thurcos.* Inc.: „Calistus episcopus .... Cum hys superioribus annis." Expl.: „Se nouerit incursurum Datum Rome apud s. Petrum Anno incarnacionis dominice 1456to duodecimo kal. July Pontificatus nostri Anno secundo." Inveniri non potuit. — F. 455^{b} script. vacat. — 116. F. 456^{a}—459^{a}. (Inscriptio indicis:)

Bulla Calisti papae de steura danda. Inc.: „Calistus episcopus . . . . Cum superioribus annis exigentibus.“ Expl.: „Premia valeant promereri Datum rome apud s. Petrum Anno incarnacionis dominice millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto octauo ydus Septembris pontificatus nostri anno primo.“ Inveniri non potuit. — 117. F. 459ᵇ—460ᵇ. *Defectus infrascriptus addatur supra loco suo de passione domini secundum Matheum ad exposicionem b. Jeronimi presbiteri.* Inc.: „Cum autem esset iesus in bethania . . . . Passurus pro omni mundo.“ Expl.: „Ut dignum domini hospicium preparet.“ — F. 461ᵃ—464ᵃ script. vacant. — 118. F. 464ᵇ—465ᵇ. *(Index contentorum.)*

59. (50. g. 2.)

Chart. s. XV (1436 et 1420), f. 187, 4°, man. II (II Martini Theotonici), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et f. a cap.: fragm. antiphon. s. XIII.

1. F. 1ᵃ—26ᵃ. Inc.: „A a a Jeremie primo.“ Expl.: „Zizium in le. s. clementis *Explicit (registrum) super Mametrectum* in die sanctorum martirum Crisanti et darie A. d. MCCCCXXXVI. in Medlicho.“ — F. 26ᵇ—33ᵇ script. vacant. — 2. F. 34ᵃ—186ᵃ. *R. Prologus super mammotrectum (Joannis Marchesini).* Inc.: „Impaciens proprie impericie | ac ruditati | compaciens pauperum clericorum.“ Opus expl.: „Naboris media producta. Expliciunt legende sanctorum per anni circulum Per manus fratris Martini Theotonici Martynkam alio nomine dicti Indigni monachi ordinis s. patris Benedicti In regno hungarie in Monasterio pechwardiensi in pede montis ferrei Quinqueecclesiensis dyoc. de Exemplari multum falso feria sexta ante festum b. Johannis Baptiste Aureo numero quindecim exeunte Anno 1420. Et sciendum quod in hoc libro multa abreuiaui in libro exodi cap. XXV° vbi agitur de lapidibus quia habui tedium scribere similiter In legenda sanctorum Incipiendo a s. laurencii legenda vsque in finem aliqua omisi eo quod fuerunt multum communia uel plene nota uel quia fuerunt prius pluries habita. Hec peto michi indulgeri ceterum qui vult suplere querat aliud exemplar.“ — 3. F. 186ᵃ

—186ᵇ. *Incipit ordo sanctorum per circulum anni secundum alphabetum.* (Est registrum illius operis partis, quae legendas sanctorum exhibet.) Liber in usum clericorum rudium compositus Mammotrepton, Mammotractus vel Mammotrectus inscribitur. Tractatuum ordo est alius ac in editionibus, quae mihi praesto sunt (Nurenb. 1489, Venet. 1492, ed. s. l. et a.): Dictionarium vocabulorum biblicorum, super hymnis, de septem festivitatibus legalibus, de vestibus sacerdotalibus, de interpretibus, de divinationibus, de nominibus dei, de expositione qualitatibus dimensione s. scripturae, de comparatione testamentorum ad invicem, de quatuor synodis, de orthographia, de accentibus, lectiones et homiliae de tempore, super legendis sanctorum. Desideratur tractatus de mensibus Hebraeorum, super antiphonis et responsoriis, declaratio regulae s. Francisci. Auctor est Joannes Marchesini e Regio Lepidi, quod est oppidum Mutinae vicinum, ordinis fratrum minorum. Floruit circa 1300 (cf. Denis, Memorab. bibl. Garell. Wien 1780, 78 sq.) aut ut alii volunt circa 1450. Cf. Fabr.-Mansi V 11, 22; Oudin. III 2562; Jöcher III 145; Wetzer und Welte VIII 586. Editiones vide apud praedictos bibliographos et apud Hain II 1 p. 333 sqq. n. 10551—10574; Ebert II 26 n. 12889—12891.

60. (50. g. 3.)

Chart. s. XV, f. 344, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum post a: excerptum ex Nicolao de Dinkelspühel de contritione.

F. 1—2 script. vacant. — F. 3ᵃ—333ᵇ. *Sermones hiemales magistri Thome de Haselpach.* (Alia manus nomen hoc delevit et addidit: „Aliqui sunt M[agistri] Francisci aliqui M[agistri] thome etc. est mixtura de tempore et de sanctis.") Inc.: „Cum appropinquasset ihesus iherosolimis .... Hoc ewangelium bis legitur." Sermo ultimus expl.: „Nos saluos fieri Et vitam eternam possidere quam nobis .... Amen." F. 147ᵃ—149ᵃ expositio epistolae dom. I quadragesimae a Thoma de Haselbach facta exhibetur. Inc.: „Hortamur vos .... Quia tempus valde preciosum est." Expl.: „Ex iusticia uite facere possetis." F. 149ᵇ—197ᵃ sequuntur eiusdem auctoris colla-

tiones de confessione. Inc.: „Ecce nunc tempus acceptabile .... Et quia presens tempus acceptabile.“ Expl.: „Ita ego consolabor vos et tantum de istis sermonibus venerabilis arcium et sacre pagine professoris M[agistri] Thome de Haselpach. Scriptum Wienne.“ Cf. cod. 34 (4 et 5). Sermonem alterum anno 1433, octavum anno 1432 scriptum esse significatur. Auctor sermonis alicuius de eucharistiae sacramento (f. 255ª—264ª) idem Thomas de Haselbach nominatur. Sermo inc.: „Hoc facite .... Dominus noster iesus Christus de hoc mundo.“ Expl.: „Instaret martirium senciet.“ — **F. 334ª—344ᵇ script. vacant.**

61. (50. g. 4.)

Membr. (f. 1—22) et chart. (f. 23—156) s. XIV (1377), f. 156, 4°, man. V, ligat. antiqua restaur.

1. F. 1ª—106ᵇ. *R. [I]Ncipit liber apparicionum et uisionum beate et intemerate et sanctissime virginis marie dei genitricis* alma maria procurante et eciam reuellante et supremo deo concedente. Incipit liber beate virginis gloriosissime marie qui liber florum celestis doctrine appellatur ad omnes artes sciendas .... Inc.: „[N]Emo cum lucernam accendit sub abscondito eam ponit.“ Expl.: „Per signaculum annuli et figurarum Amen (R.) Explicit liber visionum beate et intemerate virginis Marie Anno natiuitatis dom. M° CCC° LXXVII° In Vigilia natiuitatis eiusdem uirginis et matris dominice et gloriose deo gracias.“ Auctor, de quo nihil inveniri potuit, fratrem Johannem Monachum de Moriginato (= monast. Maurigniac. dioecesis Senonensis) sub regula s. Benedicti militantem (f. 36) se dicit. Se visionibus ab arte nigromantiae aversum primum compositorem novae artis, scientiae omnium scientiarum, exstitisse narrat. Superstitiosum b. Mariae cultum docet et ostendit, quomodo ad apparendum cogi possit. Diversae partes operis diversis annis (1304—1307, 1315) conscriptae sunt. — 2. F. 107ª—131ª. *Incipiunt oraciones bone et vtiles ad memoriam intelligenciam et facundiam retinendam.* Inc.: „In nomine domini nostri Jesu Christi ad laudem et gloriam sanctissime virginis Marie.“ Expl.: „Et

te per cuncta secula seculorum collaudare Amen." Est opus superstitiosum praecedenti propinquum. — 3. F. 131ᵃ–139ᵇ. *Oracio[nes] de passione domini.* Inc.: „Domine iesu christe redempcio mea." Expl.: „Super bona." — 4. F. 140ᵃ—156ᵃ. Prolog. inc.: „Experimentum probatum et verum ad intelligendas omnes artes." Expl.: „Et generaliter in omnibus." *Incipit opus probatum de omni re in mundo et est memorie.* Inc.: „Cum igitur operare volueris in nouilunio." Expl.: „Et si supra dictum opus." His verbis opusculum finitur. Cui libello tria folio adglutinata sunt, quorum argumentum ad praecedentia forte pertinet, quamquam ea non immediate excipiunt. Continent orationes superstitiosas. — F. 156ᵇ script. vacat.

62. (50. g. 5.)

Chart. s. XIV, f. 96, 4°, man. I, ligat. membr., f. 1—23 magis minusve humore laesa.

F. 1ᵃ—87ᵇ. Prologus inc.: „. . . . corporis domini . . . . donante deo." Sequitur index capitulorum. Opus inc.: „Uenite comedite . . . . His uerbis . . . . nos inuitat." Expl.: „Habens vite qui nunc est et future ad quam . . . . Amen. *Explicit Opusculum Sancti Thome (de Aquino) de corpore Christi.*" Est opus spurium. Ed. Parm. 1864, XVII 135—176. — F. 88—96 script. vacant.

63. (50. g. 6.)

Chart. s. XV (1420), f. 279, 4°, man. VII (IV Pauli de Niclaspurga), ligat. antiqua ligu. restaur., tegum. ant. b: fragm. hebr. et index contentorum. F. a cap. a: „Iste libellus pertinet ad scotos wienne quem comparauit dominus Jo[hannes] abbas de oxenhausen."

1. F. 1ᵃ—58ᵇ. *Meditaciones s. Anshelmi episcopi Cantuariensis.* Inc.: „Meditaciones que Subscripte sunt que ad exercendam legentis mentem." Expl.: „Ad eternam tue glorie contemplacionem Qui cum patre . . . . Amen." Ed. Maur. 1675, 202 sqq. (med. 11, 2, 3, orat. 20, 23, 24, 41, 49, 50, 51, 62, 63, 72, 67, 69, 70, 30). Aliquot orationes in editione desiderantur. F. 20ᵇ epistola Anselmi ad Gondulfum de tribus

orationibus ad Deiparam legitur. Ed. l. c. 319. — 2. F. 59ᵃ—152ᵇ. *R. Incipit tractatus Beati gregorii* (falso!) *super septem palmis penitencialibus.* In finem in ympnis ps. dauid. Inc.: „Si ille rex et propheta conuenienter dauid." Expl.: „Et suauis Jocunditas vbi tu deus cum patre .... Amen." Est opus spurium, quod teste Denis (II 910) propter invectivas quasdam in principem ecclesiae infestum ad Gregorii VII. tempora pertinere iudicatum est. Denis tractatum s. VI attribuit. Cod. in nota marginali (f. 59) Cameracensem episcopum auctorem dicit. Editiones vide apud Denis l. c. Exstat etiam in ed. Maur. 1705, III 2, 463—559. — F. 153 script. vacat. — 3. F. 154ᵃ—166ᵃ. *R. Tractatus Magistri Johannis Gerson Cancellarii Parisiensis. De pollucionibus.* Inc.: „Dvbitatum est aput me frequenter et diu." Expl.: „Hoc est omnis homo." Ed. Hag. 1728, III 323—334. De vita celeberrimi viri cf. Schwab, Joh. Gerson, Professor der Theologie und Kanzler der Universität Paris, Würzburg 1858. — F. 166ᵇ—167ᵇ script. vacant. — 4. F. 168ᵃ—178ᵇ. *R. Hic notantur pulchra scripta de proprietarijs Edita per Reuerendum Magistrum henricum de hassia.* Inc.: „PRo salute eorum qui vicia fugere cupiunt." Expl.: „Ei opus est In christo iesv domino nostro Amen. Explicit tractatus de proprietariis Religiosorum Editus per venerabilem Magistrum henricum de hassia Doctorem sacre pagine (R.) Anno dom. M° CCCCXX° scripta sunt hec. Nomen scriptoris si tu cognoscere velis P tibi sit primum au · medium lusque supremum de Niclospurga. (R.) Omnia membra mea benedicat virgo Maria." Cf. Aschbach 396; Denis I 228; Pez, Thes. I, LXXVI. Codicis mentionem facit Fabr.-Mansi III 220. — 5. F. 179ᵃ—186ᵇ. *(Tractatus de horis canonicis.)* Inc.: „Sepcies in die .... Reuerendi patres et domini venerabiles quamuis omnipotens deus." Expl.: „Qui sine principio et fine viuit et regnat Deus benedictus Amen." Trithemius hunc tractatum Henrico de Hassia attribuit, Denis I 1416, 2214, 2369 abiudicat. — 6. F. 187ᵃ—195ᵃ. *R. In nomine .... Sermo de natiuitate Marie virginis.* Inc.: „Dies appropinquauit scribitur ad Romanos cap. tredecimo." Expl.: „Et nunc et semper per in mortalia secula

seculorum Amen." — 7. F. 196ᵇ—206ᵃ. *R. Sermo de annunciacione Marie virginis.* Inc.: „Ave gracia plena .... Hodie patres et domini dilectissimi magnum et admirandum." Expl.: „Glorie et beatitudinis sue | iesus christus .... Amen." — 8. F. 206ᵃ. *(Fragmentum sermonis de nativitate Christi.)* Inc.: „[P]Aruulus natus est .... Patres reuerendi | et fratres in christo amantissimi." Expl.: „Ostenditur in ...." — F. 207ᵇ—210ᵇ script. vacant. — 9. F. 211ᵃ—279ᵇ. *R. Proverbia cirilli pulcherrima.* (In margine infimo:) R. In hoc libro sunt optime correcciones per exempla a proprietatibus animalium sumpta per cirillum doctorem eximium Non igitur attende fabulam sed sentenciam." Incipit prologus super quadripartito. Inc.: „SEcundum Aristotelis sentenciam in propleumatibus suis." Opus expl.: „Et hiis digestis quieuit Et sic est finis huius operis deo gracias Amen. *Explicit quadripartitus* deo gracias Amen." Opus, quod in prioribus editionibus speculum sapientiae aut apologeticus audit, Cyrillo episcopo attribuitur, qui ubi sederit nemo novit. Editio s. l. et a. (apud Hain I 2 p. 221 n. 5903) episcopum Hierosolymitanum, Fabr.-Mansi, Bibl. graec. VIII 589 Alexandrinum, Jöcher I 2280 Basileensem vocat. Pulcherrime disseruit Denis II 963, 1622 sqq. Editiones vide apud Hain l. c. n. 5903—5906; Denis l. c. et Suppl. ad Annal. typogr. Maittairii II 549; Ebert I 432 n. 5601—5606.

64. (50. g. 7.)

Chart. s. XV, f. 271, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., fol. duo membr. ante tegum. post.: fragm. antiphon. s. XIII.

1. F. 1ᵃ—178ᵃ. *R. Incipit liber Visionum clareuallis. (Herberti Turritani.)* Inc.: „Fvit in cenobio clareuallis monachus quidam remaldus." Expl.: „In bona confessione animam reddidit." Accedit (f. 174ᵃ—178ᵃ) additamentum: R. Apparicio mortis magistro policarpo facta et altercacio eiusdem mortis cum eodem magistro. Inc.: „VEnite ad scolas meas." Expl.: „Et sic bono fine decessit." Opus Herberti Turritani sive Turrium Sardiniae archiepiscopi, qui circa annum 1178 floruit (cf. Fabr.-

Mansi III 234), apud Migne inter opera omnia s. Bernardi IV 1271 sqq. sub titulo: „Herberti de miraculis libri tres" impressum est. In editione numerantur 118 capita, in codice, de quo agitur, capita 152 cum additamento. — F. 178^b script. vacat. — 2. F. 179^a—265^b. *(Laus theologiae directa ad monachum carthusiensem.)* R. Incipit prologus. Inc.: „Voluntatis mee fuit atque consilij." Expl.: „Interrogat te sic." Opus inc.: „Quare tam raro lecciones visitas." Expl.: „Aput quem nichil est impossibile christus dominus .... Amen." Citantur inter alios Joannes Gerson et Henricus de Hassia. Auctor anonymus operi in forma dialogi inter magistram (theologiam) et discipulum scripto triplicem finem dat. Pars prima „hortabitur in proposito studendi theologiam permanere 2^a docet modum studendi magis vtilem et meritorium 3^a vero a quibus vicijs principaliter sit tibi cauendum." — 3. F. 265^b—271^b. *R. Epistola beati Augustini episcopi que uocatur speculum mortis uel peccatoris.* Inc.: „Quoniam karissimi in uia huius uite fugientis." Expl.: „Uitam eternam possideatis Qui cum patre ...." Opus modo s. Augustino, modo s. Gregorio Magno, modo Aegydio de Columna attribuebatur. Ed. Maur. 1685, VI app. 155 sqq.

65. (50. g. 8.)

Chart. s. XV, f. 140, 4°, man. I (Pauli de Mellico), ligat. antiqua lign., f. 2^a: „Liber Monasterii S. Marie virginis Scotorum Wienne propria manu egregii viri magistri Pauli de Mellico (cf. Aschbach 558 sqq.) conscriptus." In interior. tegum. partibus et fol. a cap. et ad calc.: fragm. tractatus philologici s. XIII.

F. 1 script. vacat. — 1. F. 2^a—2^b. *R. Incipit prefacio Magistri Richardi ad quendam ipsius discipulum et fratrem.* Inc.: „Accipe frater excepcionum (alias: excerpcionum) munus." Expl.: „Memorie commendare non neglexeris." — 2. F. 2^b—134^a. *R. Incipit liber excepcionum Magistri Richardi canonici B. victoris parisiensis* (?). Inc.: „Deus summe bonus et immutabiliter bonus." Expl.: „Immutabiliter et summus bonus deus cui est .... Amen." Opus constat ex libris IX, quibus „de mysteriis veteris testamenti" (f. 85^a) agitur, et

„ex libro excepcionum super ewangelia“, qui cap. 82 continet. Codex partem librorum XXIV excerptionum exhibere videtur, qui Hugoni de s. Victore aut Richardo de s. Victore aut secundum Oudinum (II 1146 sqq. et 1596 sqq.) Richardo Pictaviensi, monacho cluniacensi, attribuuntur. In ed. Colon. 1621 operum Richardi de s. Victore et in ed. Venet. 1588 operum Hugonis de s. Victore sub titulo librorum excerptionum IV. singula tantum capita, quae in codicis initio exstant, impressa invenio. — F. 134^b—140^b script. vacant.

66. (50. g. 9.)

Chart. s. XIV/XV, f. 79, 4°, man. III, ligat. chart., ab initio et in fine manc.

F. 1^a—79^b. *(Orationale.)* — 1. F. 1^a—3^b. *(Hymni de B. M. V.)* Inc.: „. . . . vocata Quo dum conviuia.“ Expl.: „Virgo dia michi confer o maria Amen.“ Sequitur oratio. — 2. F. 4^a—13^a. *(Hymni Conradi Gemnicensis de B. M. V.)* R. Aamictus clarissime virginis Marie. Inc.: „Ave sole purior. luna plena pulchrior.“ Expl.: „Duc nos ad celestia Amen.“ Ed. Dreves III 1—4, 7—11. De Conrado de Haimburg, 1350—1354 et 1358—1360 priore carthusiae Gemnicensis, cf. Dreves l. c. p. 5 sqq., ubi etiam codicem, de quo nunc agitur, commemoratum invenies. — 3. F. 13^a—19^b. *(Hymni et orationes de B. V. M.)* Inc.: „Stabat mater dolorosa.“ Expl.: „Laus et perhennis gloria Amen.“ — 4. F. 19^b—25^b. *R. Incipiunt oraciones de corpore Christi.* Inc.: „Secundum ordinem melchisedech summe domine.“ Expl.: „Ciuium supernorum Qui viuis et regnas.“ — 5. F. 25^b—28^a. *R. Incipit psalterium Beati Augustini episcopi adbreuiatum.* Inc.: „Clementer pater per ihesum christum.“ Expl.: „Gloriosum et regnans per infinita secula seculorum Amen.“ — 6. F. 28^a—34^a. *R. Cursus de passione b. virginis.* Inc.: „Domine labia mea . . . . Inuitatorium. Cum maria virgine feruide ploremus.“ Expl.: „Nos associare.“ — 7. F. 34^a—35^a. *R. Cursus de passione domini bonus.* Inc.: „Psalmus. Domine ne in furore. Patris sapiencia.“ Expl.: „Peccatis perducas.“ — 8. F. 35^a—36^a. *R. Oracio de s. trinitate bona.* Inc.: „Domine deus

omnipotens qui es trinus.“ Expl.: „Defensor meus Qui viuis et regnas.“ — 9. F. 36ᵃ—36ᵇ. *R. Das sind die funfzehen pater noster.* Inc.: „Nach dem ersten pater noster sprich. Per desolacionem.“ Expl.: „Vniuersitatis profectum Amen.“ — 10. F. 36ᵇ—38ᵃ. *(Arma Christi.)* Inc.: „Cvlter qui circumdedisti.“ Expl.: „Ut futura perfruamur gloria Amen.“ Sequuntur duae orationes brevissimae in elevatione et ante perceptionem corporis Christi. — 11. F. 38ᵃ—38ᵇ. *R. Incipit oracio Gluniacensium ordinis s. Benedicti.* Inc.: „Deus magnus et immensus.“ Expl.: „In eterna vita viuam Amen.“ — 12. F. 38ᵇ—42ᵇ. *(Variae orationes ad Christum, s. Mariam, s. Johannem, de passione domini, pro defuncto etc.)* Inc.: „Omnibus consideratis paradysus voluptatis.“ Expl.: „Secundum magnam misericordiam tuam et cet. Amen.“ — 13. F. 42ᵇ —44ᵇ. *R. Subscriptam oracionem compilauit s. Bernhardus et vocatur planctus crucifixi* . . . . Inc.: „Salue mundi salutare salue salue Jesu care.“ Expl.: „In cruce salutifera.“ Opus spurium. Ed. Maur. 1719, II 916. — 14. F. 44ᵇ—45ᵃ. *R. Oracio Bede.* Inc.: „Domine ihesu christe qui septem verba.“ Expl.: „Commorari per infinita secula seculorum Amen.“ — 15. F. 45ᵃ—47ᵇ. *(Tres orationes.)* Inc.: „Deus omnipotens pater et filius et spiritus sanctus.“ Expl.: „Tue operacionis.“ — 16. F. 48ᵃ—75ᵇ. *(Hymni Conradi Gemnicensis de sanctis.)* Inc.: „Svmmo deo agmina trine yerachie.“ Expl.: „Ad gaudium perduc me beatorum Amen.“ Ed. Dreves III 12—69, XV 56. — 17. F. 75ᵇ—79ᵇ. *(Gaudia B. M. V.)* Inc.: „GAude gloriosa dei genetrix.“ Expl.: „Quam in vobis senciam dulcedinem . . . .“ Finis deest.

67. (50. h. 1.)

Chart. s. XV, f. 143, 4°, man. I, ligat. rec. chart., in fine manc., f. a cap. a: index contentorum, deinde versus:

„Multa legas facito | perlectis perlege multa
Nam miranda canunt sed non credenda poete.“

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Index capitum operis sequentis.)* — 2. F. 2ᵃ —72ᵃ. *[I]Ncipit Tractatus perutilis Magistri dicti Magni Albertus de veris virtutibus* in quo homo valde lucide invenire

poterit quid scilicet sibi desit et qualis in consciencia sua sit. Inc.: „SVnt quedam vicia que frequenter speciem virtutum pretendunt.“ Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia. Deo dicamus gracias.“ In ed. Lugd. 1651, XXI „Paradisus animae“ inscribitur. — 3. F. 72ᵇ—101ᵃ. *In nomine Jesu crucifixi Amen. Incipit prologus in librum vite.* Inc.: „[L]iber iste intytulatur liber vite.“ Expl.: „Ubi ipse daturus est regnum deo patri in spiritu sancto .... Amen. Explicit · liber · vite · cum · quibusdam · aliis · finito · libro · sit · laus · et · gloria · christo.“ In prologo aliae inscriptiones huius libri auctoris anonymi adduntur: Passio Christi, liber laicorum. Prima pars potissimum agit de passione Christi, secunda exhibet ipsum librum vitae, tertia nonnulla additamenta. — F. 101ᵇ script. vacat. — 4. F. 102ᵃ—143ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Liber de modo ascedendi alias tractatus de spiritualibus ascensionibus (Gerardi Zutphaniensis).* Inc.: „[B]Eatus vir cuius est auxilium abs te Ascensiones in corde suo disposuit.“ Expl.: „Corporalis mundicia puritas ....“ Finis deest. Ed. Bibl. patr. Lugd. 1677, XXVI 258 sqq. Auctor, qui fuit unus e primis fratribus congregationis clericorum in communi viventium a Gerardo Daventriensi institutae, 1398 Coloniae defunctus est. Cf. Fabr.-Mansi III 44; Cave II app. 82 sq.

68. (50. h. 2.)

Chart. s. XV, f. 230, 4°, man. VIII, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post a: fragm. liturg., tegum. ant. b adligata est schedula, quae indicem exhibet. F. 1ᵃ: „Iste liber est monasterii scotorum wienne quem contulit Martinus de lewbicz pro magna parte oremus pro eo.“

1. F. 1ᵃ—130ᵃ. *(Joannis de Fonte conclusiones in IV libros sententiarum.)* Inc.: „[A]D preces studencium dum essem lector in monte pessulano .... Ego frater Johannes de fonte ordinis minorum fratrum per modum conclusionum sentenciarum distincciones quaslibet eiusdem uoluminis recollegi.“ Expl.: „Sed estimo quod non sufficiant.“ In fine: „O regina poli scriptorem linquere noli Amen.“ F. 25ᵇ, 58ᵃ, 130ᵇ—133ᵇ script. vacant. De auctore nihil inveniri potuit. Bibliotheca Mellicensis idem opus adservat. Cf. Catal. cod. Mell. 63. —

2. F. 134ᵃ—142ᵇ. *R. Incipit regula sancti Augustini episcopi.* Inc.: „Hec sunt que ut obseruetis precipimus.“ Expl.: „In temptacionem non inducatur ipso auxiliante Qui uiuit .... Amen.“ Ed. Maur. 1689, I 789 sqq. — F. 143—147 script. vacant. — 3. F. 148ᵃ—154ᵃ. *Incipit liber Senece de Quatuor virtutibus.* Inc.: „Qvatuor sunt virtutum species.“ Expl.: „Ut deficientem puniat ignauiam.“ Opus spurium, cuius auctor est Martinus abbas et archiepiscopus Braccarensis. Ed. Bibl. patr. Lugd. 1677, X 382—385. Cf. Bähr, Gesch. der röm. Literatur, Suppl. II, Carlsruhe 1837, 432 sqq.; Fabr.-Mansi V 38 sq. — 4. F. 154ᵃ—160ᵃ. *Lucii annei Senece cordubensis stoici discipuli liber ad callionem de remedijs fortuitorum bonorum Incipit.* Inc.: „Licet cunctorum poetarum carmina.“ Expl.: „Forte numquam ventura sunt.“ De hoc opere spurio cf. Baehr, Gesch. der röm. Literatur, Carlsruhe 1844, 469. — F. 160ᵇ script. vacat. — 5. F. 161ᵃ—166ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Conflictus anime cum cadauere sub noctis silencio.* Inc.: „NOctis sub silencio tempore brumali.“ Expl.: „In futurum seculum ve ve ve dicetis. Et sic est finis huius.“ Sunt 373 versus. Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90 et Denis I 1272, 2318, 2464, 3091 II 1598. — 6. F. 166ᵇ—172ᵇ. *In nomine virginis gloriose Marie. Incipiunt Rubricarum exposiciones super librum decretalium.* Inc.: „[S]vmma trinitas est perfecta vnitas.“ Expl.: „Rerum complectens vniversitatem et sic est finis huius.“ Expositiones maximam partem de summa cardinalis Hostiensis sumptae sunt. — 7. F. 173ᵃ—192ᵇ. *R. Incipit epistola humberti (de Romanis) omnibus religiosis in caritate conscripta.* Inc.: „Filijs gracie et coheredibus glorie.“ Expl.: „Qui est principium et finis omnium sine fine amen.“ Hubertus vel Humbertus a patria Romans cognomen de Romanis habuit, Parisiis studiis vacavit, 1224 ordini praedicatorum se adstrinxit. Obiit anno 1274 aut 1277. Cf. Quetif-Echard I 141 sqq.; Fabr.-Mansi III 285; Oudin. III 251 sqq.; Cave II 302. Epistola supradicta de tribus votis religionis substantialibus edita est in Bibl. patr. Lugd. 1677, XXV 653 sqq. De aliis editionibus vide praedictos bibliographos. — F. 193 et 194 script. vacant. —

8. F. 195^a—200^b. *Incipit compendium thome pro religiosis.* Inc.: „[S]I vis in spiritu proficere." Expl.: „Nec ullam reuerenciam ei exhiberi Amen." — 9. F. 201^a—202^b. *(Fragmenta duo ex tractatu de exterioris hominis compositione.)* Fragm. primum inc.: „De attemptacione predicacionis. [N]On affectes fieri predicator." Expl.: „Quam non prius bene didicerit." Fragm. alterum inc.: „Epilogus. [V]t autem hec omnia." Expl.: „Circa penarum inferni acerbitatem deo gracias." Sequitur excerptum brevissimum ex s. Augustino. — 10. F. 203^a. *Registrum in compendium thome.* — 11. F. 203^b. *Registrum in tractatum de exterioris hominis composicione.* — F. 204—206 script. vacant. — 12. F. 207^a—212^b. *Incipit epistola fratris Bonauenture de Balneo regio et multum bona.* Inc.: „[I]N cristo suo fratri dilectissimo T. B. confrater eius in domino qualiscumque .... Quam dilecte mi frater." Expl.: „Quod ipse tibi concedat qui est .... Amen." — 13. F. 213^a—214^b. *Secuntur aliqua notabilia pro temptatis.* Inc.: „[N]ota quod non iudicatur homo secundum sensum." Expl.: „Humiliter quo ad deum: Amen: Veni creator spiritus .... Que tu creasti pectora amen." — F. 215—218 script. vacant. — 14. F. 219^a—229^a. *R. Tractatus magistri Johannis Gerson Cancelarii parisiensis de pollucionibus.* Inc.: „Dubitatum est aput me frequenter et diu." Expl.: „Hoc est omnis homo." Ed. Hag. 1728, III 323 sqq.

69. (50. h. 3.)

Chart. s. XV (1435), f. 276, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: index contentorum, f. a cap. b et ad calc. a: fragm. duorum libellorum s. XV. F. ad calc. a: versus de operibus misericordiae:

„Oro remitto docens ferio fero consulo solor.
Visito poto cibo redimo tego colligo condo."

1. F. 1^a. *(Adnotatio brevissima de humilitate.)* — F. 1^b script. vacat. — 2. F. 2^a—219^a. *Exposicio super officium misse.* Inc.: „Legitur Exodi vicesimo capitulo et vicesimo quarto." Expl.: „Addite sunt ad predictas deo adiuuante." — 3. F. 219^b—221^a. *Circa Canonem posset dubitari.* Inc.:

„Quare fit memoria Apostolorum." Expl.: „Langwores anime." — 4. 221ᵇ—223ᵇ. *(Utrum melius sit cotidie celebrare an interdum abstinere.)* Inc.: „Cum hec Questio inter dispensatores." Expl.: „Ad vtramque partem." — 5. F. 223ᵇ—224ᵃ. *(De modis exponendi sacram scripturam.)* Inc.: „Quadruplex est modus exponendi sacram scripturam." Expl.: „Quo tendis anagoya." — 6. F. 224ᵇ—225ᵇ. *(De praeceptis, quae spectant ad missam audiendam.)* Inc.: „Audientibus missam quatuor sunt necessaria." Expl.: „Accedentes sunt puniendi." — 7. F. 225ᵇ—226ᵃ. *(De canone missae.)* Inc.: „Circa illam litteram Nobis quoque peccatoribus." Expl.: „Domini passione occubuit." — 8. F. 226ᵇ—227ᵇ. *Augustinus de dignitate Sacerdotum.* Inc.: „Veneranda sacerdocii dignitas quorum manibus dei filius." Expl.: „Induat vos dominus stolam eternalem Amen." — 9. F. 227ᵇ—228ᵇ. *(De honestate clericali.)* Inc.: „Nota honestas clericalis in duobus consistit." Expl.: „Digne kathedram sacerdotalem obseruabunt." — 10. F. 229ᵃ. *(De commemoratione b. Virginis in die sabbati.)* Inc.: „Dicetur aliquid que est racio." Expl.: „Qui est dies sabbati." — 11. F. 229ᵇ—239ᵃ. *(Summula Raymundi cum commentario.)* Textus summulae inc.: „In summis festis qui quatuor esse videntur." Expl.: „Estque nomen ei summula reimundi." Commentarius inc.: „CIrca inicium huius primo notandum est." Expl.: „Feria quinta feria sexta et sabbatum." Compendium summae de poenitentia et matrimonio Raymundi de Pennaforte, quam versibus expressisse fratrem Adam O. Pr. Quetif-Echard I 743 et II 821 autumnant. Cf. Denis I 2511 sqq. Editiones vide apud praedictos auctores. — 12. F. 239ᵃ—239ᵇ. *(Adnotatio de dignitate sacerdotis.)* Inc.: „Sanctus Gregorius sic loquitur." Expl.: „Accipietis peccato. Hec Augustinus." — 13. F. 239ᵇ—240ᵃ. *Queritur quid sit contumelia.* Inc.: „Respondetur secundum Thomam 2ᵃ 2ᵉ q. 72." Expl.: „Nobis illatam perpenditur." — 14. F. 240ᵃ. *(Expositio illius: Qui educit vinctos etc.)* Inc.: „Circa illum versum notandum." Expl.: „Qui habitant in sepulchris." — 15. F. 240ᵇ. *(Adnotatio de officio sacerdotis.)* Inc.: „Sed dicitur Que sunt pertinencia." Expl.: „In celis secundum approbacionem." —

16. F. 241ᵃ—253ᵃ. *REgule theologice vtiles et bone super modis audiendi confessiones et que exiguntur ad audiendas confessiones in mente sequuntur.* Inc.: „Primo taliter debet inquiri.“ Expl.: „Sine fine regit et electos beatificat Amen.“ — 17. F. 253ᵃ—256ᵇ. *Item Alter modus audiendi confessionem.* Inc.: „Confitemini alterutrum .... Cum opus audicionis.“ Expl.: „A peccato mortali preseruato. Expliciunt modi audiendi confessionem compilati In collegio Serenissimi Principis Regis et domini domini Wladislai Regis polonie Scripti vero in presens volumen Anno dom. 1435 in Eperyes. Prescriptum confessionis rudimentum compositum est ad instanciam nouellorum sacerdotum quorum sciencia de modo audiendi confessionem est minus experta Quapropter hunc libellum diligenter memorie studeant commendare.“ — 18. F. 257ᵃ—274ᵃ. Inc.: „VEnit filius hominis .... Dominus noster ihesus christus volens.“ Expl.: „Si de virgine illicite cogitarem et est finis huius tractatuli. *Explicit tractatulus de septem viciis Capitalibus satis vtilis* Et est finitus Anno dom. M° CCCC° XXXV° deo gracias.“ — 19. F. 274ᵃ—276ᵃ. *Notentur quedam mirabilia de transsubstanciacione panis in corpus et vini in sanguinem Christi.* Inc.: „Primum ergo mirabile est.“ Expl.: „Reuela oculos meos.“ Sequuntur duae adnotationes breves. — 20. F. 276ᵇ. *R. Notabile bonum (de contritione.)* Inc.: „Notandum est quod Contricio secundum Thomam.“ Expl.: „Et ipse mecum.“

70. (50. h. 4.)

Chart. (membr. f. 82, 205, 216, 240, 253) s. XV, f. 395, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., multa folia humore laesa, bina folia membr. praecedunt et sequuntur; in primo legitur: „Iste liber est Conventus Wiennensis ordinis s. benedicti scotorum Cuius tradiciones sunt pro consciencia et pro moribus omnium fratrum Item pro predicacionibus ad clerum et ad populum Item pro principijs faciendis specialiter in theologia et in omni facultate Item pro dandis consilijs In causis quorumcumque statuum prout mox ex tabula preordinata illi libro conici potest Item valet plurimum pro in theologia legentibus.“

1. F. 1ᵃ—17ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* In fine: „Quicumque hunc librum habuerit et in eo non studuerit de-

leatur de libro viuencium et cum iustis non scribatur." — 2. F. 13^a—388^a. *(Expositio libri sapientiae.)* Inc.: „DOminus petra mea et robur meum primo regum XII° Artes et sciencie humanis studijs." Expl.: „Sapiencia deducet ad regnum perpetuum Ad quod nos .... amen deo gracias semper. Quamuis ista sapiencia in qualibet parte scripture valeat inveniri specialiter tamen et quadam pecculiari forma in libro sapiencie continetur | in quo reges et principes de cultu dei et bonis moribus informantur. Exposicio libri sapiencie." — F. 388^b—395^b script. vacant.

71. (50. h. 5.)

Chart. s. XV, f. 88, 4°, man. III, ligat. recens chart., in fine manc.

1. F. 1^a—4^a. *(De tentatione.)* R. Wie Mann der anweigung wider sten schol vnd die drey veint vberwindenn. Inc.: „Furpas ist ze merckken so wier angeweigt werden." Expl.: „Vnd die welt das wir da mit verdien das ewig leben das verleich mir vnd euch .... AMEN." — 2. F. 4^b—26^a. *(De tentatione.)* R. Wie wir vns halten sullen in der anweigung vnser drey veint des leichnams der welt des posen geist. Inc.: „Nv habt ir gehort von der vassten." Expl.: „Vnd all anweigung vberwinnden vnd das ewig leben verdiene da selb verlich vns .... AMEN." — 3. F. 26^a—28^a. *(De silentio.)* Inc.: „Sanctus Augustinus" spricht frid ist das pest kchlaimat." Expl.: „Mit allem hymelischen herr." — F. 28^b script. vacat. — 4. F. 29^a—72^b. *(Liber meditationum.)* Inc.: „Seind dem mal vnd wir zwischen die strykche das ist manigerlay anweygung sind geseczt. Expl.: „Verdischer ding AMEN Deo gracias Andraa W. etc." Est tractatus mysticus pulcherrimus. — F. 73—76 script. vacant. — 5. F. 77^a—88^b. *(Expositio sacrificii missae.)* R. Hye hebett Sech Ann Die Auslegung der heylligen Mes .... Inc.: „Am ersten scholt du wissen das die heyllig mess drew tayll hatt." Expl.: „Das sechst ist die Collecten das gepett an dem ende der mes vnd ...." Finis deest.

72. (50. h. 6.)

Chart. s. XV, f. 210, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ et 210ᵃ: „Scotorum Wienne Claustro liber attinet iste Cuius patrona virgo materque maria Est et patronus presul Gregorius almus ordinis Et sancti benedicti nomine grati." Tegum. ant. b: adnotationes de distributione psalmorum per singulos dies.

1. F. 1ᵃ—94ᵇ. *(Psalterium cum canticis et litaniis.)* Ab f. 59ᵃ psalmi antiphonis hymnis diurnis symbolo Athanasiano interrumpuntur. — 2. F. 95ᵃ—96ᵇ. *(Officium defunctorum.)* — 3. F. 97ᵃ—155ᵇ. *(Officia de B. M. V.:)* Commune, de festo assumptionis, nativitatis, conceptionis, annuntiationis, purificationis, Mariae de nive, visitationis, praesentationis, cursus de compassione B. M. V. (Hymnus in festum praesentationis B. M. V. ed. apud Dreves XXIV 25.) — 4. F. 156ᵃ —210ᵃ. *(Officia varia:)* De s. Trinitate, de passione domini, de s. cruce, de s. spiritu, de vigilia nativitatis domini, de vigilia paschae, de vigilia ascensionis, de feria secunda post Trinitatem, feria tertia de angelis, de apostolis, de corpore Christi, de annuntiatione B. M. V.

73. (50. h. 7.)

Chart. s. XV (1453), f. 160, 4°, man. I (Leonardi Egerer de Perching), ligat. antiqua lign., f. a cap. a et ad calc. b: privilegia sacerdotibus quibusdam dioec. Salisburg. anno 1449 concessa. F. 5ᵃ: „1568 Stephani Engelman." (prior poss.)

F. 1—4 script. vacant. — 1. F. 5ᵃ—6ᵃ. *(Registrum operis sequentis.)* — F. 6ᵇ script. vacat. — 2. F. 7ᵃ—160ᵃ. (Titulus recentiore manu scriptus f. 1ᵃ legitur:) *Casus decreti manuscripti.* Inc.: „Hvmanum genus duobus regitur." Expl.: „Procedens de deo Et sic est finis casuum decreti de quo laus sit eidem sancto spiritui .... Amen. Explicit anno ab incarnacione domini nostri ihesu christi MCCCCLIII in die Sancti marcelli martiris et confessoris per venerabilem virum magistrum Leo[nardum] Egrer de perching plebanum tunc in hausen Eystetensis dyoc. ob pestem tunc absentis (!) a wienna et in alad (?) circa honorabilem virum dominum Michahelem Weyiss alias padner nuncupatum plebanum ibidem morantis (!)

In Nomine Jesu et benedicte matris eius perpetue virginis Marie." F. 160ᵇ script. vacat. Leonardus Egerer de Perching, qui auctor quoque libri esse videtur, erat membrum facultatis iuridicae Viennensis; idem scholam habuit in facultate artistica; a. 1455 in seditionibus civium academicorum exstitit eorum consiliorum particeps atque socius. Cf. Aschbach 224.

74. (50. h. 8.)

Chart. s. XV, f. 224, 4°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. perbreve chronici cuiusdam s. XIV, uti videtur.

F. 1ᵃ—217ᵇ. *(Breviarium Pataviense.)* 1. F. 1ᵃ. Adnotatio aliquot defectuum breviarii eiusdem. — F. 1ᵇ script. vacat. — 2. F. 2ᵃ—170ᵃ. Proprium de tempore (a dominica prima adventus usque ad vigiliam ascensionis domini). — 3. F. 170ᵇ—182ᵃ. R. Incipit historia de sanctis tempore pascali. — 4. F. 182ᵇ—188ᵇ. Proprium de tempore (a festo ascensionis domini usque ad vigiliam pentecostes). — 5. F. 189ᵃ—204ᵇ et 220ᵃ—221ᵇ. Commune de sanctis (in fine mancum). — 6. F. 205ᵃ—217ᵇ. Hymni. (Hymni de s. Barbara et de s. Margaretha ed. apud Dreves IV 170 et 365.). — F. 218—219 et 222—224 script. vacant.

75. (50. h. 9.)

Chart. s. XV, f. 192, 4°, man. I (Thomae Neyssel), ligat. antiqua lign., f. membr. ante tegum. post: „Iste liber attinet domino Vdalrico Pernrewtter Ex Amberga et emptus est a domino Alberto tunc temporis capellanus (!) in hospitali In die septem dormiencium 79."

F. 1—192. *(Breviarium Pataviense.)* 1. F. 1ᵃ. Benedictiones. — 2. F. 1ᵇ. Variae intentiones in orando. — 3. F. 2ᵃ—2ᵇ. Orationes ad b. Mariam virginem. — 4. F. 3ᵃ—8ᵇ. Calendarium. — 5. F. 9ᵃ—9ᵇ. Lectio de s. Virgilio. — 6. F. 10ᵃ. Excerptum ex s. Ambrosio de circuitu orbis terrarum. — 7. F. 10ᵇ. Orationes. — 8. F. 11ᵃ—118ᵃ. Proprium de sanctis (a vigilia pentecostes usque ad vigiliam s. Andreae). — 9. F. 118ᵃ—160ᵇ. Proprium de tempore (a dominica prima post octavam pentecostes usque ad dom. XXV). — 10. F. 161ᵃ

—176ᵃ. Commune sanctorum. — 11. F. 176ᵃ—177ᵇ. Officium s. Stephani protomartyris. — 12. F. 177ᵇ—184ᵃ. R. Sequitur ympnarius. (Hymni d. ss. Achatio Erasmo Leonardo ed. apud Dreves V 28 IV 243, 330 XXVI 87.) In fine: R. Scriptum per Thomam Neyssel. — 13. F. 185ᵃ—188ᵇ. Officium de s. Leonardo. — 14. F. 189ᵃ—190ᵇ. R. Historia de b. virgine infra nativitatem et purificacionem. In fine: R. Thomas Neyssel. — 15. F. 192ᵃ. Orationes. — 16. F. 192ᵇ. R. Suffragia Sabbatinis noctibus (inter quae suffragium de s. Hyppolito).

76. (50. h. 10.)

Chart. s. XV (1423), f. 253, 4°, man. IV (Joannis de Tachovia), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. ad calc.: fragm. liturg. s. XIII, f. 1ᵃ etc.: „Liber Monasterii b. et gloriosissime virginis Marie wulgariter Scotorum wienne ex testamento Stephani kayser arcium baccalaurei oremus pro eo.“ F. a cap.: registrum operis sequentis.

1. F. 1ᵃ—80ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Auctoritates varie in theologia de virtutibus et vicijs permixtis.* R. Capitulum de caritate. Inc.: „DOminus dicit in ewangelio Jo. XVᵗᵒ Maiorem caritatem nemo habet.“ Expl.: „Nascentur. Finis adest vere scriptor wult precium habere finitus est in octaua natiuitatis marie Anno dom. M° CCCC° XXIII° per manus Johannis de Tachouia.“ Sequuntur duae orationes. — 2. F. 81ᵃ—94ᵇ. *Incipit Tractatus Magistri Thome Ibernici de punctis tribus christiane religionis.* Inc.: „Religio munda et inmaculata aput deum.“ Expl.: „Ut nimis prolixum compilare decreuit.“ Thomas Hibernicus (Palmeranus, Palmerstonensis) in agro Kildariensi vergente s. XIII. natus, doctor Sorbonicus, tractatum hunc, ut ipse cap. ultimo testatur, anno 1316 conscripsit. Falsum igitur, quod Fabr.-Mansi VI 254 dicunt, illum iam anno 1296 mortuum esse. Cf. Quetif-Echard I 744—746. Opus, quod in cod. 25. bibl. Hilar. summula de tribus essentialibus inscribitur (Grillnberger, Die Handschr. der Stiftsbibl. zu Wilhering in Xen. Bern. II 2, cod. 25[6]), impressum est „arte Stephani Arndes Lubicensis incole et concivis 1496.“ (Hain II 1 p. 42 n. 8544.) Praeterea cf. Schmid, Catal. cod. manuscr. Cremif.

I 130 sq. — 3. F. 95ᵃ—150ᵇ. *Incipit Super quarto sentenciarum petri lumbardi compendiosa exposicio seu lectura usque ad finem completa.* Inc.: „NOta quod sacramentum multipliciter diffinitur.“ Expl.: „Ponit recapitulacionem omnium librorum.“ F. 105 et 106ᵃ script. vacant; deest hoc loco expositio distinctionis septimae. — 4. F. 151ᵃ—250ᵇ. *Oraciones Magistri Hokclem super summam naturalium domini alberti magni Episcopi Ratisbonensis.* Inc.: „Circa sumulam naturalium queritur primo.“ Expl.: „Iste deus gloriosus trinus et vnus cuius nomen sit benedictum in secula seculorum Amen.“ De auctore nihil inveniri potuit. — 5. F. 251ᵃ—252ᵃ. *Incipit registrum questionum M[agistri] hokclem super libro summe naturalium Magistri Alberti magni episcopi ratisponensis.* Inc.: „Vtrum de rebus naturalibus.“ Expl.: „Sit perpetuus.“ F. 253ᵃ legitur: „Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto ante festum penthecostes possedit nobilis dominus de nouadomo ciuitatem pragennsem et obtinuit eandem et pro tunc ego fui wyenne tunc dictum erat michi quod dominus miles strenuus fieret capitaneus contra hussitas cum famulis domini principis et hoc fuit factum feria quarta post festum penthecostes in angaria quando fuit michi narratum Et pro tunc dominus meus fuit locatus in capitaneum In weytra.“ Manus non est scriptoris tractatus praecedentis. — 6. F. 253ᵇ. *(Enumerantur varii libri; alphabetum hebraicum.)*

77. (51. a. 1.)

Chart. s. XV, f. 440, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis nitide picta, sex fol. script. vacantes textui praecedunt, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est monasterii Beate virginis Marie alias Scotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo.“ (De Johanne Polczmacher cf. quod dictum est ad cod. 1.)

F. 1ᵃ—440ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Panormitani Super 2° decretalium pars prima.* Inc.: „QVoniam hic voluminis principium | non existit in prohemio.“ Expl.: „Expirasset iurisdiccio primi Iudicis et hoc sufficiat Sequitur rubrica de teste et attestacionibus.“ Cf. cod. 2.

78. (51. a. 2.)

Chart. s. XV (1431), f. 387, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, f. 1ª etc.: „Iste liber est Monasterii b. Marie virginis alias Scotorum wienne Quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor Johannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ª—385ᵇ. Inc.: „QVia glosa prima sine recitacione est legenda." Expl.: „Et ista opinio communiter approbatur secundum Johannem de Ligni. *Explicit prima pars Lecture Sexti domini de sancto Geminiano* finita per me v. f. Anno etc. 31. In vigilia s. Johannis Baptistè hora 2ª." F. 5ᵇ, 386, 387 script. vacant. Auctor, clarus iurisconsultus, initio s. XV floruit. Cf. Fabr.-Mansi II 53; Oudin. III 2368. Editiones vide apud Schulte, Die Gesch. der Quellen II 295.

79. (51. a. 3.)

Chart. s. XV, f. 181, m. 2°, man. I (Johannis Simper), ligat. antiqua lign., f. 1ª: „Iste liber est Monasterii Scotorum wienne testatus eidem per Egregium decretorum doctorem Magistrum Johannem polczmacher."

F. 1ª—180ª. *(Additiones Joannis Andreae ad speculum Guillelmi Durandi.)* Inc.: „Reuerendissimo in christo patri domino suo domino Ottobono presens opus . . . . [E]go Johannes andree huius speculi speculacionem assumens." Expl.: „Et ibi qui sine [fine] uiuit et regnat in secula seculorum amen. Ego Johannes simper de bibraco scripsi istam lecturam." Titulus duplex: in tegum. ant. a „Addiciones speculi," fol. 37ª „Finis primi libri speculi Guillelmi duranti Correcti per dominum Jo[annem] an[dreae] bone memorie." F. 84, 102ᵇ, 180ª—181ᵇ script. vacant. Joannes Andreae patria Mugellanus tanta cum laude Bononiae docuit, ut saeculi sui clarissimus iurisconsultus haberetur. Annis 45 in cathedra exactis Bononiae a. 1348 obiit. Cf. Cave III app. 25. Editiones vide apud Schulte, Die Gesch. der Quellen II 221. F. 84, 102ᵇ, 180ª—181ᵇ script. vacant.

80. (51. a. 4.)

Chart. s. XV, f. 188, m. 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. 1ª littera initialis eleganter picta, margines aliquot foliorum abscissi, fol. ultima

humore laesa, f. 1ᵃ: „Iste liber est monasterii Sancte marie virginis alias schotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—188ᵃ. *(Collectio quaestionum iuris ordine alphabetico composita.)* Inc.: „ABsenti filio queritur accio ex contractu." Expl.: „Vide sub verbo alimenta que miseracionis | Deo gracias." Auctor inveniri non potuit. Cf. Schulte, Die Rechtshandschr. n. 92. — F. 188ᵇ script. vacat.

81. (51. a. 5.)

Chart. s. XV (1420), f. 320, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Hunc librum emit dominus Jacobus plebanus in ybs ab heredibus domini Johannis paumgartner alias plebanus (!) ad s. Jeorgium prope amsteten Actum Anno dom. 1455° Quem dedit domino Martino in sua solucione Et prenotatum librum Testatus est domino Thome plebano In Versnicz Qui pro solucione exequiarum exposuit 4 fl. Rh. anno M."

1. F. 1ᵃ. *(Adnotatio de opere sequente eiusque auctore.)* 2. F. 1ᵃ. *R. Prologus fratris Johannis lectoris in priorem libellum questionum casualium.* Inc.: „Qvoniam dubiorum noua cottidie difficultas." Expl: „Lector poterit informari." De opere Joannis de Friburgo „Quaestiones casuales ex Raymundi summa et eius apparatu" cf. Quetif-Echard I 524. Idem prologus praefationis communis in summam confessorum locum obtinet. — 3. F. 1ᵃ—272ᵇ. *R. Incipit prologus eiusdam fratris Johannis lectoris in summam confessorum.* Inc.: „Saluti animarum et proximorum vtilitati." Summa confessorum expl.: „Hic conclusit Cui est honor in secula seculorum Amen. (R.) Explicit tractatus de matrimonio et finitur per consequens in IIII libros distincta tota summa confessorum Deo gracias." Libro IV. praecedunt (f. 242ᵃ—244ᵃ) „paragrafi summe fratris Raymundi." F. 244ᵇ script. vacat. — 4. F. 272ᵇ—282ᵃ. *R. Incipiunt statuta summe confessorum ex Sexto decretalium addita* et quantum pertinere videntur ad materiam eiusdem summe ac sub eisdem titulis et numero questionum. Inc.: „NE libri qui de summa confessorum." Expl.: „Contra legis nititur voluntatem. (R.) Explicit compendiosa colleccio quorumdam statutorum ex sexto decretalium

addita ad summam confessorum Deo gracias." Quod opusculum cum manuali a Quetif-Echard I 525 adlegato idem esse videtur. — 5. F. 282ᵃ—320ᵃ. *R. Incipit tabula super summam confessorum (fratris Raimundi).* Prologus inc.: „[I]N hac tabula vbicumque sit simpliciter." Expl.: „Diccionis materia perlegatur." Opus inc.: „Abbas. Vtrum vnus abbas possit presidere." Expl.: „Et multis aliis locis. (R.) Explicit summa confessorum cum tabula. Finito libro sit laus et gloria Christo Anno dom. M° CCCC° XX° In die Sancti clementis pape et martiris post meridiem ante primam horam presentes sunt dominus Laurencius Rector ecclesie Inembawr. Et dominus Johannes Stetner Denaburgensis." Cf. de hac tabula Quetif-Echard I 524. Auctor operum praecedentium Friburgae natus ordini praedicatorum nomen dedit multisque libris scriptis anno 1314 defunctus est. Cf. Fabr.-Mansi II 204 sq.; Cave II app. 9; Oudin. III 732 sqq. De editionibus cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 419 sqq. — 6. F. 320ᵇ. *(Adnotationes de interdicto.)* Inc.: „CIrca obseruanciam generalis interdicti." Expl.: „Ad perpetuam penitenciam peragendam."

82. (51. a. 6.)

Chart. s. XV (1431), f. 351, m. 2°, man. I (Udalrici Furleger), ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est Monasterii beate Marie virginis Alias Scotorum wienne Quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—351ᵃ. Inc.: „De vita et honestate clericorum. Opponitur quod Rubrica non fuit bene formata." Expl.: „Quando vinculum est dissolutum secundum paulum Deo gracias. *Expliciunt Collecte super Sexto decretalium composite per venerabilem dominum Dominicum de sancto Geminiano doctorem Egregium.* Finitus est iste liber Anno dom. M° CCCC° XXXI° In vigilia sancti Gregorij pape per me Vdalricum Furleger." Cf. cod. 78. — F. 351ᵇ script. vacat.

83. (51. a. 7.)

Chart. s. ex. XIV aut in. XV, f. 190, m. 2°, man. II (I Joannis Gregorii de Polonia), ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, ab initio mancus.

1. F. 1ᵃ—96ᵇ. Inc.: „. . . . fallere ut ff.“ Expl.: „Dominus virtus ipse est rex glorie. Amen. *Explicit subtilis ac perutilis lectura super vsibus feudorum. domini. Baldi. de perusio. vtriusque iuris doctoris excellentissimi.* In Inclita Ciuitate Papie publicata. Anno domini M° CCC. nonagesimo. 3°. Sub Illustri domino domino. Johanne Galeas. Comite virtutum In cuius honorem et laudem compilavit hoc opus. Scripta per M[anus] Johannis Gregorij de polonia. Wrateslauigensis. dyc. deo. gracias Amen.“ Baldus de Ubaldis Perusinus lucerna iuris, qui dicebatur, obiit a. 1400. Cf. Fabr.-Mansi I 166; Oudin. III 1236 sq.; Savigny, Gesch. des röm. Rechtes VI 208 sq., ubi editiones 240 sq. enumeratas invenias. — 2. F. 96ᵇ—107ᵃ. R. Hec est pax quam fredericus Romanorum Imperator et Henricus eius filius romanorum Rex fecerunt cum societate lombardorum aput constanciam. Inc.: „IN nomine sancte. Imperator. Fredericus pacem suam laudabilem summe attribuit trinitati.“ Expl.: „Indebilis fama cui militat honor Amen. Deo gracias Et. cetera. Sanctus pe[trus]. *Explicit comentum domini Baldi de perusio Vtriusque Iuris doctorjs excellentissimi. Super pace Constancie.*“ Cf. Savigny l. c. VI 242 sq. — 3. F. 107ᵃ—109ᵇ. *Incipit lectura per me Bar[tholum] de sasso ferrato Ciuem perusinum et legum doctorem composita Anno dom. XXXI* . . . . Inc.: „IN nomine ihesu christi . . . . Quia vbi christus non est fundamentum.“ Expl.: „Iustas. Lex ista duobus modis legitur secundum primum breuiter. h. d. . . . .“ Finis deest. Bartholus Picenus Saxoferratensis, speculum et lucerna iuris civilis, monarcha iuris adpellatus, Pisis et Perusii scholam habuit, ubi etiam 1359 diem supremum obiit. Cf. Fabr.-Mansi I 182 et Savigny l. c. VI 137 sqq. — 4. F. 110ᵃ—199ᵃ. Inc.: „. . . . uel in aliqua parte uiciata et tunc ei creditur et statur per totum romanum imperium.“ Expl.: „Honorem et laudem humiliter atque deuote reddo domino deo ihesu christo qui cum patre . . . . Amen. *Explicit lectura domini petri de Vnzola de Bononia super apparatu notularum artis notarie. deo gracias.*“ Opus ab initio mancum est. De auctore Bononiensi iurisconsulto cf. Fabr.-Mansi V 285 et Savigny l. c. V 549 sqq. — F. 199ᵇ script. vacat.

84. (51. a. 8.)

Chart. s. XV, f. 190, m. 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Iste liber est monasterii Sancte marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo."

1. F. 1ᵃ—182ᵇ. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) .... *Boek super quinto decre[talium].* Inc.: „Si legittimus ¦ Si queris | vtrum criminosus possit accusare." Expl.: „Non mediocriter et vide ibi per Johannem." — 2. F. 183ᵃ—190ᵇ. *(Registrum.)* R. De accusacionibus Inquisicionibus et denunciacionibus." Inc.: „Vtrum criminosus." Expl.: „Fidelitatem facere teneatur Sit laus deo." Librum confecisse videtur Henricus Boyk Brito Armoricus (c. a. 1390), cuius Fabr.-Mansi III 211 commentarios in libros V decretalium commemorant. E quorum numero tertium cod. 8(1) exhibet.

85. (51. a. 9.)

Chart. (f. 3 et 14 membr.) s. XV, f. 366, m. 2°, man. III, ligat. antiqua lign. restaur., pars fol. 208—223 abscisa.

1. F. 1ᵃ—2ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* — 2. F. 3ᵃ—359ᵃ. *R. In nomine .... Incipit secunda secunde beati Thome de aquino ordinis fratrum predicatorum.* Inc.: „POst communem consideracionem de virtutibus et viciis." Expl.: „Qui promisit dominus noster Jhesus christus qui est super omnia deus benedictus in secula Amen." Ed. Parm. 1853, III. — 3. F. 359ᵃ—366ᵃ. *R. Incipiunt capitula secunde partis secundi libri summe edite a fratre thoma de aquino.* Inc.: „Questio prima de uirtutibus." Expl.: „Absque multorum consilio. Explicit ordo et signacio questionum secundi libri secunde partis .... deo gracias Amen."

86. (51. a. 10.)

Chart. s. XV, f. 98, m. 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. calendarii (1439—1460), tegum. post. a: fragm. expositionis Isaiae.

1. F. 1ª—1ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* In fine: „Iste liber dicitur *Racionale Wilhelmi Miniacensis* (recte: *Mimatensis*) *episcopi* pro eo quod vtitur racione et quia eorum que fiunt in ecclesiasticis officijs continet raciones." — 2. F. 2ª—98ᵇ. *R. Racionale diuinorum officiorum.* Inc.: „Qvecumque in ecclesiasticis officijs ac ornamentis consistunt." Expl.: „Transicionem mandatorum suorum nobis relaxet. Explicit liber quintus de diuinis officiis tam nocturnis quam diurnis in genere." Cod. quinque continet e libris octo, qui opus efficiunt. Guillelmus Durandus ord. praed. natus in Gallia Narbonnensi, cognominatus speculator inde quod speculum quoddam iuris edidit, 1286 episcopus Mimatensis creatus obiit a. 1296. Opus, de quo agitur, 1286 absolvit. Cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 144 sqq. et Savigny, Gesch. des röm. Rechtes V 571 sqq. Editiones vide apud Hain I 2 p. 289 sqq. n. 6461—6503; Quetif-Echard I 482; Fabr.-Mansi II 68; Cave I 331 sq.

87. (51. b. 1.)

Chart. s. XV, f. 215, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b: index contentorum, f. a cap. a: „Hunc librum contulit monasterio beate marie virginis alias scotorum wienne honorabilis dominus thomas de weytra presbiter patauiensis dyoces. vt oremus pro eo et sibi coniunctis."

1. F. 1ª—37ᵇ. Inc.: „HOmini bono in conspectu suo .... In hoc quod dicitur homini bono." Expl.: „Ab hoc loco vsque ad finem. *(R.) Explicit lectura super danielem.*" — 2. F. 37ᵇ—178ᵇ. *(Lectura super duodecim prophetas minores.)* R. Incipit lectura Osee. Inc.: „Stabat super XII boues .... III Reg. VII loquitur ad litteram de mari fusili." Expl.: „Qui non amat dominum iesvm sit anathema Amen explicit malachias." — F. 179—180 script. vacant. — 3. F. 181ª—215ª. *R. Excerpta ex tractatu de doctrina cordis.* Inc.: „Preparate corda vestra domino. Nota quod septem instrucciones." Expl.: „Qui fecit et te et me finis est huius libri. (R.) Et finitur tractatus de cordis preparacione." — F. 215ᵇ script. vacat.

88. (51. b. 2.)

Chart. s. XIV, f. 401, 2°, man. IV (ult. Conradi Zalpaum), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: 1. „Vetus testamentum comprehenditur in hijs versibus.“ Inc.: „Genesis. Ex. Leui. Num. Deuteronomiusque.“ Expl.: „Abakuk. Sophon. Agge. Zach. Malachi. Machab.“ 2. Divisio librorum veteris testamenti. 3. Numerantur anni ab Adam usque ad David (3808). F. membr. a cap. a: adnotatio de origine Melchisedech et de Salomone.

1. F. 1ª. *(De significatione litterarum alphabeti.)* Inc.: „POssidet a numero quingentos ordine recto. CCCCC.“ Expl.: „Numerum sic debes scribere totum.“ — 2. F. 1ᵇ—401ᵇ. *(Biblia veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, libri II Judicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon, lib. I. Esdrae, lib. Nehemiae, lib. II. Esdrae. F. 221ᵇ et in fine: „Conradus Zalpaum.“ Singulis libris usque ad libros Paral. praecedunt versus cum glossa interlineari. Versus ad Gen. sic incipiunt: „Sex prohibet peccant abel enoch archa fit intrant.“ De his versibus, quorum auctor Alexander de Villa Dei putatur, cf. quae dicta sunt ad cod. 19(5).

89. (51. b. 3.)

Chart. s. XV, f. 142, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales pictae, tegum. ant. b: index contentorum, tegum. post. a: „Iste liber est monasterii b. marie virginis alias scotorum wyenne Sebastianus Ssthüesus.“

F. 1ª—138ᵇ. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, epistolae s. Jacobi, s. Petri, s. Joannis, s. Judae, Apocalypsis. — 2. F. 138ᵇ—140ᵇ. *(Prologus s. Hieronymi generalis in epistolas s. Pauli et specialis in epistolam ad Romanos.)* — F. 141 et 142 script. vacant.

90. (51. b. 4.)

Chart. s. XV (1416), f. 314, 2°, man. I (Mathiae de Necztyn), ligat. antiqua lign., f. 2ª: „Istum Codicem testamentatus est Monasterio beate et gloriose virginis Marie Scotorum wienne Stephanus kayser arcium baccalaureus Cuius anima requiescat in pace.“ F. membr. a cap.:

fragm. carminum latinorum s. XIV, f. membr. ad calc.: fragm. canticorum eiusdem saeculi, quae sunt psalmis similia.

1. F. 1ª—1ᵇ. *(Index contentorum.)* — 2. F. 2ª—314ª. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, Actus apostolorum, epistolae s. Pauli, epistolae canonicae, Apocalypsis. In fine: „Explicit nouum testamentum per manus Mathie de Neeztyn et hoc sub anno dom. M°CCCC° XVI° maxima persequucione vigente in clero." — F. 252ᵇ—253ª. *R. Incipit epistola ad Laodicenses.* Inc.: „Paulus apostolus non ab homiuibus." Expl.: „Et facite legi colocensium vobis." Est epistola apocrypha ex litteris s. Pauli ad Philippenses Colossenses Ephesios compilata. Ed. a Fabricio (Cod. apocryph. novi test. Hamb. 1703, II 873 sqq.). F. 314 script. vacat.

91. (51. b. 5.)

Chart. s. XV, f. 343, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., aliquot litterae initiales pictae.

1. F. 1ª—5ᵇ. *(Alexandri de Villa Dei summa sive argumenta capitum omnium biblicorum utriusque testamenti.)* Inc: „Sex | prohibet | peccant | abel | enoch | archa | fit | intrant." Expl.: „Flebunt ad cenam surgent sponsam venio iam. (R.) Et sic finitur registrum tocius biblie." De his versibus cf. quae dicta sunt ad cod. 19(5). — F. 6 script. vacat. — 2. F. 7ª. *Contra calculum.* Inc.: „Hec sunt pro calculo valencia." Sequuntur excerpta ex s. Gregorio et s. Bernardo. — F. 7ᵇ script. vacat. — 3. F. 8ª—339ª. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, epistolae canonicae, Apocalypsis. Nonnullis capitibis glossa interlinearis inserta est. — 5. F. 339ª—343ᵇ. *(Distributio evangeliorum et epistolarum per circulum anni.)*

92. (51. b. 6.)

Chart. s. XV (1464, 1468), f. 205, 2°, man. I (Leonardi Dienhofer?), ligat. antiqua lign., f. 2ª: „Iste liber venit monasterio scotorum wyenne a domino leonardo fratre fratris wolfgangi de Euerding Oremus pro eo." Tegum. ant. b: instrumentum promotionis Leonardi Dienhofer: „Anno dom. 54 fui promotus Sub magistro Georgio schrăml de aschach (cf.

Aschbach 602) hodie hora duodecima. leonardus dienhofer de aschach subscriptam determinabit Questionem: vtrum felicitas ciuitatis consistat in omni Ciuium exercicio operacionis et virtutis In aula vniversitatis." Alia manus addidit: „Anno dom. 99 dominus leonardus dienhoffer de aschach capellanus capelle sancti laurencii In castro Schönpuechel obijt ibidem et tumulatus est in die Epiphanie dom. eiusdem anni ad sanctum Johannem in Gerolting Et ipsius fuit frater suus carnalis frater Wolfgangus de Euerding professus aput scottos wienne Anno dom. vt supra." Tegum. post. a: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Versus ex summa Alexandri de Villa Dei de libris novi testamenti exceptis evangeliis.)* Inc.: „Gentis | iudeos | vtrosque | patrem | domini | mors." Expl.: „Flebunt | ad cenam | surgunt | Sponsam | venio | iam." Cf. cod. 19(5). Sequitur index contentorum. — 2. F. 2ᵃ—69ᵇ. *(Quatuor Evangelia.)* — 3. F. 69ᵇ. *(Versus ex summa Alexandri de Villa Dei de evangeliis.)* Inc.: „Natus | adoratur | lotum temptat | docet | orat." Expl.: „Via | vitis | resurgit | se manifestat." Cf. supra n. 1. — F. 70 script. vacat. — 4. F. 71ᵃ—149ᵇ. *(Epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, epistolae canonicae, Apocalypsis cum prologis s. Hieronymi.)* In fine: „Item finitus est in die sancti geronimi eximii doctoris Anno dom. LXIIII circa horam vndecimam laudetur et superexaltetur deus in sanctis suis amen (alia manus addidit:) per me dominum leonardum dienhoffer Orate pro me misero." — 5. F. 150ᵃ—157ᵇ. *(Distributio evangeliorum et epistolarum per circulum anni.)* — F. 157 script. vacat. — 6. F. 158ᵃ—184ᵇ. *(Prophetia Isaiae.)* In fine: „Explicit liber ysaie prophete Anno dom. M° CCCC° LXVIII° In profesto sancti valentini martiris." — 7. F. 185ᵃ—203ᵃ. *(Threni, prophetia Baruch, lib. Proverbiorum.)* In fine: „Explicit liber proverbiorum Anno dom. M° CCCC° LXVIII° feria 4ᵗᵃ ante festum sancti Gwejory in sancto loco (alia manus addidit:) per me dom. leonardum dienhoffer qui fuit possessor huius libri . . . ." Sequitur adnotatio de eiusdem morte. — 8. F. 203ᵇ—204ᵃ. *(Versus ex summa Alexandri de Villa Dei de libris Isaiae Threnorum Baruch Proverbiorum.)* Inc.: „Bos | mons | stat | septem." Expl.: „Tria | sunt | mulierum." Cf. supra n. 1. — 9. F. 204ᵃ—204ᵇ. *R. De celebracione diei dominice.* Inc.:

„Veneranda est nobis dies sancta.“ Expl.: „Et venit habundancia super terram.“ — 10. F. 205ᵇ. *(Versus de s. scriptura.)* Inc.: „Est genesis primus subdit exodus secundus.“ Expl.: „Istis apponitur malchias cum machabeis.“ — F. 205ᵃ—205ᵇ pennae probationes.

93. (51. b. 7.)

Chart. s. XV, f. 115, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Hunc librum contulit monasterio b. virginis Scotorum wyenne frater Johannes de kremcia 1474.“ Tegum. ant. b et post a: fragmenta, ut videtur, ex „catholico“ aut ex simili opere sumpta. Cod. in initio et in fine mancus; permulta folia excisa.

1. F. 1ᵃ—18ᵇ. *(Sermones dominicales.)* Fragmentum primi sermonis inc.: „. . . . uebis et sicut fructus a floribus.“ Sermo primus integer inc.: „Cvm turba multa . . . . Iste mensis qui secundum computacionem.“ Sermo ultimus expl.: „Nemo virorum illorum gustabit cenam meam.“ — F. 19 script. vacat. — 2. F. 20ᵃ—22ᵃ. *(Excerpta theologica.)* Inc.: „Nota ex dyalogo Gerson prosa 3ᵃ Sicut anima racionalis.“ Expl.: „Finis ultimatus abutentis ea.“ — F. 22ᵇ script. vacat. — 3. F. 23ᵃ—115ᵇ. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, initium epistolae s. Jacobi. Reliqua desunt una cum fine evangelii s. Joannis.

94. (51. b. 8.)

Chart. s. XV, f. 112, 2°, man. I (Hermanni), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: 1. Privilegium a Petro archiepiscopo Tarentino cuidam Clarae Hutmemyn eiusque liberis datum de electione idonei et discreti confessarii (dd. IV. Id. Januar. 1383). 2. Fragm. asceticum. Tegum. post. a: pennae probationes.

1. F. 1ᵃ. *(Pennae probationes et versus hi:)*

„Nimant den andren trigen schol mit falschen worten daz stet wol
Trew barhat vnd geretikait dy zwen die even treyt wol.“

2. F. 1ᵇ—12ᵇ. *Incipit noui veterisque testamenti tabula per Johannem Crisostomum* (falso!) *Compendiosius versifice compilata (= Summa Alexandri de Villa Dei.)* Inc.: „Sex | pro-

hibet | peccant | abel | enoch | et archa | fit intrant." Expl.: „Flebunt | ad cenam | surgunt | sponsam | venio iam." In fine:

„Finito libro sit laus et gloria cristo
Saluet scriptorem christus per matris honorem
Qui scripsit scripta manus eius sit benedicta
Qui me scribebat hermannus nomen habebat
Pro tanto precio numquam plus scribere volo
Explicit hoc totum infunde da mihi potum."

Cf. cod. 19(5). — 3. F. 13ª—105ᵇ. *(Quatuor evangelia cum prologis s. Hieronymi et versibus summae Alexandri de Villa Dei.)* In initio versus:

„Desuper irradia scribenti gracia dya
Sis dux sis socia mea lux vera sophya." —

4. F. 106ª—112ᵇ. *Liber prohemiorum Ysidori yspalanensis episcopi de librorum noui ac ueteris testamenti plenitudine.* Inc.: „Plenitudo noui et ueteris testamenti." Expl.: „Aspectans celum terramque auidus transuolat." Ed. Colon. 1617, 278 sqq.

95. (51. b. 9.)

Chart. s. XV., f. 168, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: 1. Enumeratio donorum spiritus sancti. 2. Adnotatio de civitatibus submersis sc. Sodoma, Gomorrha etc. 3. Excerpta ex s. Gregorio et Augustino de Salomone. 4. „Anno dom. M° CCCC° LXVII° excommunicatus est rex Bohemie et omnes sibi adherentes in Znoym decima die mensis may per Sanctissimum papam paulum secundum Et illo tempore imperator fuit in termis." In infimo margine leguntur haec, quae nomen prioris possessoris esse videntur: „.... Jacobi plebani de lanczano." Tegum. post. a: 1. Auctores singulorum articulorum symboli apostolici. 2. Varia excerpta ex Augustino Beda Gregorio Hieronymo Cypriano. 3. Versus: „Zechen iar ain kint. XX iar ayn iüngelink. XXX iar ayn man. XL iar wol getan. L iar sol stan. LX iar ablan. LXX iar dy sol bewar. LXXX iar .... XC iar der kinder spot hundert iar im helf vns got." In fol. membr. inter f. ultimum et tegum. legitur: „Item anno LXVIII° hat zu den Schotten das kloster vil ze lesen gehabt vnd habent festum cecilie et clementis gelesen."

1. F. 1ª—166ᵇ. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, epistolae s. Pauli, Actus apostolorum, Apocalypsis, epistolae canonicae. Inter evangelia et epistolas insertum est registrum. — 2. F. 166ᵇ—168ᵇ.

(Summa Alexandri de Villa Dei de libris novi testamenti.) Inc.: „Natus | adoratur | lotum | temptat.“ Expl.: „Flebunt ad cenam surgunt sponsus venio iam.“ Cf. cod. 19(5). — 3. F. 167^{b}. *(Excerpta brevissima e Chrysostomo Hieronymo Gregorio Richardo Cassiano Seneca.)*

96. (51. b. 10.)

Chart. s. XV, f. 283, 2°, man. VIII (III Joannis Colmen vel Colmyna), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr. Initium deest; plurimi tractatus in fine manci.

1. F. 1^{a}—72^{a}. *(Sermones de tempore per circulum anni.)* Sermo de dominica prima adventus ab initio mancus inc.: „. . . . adventus fuit in ostensione infirmitatis.“ Primus sermo integer inc.: „Cvm audisset Johannes . . . . Nota quod de hoc ewangelio diuersi doctores.“ Sermo ultimus expl.: „In hijs ad que illud misi Amen. (R.) Qui te finiuit tribus lingwis associetur.“ — 2. F. 72^{a}—81^{a}. *(Epistola de terra sancta.)* Inc.: „Dilectissimo in christo ihesu patri fratrique burgum lectori fratrum ordinis predicatorum in meydeburg frater burgum de monte syon . . . . Quid uobis frater Reuerendissime scribam non invenio.“ Expl.: „Cognouit nimio pre dolore Amen.“ Sequitur tabula chronologica incipiens a creatione mundi et pertinens usque ad Christum. Inc.: „Ante ihesum numerat mundi ieronimus anno 3761.“ — F. 81^{b} script. vacat. — 3. F. 82^{a}—87^{b}. *(Tractatus de articulis fidei et de sacramentis.)* Inc.: „Postulat a me uestra dileccio vt de articulis fidei.“ Expl.: „Prima dos . . . .“ Finis deest. In codice bibl. caes. Vindob. a Denis II 2431 sqq. descripto Henrico de Oyta (de quo cf. cod. 40[4]) attribuitur, alibi s. Thomae, cuius inter opp. in ed. Parm. 1865, XVI 115 sqq. legitur. — 4. F. 88^{a}—129^{b}. *(Expositio evangelii s. Matthaei.)* Inc.: „Cum quietum silencium tenerent omnia.“ Expl.: „Exponens hoc dictum . . . .“ Finis deest. In fine plurimorum capitum expositionis nomen „Johannes Colmen“ aut „de Colyma“ positum est. — 5. F. 130^{a}—211^{b}. *(Legenda sanctorum.)* Inc.: „[C]vm propter primorum parentum inobedienciam.“ Legenda de s. Clemente expl.: „Multi ipsum in exilium sunt . . . .“

Reliqua desunt. Qui scripsit huius legendae vitas, Jacobi de Voragine legenda aurea usus est. — 6. F. 212ᵃ—214ᵇ. *(Sermo super illud:) [E]Gressus ihesus perambulabat ihericho luc. 19.* Inc.: „Duo sunt redemptoris egressus." Expl.: „Habitare dignemur Amen." — 7. F. 214ᵇ. *(Fragmentum sermonis de dedicatione ecclesiae.)* Inc.: „[S]icud lucas narrat dominus ihesus." Expl.: „Ante altare et fratri prius . . . ." — F. 215—217 script. vacant. — 8. F. 218ᵃ—223ᵇ. *(Sermones de tempore.)* R. S[ermo] Esculonis ad rama XIII°. Inc.: „INduimini dominum . . . . Lex antiquorum regum fuisse dinoscitur." Expl.: „De hijs duobus est predicacio . . . ." Finis deest. Nicolaus de Asculo (Nicolucius) ord. praed. circa a. 1330 floruit. Cf. Quetif-Echard I 566 sq.; Jöcher III 915. Dubium est, utrum primus huius collectionis sermo solus an omnes eiusdem sint auctoris. — F. 224—229 script. vacant. — 9. F. 230ᵃ—244ᵇ. *R. Incipit liber de septem donis spiritus sancti.* Inc.: „Qvoniam autem inicium sapiencie est timor domini." Expl.: „De corde exeunt cogitaciones male." — F. 245—247 script. vacant. — 10. F. 248ᵃ—267ᵃ. *R. Incipit vnum quadragesimale bonum collectum ex diuersis libris cum textu epistolarum et ewangeliorum.* Inc.: „Fratres hortamini uos . . . . Dvctus est ihesus . . . . Sex sunt dies dominici | sacri temporis huius." Expl.: „Non tam uitam presentem quam eternam." — 11. F. 267ᵇ—268ᵃ. *(Ezechielis cap. 18. et evangelii Joannis cap. 5.)* — F. 268ᵇ—271ᵇ script. vacant. — 12. F. 272ᵃ—274ᵇ. *R. Sermo dominice tercie in quadragesima.* Inc.: „Abijt ihesus . . . . Dominica ista dupliciter uocatur." Expl.: „Qui occidunt corpus." — 13. F. 275ᵃ—277ᵃ. *R. Dominica in passione domini.* Inc.: „Si quis sermonem meum . . . . Hec dominica de passione domini." Expl.: „Tamquam mali Quod et nobis omnibus concedat." — 14. F. 277ᵃ—279ᵃ. *R. Sermo de eodem.* Inc.: „JEsus autem abscondit se . . . . licet deus noster et dominus." Expl.: „Reuelabitur in nobis." — 15. F. 279ᵃ—281ᵇ. *R. Dominica palmarum Sermo de epistola.* Inc.: „HOc enim sentite . . . . In epistola hodierna inuitat." Expl.: „Ad celestem patriam Ad quam . . . ." — 16. F. 281ᵇ—283ᵇ. *(Sermo super illud:) Hodie in domo tua oportet me*

manere. Inc.: „Verba ista moraliter exponendo." Expl.: „Homini uolenti communicare."

97. (51. b. 11.)

Chart. s. XV, f. 401, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XV, maxima pars foliorum 7—11 et 392 —401 abcissa.

F. 1ᵃ—389ᵇ. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* De ed. cf. cod. 31. — 1. F. 1ᵃ—33ᵇ. *R. Incipit exposicio litteralis fratris Nicolai de lira super leuiticum.* Inc.: „VOcauit autem dominus .... Sicut dictum fuit in principio Exodi." Expl.: „Hec sunt mandata et patet Et sic est finis." — F. 33ᵇ—34ᵇ script. vacant. — 2. F. 35ᵃ—153ᵃ. *R. Incipit prohemium Magistri Nicolai de lyra in ysaiam prophetam.* Inc.: „Jherusalem Ewangelistam .... secundum quod dicit beatus Jeronimus." Opus expl.: „Et ipsius dei principaliter cui est .... Amen." — 3. F. 153ᵃ—232ᵇ. *R. Incipit exposicio litteralis N[icolai] de lira super Jeremiam.* Inc.: „PRophetam in gentibus .... Et dictum fuit sibi a domino." Expl.: „Nec in libris correctis." — 4. F. 233ᵃ—243ᵃ. Inc.: „Quomodo Sedet In precedentibus huius libri." Expl.: „Est misereri et parcere Qui viuis .... Amen. *(R.) Explicit postilla litteralis magister Ni[colai] de lira in librum Trenorum ....*" — 5. F. 243ᵃ—249ᵇ. *R. Incipit postilla eiusdem in librum baruch.* Inc.: „Et hec verba. Post librum thobie." Expl.: „Coram deo et angelis Qui in trinitate .... Amen." — 6. F. 250ᵃ—332ᵃ. *R. Incipit postilla Magistri Nicolai de lyra super Ezechielem.* Inc.: „Aperti sunt celi .... In verbo proposito ab ezechiele." Expl.: „Et lux cum eo est cui laus .... Amen." — 7. F. 332ᵇ. *R. Nota hic habetur supplecio defectus in postilla sequente super danielem in tercio capitulo ....* — 8. F. 333ᵃ—389ᵃ. *R. Incipit prologus postille Magistri Nicolai de lira in danielem prophetam.* Inc.: „DAnieli autem .... In verbo proposito tanguntur." Expl.: „Nichil boni possumus facere cui est .... Amen." — 9. F. 389ᵃ. *R. Moralis sentencia de triumphali victoria electorum.* Inc.: „Vnde nota quod quanto." Expl.: „De termino nostre miserie." —

10. F. 389ᵇ—391ᵇ. *Incipit exposicio N[icolai] de lyra super Judith.* Inc.: „Arphaxat itaque. post hystorias susanne.“ Exposicio capitis quarti sic expl.: „Hominis super terram usque ad . . . .“ Finis deest.

98. (51. b. 12.)

Chart. s. XV (1457), f. 184, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. 85ᵃ littera initialis picta. Cod. in monasterio Scotensi scriptum esse inde colligitur, quod f. 171ᵃ manu eadem, qua reliqua scripta sunt, adnotatur: „Liber iste est monasterii beate virginis Marie alias Scotorum wienne.“

1. F. 1ᵃ—171ᵃ. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* 1. F. 1ᵃ—78ᵇ. *R. Incipit postilla super Exodum edita a fratre Nicolao de lira de ordine fratrum minorum.* Inc.: „SEcundum quod dicit ysidorus.“ Expl.: „De illis superius sunt expressa.“ F. 79ᵃ. Imago tabernaculi foederis explicata. — F. 79ᵇ—84ᵇ script. vacant. — 2. F. 85ᵃ—171ᵃ. *R. Prefacio magistri Ni[colai] de lira In librum duodecim prophetarum.* Inc.: „DVodecim prophetarum . . . . Sicut in libro psalmorum psalmi.“ Expl.: „Adherebunt domino sempiterna fruicione Quam nobis . . . . AMEN. Explicit postilla . . . . 1457.“ — 2. F. 171ᵃ—182ᵇ. *R. Incipit Questio de probacione per scripturas a iudeis receptas; quod mysterium christi predictum a lege et prophetis sit impletum determinata a fratre Nicolao de lira. ord. min. sacre theologie doctore.* Inc.: „QVeritur vtrum ex scripturis receptis a iudeis.“ Expl.: „Ad vomitum reuertuntur.“ Cf. Fabr.-Mansi V 116 et Denis II 302. — 3. F. 183ᵃ—184ᵃ. *Ex epistola petri damiani qui intitulatur antilogus contra iudeos.* Inc.: „Nvnc autem de quibusdam ceremonijs.“ Expl.: „Per orbem sola regnaret.“ Ed. Paris. 1743, III 20—22. — 4. F. 184ᵃ. *(Fragmentum quaestionis illius, quae sub n. 2 eiusdem codicis obvenit.)* — F. 184ᵇ script. vacat.

99. (51. b. 13.)

Chart. s. XV, f. 323, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: „Iste liber emptus est pro LXXV denarijs.“

1. F. 1ᵃ—20ᵇ et 319ᵇ—323ᵇ. *(Registrum operis.)* — F. 21ᵃ—22ᵃ script. vacant. — 2. F. 22ᵇ—319ᵃ. *Glosa sacre*

scripture. Inc.: „Apparuit gracia saluatoris nostri hominibus omnibus i. ille qui est deus.“ — Expl.: „In celeste horreum preparatur.“ — F. 213^b, 257, 289^b script. vacant.

100. (51. c. 1.)

Chart. s. XV, f. 262, 2°, man. II, ligat. antiqua ligu., tegum. ant. **b**: „Hunc librum contulit monasterio beate marie virginis alias scotorum wienne pat. dyoc. honorabilis dominus thomas de weytra presb. pat. dyoc. vt oremus deum pro eo et sibi coniunctis.“ Sequitur index contentorum. In dorso: 1478.

1. F. 1^a—259^b. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* 1. F. 1^a—16^a. *R. Incipit postilla Magistri Ni[colai] de lira in Cantica canticorum.* Inc.: „OSculetur me .... Expedito primo libro salomonis.“ Expl.: „Suauissima refeccio angelorum et omnium electorum Ad quam .... Amen.“ Inter f. 12 et 13 defectus. — 2. F. 16^a—48^b. *R. Incipit Nicolaus de lyra super librum Sapiencie.* Inc.: „Post libros hystoriales non canonicos.“ Expl.: „Ad laudem nominis tui quod est benedictum in secula seculorum Amen.“ — 3. F. 48^b—96^b. *R. Incipit liber Machabeorum primus cum lectura magistri nicolai lyra.* Inc.: „ET factum est: Post historiam libri Judith.“ Expl.: „Per implecionem misterij verbi incarnati Cui cum patre .... Amen.“ — 4. F. 96^b—140^a. *R. Incipit lectura Nicolai lyre super parabolas Salomonis. Prohemium seu prefacio mag. Nicolai de Lira pro tribus libris Salomonis sapiencialibus.* Inc.: „ECce descripsi tibi.“ Expl.: „Intendere non propono.“ Opus inc.: „Parabole salamonis. Circa primum librum.“ Expl.: „Sapienciam consecuntur.“ — 5. F. 140^a—163^b. *R. Incipit Postilla litteralis in Ecclesiasten eiusdem.* Inc.: „Verba ecclesiastes Sicut dictum fuit.“ Expl.: „Et ad gloriam dei cui est honor .... Amen.“ — 6. F. 163^b—259^b. *R. Incipit Ecclesiasticus.* Inc.: „OMnis sapiencia a domino deo est. Hic incipit liber ecclesiasticus.“ Expl.: „Et disponit omnia suauiter Cuius nomen est benedictum in secula seculorum Amen.“ — 2. F. 259^b—261^a. *R. Exhortacio parisiensis contra hussitas.* Inc.: „Exurgite tandem o christi fideles.“ Expl.: „Et pedes nostros in viam pacis dirigere Datum

Parisiis in nostra congregacione generali aput sanctum Martinum solemniter celebrata Anno domini M° CCCC. vicesimo Octauo. die XIIII Mensis decembris." — F. 261^{b} script. vacat.

101. (51. c. 2.)

Chart. s. XV (1423), f. 345, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^{a}—331^{b}. *(Henrici de Hassia commentarius in Gen. c. 3.)* Inc.: „[I]N sudore vultus tui .... Itaque ostensum est in precedentibus qualiter primus homo." Expl.: „Cum apparuerit me gaudenti animo fateor assensurum Taliter ergo et tantum. (R.) Anno domini M.CCCCXXIII Circa festum pasce." Commentarii huius in Genesin amplissimi, cuius ne ipse quidem auctor finem vidit, codex partem exiguam continet; de quo cf. Denis II 185 sqq. et Aschbach 387. — F. 130^{b}—131^{b}, 332—333 script. vacant. — 2. F. 334^{a}—345^{b}. *(Registrum.)*

102. (51. c. 3.)

Chart. s. XV, f. 275, 2°, man. I (Joannis), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. liturg. s. XIV, f. membr. a cap.: fragm. tractatus grammatici.

1. F. 1^{a}—142^{b}. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* 1. F. 1^{a}—54^{b}. *R. Postilla Magistri nicolai de lira de ordine fratrum minorum super actus apostolorum.* Inc.: „Repleti sunt .... Sicut lex ewangelica." Expl.: „Ad gloriam | ad quam .... Amen." — 2. F. 55^{a}—93^{b}. *R. Incipit Idem Super epistolas canonicas.* Prohemium. Inc.: „Qvatuor sunt minima terre .... Septem epistole que canonice." Opus expl.: „Facit est eterna." — 3. F. 93^{b}—142^{b}. *R. Et incipit super Apokalipsim.* Inc.: „Oportet te iterum prophetare .... Sicut dixi in principio genesis." Expl.: „Gracia domini nostri ihesu christi cum omnibus vobis Amen." — F. 143 et 144 script. vacant. — 2. F. 145^{a}—273^{b}. *R. Incipit exposicio canonicarum epistolarum fratris augustini de Anchona ordinis heremitarum s. Augustini / prologus super epistolas canonicas septem sequitur.* Inc.: „Honesto ac reuerendo viro domino

gerhardo tholosano nepoti .... Dum frequenter amicus meus.“ Opus expl.: „In futuro de ipsius trinitate Amen. Expliciunt postille .... Et finite sunt per manus Johannis etc.“ Augustinus Triumphus de Ancona 31 annos natus 1274 concilio Lugdunensi interfuit. 1328 Neapoli mortuus est. Ossingerus 47 „quaestiones super epistolam canonicam s. Jacobi“ solum novit. — F. 274 et 275 script. vacant.

103. (51. c. 4.)

Chart. s. XV, f. 282, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, deinde: „Hunc librum contulit monasterio beate marie virginis alias scotorum wienne honorabilis dominus thomas de weytra presb. pat. dyoc. vt oremus deo pro eo et sibi coniunctis.“

1. F. 1^a—188^b. *Postilla prima siue exposicio litteralis super librum exodi.* Inc.: „Hec sunt nomina filiorum israel. Nota quod materia seu subiectum.“ Expl.: „Que de istis superius expressa.“ — 2. F. 188^b—271^a. *R. Incipit exposicio Mystica (ad librum Exodi).* Inc.: „Hec sunt nomina filiorum israel. Quidam indigni sunt nominibus.“ Expl.: „Presenciam in carne.“ — F. 271^b—277^a script. vacant. — 3. F. 277^b —281^b. *(Imagines coloribus pictae, quae ad materiam huius voluminis spectant.)* — F. 282 script. vacat.

104. (51. c. 5.)

Chart. s. XV, f. 248, 2°, man. I (Aegidii de Zwyerotycz, cf. cod. 26 et 27), ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, tegum. ant. b: index contentorum. Cod. nitidissime scriptus est.

1. F. 1 (membr. cum foliis adglutinatis chart.) *Augustinus in laude psalmorum.* Inc.: „Dignum quippe est.“ Expl.: „Ad medullam intimi intellectus per dei graciam perueneris.“ *R. Nota virtutes aliquorum psalmorum.* Inc.: „Ad maiores operas dicendus est psalmus Ad te domine clamabo.“ Expl.: „Oracio ad altare benedicam dominum in omni tempore.“ F. 1^a leguntur versus:

„Dum cor non orat in uanum lingwa laborat
Qui psalmos resecat et verba davitica curtat
Non plus inde feret quam quod lingwa sua taceret.“ —

2. F. 2ᵃ. R. *Canticum ymnus sive psalmus david pro victoria leonis vrsi et goliad philistei in puericia.* Inc.: „Pusillus eram inter fratres meos et adolescencior.“ Expl.: „Comburentur usque ad nichilum.“ Psalmus apocryphus editus est a Fabricio (Cod. pseudoepigr. vet. test. Hamburgi et Lipsiae 1713, 905 sqq.). Cf. cod. 30. — 3. F. 2ᵇ. R. *Incipit prologus beatissimi ieronimi presbiteri in librum psalmorum dauid prophete.* Inc.: „Psalterium rome dudum positus emendaueram.“ Expl.: „Quam de purissimo fonte potare. (R.) Explicit prologus in psalterium gallicanum B. Jeronimi presbiteri.“ — 4. F. 3ᵃ—202ᵃ. R. *Incipit prephacio in librum psalmorum Magistri Nicolai de lira fratrum minorum.* Inc.: „PRopheta magnus surrexit in nobis luc. VII. Quamuis liber psalmorum apud hebreos.“ Opus inc: „Beatus vir. Quamuis beatus Augustinus dicat.“ Expl.: „Permanebit eternaliter deitati vnita. Sub anno domini Millesimo CCCC° XXVI° feria Tercia proxima post Translacionem Sancti wenceslai finitus est liber iste psalmorum cum exposicione super eodem fratris Nycolay de lyra ordinis fratrum minorum excellentissimi in sacra pagina Magistri Comparatus per honorabilem dominum Johannem dictum Pryndl plebanum Ecclesie in Vgezd Scriptus vero et finitus per Egidium de Zwierotycz tunc temporis moram trahentem in Budyeyowycz“. — F. 202ᵇ script. vacat. — 5. F. 203ᵃ—243ᵃ. R. *Cassiodorus* (falso!) *super psalmos penitenciales.* Inc.: „Si ille rex et propheta conuenienter dauid.“ Expl.: „Et suauis iocunditas | ubi tu deus cum patre .... Amen. Explicit gloza Cassiodori super Septem psalmos.“ Idem tractatus in cod. 63(2) s. Gregorio immerito attribuitur. — F. 244ᵇ—248ᵇ script. vacant.

105. (51. c. 6.)

Chart. s. XV, f. 120, 2°, man. I (Conradi Megenwart), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. tractatus grammatici s. XIII, tegum. post. a: versus s. XIII., qui ad historiam naturalem spectant. F. 120ᵇ: „Iste liber est Conradi.“ Cod. in fine mutilus.

F. 1—2 script. vacant. — 1. F. 3ᵃ—16ᵃ. *(Mammotrepti qui dicitur fragmentum, quo vocabula in psalmis occurentia explicantur.)* Inc.: „PEstilencie i. contagij quod dum vnum

apprehendit.“ Expl.: „Versus bis mille sexcentos sex **canit** ille Et sic est finis. (R.) Conradus Megenwart.“ Cf. cod. 59. — F. 16ᵇ script. vacat. — 2. F. 17ᵃ—116ᵇ. *(Psalterium, cantica Isaiae Ezech. Annae Moysis [Ex. 15.] Habac. Moysis [Deut. 32] trium puerorum Zachar., hymnus Ambros., symbolum Athanas., cum glossa interlineari.)* Inc.: „Beatus **vir** .... Nota quod iste psalmus intytulatur.“ Expl.: „Sed **assumpcione** humanitatis.“ Ps. XLII deest. — F. 82ᵇ et 117—120 script. vacant.

106. (51. c. 7.)

Chart. s. XV (1474), f. 315, 2°, man. III (II Wolfgangi de Enczensdorff professi monasterii Scotensis), ligat. antiqua lign., nonnullae litterae initiales pulchriore modo exaratae.

F. 1ᵃ—314ᵇ. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* 1. F. 1ᵃ—23ᵃ. *R. Incipiunt moralitates magistri Ni[colai de li]ra in ysaiam prophetam.* Inc.: „Visio ysaie. In hoc primo capitulo populi iudaici peccata.“ Expl.: „Scilicet de christo et ecclesie processu.“ — 2. F. 23ᵃ—52ᵃ. *R. Incipit postilla eiusdem moralis super ieremiam prophetam.* Inc.: „[V]ERBA IEREMIE. Per ieremiam qui excelsus domino interpretatur.“ Expl.: „Ewkaristia noui testamenti.“ — 3. F. 52ᵃ—61ᵃ. *R. Incipiunt lamentaciones eiusdem.* Inc.: „QVOMODO SEDET .... Hic incipit lamentacio casus ierusalem.“ Expl.: „In finali iudicio Amen.“ — 4. F. 61ᵃ—83ᵇ. *R. Incipit postilla moralis magistri Ni[colai] de lyra super ezechielem prophetam.* Inc.: „ET FACTUM EST .... In ista prima uisione.“ Expl.: „Quod hic repetere non intendo.“ — F. 84 script. vacat. — 5. F. 85ᵃ—103ᵇ. Inc.: „EGo visionem multiplicaui .... Verbum propositum primo exponendum est.“ Expl.: „Deducetur quod nobis .... *(R.) Explicit moralitas Ni[colai] de li[ra] super danielem.*“ — 6. F. 103ᵇ—148ᵇ. *R. Incipiunt moralitates in librum XII prophetarum minorum et primo in Osee prophetam.* Inc.: „VERBUM QUOD FACTUM EST .... Per osee prophetam qui de mandato domini.“ Expl.: „A dei societate et electorum.“ — 7. F. 148ᵇ—162ᵃ. *R. Incipit liber Machabeorum*

primus. Inc.: „ET factum est .... Per istum allexandrum.“ Expl.: „Adeo magnifice premiatur.“ — 8. F. 162ᵃ—169ᵇ. Inc.: „FRatribus qui sunt .... Hic ponitur quedam prephacio.“ Expl.: „Laudes et gracias christo persolui Cui est .... Amen. *(R.) Explicit exposicio moralis in secundum librum machabeorum Ni[colai] de li[ra].*“ — 9. F. 169ᵇ—203ᵃ. Inc.: „LIber generacionis .... Cristi genealogia describitur hic.“ Expl.: „Et meritum vestrum. *(R.) Explicit moralitas Magistri Ni[colai] de li[ra] super matheum.*“ — 10. F. 203ᵃ—217ᵃ. *R. Incipit moralitas eiusdem super marcum.* Inc.: „Inicium ewangelij .... Per hoc quod marcus ewangelium.“ Expl.: „Corporalibus preferuntur.“ — 11. F. 217ᵃ—249ᵇ. *R. Incipit exposicio moralis Magistri Ni[colai] de li[ra] super lucam.* Inc.: „Fvit in diebus herodis .... Inter ewangelistas lucas signatur.“ Expl.: „Dabit spiritum bonum petentibus se.“ — 12. G. 249ᵇ—267ᵃ. *R. Incipit moralitas eiusdem super Johannem.* Inc.: „IN principio .... Johannes ewangelista tam sublimiter loquitur.“ Expl.: „Maiore est omni laude.“ — 13. F. 267ᵇ—288ᵃ. *R. Incipit exposicio moralis eiusdem super actus apostolorum.* Inc.: „PRimum quidem sermonem feci .... Per hoc christus dedit formam.“ Expl.: „Premio consequendo quod nobis concedat.“ — 14. F. 288ᵃ—314ᵇ. *R. Incipit moralis exposicio in librum apokalipsis.* Inc.: „Apokalipsis ihesu christi. Sicut dictum fuit in exposicione litterali.“ Expl.: „Gracia domini nostri ihesu christi cum omnibus vobis Amen Igitur Ego frater Nicolaus de lira de ordine fratrum minorum deo gracias ago qui dedit michi graciam hoc opus faciendi incipiendi et perficiendi Anno domini M° CCCXXIX Rogo eciam eos qui studuerint in hoc opere quatenus deum pro me deprecentur qui actor est omnis boni Amen. (R.) Expliciunt Postille morales seu Mystice Magistri Nicolai de lira sacre paginis (!) eximij professoris super omnes libros sacre scripture Preter illos qui non videbantur tali exposicione indigere anno 1474. per fratrem wolfgangum de Enczensdorff oriundum professum venerabilis Monasterii virginis gloriose wulgariter Scotorum Wiene hec moralitates sunt rescripte.“ F. 315 script. vacat.

107. (51. c. 8.)

Chart. s. XV, f. 268, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., f. membr. a cap.: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—265ᵇ. *(Nicolai de Gorran postillae in evangelium Matthaei.)* Prologi inc.: „Svme tibi librum grandem .... Hec verba sunt scripta ysaye VIII in quibus." Expl.: „Non tacerem." Opus inc.: „Liber generacionis .... sicud fluuius de loco voluptatis." Expl.: „Futura bona sine fine mansura ad que nos perducat .... Amen et est finis huius voluminis Gorrani super Matheum." — 2. F. 266ᵃ—268ᵃ. *(Registrum.)* — F. 268ᵇ script. vacat. — Nicolaus de Gorran vel de Gorrain Gallus ord. praed. diu docuit Parisiis, ubi 1295 diem supremum obiit. Cf. Quetif-Echard I 437 sqq., ubi prologorum mentio non fit; Oudin. III 1222 sqq. De editionibus vide Fabr.-Mansi III 77 et Denis II 250.

108. (51. c. 9.)

Chart. s. XV (1427), f. 385, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., ab initio mutilus.

F. 1ᵇ—385ᵇ. *Excerpta Gorre super epistolas pauli (= Postillae Nicolai de Gorran? Petri de Tarantasia? in epistolas b. Pauli).* Praecedit tractatulus, qui inc.: „Nota quare epistola pauli ad romanos primo ponitur." Expl.: „Circa canonicas Apostolorum in fine." Opus inc.: „Paulus seruus ihesu christi. In principio huius operis sicud et aliorum operum." Expl.: „Graciam et gloriam dabit dominus Amen Finis omnium excerptorum super Epistolas pauli. Deo gracias alleluja. (R.) Anno dom. M° CCCC XXVII finitus ante festum sancti wenceslai feria." Docti dissentiunt, utrum haec expositio Nicolao de Gorran an Petro de Tarantasia attribuenda sit. Cf. Quetif-Echard I 440—441. Editiones vide l. c., apud Denis II 305 et Hain I 2 p. 487 n. 7815. In hoc codice omnes epistolae s. Pauli exponuntur, deest vero praefatio, quae inc.: „Dedi te in lucem gentium."

109. (51. c. 10.)

Chart. s. XIV (1377), f. 198, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. liturg. s. XIV, f. a cap. a: adnotatio „de institucione noviciorum". Cod. ab initio manc.

1. F. 1^a—194^b. Prologus inc.: „. . . . I°. Ad Cor. X°. Omnia in figura contingebant." Expl.: „Que est gracia consummata." R. Incipit prologus b. Jeronimi. Inc.: „Matheus et cet. Hic est primus prologus b. Jeronimi." Opus inc.: „Liber generacionis.... Ewangelium secundum Matheum diuiditur." Expl.: „Perfecta sciencia de omnibus prestante domino nostro ihesu christo qui cum patre . . . . Amen. *Explicit postilla super ewangelia quatuor ewangelistarum fratris Nicolai de lira Ordinis fratrum minorum Doctoris Sacre Theologie In nomine domini Amen.* Anno domini millesimo tricentesimo septuagesimo septimo in die Georij. Qui . me . scribebat . Henricus . Auberger . nomen . habebat. Oriundum (!) de Salczpurga. Finis adest vere scriptor wult haustum habere. Amen Orate pro scriptore. Consumptum est. precium non postulo. Scriptoris nomen si quis cognoscere velit En tibi sit primum gil medium ziph sit in ymum. Vnd nicht anders. Heinricus valchastainer cambiensis wer geyt der ist lieb | er sey rauber prenner oder diep." — 2. F. 195^a—196^a. *(Distributio evangeliorum per circulum anni.)* — F. 196^b—198^b script. vacant.

110. (51. c. 11.)

Chart. s. XV, f. 240, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1^a—239^a. *R. Incipit postilla fratris Nicolai de lira de ordine fratrum minorum Sacre theologie venerabilis doctoris super epistolis pauli apostoli.* Inc.: „ECce descripsi eam tibi . . . . Quod verbum de sapiencie descripcione dicitur." Expl.: „Confirmetur in presenti et in futuro prestante domino nostro ihesu christo Cui est . . . . Amen. Explicit postilla . . . . finito libro sit laus et gloria Christo." F. 239^b—240^b script. vacant.

111. (51. c. 12.)

Chart. s. XV, f. 238, 2°, man. III., ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus excerpta ex Augustino Ambrosio Gregorio Beda Damasceno Bernardo de remittendis peccatis et de oboedientia. Folia humore laesa.

F. 1ª script. vacat. — 1. F. 1ᵇ—215ᵇ. *R. Incipit prohemium auctoris libri mamotrecti (Joannis Marchesini).* **Inc.:** „Impaciens proprie impericie ac ruditati compaciens.“ **Opus** expl.: „Ausu i. audacia masculini generis et quarte declinacionis Amen.“ Ordo contentorum: Expositio vocabulorum s. scripturae, de mensibus Hebraeorum, de festivitatibus legalibus, de vestibus sacerdotalibus, de interpretibus, de divinatione, de nominibus dei apud Hebraeos, de modo exponendi s. scripturas, de qualitatibus et dimensione s. scripturae, de quatuor synodis, de orthographia, de accentibus, de antiphonis et responsoriis, expositio hymnorum, expositio super legendis sanctorum, de sermonibus et homiliis, de declaratione regulae. Cf. quae dicta sunt ad cod. 59. — 2. F. 215ᵇ—224ª. *(Rubricae divini officii valentes in monasterio Scotensi.)* F. 216ª legitur: „Breviarium. In nomine domine ad precludendum viam continue mutacioni singulis annis propter obliuionem et mutacionem presidencium vtile valde visum fuit modum consuetum in monasterio isto in sequentibus notare.“ — 3. F. 224ᵇ. *Casus papales.* Inc.: „Qui incidit in heresim.“ Expl.: „Cum eterni.“ — 4. F. 224ᵇ. *(Scotensia:)* 1. „Nota quinto decimo kalendas may obijt honestus dominus Johannes lasawrer prebendarius huius monasterii et notabilis benefactor et est anniuersarium eius peragendum octo diebus ante vel post aniceti et debent vocari semper duo fratres de carmelitis illo die quibus debet sacristanus dare quatuor grossos et idem fratres sub requiem debent legere missas Idem obiit anno domini 86.“ — 2. „Item feria quinta que fuit octaua sancti Jo[annis] baptiste susceptus est in stuba domini abbatis tunc temporis Johannis de lambaco iurum doctoris honestus vir stephanus faber quondam portarius huius monasterii in prebendarium ita quod tamdiu debet habere prebendam quam diu non cogetur conventus uel maior eius pars de monasterio recedere paupertatis et penurie causa et fuit receptus tunc temporis principaliter ad hoc quia probus et honestus nobiscum incidit in cecitatem facta sunt hec Anno domini MCCCC° LXXXIX.“ — 5. F. 225ª—225ᵇ. *R. Casus papales.* Inc.: „Quia oportet medicum corporis.“ Expl.: „Vicesimus casus Symoniacus .... tanta per totum.“

— 6. F. 226ª—231ª. *(Nicolai de Dünkelspühel? tractatus de poenitentia.* In margine legitur:) *Hic tractatus videtur esse rescriptus ex volumine sermonum Ni[colai] dinklspühl parte estiuali.* Inc.: „[P]Ostea considerandum est de canonibus penitencialibus.“ Expl.: „Nouimus in fide.“ — 7. F. 231ᵇ. *Nota Casus Abbatis.* Inc.: „Item omnes casus episcopales ad abbatem pertinent.“ Expl.: „In secreto.“ — 8. F. 232ª—233ª. *Scripta contra pestilenciam magistri Erasmi doctoris medicine.* Inc.: „Agnoscant paternitates vestre primo debetur perpendi quod nullus vmquam fit pestilenticus nisi previe tantum suum caput doleat.“ Expl.: „Hec breuia pro presenti et posterius plura deo uolente Amen.“ — 9. F. 233ᵇ—234ª. *Nota casus episcopales secundum magistrum thomam de haselpach.* Inc.: „Benedictus XI in quadam decretali.“ Expl.: „31. Qui demones invocat . . . . secundum albertum magnum.“ — 10. F. 234ᵇ—235ᵇ. *(Adnotationes, quae ad divinum officium spectant.)* — 11. F. 235ᵇ. *(Supplicatio Henrici de Senfftleben decani Vratislaviensis, qua rogatur, ut Pius II papa fratribus monasterii Scotensis capellam ab ipso in ecclesia huius monasterii fundatam visitantibus singulis sextis feriis indulgentiam trium annorum et totidem quadragenarum concedat.)* De Henrico Senftleben cf. Hauswirth 38 sq.; Wolfsgruber, Regesten apud A. Mayer, Quellen zur Gesch. der Stadt Wien I, Wien 1895, 107 sqq. — 12. F. 236ª. *(Enumerantur) libri legibiles ad mensam (et) Libri legibiles ad collacionem.* — 13. F. 236ᵇ—238ª. *(Adnotationes ad divinum officium.)* — 14. F. 238ᵇ. *(Scotensia:) Tres epistolae Joannis de Ochsenhausen abbatis Scotensis (1428—1466) ad episcopum Pataviensem datae.* Epistola prima versatur circa ordinationem quorundam fratrum monasterii Scotensis. Altera rogatur, ut frater Michael in ordine abbatiali monasterii Cellae b. Mariae virginis ab abbate s. Crucis et Joanne abbate Scotensi tamquam scrutatoribus et compromissariis electus confirmetur. (Dat. infra octav. epiph. 1441.) Tertia ad Leonardum episc. Patav. (1423—1451; cf. Potthast, Suppl. 382) data indicatur resignatio domini Thomae capellani ad s. Rupertum et petitur permissio dominum Stephanum ibidem canonice instituendi.

112. (51. d. 1.)

Chart. s. XV, f. 220, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., f. a cap. b: index contentorum. Cod. in fine mancus.

F. 1ᵃ—220ᵇ. *(Postillae Nicolai de Lyra in sacram scripturam.)* 1. F. 1ᵃ—24ᵇ. *Incipit Liber ysaie.* Inc.: „VIsio ysaie. In hoc I° capitulo." Expl.: „De cristo et ecclesie processu | et sic est finis." — 2. F. 24ᵇ—46ᵇ. *R. Incipit exposicio moralis eiusdem in Jeremiam prophetam.* Inc.: „VErba Jeremie. Per Jeremiam qui excelsus domino." Expl.: „Proprie habet locum et est finis." — 3. F. 46ᵇ—52ᵃ. *Incipit Liber Trenorum.* Inc.: „Quomodo sedet sola ciuitas .... Hic Incipit lamentacio casus ierusalem." Expl.: „Et maxime tempore Saladini." — 4. F. 52ᵃ—68ᵃ. *Incipit in Ezechielem moralis exposicio Ni[colai] de li[ra].* Inc.: „ET factum est .... In ista prima uisione." Expl.: „Hic repetere non intendo." — 5. F. 68ᵃ—74ᵃ. *R. Incipit moralitas in danielem.* Inc.: „ANno tercio regni ioachim .... per istum regem." Expl.: „Sibi paratum in empirio deducetur quod nobis ...." — 6. F. 74ᵃ—109ᵇ. Inc.: „VErbum quod factum est .... Per osee prophetam." Expl.: „A dei societate et electorum. *(R.) Et sic finiuntur moralitates in 12 breuiores prophetas. Explicit vetus testamentum Et incipit nouum.*" — 7. F. 110ᵃ —112ᵇ. *(Expositionis in libr. II. Machab. fragm.)* Inc.: „.... significatur sancta mater ecclesia." Expl.: „Virtutem dei ad pacem." — 8. F. 109ᵇ, 113ᵃ—138ᵃ. *R. Incipit exposicio moralis Magistri Ni[colai] de li[ra] in ewangelium secundum Matheum.* Inc.: „LIber generacionis .... christi genealogia describitur hic." Expl.: „Ad salutem audiencium et meritum vestrum." — 9. F. 138ᵃ—148ᵃ. *Secundum Marcum.* Inc.: „INicium ewangelij .... sicut scriptum est in ysaia." Expl.: „Corporalibus preferuntur." — 10. F. 148ᵃ—170ᵃ. *Incipit Lucas.* Inc.: „Fvit in diebus herodis .... Inter ewangelistas." Expl.: „Dabit spiritum bonum petentibus se." — 11. F. 170ᵃ —182ᵃ. *R. Incipiunt moralitates Ni[colai] de li[ra] super Johannem.* Inc.: „IN principio .... Johannes ewangelista tam sublimiter loquitur." Expl.: „Maior est omni laude." —

12. F. 182ᵇ—196ᵇ. Inc.: „PRimum quidem sermonem feci.... per hoc dedit formam.“ Expl.: „Premio consequendo quod nobis concedat. *Explicit Actus Apostolorum.*“ — 13. F. 196ᵇ—214ᵃ. *Incipit Apokalipsis.* Inc.: „Appocalipsis ihesu christi .... sicut dictum fuit in exposicione litterali.“ Expl.: „Gracia domini nostri ihesu christi cum omnibus vobis Amen.“ In fine: „Post libros biblie canonicos ad non canonicos manum ducimus inter quos primus est liber thobie propter quod incipiam ab ipso c. 1. Nota quod magister nicolaus de lira in exposicione litterali super bibliam sic procedit | quod ipse primo exponit omnes libros canonicos | et vltimo non canonicos | expositis autem canonicis libris ab eo | a principio genesis usque ad finem Apokalipsis | volens eciam exponere libros non canonicos premittit exordium.“ Quod (f. 214ᵃ—214ᵇ) inc.: „HEc oportuit facere .... postquam auxiliante deo scripsi super libros sacre scripture canonicos.“ Expl.: „Ad regnum celorum | quod nobis concedat.“ — 14. F. 214ᵇ—215ᵃ. *Ex catholicon quod sequitur infra.* Inc.: „Appocrisus.“ Expl.: „Cordis beate virginis.“ — 15. F. 215ᵃ—218ᵃ. *R. Incipit moralitas in thobiam.* Inc.: „Thobias ex tribu et civitate neptalim .... per thobiam qui interpretatur.“ Expl.: „Feliciter consumare | quod nobis concedat .... Amen. — 16. F. 218ᵃ—220ᵇ. *Incipit Judith.* Inc.: „Arphaxat itaque rex medorum .... per istum qui multas gentes superauerat.“ Expl.: „Dixit autem Judith ad omnem populum | post occi ....“ Finis deest.

113. (51. d. 2.)

Chart. s. XV, f. 187, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Lectura M[agistri] petri de augusta olim scolastici nostri super librum sapiencie quem testatus est nobis. Oremus pro eo.“

1. F. 1ᵃ—12ᵇ. *(Liber Sapientiae cum prologo s. Hieronymi.)* Cap. I—IV notae marginales. — 2. F. 13ᵃ—187ᵃ. *(Petri de Augusta lectura in librum Sapientiae.)* Prologus inc.: „In nomine sancte | et benedicte trinitatis | patris | et filij | et spiritus sancti Amen Ex intimis mentis mee viribus.“ Expl.: „Inflamare et accendere dignetur | qui est in secula seculorum benedictus Amen.“ Opus inc.: „[L]Ecturus pro

primo meo cursu in bibliam.“ Expl.: „In eterna beatitudine regnare | quod ipse .... Amen.“ F. 18—24, 41ᵇ, 187ᵇ script. vacant. Aschbach 620 auctoris mentionem facit tamquam theologiae baccalaurei universitatis Viennensis a. 1445.

114. (51. d. 3.)

Chart. s. XV (1452, 1458), f. 246, 2°, man. VII, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—128ᵇ. *R. Incipit formicarius Reuerendi patris magistri iohannis nyder sacre theologie professoris ordinis predicatorum.* Inc.: „Peragrans crebro partes quasdam presertim alamanie.“ Expl.: „Plus medico corporis quam anime.“ Joannes Nider de Isny Suevus ca. a. 1400 ord. praed. nomen dedit. Post concilium Constantiense, cui adfuit, Vindobonam profectus est theologiam docturus. Postea Norimbergi et Basileae versans in concilio Basileensi multum elaboravit. Obiit Vindobonae 13. Aug. 1438. Formicarius quem dicit, dialogum inter theologum et pigrum proponens, quinque in libros dividitur, quibus homo formicarum exemplo variisque historiis ad vitam christianam incitatur. Cf. Aschbach 446 sqq.; Cruel 457, 468; K. Schieler, Magister Johannes Nider aus dem Orden der Predigerbrüder. Ein Beitrag zur Kirchengesch. des 15. Jahrh. Mainz 1885. Editiones vide apud Fabr.-Mansi IV 446; Quetif-Echard I 793; Hain II 1 p. 499 n. 11830—11833. — 2. F. 129ᵃ—145ᵇ. *R. Incipit Tractatus De septem Donis Spiritus sancti (R.) Magistri Thome de Haselpach* (recte *Nicolai de Dünkelspühel*). Inc.: „EGredietur virga de radice yesse .... Ex hac auctoritate et alijs sacre scripture et sanctorum.“ Expl.: „Sed magis ad pias affecciones.“ Cf. cod. 39 (3). — 3. F. 145ᵇ—153ᵃ. *R. Sequitur Tractatus Magistri Johannis Gerson Cancellarij parisiensis de oracione ad fratrem suum et valore eius sub pluribus consideracionibus.* Inc.: „Oportet semper orare .... Scripsit tulius accuratissime.“ Expl.: „Qui de moribus iudicat. Explicit tractatus Johannis gerson de oracione. Anno domini MCCCC°52. Salus populi ego sum dicit dominus.“ Ed. Hag. 1728, III 247 sqq. — 4. F. 153ᵃ—164ᵇ. *R. Tractatus de Mistica theologia Gersonis speculatiue procedens.* Inc.: „Penitemini Et credite .... AStrinxit me promissio.“ Expl.:

„In sequentibus prosequamur. Explicit Mistica theologia speculatiua Anno 1452 sabbato ante Misericordia domini.“ Ed. l. c. III 362 sqq. — 5. F. 164^b—168^b. *R. Johannis Gerson Perfeccio cordis.* Inc.: „Theologus loquitur ad animam christianam.“ Expl.: „Cognoscaris.“ Ed. l. c. III 436 sqq. — 6. F. 169^a—182^b. *(Sermones undecim.)* Sermo primus inc.: „Ibunt de uirtute in virtutem .... In uerbis istis tanguntur duo.“ Sermo ultimus expl.: „Quietacionem nobis concedat pater et filius et spiritus sanctus Amen.“ — 7. F. 183^a—185^b. *R. Incipit exposicio membrorum et vestimentorum dei.* Inc.: „QVicumque sacra scriptura sparsim per diuinos libros.“ Expl.: „Se manifestum manifestare et demonstrare. (R.) Explicit membrorum dei exposicio Anshelmi episcopi.“ Legitur inter opp. s. Augustini ed. Maur. 1694, VIII app. 67 sqq., ubi inscribitur „de essentia divinitatis“; in opp. s. Hieronymi ed. Venet. 1771, XI 2, 191 sqq. est epistola „de iis quae de deo in scripturis sanctis attribuuntur.“ Exstat etiam inter s. Bonaventurae opera ed. Venet. 1775, VII 227 sqq. Quare inter opera s. Anselmi ed. Maur. desideratur. — 8. F. 185^b—199^a. Inc.: „Quis dabit capiti meo aquam .... Opportuimus nunc.“ Expl.: „Medicamenta non queras. *Explicit liber beati Johannis Crisostomi de reparacione lapsi.*“ Ed. Lugd. 1687, V 392 sqq. — 9. F. 199^b—203^a. Inc.: „VIdete quoniam caute ambuletis.“ Expl.: „Precibus possideat quod nobis .... Amen. *Explicit speculum amatorum mundi M[agistri] h[enrici] de hassia doctoris eximij.*“ Cod. Mell. 211(10) tractatulum hunc mag. Jodoco de Heilprunna, Aschbach 439 opusculum eiusdem nominis Nicolao de Dünkelspühel attribuit. — 10. F. 203^b—232^a. *Incipit tractatus de quatuor nouissimis (Henrici de Hassia?).* Inc.: „Memorare nouissima tua .... Sicut beatus Augustinus in libro meditacionum dicit.“ Expl.: „Meditanda tibi.“ Tractatus de quatuor novissimis vel cordiale de quatuor novissimis in plerisque libris manuscriptis Henrico de Hassia tribuitur, in nonnullis Thomae de Haselbach. Ab Hartwig II 14 in Henrici de Hassia dubiis numeratur. Denis I 2214 Jacobum Gruytrodium praeponit, non tamen aliud adferens argumentum praeterquam quod etiam is de quatuor novissimis scripserit,

quem numquam vidit. Ceterum Gerardum de Vliederhoven auctorem dicit Tiele, Catal. manusc. bibl. univ. Rheno-Traiect. 109. Opus pluries s. XV excusum esse testatur Hain I 2 p. 197 sqq. n. 5691—5712. — 11. F. 232ᵃ—234ᵇ. *Incipit regula Sacerdotum laycalium edita per Reuerendum dominum Magistrum heynricum de hassia (?) sacre theologie doctorem.* Inc.: „Mvlti sunt sacerdotes religiosorum regulas deridentes.“ Expl.: „In eternum Quod ipse prestare dignetur Qui cum Et si repereris plura predictis addere cura Anno domini M.CCCC° LVIII Explicit regula de vita sacerdotum Incipit tabula eiusdem regule.“ Denis II 1734 regulam novit, auctorem ignorat. — 12. F. 235ᵃ—244ᵇ. *(Joannis Gerson sermo ad synodum Remensem.)* Inc.: „Bonus pastor animam suam .... Animaduerte nunc o bone pastor.“ Expl.: „Pastor bonus et deus benedictus in secula Amen.“ Ed. Hag. 1728, II 542 sqq. — 13. F. 244ᵇ—246ᵃ. *Sequitur quoddam scriptum de clericis fornicariis.* Inc.: „Sane notandum et cum dolore cordis aduertendum.“ Expl.: „Filius Marie virginis qui est in secula seculorum benedictus Amen.“

115. (51. d. 4.)

Chart. s. XV, f. 259, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. grammat., tegum. ant. b: index contentorum et registrum legendarum.

1. F. 1ᵃ—46ᵇ. *(Sermones de evangeliis dominicalibus.)* Inc.: „Quoniam exempla plus mouent quam uerba.“ Expl.: „Vt patet in sodomis.“ Auctor in praefatione Chunradum se adpellat, librum vero Equipallarium, cuius finem his exponit verbis: „Rudibus hominibus libellum super dominicas compylare in hunc modum primo textum ewangelij cum preuia et simplici exposicione et cum illo themate sermonis cum tripertita cum maiori parte diuisione et cum hystoria veteris testamenti allegare et illa predicta cum natura vnius animalis equipallare. Et ideo si placet Equipallarius vocetur liber.“ — F. 47—48 script. vacant. — 2. F. 49ᵃ—101ᵇ. *(Sermones de tempore.)* Inc.: „DIcite filie syon .... In verbis premissis quatuor sunt notanda.“ — Expl.: „Johannes vidit VII angelos.“ —

3. F. 102ᵃ—170ᵇ. *(Legenda sanctorum.)* Inc.: „Barbara temporibus Maximiani imperatoribus." Expl.: „Sanctus Zeilus presbiter sepeliuit." Sunt vitae 53, quarum pars e legenda aurea Jacobi de Voragine sumpta est. Cum his conueniunt editionis Graesseanae (Lips. 1850) capp. 16, 18, 29, 134, 144, 148, 151, 154, 155, 157, 164, 165, 171, 190—192, 199, 200, 202, 209, 211. — 4. F. 170ᵇ—171ᵃ. *R. De nouo sacerdote sermo bonus.* Inc.: „Accede ad altare .... Quando dominus dixit moysi." Expl.: „In elevacione corporis christi." — 5. F. 171ᵃ. *R. Item alius (sermo de eodem).* Inc.: „Venit angelus .... Verbum propositum." Expl.: „Ad deteriora provocatur Rogemus dominum." — 6. F. 171ᵇ—172ᵇ. Inc.: „[S]ymbolum reddis quo breuiter comprehensa tenetur fides." Expl.: „Fidei huius merces erit Amen. *(R.) Explicit exposicio s. Augustini de dominica oracione.*" Ed. Maur. 1683, V 337—343. — 7. F. 172ᵃ. *R. Augustini de eleemosynis faciendis.* Inc.: „[L]eccio ista fratres quam modo audiuimus." Expl.: „Et inuentus est." Sermo dubius. Ed. l. c. V 1495 sq. — F. 173 script. vacat. — 8. F. 174ᵃ—259ᵃ. Inc.: „Cvm appropinquaret ihesus .... Tempus quod hodie incipit et durat usque ad natiuitatem domini." Expl.: „Vna est redempcio et redemptor vnusque qui viuit .... Amen. *Explicit postilla parmensis* completa est In die exaltacionis crucis." Quetif-Echard non Antonium camaldulensem (de quo cf. Fabr.-Mansi I 130), sed Antonium de Azaro ordinis praedicatorum, cuius sermones etiam in cod. 52(10) bibliothecae nostrae exhibentur, postillam composuisse putant. Cf. praeterea Denis I 2563. — F. 259ᵇ script. vacat.

116. (51. d. 5.)

Chart. s. XV, f. 225, 2°, man. VIII., ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post a: fragm. antiphon. s. XIV.

F. 1ᵃ—225ᵃ. *R. Incipit postilla Mistica seu Moralis Magistri Nicolai de lira fratris de ordine minorum Super omnes libros biblie exceptis his qui tali exposicione non videbantur indigere quia morales per se sunt.* — 1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *Prologus generalis eiusdem de eodem.* Inc.: „Vidi in dextera

sedentis .... Sedens super glorie thronum." Expl.: „Quam feci in principio litteralis exposicionis." — 2. F. 2ª—21ᵇ. Inc.: „IN principio .... In hoc capitulo." Expl.: „Servi tui sumus. *(R.) Explicit liber genesis.*" — 3. F. 21ᵇ—35ᵇ. *R. Incipit liber exodi.* Inc.: „HEc sunt nomina .... Per filios israel." Expl.: „Ad consecucionem vere beatitudinis quam nobis concedat." — 4. F. 35ᵇ—45ª. *R. Incipit liber leuitici.* Inc.: „Vocauit autem .... In hoc libro principaliter agitur." Expl.: „Saluatoris Marci XII et luce XXIº." — 5. F. 45ª—54ª. Inc.: „LOcutus est dominus .... In hoc capitulo describitur." Expl.: „Et in ipsa firmiter stabiliuntur. *(R.) Explicit moralitas libri numeri.*" — 6. F. 54ª—67ᵇ. *R. Incipit moralitas deuteronomij.* Inc.: „HEc sunt verba .... Moraliter per hoc ostenditur." Expl.: „Quem redditum nobis concedat ...." — 7. F. 67ᵇ—74ª. *R. Incipit moralitas libri Josue.* Inc.: „ET factum est .... Allegorice per Josue." Expl.: „Ut scribitur in eorum legendis." — 8. F. 74ª—81ᵇ. *R. Incipiunt moralitates Ni[colai] de lira super librum Judicum.* Inc.: „POst mortem Josue .... Allegorice per Judam signatur." Expl.: „Prout fieri potest recuperacionem." — 9. F. 81ᵇ—83ª. *R. Incipit liber Ruth.* Inc.: „IN diebus vnius iudicis .... secundum hebreos iste fuit." Expl.: „Sunt regnaturi Quod nobis ...." — 10. F. 83ª—93ᵇ. *R. Incipit moralitas Magistri Ni[colai] de lira in primum librum regum.* Inc.: „FVit vir vnus .... Allegorice per istum virum." Expl.: „Primi libri regum." — 11. F. 93ᵇ—104ᵇ. *Incipit 2ᵘˢ (liber regum).* Inc.: „FActum est autem .... per istum hominem." Expl.: „Vt dictum est supra." — 12. F. 104ᵇ—113ᵇ. *Incipit liber regum tercius.* Inc.: „ET rex davit senuerat .... Frequenter dictum est per davit." Expl.: „Exposicio mistica Domino concedente." — 13. F. 113ᵇ—120ᵇ. *Incipit liber (regum quartus).* Inc.: „PReuaricatus est autem moab .... Cenaculum est pars domus superior." Expl.: „Suavissimam fruicionem Ad quam nos .... Amen." — 14. F. 120ᵇ—124ᵇ. *Incipit liber paralipomenon primus.* Inc.: „Adam seth enos .... In hoc primo libro." Expl.: „Viuendo in presenti vita." — 15. F. 124ᵇ—128ᵇ. *Incipit liber paralipomenon secundus.* Inc.: „COnfortatus est .... Salomon

autem iam." Expl.: „Penitentibus forma datur." — 16. F. 128^{b} —131^{b}. *R. Incipit mystica exposicio Ni[colai] de li[ra] super primum librum Esdre.* Inc.: „ANno primo cyri regis .... cyrus iste figuram gessit." Expl.: „Grex sequatur." — 17. F. 131^{b}—136^{b}. *R. Incipit liber neemie.* Inc.: „VErba Neemie .... Per neemiam Qui consolator interpretatur." Expl.: „Remuneracionem bonorum consequitur supernorum." — 18. F. 137^{a}—165^{a}. *R. Incipit liber Job.* Inc.: „Vir erat in terra hus .... Philosophus primo ethicorum." Expl.: „Ad quam longitudinem nos perducat dominus noster Ihesus christus." — 19. F. 165^{a}—166^{a}. *R. Incipit moralitas in librum thobie.* Inc.: „THobias ex tribu et civitate Neptalim .... Per thobiam Qui interpretatur." Expl.: „Dies feliciter consumare Quod concedat .... amen." — 20. F. 166^{a}—168^{a}. *R. Incipit moralitas in librum Judith.* Inc.: „Arfaxat itaque Rex iudeorum .... Per istum qui multas gentes." Expl.: „Victoriam per ihesum christum .... amen." — 21. F. 168^{a} —170^{b}. *R. Incipit liber Hester.* Inc.: „IN diebus asweri .... Illum ordinem quem tenui." Expl.: „In precedentibus virtualiter continentur. Explicit | finitur." — F. 171 script. vacat. — 22. F. 172^{a}—225^{a}. Inc.: „[B]Eatus uir .... sicut dixi plenius" Expl.: „Pertranseo de alys hic ponendis. (R.) deo gracias. *Explicit exposicio moralis magistri Nicolai de lyra super librum psalmorum.*" Sequitur: „Parabole salomonis Sensus litteralis .... quo ad presens." — F. 225^{b} script. vacat.

117. (51. d. 6.)

Chart. s. XV (1463), f. 327, 2°, man. IV (I Joannis Nagler), ligat. antiqua lign., f. a cap. b: fragm. canticorum biblicorum s. XIII.

1. F. 1^{a}—208^{b}. *(Sermones de evangeliis dominicalibus per circulum anni.)* R. Dominica 2^{a} in aduentu. Inc.: „ERunt signa in sole .... Saluator noster predicens discipulis suis." Sermo de dom. XXIV. post pentec. expl.: „Ut patet primo sermone Jacobi usque in finem Deo gracias Et sic est finis huius operis. Finitus est liber iste sub anno dom. Millesimo Quadringentesimo LXIII anno feria secunda post festum Palmarum circa horam 3^{am}. (R.) Sag von dir Joh. nagler."

— 2. F. 209ᵃ—220ᵇ. *(Jacobi de Voragine sermones de evangeliis dom. X., dom. trinit., dom. XI, XII, XIV, XVI, XVII, XIX—XXI post pentec.)* Primus sermo inc.: „VEnient dies in te .... Sicut legitur in libro qui dicitur." Sermo ultimus expl.: „Illos qui sunt in purgatorio Rogemus dominum." — 3. F. 221ᵇ—273ᵃ. *(Sermones de sanctis Jacobi de Voragine?)* R. De s. Gregorio papa. Inc.: „QVi mane vigilauerit .... Gregorius qui vigilans interpretatur." Expl.: „Sicut fuit sancta Katherina." Sermonis de annuntiatione b. Mariae virginis (f. 223ᵇ—224ᵇ) et sermonum de missa et ministerio eius (f. 266ᵇ—270ᵃ) Jacobus de Voragine auctor inducitur. F. 270ᵃ in margine legitur: „Explicit Jacobus de voragine habens integre de sanctis CCC et VII sermones." — F. 273ᵇ script. vacat. — 4. F. 274ᵃ—327ᵇ. *R. Incipit Tractatus Magistri Johannis Nyder de lepra morali.* Inc.: „Olym deum legimus in leuitico." Expl.: „Ut supra late dictum est. Et hec de lepra morali dixisse sufficiant deo gracias Amen." De auctore cf. cod. 114(1). Editiones vide apud Hain II 1 p. 497 sq. n. 11811, 11813—11819.

118. (51. d. 7.)

Chart. (f. membr. 1, 13, 14, 24, 149) s. XV, f. 256, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—122ᵃ. *R. Incipit prohemium de Regimine principum.* Inc.: „Ex regia ac sanctissima prosapia oriundo .... Clamat politicorum sentencia." Opus inc.: „Oportet ut latitudo sermonis in vnaquaque re." Expl.: „Quam deus ipse promisit suis fidelibus qui est benedictus in secula seculorum Amen. (R.) Explicit liber de Regimine Regum et principum editus a fratre Egidio de vrbe ordinis fratrum heremitarum Sancti Augustini." Aegidius de Columna Romanus, discipulus Thomae de Aquino, ordinis s. Augustini, 1294 episcopus Bituricensis factus 1316 obiit. Cf. Fabr.-Mansi I 20 et Ossinger 237 sqq., ubi editiones enumeratas invenias. — 2. F. 122ᵃ—122ᵇ. *R. Incipit epistola seu yconomia Ganifredi* (alia manu:) *alias Bernhardi de regimine familie et sui ipsius atque domus.*

Inc.: „Gracioso et felici militi domino castri Ambrosij bernardus . . . . Doceri petistis a nobis.“ Expl.: „Sua dampnabilis senectus.“ Mabillonius de epistola ista ita iudicat: „Haec epistola tam indigna est nova luce quam Bernardo auctore. An autem sit Bernardi Silvestris, cuius est opus metricum non editum, quod Megacosmus et Microcosmus inscribitur, Gerrico Doctori Famosissimo nuncupatum, alii viderint.“ (Opp. s. Bern. ed. Maur. 1719, II 824.) Denis I 816 dicit: „Edita saepius typis jam Sec. XV. ut Lipsiae 1497. 4. sub nomine Bernardi Claraevallensis, quin et Operibus ejus inserta usque ad editionem Jac. Merlo Horstii 1641.“ — 3. F. 123ª—148ᵇ. *R. INcipit liber moralium editus ab Aristotile quem misit ad magnum Alexandrum Regem discipulum suum de regimine dominorum Regum uel principum qui eciam liber alio nomine vocatur secretum secretorum.* Prologi inc.: „Svmmo domino suo . . . . Quantum luna ceteris stellis.“ Opus inc.: „FIli gloriosissime | imperator iustissime | confirmet te deus.“ Expl.: „Ad meliorem et probabiliorem partem.“ Apud Denis I 2099, ubi etiam editiones invenias, dicitur „congeries Monitorum e Physica, Astronomia, Medica, Politicaque depromtorum Arabis cujusdam, ut videtur, qui Opusculo suo famam ab illustri Nomine quaesierit.“ Translator, qui Joannem, filium Patricii, linguarum interpretatorem peritissimum et fidelissimum sibi nomen indit, se opusculum hoc „in oraculo solis quod construxit Esculapides“ invenisse et e Graeco in chaldaicum sermonem, inde in arabicum vertisse gloriatur. Huius tractatus iam apud Albertum Magnum mentio fit. Cf. Fabric., Bibl. graec. III 167. — F. 149 script. vacat. — 4. F. 150ª—155ª. *R. Incipit dyalogus de communione egregii doctoris Mathei (de Cracovia) pragensis.* Inc.: „Multorum tam clericorum quam laycorum querela.“ Expl.: „Datum est nobis corpus domini nostri Jhesu christi qui cum patre . . . . Amen.“ De auctore cf. cod. 30(12). In editionibus, de quibus vide Hain I 2 p. 208—209 n. 5803—5808, inscribitur: Dialogus rationis et conscientiae de frequenti usu communionis. — 5. F. 155ª. *(Oratio pro ecclesia disturbata.)* Inc.: „Domine ihesu christe qui ecclesiam tuam sponsam.“ Expl.: „Debita reddatur gra-

ciarum accio laus . . . . Amen." — 6. F. 155ª—158ª. *(Sermo synodalis in illud:) Quid est quod dilectus meus.* Inc.: „Venerabilis hugo de archa noe sic dicit." Expl.: „In celis ingredi mereamur ad quam . . . . Amen." — 7. F. 158ª—160ᵇ. *(Sermo synodalis in illud:) Digne ambuletis.* Inc.: „Dum quid sit predicare in synodo diligenter inspicio." Expl.: „Celestis glorie mereamur feliciter peruenire quod nobis . . . . Amen." — 8. F. 160ᵇ—164ᵇ. *R. Incipit prologus formule confessionum edite a fratre Johanne Rigandi de ordine fratrum minorum domini pape penitenciario.* Inc.: „Eminentis deuocionis et excellentis discrecionis sanctitatis . . . . Quia ille qui regit." Opus expl.: „Mala cum trabuceto eligere." Auctor, Clementis V poenitentiarius, vixit circa annum 1310. Apud Fabr.-Mansi IV 125 opus Summa confessariorum inscribitur. — F. 165ª—184ª script. vacant. — 9. F. 184ᵇ—256ᵇ. *R. Incipit horologium diuine sapiencie. quod ideo sic intytulatur Nam sicut dies naturalis continet XXIIII horas sic iste libellus continet XXIV capitula* . . . . Inc.: „SEntite de domino in bonitate." Expl.: „Ardenti desiderio iugiter inherere Qui uiuis . . . . Expliciunt hore de dominica et eterna sapiencia Amen Et sic est finis istius libri." Cf. cod. 57(8).

119. (51. d. 8.)

Chart. s. XV (1418), f. 286, 2°, man. I (Joannis de Pruk), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. expositionis libri Genesis s. XV, f. 1ª (manu s. XVIII): „Catalogo librorum Monasterii B. Virginis in Gärsten inscriptus No. 36."

F. 1ª—285ᵇ. R. De sancto Andrea sermo primus. Inc.: „VEnite post me . . . . dicit Gregorius exponens verbum propositum." Expl.: „Aut fruendi gaudio Ad quod gaudium . . . . Amen. *(R.) Explicit Sokus de sanctis* per manus Johanni (!) de pruk. Finitus est liber in die sancte Elyzabeth Anno dom. M° CCCC° XVIII°." Cf. cod. 45. — F. 286 script. vacat.

120. (51. d. 9.)

Chart. s. XV (1447), f. 347, 2°, man. III (III Erhardi de Plawen), ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—290ᵃ. *R. Ad laudem et honorem omnipotentis dei .... Incipit liber Jordanis (!) de sanctis.* Prologus inc.: „DAn catulus leonis .... Transuadato fonte.“ Sermo de s. Andrea inc.: „RAbbi vbi habitas .... Verba ista ad litteram.“ Sermo ultimus (de s. Catherina) expl.: „In eternum in celis saciat Amen deo gracias. Expliciunt sermones Jordani venerabilis doctoris per me Erhardum de plawen Anno dom. 1447°. In die s. Dorothee gloriose virginis et martiris.“ — 2. F. 290ᵇ—303ᵃ. *(Jordani sermones XIV de dedicatione ecclesiae.)* Inc.: „HOdie in domo tua .... Verba ista moraliter exponenda.“ Expl.: „Cum effectu teneat sanctitatem Rogemus ergo dominum. (R.) Finis sermonum de Sanctis Jordanj.“ — 3. F. 303ᵃ—323ᵇ. *R. Sermones (Jordani) de Communi Sanctorum Et primo de Apostolis.* Inc.: „MAnete in dileccione .... In verbo proposito vbi dominus hortatur.“ Expl.: „Cuius amore dulcissime fruitur Rogemus etc.“ — 4. F. 324ᵃ—339ᵃ. *R. (Jordani) Sermo[nes duodecim] ad religiosas personas.* Inc.: „AScendam in palmam .... Verba ista scripta sunt.“ Expl.: „Et trina in persona Amen.“ — 5. F. 339ᵃ—347ᵇ. *(Jordani sermones ad homines varii status.)* Inc.: „VOs estis genus electum .... Beatissimus petrus primus apostolorum.“ Expl.: „Et patet Rogemus etc. (R.) Finis Sermonum de Sanctis vnacum Communi bono Sanctorum et dedicacionum Ecclesiarum et quorumdam Specialium Ad Religiosos et de Nouo Sacerdote. Jordani.“ De auctore cf. quae dicta sunt ad cod. 33. Editiones vide apud Ossinger 801 et Hain II 1 p. 164 n. 9439—9441.

121. (51. d. 10.)

Chart. s. XV, f. 404, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap.: „Anno 1477.

Regna mathia tibi eripiunt quos federe tractas
Redde caput paci uel tua fata vides.“

Sequitur index contentorum et enumerantur libri veteris et novi testamenti.

F. 1ᵃ—3ᵇ script. vacant. — 1. F. 4ᵃ—302ᵃ et 307ᵇ—377ᵇ. *R. INcipiunt addiciones ad postillam Magistri Nicolai*

de lira super Biblia. Edite a Reverendo patre domino Paulo de Sancta Maria Magistro in Theologia Episcopo Burgensi Archicancellario serenissimi principis domini Johannis regis Castelle et Legionis Quas venerabili viro Alfunso legum doctori decano Compostellano filio suo ex legittimo matrimonio genito direxit. Premittens ei prologum sub forma sequenti finiuit eas autem Anno domini Quagringentesimo (!) uicesimo nono. Inc.: „Quid tibi vis ut viuens donem.“ Expl.: „Nunc per graciam et in futuro per gloriam Amen Deo gracias.“ Auctor Judaeus Salomon Levi nomine a. 1390 cum tribus filiis fidem christianam amplexus et 1415 episcopus Burgensis factus est. Cf. Fabr.-Mansi V 208—209. Opus in bibliis glossatis (Lugd. 1545) exstat. — 2. F. 302^{b}—306^{b} et 378^{a}—403^{b}. *Nota Quidam dyalogus qui vocatur scrutinium scripturarum compositus per venerabilem patrem dominum paulum de s. Maria Magistrum in theologia Episcopum burgensem Archicancellarium serenissimi principis domini Johannis Regis castelle et legionis Quem composuit post addiciones per eum compositas ad postillam Nicolai de lira Anno dom. M° CCCC° XXXIIII° Etatis vero sue anno 81. Incipit sic.* Inc.: „Scrutamini scripturas in quibus putatis.“ Expl.: „Quecumque fuerant iob duplicia.“ Editiones vide apud Hain II 1 p. 358—359 n. 10762—10766. — 3. F. 403^{a}. *(Excerptum ex Thomae de Haselbach collatione secunda de s. Andrea.)* Inc.: „Dubitatur Quomodo ad gentes inclusas.“ Expl.: „Nos defenderet eos emisit.“ — 4. F. 404^{a}. *De fluxu Annorum ab Inicio seculi vsque cristum quinque sunt opiniones.* Inc.: „Greci computant annos 5509.“ Expl.: „Scripturarum.“ — 5. F. 404^{a}. *Versus agni dei.* Inc.: „Balsamus et munda cera cum crismatis vnda.“ Expl.: „Pars valet tantum. ac si sit integra totum. Vrbanus papa quintus misit imperatorj cereum agnum his cum versibus.“ — 6. F. 404^{a}. *Carmen Johannis .... poete laureati de Sancto Benedicto.* Inc.: „Corde dei cultor. vltor tibi carne voceris.“ Expl.: „Almus.“ — 7. F. 404^{a}. *De exposicione somnij Nabuchodonosor de statua dan. 2°. Johannis Slipacher.* Inc.: „Ex quo statua.“ Expl.: „Nomen meum taceatur.“ De Joanne Slitpacher vulgo de Weilhaim, priore Mellicensi, cf. Kropf 369 sqq. — 8. F. 404^{b}. *R. In*

christi nomine. Hoc vite proprie tu regimen retine. Inc.: „Forma viuendi quo tendas perfice finem." Expl.: „His tecto metris parce benignus deus." Cf. Kropf 431. Ad calcem versus:

„Passio christe tua michi sit compunccio vera deuocio pura.
Antidotum morbis sit grauibusque meis."

122. (51. d. 11.)

Chart. s. XV (1414), f. 248, 2°, man. I (Nicolai Wybbl), ligat. antiqua lign. restaur., f. a cap. a: „Frater Johannes de Päsdorff. 70. Anno. Hunc librum donauit fr. Johannes de Päsdorff Monasterio b. virginis Marie alias Scotorum wyenne Anno domini M° CCCC 70 Oremus pro eo." Fol. humore laesa.

1. F. 1ª—233ᵇ. *Soccus de tempore pars hyemalis uel vsque ad pasca.* R. Dominica In aduentu domini 1ª. Inc.: „Exurge a mortuis .... Cogitanti michi quod deum patrem offenderim." Expl.: „Conueniencius predicare possumus in hoc festo." Ad calcem: „Hec nicolaus Wybbl de awrbach A. d. 1414 in octaua b. laurencii." De auctore eiusque opere cf. cod. 45. — 2. F. 234ª—236ª. *R. Sermo De annunciacione virginis Marie.* Inc.: „Ave Maria .... legimus deum duas nupcias celebrasse." Expl.: „Fructus ventris tui ihesus christus Qui .... Amen." — 3. F. 236ª—238ª. *R. In assumpcione Marie.* Inc.: „Quasi cedrus .... Jeronimus Nulli dubium." Expl.: „Sine fine ipso adiuuante .... Amen." — 4. F. 238ª —240ᵇ. *Sermo de resurreccione domini.* Inc.: „[S]Vrge domine .... Augustinus." Expl.: „Eternaliter tecum manendum Amen." — 5. F. 240ᵇ—242ᵇ. *Sermo de natiuitate Beate Marie virginis.* Inc.: „[E]dificauit dominus .... karissimi licet ista verba." Expl.: „Nata est nobis." — 6. F. 242ᵇ—244ᵇ. *(Sermo de septem donis spiritus sancti.)* Inc.: „[M]Isit ancillas suas .... Dupliciter vocat nos deus." Expl.: „Exanimare consilia." — 6. F. 245ª. *(Sermo de spiritu sancto.)* Inc.: „[S]Ancti spiritus assit nobis gracia hodie dilectissimi." Expl.: „Ostendit ibi pure re ...." Finis deest. — F. 245ᵇ script. vacat. — 8. F. 246ª—248ᵇ. *(Sermo de corpore Christi.)* Inc.: „[C]Enantibus illis .... Quia presens dies." Expl.:

„Semper passionem commemoramus.“ Sermones sub n. 2—8 positi eorum, quorum sub n. 1 mentionem fecimus, additamentum videntur esse.

123. (51. e. 1.)

Chart. s. XV, f. 331, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Hunc librum contulit frater Johannes de kremcia Oremus pro eo 1414.“

F. 1ᵃ—326ᵃ. *(Sermones quadragesimales.)* Inc.: „CVm ieiunatis nolite fieri .... Et sic continuatur ad precedencia. Postquam dominus docuit orare.“ Expl.: „Vnus panis et vnum corpus multi sumus etc. Prima ad Cor. 10° cap. Hec Simon.“ — F. 326ᵇ—331ᵇ script. vacant.

124. (51. e. 2.)

Chart. s. XV, f. 243, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: fragm. bohem. et evang.: Accesserunt ad Jesum discipuli.

1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *Registrum sermonum subsequencium.* — F. 2ᵇ—11ᵇ script. vacant. — F. 11ᵃ probationes pennae. — 2. F. 12ᵃ—98ᵇ. *(Nicolai de Dünkelspühel sermones de tempore a dominica pentecostes usque ad adventum.)* R. Primus sermo de festo pentecostes. Inc.: „SI quis diligit me .... sicut tradunt doctores.“ Expl.: „Ad manifestacionem et euidenciam ne videatur confutacio.“ In fine: „De vltima dominica iam nichil quia eius ewangelium exponitur in quadragesima.“ — 3. F. 98ᵇ—173ᵇ. *R. Sequitur de sanctis (Nicolai de Dünkelspühel) et primo de s. Johanne baptista.* Inc.: „QVis putas .... cum parentes et cognati.“ Expl.: „Ut wult beatus Bernhardus in quadam epistola.“ — 4. F. 174ᵃ—203ᵇ. *R. Incipit primus sermo de corpore christi et de cena domini.* Inc.: „CAro mea .... In textu hoc ewangelium.“ Sermo quintus expl.: „Nos participes efficiat idem dominus noster ihesus christus .... Amen Deo gracias.“ — 5. F. 203ᵇ—208ᵃ. *Sequitur sermo de Animabus.* Inc.: „Miseremini mei .... ex quo sanctorum testantur scripta.“ Expl.: „Qui sine racione purgatorium negant.“ — 6. F. 208ᵃ—215ᵇ. *R. Sermo de visitacione Marie Magistri Johannis Gaws.* Inc.: [E]Xurgens maria in diebus illis .... Cum angelus gabriel in galilea.“ Expl.: „Approbat

primum modum et cetera." De auctore cf. Denis I 2585. — F. 216^{a}—243^{a} script. vacant. — 7. F. 243^{b}. *R. De penis dampnatorum.* Inc.: „Erunt autem dampnatis diverse pene." Expl.: „Nos liberet gloriosus iste saluator." — 8. F. 243^{b}. *R. De gaudijs beatorum.* Inc.: „De gaudijs beatorum ex parte corporis et anime." Expl.: „Ingressum patefacia[t] deus benedictus i. s. s. Amen."

125. (51. e. 3.)

Chart. s. XV (1485), f. 302, 2°, man. VII, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: adnotatio de mystica significatione numerorum 1—6 et index contentorum, f. 1^{a}: „Liber domini Johannis oppnweyler de Haylprunna."

1. F. 1^{a}—2^{a}. *Sermo de septem canonicis epistolis.* Inc.: „FEcit beseleel . . . . licet secundum." Expl.: „Ad claritatem patrie ualeamus peruenire ad quam nos . . . . amen Est finis e[xposicionis] epistolarum canonicarum Anno LXXXV in die ostensionis reliquiarum." — 2. F. 2^{a}—26^{b}. *Exposicio in librum qui dicitur ecclesiastes.* Inc.: „ECce descripsi tibi . . . . Cum sapientis et veri doctoris sit docere." Expl.: „Bene de hoc sequitur Et sequitur tercia particula." (Deest.) — F. 27^{a}—36^{b} script. vacant. — 3. F. 37^{a}—72^{b}. *Exposicio in passionem domini 2um 4^{or} ewangelistas.* Inc.: „Scitis quia post biduum . . . . Ad intellectum sequencium nota." Expl.: „Nos perducat quod nobis concedat . . . . Amen." — 4. F. 73^{a}—105^{a}. *Alia exposicio in passionem domini 2um 4^{or} ewangelistas.* Inc.: „Erat insidentis in proximo . . . . Speculatores eius dormientes." Expl.: „Eternaliter sepelire ihesus christus qui est benedictus in secula seculorum Amen." — 5. F. 105^{b}—106^{b}. *R. Sermo de passione et resurreccione domini.* Inc.: „OBtulerunt ei . . . . Piscis assus est christus passus." Expl.: „Ad sanctam resurrexionem in gloria quod nobis . . . . Amen." — F. 107^{a}—108^{b} script. vacant. — 6. F. 109^{a}—199^{b}. Inc.: „SAngwis paruorum sanat hominem a lepra." Expl.: „Accipiet secundum suum laborem. Expliciunt naturalia deo gracias. *Explicit liber qui intitulatur lumen anime.*" Idem esse videtur cum incerti auctoris (Mathiae Farinatoris?, cf. Fabr.-Mansi V 56)

opere a Denis II 1588 commemorato, quod saepius excusum esse Hain II 1 p. 301 sq. n. 10329—10333 testatur. — 7. F. 199^b—203^b. *Incipiunt concordancie ewangelistarum. R. Cronica Sighardi.* Inc.: „IN principio erat verbum.“ Expl.: „Qui scribendi sunt libros Johannis ultimo. Finito libro sit laus et gloria christo. Explicit cronica Syghardi.“ Quamquam Fabr.-Mansi VI 168 et Oudin. III 88 sq. mentionem faciunt chronicae Sighardi vel Siccardi episcopi Cremonensis, quae a creatione mundi incipiens pertingat usque ad annum 1221, tamen tractatum, id quod e dispositione consequi videtur, chronicae fragmentum non putamus. — F. 204 script. vacat. — 8. F. 205^a—237^b. *R. Incipit confessionale primo precepta decalogi.* Inc.: „OCuli mei semper ad dominum .... Omnia diuina precepta.“ Expl.: „Quoniam deus spreuit eos Rogemus ergo dominum.“ Sunt sermones de praeceptis decalogi, de occultis peccatis, de novem alienis peccatis, de septem peccatis mortalibus, de quinque sensibus, de sacramentis, de operibus misericordiae, de septem donis spiritus sancti, de octo beatitudinibus. — 9. F. 237^b—250^a. Inc.: „Aquila grandis .... Fratres karissimi festum hodie agimus noui sacerdotis.“ Expl.: „Comites modo sint ditissimi duces Rogemus dominum. *Expliciunt sex sermones sacerdotales i. de nouis sacerdotibus.*“ — 10. F. 250^a—258^a. Inc.: „Quomodo sit quaternarij numeri credenda perfeccio et quid quatuor virtutes que dicte sunt principales ex fide innuentes a domino collate iustificent. Cap. XVIII. VIdeamus nunc an vera sit.“ Expl.: „Verba sunt instituta deo gracias. *Explicit tractatus de 4^{or} virtutibus cardinalibus hominis habens capitula XXXIIII.*“ Fragm. hoc capp. XVIII —XXXIV tantum exhibet. — 11. F. 258^a—295^a. *R. Pronunciamentum (de sanctis) Incipit passionale breue et primo de adventu christi.* Inc.: „Aduentus christi agitur per quatuor septimanas ad designandum.“ Expl.: „Lapidibus obruti martires consecrantes Et cetera Deo gracias Amen.“ Usus est auctor legenda aurea Jacobi de Voragine. — 12. F. 295^b—302^a. *R. Processus Judiciarius.* Inc.: „QVoniam in tractando iudicio Canonico.“ Expl.: „Superviuens cupio promereri Ex-

plicit solempnis processus in Jure Canonico." — 13. F. 302^a—302^b. *R. Sequitur Registrum seu Tabula pronunciamenti secundum Alphabeti ordinem Cyfratym.*

126. (51. e. 4.)

Chart. s. XV (1401), f. 215, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—14^a. *(Registrum.)* — 2. F. 14^b—212^a. Inc.: „Dicite filie syon .... In uerbis istis habent predicatores mandatum." Expl.: „Bis enim legitur in Anno. *Expliciunt sermones wilhelmi per circulum anni* finiti anno domini Millesimo Quadringentesimo primo in die Sancti Egidij." Nescio an iidem sint atque Wilhelmi cuiusdam Parisiensis sermones, quos Oudinus (III 460) Tubingae 1499 prodiisse memoriae tradit. — F. 212^b—215^b script. vacant.

127. (51. e. 5.)

Chart. s. XV, f. 228, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—214^a. (Alia manu:) *Sermones quadragesimales fratris petri predicatoris ordinis Carmelitarum.* Inc.: „COnvertimini ad me .... videmus quod animal cum se infirmum sentit." Expl.: „In perfecta fruicione sanctissime trinitatis cui est .... amen." — F. 47, 48, 215^b—216^b script. vacant. — 2. F. 217^a—225^b. *(Registrum.)* — F. 226^a—228^b script. vacant. — Fabr.-Mansi V 251 Petri cuiusdam de Cusa, carmelitarum ab a. 1330 generalis, ut sermonum auctoris mentionem inducunt.

128. (51. e. 6.)

Chart. s. XV, f. 488, 2°, man. VI, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XIV, f. 1^a: „Hic liber successit ex testamento domini Cristiani waslab (?) ex waytzendorff (Austriae inf.) ad ecclesiam gloriose virginis Marie in Zellerndorff in sui memoriam perpetuam Annorum gracia 1500."

F. 1^a—484^b. *(Sermones de tempore per circulum anni.)* Inc.: „A a a domine .... Et applicatur huius materie exordio O Cristofore dominorum ac compatriotarum karissime | vestre

familiaris dileccio.“ Expl.: „Item caueat ne sit iudas proditor qui ore et osculo tradidit (R.) deo gracias.“ Citantur Hermannus de Thoiga (?), Guillelmus Parisiensis, Albertus Magnus, Philippus de monte Calerio (ord. min., cf. Fabr.-Mansi V 87), Conradus Pragensis (cf. Fabr.-Mansi I 419), Nicolaus de Lyra, Lucas Parisinus (recte: Patavinus, cf. cod. 53[1]), Joannes de s. Geminiano (cf. cod. 53[2]), Jacobus de Voragine, Matthaeus de Cracovia (cf. cod. 30[12]). — F. 236ᵇ—243ᵇ et 486ᵇ—488ᵇ script. vacant.

129. (51. e. 7.)

Chart. s. XV, f. 254, 2°, man. I, ligat. rec. lign., in fine mutilus, f. 254ᵇ: „Andreas Christianus prior ad scotos“ (prior possessor?).

F. 1ᵃ—254ᵃ. *(Sermones de tempore a pascha usque ad adventum domini.* Germanice.*)* R. Hie hebt sich an die predig an dem ostertag die vorred. Inc.: „Vos queritis iesum de nazareth. Ir sucht ihesum van Nazareth den chreuczgaten er ist erstanden vnd ist nicht hie. Das wort schreibt Marcus an dem XVI. capitulo vnd sind die wort die der engel chundat von christi vrstent Vnd wol hat der engel gesprochen.“ Expl.: „Also tailent die erwelten mit allen heiligen das lob des . . . .“ Finis deest. — F. 254ᵇ script. vacat.

130. (51. e. 8.)

Chart. s. XV (1438), f. 362, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Obiit fridricus imperator In lincz Anno 93 sepultus In die [s. A]ugustini.“ Deinde: „Is liber est domini . . . . Taufkircher (?).“

1. F. 1ᵃ—241ᵇ. *(Sermones a dominica secunda adventus usque ad dominicam XXIV post pentec.)* Inc.: „Erunt signa . . . . Saluator predicens discipulis suis ciuitatis templi et populi iudaici subversionem.“ Expl.: „Ut patet primo sermone Jacobi usque in finem Et sic est finis huius operis Amen.“ Sermones exstant etiam in cod. 117(1). — F. 242 script. vacat. — 2. F. 243ᵃ—274ᵃ. Inc.: „Conuertimini ad dominum . . . . Quemadmodum per decursum temporum.“ Expl.: „Soror mea sponsa mea. *Explicit opus quadragesimale epistolarum*

ferialium per Nicolaum Trewnia de waldpach Anno M° CCCC° XXXVIII in vigilia." — 3. F. 274ᵃ—290ᵇ. *(Sermones de tempore ab adventu usque ad festum purificationis.)* Inc.: „CVm appropinquaret .... Scilicet quia hoc ewangelium legitur in die palmarum." Expl.: „Et sic Augustinus in quadam Epistola ad Optanum." — 4. F. 290ᵇ. *(Cautelae vitii luxuriae.)* Inc.: „NOta quod inter omnes impugnaciones." Expl.: „Nullum bonum opus fieri potest Et tantum de illo." — 5. F. 291ᵃ—309ᵃ. *(Sermones de ieiunio et confessione.)* Inc.: „DVctus est ihesus .... pro introduccione illius ewangelij est notandum." Expl.: „Que contingunt circa empcionem et vendicionem." — 6. F. 309ᵃ—335ᵃ. *(Sermones a dominica III post pascha usque ad dominicam XXII.)* Inc.: „MOdicum .... pro cuius declaracione est notandum." Expl.: „Quod numquam tunicam sibi dedissem et tantum de illo." — 7. F. 335ᵃ—348ᵃ. *R. De dileccione.* Inc.: „Sicut scribitur Mat. XXII. quod pharisei." Expl.: „Et specialiter sanctus Thomas 2 2ᵉ questione 35 Et tantum de caritate." — 8. F. 348ᵃ—350ᵇ. *R. Sequitur de virginitate.* Inc.: „PRo quo notandum quod quidquid dixero." Expl.: „Gaudium vero accidentale vocatur aureola." — 9. F. 350ᵇ—353ᵃ. *R. Sermo de assumpcione beate virginis.* Inc.: „MAria optimam partem .... Fratres et domini mei dilecti Maria tam perfectissima." Expl.: „Et tecum gaudere in secula seculorum Amen." Sequitur adnotatio brevissima de assumptione B. M. V. — 10. F. 353ᵃ—354ᵇ. *R. Sermo de eodem.* Inc.: „Mariam optimam partem .... Dominus deus antequam." Expl.: „Ut nobis impendat auxilium Qui cum deo patre .... Amen." — 11. F. 355ᵃ—355ᵇ. *R. De assumpcione.* Inc.: „Intrauit ihesus in quoddam castellum .... Nota quod in sacra scriptura." Expl.: „Quem in domum susceperat." — 12. F. 355ᵇ—357ᵃ. *R. De nativitate Marie virginis.* Inc.: „STella maria .... Sancta mater ecclesia." Expl.: „Super omnia ihesum christum dominum nostrum Qui cum deo patre et spiritu sancto." — 13. F. 357ᵃ—359ᵃ. *R. De omnibus sanctis.* Inc.: „BEati pauperes .... Et sunt verba christi domini." Expl.: „Nec misericordie parcit Et tantum de illo." — 14. F. 359ᵃ—360ᵇ. *R. De dedicacione*

Sermo. Inc.: „DOmine dilexi .... Decor et gloria domus.“ Expl.: „Quod maneamus christo et christus in nobis.“ — 15. F. 360ᵇ—361ᵇ. *R. Sermo de s. vito.* Inc.: „Qvi michi ministrat .... Wult enim deus.“ Expl.: „Fecit eos sepeliri.“ — 16. F. 361ᵇ-362ᵇ. *R. De s. Matheo sermo.* Inc.: „Vidit ihesus hominem .... In verbis istis.“ Expl.: „Culpam venie.“

131. (51. e. 9.)

Chart. s. XV (1436), f. 179, 2°, man. VII, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: „Nota festa que habent vigilias et que celebrantur per circulum anni.“ F. membr. ad calc.: fragm. instrumenti, quo Jordanus (?) episcopus Sabinensis homicidas quosdam dioec. Salisburg. absolvit (1436). In eodem fol. versus:

„Warheit ist gelegen tot
die gerechtikait leit grosse not
folshait ist hoch geporen
der gelauben hat den streit verloren.“

1. F. 1ᵃ—114ᵇ. *(Sermones varii de festis domini sanctorumque et de tempore.)* Incipit collectum primo sermo de corpore christi. Inc.: „PRobet autem se ipsum homo .... Apostolus paulus volens monere.“ Sermo ultimus de dom. IV in quadrag. expl.: „Sinceram beatificacionis quam nobis concedat .... Amen.“ Deinde: „Hic fuerunt forsitan viginti linea (!). Hec nolui scribere et incipiuntur primo O quam pulchra est casta generacio cum claritate Et sic est finis laudetur deus in ymis. Anno XXXVI In die sancti stephani pape et martiris.“ — 2. F. 114ᵇ—137ᵃ. *(Sermones varii argumenti.)* Inc.: „Amen amen dico vobis Si quid pecieritis .... Ex quo hac dominica.“ Sermo ultimus de apparitione s. Michaelis mancus expl.: „Sex milibus ab urbe abia ....“ Finis deest. — 3. F. 137ᵇ. *(Pater noster, Ave Maria, Credo.* Germanice.) — 4. F. 138ᵃ—139ᵃ. *R. Nota excommunicaciones primo Casus papales.* Inc.: „Omnes Romane ecclesie rebelles.“ Sequuntur casus episcopales et plebani. — F. 139ᵇ —140ᵇ script. vacant. — 5. F. 141ᵃ—178ᵇ. *(Sermones varii argumenti.)* Inc.: „Sanctus Thomas de aquino dicit.“ Expl.: „Parentes suos dicentes antiquos.“ — F. 165ᵇ et 179ᵃ script.

vacant. — 6. F. 179ᵇ. *Nota In quadragesima de absconsione ymaginis christi.* Inc.: „Nota omni anno ante quadragesimam.“ Expl.: „Cum deo non pacifficarent Rogemus deum.“ Sequuntur excerpta ex Aristotelis regimine principum et ex Philareti regimine sanitatis.

132. (51. e. 10.)

Chart. et membr. s. XIV ex. et XV in. (1398, 1421), f. 209, 2°, man. III, ligat. rec. lign. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur.

1. F. 1ᵃ—9ᵃ. Praefatio inc.: „SCribere me aliquod libet et deuocio iubet.“ Opus inc.: „Missus est .... QVid sibi voluit ewangelista.“ Expl.: „Qualecunque opusculum | deuotissime dictaui. *(R.) Explicit Bernhardus super Missus est.*“ Ed. Maur. 1719, I 739 sqq. — 2. F. 9ᵃ—12ᵃ. *R. Incipit Augustinus de benediccionibus Jacob et Esau.* Anno domini M°CCC°XCVIII°. Inc.: „QVid est | quod sub specie Esau benedicitur Jacob.“ Expl.: „Si omnes temptaciones dyaboli viceris Amen.“ Ed. Maur. 1690, III app. 31 sqq. — 3. F. 12ᵃ—12ᵇ. *R. Sequitur eiusdem* (falso!) *planctus de Amissa virginitate.* Inc.: „ANima mea. Anima erumpnosa.“ Expl.: „Quoniam in eternum misericordia tua | Qui es benedictus in secula seculorum Amen.“ Est medit. III s. Anselmi, archiep. Cantuar., et legitur inter eius opera ed. Maur. 1675, 208 sq. Complures huiusce meditationis sententias habet c. 39 libri meditationum, qui s. Augustino immerito tribuitur. — 4. F. 13ᵃ—19ᵇ. *(Fragmentum stimuli amoris b. Bonaventurae.)* Prologus inc.: „Liber iste | qui stimulus amoris in dulcissimum et pium ihesum saluatorem.“ Expl.: „Quiete determinatur.“ Opus inc.: „CVrrite gentes vndique | admiramini.“ Expl.: „Que in hoc mundo potest esse. (R.) Finis Bernhardi“ (falso!). Continet partis primae capitum 1 et 2 particulas, cap. 4 totum; partis secundae cap. 17, capitis 2 particulam, capp. 3—6, 9, 10; partis tertiae capp. 1, 4, 5. Ed. Venet. 1756, XII 1 sqq. — 5. F. 19ᵇ—39ᵃ. *Subsequencia dicuntur Bone Venture.* Inc.: „O Amantissima wulnera domini nostri ihesu christi.“ Expl.: „Et mecum laudet eum omnis creatura Amen. *(R.) Explicit stimulus amoris Bernhardi et boneventure.* In nomine domini nostri ihesu

christi Amen.“ Est fragmentum stimuli amoris b. Bonaventurae continens complementa capitum 1 et 2, capp. 3—5, 7, 6, 8, 9, 11, 10, 12, 14, 15 primae partis; complementum capitis 2, capp. 7, 8, 11—16, 18 secundae partis; capp. 2, 3, 6—14, 16—20 tertiae partis. Cf. editionem supra n. 4 citatam. — 6. F. 39ᵃ—49ᵇ. *R. Incipit liber Soliloquiorum beati Augustini.* Inc.: „COgnoscam te domine cognitorem meum.“ Expl.: „Omnis clemencia sit deo patri et filio et sp. s. Amen. (R.) Explicit soliloquium deuotum s. Augustini Episcopi et egregij doctoris Anno domini 1398.“ Liber non est s. Augustini, sed ex eiusdem et Hugonis Victorini et aliorum sententiis compilatus. Cf. Denis I 2170. Ed. Maur. 1685, VI app. 85 sqq. — 7. F. 49ᵇ—53ᵇ. Inc.: „EGo Augustinus primus peccator.“ Expl.: „Non possumus | conferamus Absentes. *(R.) Explicit Augustinus de uita christiana.* Benedictum sit nomen domini nostri ihesu christi in eternum et vltimum.“ Non est s. Augustini, sed Fastidii Britonis. Cf. Denis I 2098. Ed. l. c. VI app. 183 sqq. — 8. F. 53ᵇ—55ᵇ. *R. Sequitur Augustinus de Disciplina christiana.* Inc.: „LOcutus est | ad nos sermo dei.“ Expl.: „Ego et pater unum sumus.“ Ed. l. c. VI 581 sqq. — 9. F. 55ᵇ—59ᵃ. Inc.: „QVam sit | vtilis et | necessaria.“ Expl.: „Mortis periculo mors eterna vitatur. *(R.) Explicit Augustinus de medicina penitencie.* Benedictum sit nomen domini nostri ihesu christi dei et gloriose virginis marie matris eius in eternum et vltimum.“ Ed. Maur. 1683, V 1350 sqq. — 10. F. 59ᵃ—64ᵇ. *R. De vtilitate penitencie.* Inc.: „QVantum sit | appetenda gracia penitencie.“ Expl.: „Et in odorem suauitatis. (R.) Explicit Augustinus de medicina penitencie.“ Opus spurium. Ed. Maur. 1685, VI app. 231 sqq. — 11. F. 64ᵇ—80ᵃ. *R. Incipiunt sermones Sancti Augustini Ad fratres heremitas.* Inc.: „[F]Ratres mei et leticia cordis mei.“ Expl.: „Orate et ante meum recessum cupio vos salutare in osculo pacis sancto Amen. (R.) Expliciunt sermones Reverendissimi patris Augustini Ad fratres in heremo. Inuenti Parysius A domino Ruperto De Bardis.“ Opus spurium. Ed. l. c. VI app. 303 sqq. — 12. F. 80ᵃ—86ᵃ. *R. Incipit Ammonicio Sancti Augustini* (falso!) *Episcopi Ad matrem*

suam deuotissimam. Inc.: „TVe non inmemor peticionis | o sanctissima mater." Expl.: „Et velle et perficere pro bona uoluntate | Cui est honor .... Amen." Ed. apud Pez, Thes. II 2, 19 sqq. Auctor est Adelherus incertae sedis episcopus, qui epistolam ad Nonsuindam reclusam direxit. Cf. Denis I 797 sq. — 13. F. 86ª—96ª. *R. Incipit Ammonicio Sancti Augustini Ad quendam Comitem karissimum sibi.* Inc.: „O mi frater karissime | si cupis scire." Expl.: „Virtus et imperium et potestas in secula seculorum Amen." Opus spurium. Cf. cod. 28(3). — 14. F. 96ª—97ᵇ. Inc.: „PEr cottidianam experienciam." Expl.: „Et castus in omnibus. Amen. *(R.) Explicit Hugo (a s. Victore) de disciplina nouiciorum.*" — 15. F. 97ᵇ—150ª. *R. Incipit Horologium Aureum de via sapiencie Fratris Amandi ordinis predicatorum (= Henrici Suso).* Prolog. inc.: „SEntite de domino .... Multipharie multisque modis olim in primitiva." Expl.: „Quem habuit in passione filij." Opus inc.: „HAnc amaui .... Erat quidem iuuenis." Expl.: „In decore tuo conspicientes Jhesum christum .... Amen. (R.) Finis est huius deo gracias." Cf. cod. 57(8). — 16. F. 150ª—151ᵇ. *(Officium in honorem divinae sapientiae.)* Inc.: „QVicumque desiderat sapienciam eternam." Expl.: „Custodiat corda et corpora nostra Amen. Explicit cursus sapiencie." — 17. F. 151ᵇ—154ᵇ. *R. Incipiunt Centum meditaciones passionis domini nostri ihesu christi Translatas (!) ex horologio sapiencie in latinum de theutunico sermone.* Prol. inc.: „VEnerabilis ille incarnate sapiencie discipulus." Expl.: „Prout ibidem videbitur presignatum." Opus inc.: „Eya dei sapiencia | domine ihesu christe." Expl.: „Et benedictus sangwis wulnerum tuorum Amen Amen Amen." — 18. F. 155ª—161ᵇ. Inc.: „COgitis me O Paula." Expl.: „Et vos appareatis in gloria Qui cum deo .... est finis huius sermonis deo gracias. *(R.) Explicit sermo sancti Jeronymi egregy doctoris ad paulam et Eustochium de assumpcione beate virginis marie.*" Ed. Venet. 1771, XI 2, 127 sqq. — 19. F. 161ᵇ—162ᵇ. *R. Sequitur Sermo sancti Augustini de natiuitate eiusdem virginis marie.* Inc.: „ADest nobis dilectissimi dies." Expl.: „Ferre precium mundi Qui viuit .... Amen." Ed.

Maur. 1683, V app. 321 sqq. — 20. F. 162ᵇ—163ᵃ. *R. Incipit Sermo sancti Jeronymi ad Paulinum.* Inc.: „OBsecro te Pauline karissime.“ Expl.: „Laus vero bonorum sit et cet.“ — 21. F. 163ᵃ—163ᵇ. *R. Sequitur Ambrosius de moribus Ecclesie.* Inc.: „DIlecte fili. dilige lacrimas.“ Expl.: „Non in terra merces promittuntur.“ Ed. Maur. 1686—1690, app. 488 sq. — 22. F. 163ᵇ—164ᵃ. Inc.: „NEmo dicat fratres | quod temporibus nostris.“ Expl.: „De laqueo pedes meos Ipso domino .... Cuius misericordia plena est terra. *(R.) Explicit Augustinus de honestate mulierum.*“ Ed. Maur. 1683, V app. 488 sqq. — 23. F. 164ᵃ—166ᵃ. Inc.: „AVe fili ut oportet.“ Expl.: „Quod didicisti percepcione. (*R.*) *Explicit ysidorus de norma viuendi* Anno domini Millesimo nonagesimo octauo.“ Sunt excerpta Isidoriana. Similia commemorat Denis I 94 et II 940. — 24. F. 166ᵃ—167ᵇ. Inc.: „CVm moriturus erat Joseph.“ Expl.: „Et opere et consilio et reassistens eis. *(R.) Explicit testamentum Joseph de Virginitate.*“ Ed. apud Fabric., Cod. pseudoep. vet. test. 697 sqq. Cf. Denis I 217. — 25. F. 167ᵇ—170ᵃ. Inc.: „Gloriosissime christiane fidei adlethe.“ Expl.: „Non enim suo aliqualiter fraudatur desiderio. *(R.) Explicit Epistola sancti Augustini* (falso!) *Ad Cyrillum de morte (= de munificentiis) sancti Jeronymi.*“ Opus spurium. Ed. inter opp. s. Hieronymi, Venet. 1771, XI 1, 437 sqq. — 26. F. 170ᵃ—172ᵃ. Inc.: „VEnerabili viro Episcoporum .... Illius sequi vestigia.“ Expl.: „Fuerunt corpora tumulata. *(R.) Explicit epistola Cyrilli* (falso!) *Ad Augustinum de morte sancti Eusebii et miraculis Jeronymi.*“ Sunt tria priora epistolae capita. Ed. l. c. XI 1, 447 sqq. — 27. F. 172ᵃ—180ᵃ. *R. Sequitur Tractatus de puritate consciencie (= tractatus de confessione Matthaei de Cracovia? Joannis de Deo? Thomae de Aquino? Bonaventurae?).* Inc.: „QVoniam fundamentum et ianua omnium virtutum.“ Expl.: „Cum apparuerit gloria tua Ad quam nos perducat .... Amen. (R.) Explicit tractatus de puritate anime Omnia membra mea benedicat virgo Maria.“ Cf. Denis I 225. Ed. inter opp. S. Thomae, Parm. 1864, XVII 308 sqq. et inter opp. s. Bonaventurae, Venet. 1756, XII 223 sqq. —

28. F. 180ᵃ—194ᵃ. *R. Incipit Rychardus de duodecim patriarchis vel Alias de Contemplacione In nomine domini Amen.* Inc.: „BEniamyn adolescentulus in mentis excessu. Audiant adolescentuli sermones de adolescente.“ Expl.: „Divine revelacioni humana racio applaudit. Amen. deo gracias.“ Est opus Richardi a s. Victore, quod in ed. Colon. 1621, 178 sqq. Beniamin minor vel De praeparatione animi ad contemplationem inscribitur et a Beniamin maiore vel De gratia contemplationis eiusdem auctoris distinguendum est. — 29. F. 194ᵃ —198ᵇ. Inc.: „SIcut in physica motus et operaciones referri consueverunt.“ Expl.: „Non nisi solo impossibilitatis freno posse retineri. *(R.) Explicit Tractatus magistri Henrici de Hassia Sacre Theologie doctoris de discrecione spirituum.*“ Hartwig II 21 tractatum hunc Henrico fortasse immerito abiudicat. Cf. Aschbach 397. Ed. Antverp. 1652. — 30. F. 199ᵃ —204ᵇ. *R. Incipit prohemium in Tractatum Reuerendi Magistri hainrici de frimaria de occultacione viciorum sub specie virtutum.* Inc.: „Est via que videtur homini recta.“ Expl.: „Cordis lasciuiam a cordis hospicio poterimus exstirpare Quod nobis . . . . Amen.“ Henricus de Vrimaria, Frimelia, Vrimach, Frimaria, Firmaria, Ferraria patria Thuringus ex pago Frimariae Saxoniae Parisiis, ubi philosophiam et theologiam professus erat, in Germaniam reversus variis in locis docuit. Vixit s. XIII. ineunt. Cf. Ossinger 952 sqq.; Fabr.-Mansi III 231 sq.; Quetif-Echard I 741. A nonnullis membrum ordinis praedicatorum immerito putabatur. — 31. F. 204ᵇ—207ᵇ. *R. Questio magistralis de temptacione dyaboli lecta wienne A Venerabili magistro henrico de Hassia.* Inc.: „Vtrum ars fallax dyaboli temptandi.“ Expl.: „Si a deo permittuntur sic illabi animabus. Finitum In die sanctorum martirum primi et feliciani Anno domini Millesimo CCCC^{mo} vicesimo primo.“ Sequuntur versus morales. Inc.: „Cunctarum rerum prudencia discitur vsu.“ Expl.: „Huius ab inspectu quantum potes esto procul tu.“ Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90. Etiam hos versus Henrico de Hassia, quem etiam carmina composuisse notum est (cf. Denis I 1531, II 194), attribui posse vix quisquam negabit. — 32. F. 208ᵃ—209ᵇ. *(Enumerantur opera Dionysii*

Augustini Ambrosii Hieronymi.) Inc.: „NOtandum est quod libros.“ Expl.: Uirtutes. finis.“

133. (51. e. 11.)

Chart. s. XV (1423), f. 189, 2°, man. II, ligat. antiqua lign. restaur., f. 1^a: „Walthauser (prior possessor?)“, fol. 189 excisum. Helferstorfer in indice codd. mss. addit: „Fuit hic liber ão 1479 Udalrici Perenrewter.“

1. F. 1^a—186^b. *(Postilla ewangeliorum a dominica prima adventus usque ad dominicam XXIV post pentec.)* Inc.: „Adventum domini recolentes scientes eum venisse.“ Expl.: „Ut vivat in presenti vita gracie et in futuro vita glorie Quod nobis prestet .... Amen. Finita est hec presens postilla sub anno domini M° CCCC° XXIII° proximo sabbato post ascensionem domini hora vesperarum et cet.

Sor super scrip li poci

te norum tor bri atur.“

Mor malig rap li mori

Sermones iidem exstant in cod. 46. — 2. F. 187^a—188^a. *R. Tractatus de cura domestica.* Inc.: „Generoso ac felici militi domino reymundo domino castri s. Ambrosii .... doceri petisti a nobis.“ Expl.: „Sua dampnabilis senectus et est finis huius.“ De hac epistola, quae s. Bernardo immerito attribuitur, cf. cod. 118(2). — 3. F. 188^b—189^a. *(Visio Gamaleonis de statu ecclesiae ante novissimum diem.)* Inc.: „Anno domini MCCCC° XXXIX° ipso die s. bartholomei Venerabilis ac egregius vir magister Johannes wünschelburgk sacre pagine professor oppidique ambergensis predicator eximius in ambone prefati oppidi in ecclesia b. martini verba sequencia intonuit. Gamaleon beatus vir et excellentis religionis consangwineus beati bonifacy pape.“ Finem desideramus, quia magna fol. 189 pars abscissa est. — 4. F. 189^b. *(Herbae medicae „ad requiem corporis, contra pestem“ etc.)*

134. (52. a. 1.)

Chart. s. XV, f. 273, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1^a, 107^a, 177^a, 212^b litterae initiales cum ornamentis eleganter pictae, praeterea

litterae rubrae et caeruleae, tegum. ant. b etc.: „Iste liber est monasterii b. Marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo."

1. F. 1ª—102ª. Inc.: „RVbrica de sponsalibus et matrimonijs postquam de rebus nunc vsque et de spectantibus ad clericos." Expl.: „Leges recipiunt correcciones per canones ¦ laudetur deus in excelsis. *Explicit quartus liber decretalium* (alia manu:) *Anto[nii] de bu[trio]*." Cf. cod. 5(1). — F. 102ᵇ—106ᵇ script. vacant. — 2. F. 107ª—172ª. *(Nicolai de Tudeschis lectura in librum quartum decretalium.)* Inc.: „Supra visum est in precedenti libro de actibus et gestibus." Expl.: „In hoc per aliquam violatam Et sufficiant ad laudem sancte trinitatis Amen. (Alia manu:) Explicit Panormitanus." Cf. cod. 2—4. — F. 172ᵇ—176ᵇ script. vacant. — 3. F. 177ª—212ª. Inc.: „IMperator Justinianus dum esset occupatus circa curam." Expl.: „Locum in futuris casibus. *Expliciunt casus autenticorum*." — 4. F. 212ᵇ—220ª. Inc.: „De represaliarum Materia nec frequens nec cottidiana." Expl.: „Sua auctoritate non potest excedere. *Expliciunt represalie domini bartholdi de saxoferrato doctoris legum excellentissimj*." De auctore cf. cod. 83(3). — F. 220ᵇ script. vacat. — 5. F. 221ª—273ᵇ. *Incipiunt Glose clementinarum cum quibusdam alijs allegacionibus nota digne collecte per dominum nicolaum Siculum Nouiatensem abbatem dignissimum Nunc uero Archiepiscopum panormitanum. Prohemium.* Inc.: „Appellacione iuris uenit Ciuile canonicum et sinodale." Expl.: „Quam tene menti. Et sic est finis omnium Glosarum Clementinarum." Cf. Schulte, Gesch. der Quellen II 313.

135. (52. a. 2.)

Chart. s. XV, f. 289, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 10ª littera initialis picta cum imaguncula, deinceps initiales rubrae et caeruleae, f. 1ª etc.: „Hunc librum contulit monasterio s. marie olim scothorum wienne egregius dominus doctor decretorum mag. iohannes polczmacher oremus pro eo."

F. 1ª—289ª. *(Francisci Zabarella commentarius in Clementinas.)* Inc.: „Nouum nichil esse etc. vna est omnium

fere sentencia." Expl.: „Bona fides." Auctor Patavinus, ibidem et Florentiae ius docuit, postea archiepiscopus Florentinus et cardinalis factus in concilio Constantiensi a. 1417 defunctus est. Cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 283 sqq. De editionibus vide Fabr.-Mansi VI 330. — F. 7ᵇ—9ᵇ et 289ᵇ script. vacant.

136. (52. a. 3.)

Chart. s. XV, f. 306, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b: registrum, f. 1ᵃ littera initialis eleganter picta, f. 1ᵃ: „Ister liber est monasterii Sancte marie virginis alias schotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher."

F. 1ᵃ—306ᵃ. *(Joannis Petri de Ferrariis practica.)* Inc.: „Quoniam uita breuis ac incerta qua fruimur." Expl.: „Cum similibus ibi nota." Cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 294. — F. 306ᵇ script. vacat.

137. (52. a. 4.)

Chart. s. XV, f. 318, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., f. membr. a cap. et ad calc.: fragm. tractatus scholastici s. XIV, f. 1ᵃ: „Iste liber est Monasterii beate Marie virginis alias Scotorum wienne quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes Polczmacher Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—318ᵃ. *(Glossa in institutiones.)* Inc.: „HOmo natus de muliere .... Aduersus quas armatur virtutibus induitur scienciis." Expl.: „In C et ff et hec sufficiant. Finito libro sit laus et gloria christo." — F. 318ᵇ script. vacat.

138. (52. a. 5.)

Chart. s. XV, f. 286, m. 2°, man. II (Ludolpho de Amelingstorp), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: formulae medicinales contra calculum et pestilentiam, f. 284ᵃ: „Iste liber est (alia manu: fuit) Magistri Friderici Althaimer (alia manu:) et in testamento suo datus est monasterio scotorum wienne oremus pro eo."

1. F. 1ᵇ—259ᵃ. *R. Incipit prologus in librum de proprietatibus rerum fratris Bartholomei de anglia fratris ordinis Minorum.* Inc.: „Cvm proprietates rerum sequantur sub-

stancias." F. 256^{b} expl.: „Qui est deus sublimis et gloriosus et viuens et regnans in secula seculorum Amen." Sequuntur nomina auctorum, de quorum scriptis opus extractum est, deinde tituli libri. Bartholomaeus Anglicus de Glanvilla ex comitibus Suffolciensibus, ordinis minorum, circa 1360 floruit. Cf. Jöcher II 1014 sq. Editiones enumerant Fabr.-Mansi I 179 et Cave II app. 66. — F. 259^{b}—261^{a} script. vacant. — 2. F. 261^{b}. *(Remedia contra varios morbos.)* Nominantur Ulricus Berlius et Henricus Albino medici. — 3. F. 262^{a}—265^{a}. *(Tractatulus de practica quadrantis.)* Inc.: „OMnis sciencia per instrumentum." Expl.: „Hec quoque de practica quadrantis causa introduccionis breuiter dicta sufficiant." — 4. F. 265^{a}—265^{b}. *R. Incipit operacio et formacio quadrantis.* Inc.: „Qvadrans describitur in quadrante." Expl.: „Sic veraciter inuenisti quod queris." — 5. F. 265^{b}—268^{b}. *R. Hic incipit algorismus.* Inc.: „Omnia que a primeua rerum origine." Expl.: „Tam in numeris quadratis quam cubicis." Eundem tractatum commemorat Grillnberger, Die Handschr. der Stiftsbibl. zu Wilhering in Xen. Bern. II 2 cod. 69 (18). — 6. F. 268^{b}—270^{a}. *R. Incipit compotus recti ordinis (cum adnotationibus marginalibus.)* Inc.: „TEmpora dante deo mea scribere curat arundo." Expl.: „Concaua iure manet." Scriptores de computo vide apud Fabr.-Mansi I 407. — 7. F. 270^{a}—276^{b}. Inc.: „SIcut scribitur secundo de generacione." Expl.: „Orta est et vita eterna Ad quam .... Amen. *(R.) Expliciunt secreta mulierum edita per magistrum petrum de Rauenna.*" De auctore nihil inveniri potuit. — 8. F. 276^{b}—282^{a}. *R. Incipit Cyrurgia minor magistri Lanfranci que sic incipit.* Inc.: „INtendes venerabilis amice Bernharde." Expl.: „Operari." Lanfrancus de Mediolano, chirurgus Parisiensis, versus finem s. XIII vixit. Cf. Jöcher II 2243. De editionibus vide Fabr.-Mansi IV 241. — 9. F. 282^{a}—283^{b}. *R. Incipit Antidotarius magistri Lanfrancij.* Inc.: „Suscipias itaque anthidotarium medicinarum." Expl.: „Michi autem veniam peccatorum qui sit .... Amen." — 10. F. 283^{b}—284^{a}. *(Consilia medica.)* Inc.: „Ad rupturam purga prius humorem." Expl.: „Valet ut predictum vnguentum." — 11. F. 284^{a}. *R. Syrupus communis.*

Inc.: „Syrupus contra tercianam decolera rubea.“ Expl.: „Sic poteris cognosceris syropos. (R.) Iste liber completus est per magistrum ludolfum de amelingstorp nacionis holyn (?).“ — 12. F. 284ᵃ. *(De idropisi.)* Inc.: „Idropisis ex immundis humoribus solet.“ Expl.: „Ydropicus curabitur procul dubio.“ — 13. F. 284ᵇ–285ᵃ. *(Varia remedia v. g. mag. Elbrici contra venenum, mag. Stephani de Franconia pro corde humano, pro capite, pro oculis.)* — F. 285ᵇ—286ᵇ script. vacant.

139, 140. (52. b. 1, 2.)

Membr. s. XIV ex. aut s. XV in., II vol., f. 256 et 239, m. 2°, man. I, ligat. antiqua coriac., f. 1ᵃ: „Alexander Pauli filius Petauius Senator Parisiensis anno 1647.“ In fine desunt folia ca. 174. Codex iste pulcherrimus non solum litteris initialibus nitide ornatus, sed etiam variis imaginibus elegantissime illustratus est. (Vol. I. F. 14ᵃ lapsus protoparentum eorumque e paradiso expulsio, f. 99ᵇ historia Jasonis, f. 114ᵇ Troia urbs captivata, f. 121ᵇ Alexander Magnus, f. 141ᵇ Julius Caesar, f. 155ᵇ nativitas et annuntiatio B. M. V. et visitatio Elisabeth, f. 202ᵇ assumptio B. M. V., f. 229ᵃ chori angelorum. Vol. II. F. 1ᵃ passio s. Andreae apostoli, f. 166ᵃ Gregorius Magnus et Petrus Damiani colloquentes, f. 223ᵇ martyria Christianorum Domitiano imperatore.)

Vol. I et II. (Inscriptio manus recentioris [s. XV] I f. 1ᵃ legitur:) *La fleur des histoires Composee par Jehan Mansel.* Auctor, de quo nihil inveniri potuit, aut in regione septentrionali Franciae (Soissons? cf. I f. 224ᵇ) aut in Belgia (chronica rerum Belgicarum olim in cod. fuerunt!) vixisse videtur.

Vol. I. 1. F. 1ᵃ—12ᵃ. *(Registrum contentorum.)* — F. 12ᵇ—13ᵇ script. vacant. — 2. F. 14ᵃ—155ᵇ. *(Liber primus.)* R. le prologue du liure ou len treuue la matere du liure. Inc.: „COmme Il appartiengne a chascun roy.“ Expl.: „Et peut ce liure estre apele la fleur des histores Car comme de la fleur vient la fruit Ainsi de mirer et de regarder souuent en ceste fleur peut venir bon fruit a ceux qui se y occuperont a la loenge de dieu qui veulle mener cest euure a perfection Amen.“ Lib. primus inc.: „Quant Il vint a plaisir a dieu.“ Expl.: „Ou elle estoit oblegie par pecher.“ Liber continet historiam sacram usque ad adventum domini (f. 14ᵃ—93ᵃ) et profanam gentium orientalium, Graecorum, Romanorum usque

ad mortem Octaviani (f. 93^a—155^b). Distinguntur f. 93 septem aetates mundi: 1. A creatione mundi usque ad diluvium, 2. ad Abraham, 3. ad David, 4. ad captivitatem Babylonicam, 5. ad incarnationem, 6. ad Antichristum, 7. ad interitum mundi. — 3. F. 156^a—256^b. *R. Cy commence le second liure de la fleur des histors* Et primes le prologue du liure ou la matere est declaree dont Il traite. Inc.: „COmbien que la matere principal.“ Lib. expl.: „Le pere le fil et le saint esprit Amen.“ Liber secundus agit 1. de vita salvatoris et B. M. V. et de angelis (f. 156^a—232^b), 2. de rebus Romanis usque ad Titum imperatorem (f. 232^b—238^a), 3. de provinciis imperii Romani, quae secundum alphabeti ordinem enumerantur et describuntur (f. 238^a—256^b).

Vol. II. F. 1^b—239^b. *Cy commence le tiers liure de la fleur des histors* Et primes le prologue .... Inc.: „COmme Il fu dit au commencement du liure.“ Expl.: „A force dedens leurs paluz ....“ Finis deest. Liber tertius de his materiis agit: 1. F. 1^a—166^a: *(Vitae sanctorum:)* Andrieu ap. Adrien Appollinaire Abdon et Sennes Anthoine Agapit Alexandre Agathe Agnes Anastaise vierge et mart. Aubin Anastaise conf. Augustin Ambroise Agathon Alexis Arsenie Aumer Anian Arnoul archev. de Tours Arnoul ev. de Mez Aurer Anthoine del ordre des freres mineurs Berthelemien Barnabe Benin Barbe Boniface mart. Blaise Benoit Basile Balaan et Josaphat Bricce conf. et archev. de Tours Bertin Banon Berte Bede Bernard De la s. Croix Clement Colombe Calixt Cirice Cecile Cornille et Cyprien Crissante et Darie Cosme et Damien Des quatre Couronnes Crispin et Crispinien Des quarante chevaliers martirs Ciriace Cassien Clare Denis Des sept dormans d'Ephese Donat Donatien Dominique Estienne le prem. mart. Eustace Eugenie et Prothe et Jacinthe Estienne pap. Eufemie Erasme Euzebe Eufrome Euffrase Eloy Elizabeth Felicite et ses freres martirs ses enfans Foy Fustien et Victorice et Gentien Felix et Audacte Firmin Folquin Foursy et Folien Francois conf. et pere de freres mineurs Gervais et Prothais George Gorgone et Dorothe Grisogone Gregore ev. de Nazareth Germain ev. d'Aucerre Genoveve Germain ev. de Paris Gregore pap. Gille

Hilaire Hilarion Honnore ev. d'Amiens Honorine Hubert ev. de Tongre Jehan bapt. Jehan ap. Jaque le grant Jaque le petit Ignatien Jaque mart. Ipolite Justine et Cyprien Julienne D'aucuns saints qui eurent le nom Julien Just Jehan et Pol Januaire Jherome Jehan conf. et ev. Josse Jehan d'Alexandrie Katherine Kiriace Luc Longis Laurent Luce et Geminien Luce Leon Livin Lienart Leu archev. de Sens Legier Lambert Loeys roy de France Loeis de l'ordre des freres mineurs Mathieu Mathias et Joseph le Juste Marc De plusieurs s. martirs qui eurent nom Marcel Marthe Marie Magd. Marin et Marthe sa femme Maurice Marcellin Maximien Menne Marguerite Martin de Tours Marie egypt. Martin pap. Marine Machaire Moyse Maglore Mamertin et Marien Marguerite dite pelage vierge Maxe Mor Neree et Achillee Nazaire et Celse Nicholas Nichaise et Eutrope Origene Pierre Pol ap. Perrenelle Phelippe Pelerin Pol le prem. hermite Prisce Pelagie Prime et Felicien Penthaleon Pancrace Pastour Paule et Eustoce Patrice Pierre le mart. de l'ordre des freres prescheurs Quentin Remy Richiez Simon et Jude De plusieurs saints qui eurent le nom Saturnin Simphorien Savinien et Savine Sebastien Serge et Bache Simplicien et Faustin Serapie et Sabine Second et d'aucuns autres saints martirs Silvestre Servais Souplice Silvin Sanson Thomas ap. Thimothee et Apollinaire Tecle Theodore mart. Thays Theodore Thiebault Thomas archev. de Cantorbie De plusieurs saints qui eurent nom Valentin Vitale et Valerie Vrbain Valere et Vincent Vite et Modest Victor et Couronne De XI^{M} vierges mart. Vaast D'une vierge d'Anthioce martire Vomoc Vulfian Vigor Vulmar Christine Christofle. — 2. F. 166^{b}—186^{a}. *R. Cy commence listore en brief prinse sur le dyalogue saint gregore et premierement sur le premier liure proheme* (= excerpta e libr. I, III, IV dialog. Gregorii Magni). Inc.: „Dyalogue cest a dire parole de deux hommes.“ Expl.: „Quil auoit chante messe pour lui.“ — 3. F. 186^{a}—233^{b}. *R. Cy apres commencent les examples moraux a diuers propoz assambles et extrais de pluseurs escriptures qui moult peuent valoir pour bonnes meurs.* R. Vn abbe ne doit point estre trop rigoreux enuers ses jones moines. Inc.: „SAint anselme raconte que

vn abbe se complaigni." — Expl.: „Jeusse estre dampne O quelle note etc." — 4. F. 234ª—239ᵇ. *(Historia Romanorum usque ad Valentinianum I imperatorem continuatur.)* R. Histore de lempereur domicien. Inc.: „APres le mort titus." Expl.: „A force dedens leurs paluz . . . ." — Index (f. 8ᵇ—12ª) docet in codice olim fuisse haec (quae nunc perdita sunt): 1. Cy parle du commencement des françois et de leur domination et seignourie (= historia imperatorum Byzantinorum et regum Merovingiorum). 2. Cy commence listore du preu charles le grant qui fut roy de france et empereur de rome (= historia Franciae a Carolo Magno usque ad Carolum VI et eiusdem temporis historia universalis). 3. Cy commence listore des papes de rome et de leurs constitutions. (Nominantur Sylvester Gregorius Gerbert.) 4. Histore de griseldis qui peut estre appelee le mireon des dames. 5. Cy sensient vne briefue recollection dexemples des vertueux fais des princes christiens contenans les quatre vertus cardinales. 6. Cy apres sensient vne meditation moult prouffitable. 7. Cy commence listore de la gent belgis que maintenant len nomme banay en haynau extraite en brief pour auoir congnoissance et memore de la fondation dicelle belges et de la premerame (?) domination dicelle. 8. Commence listore de gerard de roussillon.

141. (52. b. 3.)

Chart. s. XIV ex. aut s. XV in., f. 529, m. 2°, man. I, ligat. antiqua coriac., verus foliorum ordo: 1—143, 227—239, 144—226, 240—259; deest f. 1; inter f. 18 et 19, 28 et 29, 38 et 39, 135 et 136 quaedam interciderunt; pars folii 169 abscissa. Codex imaginibus pulchris abundat.

1. F. 2ª—8ᵇ. *(Index contentorum.)* — 2. F. 9ª—529ᵇ. *(Chronica mundi ab initio usque ad tempora Caroli Magni lingua germanica scripta.)* Inc.: „HErr Jhesu criste vogt himelischer herrschaft Got vnd kunig." Expl.: „Nach Constantino bas kaiser karel. (R.) Sanctus Lucas schreibt." Chronica haec auctoris incerti, verisimiliter Austriaci, in duas partes dividuntur. Pars prior (f. 9ª—444ª) de historia Judaeorum, gentium orientalium, Graecorum, Romanorum agit idque

hoc modo, ut libri s. scripturae veteris testamenti deinceps absolvantur et inter singulos historia profana ut „incidentia“ intericiatur. In parte altera (f. 445^b—529^b) sermo est de vita et morte salvatoris, de historia paparum usque ad Sergium I, de historia imperatorum usque ad Constantinum V. Cf. quae dixi de hoc codice apud Nagl-Zeidler, Deutsch-österr. Literaturgeschichte, Wien 1898, 320—321.

142. (52. b. 4.)

Membr. s. XIV, f. 196, 2°, man. II, ligat. antiqua lign. restaur. F. 196 tegumento post. adligatum est.

F. 1^a—196^a. *R. Incipit e[x]posicio in tercium quinquagenam Honorii solitarii.* Inc.: „Quatuor svnt genera prophecie.“ Expl.: „Sentencias autem esse sanctorum.“ Post commentationem psalmorum exponuntur cantica biblica, hymnus Ambrosianus, oratio dominica, symbolum apostolorum et Athanasianum. Fragmenta apud Pez, Thes. II 1, 95 sqq. et Migne, Patrol. lat. CLXXII 193 sq. solum typis expressa. De auctore, presbytero et scholastico s. XII ineunt., quem plerumque Augustodunensem adpellant, cf. Pez, Dissert. isag. in tom. II Thes. IV sqq.; Cruel 129 sqq.; Wattenbach, Deutschlands Geschichtsquellen II 230 sqq.; Diemer, Sitzungsber. der k. Akad. der Wissensch. XXVIII 148, 356 LV 287.

143. (52. b. 5.)

Membr. s. XIV, f. 337, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. antiphonarii s. XIV.

1. F. 1^a—4^a. *R. Incipit tabula ewangeliorum misse per circulum anni.* — 2. F. 5^a—337^b. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Concordancia ewangelistarum.* Inc.: „Qvatuor facies vni erant sicut trinitas personarum diuine essencie.“ Expl.: „Sollempnis translata est processio de ista ad illa.“ In singulis paginis binae columnae, quarum unam angustiorem textus evangelicus, alteram multo ampliorem commentarius obtinet.

144. (52. b. 6.)

Membr. s. XIII, f. 99, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ª (man. s. XV): „Iste liber est monasterii b. virginis alias scotorum wienne datus a quodam sacerdote Orate pro eo."

F. 1ª—99ᵇ. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) *Super Matheum lectura.* Prolog. inc.: „Svme tibi librum grandem .... Hec uerba que scripta sunt." Expl.: „Contrarietate conscripserunt." Opus inc.: „Liber generacionis etc. hic liber primo potest diuidi." Expl.: „Vbicunque duo vel tres fuerint congregati."

145. (52. b. 7.)

Membr. s. XIII, f. 91, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., f. 1ᵇ, 49ᵇ, 50ª, 50ᵇ, 65ª litterae initiales nitidissime exaratae, tegum. ant. a: 1. Transactionis alicuius tabulae, quas Christianus Pecherberger (?) „amptman und phleger der Schotten gut ze Wienn" anno 13.. conscripsit. 2. Fragm. s. XIII de re medica.

F. 1ª—91ª. *(Commentarii in Proverbia Salomonis, Ecclesiasten, librum Sapientiae cum textu sacro et glossa interlineari.)* 1. F. 1ª—49ᵇ. *R. Incipiunt parabole Salomonis.* Opus inc.: „Parabole grece latine similitudines quod uocabulum." Expl.: „Probante ac remunerante deo cui est honor et gloria." Praecedit prologus s. Hieronymi. — 2. F. 49ᵇ—64ᵇ. *R. Incipit liber ecclesiastes.* Opus inc.: „Jeronymus. Verba ecclesiastes filii dauid." Expl.: „Ad uoluptates hortari." Praecedit prologus s. Hieronymi. — 3. F. 64ᵇ—91ª. *R. Incipit liber sapiencie cum glosa.* Inc.: „Rabanus. Hunc librum ieronimus asserit non a salomone." Expl.: „Liberauit eos dominus." — F. 91ᵇ script. vacat.

146. (52. b. 8.)

Membr. s. XIV (1359), f. 115, 2°, man. I (Joannis de Budwicz), ligat. antiqua lign. restaur., litterae initiales rubrae et caeruleae, inter f. 20 et 21 nonnulla, inter f. 58 et 59 duo folia exsecta, multa folia dissecta.

F. 1ª script. vacat. — F. 1ᵇ—115ª. *R. Incipit prohemium Alexandri super Johannem.* Inc.: „[A]Micus sponsi qui

stat .... In quo quidem uerbo." Expl.: „Magister uester. Explicit prologus beati Jeronimi super Johannem expositus a fratre Alexandro de Alexandria de ordine fratrum Minorum : Sacre Theologie doctore precipuo deo gracias." Opus inc.: „In principio erat uerbum. Hoc ewangelium diuiditur in 4^{or} partes." Expl.: „Comprehendi fortasse non possent. Explicit liber Anno dom. Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo nono per manus Johannis de Budwicz in die decollacionis sancti Johannis Baptiste." F. 115^{b} script. vacat. Alexander de Alexandria, ordinis minorum generalis, 1314 Romae mortuus est. Cf. Fabr.-Mansi I 61, Wadding. Ann. ad a. 1313 sq.

147. (52. b. 9.)

Membr. s. XII/XIII, f. 141, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. 16^{a}, 17^{a}, 40^{b} etc. litterae initiales diligenter exaratae, in interior. tegum. partibus index et pennae probationes. De hoc cod. cf. Wattenbach, Archiv für ältere deutsche Gesch. X (1851) 592; Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90; Hüffer, Der heilige Bernard von Clairvaux, Münster 1886, I 109.

1. F. 1^{a}—3^{b}. *R. Passio sancti Potiti Martyris.* Inc.: „Matrona agathonis senatoris uxor." Expl.: „Regnante domino." Ed. AA. SS. Boll. 13. Jan. I 754—757. Cap. I in cod. deest. — 2. F. 4^{a}—15^{b}. *R. Incipit prologus in uita sancti Emundi (= Edmundi archiepiscopi Cantuariensis auctore Bertrando monasterii Pontiniacensis priore).* Inc.: „Excellentis ingenij et fecunde facundie oratores." Opus expl.: „Abstinencie nexibus alligauit. Explicit. Amen." Ed. Martene-Durand, Thes. nov. anecdot. III 1775—1826 et 1854—1855. Bertrandus ordinis cisterciensis ca. a. 1247 iussu abbatis sui vitam s. Edmundi conscripsit. Cf. Visch, Bibl. cisterc. 54. — 3. F. 16^{a}—39^{b}. *R. Incipit prefacio Sancti Berinhardi clareuallensis abbatis in vitam sancti Malachie episcopi.* Inc.: „Semper quidem opere precium fuit." Opus expl.: „Habeamus ducem tecum et cum ipso pariter regnaturi in secula seculorum amen." Ed. Maur. 1719, I 663 sqq. — 4. F. 40^{a}—105^{b}. *(Vita s. Bernardi abbatis Claraevallensis in V libris.)* R. *Incipit prologus domini Gvillelmi abbatis s. theodorici in uitam s. bern-*

hardi abbatis clareuallensis. Inc.: „Scripturus vitam serui tui.“ Expl.: „Propositum aggrediamur.“ *R. Incipit liber 1*[us] *de uita s. bernhardi abbatis.* Inc.: „BERNHARDVS castellione burgundie oppido oriundus.“ Expl.: „Superbiam humilitate.“ *R. Subscripcio precedentis operis quam Burchardus abbas balernensis apposuit.* Inc.: „Prescriptvm opus uoluminis huius.“ Expl.: „Preoccupato. Explicit liber 1[us].“ *R. Incipit prefacio hernaldi boneuallis abbatis in secundo uite eiusdem.* Inc.: „Virorum Illustrium gesta.“ Expl.: „Bonitas condonabit.“ *R. Incipit liber secundus.* Inc.: „Ea Tempestate honorius papa.“ Expl.: „Pacis desiderata serenitas.“ *R. Incipit liber tercius.* Inc.: „Innumeris quidem signis.“ Expl.: „Per pauca de multis.“ *R. Incipit liber IIII*[us] Inc.: „Sicvt Sermone super cantica canticorum.“ Expl.: „Omnia comprehendi.“ *R. Incipit liber V*[us]. Inc.: „Dvm Post tantos labores.“ Expl.: „De se uerba delectent.“ *R. Epistola eius ad arnaldum abbatem boneuallis qui ei quedam xenia mittens de eius ualetudine per nuncium fuerat sciscitatus.* Inc.: „Suscepimus caritatem uestram.“ Expl.: „Agnoscatis affectum.“ *(Continuatur liber quintus.)* Inc.: „Hoc exemplar epistole.“ Expl.: „Sicut et tu super omnia deus benedictus in secula. Amen. Explicit uita sancti bernhardi abbatis.“ Editiones vide apud Potthast, Wegweiser 629. — 5. F. 105[b]—108[a]. *R. De translacione s. qvirini martiris.* Inc.: „Post multa curricula temporum.“ Expl.: „Per sancti martiris sui intercessionem ihesus christus .... Amen.“ Non est translatio, quam ediderunt Martene-Durand III 1685 sqq. De s. Quirino vide Wetzer et Welte, X 694. — 6. F. 108[a]—115[b]. *(Vita s. Othmari abbatis.)* 1. F. 108[a]. *R. Incipit prologus (Walafridi Strabo) in miracula sancti othmari abbatis.* Inc.: „Finitis Duobus libellis.“ Expl.: „Segnis non erit.“ Ed. Monum. Germ. SS. II 40. — 2. F. 108[a]—110[b]. *R. Incipit liber de uirtutibus s. othmari abbatis.* Inc.: „Magnvm Miraculum quod in translacione sacri corporis.“ Expl.: „Iteratam fuisse sollerciam.“ Sunt capp. 9—17 vitae s. Othmari auctore Walafrido Strabo (ed. Monum. Germ. SS. II 44—47). — 3. F. 110[a]—115[b]. *(Ysonis de miraculis Othmari libri II.)* Inc.: „Cvm beati uiri corpusculum.“ Expl.:

„Relictoque sustentaculo sanus abscessit." Ed. Monum. Germ. SS. II 48—54. Lib. II c. 5 et 6 in cod. desunt. — 7. F. 115ᵇ—125ᵇ. *R. Incipit uita s. epyphanii episcopi.* Inc.: „Beatissimus pater noster epiphanius." Expl.: „Uitam mereantur obtinere perpetuam ad laudem et gloriam patris .... Amen." Multum discrepat ab illa, quam edidit Surius, Vit. SS. 12. Mai, 151—166. — 8. F. 125ᵇ—135ᵃ. *R. Incipit uita s. Udalrici episcopi.* Inc.: „Egregius christi confessor vdalricus." Expl.: „Ac multa infirmis parantur beneficia donante christi gracia qui uiuit .... Amen." Non concordat cum editionibus apud Potthast, Wegweiser 915 adlegatis. — 9. F. 135ᵃ—141ᵇ. *R. Incipit uita sancte marthe hospite christi.* Inc.: „Sancte ecclesie typum beata martha." Expl.: „Dedistis michi manducare quod ipse prestare dignetur .... Amen." Non inveniri potuit.

148. (52. b. 10.)

Membr. et chart. s. XIV, f. 228, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: „Epistolarum beatissimi Jeronimi secunda pars." F. a cap. et ad calc.: fragm. antiphonarii.

1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *(Index epistolarum s. Hieronymi in hoc cod. contentarum.)* — 2. F. 2ᵃ—2ᵇ. *(Index epistolarum eiusdem, quae „in antiquo libro" contentae fuerunt et in nostro chirographo non inveniuntur.)* — 3. F. 4ᵇ. *(Index epistolarum eiusdem, quae „possunt congrue et vtiliter in refectorio legi" et quae „legi possunt in exequiis fratrum nostrorum.")* — 4. F. 2ᵇ—4ᵃ. *(Epistolae s. Hieronymi ad Hedibiam fragm.)* Inc.: „IGnota wultu fidei michi ardore." Expl.: „Plenius dictum putamus." Ed. Venet. 1766, I 818—823. — 5. F. 5ᵃ—45ᵃ et 100ᵇ—206ᵃ. Ep. ad Damasum inc.: „ET factum est in anno." Ep. ad Rufinum expl.: „Qui possint figuratis laudibus delectari. *(R.) Expliciunt Epistole b. Jeronimi.*" Sunt autem ed. Venet. 1766, I epp. 1, 4—27, 30—32, 38—45, 47, 49, 52—57, 60, 61, 64, 67, 69—73, 75—77, 79, 81, 83, 84, 94, 97, 101—105, 107, 109—112, 115—118, 120, 124, 125, 127, 129, 140. Divisae sunt in duas partes epp. 18 (f. 5ᵃ—10ᵇ et 14ᵃ—15ᵇ), 55 (f. 41ᵃ—43ᵇ), 72 (f. 177ᵇ—

179^a et f. 185^a—185^b), 84 (f. 173^b—177^a), 117 (f. 168^a—171^a). Mancae sunt epp. 110 in initio (inc. f. 51^a: „Cvr itaque conor“ [c. 3]), 140 (inc. f. 192^b: „Frater karissime Cipriane scito prenoscens quia si scribatur extrema littera“, desunt in initio capp. 15). Spuriae sunt epp. ad Tyrasium (f. 88^a—96^b, ed. l. c. XI 2, 357 sqq.) et ad Oceanum (f. 100^b—102^b, ed. l. c. XI 2, 369 sqq.) — 6. F. 95^a—100^b. *R. Item Jeronimus aduersus vigilancium.* Inc.: „Mvlta in orbe monstra.“ Expl.: „Christi ministerio arbitrantur indignos.“ Ed. l. c. II 387 sqq. — 7. F. 206^b—228^a. *(Registrum materiarum.)* — F. 228^b script. vacat.

149. (52. b. 11.)

Membr. s. XIV, f. 168, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XV, litterae initiales diligenter exaratae.

1. F. 1^a. *(Bulla publicationis decretalium Gregorii IX cum glossa marginali.)* Inc.: „Gregorius .... [R]ex pacificus pia miseracione disposuit.“ Expl.: „Absque auc[toritate] se[dis] ap[ostolicae] speciali.“ Cf. Laurin, Introductio in corpus iuris canonici, Friburg. 1889, 140 sqq. — 2. F. 1^b. *(Symbolum.)* Inc.: „[F]irmiter credimus et simpliciter confitemur.“ Expl.: „Jhesus christus cuius ....“ Finis deest. — 3. F. 1^b—2^b. *(Adnotationes iuridicae.)* — 4. F. 3^a—165^b. *R. Incipit summa gaufredi supra ius canonicum.* Inc.: „Glosarum diuersitas · intelligenciam textus non numquam · obtenebrat.“ Expl.: „Malui repeti quam deesse. Explicit liber quintus · amen · Gloria Sit christo · de cuius munere sisto.“ De Galfredo vel Goffredo de Trano, ecclesiae Romanae subdiacono et Gregorii IX papae capellano, cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 88 sq. De hoc cod. cf. Schulte, Die Rechtshandschr. n. 93. — 4. F. 166^a—167^a et 168^a—168^b. *(Adnotationes iuridicae.)* — F. 167^b script. vacat.

150. (52. b. 12.)

Membr. s. XIII, f. 124, 2°, man. I, ligat. antiqua chart., post fol. 2 quaedam desunt, quorum loco quatuor fol. chart. s. XVI inserta;

argumentum hoc: „Forma Etlicher Aidts pflichten, wue die bey gericht gebreichig, sambt kurzer Verwahrnuss derselben Bedeittung, vnd Straff." In fine quinque fol. chart. script. vacant. Tegum. ant. b: „Ex libris Jos. Bonaventurae Franz J. U. D." F. 1ª: „Mariae Beatissimae Virginis Monasterio Vulgo Scotorum Viennae comparavit P. Amandus Perschl, emit III fl. in auctione Franziana."

F. 1ᵇ—214ᵇ. *(Expositio evangelii Lucae.)* Prologus inc.: „Lectorem obsecro studiose paginas recensentem." Textus sacer inc.: „. . . . tibi filium et uocabis nomen eius iohannem." Expositio inc.: „Singularis miraculi indicium quociens hominibus." Expl.: „Quando reuertatur a nvpciis." Tres columnae, quarum media textum evangelicum cum glossa interlineari exhibet.

151. (52. d. 2.)

Chart. s. XV, f. 247, 8°, man. XIII, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap. et ad calc.: fragm. breviarii, fol. chart. adligat. folio a cap.: 1. Index. 2. „Liber iste comparatus est tempore Jo[annis] abbatis oremus pro eo." 3. „Sebastianus peuntner ist das puech." F. 1ª: „Iste liber est monasterii b. virginis scotorum wienne. 1598." Folia nonnulla inter f. 172 et 173 et inter 199 et 200 exsecta.

1. F. 1ª—28ᵇ. *R. Opus Hugonis ad nouicios qualiter virtus acquiratur per disciplinam (= Hugonis de s. Victore de institutione novitiorum).* Inc.: „Qvia fratres largiente domino de vana conuersacione." Expl.: „Bonitatem orate vt vobis det deus Amen." In indice s. Bernardo attribuitur, adpositis tamen his verbis: „Alibi intitulatur hugo de institucione nouiciorum et verius quia non est stilus s. Bernhardi." Ed. Venet. 1588, II f. 15 sqq. — 2. F. 28ᵇ—102ª. *(Florum s. Bernardi sive exceptionum libri I—IV c. 12 auctore Guilielmo s. Martini Tornacensis monacho.)* Praecedunt versus:

„Par est in verbis odoriferis id opus herbis
Nempe gerit flores Bernhardi nobiliores."

Prologus inc.: „Cvm non essem alicui exercicio magnopere occupatus." Expl.: „Juxta se positas designavi." R. Incipit liber primus excepcionum collectarum de diuersis opusculis beati Bernhardi egregij abbatis clareualensis editus ab episcopo zeno (!) de eo quid deus est. Inc.: „Quid est deus."

Lib. IV c. 12 expl.: „Ad uomicum." Opus, quod Guilielmo seu Willermo s. Martini Tornacensis monacho (ca. a. 1240) a Mabillonio attribuitur (cf. Denis I 1083), in undecim libros dividitur. Secundum prologi verba agit lib. I de deo patre et filio et spiritu sancto, lib. II de homine et anima, lib. III de praelatis, lib. IV de clericis et monachis, lib. V de virtutibus, lib. VI de vitiis, lib. VII—X de quibusdam distinctionibus multum utilibus. Insuper adduntur lib. XI quaedam verba de beatissima virgine dei genitrice. Singulis libris tabula capitum praecedit. Editiones vide apud Fabr.-Mansi III 154. — 3. F. 102^b—103^b et f. 106. *(Additamenta ad flores b. Bernardi.)* Inc.: „De statu et conseruacione ecclesie." Expl.: „Amore suorum." — F. 104 et 105 script. vacant. — 4. F. 107^a—146^a. *R. Incipit tractatus perutilis Magistri dicti Magni Alberti de veris virtutibus in quo homo valde lucide invenire poterit quod scilicet sibi desit et qualis in consciencia sua sit.* Inc.: „Svnt quedam vicia que frequenter speciem virtutum pretendunt." Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia." Ed. Lugd. 1651, XXI. — 5. F. 146^b—154^b. *(Additamenta ad flores b. Bernardi.)* Inc.: „Cibus anime dei gracia dulcissimus." Expl.: „Nimiam emulacionem." — 6. F. 155^a—166^b. *R. Incipit prohemium de arte moriendi (Dominici Capranicae).* Inc.: „CVm de presentis exilii miseria." Opus expl.: „Ad perhennia gaudia pergat." Tractatus continet 1. laudem mortis et scientiam bene moriendi, 2. tentationes morientium, 3. interrogationes, 4. instructiones cum obsecrationibus, 5. exhortationes, 6. orationes dicendas super agonizantes. Cf. Fr. Falk, Die deutschen Sterbebüchlein, Cöln 1890, 24. — 7. F. 168^b—169^b. *(Exhortationes asceticae de mortis praeparatione.)* Sequitur bonum notabile doctorum in sentenciis. Inc.: „Diceres quomodo debet homo facere diligenciam." Expl.: „Vos autem expelli foras." — 8. F. 169^b. *Sequitur oracio de sancta trinitate.* Inc.: „Benedicat me imperialis maiestas." Expl.: „In exitu anime mee de corpore meo Amen." — 9. F. 169^b. *(Oratio.) Ad Mariam virginem.* Inc.: „O Maria virgo virginum." Expl.: „Et requiem sempiternam Amen." — 10. F. 169^b—172^b. *R. Sequuntur*

suppleciones ad librum octauum florum b. Bernhardi abbatis. Inc.: „Secundum interiorem hominem tria." Expl.: „Non possit." — F. 173 script. vacat. — 11. 174ᵃ—189ᵇ. *(Oratio luculenta praesidentis habita in concilio Basileensi nomine ecclesiae catholicae ad convertendum Bohemos.)* Inc.: „[L]Ocuturus pro publica populi christiani vtilitate." Expl.: „Quia meus populus catholicus in gloria est dei patris Ad quam gloriam .... Amen." Ed. Harduin. Acta concil. VIII 1540 sqq. — F. 190ᵃ—195ᵇ script. vacant. — F. 195ᵇ pennae probationes. — 12. F. 196ᵃ—199ᵃ. *R. Sermo de natiuitate domini.* Inc.: „Verbo caro factum est .... Venerabiles ac egregij viri etc. Cupiens aliquid coram dignis vestris reuerencijs." Expl.: „Quid est hoc quod nascituro domino." Finis deest. — F. 199ᵇ—200ᵃ script. vacant. — 13. F. 200ᵇ—211ᵃ. *(Scotensia.)* 1. F. 200ᵇ. *Epistola Joannis V abbatis Scotensis ad Andream cancellarium Alberti V ducis Austriae data, qua rogat, ut hic iura monasterii contra vexationes nobilium quorundam defendat. Basil. 12. Mai 1433.* — 2. F. 201ᵃ—202ᵇ. *Querela de iniuriis ab Henrico de Pottendorf commissis; petitur simul, ut concilium Basileense constituat commissarium, qui res inquirat et malefactorem puniat.* — 3. F. 202ᵇ—203ᵃ. *Rogatur, ut concilium supplicantibus Joanne abbate et conventu Scot. ab Alberto duce auxilium contra Henricum de Pottendorf petat.* — 4. F. 203ᵃ—203ᵇ. *Litterae concilii Basil. ad Albertum ducem datae, ut iura monasterii Scot. defendat, cum Joannes abbas, quem haec bulla „notabile membrum sancte synodi" adpellat, de vexationibus Henrici de Pottendorf et N. de Liechtenstein conquestus sit. Basil. 8. Mai 1433.* — 5. F. 203ᵇ. *Petit Joannes abbas, ut episcopus Patav. pro se alium abbatem ad concilium mittat, cum propter iniurias Henrici de Pottendorf in monasterio adesse debeat, simulque rogat, ut episcopus pecuniam ad negotia ordinis exsequenda necessariam ipsi comparet, cuius iam habeat penuriam. Basil. 8. Mai 1433.* — 6. F. 204ᵃ. *Epistola magistri Fleckel ad Andream cancellarium Alberti ducis, qua monasterio auxilium petitur, ne abbas, qui sit „in negocio reformacionis perutilis", domum redire debeat. Basil. 12. Mai 1433.* Cf. de epp. 1—6 Hauswirth 32. —

7. F. 204ᵃ—204ᵇ. *Epistola Nicolai praepositi ad s. Dorotheam Viennae et Martini professi conventus cleric. regul. in „Balthausen", qui a conventibus cleric. regul. dioec. Patav. deputati fuerant; Leonardo episcopo Patav. nuntiant se secundum conventionem anno elapso in arce episcopali „Ebersperg" habitam, in qua legati monasteriorum illorum electi essent, certam quidem pecuniae summam et postea additamentum a praeposito Claustroneoburg. accepisse. Ex quo tempore se nihil iam accepisse; quare se rogare, ut episcopus monasteria ad praestationes solvendas admoneat; secus quam primum a concilio sibi esse recedendum. Basil. 12. Jun. 1433.* — 8. F. 204ᵇ—205ᵃ. *Julianus cardinalis abbatibus Blasiensi et Scotensi atque fratri Joanni de Bolonia mandat, ut Sangallum se conferant, ubi dissensiones inter abbatem et conventum exortae sint, inque itinere abbatias Petridomum, Augiam maiorem, Stain visitent. Basil. 28. Mart. 1433.* Cf. Hauswirth 31. — 9. F. 205ᵇ. *Joannes abbas epistolam mittit abbati Weingartensi de Joanne Tod, sacerdote dioec. Constant., cui Eugenius IV parochiam abbati subditam promiserat, quam vero abbas caplano suo contulerat, rogans, ut illi parochiam Hochskirchensem pariter monasterio Weingartensi subditam conferat. Basil. 3. Jun. 1433.* — 10. F. 205ᵇ—206ᵃ. *Julianus cardinalis abbatibus Virczíliacensi et Scotensi mandat, ut in monasterium ad s. Blasium profecti res turbatas componant. Basil. 11. Mai 1433.* — 11. F. 206ᵃ. *Enumerantur taxae a monasteriis s. Benedicti dioec. Patav. pro concilio Basil. solvendae.* Cf. Hauswirth 32. — 12. F. 206ᵇ—207ᵇ. *Epistola Alberti ducis Basileam data „dem Abbt zu den schotten ze wyenn / maister heinrichen von kyczpühel probst dacz sand Andre ze frising / dem probst zw sand dorothee ze wyenn / maister thoman von haselpach / maister hannsen hymml in der heiligen geschrifft / maister mertten von walthausen / vnd maister kolman von Newnburg in geistlichen rechten lerern", qui a concilio petant, ut ipsi contra Bohemos auxilium mitteretur Austriam et Moraviam invasuros. „Geben zw wyenn / an mitichen nach vnser lieber frawen tag Natiuitatis Anno dom. etc. tricesimo tercio."* — 13. F. 207ᵇ. *Frater Christianus, conversus ord. s. Bened.,*

professus domus, quae dicebatur „zw dem alten Huse“ dioec. Patav., subditae abbati monasterii in Schuthera dioec. Argent., in hac domo regulam non accurate observari ideoque salutem animae suae periclitari exponit. Qua de causa ut domum strictioris observantiae ingredi sibi liceat ab abbate suo se petiisse; qua prece recusata adpellat concilium. — 14. F. 208[a]. *Joannes Armbruster, abbas monasterii in Schuthera, narrat se fratri Christiano supra commemorato permisisse, ut per tres annos in alio monasterio commoretur; semel tamen in anno abbati suo se praesentet. Mon. Schuther. 5. Sept. 1433.* — 15. F. 208[b]. *Julianus cardinalis fratri Christiano permittit, ut quodlibet monasterium ord. s. Bened. aut cisterc. reformatum ingrediatur. Basil. 28. Oct. 1433.* — 16. F. 208[b]—209[a]. *Joannes monachus monasterii s. Michaelis Mettensis ob iniurias ab abbate et priore sibi illatas rogat, ut aliud monasterium sibi ingredi liceat. Julianus cardinalis Joanni abbati Scot. mandat, ut monacho illi provideat. 1. Jan. 1434.* Cf. Hauswirth 31. — 17. F. 209[a]—209[b]. *Julianus cardinalis abbati Stainensi mandat, ut abbatem Petridomus, in cuius monasterio abbates s. Blasii et Scot. et prior s. Benigni de Divinione visitatores abusus multos invenerint, qui postea sublati non sint, ad instantem 1. Febr. ad concilium vocet. 8. Jan. 1434.* — 18. F. 209[b]—210[a]. *Diethelmus, abbas Petridomus, Joannem abbatem Scot. rogat, quam primum in abbatiam suam veniat, ut cognoscat, quomodo mandata visitatorum exsecutus sit; nuntiat Joannem Sulczberg, professum suum in rebus reformationis probatissimum, domum revocatum esse, ut res maturetur; Joannes abbas diem adventus indicet. Constant. 1444 die b. Agnetis.* — 19. F. 210[a]. *Diethelmus, abbas Petridomus, Joanni abbati Scot. epistolam mittit scribens se ex responso ad litteras supra allatas dato cognovisse, quam falso accusatus esset, atque rogat, ut quam primum Petridomum veniat. 1434 fer. VI post conversionem s. Pauli.* — 20. F. 210[a]—211[a]. *Joannes abbas abbati Mellic. nuntiat sese res in Petridomo in universum bene compositas repperisse; Diethelmum abbatem cupere, ut ad reformationem quam accuratissime instituendam duo fratres observantiae Mellic. veniant; quapropter abbas Mellic.*

alterum ex conventualibus suis et alterum virum idoneum monasterii Scot. Constantiam mittat. Basil. Febr. 1434. Cf. Hauswirth 31 sq. — F. 211ᵇ script. vacat. — 14. F. 212ᵃ—212ᵇ. *Episcopus Ebracensis ad concilium [Basileense].* Inc.: „Reuerendissimis in christo patribus . . . . litterarum vestrarum quas pridie.“ Expl.: „Et prosperare clemencia creatoris Scriptum londonie XXII die Julij (1432).“ Ad calcem: „Lecta in congregacione generali sacri concilii XII. Sept. Anno vt supra.“ Ed. Mansi, Concil. supplem. IV 323—324. — 15. F. 213ᵃ—225ᵇ. *Sequitur responsio sacri concilii basiliensis super duabus collacionibus ambasiatorum pape videlicet Colocensis et Tarentini Archiep. et primo ad Coloc. et Tarent. eisdem oblata in die septembris Anno domini M° CCCC° XXXII°.* Inc.: „Cogitanti huic sacre generali synodo in spiritu sancto legittime congregate.“ Expl.: „Et in futuro seculo uitam eternam donare dignetur Amen. Acta sunt hec tercia die septembris in generali congregacione sacri concilii Basiliensis Anno domini M° CCCC° 32°. Orate pro nobis dilectissimi patres.“ Ed. Harduin. Acta concil. VIII 1317 sqq. — 16. F. 225ᵇ et 212ᵃ. *Responsio regis Anglie oratoribus domini Eugenij pape quarti datum sub datis II° die Julij.* Inc.: „Beatissime pater . . . . V[estre] s[anctitatis] litterarum serie.“ Expl.: „Et noua opportuit consilia preparari beatitudinem vestram. Scriptum etc. II° die Julij.“ Ed. Mansi, Concil. supplem. V 159—160. — 17. F. 226ᵃ—237ᵇ. *(Continuatur Juliani cardinalis ad Eugenium IV epistola, cuius initium cod. 152[20] continet.)* Inc.: „Ipsi soli eligerent capitaneum.“ Expl.: „Cum consensu eorum qui hic sunt.“ — 18. F. 238ᵃ—247ᵃ. *(Fragmenta orationis Joannis de Ragusio habitae in concilio Basileensi de communione sub utraque specie.)* Inc.: „In nomine . . . . Reuerendissimi Reuerendique patres . . . . Post ualde utilem ac pernecessariam exhortacionem.“ Fragm. primum praebet initium orationis usque ad verba: „Querite faciem eius semper.“ Ed. Harduin. Acta conc. VIII 1655—1662. Fragm. alterum in his tantum consistit: „Hijs itaque humiliter presuppositis venio ad quartum et principale nostri actus presentis intentum videlicet ad responsionem articuli de communione

diuinissime eukaristie sub utraque specie Pro cuius rei execucione | proponitur questio sub tali verborum forma scilicet.“ Ed. l. c. VIII 1663. — F. 247[b] script. vacat.

152. (52. d. 3.)

Chart. s. XV, f. 278, 8°, man. ca. XXV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. iuridica. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur.

1. F. 1[a]. *(Index contentorum.)* — F. 1[b] et 2 script. vacant. — 2. F. 3[a]—25[b]. *Epistola venerabilis petri abbatis cluniacensis ad sanctum bernhardum super inproperacione rigoris ordinis sui non seruatj.* Inc.: „[Ve]ro meritis venerabili .... Diu est frater karissime ex quo bone conuersacionis.“ Expl.: „Ad invidie rubigiem confirmetur. Sit laus deo Explicit.“ Ed. Bibl. patr. Lugd. 1677, XXII 841—856. Petrus Mauricius Monboiserius cognomine Venerabilis 1122—1156 abbas nonus cluniacensis fuit. Cf. Fabr.-Mansi V 254; Cave II 210 sq. — F. 26 script. vacat. — 3. F. 27[a]—89[b]. *R. Incipit Explanacio constitucionum ordinis predicatorum (auctore Humberto de Romanis.)* Inc.: „EA que sub scripta sunt siue ad declaracionem.“ Expl.: „Quo ad quartum.“ In calce „tabula huius libelli“. Plura quam Quetif-Echard norunt codex continet, qui de fragmento tantum exiguo I 145 referunt. De auctore cf. cod. 68(7). — F. 42[b], 56[b], 57, 84[b], 85, 90[a]—92[a] script. vacant. — 4. F. 92[b]. Inc.: „Saluabitur innocens.“ Expl.: „Ex merito remuneratur. *Hec beatus gregorius in sexto decimo libro moralium super Job.*“ — F. 93 script. vacat. — 5. F. 94[a]—111[b]. *(Tractatus asceticus.)* Inc.: „SAncta trinitas pater filius et spiritus sanctus.“ Expl.: „Per penitenciam efficacissime reformari.“ — 6. F. 112[a]—112[b]. *Instrucciones date | vobis visitatoribus ordinis sancti benedicti quas nos Nicolaus cardinalis legatus propria manu subscripsimus et volumus quod in omni loco visitando legantur et ostendantur.* Inc.: „Volumus ut vos patres visitatores prout nobis datis dexteris promisistis.“ Expl.: „Que in ibi continentur Nicolaus Cardinalis legatus manu propria subscripsi.“ — F. 113—116 script. vacant. — 7. F. 117[a]—123[b]. (Inscriptio indicis:) *Tractatus do-*

mini auditoris (= Joannis de Palomar) de abstinencia a carnibus. Inc.: „Amantissimo patri domino Jo[anni] Abbati monasterii s. Marie ordinis s. benedicti Wienne scotorum vulgariter nuncupati Jo[annes] de palomar .... Cum primum v[estre] p[aternitatis] accepi noticiam.“ Expl.: „Sed eciam cuiuslibet melius sencientis. Deo gracias.“ Joannes de Palomar vel Polemar, archidiaconus Barcinonensis et Eugenii IV capellanus, concilio Basileensi interfuit ab anno 1431. Cf. Fabr.-Mansi IV 120; Hauswirth 32; Kropf 225 sq. — 8. F. 124ᵃ—125ᵃ. *Hostiensis in Summa de sentencia exco[mmunicacionum].* Inc.: „Casus excommunicacionis late sentencie primus cum quis incidit in heresim.“ Expl.: „Gravis.“ Auctor „summae Hostiensis“ est Henricus de Bartholomaeis sive de Segusia cardinalis Ostiensis, † 1271. Cf. Fabr.-Mansi III 225, ubi editiones invenias. — 9. F. 125ᵃ—126ᵃ. *Casus excommunicacionis late Sentencie in libro VI° numerati.* Inc.: „Primus est si aliquis Cardinalibus exeuntibus.“ Expl.: „Allegato in fine.“ — 10. F. 126ᵃ—127ᵃ. *Casus excommunicacionis ipso Jure In Clement. collecti.* Inc.: „Primus est contra violantes sequestrum.“ Expl.: „Sorores tercij ordinis.“ — 11. F. 127ᵇ. *Casus irregularitatis.* Inc.: „Irregularis est quicumque celebrat.“ Expl.: „Est irregularis.“ — 12. F. 128ᵃ—129ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Modus citandi et excommunicandi et absoluendi.* Inc.: „Quesivit a me p[aternitas] v[estra] qualiter abbas posset et deberet in monachum suum excommunicacionis ferre sentenciam.“ Expl.: „Et sancte dei ecclesie sacramentis In nomine .... Amen.“ In indice iste tractatus sicuti casus excommunicationis supra nominati Joanni de Polemar attribuuntur. — 13. F. 130ᵃ—138ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus magistri nicolai dinkelspühel de abstinencia a carnibus monachorum ordinis sancti benedicti.* Inc.: „INter tres articulos per aliquos prelatos Reverendo in christo patri ac domino domino leonhardo pataviensi Episcopo oblatos principalis fuit de esu carnium.“ Expl.: „Per apostolicos concessa vt claret ex supradictis.“ Apud Aschbach mentio non fit. — 14. F. 139ᵃ. *Constitucio benedictina (de carnium abstinentia).* Inc.: „Verum quia ad salutis profectum tenditur.“ Expl.: „Ad melius et

plenius exhibendum.“ — 15. F. 139ᵇ—141ᵇ. *De esu carnium (declarationes ad constitutiones nigrorum monachorum).* Inc.: „In prologo constitucionum nigrorum monachorum et Benedicti XII. sic habetur.“ Expl.: „Dispensare quod primum est.“ — 16. F. 141ᵇ—142ᵇ. *De proprietate talem ponit Humpertus (de Romanis) distinccionem super capitulum regule.* Inc.: „Vtrum prelatus potest dispensare cum subdito suo religioso.“ Expl.: „Omnia communia hec ille.“ — 17. F. 142ᵇ—145ᵃ. *Ex quodam tractatu (Casparis de Maiselstein) vtrum persona monastica vir siue mulier possit habere proprietatem rerum temporalium.* Inc.: „Personam aliquam habere proprietatem.“ Expl.: „Fuisse hodie cernimus. Diffinicio domini Casparis Maisselstain super materiam proprietatis monachorum Anno XX.“ Caspar de Maiselstein a. 1400 rector universitatis Viennensis et infra annos 1408—1424 decanus facultatis iuridicae, postea praepositus Sanhippolitensis 1456 obiit. Cf. Aschbach 474 sq. — 18. F. 145ᵃ—146ᵃ. *Tituli capitulorum constitucionum benedicti papae XII secundum ordinem alphabeti* .... De constitutione, quae „Benedictina“ dicebatur, cf. Heimbucher, Die Orden und Kongregationen der kath. Kirche, Paderborn 1896, I 139 sq. — F. 146ᵇ script. vacat. — 19. F. 147ᵃ—152ᵇ. *Sequitur littera domini Juliani cardinalis etc. Ad dominum Eugenium papam 4ᵗᵘᵐ 1432°.* Inc.: „Beatissime pater .... Iam nunc vniuersus cognoscet orbis.“ Expl.: „Requirendo | Basilee die 6. Junij 1432.“ De argumento et editione cf. Denis II 2251 sq. — 20. F. 152ᵇ—153ᵇ. *Sequitur alia littera domini Juliani etc. ut supra Ad Eugenium papam 4ᵗᵘᵐ 1432°.* „Beatissime pater post deuota pedum oscula.“ Expl.: „Secum adesse sed ....“ Continuatio epistolae invenitur in cod. 151 (17). — 21. F. 154ᵃ—162ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Sermo (Joannis de Spira?) in visitacione factus.* „Inc.: „[E]Cce nos reliquimus omnia Math. 19. Hec sunt verba apostolice cetus.“ Expl.: „Erit eis cor vnum et anima vna.“ Cf. Kropf 292. — 22. F. 162ᵃ—162ᵇ. *(Initium sermonis alterius in visitatione habiti, qui tamen f. 175ᵃ—180ᵃ totus exhibetur.)* Inc.: „Hora est nos scribit apostolus ad Rom. 2.“ Expl.: „Professi sunt.“ — 23. F. 163ᵃ—163ᵇ.

(Mandatum Leonardi episcopi dioec. Patav. ad Erhardum Althae inferioris, Joannem abbatem Scot., Thomam priorem Lambacensem, Heinricum Feuchter baccalaureum in decretis et rectorem parochialis ecclesiae in „Cisterstorff“, ut monasteria virorum et mulierum ordinis s. Benedicti visitent et in capite et in membris reforment.) Inc.: „Leonardus .... Quamvis iuxta credite nostre.“ Expl.: „Non in merito commendare Datum wyenne sexta die Mensis Junij Anno domini Millesimo Quadringentesimo Trigesimo quinto.“ — 24. F. 164ᵃ—168ᵃ. *Copia Carte (visitationis) monasterii in Seyttensteten.* Inc.: „In nomine domini amen Jesus christus in domo militantis ecclesie.“ Expl.: „Duximus roborare Datum ibidem in Seytansteten vicesima secunda Mensis februarij Anno domini Millesimo Quadringentesimo Decimo nono.“ Visitatores nominantur: Angelus abbas Runensis, Leonardus prior Gemnicensis, Petrus prior et Joannes professus monasterii Mellicensis. — 25. F. 168ᵇ. *(Cartae visitationis monasterii Garstensis fragmentum.)* Inc.: „In nomine domini Amen | Hoc mare magnum et spaciosum.“ Expl.: „Nos igitur fratres ut supra precise.“ — 26. F. 169ᵃ—172ᵇ. *R. Incipit tabula super exposicionem regule beati augustini episcopi quam exposicionem frater humbertus magister ordinis ad vtilitatem et peticionem fratrum ordinis predicatorum compilavit.* Cf. Quetif-Echard I 145. — F. 173—174 script. vacant. — 27. F. 175ᵃ—180ᵃ. *R. Sermo pro uisitacione religiosorum.* Inc.: „Hora est .... Scribit apostolus ad rom. II et allegat beatus pater benedictus in principio regule Quamuis sompnus.“ Expl.: „In certa expectacione future glorie | quam nobis omnibus .... Amen.“ Merita Alberti V ducis de reformatione monasteriorum commemorantur. — F. 180ᵇ script. vacant. — 28. F. 181ᵃ—184ᵃ. *R. Incipit karta Visitacionis (monasterii s. Dorotheae Viennae).* Inc.: „[In] Nomine domini Amen | Nos fratres Nicolaus Et Johannes in Melkch et in Altha inferiori abbates Ordinis sancti benedicti.“ Expl.: „Communire Datum in dicto monasterio sancte dorothe Wine vicesima die mensis aprilis Anno domini Millesimo Quadringentesimo vicesimo primo.“ — F. 184ᵇ script. vacat. — 29. F. 185ᵃ—192ᵇ. *In nomine .... Incipit modus*

visitandi Monasteria. Inc.: „Primo postquam visitatores ad locum visitandum peruenerint.“ Expl.: „Ad abbatem pertinet et ad Monasterium.“ Alia manus addidit f. 193ª: *Item De prouidencia visitatoris in futuris.* Inc.: „Primo de superflua familia.“ Expl.: „Suspicionis occasio.“ — F. 193ᵇ—194ᵇ script. vacant. — 30. F. 195ª—203ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Modus agendorum in visitacione facta inquisicione.* Inc.: „In visitandis Monasteriis.“ Interrogationes, quae fiunt de proprietate, officio divino, silentio, vigiliis, conversis, priore vel decano, cellerario, monialibus, castitate, ieiuniis, oboedientia aliisque rebus f. 199ª expl.: „Sint religiosi.“ F. 199ᵇ—203ᵇ: *(Formulae ulterius in visitatione procedendi v. g. forma renuntiationis perfectionis depositionis abbatis etc.)* Inc.: „Completo examine.“ Expl.: „Ferculorum visitatorum.“ — F. 204 script. vacat. — 31. F. 205ª—213ᵇ. *Epistola Magistri Nicolai vener de casibus excommunicacionum religiosorum.* Inc.: „Venerabili in christo patri . . . . domino sifrido abbati monasterii in elwangen ordinis s. benedicti Augustens. dioc. Sedi apostolice immediate subiecti sacri romani imperij principi religioso humilis frater nicolaus vener professus monasterii in lorch ordinis et dioc. eorumdem officialis augustens . . . . Quoniam ut ait in regula nostra.“ Expl.: „Attribuatur soli deo | Cui sit . . . . Amen.

Hec scripta texuit quidam sorditate grauatus
Qui monachos amat ad hoc caritate vocatus.“

De auctore nil reperiri potuit. — 32. F. 214ª—217ª. *Differencia cuiusdam fratris de specu sancti benedicti de Austria de sancto lamberto.* Inc.: „Desiderasti a me dilectissime in vltima propositi mei manifestacione omnem ordinem euentuum meorum tibi quantocius declarare.“ Expl.: „Non diffidas Scriptum in specu sancti benedicti Anno dom. Millesimo CCCC° die idus Juny amen.“ Epistola haec de commoratione monachi cuiusdam monasterii s. Lamberti in monasterio Sublacensi refert. — 33. F. 217ª—217ᵇ. *(Epistola quaedam, cuius argumentum verba haec continent: „Si aliquis scolarium in vestra schola existeret qui seculo renunciare et deo seruire desideraret qui saltem abilis in cantu . . . . illum nobis dirigere*

possetis.) Inc.: „Salutacione." Expl.: „Omni hora amen." — 34. F. 217^b—218^a. *(Epistola ad medicum quendam, qua consilia ac remedia contra infirmitatem petuntur.)* Inc.: „Promissis omnibus." Expl.: „Suo speciali amico vescere in omnibus." — F. 218^b script. vacat. — 35. F. 219^a—232^b. (Inscriptio indicis:) *Carta quedam missa ad concilium basiliense declarans quod non sit possibile reformare monasteria ad tria substancialia dimissis accidentalibus et modus reformandi.* Inc.: „Reuerendissimi reuerendique patres ac domini prestantissimi dignentur." Expl.: „De vniformitate diuini officij assignatis." — 36. F. 233^a—243^b. (Inscriptio indicis:) *Haynricus de Hassia super pater noster et aue maria.* Epistola ad Echardum episcopum Vormatiensem inc.: „Reuerendo in christo patri ac domino Echardo episcopo Wormaciensi .... Diuina sapiencia rebus omnibus." Expl.: „Vestra dignacio veneranda." R. Incipit prologus in tractatum eximij doctoris Magistri heinrici de hassia super pater noster et Aue maria. Inc.: „Dei filius ihesus christus ymago patris." Opus expl.: „Mortalibus exhibite diuine miseracionis Et sic est finis huius." Editiones vide apud Hain II 1 p. 9 sq. n. 8389—8395. — F. 244—245 script. vacant. — 37. F. 246^a—257^a. *R. Incipit tractatus pervtilis (Dominici Capranicae) de arte moriendi.* Inc.: „Cvm de presentis exilii miseria." Expl.: „In tuo conspectu gaudeat in eternum Qui viuis. (R.) Explicit tractatus de arte moriendi Orate pro scriptore quamquam negligente et scribere nesciente." Cf. cod. 151 (n. 6). — 38. F. 257^b—258^a. Inc.: „Ego frater indignus nomine." Expl.: „In futuro iudicio | Amen. *(R.) Explicit tractatus alius de agone."* — F. 258^b script. vacat. — 39. F. 259^a—265^a. *Proposicio facta per Reuerendissimum in christo dominum Julianum cardinalem apostolice sedis legatum in Concilio Basiliensi ante recessum ab eodem.* Inc.: „Diu ac sepe Reuerendissimi patres et scriptis et verbis Reuerendissimus dominus Cardinalis sancti petri et ego." Expl.: „Michi iubere dignate fuerint. Laus deo." Cf. Denis II 2310. — 40. F. 265^b. *(Decretum concilii Basileensis [sess. VIII], quod unicum debet esse concilium.)* Inc.: „Sicut vnica est ecclesia sancta katholica."

Expl.: „Metropolitane ecclesie fuerint libere disponatur.“ Ed. Harduin. Acta concil. VIII 1142. — 41. F. 266ᵃ—268ᵇ. *(Conclusiones de schismate.)* Inc.: „Quedam per me alias fundamentaliter posita.“ Expl.: „Impediunt intersecant et confundunt.“ — F. 269—270 script. vacant. — 42. F. 271ᵃ—274ᵇ. *(Epistola autographa, sicuti videtur, Joannis de Spira ad Joannem abbatem Scotensem commorantem in concilio Basileensi de reformatione monasteriorum, imprimis de carnium esu.)* Inc.: „Venerabilis in christo pater. Nouiter uenerunt nobis tres littere per vos scripti.“ Expl.: „Non poteram iterum scribere propter alias occupaciones meas | Datum in mellico in crastino beati andree apostoli Anno dom. MCCCCXXXIII frater Johannes vocatus de Spira.“ De Joanne de Spira, professo Mellicensi, cf. Kropf 256 sqq., qui tamen epistolam hanc non novit. — 43. F. 275ᵃ—277ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Tabula capitulorum libri apiarii.* De Apiario cf. Cruel 456. — F. 277ᵇ—278ᵇ script. vacant.

153. (52. d. 4.)

Chart. s. XV (ca. 1441), f. 364, 8°, man. X, ligat. antiqua lign. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur.

1. F. 1ᵃ—20ᵇ. *R. Incipit confessionale de 7 peccatis mortalibus (Nicolai de Dünkelspühel).* Inc.: „SEcundum magistrum et doctores in quarto distinccione 16.“ Expl.: „Benefactoribus vivis et defunctis preces fundere neglexerit.“ Ed. Argent. 1516, f. 146ᵃ sqq. — 2. F. 21ᵃ—32ᵇ. *(Liber primus de imitatione Christi.)* R. Cap. primum de imitacione christi et contemptu omnium vanitatum mundi. Inc.: „[Q]vi sequitur me .... Hec sunt verba christi.“ Expl.: „Quod sollicicior esses ad spiritualem profectum. Explicit tractatus de spirituali profectu.“ Ordo capitum: 1, 12—25, 2—6. — 3. F. 32ᵇ—40ᵇ. *R. Incipit tractatus Bonauenture de quinque festiuitatibus domini nostri ihesu christi secundum fuerat puer.* Inc.: „[C]Vm secundum virorum venerabilium quos in ecclesia.“ Expl.: „Beate fruicionis dulcedinem renasci Quam nobis conconcedat .... Amen.“ Ed. Venet. 1756, XIII 1 sqq. —

4. F. 40ᵇ—41ᵃ. *(Registrum capitum tractatuum sequentium.)* — 5. F. 41ᵃ—67ᵃ. *Incipit tractatus de vita contemplativa et activa magistri henrici de bittenueld sacre theologie professoris.* Inc.: „[I]llustrissime ac serenissime in christo | domine domine hedwigi diuini respectus intuitu regine polonie fr. hainricus de bittenwelt ordinis predicatorum sacre theologie professor minimus .... Cum vestre serenitatis diligencia." Expl.: „Et in hoc primus gradus terminatur." — 6. F. 67ᵃ—84ᵇ. *Tractatus secundus (eiusdem) in quo agitur de modo volandi ad patriam et actu scilicet contemplandi.* Inc.: „[R]Estat nunc dicere de actu contemplandi." Expl.: „In secunda secunde de contemplacione." — 7. F. 84ᵇ—92ᵇ. *(Tractatus tertius eiusdem de fructibus contemplationis.)* Inc.: „Restat nunc videre siue dicere." Expl.: „Viuit in me christus qui est in secula seculorum benedictus Amen Finitus Anno 1441." De auctore nihil inveniri potuit. — F. 93—96 script. vacant. — 8. F. 93ᵃ—103ᵃ. *R. Collacio Magistri vrbani (de Mellico?) de natiuitate Marie virginis.* Inc.: „Adest nobis dilectissimi ut inquid (!) beatus augustinus." Expl.: „Creatorem videre ceperit Ad cuius visionem nos ipse perducat .... Amen." — 9. F. 103ᵃ—109ᵇ. *R. Collacio De s. gregorio papa.* Inc.: „In nomine .... Negociamini dum venio .... Beatus gregorius doctor ecclesie iustissimus." Expl.: „Hanc vitam perfruicionem Quod ipse .... Amen." — 10. F. 109ᵇ—116ᵃ. *(Collatio de Maria Magdalena.)* Inc.: „[R]Ogabat ihesum .... Quot omnis terra plena sit." Expl.: „Secundum vero est peccatum ex dictis." — 11. F. 116ᵃ—124ᵇ. *R. Sermo magistri Johannis geüss de sancta maria Magdalena.* Inc.: „[E]Cce mulier .... In quibus verbis s. Lucas ewangelista." Expl.: „Vbi cum ipsa et omnibus sanctis laudare mereamur christum dominum .... Amen." Joh. Geuss vel Gews de Teining, universitatis Viennensis doctor et rector (1427 et 1437), obiit 1440. Cf. Aschbach 452; Denis I 2585. — 12. F. 124ᵇ—129ᵇ. (Titulus in margine infimo legitur:) *In die cene domini sermo magistri Jodoci de helbrunna post mandatum fratrum.* Inc.: „[E]Xemplum enim dedi vobis .... Ewangelium quod iam lectum est scilicet ante diem festum

pasce." Expl.: „Et exemplis sanctissimis perducere et dirigere dignetur magister et dominus noster ihesus christus in secula benedictus Amen." De auctore cf. cod. 20. — 13. F. 129ᵇ—135ᵃ. *R. Alius Sermo M[agistri] Jodoci de helprunna de eodem.* Inc.: „SErmo dominicus qui in parte lectus est." Expl.: „Erigat dominus noster ihesus christus in secula benedictus Amen." — 14. F. 135ᵃ—141ᵇ. (Inscriptio in margine infimo legitur:) *Sermo tercius (de eodem) magistri Jodoci de helbrunna post mandatum fratrum.* Inc.: „Ewangelium quod iam lectum est scilicet ante diem festum pasce." Expl.: „In omni benedictione spirituali in celestibus ad ephes. primo Qui cum patre .... Amen." — 15. F. 141ᵇ—150ᵃ. *(Sermo eiusdem? de eodem.)* Inc.: „[H]Ec locutus sum vobis .... Reuerendi honorandique patres domini ac fratres in christo ihesu diligendi | Salvator noster hodie." Expl.: „Proprio sangwine mercatus est dominus noster .... Amen." — 16. F. 150ᵃ—159ᵃ. *(Sermo eiusdem? de eodem.)* Inc.: „[D]Iscite a me .... Hodie cene dominice festum." Expl.: „Magister omnium virtutum ihesus christus .... Amen." — F. 159ᵇ—168ᵇ script. vacant. — 17. F. 169ᵃ—189ᵇ. *(Sermones quatuor de caritate.)* Primus sermo inc.: „[D]Eus caritas est .... Cum secundum augustinum nichil predicetur dulcius." Sermo ult. expl.: „Percipere mereamur Quod nobis .... Amen." — F. 190—192 script. vacant. — 18. F. 193ᵃ—197ᵃ. *R. Collacio de VII donis spiritus sancti.* Inc.: „In nomine patris .... Et requiescet super eum .... Reuerende pater ac ceteri patres et fratres dilectissimi Quamuis ut ayt bernardus." Expl.: „Pascendo conuiuium parat Ad quod nos .... Amen." — 19. F. 197ᵃ—202ᵇ. *R. Collacio in die s. laurencij.* Inc.: „[L]Aurencius bonum opus operatus est etc. Verba sunt ecclesie." Expl.: „Omnia concorditer faciamus Quod nobis .... Amen." — 20. F. 202ᵇ—209ᵃ. *R. Collacio in die Ascensionis domini* (alia manu:) *Thome de hasel[bach].* Inc.: „[P]Rimum quidem sermonem .... Christus dominus post passionem suam." Expl.: „In faciem eius aspiciunt." — 21. F. 209ᵃ—213ᵇ. *(Sermo de eodem.)* Inc.: „Recumbentibus vndecim discipulis .... Quanta sit presens festiuitas." Expl.: „Ipse

quoque semper sit nobiscum." — 22. F. 213ᵇ—219ᵇ. (Inscriptio in margine infimo legitur:) *Sermo in die penthecostes M[agistri] T[home] de haselpach.* Inc.: „[S]I quis diligit me .... Non solum scripture veteris." Expl.: „Hic per graciam et in futuro per gloriam Quod nobis .... Amen." — 23. F. 219ᵇ —225ᵃ. *(Sermo in dominicam Trinitatis.)* Inc.: „[F]Aciamus hominem .... Licet diuinarum personarum dignitas." Expl.: „Et non videtur Ad quam visionem .... Amen." — 24. F. 225ᵃ —241ᵃ. *(Sermo in diem pentecostes.)* Inc.: „[C]Vm complerentur dies .... In quibus verbis sanctus lucas tangit visibilem missionem." Expl.: „Per infusionem spiritus sancti sunt vnite Ad quam vnionem .... Amen." — 25. F. 241ᵃ—249ᵃ. *(Sermo de eodem.)* Inc.: „In nomine .... Hodierna celestis gracie spiritus grata festiuitas." Expl.: „Per infinita et indefessa atque in mortalia seculorum secula Amen." — 26. F. 249ᵃ —252ᵃ. *(Sermo de eodem.)* Inc.: „[S]piritus domini .... Celeberrimi p[atres] doctores prefulgidi." Expl.: „Si enim ita est ...." Finis deest. — F. 252ᵇ script. vacat. — 27. F. 253ᵃ—259ᵇ. *In nomine .... Incipit modus visitandi monasteria.* Inc.: „Primo postquam visitatores ad locum visitandum peruenerint." Expl.: „Ad Abbatem pertinet et ad monasterium." Cf. cod. 152(29). — F. 260ᵃ script. vacat. — 28. F. 260ᵇ—270ᵃ. *(Modus interrogandi et procedendi in visitandis monasteriis.)* Inc.: „In visitandis monasteriis." Expl.: „Ferculorum visitatorum." Cf. cod. 152(30). — F. 270ᵇ script. vacant. — 29. F. 271ᵃ—272ᵇ. *(Enumerantur casus, in quibus abbas dispensare potest.)* Inc.: „Abbas quovis potest cum monacho multipliciter dispensare." Expl.: „In alio monasterio ordinem recepit." — 30. F. 273ᵃ—295ᵃ. *Jacobi de wela Tractatus de penitencia.* Inc.: „CIrca materiam de penitencia considerandum est quod secundum Magistrum sentenciarum." Expl.: „Et manebit peccator foris cum sua voce conuiua Et sic est finis operis laus deo." De auctore nihil inveniri potuit. — 31. F. 295ᵃ—296ᵇ. *(Speculum confessionis et exhortationes, quae spectant ad poenitentiam.)* Inc.: „Peccata obmissionis sunt hec." Expl.: „Se preparat et disponat." — 32. F. 297ᵃ—308ᵃ. *Incipit prologus (in vitam) beati Judoci*

confessoris. Inc.: „Speciosum virtutis speculum nostris apponit oculis.“ Expl.: „Dilucida patefiat.“ Opus inc.: „Judocum confessorem magnificum brittania genuit.“ Expl.: „Et tandem uitam eternam habeatis per ipsum cui est .... Amen.“ Sequitur enumeratio festivitatum et officium b. Judoci. — F. 308ᵇ script. vacat. — 33. F. 309ᵃ—312ᵃ. *(Orationes ad dominum.)* Inc.: „Adoramus te christe rex glorie.“ Expl.: „Manuum pedum et lateris sangwinem effundentem.“ — 34. F. 314ᵇ—317ᵇ, 312ᵇ—314ᵃ, 318ᵃ—340ᵃ. *(Tractatus theologici de gaudiis sanctorum, de peccatis, de excommunicatione, de dispensatione.)* Inc.: „Quatuor sunt in genere de quibus gaudent et gaudebunt sancti.“ Expl.: „Uota subditorum sic mutare dispensare relaxare.“ — 35. F. 340ᵇ—347ᵃ. *(Joannis Gerson tractatus de praeparatione ad missam et pollutione nocturna fragmentum.)* Inc.: „[D]vbitatum est apud me frequenter et diu.“ Expl.: „Audebimus ostendere Caueamus ne pocius ....“ Deest pars considerationis IX et consideratio X. Ed. Hag. 1728, III 328 sqq. — F. 347ᵇ et 348ᵃ script. vacant. — 36. F. 348ᵇ—350ᵃ. *(Adnotationes de regulae s. Benedicti capp. 21—31.)* Inc.: „Sex sunt in decano requirenda.“ Expl.: „Pregustacione.“ — 37. F. 350ᵇ—352ᵃ. *(Excerptum ex Guilielmo Parisiensi.)* Inc.: „Non est possibile veram esse misericordiam.“ Expl.: „Est misericordia tua.“ — F. 352ᵇ—356ᵃ script. vacant. — 38. F. 356ᵇ. *(Excerptum de ratione humana.)* Inc.: „Nota bonum hominis est.“ Expl.: „Alie virtutes.“ — 39. F. 357ᵃ—364ᵇ. *(Tractatus de regula s. Benedicti.)* Inc.: „Regula sancti benedicti | omni homini proponitur imponitur autem nulli.“ Expl.: „Deinde peccatoribus.“

154. (52. d. 5.)

Membr. s. XIV, f. 172, 8°, man. II, ligat. rec. chart. F. 1ᵃ: oratio germanice scripta. F. 3ᵃ: „Iste liber est monasterij sancti lamperti Loco illius libri reliquit pater noster eis vnam bonam ladulam cum duabus seris tempore visitacionis.“ Adligatum est confessionale Antonii de Butrio ed. 1486 s. l. et typ.

1. F. 1ᵇ—2ᵇ et 171ᵃ—172ᵃ. *(Registrum.)* — 2. F. 3ᵃ—170ᵇ. *(Summa septem donorum spiritus sancti.)* Inc.: „Qvo-

niam multi subtiliter et utiliter elaborauerunt.“ Expl.: „Primo in in munitate.“ Cf. cod. 51 (3).

155. (52. d. 6.)

Chart. ex s. XI vel in. s. XII, f. 103, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 103ᵃ: „Wolff Schonlin“ (prior possessor?), f. 1ᵃ, 23ᵇ, 31ᵇ, 32ᵃ, 40ᵇ, 51ᵇ, 61ᵇ, 63ᵃ, 72ᵃ litterae initiales cum pulchris ornamentis, praeterea multae aliae litterae capitulares.

F. 1ᵃ—103ᵇ. *(Psalterium, cantica, hymnus Ambros., oratio dominica, symbolum Nicaen. et Athanas., litaniae.)* Ps. 25 et psalmi 26 vv. 1—6 desunt.

156. (52. d. 7.)

Membr. s. XIV, f. 358, 4°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—202ᵇ. *R. Incipiunt sermones de dominicis per circulum anni fratris ch[unradi] de saxonia de ordine fratrum minorum.* In aduentu domini sermo primus. Inc.: „EMitte manum tuam de alto. Ecce karissimi sicut navfragi in medio fluctuum.“ Expl.: „Quando nulli instabilitati subiecta erit. (R.) explicit chunradus.“ Cf. Fabr.-Mansi I 419. — 2. F. 202ᵇ —205ᵃ. *R. Incipit tabula super sermones de tempore.* In fine: „Explicit tabula fratris chunradi de saxonia super sermones de tempore.“ — F. 205ᵇ—206ᵇ script. vacant. — 3. F. 207ᵃ—278ᵇ. *R. Incipit chunradinus de sanctis.* In festo sancti Andree apostoli sermo primus. Inc.: „Extendam palmas meas .... Hoc uerbum Moysi (!) beatus andreas potuit dicere.“ Expl.: „Statim aperte sunt aures eius.“ — 4. F. 278ᵇ —280ᵃ. *R. Incipit tabula super sermones ch[unradi] de sanctis.* — 5. F. 280ᵃ—315ᵃ. *R. Incipit commune sanctorum Chunradini per repetitos sermones sanctorum.* Inc.: „[D]vodecim fratres uno patre .... Duodecim fratres sunt XII apostoli.“ Expl.: „Nobis ergo bene preesse concedat qui cum patre .... Amen.“ Sermonibus exaratis „themata“ in usum praedicatorum adduntur. Sermones de sanctis iam f. 306ᵇ ita desinunt: „Sermonum septimus.“ F. 306ᵇ—315ᵃ sermones hi sequuntur: 1. *Sermones Tres ad religiosos.* Primus inc.:

„Omnia honeste .... Ad hoc karissimi nos deus uocauit.“ Tertius expl.: „Merito ergo hoc patimur.“ 2. *Sermo ad sacerdotes.* Inc.: „Tollat sacerdos .... Archa est ecclesia.“ Expl.: „Domus roboratur.“ 3. *Sermones duo ad prelatos.* Prior inc.: „Qvi maior est .... Saluator noster ihesus.“ Alter expl.: „Nobis ergo bene preesse concedat .... Amen.“ — 6. F. 315ª—355ª. *R. Incipit speculum (Conradi de Saxonia? Bonaventurae?) virginis gloriose Marie.* Inc.: „Qvoniam ut ait Jeronimus nulli dubium est.“ Expl.: „Qui cum patre .... Amen.“ — 7. F. 355ª—356ª. *R. Incipit tabula super speculum virginis gloriose.* De hoc opusculo, quod exstat inter opp. s. Bonaventurae ed. Venet. 1756, XIII 261 sqq., cf. Denis II 430. — 8. F. 356ᵇ—358ᵇ. *R. Incipit tabula super sermones fratris ch[unradi] per totam quadragesimam.* — 9. F. 358ᵇ. *(Oratio.) Bernhardus.* Inc.: „O bone ihesu quam dulcissimus lectus.“ Expl.: „Mortuum suscitare.“ — 10. F. 358ᵇ. *(Versus de casibus reservatis.)* R. De hiis non potest absolvere simplex sacerdos. Inc.: „Deditus usuris faciens incendia testis.“ Expl.: „Raptor presbytero nequit a simplice solui.“ — 11. F. 358ᵇ. *(Versus de die dominica.)* Inc.: „Salue festa dies qui uulnera nostra cohaeres.“ Expl.: „Latro dulce tamen cum christo suscipit Amen.“ Sequitur excerptum brevissimum ex s. Bernardo.

157. (52. d. 8.)

Membr. s. XIV, f. 151, 8°, man. I, ligat. antiqua coriac., ante f. 89 unum excissum, multae initiales, imagines: f. 25ª annuntiatio B. M. V., f. 45ª visitatio Elisabeth, f. 55ª nativitas domini, f. 64ª epiphania domini, f. 68ª praesentatio B. M. V., f. 72ª Joseph et Maria fugitivi, f. 33ª Christus crucifixus, f. 104ª Christus de cruce sublatus. Codex inter pulcherrimos bibliothecae numerandus, picturarum genere et more codd. 139, 140 simillimus.

1. F. 1ª—12ᵇ. (*Calendarium.* Gallice.) — 2. F. 13ª—17ᵇ. *(Quatuor epitomae evangeliorum.)* — 3. F. 18ª—24ᵇ. *R. [Duae] oracio[nes] ad nostram dominam.* Inc.: „OBsecro te domina sancta Maria.“ Expl.: „Cum sanctis et electis suis uitam et gloriam sempiternam Amen.“ — 4. F. 25ª—82ᵇ. *(Officium de b. Maria virgine.)* — 5. F. 83ª—85ᵇ. *(Hymni*

de passione domini ad horas canonicas cum orationibus.) Hymnus ad horam matutinam inc.: „NAtus sapiencia ueritas diuina.“ Expl.: „Sis michi solacium in mortis agone amen.“ — 6. F. 86ᵃ—89ᵃ. *(Hymni de s. spiritu ad horas canonicas cum orationibus.)* Inc.: „Nobis sancti spiritus gracia sit data.“ Expl.: „Et erubescant valde velociter.“ — 7. F. 89ᵃ—103ᵇ. *(Psalmi poenitentiales cum litaniis.)* — 8. F. 104ᵃ—142ᵃ. *(Officium defunctorum.)* — 9. F. 142ᵇ—143ᵇ. *(Orationes de ss. Rocho Sebastiano Antonio.)* — 10. F. 144ᵃ—149ᵃ. *(Orationes ad b. Virginem.* Gallice.*)* Inc.: „DOulce dame de misericorde.“ Expl.: „Pardon et repos. Aue maria.“ — 11. F. 149ᵃ—151ᵇ. *R. Les VII. requestes.* Inc.: „Doulz dieux doulz pere sainte trinite.“ Expl.: „Que vray confes puisse mourir. Pater noster.“

158. (52. d. 10.)

Membr. s. XV (1471), f. 418, 8°, man. II, ligat. antiqua lign. Cod. in monasterio Mellicensi scriptus est.

F. 1ᵃ script. vacat. — F. 1ᵇ—418ᵇ. *(Breviarium Mellicense.)* 1. F. 1ᵇ—3ᵃ. *R. Casus reseruati.* Inc.: „Primum omnes casus papales ad solum papam pertinent.“ R. Casus Episcopales. Inc.: „Peccatum clerici propter quod incurrisset irregularitatem.“ R. Isti sunt Casus ad Papam pertinentes. Inc.: „Primo de eo qui verberat clericum.“ R. Excepciones de eo qui verberat clericum quod non oporteat absolui a papa. Inc.: „Primo de illo in quocumque periculo vicino morti.“ De percussione regularis. Inc.: „Nota quod si excessus.“ — 2. F. 3ᵇ—4ᵃ. *(De significatione horarum canonicarum addita oratione.)* Inc.: „Patris sapiencia veritas diuina.“ Oratio expl.: „Et tremendum iudicium tuum Qui viuis . . . . Amen.“ — F. 4ᵇ script. vacat. — 3. F. 5ᵃ—16ᵃ. *(Lectiones variae:)* De conceptione B. M. V., de s. Mauro, de s. Antonio monacho, de ss. Fabiano et Sebastiano, de s. Gregorio papa, infra octavam s. Benedicti, infra octavam visitationis B. M. V., de s. Leopoldo marchione Austriae. — 4. F. 16ᵃ. *(Versus de initiis temporum anni ex computo ecclesiastico.)* Inc.: „Vult Crux lucie cinerum

carismata die.“ Expl.: „Lampert Gregori nox est adequata diei.“ Ed. Cracov. 1514. — 5. F. 16^a. *(Versus de duratione anni.)* Inc.: „Sex sunt vsque puri | bis sex sunt usque philippi.“ Expl.: „Adde dies octo et sic complebitur annus.“ — 6. F. 16^b. *R. Sequuntur metra cuiusdam monachi ad suum Abbatem antrorsum blandiencia sed retrorsum valde exprobrancia.*

„Laus tua non tua fraus virtus non copia rerum
Scandere te fecit hoc decus eximium.
Stabilis sit tua condicio nec tempore paruo
Viuere te faciat hinc deus omnipotens.“

R. Legendo retrorsum intelliges monachum. — 7. F. 17^a—17^b. *(Suffragia communia, inter quae suffragium de s. Gregorio, patrono ecclesiae b. Mariae virginis ad Scotos.)* — F. 18^a script. vacat. — 8. F. 18^b. *(Versus de b. Maria.)* Inc.: „Sanat . Languentes . Flos . Florum . Filia . Regis.“ Expl.: „Regis . Mater . Confer . Honorem . Nobis . Adesto.“ Sequitur sententia s. Bernardi in sermone super Cantica. — 9. F. 19^a. *R. Tabula signorum lune.* — 10. F. 19^a—25^a. *(Calendarium cum versibus ex computo ecclesiastico.)* — 11. F. 25^b—26^b. *(Tabella festorum mobilium etc. ab anno 1471 usque ad annum 1570.)* — 12. F. 27^a—105^a. *(Psalterium et cantica.)* — 13. F. 105^a—114^b. *(Hymni.)* Hymni de visitatione B. M. V. et de s. Colomanno ed. apud Dreves IV 80 XIII 34. — 14. F. 115^a—120^b. *(Rubricae.)* — 15. F. 120^b—122^b. *(Officium defunctorum.)* — 16. F. 123^a—270^a. *(Proprium de tempore.)* R. Incipit breuiarium secundum consuetudinem Mellicensem Monachorum Ordinis s. Benedicti. In fine: R. Benedictus dominus et gloriosa eius mater virgo Maria Amen Et sic est finis in Mellico 1471 ante occuli. — 17. F. 270^a—270^b. *(Lectiones de ss. Ignatio Damaso Paulino.)* — 18. F. 271^a. *(Absolutiones et benedictiones dicendae ante lectiones.)* — F. 271^b script. vacat. — 19. F. 272^a—367^a. *R. INcipit proprium Sanctorum (a s. Andrea usque ad s. Saturninum.)* — 20. F. 367^b—405^a. *(Commune sanctorum.)* — 21. F. 405^b. *R. Incipit Accessus Altaris sacerdotis.* — 22. F. 405^b—408^a. *R. Modus professionis faciende* (valens pro

monasterio Mellicensi). Formula professionis haec est: „Ego fr. N. de N. . . . . promitto stabilitatem et conuersionem morum ac obedienciam secundum regulam eiusdem sancti benedicti . . . . Ad nomina sanctorum Apostolorum petri et pauli et beati Colomanni martiris . . . . In presencia . . . . N. abbatis huius monasterii Mellicensis . . . . Anno ab incarnacione domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo primo vicesima prima die Mensis Marcy que fuit dies Sancti Benedicti Abbatis.“ In fine: „Et iste est modus professionis fiende 1471.“ — 23. F. 408ᵃ—408ᵇ. *R. Ordo ad Communicandum Infirmum.* — 24. F. 408ᵇ—409ᵇ. *R. Ordo ad vngendum Infirmum.* — 25. F. 409ᵇ—413ᵃ. *R. Ordo commendacionis Anime.* — 26. F. 413ᵃ—415ᵇ. *(Benedictiones variae:)* In dormitorio, in domo infirmorum, in coquina, in refectorio, benedictio paschalis, volatilium, agni et animalium ceterorum, casei, ovorum, panis, lactis, vini, benedictio generalis, salis et aquae. — 27. F. 415ᵇ—416ᵃ. *(Ritus pedum lavandorum in die coenae domini.)* — 28. F. 416ᵇ—416ᵇ. *R. Sequitur de mandato fratrum in die cene.* — 29. F. 416ᵇ—417ᵃ. *R. Incipit ordo ad benedicendum mensam per totum annum.* — 30. F. 417ᵃ —418ᵃ. *(Benedictiones variae:)* Pro hebdomadario coquinae, pro iter agentibus et redeuntibus, ad lavationem pedum hospitum, in exitu et reditu peregrinorum. — 31. F. 418ᵇ. *(Laudes b. Mariae virginis.)* Inc.: „Natalis est hodie.“ Expl.: „Et acu puncta.“

159. (52. d. 11.)

Membr. s. XV, f. 372, 8°, man. I, ligat. rec. coriac., f. a cap. a: „Trauner cath.“ (prior possess.), f. a cap. b: „Comparavit RR. Perillustrissimus ac Amplissimus D. D. Sigismundus Abbas anno Dom. 1832.“ Litterae initiales rubrae et caeruleae, exceptis f. 6ᵃ, 17ᵃ, 36ᵃ, 52ᵇ, 240ᵃ, 251ᵇ, 296ᵃ, ubi litterae capitulares auro et coloribus obductae sunt. Praeterea litterae initiales in f. 17ᵃ et 240ᵇ imagines Christi et b. Virginis praebent. F. 121ᵇ imago Christi et b. Virginis pulcherrima.

F. 1ᵃ—369ᵃ. *(Orationale Salisburgense.)* 1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *R. Inicium Sancti euangely Secundum Johannem.* — F. 2ᵇ —5ᵇ script. vacant. — 2. F. 6ᵃ—11ᵃ. *R. Ex soliloquys S. Augustini.* Inc.: „Svmma maiestas domine sancte pater.“ Expl.:

„Hec contraria conuenire." — 3. F. 11^a—15^b. *R. De miseria et fragilitate hominis.* Inc.: „Miser ego quando poterit." Expl.: „In uoce exultacionis et confessionis." — F. 16 script. vacat. — 4. F. 17^a—35^b. *(Orationes ad Jesum.)* Inc.: „O Amande colende metuende deus." Expl.: „Per suam graciam efficiat Qui cum eis .... Amen." — 5. F. 36^a—74^b. *(Orationes s. Augustini.)* Prima inc.: „O Rex glorie domine virtutum." Ultima expl.: „Cum perditi essemus Qui uiuis." — 6. F. 74^b—79^b. *R. Oracio Sancti Gregory.* Inc.: „Domine deus omnipotens qui es trinus." Expl.: „Meus defensor qui es .... Amen." — 7. F. 79^b—83^a. *R. Oracio Sancti Gregory.* Inc.: „SVccurre michi." Expl.: „Semper et vbique per infinita secula seculorum Amen." — 8. F. 83^a—90^b. *(Variae orationes.)* Inc.: „Deus misericordissime." Expl: „Redemptor meus in secula seculorum Amen." — F. 91—95 script. vacant. — 9. F. 96^a—116^b. *R. Has duas sequentes oraciones beatissimus pater Sanctus Jeronymus compilauit et in agone mortis coram fratribus suis Et coram venerabili sacramento eucaristie eas cum magna deuocione orauit.* Inc.: „PIe ihesu uirtus mea." Expl.: „In longitudinem dierum in seculum seculi Amen." — F. 117^a—121^a script. vacant. — F. 121^b imago Christi et B. M. V. — 10. F. 122^a—127^a. *R. Pulchra oracio beati Anshelmi ....* Inc.: „INuoco te domine." Expl.: „Superlaudabiles in secula seculorum Amen." Ed. inter opp. s. Anselmi ed. Maur. 1675, 245 sqq. Ante f. 124 pars haud exigua desideratur; finis orationis ab editione discedit. — F. 127^b script. vacat. — 11. F. 128^a—138^b. *R. Oraciones Pulchre de passione domini.* Inc.: „ADoramus te christe." Expl.: „Leticia uultus tui per infinita secula seculorum amen." — 12. F. 138^b—145^a. *R. Alia Oracio sancti Bernhardi de passione domini.* Inc.: „Domine ihesu christe filius marie." — Expl.: „Secretorum diuinorum tuorum Qui cum deo .... Amen." — 13. F. 145^b—153^b. *R. Deuotissima[e] Oracio[nes] de passione domini.* Inc.: „ORigo omnium bonorum." Expl.: „Vita et salus mea. Qui viuis .... Amen." — 14. F. 153^b—163^b. *R. Deuotissima oracio beati Bernhardi* (falso!) *ad adorandum ymaginem crucifixi quam ipse sanctus pater Berenhardus composuit quando*

ymago saluatoris solutis brachys de cruce amplexata est eum et ista sequens oracio scilicet Salue mundi salutare dicitur planctus crucifixi. Inc.: „Salue mundi salutare | salue ihesu salue care.“ Expl.: „In cruce salutifera Amen.“ Sequitur oratio: „Respice domine quaesumus super hanc familiam ....“ In ed. Maur. 1719, II 916 sqq. ordo stropharum ab hoc diversus; nonnullae plane desunt. — 15. F. 164ᵃ—170ᵃ. *R. Oracio Sancti Bernhardi de passione domini.* Inc.: „O Dilecte mi domine.“ Expl.: „Atque salientis in uitam eternam Amen.“ — 16. F. 170ᵃ—176ᵃ. *R. Contemplacio et oracio s. Bernhardi de passione domini.* Inc.: „Domine ihesu christe fili dei viui.“ Expl.: „Sed ut tecum possim viuere in eternum.“ — 17. F. 176ᵃ—185ᵇ. *R. Passio domini nostri ihesu christi Secundum Johannem.* — 18. F. 185ᵇ—222ᵇ. *(Orationes de passione domini, orationes infra ante post missam.)* Inc.: „Domine ihesu christe verus deus de deo vero.“ Expl.: „Terminare faciant per dominum nostrum ihesum christum.“ — 19. F. 223ᵇ—233ᵃ. *R. Oracio sancti Ambrosy que est dicenda ante Missam.* Inc.: „SVmme sacerdos.“ Expl.: „Te miserante et donante Qui cum deo .... Amen.“ — 20. F. 233ᵃ—236ᵇ. *(Hymnus de passione.)* Inc.: „CVlter qui circumcidisti | sacrosanctam carnem Christi.“ Expl.: „Nos hic saluet ut futura | perfruamur gloria.“ — 21. F. 236ᵇ—239ᵇ. *(Hymnus de quinque vulneribus.)* Inc.: „AVe nate dei uiui de quo quini fluunt rivi.“ Expl.: „Vt hostis temptacio | falsa comminacio | cesset sine mora. Tuam crucem adoramus ....“ Sequitur oratio. Ed. apud Dreves XV 17. — 22. F. 240ᵃ—268ᵃ. *(Orationes de b. Virgine.)* Inc.: „O Sancta sanctorum et omnium angelorum.“ Expl.: „Nominis filii tui domini nostri ....“ — 23. F. 268ᵃ—271ᵇ. *R. Oracio deuota Sancti Augustini de b. uirgine Maria.* Inc.: „Ad sanctitatis tue pedes.“ Expl.: „Pia virgo Maria Amen.“ — 24. F. 271ᵇ—281ᵇ. *Oraciones tres de compassione (B. M. V.).* Inc.: „Stabat iuxta crucem ihesu.“ Expl.: „O regina sancta Maria.“ — 25. F. 281ᵇ—283ᵃ. *R. Oracio Sancti Augustini de compassione beate virginis Marie.* Inc.: „Memento obsecro.“ Expl.: „Pedibus conclauatis | dominus noster .... Amen.“ — 26. F. 283ᵃ—290ᵃ. *R. Sequuntur*

gaudia | beatissime virginis Marie. Inc.: „Gaude gloriosa dei genitrix.“ Expl.: „Et leuamen.“ — 27. F. 290ᵃ—295ᵇ. *R. Sequuntur nunc pulcherrime antiphone de veneracione gloriosissime virginis Marie genitricis.* Inc.: „Hec est dies.“ Expl.: „Coronari Per eundem ....“ — 28. F. 296ᵃ—342ᵇ. *(Orationes variae:)* Ad proprium angelum, ad omnes angelos, de s. Sebastiano, de s. Christophoro (ed. apud Dreves XV 169), „de sanctis nostris patronis Ruduerto Virgilio et ceteris sanctis patronis“, de s. Wolfgango, de s. Maria Magdalena, de s. Catharina, de s. Barbara, de s. Dorothea (ed. l. c. XV 172), de s. Margaretha, de s. Erntrude (ed. l. c. XV 176). Inc.: „OMnes sancti angeli.“ Expl.: „Uitam ingredi mereamur sempiternam amen.“ — 29. F. 342ᵇ—345ᵃ. *R. Oracio S. Augustini de omnibus Sanctis.* Inc.: „FElices omnes sancti.“ Expl.: „Omnia in omnibus cui honor .... Amen.“ — 30. F. 345ᵃ—349ᵃ. *R. De animabus Oracio beati Augustini.* Inc.: „Deus cui omnia viuunt.“ Expl.: „Gaudia repromissa.“ — 31. F. 349ᵃ—350ᵃ. *R. Alia oracio de animabus.* Inc.: „AVete fideles.“ Expl.: „Per temetipsum Qui cum patre .... Amen.“ — 32. F. 350ᵃ—355ᵃ. *(Orationes variae:)* Pro peccatis, in tribulationibus, de pace, in persecutione adversariorum aut in iudicio inimicorum. Inc.: „Media uita in morte sumus quem querimus adiutorem.“ Expl.: „Veni cum pace amen.“ — 33. F. 355ᵃ—358ᵃ. *R. Oracio de octo uersibus sancti Bernhardi quos reuelauit sibi malignus spiritus.* Inc.: „O Bone ihesu omnipotens splendor eterne lucis.“ Expl.: „Que in te est Qui uiuis .... Amen.“ — F. 358ᵇ—359ᵇ script. vacant. — 34. F. 360ᵃ—364ᵇ. *(Contemplationes de passione domini.)* Inc.: „PRimo contemplare.“ Expl.: „Misericordissime bonitati.“ — 35. F. 364ᵇ—369ᵃ. *R. Sic dicas ad deum in omni re desiderabili.* Inc.: „Domine si tibi placitum fuerit.“ Expl.: „Dormiam et requiescam.“ — F. 369ᵇ—372ᵇ script. vacant.

160. (52. d. 12.)

Membr. s. XIV, f. 210, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Ex libris P. Jo[annis] Walterfinger (abb. monast. Scot. 1629—1641). Hunc librum in sui memoriam dono dedit R. D. P. Joanni Walterfinger ordinis

S. Benedicti Fr. Quirinus alias Joannes Henricus Ainkirn de Bittnbach Conventualis inferioris Altahae."

1. F. 1^b—3^b. *(Enumerantur capita operis sequentis.)* — F. 4 script. vacat. — 2. F. 5^a—210^b. *R. Incipit veritas theologye (= Compendium veritatis theologicae Hugonis Argentinensis).* Inc.: „VEritas theologice sublimitatis cum superni sit splendoris radius." Expl.: „Recipiet sine fine Amen." Opus, quod olim ita in pretio fuit, ut ab aliis Alberto Magno vel Bonaventurae, ab aliis Thomae Dorniberg vel Joanni Rigaldi vel Aegidio de Columna, ab aliis Thomae de Aquino attribueretur, in septem libros dividitur: 1. F. 5^a—30^b. De natura deitatis. 2. F. 30^b—87^b. De rerum creatione. 3. F. 87^b—110^a. De peccati corruptela. 4. F. 110^a—133^a. De incarnatione Christi. 5. F. 133^a—166^b. De gratia spiritus sancti. 6. F. 166^b—193^b. De medicina spirituali. 7. F. 193^b—210^b. De fine mundi. Auctor O. P. versus finem s. XIII floruit. Cf. Quetif-Echard I 470; Fabr.-Mansi III 288; Cruel 455; Denis I 1249 sq., 2691. Opus exstat inter opp. s. Bonaventurae, Venet. 1755, VII 1 sqq. De aliis editionibus cf. Hain I 1 p. 46 sq. n. 432—446 et Panzer X 261.

161. (52. d. 13.)

Membr. s. XIII, f. 350, 4°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., f. 14^a, 64^a, 348^a litterae initiales.

F. 1^a—350^b. *(Breviarium monasticum dioecesis cuiusdam Bohemiae.)* 1. F. 1^a. *(Epitome evangelii de visitatione Mariae.)* — 2. F. 1^b—2^a. *(Additamenta recentioris manus.)* — 3. F. 2^b—3^a. *R. Benediccio Amoris Johannis Ewangeliste.* — 4. F. 3^b. *(Registrum lectionum.)* — 5. F. 4^a—9^b. *(Calendarium.)* — 6. F. 10^a—12^b *(Orationes breviarii.)* — 7. F. 13^a—13^b. *(Exorcismus.)* — 8. F. 14^a—60^b. *(Psalterium.)* — 9. F. 61^a—63^b. *(Officium de dedicatione ecclesiae.)* — 10. F. 64^a—211^a. *(Proprium de tempore.)* — 11. F. 211^a—294^b. *(Proprium sanctorum.)* — 12. F. 294^b—312^a. *(Commune sanctorum.)* — 13. F. 312^a—322^b. *(Hymni.)* — 14. F. 422^b—333^b. *(Lectiones feriales.)* — 15. F. 334^a—347^b. *(Officia varia:)*

De corpore Christi, de vndecim millibus virginum, de uno martyre non confessore, de uno confessore non pontifice, de s. Catharina, de s. Ursula.) — 16. F. 348ᵃ—350ᵇ. *R. Oracio ante Missam dicenda edita a beato Ambrosio Mediolanensi archiepiscopo bona.* Inc.: „SVmme sacerdos et uere pontifex.“ Expl.: „In eternum Amen.“

162. (52. d. 15.)

Membr. s. XV, f. 28, 8°, man. I, sine ligatura, f. 28ᵇ: „Theresia Joseph und Moricz Stein von Nordenstein (priores poss.) 1838 den 29. October.“

F. 1ᵃ—27ᵇ. Inc.: „Egressus est Jesus .... Sicut vos scitis mos est predicatoris.“ Expl.: „Portaverunt eam quasi mortuam in celum. Finis. *Explicit passio domini nostri Jesu christi. Amen.*“ (Manu alia:) „Diess ist das Ende. 1489. d. 3 Januar.“ — F. 28 script. vacat.

163. (52. e. 1.)

Chart. s. XV, f. 337, 2°, man. I (autogr.?), ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—336ᵇ. *(Lectura magistri Joannis Polczmacher in librum V decretalium.)* Inc.: „[Q]vintum librum decretalium quo de criminibus | et ipsorum penis tractatur.“ Expl.: „In celesti patria augeat sancta Trinitas vnus deus in secula benedictus Amen.“ — 2. F. 337ᵃ—337ᵇ. *(Additamentum operis praecedentis.)* — F. 154ᵇ, 175ᵇ—176ᵇ, 268ᵇ script. vacant. De auctore cf. quae dicta sunt ad cod. 1; huius codicis mentionem facit Schulte, Die Rechtshandschr., n. 94.

164. (52. e. 2.)

Chart. s. XV, f. 258, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1ᵃ—140ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Questiones Tercii libri sentenciarum collecte de diuersis (Nicolai de Dünkelspühel).* Inc.: „VTrum propter humanum genus .... Et arguitur primo quod non dei filius.“ Expl.: „Ex dictis patet solucio obiectorum.“ Cf. cod. 170. — 2. F. 140ᵇ—144ᵇ

(Additiones ad praedictum opus.) — 3. F. 145ª—257ᵇ. Inc.: „VOcauit autem dominus .... Juxta sentenciam Rabbani." Expl.: „Seorsim conscripta requirantur. *(R.) Explicit lectura leuitici M[agistri] Thome de hamelberk textualis.*" De auctore nihil inveniri potuit. — F. 258 script. vacat.

165. (52. e. 3.)

Chart. s. XV, f. 274, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ª littera initialis adglutinata.

F. 1ª—274ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Prima pars super quarto sentenciarum magistri vrbani.* Inc.: „SAmaritanus enim wulnerato approprians .... His verbis utitur magister tractaturus de sacramentis." Expl.: „Et non aliam." Opusculum Urbano de Mellico adscribendum videtur; qui annis 1427 et 1435 rector fuit universitatis Viennensis, 1436 canonicus ad s. Stephanum obiit. Eundem in libros sententiarum commentarios scripsisse Aschbach 446 refert.

166. (52. e. 4.)

Chart. s. XV, f. 343, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., in fine manc.

F. 1ª—343ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Super secunda sentenciarum.* Inc.: „Circa 2ᵘᵐ librum Sentenciarum Et primam eius distinccionem." Expl.: „Talia fuissent ...." Finis deest.

167. (52. e. 5.)

Chart. s. XV (1448), f. 314, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ª—139ᵇ. *(Lectura in tertium librum sententiarum.)* Inc.: „CVm venit igitur plenitudo temporis Iste est liber tercius sentenciarum | in quo postquam." Expl.: „Graciarum accio ac honor et gloria per infinita secula Amen die dominica proxima Ante festum Marie Magdalene Anno 48." — F. 140 script. vacat. — 2. F. 141ª—314ª. *(Lectura in quartum librum sententiarum.)* Prohemium in 4ᵗᵘᵐ sentenciarum. Inc.: „Vngentarius faciet .... In quo diligencius considerato."

Opus inc.: „Samaritanus enim wulnerato approprians | hic est quartus liber sentenciarum hic ad precedentes.“ Expl.: „Qui est via | nos perducat | cui est .... Amen. Deo gracias. (R.) 1448.“ — F. 314^{b} script. vacat.

168. (52. e. 6.)

Chart. s. XV, f. 305, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^{a}—285^{b}. *Prima pars questionum Magistri Nicolai de dinkelspügl super 4^{tum} sentenciarum usque ad dist. 18. inclusiue.* Prologus inc.: „In nomine .... Cum desiderarem vestris caritatibus in aliquo deseruire.“ Opus inc.: „In prima distinccione magister tractat.“ Expl.: „Secundum hoc prompte operari.“ De libro quaestionum, qui discernendus est a commentariis eiusdem auctoris in IV libros sententiarum, cf. Aschbach 437 et Kropf 171. — F. 286—288 script. vacant. — 2. F. 289^{a}—305^{a}. *(Registrum.)* — F. 305^{b} script. vacat.

169. (52. e. 7.)

Chart. s. XV, f. 255, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1^{a}—243^{a}. *(Secunda pars quaestionum magistri Nicolai de Dinkelspühel in quartum librum sententiarum.)* Inc.: „Postquam ostensum est que sint claues apostolice.“ Dist. 50 expl.: „Nos apparebimus cum christo in gloria Ad quam nos .... Amen.“ Ordo distinctionum: 19—26, 38, 43—50, 26—27, 29—41. — F. 243^{b}—244^{b} script. vacant. — 2. F. 245^{a}—255^{a}. *R. Registrum secunde partis questionum quarti.* — F. 255^{b} script. vacat.

170. (52. e. 8.)

Chart. s. XV, f. 311, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr. Ante fol. 157 folia 12, in fine nonnulla exsecta.

F. 1^{a}—311^{b}. *Questiones super tercio et quarto sentenciarum magistri Nicolai de dinklspühel.* Quaestiones in librum III inc.: „VTrum propter humanum genus .... Et arguitur primo quod non dei filius.“ F. 153^{b} expl.: „Pro pace et vti-

litate communitatis.“ Cf. cod. 164. Quaestiones in librum IV inc.: „VTrum pro omni hominum statu .... Et arguitur quod non quia non legimus de aliquo sacramento.“ Dist. 45 expl.: „Nolumus vos igitur ....“ Finis deest. A cod. 168 in multis dissentit.

171. (52. e. 9.)

Chart. s. XV (1462—1463), f. 420, 2°, man. III, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—187^b. *(Quaestiones in libros sententiarum.)* Inc.: „CIrca distinccionem primam inquiritur | utrum in temporis inicio.“ Expl.: „A quibus penis nos custodire dignetur .... Amen. Et finita in baydhafen .... Anno 63.“ F. 48^b legitur: „14LXII In octaua die beati Augustini Episcopi ast confessoris finita sunt hec.“ Et aliquantulo inferius: „Hunc 2um librum finiui in Baydhofenn | Anno quo supra.“ — F. 82—84, 165^a, 188—192 script. vacant. — 2. F. 193^a—310^a. *R. Summa colleccionum.* Inc.: „CVm colleccionis huius que potest dici summa colleccionum.“ Expl.: „Gracia illuminante studeat adinuenire. Explicit liber qui summa collectionum intitulatur editus per fratrem Johannem de Walennse ordinis fratrum minorum.“ — F. 310^b—313^b script. vacant. — 3. F. 314^a—419^a. *R. Incipit Sophilogium cuius finis est amare scienciam et virtutes.* Inc.: „Illustrissimi principis regis et francorum .... Dicit Aristotiles ethic. quod homo.“ Expl.: „Scilicet nube Et loquitur vidue. (R.) Explicit Sophilogium editum a fratre iacobo magni de parisiis ordinis heremitarum sancti Augustini scriptum padue.“ Cf. cod. 30(5). — 4. F. 419^a—420^a. *(Registrum operis praecedentis.)* — F. 420^b script. vacat.

172. (52. e. 10.)

Chart. et membr. s. XV, f. 435, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., versus finem nonnullae litterae initiales pictae, tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg.

F. 1^a—435^b. (Titulus in f. 21^a legitur:) *Incipit Summa de casibus siue declaracio iuris canonici ad honorem dei com-*

pilata per fratrem astexanum de ordine fratrum minorum. 1. F. 1ᵃ. *(Praefatio.)* Inc.: „Cupiens ego frater astexanus compilator huius summe.“ Expl.: „In quo tytulo vel articulo deberent requiri.“ — 2. F. 1ᵃ—18ᵇ. *R. Incipit tabula registri.* — 3. F. 19ᵃ—21ᵃ. Inc.: „Dignus es domine .... Hic est liber scriptus intus et foris.“ Expl.: „Iustus meus ex fide viuit. *Explicit tractatulus de summa trinitate et fide katholica.*“ — 4. F. 21ᵃ—21ᵇ. *Premittitur littera eiusdem fratris ad dominum Johannem gaietanum s. theodori dyaconem* (!) *cardinalem et postea subiungitur immediate littera eiusdem domini quam quando recepit summam misit ad supradictum fratrem.* Inc.: „Reuerendo .... Cum iam elapso multo tempore.“ Expl.: „Pro uobis gratum possimus offerentes.“ — 5. F. 21ᵃ—23ᵇ. *(Alia praefatio.)* Inc.: „BOnorum laborum .... Nullus autem labor est.“ Expl.: „Vbi est signatum in exemplari.“ F. 24ᵃ particula eiusdem prooemii iterum legitur. — 6. F. 23ᵇ et 24ᵃ—24ᵇ. *R. Tabula titulorum libri primi.* Etiam tabula bis scripta est. — 7. F. 24ᵇ—435ᵇ. Opus inc.: „Dicturi ergo in hoc libro primo de decem preceptis.“ Expl.: „In sua necessitate cum devocione reccurrit.“ Secundo quoque et tertio libro tabula capitum praecedit. Astesanus ex Asta ordinis minorum ca. a. 1330 obiit. Cf. Jöcher I 601. Editiones vide apud Fabr.-Mansi I 45 et Hain I 1 p. 234 sqq. n. 1888—1897.

173. (52. e. 11.)

Membr. s. XV (1444), f. 14, 2°, man. I, ligat. recens coriac. Codex pulcherrime pictus et exaratus. Comparavit Sigismundus abbas (1832—1861).

F. 1ᵇ—14ᵃ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Vita S. P. Benedicti (101) imaginibus depicta.* F. 1ᵇ imago b. Virginis infantem divinum portantis cum monachis benedictinis; in fascia e manu infantis dependente inscriptio haec: „Jesu verbum summi patris salua seruos tue matris salua reos.“ In infimo margine legitur: 1444. In foliis sequentibus quaevis pagina quatuor habet imagines, quarum singulis suprascripti versus bini.

Inc: „Hic ablactatus puer est ad dogma vocatus.
Ut sibi vita pia crescat morumque sophya.“
Expl.: „Femina vexatur et circumquaque vagatur.
Que subit antra viri meruitque salute[m].“

174. (52. f. 23.)

Chart. s. XV (1463), f. 292, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. serm. s. XIV. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur. Cf. f. 200[b].

1. F. 1[a]—3[b]. *Hec sunt scripta de choro et ecclesia patauiensi.* Inc.: „Hy sunt de quibus se dominus non intromittit. INcendarios ecclesiarum et religiosorum locorum.“ Expl.: „Qui huc pro indulgencia conuenerint Hec sunt scripta de choro et ecclesia patauiensi Anno dom. M° CCCC° LXIII° In die sanctorum kyliani et sociorum eius quando vngari obtinuerunt victoriam contra thurcos.“ Agitur de casibus excommunicationis. — 2. F. 3[b]—7[b]. *Sequitur ex itinerario confessionis fratris bertholdi.* Inc.: „Notandum Vnde nunc tercio querendum est de vsu clauium.“ Expl.: „Cum distinccione supra dicta.“ — 3. F. 8[a]—12[b]. *(De variis peccatis, de distinctione poenitentium, de qualitate poenitentiae iniungendae.)* Inc.: „Nota quod sit carrina De homicidio. FEcisti homicidium voluntarie.“ Expl.: „Amplius noli peccare.“ — 4. F. 13[a]—24[b]. *(De excommunicatione.)* Inc.: „Notandum Quod excommunicacio non est aliud nisi separacio.“ Expl.: „Non potest absolui.“ — 5. F. 25[a]—83[a]. Inc.: „Quero quid sit irregularitas Dic quod irregularitas est nota seu impedimentum.“ Expl.: „Expeditam hanc materiam irregularitatis. *Expliciunt excerpta quedam de quodam tractatu de homicidio cum materia irregularitatis.* Questiones Mercurii accurtate sed hic magis accurtate quia non singula hic allegata scripta sunt propter tedium scriptoris et legencium non intelligencium quia iura raro leguntur a religiosis cum tamen michi copia habentur libri deo dante in hoc monasterio qui ante tempora fuissent valde acceptabiles. Anno dom. M°CCCCLX tempore friderici imperatoris quando missus fuit legatus a sede apostolica quidam archiepiscopus nomine pessarion grecus bar-

batus ad predicandam crucem christi contra turcos ex parte grecorum det dominus deus bonum finem huic passagij (!) scripta infra octauam corporis christi in tribulacionibus et augustijs huius patrie." — 6. F. 83ᵇ—84ᵃ. *(De absolutione voti.)* Inc.: „Nota Prosdo[cimus] super 2° decr. in parte 2ᵃ 21. Quid supra. Non valent littere supra voti absolucione." Expl.: „Contra ius." — F. 84ᵇ script. vacat. — 7. F. 85ᵃ. *(De effectibus excommunicationis.)* Inc.: „Effectus autem maioris excommunicacionis." Expl.: „Ibidem notatur." — 8. F. 85ᵇ—156ᵇ. *(Varia de peccatis luxuriae, de homicidio, de peccatis, quae inducunt irregularitatem, de irregularitate, de excommunicatione.)* Inc.: „Dubitatur circa hoc quomodo deliquerit aliquis per visum." Expl.: „Qui terra sumus." Sequitur adnotatio brevis de diversitate sodomitarum. — 9. F. 157ᵃ—158ᵃ. *(Sermo de die palmarum.)* Inc.: „Cum appropinquasset ihesus iersolymis .... Solent reges bellum." Expl.: „Eum esse christum." — 10. F. 158ᵃ—162ᵇ. *R. Ex sermone magistri Jordani (de Quedlinborg?) de die palmarum.* Inc.: „Deinde ostendit ad quod eos miserit." Expl.: „Turbatus est et fleuit." — 11. F. 163ᵃ. *Remedium contra morbum pestilenticum M[agistri] michaelis schrik.* Inc.: „Primo pestilenticus debet minuere sanguinem." Expl.: „Cum Zukario." Sequitur adnotatio brevissima de vanitate et vilitate hominis. — 12. F. 163ᵇ—168ᵃ. *(Epistola Leonis Magni ad Petrum eremitam.)* Inc.: „Leo papa .... Fili karissime pie certamine intencionem tue mentis." Expl.: „Subuersa est in monumento." — 13. F. 168ᵇ. *(Adnotatio ex jure canonico de peccatis luxuriae regularium.)* Inc.: „Quod sicut monache violator." Expl.: „Arceatur officio." — 14. F. 169ᵃ—172ᵃ. *(Sermo de incarnatione Christi.)* Inc.: „Dominus noster ihesus christus fratres karissimi." Expl.: „Gaudeat sublimitas angelorum." In marginibus excerpta ex Augustino et Bonaventura leguntur. — 15. F. 172ᵃ—176ᵃ. *(Sermo super illud:) Cum esset desponsata.* Inc.: „Que fuit necessitas." Expl.: „Transfudit et graciam." — 16. F. 176ᵃ—178ᵇ. *(Sermo de adoratione pastorum.)* Inc.: „Nato in bethleem domino saluatore." Expl.: „Ipsum deum ac dominum nostrum ihesum

christum qui .... Amen." — 17. F. 178ᵇ—180ᵇ. *(Sermo de nativitate Christi.)* Inc.: „Quid est quod nascituro domino." Expl.: „Factus est deus homo." — 18. F. 181ᵃ—183ᵃ. *(Sermo super illud:) Cvm factus esset ihesus annorum duodecim.* Inc.: „Aperta est nobis fratres karissimi." Expl.: „Creatorem calumpniantur." — 19. F. 183ᵃ—187ᵃ. *Omelia Bede* (?) *presbiteri.* Inc.: „VEniens in carne dei filius." Expl.: „Ambulemus prestante domino nostro qui .... Amen." — 20. F. 187ᵃ—192ᵇ. *(Sermo super illud:) Cum natus esset ihesus.* Inc.: „Sicut ex leccione ewangelica." Expl.: „Mereamur esse consortes." — 21. F. 193ᵃ—194ᵇ. *Nota Exemplum christi in locione pedum.* Inc.: „Super omnia exempla est christi exemplum." Expl.: „Ipsius humilitatis affectus." — 22. F. 194ᵇ—196ᵃ. *De intencione habenda in missis celebrandis.* Inc.: „In omni missa siue de tempore." Expl.: „Indignus cooperator." Sequitur excerptum breve ex s. Bernardo. — 23. F. 196ᵇ—198ᵇ. *Cancellarius parisiensis (Gerson) super magnificat in tractatu sexto.* Inc.: „Terret te o anima christiana." Expl.: „Omnem nequiciam." — 24. F. 199ᵃ. *(Numerus praelatorum ordinis s. Benedicti secundum Joannem XXII papam.)* — 25. F. 199ᵇ—200ᵃ. *Augustinus super ps. XXXIIII.* Inc.: „Tota die deum laudare." Expl.: „Genera exercebantur." — 26. F. 200ᵇ. *Contra scropulosos magister Johannes gerson in tractatu nono super Magnificat.* Inc.: „Fuit notus michi quidem scolasticus." Expl.: „Circa veneracionem huius sacramenti." — 27. F. 200ᵇ—201ᵃ. *(Adnotatio de Leopoldi V et Friderici I in terram sanctam expeditione.)* Inc.: „Quarto ita diligentissime fecerunt." Expl.: „Fridericus cruce signatus in via obyt." — 28. F. 201ᵇ—203ᵃ. *(De sacrificio missae et communione.)* Inc.: „Contemplabatur quod exemplo christi." Expl.: „Sursum corda." Sequitur excerptum ex s. Ambrosio. — 29. F. 203ᵇ—204ᵇ. *Magister Leonardus de ordine predicatorum in materia de passione domini dicit.* Inc.: „Quia enim iudei." Expl.: „Et bonis operibus laudabile est." — 30. F. 205ᵃ—208ᵃ. *Gerson super Magnificat in tractatu decimo super illo Suscepit israel puerum suum.* Inc.: „Suscepcio transformatiua clarior." Expl.: „Statum christiani-

tatis assecuti." — 31. F. 208ᵃ—216ᵇ. *(Continuatur tractatulus, cuius initium sub n. 28 invenias.)* Inc.: „Contemplabatur maria conferens in corde suo." Expl.: „Se ipso fructus est." — 32. F. 217ᵃ—220ᵃ. *R. Beatus Augustinus in epistola ad probam viduam de oracione.* Inc.: „Petite et accipietis . . . . Omnes sine fine." Expl.: „Scriptum est quod pernoctauerit Hec supra dicta scripta sunt exempla beati Augustini ad probam." — 33. F. 219ᵇ—226ᵇ. *Item Bonauentura in sermone 2° de nomine ihesu.* Inc.: „Additur in tytulo Judeorum." Expl.: „In auxilio oportuno Quod nobis . . . . Amen." — 34. F. 227ᵃ—229ᵇ. *R. Excerpta quedam ex sermonibus bonaventure de nomine Jhesu.* Inc.: „Jhesus christus heri et hodie ipse et in secula." Expl.: „Qui nos a uentura ira eripiet." — 35. F. 230ᵃ—232ᵇ. *Ex sermone quinto bonauenture.* Inc.: „O grossum nomen ihesu." Expl.: „Quis poterit comprehendere." — 36. F. 232ᵇ—240ᵇ. *Sermo decimus de nomine ihesu Bonauenture.* Inc.: „HAbes karissime frater sub cuiusdam epylogi." Expl.: „Sub tue glorie maiestatis." — 37. F. 241ᵃ—243ᵇ. *Ex sermone primo bonauenture.* Inc.: „Sed esto in hoc triplici." Expl.: „Domine ihesu christe." — 38. F. 243ᵇ—244ᵇ. *Ex sermone quarto (Bonaventurae).* Inc.: „Nomen autem ihesu sub metaphora." Expl.: „In christo ihesu domino nostro." — 39. F. 245ᵃ—246ᵇ. *Ex sermone nono (Bonaventurae).* Inc.: „Rex igitur noster in splendore." Expl.: „Vocem sermonum eius." — 40. F. 247ᵃ. *Visio facta per sanctum bernnardum (= Epitaphium s. Bernardi a Morando cluniac. compositum).* Inc.: „Mira loquor sed digna fide." Expl.: „Terrestre cadauer." In fine: „De capella sancti Morandi quando completa est Anno dom. 1410." Ed. apud Denis I 2254 sq. — 41. F. 247ᵇ. *Quod non est in mundo quies aut pax.* Inc.: „Narrauit quidam quia tres studiosi." Expl.: „Conspiciet." — 42. F. 248ᵃ—249ᵇ. *Sermo beati Augustini episcopi (de caritate).* Inc.: „Si caritati vestre non possumus frequencius presentari." Expl.: „Certus esse non possit." De fine sermonis vide n. 45 huius cod. Ed. Maur. 1683, V app. 204 sqq. — 43. F. 249ᵇ—251ᵃ. *De caritate ex sermone Augustini episcopi.* Inc.: „Quapropter quisquis vetus peccatum."

Expl.: „Sed eciam breuis.“ Est finis sermonis, qui sub n. 46 exhibetur. — 44. F. 251ᵃ—253ᵃ. *Sermo Augustini episcopi de caritate.* Inc.: „Quantum nos fratres dilectissimi.“ Expl.: „Perducit ad regnum prestante domino .... Amen.“ Ed. l. c. V app. 195 sq. — 45. F. 253ᵃ. *Augustinus In fine sermonis Si caritati vestre.* Inc.: „Et ideo si mortem.“ Expl.: „Pro sua pietate perducat .... Amen.“ Cf. supra sub n. 42. — 46. F. 253ᵃ—253ᵇ. *Inicium sermonis Augustini de caritate.* Inc.: „Diuinarum scripturarum multiplicem habundanciam.“ Expl.: „Obponit nouum mandatum.“ Ed. l. c. V 1348 sqq. — 47. F. 254ᵃ—254ᵇ. *(Sermo de symbolo.)* Inc.: „Credamus ergo eum dei filium.“ Expl.: „Nobis omnibus vicit.“ — 48. F. 255ᵃ—256ᵇ. *Augustinus in sermone de symbolo contra iudeos.* Inc.: „Prius tamen dilectissimi discuciamus.“ Expl.: „Angelus.“ — 49. F. 257ᵃ—267ᵇ. *(Sermo de extremo iudicio.)* Inc.: „Matth. XXIIII Tunc apparebit signum .... Jeronimus Non erit tunc necessitas.“ Expl.: „Et in futura presidium Amen.“ — 50. F. 268ᵃ—268ᵇ. *Augustinus super ps. LV.* Inc.: „Dicat ergo et corpus eius.“ Expl.: „Et saluus factus est.“ — 51. F. 269ᵃ—270ᵃ. *(Excerptum de confessione.)* Inc.: „Augustinus non dixit ne pecces.“ Expl.: „Ac si eum occideret.“ — 52. F. 270ᵃ—272ᵇ. *Item nota quomodo debet se habere confessor interrogando confitentem.* Inc.: „Itaque non debet confessor.“ Expl.: „Beneficium absolucionis. Vnde nunc tercio querendum est de vsu clauium. Reliquum quere supra loco suo.“ Tractatulus itinerarium confessionis fratris Bertholdi (vide supra n. 2) continuare videtur. — 53. F. 272ᵇ—275ᵃ. *Quomodo sacerdos ad penitenciam plebem debeat exhortari.* Inc.: „Tenetur sacerdos plebem sibi subiectam.“ Expl.: „Eterna gaudia possitis obtinere Quod nobis.“ Videtur eiusdem operis ac n. 52 esse. — 54. F. 275ᵇ—278ᵇ. *Nota de irregularitate Primo quid sit.* Inc.: „Irregularitas est impedimentum.“ Expl.: „Nisi pro peccato mortali.“ Sequitur adnotatio brevis ex Henrico de Vrimaria. — F. 279—280 script. vacant. — 55. F. 281ᵃ—283ᵃ. *(Officium de s. Bernardino.)* — 56. F. 283ᵇ—284ᵇ. *Ex sermone s. Bernhardi supra cantica sermone XVI.* Inc.: „Nota bene de nomine ihesu

sponsi tui.“ Expl.: „Et sensus dirigatur et actus.“ Sunt fragmenta sermonis XV s. Bernardi in cantica. Cf. ed. Maur. 1719, I 1317. — 57. F. 284b—286a. *(De sacramento Eucharistiae.)* Inc.: „Hic est panis tangitur hic refeccionis dignitas.“ Expl.: „Per hec potest primum.“ Sequitur adnotatio de efficacia Eucharistiae. — 58. F. 286b—291a. *(De passione Christi tamquam horologio cordium.)* Inc.: „Notandum autem quod christi passio.“ Expl.: „Meditatus fueris poteris saluari.“ — 59. F. 291b—292b. *(Excerpta de extremo iudicio.)* Inc.: „Narrat petrus alfunsus quod quidam sanctus heremita.“ Expl.: „Et resurgent omnes.“

175. (52. f. 24.)

Chart. et membr. s. XV, f. 179, 8°, man. III, ligat. lign. restaur.

1. F. 1a. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1b. *(De utilitate meditandi passionem Christi secundum Albertum Magnum.)* — F. 2 script. vacat. — 3. F. 3a—97b. *R. Incipit tractatus perutilis Magistri dicti Magni Alberti | de veris virtutibus | in quo homo valde lucide inuenire poterit | quid scilicet sibi desit et qualis in consciencia sua sit.* Inc.: „SVnt quedam vicia | que frequenter speciem virtutum pretendunt.“ Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia.“ Ed. Lugd. 1651, XXI. — F. 98 script. vacat. — 4. F. 99a—135b. *R. In nomine .... Incipit prologus in librum vite.* Inc.: „LIber iste intytulatur liber vite.“ Expl.: „Vbi ipse daturus est regnum deo patri in spiritu sancto .... Amen.“ Cf. cod. 67(3). — F. 136 script. vacat. — 5. F. 137a—174b. *R. Incipit prohemium de arte moriendi (Dominici Capranicae) in nomine sancte et indiuidue trinitatis Amen.* Inc.: „CVm de presentis exilij miseria.“ Expl.: „Antequam mors occupet mori discat. Et sic est finis huius tractatus.“ Cf. cod. 151(6). — 6. F. 174b —177b. *R. Sequitur vna alia materia (eiusdem argumenti).* Inc.: „De terra plasmasti me.“ Expl.: „Uitam eternam possideant | per christum dominum nostrum Amen.“ — 7. F. 178a —179b. *(Additamentum ad tractatum de arte moriendi Dominici Capranicae.)*

176. (52. f. 25.)

Chart. s. XV, f. 393, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., pars f. 1 abscissa, tegum. ant. b: orationes s. XIV.

F. 1ᵃ—393ᵃ. *R. Incipit diurnale pars hyemalis de tempore et de sanctis .... et breuiarium Ratisp[onense].* 1. F. 1ᵃ—209ᵃ. *(Proprium de tempore a dom. I adv. — sabb. ante pentec.).* — 2. F. 209ᵃ—299ᵇ. *R. Sequitur de sanctis pro parte hyemali.* — 3. F. 300ᵃ—332ᵃ. *R. Sequuntur communia sanctorum.* — F. 332ᵇ script. vacat. — 4. F. 333ᵃ—393ᵃ. *(Psalterium.)* — F. 393ᵇ script. vacat.

177. (52. f. 26.)

Chart. s. XV (1439–1442), f. 493, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg., f. a cap. b: index, f. membr. ad calc. b: fragm. libelli, quo notarius ad Scotos Vindobonae eiusque uxor ab Joanne VI (1466—1467) abbate Scot. in confraternitatem quandam ibidem vigentem recipiuntur (dd. virczehenhundert Jar vnd In dem Sechs....).

1. F. 1ᵃ—13ᵇ. Inc.: „PErfecti estote .... In sacra scriptura nichil nobis impossibile consulitur.“ Expl.: „Solus scit numerum electorum benedictus deus Amen. *Explicit tractatulus de diuinis moribus* Anno dom. M° CCCC° XLII In commemoracione beati Pauli apostoli.“ — 2. F. 14ᵃ—49ᵃ. Inc.: „BEati qui habitant .... Domus dei est eterna beatitudo.“ Expl.: „Habundancia glorie tue Per infinita secula seculorum Amen. *Explicit tractatulus de cognicione amore fruicione vnione laudacione graciarum accione et congratulacione anime beate* Anno M° CCCCXLII° In vigilia Johannis ante portam latinam Tempore Concily Basiliensis et Cismatis papa Eugenius Florencie et Felix electus in Concilio Basilee et tempore Coronacionis regis Romanorum Fridericis (!) ducis de Stiria.“ — 3. F. 49ᵃ—49ᵇ. *(Adnotatio de continentia et abstinentia sacerdotum.)* Inc.: „Nota Et tunc accessit ad vxorem.“ Expl.: „Aliquantulum inquinatur.“ — 4. F. 50ᵃ—65ᵃ. Inc.: „ANima mea noui quod curiosa sis.“ Expl.: „In finem vltimum reduccionem. *Explicit hic anime speculum .... Editum per egregium doctorem M[agistrum] H[enricum] de hassia* In die sancti Placidi martiris et sociorum eius Anno

dom. Millesimo CCCC° XLI°.“ Cf. Aschbach 394; Hain II 1 p. 11 n. 8401 sq. — 5. F. 65ᵃ. *Item nota quod plures condiciones requiruntur accedentibus ad sacram communionem.* Inc.: „Primum debent esse circumcisi.“ Expl.: „Qui dicit.“ — 6. F. 65ᵇ—73ᵇ. *Incipit Tractatus de officio Missarum.* Inc.: „SAcerdos quando preparat se ad habendam missam.“ Expl.: „Et spiritus sanctus.“ — 7. F. 74ᵃ—107ᵃ. *(Tractatus de peccatis in genere et in specie.)* Inc.: „ANte conspectum immense pietatis tue clementissime domine.“ Expl.: „Admonicionibus non acquiescere. Explicit in vigilia Michaelis archangeli A. d. MCCCCXLI.“ — 8. F. 107ᵇ—110ᵇ. *Nota secundum hugonem in libro de sacramentis in capitulo de confessione.* Inc.: „Sed dicis fortasse.“ Expl.: „Permansit caritatis dei.“ — 9. F. 110ᵇ—114ᵇ. *De eo si iterari possit penitencia.* Inc.: „Sunt qui dicant relapsis.“ Expl.: „Molestiam declinasse.“ — 10. F. 114ᵃ—115ᵃ. *De sacramentis que ad exercitacionem instituta sunt Et primo de aqua aspersionis que cum sale benedicitur.* Inc.: „Allexander papa quintus.“ Expl.: „Quando ad te venit.“ — 11. F. 115ᵇ—123ᵃ et 135ᵃ—135ᵇ. *De sacramento corporis et sanguinis Christi Hugo (a s. Victore) in libro de sacramentis.* Inc.: „SAcramentum corporis et sangwinis christi.“ Expl.: „Vnum et idem ipsum est.“ — 12. F. 124ᵃ—128ᵃ. *R. Hugo in libro de sacramentis.* Inc.: „QVid sit sacramentum doctores breui descripcione signauerunt.“ Expl.: „Propter exercitacionem instituta.“ — 13. F. 128ᵃ—129ᵇ. *Quid sit ecclesia.* Inc.: „Ecclesia sancta corpus christi est.“ Expl.: „Participes vnificacionis.“ — 14. F. 129ᵇ—133ᵇ. *De distinccione trium operum et trium operancium.* Inc.: „ESt ergo triplex circa institucionis sacramentorum omnium.“ Expl.: „Quare videlicet instituta sint sacramenta.“ — 15. F. 133ᵇ—134ᵇ. *De materia sacramentorum.* Inc.: „REstat nunc tercia pars de quatuor.“ Expl.: „Contra diabolum pugnaturo.“ — 16. F. 135ᵃ—135ᵇ. *(Continuatur adnotatio, quae supra sub n. 11 exhibetur.)* — 17. F. 136ᵃ—157ᵇ. *Sermo Magistri haynrici de Oyta de corpore christi bonus et vtilis.* Inc.: „PArasti in conspectu meo . . . . Mensa ista quam in conspectu.“ Expl.: „Nos participes faciat ipse

rex celorum ihesus christus noster qui .... Amen. Explicit sermo de corpore christi venerabilis Magistri Henrici de Oyta study vyennensis In vigilia beati bernhardi abbatis A. d. M° CCCC° XLI°." De auctore cf. cod. 40(4). — 18. F. 158ᵃ—369ᵇ. *(Quaestiones theologicae varii argumenti v. g. de confessione, de corpore Christi, de regula s. Benedicti etc.)* Inc.: „Item nota dist. 8ᵃ q. 1. Si qui sunt presbiteri dyaconi uel subdyaconi." Expl.: „Inter fratres discordiam." In indice auctores hi enumerantur: Thomas de Aquino, magister Urbanus, magister Nicolaus de Dinkelspühel. Quae sint singulorum auctorum, diiudicari non potest. E quorum numero haec adferimus: 1. F. 220ᵃ—222ᵇ. *Super consultacione Reuerendissimi in christo patris et domini domini Archiepiscopi Salczpurgensis nec non apostolice sedis legati deliberacio et consilium facultatis theologice Study wyennensis.* Inc.: „In primis dicimus quod quantum de iure et de facto." Expl.: „Eo existente Datum anno d. M° CCCC° XLII° XV° die Marcij Scripta autem tercia feria post festum pasche." Cf. Hansiz. Germ. sacr. II 479. — 2. F. 291ᵇ—305ᵃ. (Inscriptio indicis:) *De fraterna correccione ex dictis Magistri Nicolai (de Dinkelspühel).* Inc.: „Item queritur vtrum quilibet ex precepto teneatur ad fraternam correccionem." Expl.: „Pro et contra." — 3. F. 344ᵃ—369ᵇ. *Nota ex tractatu et exposicione regule s. Benedicti Hildemari monachi in capitulo de abbate.* Inc.: „Et honestiores quidem." Expl.: „Inter fratres discordiam." — 19. F. 370ᵃ—398ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Postillacio accurtata super psalterium.* (Titulus, qui f. 370ᵃ legitur:) *Incipit liber ymnorum.* Inc.: „BEatus vir .... Psalmus iste de christi siue de viri iusti perfeccione." Expl.: „Et superexaltate eum in secula. Explicit Anno domini M° CCCC° XXXIX In die sancte Affre in infirmaria existente." F. 370ᵃ versus hi leguntur:

„Ter quinquagenos Dauid canit ordine psalmos
Versus bis mille bis centum sex tenet ille."

— 20. F. 399ᵃ—403ᵇ. Inc.: „REx regum dominus dominancium." Expl.: „Permaneat mecum Nunc et per infinita secula seculorum Amen. *Explicit preparatorium ad missam per graciam*

et ad communionem per modum dyalogi." — 21. F. 404^a—404^b. *(Devotio ad s. communionem.)* Inc.: „QVid retribuam domino." Expl.: „Ne in uacuum eam recipiam." — 22. F. 404^b—405^a. *(De dilectione dei.)* Inc.: „Dominus deus multis modis diligi potest." Expl.: „Ad vitam eternam perducat Amen." — 23. F. 405^a—407^a. *De passione domini nostri ihesu christi.* Inc.: „Nescio quod melius et quod salubrius." Expl.: „Zelo et amores Deo gracias. Explicit in octaua Assumpcionis Marie Anno dom. M° CCCC° XXXIX." — 24. F. 407^a. *(De fine creaturarum rationabilium.)* Inc.: „Nota quod deus fecit racionabilem creaturam." Expl.: „Ut docet magister l. 2 d. 23." — 25. F. 407^b. *Item Remedium contra dolorem capitis.* Inc.: „Primo vtetur de coccionibus." Expl.: „In capite." — 26. F. 408^a et 407^b. *Remedium optimum contra calculum.* Inc.: „Nim firneiz glaz." Expl.: „Est infallibilis." — 27. F. 407^b—409^b. *(Adnotationes theologicae.)* Inc.: „Interpretacio nominis monachi Monos grece." Expl.: „Sed materiale secundum." — 28. F. 410^a—441^b. *R. Sermo magistralis (Henrici de Hassia?) de septem horis canonicis dicendis.* Inc.: „Sepcies in die .... Reuerendi patres et domini venerabiles quamuis omnipotens deus." Expl.: „Quod ille benigne nobis concedat qui sine fine .... Amen. Explicit sermo bonus et vtilis de septem horis canonicis dicendis Anno domini M. CCCC. XL° feria 2^a ante festum Symonis et Jude." Cf. cod. 30(8). — 29. F. 441^b—445^b. *(De excommunicatione.)* Inc.: „Primo dicemus aliqua de eo." Expl.: „De penitencia c. 2." — 30. F. 446^a—457^b. *(Adnotationes de vigiliis, de meditatione et oratione, de disciplina psallendi etc.)* Inc.: „Nota Tria sunt que vagam mentem stabilem faciunt." Expl.: „Nobis est orandum." — 31. F. 458^a—462^a. *Sermo Petri Ostiensis episcopy In vigilia sancti Benedicti.* Inc.: „VIgilias egregy confessoris videlicet sancti Benedicti." Expl.: „In paterne glorie maiestate regnantem Qui cum patre .... Amen." Auctor non diversus esse videtur a Petro Cassinensi et Ostiensi diacono. Cf. Fabr.-Mansi V 269. — 32. F. 462^b—465^a. *(Carmen de vita monastica.)* Inc.: „SI vis esse cenobita | huius mundi vitam vita." Expl.: „Vt in tue mortis hora tibi sit auxilium

Amen." — 33. F. 465ᵃ—481ᵇ. *(Adnotationes et quaestiones theologicae varii argumenti.)* Inc.: „Nota de hys qui postquam professi sunt." Expl.: „Nec parit aliud." — 34. F. 482ᵃ—493ᵇ. *(Excerpta e libro moralium s. Gregorii papae.)* Inc.: „Nota de temptacionibus conuersorum." Expl.: „Jubetur aqua dilucre."

178. (52. g. 1.)

Membr. et chart. s. XIV/XV, f. 217, 8°, man. VI (V Joannis Crauch de Jawer VI Valentini Tauner de Obenburga), tegum. ant. b: fragm. tractatus ascetici, f. a cap. et ad calc. et tegum. post. a: fragm. antiphonarii cum neumis s. XIII.

1. F. 1ᵃ—45ᵃ. *R. Hec est regula beati Benedicti abbatis. Incipit prologus:* Inc.: „AVscula o fili precepta magistri." Expl.: „Deo protegente peruenies AMEN. Explicit regula beati Benedicti facientibus hec regna patebunt eterna." Inter prologum et cap. primum index capitulorum intercedit. — 2. F. 45ᵇ. *(Adnotatio de cultu latriae duliae hyperduliae.)* — 3. F. 46ᵃ—66ᵇ. *[Passio] (R.) domini nostri Jhesu Cristi.* Inc.: „Fvndamentum nemo potest . . . . Cum sicut dicit Augustinus deus sit res summe sufficiens." Expl.: „Et consedere nos faceret sibi in celestibus." — 4. F. 67ᵃ—113ᵃ. *R. Incipit tractatus perutilis Magistri dicti Magni Alberti de veris virtutibus.* Inc.: „Svnt quedam vicia que frequenter speciem uirtutum pretendunt." Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia." Ed. Lugd. 1651, XXI. — F. 113ᵇ—114ᵃ script. vacant. — 5. F. 114ᵇ—133ᵇ. *(Tractatus de tentationibus.)* Inc.: „Ut sciamus totalius et perfeccius resistere." Expl.: „Et insultus temptacionum superius numeratis." Catal. codd. mss. Mellic. 129 tractatum eundem Nicolao de Dünkelspühel attribuit. — 6. F. 134ᵃ—152ᵃ. *(Tractatus de detractione.)* Inc.: „[Q]Veritur principaliter Vtrum damnificans alium in bono fame teneatur ad restitucionem." Expl.: „Tenetur famam resarcire." — 7. F. 152ᵇ—170ᵇ. *(Quaestiones de peccatorum occultorum revelatione et de restitutione.)* Inc.: „Circa dicta in hac questione." — Expl.: „A culpa et pena absoluit." — 8. F. 171ᵃ—183ᵇ. *(Quaestiones de confessione.)* Inc.: „[D]vbitatur an possit cum aliquo dispensari." Expl.: „Ymo ibi accipitur." —

9. F. 184ª—195ª. Inc.: QVoniam karissimi in via huius seculi fugientis sumus.“ Expl.: „Vitam eternam possideas Quod idem .... Amen. *Explicit speculum peccatoris beati augustini* (falso!) finitum in vigilia prefati doctoris scil. augustini Anno domini M433° hora precise 2ª per me Johannem crauch de Jawer. Scriptor mente pia petit vnum aue maria.“ Cf. cod. 64(3). — 10. F. 195ᵇ—197ᵇ. Inc.: „REdite ad cor .... Vacate et uidete quoniam ego sum deus ineffabilis.“ Expl.: „Et iocunditatis eterne | quod nobis prestare dignetur .... Amen. *Explicit speculum peccatoris minus beati augustini.*“ — F. 198—199 script. vacant. — 11. F. 200ª—217ª. Inc.: „Qvicumque wult viuere in perfectissimo statu.“ Expl.: „Vti sum superius vtrumque prefatus quod nobis .... Amen. *Explicit liber filiorum dei Finitus* per manus fratris valentini tanner de Obenburga natus in attachrin.“ Sequuntur adnotationes nonnullae brevissimae. — 12. F. 217ª. *Hys versibus eciam plagas decem egipti collige.* Inc.:

„Prima rubens unda | ranarum plaga secunda.
Inde culex tristis | post musca nocencior istis.
Quinta pecus strauit | uesicas sexta creauit.
Pone subit grando | post brutus dente nefando.
Nona tegit solem | primam necat vltima prolem.“

— 13. F. 217ᵇ. *(Excerpta ex Bernardo Isidoro Ambrosio Hieronymo.)*

179. (52. g. 16.)

Membr. s. XIV, f. 215, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. sermonis s. XV, f. a cap. a: fragm. eiusdem sermonis, qui f. 94 sqq. totus exhibetur, f. a cap. b: 1. Index contentorum. 2. „Iste liber venit monasterio scotorum wyenne a domino leonardo dienhofer fratre fratris wolfgangi de Euerding Oremus pro eo.“ Tegum. post. a: epistola Friderici Pruckner, plebani in Chülib (1410).

1. F. 1ª—93ᵇ. *(Postillae in epistolas dominicales.)* R. Dominica prima in aduentu domini sermo. Inc.: „ABiciamus opera tenebrarum .... In aduentu domini tria sunt necessaria.“ Expl.: „Fructum dabit in tempore suo quod nobis prestare dignetur.“ — 2. F. 93ᵇ. *(Fragmentum sermonis de pedum lavatione.)* Inc.: „Afferam pauxillum .... Ista verba que

abraham." Expl.: „Humani affectus | quasi . . . ." — 3. F. 94^{b}—96^{a}. *(Sermo de corpore Christi.)* Inc.: „Caro mea vere est . . . . per quod nobis duo ostendit." Expl.: „Hoc sacrificium laudis." — 4. F. 96^{b}—180^{a}. *(Postillae in evangelia dominicalia.)* R. Dominica prima in adventu domini. Inc.: „Dicite filie syon . . . . In verbis istis tria sunt notanda." Expl.: „In christum semper desiderant prospicere cui est . . . . Amen." — 5. F. 180^{a}—215^{b}. *R. Hic incipit edicio magistri alberti (?) phylosophi ac episcopi ratisponensis ecclesie.* Prologus inc.: „Loqui cupiens de virgine gloriosa lingwa deficit." Opus expl.: „Per dominum christum amen."

180. (52. g. 17.)

Membr. s. XIV/XV, f. 103, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 103^{b}: „Anno MDCCLX in Majo dono dedit Dominus de Rosenthal Archivarius Caesareus."

F. 1^{a}—103^{b}. *(Rituale cum notis musicis.)* Insunt benedictio salis et aquae, benedictio vini in die s. Joannis evangelistae, ordo baptismi, caeremoniae in parasc. et in sabbato sancto, litaniae. F. 32 script. vacat.

181. (52. g. 18.)

Membr. s. XIV, f. 409, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales auro et coloribus obductae, folia nonnulla ante f. 7 desunt. Cod. in fine manc.

1. F. 1^{a}—142^{b} et 180^{a}—409^{b}. *(Breviarum Pataviense.)* 1. F. 1^{a}—6^{b}. *(Calendarium.)* — 2. F. 7^{a}—122^{b}. *(Psalterium;* est ab initio mancum.) — 3. F. 122^{b}—129^{b}. *R. Incipiunt uigilie mortuorum maiores.* — 4. F. 130^{a}—138^{a}. *(Hymni.)* — 5. F. 138^{a}—142^{b}. *(Lectiones variae.)* — 6. F. 180^{a}—269^{b}. *(Proprium de tempore a sabb. ante pentec. — dom. XXV post pentec.)* — 7. F. 270^{a}—380^{b}. *R. De sanctis post festum penthecostes.* — 8. F. 381^{a}—409^{b}. *R. Incipit commune de sanctis.* — 2. F. 143^{a}—178^{a}. *(Fragmentum missalis.)* — F. 179^{b} script. vacat.

182. (52. g. 19.)

Membr. s. XIV, f. 237, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: pennae probationes.

F. 1ᵃ—232ᵇ. *R. Incipitur Noua legenda siue Nouum passionale (Jacobi de Voragine). Primo de aduentu.* Inc.: „Aduentus domini per IIIIᵒʳ septimanas agitur.“ Legenda s. Marthae expl.: „Marthe in pace quieuit. Rogemus dominum.“ Ordo est alius atque editionis Graesseanae, Lips. 1850. — F. 233—237 script. vacant.

183. (52. g. 20.)

Membr. s. XIV (1378), f. 63, 8°, man. II (Andreae dicti Agni), ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—63ᵇ. R. De corpore christi. Prologus inc.: „De sacrosancto corporis domini locuturi.“ Sequitur index capitulorum. Opus inc.: „VEnite et comedite .... His verbis dominus non invitat.“ Expl.: „Habens uite qui nunc est [et] in futuro. Ad quam nos .... amen. *(R.) Explicit opusculum compendiosum fratris Thome ordinis fratrum predicatorum de excellentissimo sacramento hoc est de corpore et sanguine domini nostri ihesu christi.* Item iste Liber Completus est Anno domini Millesimo Tricentesimo Septuagesimo Octauo. sequenti die post festum sancti Kyliani et sociorum eius. Per manus Andree scriptoris Andree dicti Agni.“ Ed. Parm. 1864, XVII 135—176. — 2. F. 63ᵇ. *Querendo de fide infirmum.* Inc.: „Credis tu omnia que sunt fidei.“ Expl.: „De vita eterna.“

184. (52. g. 21.)

Membr. s. XIV, f. 174, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., ab initio et in fine manc.

F. 1ᵃ—174ᵇ. *(S. Gregorii papae expositio in beatum Job seu Moralium libri.)* Inc.: „.... que in conuiuio inter alias grauior fuerit.“ Expl.: „Longe ad aliud ....“ Reliqua legi non possunt. Ed. Maur. 1705, I 1 sqq.

185. (52. g. 23.)

Chart. s. XIV/XV, f. 43, 8°, man. I, ligat. antiqua restaur.

1. F. 1^a—42^b. *R. Incipit ternarius.* Dominica prima Aduentus. Inc.: „Ecce rex tuus .... Quatuor sunt aduentus domini.“ Expl.: „In regno meo Quod nobis ....“ Sunt sermones de evangeliis per circulum anni. — 2. F. 42^b—43^a. *(Sermo in illud:) Misericordia domini plena.* Inc.: „Sicut sol totum mundum.“ Expl.: „Pauci vero electi. Rogemus ergo dominum etc. Expliciunt sermones fratris (Amici?).“ Sermo additamentum operis praecedentis esse videtur. Sequuntur versus ex computo ecclesiastico. — F. 43^b script. vacat.

186. (52. h. 16.)

Membr. et chart. (usque ad f. 53 omnia fol. membr.) s. XIV, f. 147, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus: fragm. hebr., tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1^a—1^b. *(De contemplatione.)* Inc.: „Formans me .... Quid racionabilius.“ Expl.: „De aliis sanctis.“ — 2. F. 1^b—6^b. *R. De gradibus quibus deus trahit hominem ut ipsum cognoscat et sequatur quorum 15 sunt.* Inc.: „Deus in domibus eius .... Alia translacio habet.“ Expl.: „Et in eo deificatur quod nobis ....“ — 3. F. 7^a—8^a. *Nota quod quinque sunt cause quare spirituales homines non percipiunt graciam dei sed ordinacionem ipsius.* Inc.: „Primum est | quia non uacant contemplacioni.“ Expl.: „Quinque defectuum predictorum | Quod nobis ....“ — 4. F. 8^b—25^b. *R. Incipit (Henrici de Vrimaria) tractatus de quatuor instinctibus Scil. diuino . naturali . angelico . et dyabolico.* Inc.: „Semen cecidit .... Licet uerbum propositum.“ Expl.: „Suam graciam mereri concedat Qui viuit et regnat in s. s.“ De auctore cf. cod. 132(30). In cod. bibl. caes. a Denis I 3196 descripto tractatus immerito Henrico de Hassia attribuitur. Editiones enumerant Fabr.-Mansi III 232. — 5. F. 26^a—27^a. *Nota differenciam inter uitam actiuam et contemplatiuam.* Inc.: „Actiua uita est norma.“ Expl.: „Et ibi loquebatur cum domino.“ — 6. F. 27^b—30^a. *(Tractatulus de anima.)* Inc.:

„Si ignoras te .... verbum propositum est uerbum comminatorium.“ Expl.: „Ignorancia dampnabilis est.“ — 7. F. 30^{b}—31^{a}. *(Excerpta ex Joanne Gerson et Bernardo de contemplatione.)* Inc.: „Quid est contemplacio.“ Expl.: „Inspeccio indiciorum.“ — 8. F. 31^{a}—31^{b}. *De uirtute orandi. hugo de sancto victore.* Inc.: „Quo studio.“ Expl.: „Suspirat et gemit.“ — 9. F. 32^{a}—131^{b}. *(S. Bonaventurae de septem itineribus aeternitatis.)* Inc.: „Eum qui venit ad me .... Sanctus augustinus in libro de cognicione vere vite.“ Expl.: „Vnus deus in eternum benedictus Amen. M[agistri] hainrici de frimaria“ (falso!). Ed. Venet. 1756, XII 99—203. In indice inscribitur: „Tractatulus de intrinseco secreto et eternali manerio cum 6 dubys.“ — F. 132 script. vacat. — 10. F. 133^{a}—144^{a}. *(Registrum operis praecedentis.)* — 11. F. 144^{b}—145^{b}. *(Formulae medicinales.)* Inc.: „Quando caput est plenum ex Remate et flecmate. Sinape contritum.“ Expl.: „Et curaberis.“ — F. 146 et 147 script. vacant.

187. (52. h. 17.)

Membr. s. XIV (1372), f. 71, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. liturg., f. 5^{a} index contentorum.

1. F. 1^{a}—3^{b}. *(Officium defunctorum:* est in fine manc.) — F. 4 script. vacat. — 2. F. 5^{a}—11^{a}. (Recentiore manu:) *Incipit soliloquium hugonis de arra anime.* Inc.: „Loquar secreto anime mee.“ Expl.: „Sanguinis mei dedistis.“ Ed. Venet. 1588, II f. 104^{b} sqq. — 2. F. 11^{a}—34^{a}. *R. Incipit ymago vite.* Inc.: „Flecto genua ad patrem.“ Expl.: „Trinus et vnus benedictus in s. s. Amen.“ — 3. F. 34^{a}—54^{a}. *R. Incipit liber soliloquiorum beati Augustini de dulcedine dei.* Inc.: „Cognoscam domine conditorem meum.“ Expl.: „Justi intrabunt in eam Amen.“ Opus spurium. Cf. cod. 132(6). — 4. F. 54^{a}—63^{b}. *R. Incipiunt meditaciones beati Bernhardi.* Inc.: „Mvlti multa sciunt et se ipsos nesciunt.“ Expl.: „Cum sponsa aspicis vnum eundemque dominum. Qui viuit ....“ Opus spurium. Cf. cod. 40(2). — 5. F. 64^{a}—69^{b}. *R. Incipit liber beati Gregorij de conflictu viciorum et virtutum.* (Alia

manus addidit:) *Augustini sermo aliquis.* Inc.: „Apostolica vox diuina clamat per orbem.“ Expl.: „De multis aliis modis.“ Tractatulus Augustino Ambrosio Leoni Isidoro Hisp. teste Denis I 493 attributus inter opera s. Augustini, ed. Maur. 1685, VI app. 219 sqq. exstat et ab editoribus Maurinianis ad Ambrosium Autpertum abbatem Beneventanum s. VIII pertinere putatur. — 6. F. 70ª—71ᵇ. *(Orationes ante communionem.)* Inc.: „Ad mensam dulcissimi conuiuij tui.“ Expl.: „Omnisque concupiscencia Amen.“ Ad calcem:

„Laus tibi virgo pia clemens dulcisque Maria
Cum patri sit nato laus spirituique beato AMEN.

Explicit liber soliloquiorum vna cum meditacionibus s. Bernhardi Anno domini M° CCC° LXXII°.“

188. (52. h. 18.)

Membr. s. XIV (1372), f. 562, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., in fine manc.

F. 1ª—562ᵇ. *(Breviarium Pragense fratrum eremitarum s. Augustini.)* 1. F. 1ª—6ᵇ. *(Calendarium.)* — 2. F. 7ª—7ᵇ. *(Invitatorium.)* — 3. F. 7ᵇ—107ᵇ. *(Psalterium.)* — 4. F. 108ª —111ª. *(Litaniae.)* — 5. F. 111ª—115ª. *(Officium defunctorum.)* — 6. F. 115ª—116ᵇ. *R. Incipit tabula de inponendis hystorijs diebus dominicis ac alijs diebus.* — 7. F. 117ª 355ª. *R. Incipit ordo breuiarij fratrum heremitarum sancti augustini secundum consuetudinem sancte Romane curie* (= Proprium de tempore). — 8. F. 355ª—541ᵇ. *R. Incipiunt festiuitates sanctorum per circulum anni.* Hymnus de s. Monica ed. apud Dreves XXVIII 27. — 9. F. 541ᵇ—562ᵇ. *R. Incipit commune sanctorum.*

189. (52. h. 19.)

Membr. s. XIII, f. 77, 8°, man. III, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ª—14ᵇ. *R. Visio Elisabeth sanctimonialis sconavgensis.* Inc.: „Fvi in oracione ac apparuit michi.“ Expl.: „Per fidem suscipiuntur.“ Cf. Fabr.-Mansi II 92 et Potthast 683. — 2. F. 14ª—16ᵇ. *(Sententiae et excerpta ex variis*

scriptoribus ecclesiasticis.) Inc.: „Omne quod in publicum deducitur.“ Expl.: „Quod pudor est confiteri.“ — 3. F. 17^{a}—40^{b}. (Inscriptio f. 18^{a} legitur:) *R. Incipit visio cuiusdam militis hyberniensis nomine dugdali ad edificacionem multorum (a Marco quodam) conscripta.* Prologus inc.: „Venerabili ac deo deuote domine G. dei dono abbatisse frater Marcus .... Cvm multi sint ad regnum celorum uocati.“ Expl.: „Properemus.“ Visio inc.: „Hybernia igitur insula.“ Expl.: „In medio estatis caumate sudauerit.“ Ed. Martene-Durand I 490 sqq. et Schade, Halle 1869. De aliis editionibus vide Hain II 2 p. 417 sq. n. 15540—15549. Praeterea cf. Mussafia, Sulla visione di Tundalo, Sitzungsber. der kais. Akademie der Wissensch. LXVII 157. — 4. F. 41^{a}—41^{b}. Inc.: „Inquirendum est quis prius.“ Expl.: „Habebunt cum domino in secula seculorum amen. *Expliciunt visiones due admirande.*“ — F. 42^{a} script. vacat. — 5. F. 42^{b}—71^{b}. *(Variae visiones.)* R. Gregorius. Inc.: „Rem fratris refero quam si intente.“ Expl.: „Sepulcra respiciunt ....“ Finis deest. — 6. F. 72^{a}—73^{a}. *(Fragmentum sermonis de nativitate Christi.)* Inc.: „.... tas angelorum. Ingreditur hec infima mundi.“ Expl.: „Lucis.“ — 7. F. 73^{b}—74^{b}. *(Paraphrasis symboli Nicaeni.)* Inc.: „Ego credo in unum deum patrem.“ Expl.: „Post istam uitam transitoriam amen.“ — 8. F. 74^{b}—75^{b}. *(Sermo de festo circumcisionis.)* Inc.: „Quia hodierna die circumcisionem dei.“ Expl.: „Adherebimus.“ — 9. F. 76^{a}—76^{b}. *(Adnotatio de vitis apostolorum.)* Inc.: „Petrus XXV annis romam.“ Expl.: „Misahel clari habentur.“ — F. 77^{a} script. vacat. — 10. F. 77^{b}. *Oracio Volperti episcopi pro tribulacione inter secreta dicenda.* Inc.: „In spiritu humilitatis et in animo contrito ante sanctum altare tuum.“ Expl.: „Per te saluatorem mundi Qui cum patre ....“

1 **190.** (53. b. 2.)

Chart. s. XV (1458), f. 204, 2°, man. I (Conradi Haidenn), ligat. antiqua lign., f. membr. a cap. et ad calc.: fragmenta grammatica linguae latinae s. XIV, f. 1^{a} et 204^{a}: „Das puech ist des klosters vnser lieben frawn hie dacz den Schotten zu wienn in östreich.“

F. 1ᵃ—204ᵃ. Prologus inc.: „Unusquisque sicut accepit .... Sanctus petrus der heilig zwelfpot in seiner epistel spricht.“ Expl.: „Vnd les nach seiner Begir.“ Opus inc.: „ABlosen mag ein pabst den menschen der da ist ein warer rewer.“ Expl.: „Alle miteinander Hec Thomas Deo gracias per infinita secula seculorum. *Explicit Summa (confessorum) Johannis (de Friburgo) translata in Theutunicum a venerabili fratre domino Perchtoldo de ordine predicatorum pie memorie propter commune bonum christianitatis* Finita ex conduccione nobili (!) viri Jeory de Entzesdarff per me Conradum Haidenn Clericum herpipolensis dyoc. nacione de Ciuitate imperiali Sweuia Hallis Tunc temporis plebanum in Wittau patauiensis dyoc. proximo sabato post festum assumpcionis gloriosissime virginis marie Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo octauo Cui laus et honor per secula seculorum amen.“ De Joanne de Friburgo eiusque opere cf. quae dicta sunt ad cod. 81; de translatore, eiusdem ordinis lectore Norimbergensi, cf. Quetif-Echard I 722 et Denis I 2545 sqq.

190. (53. b. 3.)

Membr. (f. chart.: 126, 127, 130, 131, 134, 135, 138, 139, 142—145, 148—151) s. XV, f. 170, 4°, man. II, ligat. antiqua restaur., f. 58ᵃ littera initialis picta, tegum. ant. b: index contentorum.

F. 1ᵃ script. vacat. — 1. F. 1ᵇ—6ᵇ. *R. Incipit Tractatus beati Bernhardi de moribus adolescencium.* Inc.: „Hortatus quidem timidam mentis mee impericiam.“ Expl.: „Sibi diripiunt illud Amen.“ Complectitur capp. 1—6 tractatus illius spurii, cui in ed. Maur. 1719, II 386 inscribitur: De ordine vitae et morum institutione. — 2. F. 7ᵃ—24ᵇ. *R. Incipit liber beati bernhardi abbatis de gracia et libero arbitrio.* Inc.: „Domino W[ilhelmo] abbati s. Theodorici .... Opusculum de gracia et libero arbitrio.“ Expl.: „Hos et magnificavit.“ Ed. l. c. I 610 sqq. — 3. F. 25ᵃ—47ᵇ. *R. Incipit liber beati Bernhardi abbatis* (recte: *Guilielmi abbatis s. Theodorici) de amore dei.* Inc.: „VEnite ascendamus ad montem domini .... Intenciones cogitaciones voluntates.“ Expl.: „Et nouissimi primi.“ Ed. l. c. II 246 sqq. Prooemium in cod. desideratur.

— 4. F. 47ᵇ—58ᵃ. *R. Incipit liber eiusdem beati Bernhardi abbatis de laude noue milicie ad milites templi.* Inc.: „Hugoni militi christi .... Semel et secundo et tercio." Expl.: „Et digitos vestros ad bellum Amen." Ed. l. c. I 550 sqq. — 5. F. 58ᵃ—67ᵃ. *R. Incipit prologus beati Bernhardi abbatis* (falso!) *super euangelio secunde ferie pasce scil. Duo ex discipulis.* Inc.: „Conuertere anima mea in requiem tuam." Sermo expl.: „Te laudat omnis spiritus in secula seculorum amen. Deo gracias." Ed. l. c. II 670 sqq. — 6. F. 67ᵃ—79ᵃ. *R. Incipit omelia beati Bernhardi abbatis (= Sermo [spurius] ad pastores in synodo congregatos) super ewangelio Ego sum pastor bonus.* Inc.: „Reuerendissimi patres et domini ecce lecta sunt verba." Expl.: „Cooperentur in bonum Amen." Ed. l. c. II 756 sqq. — 7. F. 79ᵃ—92ᵇ. *R. Incipit opusculum Sancti Bernhardi abbatis clarevallensis super antiphonam prosaicam venerabilis petri de Compostelle (= Bernardi archiepiscopi Toletani sermones IV in antiphonam Salve regina).* Inc.: „Salue regina .... Domine labia mea aperies. Dominus tecum et tu mecum." Expl.: „Et ad bella doctissimi." Ed. l. c. II 738 sqq. — 8. F. 92ᵇ—99ᵃ. *R. Incipit soliloquium eiusdem* (falso!). Inc.: „Cor meum rogo te." Expl.: „Deviem per infinita secula seculorum Amen." Ed. l. c. II 804 sqq. — 9. F. 99ᵃ—123ᵃ. *R. Incipit prologus s. bernhardi abbatis in tractatum de vita clericorum super ewangelium ecce nos reliquimus omnia (= Gaufridi abbatis declamationes de colloquio Simonis cum Jesu ex s. Bernardi sermonibus collectae).* Inc.: „Ut tibi dilectissime presentis exhortacionis." Expl.: „Et habundancius habeamus ihesus christus qui .... amen." Ed. l. c. II 296 sqq. — 10. F. 123ᵇ—141ᵃ. *R. Incipit prohemium beati bernhardi abbatis in opusculum eiusdem de XII gradibus humilitatis.* Inc.: „In hoc opusculo cum in ewangelio illud." Expl.: „Ipse breuiter intimare curaui." Sequitur enumeratio brevis graduum humilitatis et superbiae. Opus inc.: „[R]ogasti me frater gotifride." Expl.: „Quam in nostro codice legis." Ed. l. c. I 563 sqq. — 11. F. 141ᵇ. *R. Differencia seu conflictus graduum humilitatis et superbie.* Inc.: „Duodecimus gradus humilitatis." Expl.: „Fundamento curent." —

12. F. 142ᵃ—152ᵃ. *R. Incipit prologus rickmicus beati bernhardi Abbatis* (recte?: *Hildeberti Cenomanensis) de sacramento corporis christi.* Inc.: „[Q]Visquis nostri redemptori vestiris ymagine." Opus expl.: „Sic que redemptus abit homo quo suus auctor abivit." Ed. inter opera Hildeberti, Paris. 1708, 1155 sqq. Cf. Denis II 544 sqq. — 13. F. 152ᵃ. *(Versus de s. Bernardo:)*

„Clare sunt valles sed claris uallibus abbas
Clarior. Hijs clarum nomen in orbe dedit.
Clarus auis . clarus meritis et clarus honore.
Clarior eloquio . religione magis.
Mors est clara . cinis clarus . clarumque sepulcrum.
Clarior exyltat spiritus ante deum." —

14. F. 152ᵃ. *Dyalogus visionis sancti bernhardi cum Morando (= Morandi cluniac. epitaphium b. Bernardi).* Inc.: „MIra loquor sed digna fide bernharde quid est hoc." Expl.: „Donec celeste fiat terrestre cadauer." Edidit Denis I 2254 sq. — F. 152ᵇ script. vacat. — 15. F. 153ᵃ—170ᵇ. *R. Omelya beati bernhardi abbatis Clareuallis (super Stabat iuxta crucem).* Inc.: „Stabat iuxta crucem . . . . Sicut christiane religionis defectus." Expl.: „Ubi regnat cum filio suo qui est super omnia deus benedictus in secula seculorum Amen." Opus hoc suppositium non est editum inter opera s. Bernardi. Cf. Denis II 890.

192. (53. b. 4.)

Membr. s. XV (1443), f. 192, 2°, man. IV (I Joannis Ratisbonensis [cf. Hauswirth 37]), ligat. antiqua lign., f. a cap.: fragm. litan. s. XIV, f. ad calc.: fragm. breviarii s. XIV.

F. 1ᵃ script. vacat. — 1. F. 1ᵇ. *R. Dyalogus metricus inter sanctum bernhardum et morandum abbatem (= Morandi cluniac. epitaphium s. Bernardi).* Inc.: „MIra loquor | sed digna fide bernharde quid hoc est." Expl.: „Donec celeste fiat terrestre cadauer." Cf. cod. 191 (14). — 2. F. 2ᵃ—30ᵃ. *R. Incipit epistola beati bernhardi abbatis* (recte?: *Guigonis prioris V maioris Carthusiae) ad fratres de monte dei* (alia manu:) *alias Bernhardus de vita solitaria ad Carthusienses.*

Prologus inc.: „MIserator et misericors dominus de via plena miserie.“ Expl.: „Progredientes sanctificat | egredientes glorificat.“ In editione non exstat. Prologus alter inc.: „Dominis et fratribus h[aimoni] .... Pene impudenter et plus quam decebat.“ Opus inc.: „FRatribus de monte dei . orientale lumen.“ Expl.: „Secretum meum michi.“ Non in libros distribuitur, sed in capp. 42, quibuscum libri I et II editionis Maur. 1719, II 203—238 consentiunt. Lib. III desideratur. — 3. F. 30ᵃ—41ᵇ. *R. Incipit Apologia eiusdem beatissimi bernnhardi (ad Guilielmum s. Theodorici abbatem).* Inc.: „VEnerabili patri Wilhelmo .... Vsque modo si qua me scriptitare iussistis.“ Expl.: „Et supplico | Valete in domino. (R.) Explicit epistola .... Et dicitur liber iste Apologeticus (alia manu: alias apologium) Bernnhardi.“ Ed. l. c. I 531 sqq. Praefatiuncula in codice desideratur. — 4. F. 42ᵃ—50ᵃ. *R. Incipit tractatus eiusdem beati bernhardi* (falso!) *de caritate ad Seuernium monachum.* Inc.: „COgit me instancia caritatis tue.“ Expl.: „Et nos sumus in hoc mundo Quod nobis .... Amen.“ Ed. l. c. II 402 sqq. — 5. F. 50ᵃ—71ᵃ. *R. Incipit tractatus de predestinacione et presciencia et de paradiso editus a fratre egidio et bonus.* Inc.: „Post distinccionem causarum restat tractatum componere.“ Expl.: „Ut est per habita manifestum.“ In calce: „Anno domini millesimo CCCC° XLIII est scriptus liber iste per manus fratris Johannis de ratispona Orent legentes pro eo.“ Ed. secundum Ossinger (245) Viennae 1641 apud Matthaeum Cosmerovium. De Aegidio de Columna auctore cf. cod. 118(1). — 6. F. 71ᵃ. *R. Versus prepositiui.*

„Quod deus est scimus . quid sit si scire velimus
Retro nos imus . tamen est scio summus et immus
Vltimus et primus | satis est | hic stare velimus.“

R. Versus Mauricii de oblata non consecuta.

„Illusere michi | velud hostes | postulo passum
Passum sub vera postulo carne deum
Ecce salus mundi | verbum patris | hostia vera
Viua caro | deitas integra | verus homo
Sic editur ihesus remanet tamen integer esus.“

R. Versus de cruce Christi.

„In cruce palma . simul cypressus . cedrus . oliva
Datque pedem cedrus . truncum cypressus | oliva
Dat tituli | tabulam . brachia palma duo.“

R. Hec corrumpunt ieiunia.

„Propere . laute . ardenter . studiose
Israhel . et Jonatas . esau . sodomita . sacerdos
Vt bene ieiunes | noli prandere gulose.“ —

7. F. 71ᵃ—81ᵇ. *R. Incipit exposicio beati Bernhardi* (falso!) *super psalmum afferte domino.* Inc.: „Afferte domino .... Vobis dicitur nouicij.“ Expl.: „In aspiracione voluntatis.“ In fine:

„Iste docet sermo monachos seruare nouellos
Iussa patris . iure vivere . iura sequi.“

Liber nec inter genuina nec inter spuria opera s. Bernardi editus. A Mabillonio attribuitur Richardo de s. Victore, inter cuius opera ed. Colon. Agripp. 1621, II 51 sqq. impressus exstat. — 8. F. 81ᵇ—93ᵇ. *R. Incipit liber domini bernhardi clareuallensis abbatis ad almericum cardinalem de diligendo deo.* Inc.: „VIro illustri .... Oraciones a me | et non questiones.“ Expl.: „Esse poterit miseracionis affectus Amen.“ Ed. Maur. 1719, I 589 sqq. — 9. F. 93ᵇ—119ᵃ. *R. Incipit liber primus eiusdem de Consideracione ad Ewgenium papam.* Inc.: „SVbijt animum dictare aliquid.“ Expl.: „Is sit finis libri sed non finis querendi. Explicit liber Quintus ....“ Ed. l. c. I 413 sqq. — 10. F. 119ᵃ—150ᵃ. *R. Incipit prohemium in tractatum omeliarum eiusdem beati bernardi* (recte: *Ogerii abbatis Lucedii) in Cena domini super Johannem.* Inc.: „Pascalibus dapibus esuriens saciari.“ Expl.: „Se ipsum nobis concedat christus qui sine fine .... amen. (R.) Explicit iste liber scriptor sit crimine liber. Amen . fiat.“ Ed. l. c. II 610 sqq. — 11. F. 150ᵃ—162ᵃ. *R. Incipit liber (b. Bernardi) de precepto et dispensacione.* Inc.: „Domino abbati columbensi .... Rescriptum meum ad epistolas.“ Expl.: „Et studium satisfacere voluntati.“ Ed. l. c. I 505 sqq. — F. 162ᵇ script. vacat. — 12. F. 163ᵃ—178ᵃ. *R. Incipit Tractatus beati bernhardi* (falso!)

de domo spirituali quomodo debeat edificari. Inc.: „[D]Omus hec in qua habitamus ex omni parte sui ruinam.“ Expl.: „Vel ubi nescire.“ Cf. cod. 40(1). — 13. F. 179ᵃ—180ᵇ. *R. Incipit Epistola beati bernhardi* (falso!) *de cura domus seu rei familiaris utilius gubernande.* Inc.: „GRacioso et felici militi domino castri Ambrosij .... Doceri petiuistis a nobis.“ Expl.: „Sue dampnabilis senectutis.“ Cf. cod. 118 (2). — 14. F. 180ᵇ—182ᵇ. *R. Incipit forma vite spiritualis eiusdem* (falso!) *edita cuidam suorum discipulorum deuoto.* Inc.: „Petis a me mi frater karissime.“ Expl.: „Non emendat in futuro dampnat.“ Ed. Maur. 1719, II 811 sqq. — 15. F. 183ᵃ—192ᵇ. *R. Incipit liber confessionum (= meditationum de cognitione humanae conditionis) beati Bernhardi abbatis clareuallensis* (falso!). Inc.: „Multi multa sciunt et seipsos nesciunt.“ Expl.: „Inimicus homo est contemptor dei cultor sui ipsius ....“ Pars exigua cap. 15 deest. Cap. 10 editionis in cod. in duo capitula divisum; quare hic capp. 16 numerantur. Cf. cod. 40(2).

193. (53. b. 5.)

Membr. s. XV, f. 130, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., inter f. 70 et 71 octo folio desunt, f. 2ᵇ littera initialis bene exarata, tegum. ant. b: „Liber ille nunc est monasterii scotorum wienne et devenit ad hoc per cambium pro alio libro.“ F. a cap. b: fragm. tractatus de modo punctandi, qui f. 127ᵇ—128ᵃ totus exhibetur, f. ad calc.: fragm. liturg. s. XIII.

1. F. 1ᵃ—117ᵇ. *(Raimundi de Vineis sive de Capua vita s. Catharinae Senensis.)* 1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *(Tituli capitum.)* — 2. F. 2ᵃ—8ᵃ. *R. Incipit prologus in legendam Beate katherine admirabilis virginis de Senis Sororis de Penitencia beati dominici patris et fundatoris Ordinis Fratrum Predicatorum.* Inc.: „VOx spiritualis est aquile.“ Expl.: „Gesta huius sacre virginis procedamus.“ — 3. F. 8ᵇ—9ᵃ. *R. Incipit prologus secundus in legendam beate katherine virginis.* Inc.: „DIxit dauid filius Ysai.“ Expl.: „Ad laudem eiusdem trinitatis excelse Cui est honor .... amen.“ — 4. F. 9ᵃ—117ᵇ. *R. Incipit prima pars legende ....* Inc.: „[F]Vit vir vnus in ciuitate senensi.“ Expl.: „Que vna in trinitate ac trina in vni-

tate viuit et regnat in secula seculorum Amen. (R.) Explicit tercia pars legende sancte katherine virginis de Senis.“ In fine secundae partis legendae (f. 91ᵃ) versus hi:

„Virgo ihesu christi . zelo redunita fuisti.
Flammarum more . flagrans deitatis amore.
Sponsus et ipse pater . tibi fit dulcissima mater.
Sponsa fide plena . dona sponsi carpis amena.“ —

5. F. 117ᵇ. *(Responsorium et oratio de s. Catharina.)* Inc.: „O Spem miram quam dedisti.“ Expl.: „Eius aput te intercessionibus adiuvemur.“ De auctore, confessario s. Catharinae, qui ordinis praedicatorum generalis ca. a. 1392 fuit et 1399 Norimbergae obiit, cf. Quetif-Echard I 679 sqq. et Fabr.-Mansi VI 43. Ed. apud Surium, Vit. Sanct. 29. April. et in AA. SS. Boll. 30. April. III 853 sqq. — 2. F. 117ᵇ—124ᵇ. *R. Sequitur Epistola fratris Stephani Prioris domus sancte Marie de gracia aput Papiam ordinis karthusiensis ad quemdam fratrem Thomam Anthonij de Senis ordinis predicatorum venecijs commorantem | de vita et conuersacione Sancte virginis katerine de Senis.* Inc.: „VEnerando religioso . . . . Litteras vestras affectuose recepi.“ Expl.: „Qui nichil ignorat Cui est laus . . . . Amen. Data in domo nostra superscripta die XXVI mensis Octobris MCCCC vndecimo. Sub manu publica duorum notariorum in presencia complurium testium et cum appensione nostri Sigilli magni Conventualis in testimonium veritatis et vt vestre peticioni satisfacerem.“ De Stephano de Senis cf. Fabr.-Mansi VI 212. Epistolam ed. Papebrochius in AA. SS. Boll. 30. April. III 961 sqq. — 3. F. 124ᵇ—127ᵃ. *R. Incipit Epistola sanctissimi domini pij 2ⁱ de Canonisacione Sancte katherine virginis de Senis oriunda ordinis sororum de penitencia beati Dominici. In nomine* . . . . Inc.: „PIus episcopus . . . . Misericordias domini.“ Expl.: „Datum Rome apud sanctum petrum Anno incarnacionis dominice M° CCCC° LXI.° III kal. Julij pontificatus nostri Anno III°.“ Ed. l. c. III 973 sqq. — 4. F. 127ᵇ—128ᵃ. *R. Franciscus petrarcha poeta laureatus de Racione punctandi.* Inc.: „Quesisti vir egregie quid senciam de racione punctandi.“ Expl.: „Vir insignis . Vale mi pater optime . Laus sit tibi christo . Franciscus monachus peccator rescripsi.“ — 5. F. 128ᵃ

—130^{b}. *R. Incipit Tractatulus de Carminibus faciendis.* Inc.: „In hac re primum attendendum est quod dumtaxat de carmine exametro et penthametro erit loquendum.“ Expl.: „Pro vna silaba scribi solet.“

194. (53. b. 6.)

Membr. s. XIII, f. 134, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. et fol. adligat. tegumento post.: fragm. bullae pontificalis (s. XIV) de beneficio quodam Martino cuidam tribuendo.

F. 1^{a}—134^{a}. *(Guilielmi constitutiones Hirsaugienses.)* R. Incipit prologus de diversitate Nouiciorum. Inc.: „Postquam ego frater Willehelmus dei ordinacione et fratrum hirsaugiensium eleccione.“ Expl.: „Exordium facere.“ Sequitur index capitulorum libri primi. Opus inc.: „Igitur aliqua diuersitas est eorumdem nouiciorum.“ Expl.: „Et prescriptis canitur.“ In fine: „Pneumatis ad numen concludit meta uolumen.“ Ed. M. Herrgott, Vetus disciplina monastica, Paris. 1726, 371 sqq. De auctore, abbate Hirsaugiensi ab a. 1068 et defuncto 1091, cf. Kerker, Wilhelm der Selige, Abt von Hirsau, Tübingen 1863; Witten, Der sel. Wilhelm, Abt von Hirsau, Bonn 1890; praeterea Heimbucher, Die Orden und Kongregationen der kath. Kirche, Paderborn 1896, I 121 sq. Fabr.-Mansi III 150 codicis, de quo agitur, mentionem faciunt. — F. 134^{b} script. vacat.

195. (53. b. 7.)

Membr. s. XIV, f. 154, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. 3^{a} littera initialis, f. 154 pars abscissa, in interior. tegum. partibus fragm. liturg., tegum. ant. b: „Item Anno dom. M°494 In nocte sanctorum virginum et martirum Perpetue et felicitatis Obijtt venerabilis pater Michael De Kremcia Infra quartam et quintam post mediam noctem: Cuius anima requiescat in sanctissima pace Amen: Pater noster: Ave Maria etc.“

1. F. 1^{a}—2^{b} et 154. *(Tractulus rhetoricus.)* Inc.: „Vt ornate loqui scias et deuote cum predicas Nota IIII^{or} versus sequentes in quibus comprehenduntur XX colores rethorici | et eorumdem breuis exposicio Contendo . repeto . dubito . contrarius . addo.“ Expl.: „Subtiliter investiganti Amen.“ — 2. F. 3^{a}—146^{b}. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Secunda*

pars nouarum legendarum (Jacobi de Voragine). Vita s. Alexii inc.: „Alexius fuit filius eufemiani viri nobilissimi.“ Sermo de annuntiatione dominica expl.: „Sciret prius virgo . . . .“ Finis deest. Sunt editionis Graesseanae (Lips. 1850) capp. 94 —137, 139—143, 145—149, 153—159, 161—167, 169—173, 182, 174—179, 199, 56, 46, 49, 50, 51. Vitae ss. Dominici Bernardi Augustini Francisci valde abbreviatae. — F. 147^a script. vacat. — 3. F. 147^b—151^a. *(Additamentum ad opus praecedens,* alia manu scriptum.) Inc.: „[I]Nde legitur quod post mortem suam.“ Expl.: „Post obitum eius hum . . . .“ Finis deest. Sunt editionis supra citatae capp. 48, 197, 55, 241 et capitis 80 fragmentum. Desiderantur in editione legendae de s. Stanislao, de s. Bonifatio apostolo Germaniae, de divisione apostolorum. — F. 151^b et 152^a script. vacant. — 4. F. 152^b. *(De significatione litterarum alphabeti.)* Inc.: „Possidet A numerum quingentos ordine Recto CCCCC.“ Expl.: „Vltimam z canit finem bis mille tenetur MM.“ — 5. F. 152^b. *(Versus de pollutione nocturna.)* Inc.: „Crimen huius noctis pollucio si iacuisti.“ Expl.: „Siue labor nimius fuit aut a demone lusus.“ — 6. F. 153^a. *(Registrum legendarum.)* Praecedunt versus:

„Huius corrector operis cum cunctis hic nominatis
Post spacium eui temporis conscribatur beatis.“

In calce: „O cifra per se stat et nichil significat. Sed aliis scire dat per se ipsam nil queat.“ — F. 153^b script. vacat.

196. (53. b. 8.)

Membr. s. XIV, f. 120, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae, f. 120 tegumento post. adligatum. Tegum. ant. b: 1. „Plato regem quemdam quem in doctrinam receperat infrascripta precepta in annulo suo sculpta habere iusserat et sine illis nichil agere 1 Cela secreta 2 Loquere pauca 3 Verax esto 4 Ne sis velox 5 Iram sede 6 Locum cede 7 Turpia tace 8 Nulli deroges 9 Misericors esto 10 Memento mori.“ 2. „Versus boni de moribus componendis.“ Inc.: „Fili mandata data que sunt congrua laudi.“ Expl.: „Perditor eris.“

1. F. 1^a—2^b. *R. Incipiunt Capitula libri Regule pastoralis Gregorii pape.* — 2. F. 3^a—117^a. *R. In nomine domini. Incipit Liber Regule pastoralis Gregorii pape scriptus ad Jo-*

hannem Episcopum. Inc.: „PAstoralis cure me pondera fugere delitescendo uoluisse.“ Expl.: „Tui me meriti manus leuet. (R.) Explicit feliciter Liber regule pastoralis Gregorii pape vrbis Rome. Lege felix in domino Jhesu christo et stude o pastor esse quod diceris virgo dei genitrix stella.“ Ed. Maur. 1705, II 1 sqq. — 3. F. 117ᵇ—119ᵃ. *R. Augustinus de laude psalmorum.* Inc.: „PRophecie spiritus non semper prophetarum mentibus.“ Expl.: „Per dei graciam perueneris.“ — 4. F. 119ᵃ—120ᵃ. *R. Augustinus de virtute psalmorum.* Inc.: „CAnticum psalmorum | corpus sanctificat.“ Expl.: „In qua sancti exultant cum christo Amen.“

197. (53. b. 9.)

Membr. s. XV (1422), f. 76, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: sententiae piae et pennae probationes, tegum post. a: consilia „ad Erigendam mentem contra temptaciones dyaboli“, deinde excerptum ex Joanne Gerson, f. a cap.: fragm. hebr., index, prooemium formulae novitiorum. Inc.: „Desiderasti a me karissime.“ Expl.: „Ad virtutes tendatur intelligit. Explicit prohemium.“

1. F. 1ᵃ—10ᵃ. *Incipit formula nouiciorum magistri hugonis* (falso!). Inc.: „PRimo considerare debes quare veneris.“ Expl.: „In ouile sancte religionis.“ Capitis 14 pars exigua et cap. 15 desiderantur. Auctor est David de Augusta O. M. † 1272, cui etiam in Bibl. patr. Lugd. 1677, XXV 869 sqq. formula tribuitur. Habetur quoque inter s. Bonaventurae opera ed. Venet. 1756, XIII 183 sqq. sub titulo: De institutione novitiorum pars prima. Cf. Fabr.-Mansi II 15; Oudin. III 447 sq.; Denis I 2368; Czerny, Die Handschr. der Stiftsbibl. St. Florian, Linz 1871, p. 33. — 2. F. 10ᵃ—43ᵇ. *R. Incipit formula de interioris hominis reformacione (David de Augusta).* Prologus inc.: „Collaciones meas quas exhortatorie ad nouicios nostros.“ Alter prologus inc.: „In priori formula nouiciorum.“ Opus inc.: „Qvatuor autem sunt in quibus.“ Expl.: „Eas dimittimus hostis roboratur. Explicit formula nouiciorum magistri hugonis. Et sic est finis huius.“ Ed. in Bibl. patr. Lugd. XXV 881 sqq. et inter s. Bonaventurae opera, Venet. 1756, XIII 73 sqq. sub titulo: De profectu religiosorum liber primus. —

3. F. 43^b—75^b. *R. Sequitur tractatus Magistri Gersonis Cancellarii parysiensis* (alia manu:) *qui dicitur Tripertitum s. de preceptis de confessione et de sciencia mortis.* Inc.: „Christianitati suus qualiscumque zelator." Expl.: „In domo dei parisiis laudabiliter obseruatur. Et sic est finis scriptum wyenne Anno domini Millesimo CCCC° vicesimo secundo (R.) Pontificatus domini Martini diuina prouidencia papae V." Ed. Hag. 1728, I 425 sqq. — F. 76^a script. vacat. — F. 76^b pennae probationes; inter quas: „Ego Frater Thomas Ex Salczburga." Non est scriptor.

198. (53. b. 10.)

Membr. s. XIV, f. 311, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., ab initio et in fine manc., desunt inter f. 20 et 21 duo folia, inter f. 61 et 62 unum, f. 171^a: „Das pûch gehörtt czu sand Maria magdalen vor schotten tor czu wienn."

F. 1^a—311^b. *(Breviarum monasterii Pragensis s. Mariae Magd. O. P.)* 1. F. 1^a—3^a. *(Fragm. Calendarii.)* — 2. F. 4^a—63^a. *(Psalterium.)* — 3. F. 63^a—66^b. *(Officium defunctorum et litaniae.)* — 4. F. 67^a—185^b. *(Proprium de tempore per circulum anni.)* — 5. F. 185^b—189^a. *(Rubricae.)* — 6. F. 189^b. *(Fragm. officii B. M. V.)* — 7. F. 190^a—295^b. *(Proprium de tempore.)* Hymnus de s. Elisabeth (f. 290^b) ed. apud Dreves IV 235. — 8. F. 296^a—311^b. *(Commune sanctorum.)*

199. (53. b. 11.)

Membr. s. XIV, f. 73, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. tractatus medicinalis s. XIII, tegum. post. a: pennae probationes et formula ad conficiendum sal sacerdotale.

1. F. 1^a—6^a. (Alia manu:) *Formula nouiciorum fratris dauid (de Augusta).* Inc.: „Si vis in spiritu proficere et hic esse." Expl.: „Nec ullam ei reuerenciam exhiberi. Explicit." Praecedit registrum capitum. Exstat inter s. Bonaventurae opera ed. Venet. 1756, XIII 196 sqq. sub titulo: De institutione novitiorum pars secunda. Cf. cod. 197 (1). — 2. F. 6^a—26^b. *R. Formula perfeccionis spiritualis (David*

de Augusta). (Recentiore manu:) *Summa de interioris hominis composicione*. Prologus inc.: „Collaciones meas quas per exhortacionem ad nouicios nostros." Alter prologus inc.: „In priori formula nouiciorum." Opus inc.: „Quatuor autem sunt in quibus." Expl.: „Eas remittimus hostis roboratur. Explicit." Cf. cod. 197(2). — 3. F. 26ᵇ—73ᵇ. *R. Profectus religionis (David de Augusta)*. Inc.: „Profectus religiosi VII. processibus distinguitur." Expl.: „Uel promissis que nobis dominus concedat Amen. Explicit profectus Religiosorum (alia manu:) alias Candidarius." In tegum. post. a legitur: „Iste liber de profectu religiosorum inuenitur alibi intitulatus candidarius et est editus a fratre dauid ordinis minorum." Ed. in Bibl. patr. Lugd. XXV 899 sqq. et inter s. Bonaventurae opera, Venet. 1756, XIII 106 sqq. sub titulo: De profectu religiosorum liber secundus.

200. (53. b. 12.)

Membr. s. XIII/XIV, f. 170, 4°, man. V, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: epistola conventus fratrum praedicatorum in „Pethouia" ad fratrem Peregrinum priorem Viennensem eiusdem ordinis data de electione fratris Rudolphi lectoris Leubnensis in priorem. F. a cap.: fragm. tractatus iuridici. F. ad calc. a: registrum legendarum. F. ad calc. b: tabulae, quibus frater Bartholomaeus provincialis ordinis praedicatorum dominum Chunradum eiusque uxorem Luciam omnium bonorum operum, quae in provincia theutonica fiunt, participes reddit (dd. fer. VII infra octav. epiphaniae 1300).

1. F. 1ᵃ—16ᵇ. *(Tractatus iuridicus.)* Inc.: „Decime ut ait decretum." Expl.: „Potest cum eo episcopus dispensare." Praecedit registrum capitulorum. Prooemium divisionem tractatus indicat: „Hoc opusculum in tres partes diuiditur. In prima agitur de decimis et uoto et redempcione uoti. In secunda parte agitur de VII sacramentis .... In tercia parte agitur de symonia et usuris et rapinis." — 2. F. 17ᵃ—19ᵇ. *(Fragmentum summae matrimonii.)* Inc.: „.... dato sibi libello repudii." Expl.: „Benigne corrigat et emendet. (R.) Explicit summa matrimonii." — 3. F. 19ᵇ—20ᵇ. *(Excerpta iuridica de monialibus, de sacramento panis, de sacramentis, de sacramento vini, de consecrata virgine, de stupro.)* Inc.:

„Clemens IIII^us^. Moniales si se inuicem.“ Expl.: „Ad minus ad arbitrium boni uiri.“ — 4. F. 20^b^—170^b^. *(Legenda aurea sive historia lombardica Jacobi de Voragine.)* Inc.: „Vniuersum tempus presentis uite in IIII^or^ distinguitur.“ Vita ss. Simonis et Judae expl.: „Redarguit in retractacionibus suis.“ Sunt editionis Graesseanae (Lips. 1850) capp. 1—6, 8—14, 37, 44, 45, 51, 53, 54, 57, 58, 72, 67, 73, 86, 89, 90, 96, 99, 117, 119, 120, 123, 124, 131, 137, 145, 156, 162, 163, 166, 24, 28, 38, 39, 46, 68, 94, 82, 93, 98, 100, 130, 140, 158, 159.

201. (53. b. 13.)

Membr. s. XIII/XIV, f. 122, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: libellus, quo exponitur Stephanum praepositum Claustroneoburgensem bibliorum, quae conventus Viennensis fratrum eremitarum penuria coacti vendiderant, pretium quidem pependisse, sed ipsa biblia in manibus fratrum reliquisse idque hac conditione, ne umquam denuo venderentur. Tegum. post. a: tabulae a praeposito Claustroneoburgensi datae in favorem Simonis cuiusdam.

1. F. 1^a^. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1^a^. *(Ex planctu crucifixi b. Bernardi versus, qui in fine cod. desiderantur.)* — 3. F. 1^b^. *R. Oracio de Sancto Johanne baptista.* Inc.: „SAluc iohannes hodie quem rex perennis glorie.“ Expl.: „Johannes mi patrone Amen. (R.) Ora pro nobis.“ — 4. F. 2^a^—31^b^. *R. Incipiunt Meditaciones (et orationes) Anshelmi Episcopi Cantuariensis.* Inc.: „Omnipotens deus et misericors pater.“ Expl.: „Quoniam in eternum misericordia tua qui es benedictus in secula Amen.“ Ed. Maur. 1675, 202 sqq. (orat. 11, med. 11, orat. 34, 20, 41, 49—51, 62, 63, 72, 65—67, 69, 70, 73, 74, 23, 24, med. 2, 3). — 5. F. 31^b^—33^b^. *R. Incipiunt oraciones ad salutandam crucem.* Inc.: „Domine ihesu christe deus verus de deo vero.“ Expl.: „Sed miserere propicius et indulge Qui viuis.“ — 6. F. 34^a^—49^a^. *R. Sermo beati bernhardi Abbatis Clareualensis super ewangelio sequenti (Stabat iuxta crucem).* Inc.: „Stabat iuxta crucem .... SIcut christiane religionis defectus.“ Expl.: „Vbi regnat cum filio suo | qui est super omnia deus benedictus in secula seculorum

Amen." Cf. cod. 191(15). — 7. F. 49^b—50^b. *R. Sermo de compassione virginis.* Inc.: „NOlite me vocare Noemy .... Predicta verba." Expl: „Quem misisti ihesum christum." — 8. F. 50^a—52^a. *R. Incipit oracio Beati Bernhardi de passione domini.* Inc.: „Qvid retribuam domino .... Cognosce anima mea." Expl.: „Causam anime mee." *(Alia oratio.)* Inc.: „Quid retribuam domino .... Exiuit ihesus de pretorio." Expl.: „Non confundar in eternum." *(Meditatio brevissima de passione Christi et oratio ad Mariam).* Inc.: „Regina poli celi." Expl.: „Te contempler sine fine." — 9. F. 52^b—59^b. *Incipit lignum vite Bonauenture cardinalis ordinis fratrum minorum.* Inc.: „Christo confixus sum cruci .... Verus dei cultor christique discipulus." Expl.: „Graciarum accio decus et imperium per infinita secula seculorum AMEN. Explicit tractatulus peroptimus seu opusculum de arbore crucis ligno vite Reuerendissimi domini Bonaventure cardinalis ordinis minorum doctoris pereximii." Sequitur excerptum e s. Bernardo de timore dei. Ed. Venet. 1754, V 393 sqq. — 10. F. 60^a—71^b. *R. Incipit stimulus amoris multum dulcis bonaventure Cardinalis.* Inc.: „Currite gentes vndique et admiramini." Expl.: „Sed in infinitum misericors est dominus Qui est benedictus .... Amen. Finis adest operis merces sis christe laboris." Ed. Venet. 1756, XII 1 sqq. Sunt capp. 1—4 primae, 1, 3, 5, 6, 9, 10 secundae, 1—5 tertiae partis. — 11. F. 72^a. *(Auctoritates patrum.)* — 12. F. 72^b—119^b. *R. Incipit prologus in speculum sanctae Marie* (Alia manu) *f. Conradi de saxonia ord. min.* Inc.: „Qvoniam ut ait beatus Jeronymus Nulli dubium est." Expl.: „Lignum vite afferens fructus duodecim etcetera. (R.) Item scriptus est iste liber anno dom. M° CC° LXXXX° IX° Andree Apostoli. Qui hec scribebat Andreas nomen habebat." Exstat inter opp. s. Bonaventurae ed. Venet. 1756, XIII 261 sqq. Cf. cod. 156 (6 et 7). — 12. F. 120^a—122^a. Inc.: „Salue mundi salutare salue salue ihesu care." Expl.: „Temet ipsum tunc ostende | In cruce salutifera Amen. (R.) Explicit oracio bona. Hic deficiunt decem versus. Require In principio libri (sub n. 2). *Supra scriptam oracionem compilauit Bernhardus* (falso!) *et*

vocatur planctus crucifixi Quem quis cottidie deuote dixerit sciat sibi dominum nostrum ihesum christum in crucis patibulo ante obitum suum misericorditer extensum apparere. Sunt eciam de hac oracione Indulgencie dierum tria milia.“ Ed. Maur. 1719, II 916 sqq. Cf. cod. 159(14). — 13. F. 122ᵃ—122ᵇ. *(Exhortatio de dignitate sacerdotii cum auctoritatibus patrum.)* Inc.: „O sacerdos corpus tuum.“ Expl.: „A quo nos protegit qui deus uiuit et regnat.“

202. (53. b. 14.)

Membr. s. XIV, f. 355, 4°, man. I, ligat. antiqua coriac., in interior. tegum. partibus: excerpta ex iure canonico, f. 355ᵇ adnotatio: „Daniel karner natus est anno dom. M.CCCC.LXXIX. die Jouis XII. mensis augusti hora X minus quart. de mane. Sibilla karnerin nata est anno dom. M.CCCC.XXXI. die Solis prima mensis Julij de mane infra quartam et quintam horam.“

1. F. 1ᵃ—351ᵃ. *(Margarita decretalium.)* Inc.: „Abbas. Littere impetrate contra abbates super causis.“ Expl.: „Justicia reseratur . XII. q. 1. Habebat.“ Cf. Schulte, Die Rechtshandschr. n. 95. — F. 46ᵇ et 246ᵇ script. vacant. — 2. F. 351ᵇ—353ᵃ. *(Excerpta ex iure canonico.)* — F. 353ᵇ script. vacat. — 3. F. 354ᵃ—355ᵇ. *(Index materiarum.)*

203. (53. b. 15.)

Chart. s. XV, f. 175, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., f. a cap. et ad calc.: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—67ᵇ. *R. Das puechel ist von geistleicher gemahelschaft die czwischen got ist vnd der sel vnd redet in geleichnuzz von tugenten als von Junchfrawen.* Prologus inc.: „Adducentur regi virgines | Mein geist wegert des daz ich ettwaz sprech von der wirtschaft | Geischleicher gemachelschaft | Die czwischen got ist vnd der sel | Dar czu was mein will snell.“ Expl.: „Wer geistleich reden wil | Der bedarff darczu wol | Daz er mit geleichnus reden schol | Also hab ich hie gedacht | Meyn will werd von got volpracht.“ Opus inc.: „Eln reicher hocher chunig sant | poten vnd prieff in seine lantt.“ Expl.: „Ich stlnder haiz chunrat | Wer mein armes

gehüge hat | Dem lan got in seinem reich | Da ich in sech ewichleich | Dez verleich vns in dez sunes namen | Got vater mit dem heyligen geist Amen. (R.) Finis est illius operis." — 2. F. 68ᵃ—70ᵃ. *(Versus de dulcedine meditandi Christum.)* Inc.: „[D]er süzz gedanch an ihcsum christ | Ein ware freud dez herczen ist." Expl.: „Das er vns in seinem reich | Verleich ze leben ewichleich | AMEN." — F. 70ᵇ—73ᵇ script. vacant. — 3. F. 74ᵃ—173ᵇ. *(Dialogus magistri et discipuli de decem praeceptis.)* R. Das puch sagt von dem zehen gepoten gots vnd yegleich gepot hatt drey sinn vnd dor ein werdent drey gezohen ander mangerley matery die zu ygleychem gepott gehörent vnd notdorftig sind. Inc.: „DEr iünger. Ich peger das du mich peweisest von den zehen gepoten gots chlerleich | vnd auch mer dann du ver zeiten andern lewten hast getan." Expl.: „Wir söllen got lieb haben noch dem nechsten Amen. Hie habent die zehen gepot ein end Got vns seinen heiligen geist send amen spricht der schuler." Denis II 1696 Joannem Taulerum huius dialogi auctorem putari posse dicit. — F. 173ᵇ—175ᵇ script. vacant.

204. (53. b. 16.)

Chart. s. XV, f. 173, 4°, man. III, ligat. antiqua membr.

1. F. 1ᵃ—22ᵇ. *(Tractatus de confessione.)* Inc.: „In ainem cristenlichen gelauben In steter hofnung." Expl.: „Wem aber das puechel nicht gevelt | der vergeb mir mein ainfald. (R.) Orate pro scriptore quia diligencia vere hunc librum scripsit." — F. 23 et 24 script. vacant. — 2. F. 25ᵃ —48ᵇ. *(Tractatus de ieiunio.)* Inc.: „Von den virczigk tagen der heiligen vasten wie man die uasten sol vnd wer die uasten sol vnd ist von erst ze merkchen." Expl.: „Des namen an end sey gesegent Amen." Auctorem puto Nicolaum de Dinkelspühel; cf. cod. 207(1). — 3. F. 48ᵇ—134ᵇ. *(Excerptum ex Nicolai de Dinkelspühel tractatu de tribus partibus poenitentiae.)* Inc.: „Das ist von der rew peicht vnd puess Von Erst merckt von der rew. Das ein mensch genug thue fur sein sund." Expl.: „Das wir damit verdienen das ewig

leben dasselb verleich vns got .... Amen." Cf. cod. 207(2). — 4. F. 134ᵇ—136ᵇ. *Ob man das gut das man mit dem spil gewunnen hat wider sol geben. Ex lectura Magistri chunradi Rotenburg.* Inc.: ¹„Furpas möcht ein mensch sprechen." Expl.: „Das sprich ich nicht." — 5. F. 137ᵃ—155ᵇ. *(Tractatus de sanctissimo sacramento et de praeparatione ad communionem.)* Inc.: „Auf dy materi als ich gefragt pin warden | wie sich der mensch halten schol." Expl.: „Taylhaftig mach in der ewichait Amen." — 6. F. 156ᵃ—161ᵃ. *(Sententiae brevissimae de confessione, de circumstantiis peccati, de peccatis linguae, de operibus misericordiae corporalibus et spiritualibus, de sex peccatis contra spiritum sanctum, de peccatis capitalibus, de septem sacramentis, de novem alienis peccatis, de decem praeceptis.)* R. Item von der peicht halt dy dinck. Inc.: „Bedenck dein sünd vnd hab rew halt vest vnd stet dein trew." Expl.: „Wer sulher puelschaft ein werber ist oder ein pot die sunden alle wider das zehent gepot amen." — F. 161ᵇ script. vacat. — 7. F. 162ᵃ. *(Duae formulae medicinales.)* Prima inc.: „Wan du wild zechen wein machen so scholt du Nemen." Altera inc.: Wild du Machen ein gut Droyett das gar gesond ist." — 8. F. 162ᵇ. (Manu s. XVI: *Excerptum ex s. Augustino et verba brevissima de incertitudine mortis.)* — F. 163—173 script. vacant.

205. (53. c. 2.)

Chart. s. XV, f. 439, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur. Imagines multae rudi modo exaratae.

1. F. 1ᵃ—10ᵇ et 12ᵃ. *(Registrum.)* — F. 12ᵇ script. vacat. — 2. F. 11ᵃ—11ᵇ et 13ᵃ—439ᵃ. *(Historia veteris testamenti.* Germanice.) Inc.: „Der anfangk geschuff got himel vnd erdtrich." Expl.: „Das volk bat got." — F. 439ᵇ script. vacat.

206. (53. c. 3.)

Chart. s. XV (1413), f. 307, 2°, man. I (Jacobi de Mar), ligat. antiqua lign., litterae initiales nitide pictae cum imaginibus, tegum. ant. b:

„Diss puch gehort in das Closter zu .... ordens." F. a cap. a: „Aus den hinterlassenen Büchern R. P. Bertholdi Sengschmitt (prof. Scot.). R. I. P."

1. F. 1^a—3^a. *(Registrum.)* — 2. F. 3^b. *(Remedia contra pestilentiam.)* Inc.: „Nota wann der lawff des sterben ist." Expl.: „Das geschicht dauon." In fine:

„Durch deinen willen bitt got vns geben
Bey im mit dir das ebig leben
Nym zu dir die helfferin
Mariam die himelisch künigin
Dye magt vnd raynew muter ist." —

F. 4 et 5 script. vacant. — 3. F. 6^a—285^b. *(Nicolai de Lyra expositio psalterii.* Germanice.) Inc.: „IN dem namen dez ewigen vnd almächtigen gotes amen. DEr rain vnd sölig herre vnd lerer Sand pauls lert." Expl.: „Nu geruech vns vnser herre Jhesus christus pringen czu den frewden da wir in mit dem vater vnd mit dem heyligen geiste in den himlischen frewden ewichchleich loben Amen. ANno domini millesimo quadragentesimo (!) Tredecimo proxima feria secunda post festum sancte Elizabeth per Manus Jacobi de Mar. Facto fine pia te laudo virgo maria. DAs puech han Ich Also volpracht das ich iunchfraw maria auf dich han gedacht." A. Weis, Handschr.-Verzeichnis der Stiftsbibl. zu Reun in Xen. Bern. II 1 cod. 204(2) mentionem facit versionis cuiusdam huius operis, quam cum ista consentire vix est credibile. Hain II I p. 308 n. 10382 editionem novit ling. germ., quam inspicere non potuisse aegre ferimus. — F. 286^a script. vacat. — 4. F. 286^b. *(Pater noster.* Germanice.) — 5. F. 287^a—289^b. *(Expositio orationis dominicae.)* Inc.: „ES Sprichet vater an den wir gelawben." Expl.: „Das pedewtet werleich ymmer frid." Praecedit evang. s. Lucae XI 1—4. — 6. F. 289^b—299^b. *[H]ye ist zw merkchenn [wie] die gestalt vnd zaichen vnsers herenn antlicz von Jherusalem gen Rom komen ist vnd wie sein tod an den Verfluechten Juden gerochen wart vnd was auch czaichen vor geschahen E das Jerusalem gestöret wart.* Inc.: „Ir habt wol vernomen das pylatus sein offen prief hincz Rom dem chayser Tyberio sant." „Expl.: „Vnd vns pehütte vor angsten vnd vor nöten Amen." Haec ad

celeberrimam illam de Pontio Pilato fabulam spectant. Cf. Nagl-Zeidler 320. — 7. F. 299ᵇ—304ᵃ. *R. Sermo de corpore christi.* Inc.: „SAnd pauls schreibt ad corintheos vnd Sprichet.“ Expl.: „Des helff vns der vater vnd der sun vnd der heilig geist Amen.“ — F. 304ᵇ—307ᵇ script. vacant.

207. (53. c. 4.)

Chart. (fol. membr. 1, 6, 12) s. XV (1448), f. 290, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., humore in marginibus foliorum laesus, f. 289 et 290 margo superior abscissus, tegum. ant. b: „15A56 Christoff von Oberhanns“ (prior poss.), f. 1ᵃ: „Iste liber est Monasterii beate Marie virginis wulgariter Scotorum wienne quem contulit nobis pie memorie Stephanus kayser oremus pro eo.“ (Alia manu:) „Constat 1 flor.“ F. 289ᵇ. „. . . . aus den geschäfft Steffans kayser . . . . vns kömen ist Pitt wir got für in.“

F. 1ᵃ—289ᵇ. *(Varii tractatus Nicolai de Dünkelspühel.)* Versio quantum cum editione Argent. 1516 conferri potuit, in multis ab ea discedit; interdum versio excerpto simillima. Cf. cod. 204. — 1. F. 1ᵃ—10ᵇ. *(De ieiunio.)* Inc.: „Von den virczikch tägen der heyligen vastenn wie man dye vassten sol und wer da vassten sol. Vnd ist von erst zu merckchen wer dy virczig teg.“ Expl.: „An end sey gesegent.“ — 2. F. 11ᵃ—67ᵇ. *(Excerptum ex tractatu de tribus partibus poenitentiae.)* Inc.: „DAs ain mensch genug tue fur dy sundt do gehorent zue dy drew ding Rew peicht vnd puess.“ Expl.: „Vnd das wir mit guten werichen verdienen das ewig leben das verleich vns . . . . amen.“ Ed. l. c. f. 68 sqq. — 3. F. 68ᵃ—150ᵇ. *(Tractatus de septem peccatis mortalibus omissis sermonibus de castitate virginitate accedia, qui sub n. 5 et n. 7 exhibentur.)* Inc.: „VOn der hoch fart ist zue merken vnd von erst was hocfart sey.“ Expl.: „Das wir nach dysem leben komen zu dem ewigen leben des helf vns got der vater . . . . Amen.“ Ed. l. c. f. 110—131 et 138—141. — 4. F. 150ᵇ—207ᵇ. *(Tractatus de octo beatitudinibus.)* Inc.: „NV furpas in ainer ander predig hub der maister an ze sagen von den 8 salikaitten.“ Expl.: „Das verleich vns got der uater vnd der sun vnd der heylig geist amen.“ Ed. l. c. f. 92 sqq. — 5. F. 207ᵇ—232ᵃ. *(Particula tractatus de septem peccatis mortalibus, videlicet*

de castitate et virginitate.) Inc.: „XV furpas von der cheusch wil ich sagen ¦ vnd do ist zu merken das do ist dreyerlay keusch.“ Expl.: „Ist ain gesegneter got ewiklichen an end amen.“ Ed. l. c. f. 131—138. — 6. F. 232ᵃ—275ᵃ. (*Tractatus de dilectione dei et proximi.)* Inc.: „ALs geschriben stät Mathei am 22. Capitel zu ainen zeiten fragten dye gleichsner.“ Expl.: „In der lieb gots vnd vnsers nagsten das wir damit verdienen das ewig leben.“ Ed. l. c. f. 1 sqq. — 7. F. 275ᵃ—289ᵇ. *(Particula tractatus de septem peccatis mortalibus, qua agitur acedia.)* Inc.: „FVrpas ist ze merken ¦ das dy frewd in got dy veczunder genant ist hat ein vbel oder ein sund.“ Expl.: „Verleich vns allen got der vater vnd der sun vnd der heylig geist AMEN. Finitus Sub anno 1448. Gracias ago tibi rex christe.“ Ed. l. c. f. 141—146.

208. (53. c. 5.)

Membr. s. XIII. f. 145. 2°, man. I. ligat. antiqua lign., verus foliorum ordo: 1—64, 73—144, 65—72, 145.

1. F. 1ᵃ—145ᵃ. *R. Incipit Dyalogus (= Gregorii Magni dialogorum libri IV.)* Inc.: „Qvadam die quorumdam secularium nimiis tumultibus depressus.“ Expl.: „Si ante mortem deo hostia ipsi fuerimus. Explicit dialogus Gregorii et Petri.“ Ed. Maur. 1705, II 150 sqq. — 2. F. 145ᵃ. *(Adnotationes chronologicae de s. Benedicto.)* — 3. F. 145ᵃ—145ᵇ. *R. De ortu beati Benedicti ex regali prosapia.* Inc.: „Igitur Anno domini 527 imperante iustiniano.“ Expl.: „In eodem monasterio foramen in tecto est per quod anima sancti celos penetrauit.“ In avis s. Benedicti Justinianus imperator numeratur. — 4. F. 145ᵇ. *(Speculum virorum insignium O. S. B.)* Joannes XXII a. 1317 in libris praedecessorum suorum 24 pontifices, 183 cardinales, 1464 archiepiscopos, 3502 episcopos et 10700 abbates insignes ordinis s. Benedicti invenit. — 5. Tegum. post. a. *(Speculum monasteriorum O. S. B. ca. a. 1417.)* Numerantur 6600 monasteria. Sequuntur versus de ordine s. Benedicti.

„Mitis et invicte Christi verna benedicte
In celis sisti tot fratres promeruisti

Quingenos quinque quingentos milia quinque
Ad te translatos prius omnes canonizatos
Vt prior ordinibus cunctis prestancior iste
Sic erit in fine cunctis constantior iste."

R. Alii versus.

„Sunt monachi sancti Benedicti canonizati
Quingeni quinque quingenti milia quinque."

209. (53. c. 6.)

Chart. s. XV (1462, 1466, 1467), f. 346, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign.

F. 1—5 script. vacant. — 1. F. 6ᵃ—14ᵇ. *(De origine singulorum psalmorum et canticorum.)* Inc.: „BEATUS · VIR · QVI · NON · Den psalbm hat gemacht dauid da er zw dem ersten zw wethlehem kunig ist worden." Expl.: „Das gesankch hat gemacht Athanasius in dem er lernet den heyligen cristenleichen glauben." — F. 15—17 script. vacant. — 2. F. 18ᵃ—18ᵇ. *(Monitio ad eos, qui hunc librum immutaturi sint.)* Inc.: „Es ist zu wissen vnd zu merken vnd vernufftigclich zu wegen." Expl.: „Das man sy nach dem schreiben mit vleiss corrigier." — 3. F. 18ᵇ—87ᵃ. *R. Das puch ist von waren tugenden vnd schreibt der gross Albertus in dem namen der heiligen vngetailten driualtikait (= Alberti Magni liber de veris virtutibus vel paradisus animae.)* R. Das ist die vorrede. Inc.: „ES sint etlich vntugent die gar vast oft ein gestalt der tugent haben." Opus expl.: „Wann sy sind mit genad geainet vnd verainet Amen. (R.) Vnd also hat das puch van den tugenden ein ende." Praecedunt capitula. Ed. Lugd. 1651, XXI. — F. 87ᵇ—89ᵇ script. vacant. — 4. F. 90ᵃ. *(Fragmentum meditationis.)* Inc.: „Ich pin ein vinster abgrunt." — F. 90ᵇ script. vacat. — 5. F. 91ᵃ—119ᵃ. *R. Das ist sand Augustins liebkusung das pischoff Johannes (de Neumarkt) dem Romischen kayser von latein zw dewthsch gepracht hat (= Augustini liber soliloquiorum.)* Inc.: „Nv muess Ich dich erkennen mein erkenner." Expl.: „Was wirt denn frewden so man in vindet." Ed. Maur. 1685, VI app. 85 sqq. De Joanne de Neumarkt, episcopo Olo-

mucensi (1364—1380), cf. Nagl-Zeidler 327, 407 sqq. — F. 119^{b}—125^{b} script. vacant. — 6. F. 126^{a}—132^{b}. *R. Das sind die vier Angeltugent die einen volkomen menschen zu gehoren von erst von der weishait.* Inc.: „[H]Ie ist zu merkchen wie man mit eren." Expl.: „Gen hymel wer die hat der sol peleiben statikleich in got allczeit Amen." — F. 133—137 script. vacant. — 7. F. 138^{b}—154^{b}. *R. Das ist der fürsten Regell.* Inc.: „WAnn ich wayss das an weyser lere vnd trewen rat nyemand Rechtleich wol leben kann." Expl.: „Pleybt pey im mit allen tugntleichen werchen." — 8. F. 155^{a}—155^{b}. *R. Articuli Generalis Judicij.* Inc.: „WAs vor gericht geschicht da sol man nicht vmbsweren." Expl.: „Da verleust nyemand sein Recht mit." — 9. F. 156^{a}—157^{a}. *(Decretum Caroli IV.)* Inc.: „Karel der vierd mit gunst getleicher miltikeit Romischer kayser .... des dings zw ewigen gedenkchen ain yglich reich das in im selb zertailt ist." Expl.: „Schaden die dar aus nach volgten diez ist geschehen Anno domini Milesimo tricentesimo Quinquagesimo sexto Indiccionis IXe IIII^{to} Idus Januarij in dem zehenten Jar vnsers reichs und in dem ersten Jar des kaysertumbs." — F. 157^{b}—160^{b} script. vacant. — 10. F. 161^{a}—161^{b}. *Hie ist vermerkt was ein lugenhafftiger valscher ayd bedeutt.* Inc.: „Welcher mensch ein lugenhafftigen valschen ayd swert." Expl.: „Vor dem vns got behütt durch sein gnad vnd parbmherzikait." Singulorum digitorum in iureiurando significatio indicatur. — 11. F. 162^{a}—162^{b}. *Vermerkt die tugent vnd Syten die ein Gerechter Richter an Im haben sol.* Inc.: „Der Richter sol an im haben vierlay fursichtikait." Expl.: „Der arme ist dürfftig." — 12. F. 162^{b}. *(De qualitatibus iudicis iusti.)* Versio latina adnotationis praecedentis. In fine: „Hie ist geseczt wie der richter vnd die purger sein sullen der stat." — 13. F. 163^{b}—172^{b}. *R. Anfang der Sachsenspiegel der Recht der Stat von maidburg vnd das kunigpuch.* Inc.: „Ad aperiat dominus corda nostra." Expl.: „Da er der Stat ze maydburg vnd lanczrecht zw sachsen oder lehenrecht mit ergen." 1. (Prooemium.) Inc.: „Ad aperiat dominus corda nostra." Expl.: „Quod te faciat a iusticia deuiare." 2. R.

Item versus de Justicia Justicij. Inc.: „ESto vir Justus.“ Expl.: „Causam ducere iustam.“ 3. R. Hie hebt sich an die zal der welt weginen. Inc.: „Aller erst sprechen wir von der wasserflut.“ 4. R. Von Julio dem ersten kayser vnd von ottaviano der ander. 5. R. Von dem grossen kayser otten vnd von pischof Albrecht. („Vnd sazte ein pischof zw maydburg Albertum von dem kloster zu Brige .... In seinem andern Jar ward maydburkch gepaut.“) 6. R. Von herzog Gotfrid von lotringen der Jerusalem gewann. 7. R. Von kayser hainreich vnd der sachsen streyt. 8. R. Von dem Roten kunig otten. 9. R. Von kayser otten dem Jungeren. 10. R. Von kaiser hainreich. 11. R. Von kunig kunrad. 12. R. Von kunig hainreich vnd wie er starb. 13. R. Von kunig hainreich der ein poser kunig was. 14. R. Von kunig ludweig von sachsen. 15. R. Von kunig kchuenrad von swawen. 16. R. Von kayser fridreich herczog zw swaben. 17. R. Von kayser hainreich. 18. R. Von kunig philipo kayser hainreichs prueder. 19. R. Von kunig otten von Brunsweich. 20. R. Von kaiser fridreichen von Stawffe. 21. R. Von Graf Wilhalbm von holland. (Capp. 3—21 sunt Epkonis de Repkau breve chronicon Magdeburgense ab anonymo germanice versum, quod edidit Mencken, Script. rerum Germanic. Lips. 1730, III 349—359.) 22. R. Hie hebent sich an allerlay hantrecht in kurczem sinne begriffen der stat ze maydburg. Inc.: „Got die sachsen wol hat bedacht Scyt dicz zw deutsch ist volpracht.“ Expl.: „Unrechten leuten ich es nicht gan.“ (Est particula praefationis in Speculum Saxonum. Ed. Lips. 1539, f. II^a.) 23. R. Von dem Reich zw Babilonia der stat. 24. R. Wie das reich von kriechen zw Rom kam. 25. R. Wie die Romer vnd die fursten zw Rat wurden. 26. R. Von den kaufleuten vnd von irer gab. 27. R. Von dem geschepph gocz vnd wie er den menschen beschuef Adam. 28. R. Von den zwain swerten Gotes vycarien des pabst vnd des kaysers. (= Lib. I artic. 1 operis supra nominati. Ed. l. c. f. VI^b.) 29. R. Von den sechs herschilten der werlt. (= Lib. I artic. 3. Ed. l. c. f. IX^a.) 30. R. Von den Syben syppen vnd wer die nachsten sein. (Continuatur lib. I articulus 3.) — F. 173—174 script. vacant. —

14. F. 175ª—187ᵇ. *Der tugent regel.* Inc.: „Wye ein werltleich fürst mit got vnd der werlt.“ Expl.: „Das ewig leben mit got in dem hymlischen Jherusalem Amen.“ — 15. F. 188ª—207ª. *R. Ein gar Nucze vnd gute vnderweysung vnd ler der künig vnd fürsten Regirung darnach sich ein yeder weyser man auch wol gerichten mag.* Praecedunt orationes. Inc.: „Veni sancte spiritus .... Chum heyliger geist.“ Expl.: „Mit allen heyligen loben vnd eren müg ewikleich an end amen.“ Opus inc.: „MIt Allen dingen solt du got furchten.“ Expl.: „Vnd alles das vns schad sey an der sel vnd an leyb Amen.“ Exhibentur duodecim consilia sapientis. — 16. F. 207ª—211ᵇ. *R. Hie hebt sich an die Epistel sand perenharcz die er geschriben hat zu den Ritter Reymundo wie er sein Regirung versargen vnd auzrichten sol (= Pseudo-Bernardi epistola de gubernanda re familiari.)* Inc.: „DEm gnedigen vnd saligen Rytter hern Reymundo heren des Castel sand Ambrosio .... du hast mich gepeten das ich dich lern.“. Expl.: „Die leichtikait deiner Zungen mit der mässikait des gewinnes Amen.“ Cf. cod. 118(2). — 17. F. 212ª—234ᵇ. *Das Regiment der fürsten.* Inc.: „Man sicht an einem vnuernufftigen tyer alls an dem hundt.“ Expl.: „Vnd herrt an gothlichen genaden finis est.“ Epistola quadam Aristotelis ad Alexandrum praemissa agitur de regimine principum veteris testamenti. Sequuntur excerpta ex sacra scriptura et ex historia ecclesiastica et profana. — F. 235—236 script. vacant. — 18. F. 237ª—276ᵇ. *Hye hebt sich an Aristotiles puech dacz da genannt ist das puech der haymlichen haimlichait gocz .... (= Pseudo-Aristotelis liber de secretis secretorum dei.)* Inc.: „DEr allmechtig behuet vnsern kunig zw den eren der gelaubigen.“ Expl.: „Das ist nicht eyl fur das leczt.“ Cf. cod. 118(3). — 19. F. 276ᵇ—381ª. *R. Incipitur phisonomia Arestotilis de signis nature hominum.* Inc.: „VNder andren dingen ist das daz ain das du must wissen die erkantnuzz.“ Expl.: „Vnd allzeit in sollichen zaichen naig dich zw dem pesstn. 1462.“ Cf. Denis II 1644. — F. 281ᵇ—283ᵇ script. vacant. — 20. F. 284ª—293ᵇ. *Das ist sand pernharcz betrachtung von dem leyden der heyligen martter des Sun gots vnsres herren ihesu*

christi die er vmb erledigung menschleichs geslachcz erliten hat. Inc.: „[J]hesum von Nazareth der von den Juden vnschuldikleich ist verdampt." Expl.: „Lob vnd eer in die ewikait an ennd Amen. 1466. 1467." Exstat in opp. s. Anselmi ed. Maur. 1675 inter meditationes (n. IX p. 217 sqq.) et in opp. s. Bernardi ed. Maur. 1719, II 662 sqq. sub titulo: Sermo de vita et passione domini. — F. 294—295 script. vacant. — 21. F. 296ᵃ—302ᵇ. *(Expositio orationis dominicae.)* Inc.: „[P]Ater noster .... In den Jaren wirt offt gepredigt von den heyligen ewangelien." Expl.: „Ob er ist an todleich sünd." — F. 303—307 script. vacant. — 22. F. 308ᵃ—313ᵇ. *(Sententiae morales.)* Inc.: „Ein auszug ettlicher sprüch aus dem puech der hystoria des grossen Allexander von macedonien in Kriechen. Wo vil Rät sind in vbermut." Sequuntur sententiae Platonis Sybillae Aristotelis prophetarum Augustini aliorumque scriptorum ecclesiasticorum. Opus expl.:

„Drew ding sind aus allem schercz
Dye pringen mir tagleich grossen smercz
Das erst ist ein herrte puezz
Ich ways das ich sterben muess
Das annder mir uil herrt leyt
Das ich nit ways des todes zeyt
Das dritt krenkcht mir sel vnd leyb
Das ich nit ways wo ich am lessten pleyb.

Die augen schir trukchen sind
Die des Reichen mannes kinnd
Waynen vber irs vater grab
Die sind schir gewischt ab
Aber der armen lewt kinnd
Dye mit not vmb vangen sind
Der zaher flyessen lanng
Mit jamer vnd klag vber die wanng."

F. 314—321 script. vacant. — 23. F. 322ᵃ. *(Formula medicinalis.)* Inc.: „Item nym ains wolff hercz. — 24. F. 322ᵇ. *(Significatio litterarum alphabeti.)* Inc.: „A Bedewtt gelukch vnd salikait." Expl.: „Z Lieb haben got verbandlung der sünd." — 25. F. 323ᵃ—335ᵇ. *(Liber astrologicus de signis*

zodiaci.) Inc.: „Wyl du ausrichten vnd auslegen eins yeden menschen natur.“ Expl.: „Vnd sich got emphellen so mag Im nicht misslingen. Et sic est finis.“ — 26. F. 336ᵃ. *(Fragmentum decreti Caroli IV dat. Norimb. 1356.)* Inc.: „In dem namen .... Wir karel der vierd .... mit dem wort das da stet geschriben.“ Expl.: „Die hernach geschriben stet.“ — F. 336ᵇ script. vacat. — 27. F. 337ᵃ. *(Enumerantur VII electores imperii Romani.)* — 28. F. 337ᵇ. *(Sebastianus Grueber refert de balaena a. 1464 in Hollandia capta.)* — 29. F. 338ᵃ. *Ista sunt miliaria de vno (!) planetarum ad alium.* Inc.: „A terra vsque ad lunam sunt 4655 miliaria.“ Expl.: „A Saturno ad firmamentum sunt 4000.“ — 30. F. 338ᵃ. *(Adnotationes de aetate mundi et Romae urbis.)* — 31. F. 338ᵇ—345ᵃ. *(Chronicon austriacum breve a milite quodam domini Joannis de Zegkar (?) conscriptum.)* Inc.: „Anno 1250 hat pruder perchtol gepredigt.“ Expl.: „In krankait in ir erloschen.“ Complectitur maxima ex parte tempora Alberti II et Friderici III; e s. XII et XIII pauca tantum tanguntur. Res non semper ordine chronologico referuntur. Cf. Nagl-Zeidler 321. — F. 345ᵇ—346ᵇ script. vacant.

210. (53. c. 7.)

Membr. s. XIV (1347), f. 110, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Iste liber donatus est cappelle sancti Vdalrici in Wienna extra muros si quis abstulerit sit anathema et fur.“ Alia manus addidit: „Quidam d[ominus] petrus de krems olim domini abbatis Scotorum prothonotarius hunc librum ad capellam sancti vdalrici ordinauit.“ Idem legitur f. 51ᵇ.

1. F. 1ᵃ—38ᵃ. *(Vita s. Udalrici episcopi Augustani auctore Bernone monacho Prumiensi, a. 1008—1048 Augiensi abbate.)* R. Incipit Epistola De vita Sancti Vdalrici confessoris atque pontificis. Inc.: „Reuerendissimo patri fridebold .... MIre caritatis uirtus ex dulcifluo.“ Prologus expl.: „Meique memor existas.“ Sequitur index capitum. R. Incipit vita Sancti Vdalrici confessoris atque pontificis in Augusta. Inc.: „Egregius Christi ·confessor Vdalricus ex alamannorum prosapia.“ Expl.: „Multa infirmis prestantur beneficia . do-

nante christi gracia. Qui cum patre .... Amen." Cap. 22 f. 7^{b} et 23^{b} legitur. Editiones vide apud Potthast 915. — 2. F. 38^{a}—56^{a}. *R. Incipiunt signa de veteri vita (s. Udalrici auctore Gerhardo).* Inc.: „Post commendacionem preciosi thesauri sacri corporis v̊dalrici." Expl.: „Permanet sine fine in secula seculorum Amen." Ed. in Mon. Germ SS. IV 419 sqq. Praecedit registrum capitum. — 3. F. 56^{a}—68^{a}. *(Miracula s. Udalrici.)* Inc.: „Anno dominice incarnacionis M°C°XL°VI° presidente huic Cenobio abbate de dalscalco ecclesia beati v̊dalrici et beate afre multis diuine gracie illustrata est beneficiis." Expl.: „Egressus est humani generis inimicus." Cf. AA. SS. Boll. 4 Jul. II 134 sqq. — 4. F. 68^{a}—80^{a}. *R. De manifestacione et translacione sanctissimi Corporis Vdalrici confessoris et episcopi.* Inc.: „Anno Dominice incarnacionis M° C° LXXX° III°. Indiccione prima. VI° X° kalendas Jvlii circa nonam horam cum nimius esset estus." Expl.: „Nequam eripitur seculo." Ed. in AA. SS. Boll. 4. Jul. II 131 sqq. et in Mon. Germ. SS. IV 427 sq. — 5. F. 80^{a}—80^{b}. *R. Qualiter canonizatus sit sanctus Vdalricus.* Inc.: „Anno domini nongentesimo . tercio . pridie kal. Februariarum Livtoldus Augustensis presul uenerandus." Expl.: „Acta sunt prelibata." — 6. F. 80. *(Epilogus legendae.)* Inc.: „Igitur quia pene omnia scripsimus." Expl.: „Euasisse supplicium. Quod ipse prestare .... Amen. (R.) Scripta est legenda hec. Anno domini M° CCC° XLVII° in die Sancti Pantaleymonis." — 7. F. 81^{a}—91^{a}. *R. Incipit hystoria (officium) Sancti Ṿdalrici (cum notis musicis).* Inc.: „Sancte dei presul." Expl.: „Donec in extremo sacietur sole supremo . alleluja . Evovae." Hymnus, qui inc.: „Inclita deuotis colimus", ed. apud Dreves V 86. — 8. F. 91^{a}—102^{b}. *R. Alia hystoria De Sancto Vdalrico confessore et Episcopo (cum notis musicis).* Inc.: „Ad te clamantes tuique in omnibus adiutorium implorantes." Expl.: „Nos pius indignos illis faciat prece dignos . alleluja . Evovae." — 9. F. 102^{b} —105^{a}. *R. Sequencia De Sancto Vdalrico (cum notis musicis.)* Inc.: „Vdalrici benedici christi regis ut amici meruit memoria." Expl.: „Cvius mundet nos amore Christus a piaculis." — 10. F. 105^{a}—105^{b}. *R. Item De Sancto*

Vdalrico (cum notis musicis). Inc.: „Alleluia. O gemma syderis pastoralis v̊dalrice consodalis.“ Expl.: „Pater patri nos commenda.“ — 11. F. 105ᵇ—107ᵇ. *R. Sequencia (de s. Udalrico cum notis musicis.)* Inc.: „Salue sydus puritatis.“ Expl.: „Dulce per auxilium Amen.“ Ed. apud Dreves IX 355. — 12. F. 107ᵇ—109ᵇ. *R. Ympnus de Sancto v̊dalrico (cum notis musicis).* Inc.: „Vdalrici gloriosi pangat natalicia.“ Expl.: „Sacris velis formulis Amen.“ Ed. apud Dreves IV 468. — 13. F. 109ᵇ. *(Hymnus de s. Narcisso, episcopo Augustano, a quo s. Afra conversa est.)* Inc.: „Gaude ciuitas augusta redde deo vota iusta.“ Expl.: „Nobis prebens consolamen Amen.“ — 14. F. 110ᵃ—110ᵇ. *(Miracula s. Udalrici.)* Inc.: „Item sanctus vdalricus spiritu Dei et virtutibus plenus.“ Expl.: „Ad sepulchrum sua.“

211. (53. c. 8.)

Chart. s. XV (1433), f. 59, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., litterae initiales rudi modo exaratae, tegum. ant. b: „Petrus de lyncz“, tegum. post. a: „Das puechel von den zehen gepoten gots ist des Sebastian Grueber (cf. cod. 209[28]) 1466 actum feria 2ᵃ post palmarum.“

F. 1ᵃ—57ᵇ. *(De praeceptis decalogi.)* Inc.: „DEr höchist vnd grossist specher (!) der heiligen driualtgkait Sand Augustin lernet vns.“ Expl.: „Wye du von yegleich ein peichten Besunderleich solt. Also hat daz puech ein ennd Anno dom. M°XXXIII° zu vigilia palmarum.“ — F. 58 et 59 script. vacant.

212. (53. c. 9.)

Chart. s. XV (1457), f. 344, 4°, man. III, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. antiphonarii s. XIV, f. 1ᵃ: „In dem sechgtisten iar an vnser frawn abent der liechtmess ist geweicht waren vnser vater Jeronimus der do ist der viert nach den schotten. (Alia manu:) In dem sechsundsechgtisten iar am samtag vor sand mertentag da ist geweicht warderen vnser vatter abt Johannes der do ist der funfft nach den schotten. (Alia manu:) In dem sywenvndLXVII jar an sand thomas tag ist geweicht warden vnser vater der da haist mathias vinck der do ist der VI nach den schotten. (Alia manu:) Item in dem LXXV iar des eritag vor sandt cholmonstag ist erwelt worden vnser vater herr vndt abpt lienhart der siebent nach den schotten.“

F. 1^a—343^b. *(Instructio clericorum, imprimis novitiorum.)* R. Das puech ist vnser fraw zun schotten zw wienn vnd ist vorpracht warden an dem oster abent nach crist gepuerd vierczenhundert Jar dar nach in dem LVII pey dem abbt Merten zeytten vnd hat manigerlay gueter ler wie sich ein geistleicher schol halten vnd besunderleich den Jungen bruderen dy sich newleich haben geben in ein geistleichen standt schullen mit grassen vleiss vnd gern lesen in dem puech so werden sy versten dy listigkait vnd anweygung der possen veind. Inc.: „ECce nos reliquimus omnia .... Nym war herr haben alle ding gelassen vnd haben dir nach geuolgt." Expl.: „Vnd wil du selig so lern das man dich versmech | Deo gracias | Immer vnd ebichleich in der helle ze sein Das ist die allergrossist pein." Praecedit index capitum. Auctor monachus Scotensis, qui librum ex variis scriptoribus ecclesiasticis compilavit, f. 281^b septuagenarium se esse dicit. Cf. quae diximus apud Nagl-Zeidler 319. — F. 1^b, 3—4, 64^b—66^b, 100^b—102^b, 344 script. vacant.

213. (53. c. 10.)

Chart. s. XIV (1393), f. 82, 4°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1 et 2 script. vacant. — F. 3^a—80^b. *R. Das puch haizzt erchantnuzz der svnd (= Henrici de Hassia tractatus de cognitione peccati.)* Prologus inc.: „Vnser her ihesus christus | der all dew werlt mit seiner parmherczichait vmbfangen hat." Expl.: „Darvmb hab ich mir gedacht in eren des durchleuchtigen hochgeporn fürsten meines gnedigen hern Herczog Albrecht ze Osterreich Etleich stukch vrchund vnd chraft des scheffs der puezz ze schriben In dem namen des vaters vnd des Svns vnd des heiligen geistes Amen." Opus inc.: „Des ersten möcht man fragen waz ist püzz. Daruber Antburt der herr Ambrosius." Expl.: „Darumb schol niempt verzagen in seinen sunden. (R.) Das puch ist geschriben actum Anno domini Millesimo Trecentesimo Nonagesimo tercio an Sand Oswalts tag." F. 81 et 82 script. vacant. Tractatus Alberto IV duci, non ut Denis II 1715 putat, Alberto V dedicatus est. Cf. Aschbach 395 et Nagl-Zeidler 319.

214. (53. c. 11.)

Chart. s. XV (1400), f. 71, 4°, man. I, ligat. antiqua membr., in interior. tegum. partibus pennae probationes.

F. 1ᵃ—71ᵇ. Inc.: „VNser herr Jesus christus der all die welt mit seiner parmherczichait vmbuangen hat.“ F. 67ᵇ expl.: „Da von schol ein igleich mensch in seinen sünden nicht verczagen wie grozz di sünde sint got ist parmherczig vnd gütig. (R.) Explicit Anno CCCC°. *Daz puech hat gemacht maister hainraich von hezzen vnd haist der chantnuzz der sünden.*“ Sequitur (f. 68ᵇ—71ᵇ) additamentum, quod post f. 59ᵃ ponendum est. Cf. cod. 213.

215. (53. c. 12.)

Chart. s. XV, f. 161, 4°, man. III, ligat. recens., ab initio manc.

1. F. 1ᵃ—52ᵃ. *(Epistolae dominicales cum expositione.)* Inc.: „Ich pin oft in den tod geben. Ich han von den iuden ze funf malen vierhundert sleg erlitten.“ Expl.: „Der minn auch seinen bruder Amen.“ — 2. F. 52ᵃ—53ᵇ. *(De patientia et oboedientia.)* Inc.: „Swer widermutes leidet von dem der im layd tuet.“ Expl.: „Frucht käm.“ — 3. F. 54ᵃ—61ᵇ. *R. Hie hebt sich an die täwsche messe von vnserm herren Jhesum Christum.* Inc.: „EZ ensol chain fraw in dein chor sein.“ Expl.: „Des helf vns der almechtig got allen mit seinen Gnaden Amen. (R.) Hie hat die teusch messe ein ende got vns sein gnad send vnd vns allen chumber wend Amen.“ — 4. F. 61ᵇ—70ᵇ. *(Pseudo-Augustini speculum peccatorum.)* Praecedunt haec: „Jhesu christi ewiger gruez vnd daz lob seiner hoch gelobten mueter marie vnd die ere seines lieben lerer Jeronimi Enpeut ich dir vor lieber pruder chuncz. Ich sent dir hie mit meinen freund Petro daz pûch dez du von mir lang begert hast von christo ihesu mit worten vnd mit synnen. Spricht es also.“ Opus inc.: „Wann wir aller liebsten hie in diser werlt sein fliegund vnd vns vnser tag hin gett alz ein schat.“ Expl.: „Vnd werrst auch frolichen ewichleichen pesiczen daz ewig leben mit dem vater christo ihesu Amen. (R.) Hie hat der Spiegel der sunder ein ende got

vns sein gnad send." Cf. cod. 64(3). — 5. F. 70ᵇ—113ᵃ. *R. Allhie hebt sich an ein puchlein der gewissen spiegel genant .... Daz Puechelein hat geticht vnd czu der deusch pracht her Mertein prediger von Amberg durch grozze pegir hern hansen von scharffen ekke vnd des Chuniges von vngern hochster rat ....* Inc.: „DAs waizz man wol das ieglicher orden czue loben ist." Expl.: „Die ymmer wernden freud ewichlichen an ende selichleichen Amen." Cf. Nagl-Zeidler 319. — 6. F. 113ᵃ—117ᵃ. *R. Ein lere czue versmachen daz lobe der werlt | vnd mit gedult vertragen ir nach rede.* Inc.: „DEr hoch vnd getrewe maister vnser lieber herre christus spricht." Expl.: „Da vor vns der lebentig got behuet Amen durch seiner parmherczichait willen." — 7. F. 117ᵃ—128ᵃ. *R. Das ist průder perchtols predig (= Bertholdi Ratisbonensis sermo „Von Bîhte vnd Buoze").* Inc.: „Nv sey wir also arm an dewtscher sprach daz wir nicht wol bedewten mügen was dewsch Stipendia." Expl.: „Wir schullen sew taylen et cetera." Ed. Pfeiffer-Strobl, Berthold von Regensburg, II, Wien 1880, 221 sqq. — 8. F. 128ᵃ—131ᵇ. *R. Das ist die ander predig (= Bertholdi Ratisbonensis sermo „Von zwelf Scharn hern Jôsuê").* Inc.: „Nv hat mich got her gesand von dem paradis." Expl.: „Daz ir es nymmer mer tuen wellet Daz verleich vns got AMEN." Ed. Pfeiffer, Berthold von Regensburg, I, Wien 1862, 182 sqq. — 9. F. 132ᵃ—152ᵃ. *(De vitio irae.)* Inc.: „SWelich mensch schier czornig wirt vnd sein zoren lang behaltet." Expl.: „Daz si dich lazzen slaffen." — 10. F. 152ᵃ—155ᵃ. *(De vitio periurii.)* R. Von mainsweren. Inc.: „Dew aller gröst sund dew ymmer wesen mag daz ist der mainswert." Expl.: „Auch sol nyemant bei nichte sweren danne all ain pei got." — F. 155ᵇ. Imago crucifixi et verba haec: „Hab got lieb. Maria mater gracie mater misericordie." — 11. F. 156ᵃ—156ᵇ. *(De septem vitiis capitalibus.)* Inc.: „Vnsers herren marter hat nidergedrucht di siben todsund daz nidernaigen seines haubtes di hochfart." Expl.: „Verczweifeln an dem ewigem leben." — F. 157 script. vacat. — 12. F. 158ᵃ. *(Versio germanica hymni: Vexilla regis.)* Inc.: „Vexilla Regis. Di Banir des Chunigs gennt aus | die verpargen heilichait des Chrewcz

scheint." Expl.: „Di du hailmachest mit der verpargen heilichait des Chrewcz | Amen das gescheeh." — 13. F. 158ᵇ. *(Orationes ad Christum.)* Inc.: „Herr nicht nach vnßern stündn tu vns." Expl.: „Herr gib daz ich dich gedennkch vnd daz ich dich derchenn Vnd daz ich dich lieb hab mein got vnd mein hailand." — 14. F. 159ᵃ pennae probationes. — 14. F. 159ᵇ—160ᵃ. *Von dem gehorsam.* Inc.: „[D]ie grosse gemacht die gehorsam habe." Expl.: „Des alte wider lauffen liez." — F. 160ᵇ pennae probationes. — F. 161 script. vacat.

216. (53. c. 15.)

Chart. et membr. (f. 4, 11, 55, 56, 84, 91, 196, 204, 236, 243) s. XV in., f. 277, 12°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 2ᵃ: „Item dyt boech hoert ynt gemeyn den Susteren (cf. Hefele, Tübinger Quartalschr. 1850, 345)." Tegum. ant. b et post. a: fragm. ascet. s. XIV.

F. 1—3 script. vacant. — F. 4ᵃ—273ᵃ. *(Vander navolginge Cristi ses boeke.)* R. Hier begint dat irste boeck van der navolginge cristi ende in een vermanige tot enen geesteliken leuen. Inc.: „WIe my navolget en wandelt niet in duysternisse." Liber IV f. 235ᵃ expl.: „Soe en weren si niet te seggen onwtsprekelic of wonderlick Amen. Deo gracias." F. 235ᵇ script. vacat. Liber V (f. 236ᵃ—259ᵇ) inc.: „WErdet vernyet na den geest uwes herten." Expl.: „Den mynschen in allen dingen onderdanich is. Deo gracias." Liber VI (f. 260ᵃ—273ᵇ) inc.: „ICk heb bekeent want dyn ordelen syn gelicheit." Expl.: „Inder ewicheit als een auent brandinge Amen. Explicit Deo gracias." F. 273ᵇ—277ᵇ script. vacant. Codicem edidit Wolfsgruber: Vander navolginge Cristi ses boeke, Wien 1879. Praeterea cf. Wolfsgruber, Giovanni Gersen, sein Leben und sein Werk de imitatione Christi, Augsburg 1880, 240. Liber quintus respondet tractatui a Sommalio Thomae a Kempis tributo, cui inscribitur: Exercitia spiritualia. Ed. inter opp. Thomae a Kempis, Colon. Agripp. 1660, I (II) 636—647. Liber sextus est tractatus: De recognitione propriae fragilitatis. Ed. l. c. 675—682.

217. (53. d. 2.)

Chart. s. XV, f. 96, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

F. 1ª—96ᵇ. *R. Incipit prologus libri Erudicionis principum.* Inc.: „Cvm pars Illustris ecclesie sit cetus principum.“ Lib. VII expl.: „Quod corpori dominico ad modicum temporis fuerit associata. Explicit liber Erudicionis principum Benedictus deus qui incepit et compleuit.“ Singulis libris praecedit index capitum. In bibl. monasterii Altovadensis eidem operi inscribitur: Liber Huberti fratris magistri ord. praedicatorum pro instruccione principum vel baronum. Cf. Pawel, Hohenfurter Handschr. in Xen. Bern. II 2 cod. 96(1).

218. (53. d. 3.)

Chart. s. XV (1452), f. 93, 2°, man. I (fr. Guilielmi Sauo . . . . sis), ligat. antiqua lign., fol. 3, 21, 37, 52, 66, 79 exsecta. Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ª—2ª. *R. Franciscus petracha super vita Terencij.* Inc.: „DE terency uita in antiquis libris.“ Expl.: „De terency vita dicta sint.“ — 2. F. 2ª—92ª. *(P. Terentii Afri comoediae cum excerptis ex commentario Donati.)* 1. F. 2ª—18ª. *Andria.* Argumentum inc.: „ORto bello Athenis Chremes.“ Prologus et pars scenae primae usque ad v. 13 desunt. Inc.: „Sosia. In memoria habeo. Symo. Haud muto factum.“ Expl.: „Quod restat. Vos valete et plaudite. Caliopius recensui.“ — 2. F. 18ᵇ—34ᵇ. *R. Incipit Eunuchus* . . . . Argumentum primum inc.: „MEretrix adolescentem.“ Argumentum alterum inc.: „SOrorem falso.“ Prologus inc.: „SI quisquam est qui se placere studeat.“ Deest primi actus scena prima et pars scenae secundae usque ad v. 40. Inc.: „. . . . qui michi reliquit que habeo omnia.“ Expl.: „Nichil pretermissum est. Gnato. ite hac.“ — 3. F. 35ª—51ª. *Incipit Eutontumorumenos* . . . . R. Argumentum (= C. Sulpicii Apollinaris periocha). Inc.: „In miliciam proficisci.“ Prologus inc.: „NE cui uestrum sit mirum.“ Initium scenae primae usque ad v. 72 deest. Inc.: „. . . . soccos detrahunt.“ Expl.: „Chremes . Fiat . Vos valete

et plaudite . Caliopius recensui.“ F. 35ᵇ et 51ᵇ script. vacant. — 4. F. 53ᵃ—63ᵇ. *(Adelphi.)* Initium deest usque ad v. 37 scenae primae. Inc.: „. . . . sumptus suggeris. Vestitu nimio indulges.“ Expl.: „Istuc recte. Vos ualete et plaudite . Caliopius recensui.“ — F. 64 script. vacat. — 5. F. 65ᵃ—76ᵇ. *(Hecyra.)* R. Argumentum in hechira (= O. Sulpicii Apollinaris periocha). Inc.: „VXorem duxit pamphilus.“ Prologus inc.: „HEchira est huic nomen fabule.“ Prologus alter inc.: „HEchira ad uos refero.“ Deest prima scena et pars secundae usque ad v. 68. Inc.: „. . . . Quid deinde fit. Parmeno. Diebus sane pauculis.“ Expl.: „Ante hunc diem umquam. Vos ualete et plaudite . Caliopius recensui.“ — F. 77ᵃ—78ᵃ script. vacant. — 6. F. 78ᵇ—92ᵃ. *(Phormio.)* R. Argumentum in Phormio. Inc.: „EX duobus fratribus alter locuples.“ Prologus, scena prima et pars secundae usque ad v. 14 desunt. Inc.: „. . . . eius gnatum Phedriam. Davus. Tamquam te.“ Expl.: „Iam hic faxo aderit. Vos valete et plaudite. Caliopius recensui.“ In fine: „Per me fratrem Guilelmum Sauo . . . . sem ordinis Minorum in ciuitate Wiennensi M°CCCC° quinquagesimo secundo . quinta septembris tercia feria et die crastina in eadem ciuitate intrauit Serenissimus et prepotens rex Ladislaus cum maximo triumpho applausu gloria et honore.“ — 3. F. 92ᵇ—93ᵃ. *(Ex Euanthio de tragoedia et comoedia.)* Inc.: „Inicium tragedie et comedie.“ Expl.: „Tragedie genus inuenisse camene dicitur.“ Cf. editionem Schrevelii, Lugd.-Batav. 1651. — 4. F. 93ᵃ. *(Ex Donato de comoedia et tragoedia.)* Inc.: „Comoedia autem multas species habet.“ Expl.: „Actus commutatur.“ Ed. l. c. — F. 93ᵇ script. vacat.

219. (53. d. 4.)

Chart. s. XV, f. 216, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., in fine mancus, folia humore laesa. Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ᵃ—3ᵇ. *R. Incipit ethicus* (recte: *entheticus sive nutheticus) Johannis (Parvi, Sarisberiensis) in policraton.* Inc.: „SI michi credideris li[n]guam cohibebis.“ Expl.: „Dici pauca uel ista tene.“ Recentior manus in margine adnotavit:

„Scripsit circiter Ann. Dom. 1140.“ — 2. F. 3ᵇ—216ᵇ. *R. Incipit prologus policrati de curialium nugis et vestigys philosophorum.* Inc.: „[J]ocundissimus cum in multis tamen in eo maxime.“ Opus expl.: „Qui forcior ymo ferocior . . . .“ Cap. ultimum libri octavi et pars capitis penultimi desunt. Auctor libri Sarisberia natus, Theobaldi archiepiscopi Cantuariensis capellanus et amicus Thomae cancellarii, veluti acerrimus maiestatis pontificiae propugnator a rege Angliae in exsilium missus est. Anno 1176 Carnotensis episcopus electus interfuit concilio Lateranensi 1179 atque obiit 1182. Cf. Fabr.-Mansi IV 130 sqq.; Oudin. II 1503 sqq.; Jöcher II 1940; Welzer und Welte VI 1762 sqq. Editiones vide apud Fabr.-Mansi l. c. 131 sqq.; Hain II 1 n. 9430. Editiones recentiores: J. A. Giles, Oxon. 1848 et Migne, Patr. lat. CXCIX.

220. (53. d. 5.)

Chart. s. XV (1446, 1447), f. 232, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., folia humore valde laesa. F. 1ᵃ: „Liber ille est monasterii scotorum wienne testatus per egregium dominum doctorem Johannem polczmacher prepositum brūnnensem oremus pro eo.“ Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ᵃ—12ᵇ. Inc.: „[Q]Vintus Mucius augur multa narrare.“ Expl.: „Nichil amicicia prestabilius putetis. *Marci tullii ciceronis liber de amicicia | qui et lelius inscribitur Explicit feliciter Anno 144VI*ᵗᵒ.“ — 2. F. 13ᵃ—84ᵇ. Inc.: „Quamquam te Marce fili annum iam audientem.“ Expl.: „Si talibus monumentis preceptisque letaberis. *Marci tulij Ciceronis officiorum liber totalis explicit feliciter X kal. apprilis 1447.*

Hoc ciceronis opus si quis bene nouit [et] eius
Preceptis paret proximus ille deo est
Cedat huic omnis doctorum turba virorum
Tulius hic rectam monstrat in astra viam.“ —

3. F. 84ᵇ. *Epithauium Ciceronis antiquum.* Inc.: „Eloquii princeps magnus memorabilis augur.“ Expl.: „Seruicio pressam destituit patriam.“ Cf. Bähr, Gesch. der röm. Literatur, II, Carlsruhe 1845, 234. — 4. F. 84ᵇ. *Epithauium Ciceronis*

ab Enea siluio poeta Laureato merito editum. Inc.: „Hac iacet in tumba romane gloria lingue." Expl.: „Discite et O Cicero dicite noster Aue." — 5. F. 85ᵃ—88ᵃ. *(Epistolae Bonifatii VIII, quae ad historiam Hungaricam spectant.)* 1. F. 85ᵃ—86ᵇ. *R. Sentencia de regno vngarie pro maria regina Secilie et Carolo nepote eius super possessorio contra regem Bohemie et filium seruata questione proprietatis usque ad quadrimestre tempus a tempore date instructionis.* Inc.: „BOnifacius octauus etc. Ad perpetuam rei memoriam. Spectator omnium cunctorum prescius." Expl.: „Adueniat scandalorum Nulli ergo hominum et cetera Si quis et cetera Datum Ananie II. kal. Junij pontificatus nostri Anno nono." Ed. Theiner, Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia, Romae 1859, I 397 sqq. — 2. F. 87ᵃ. *R. Papa scribit Alberto Romanorum Regi quod prestet auxilium consilium et fauorem Marie Regine et Karolo Regi Hungarie pro recuperacione ipsius regni.* Inc.: „BOnifacius .... Officii nostri debitum exigit." Expl.: „De deuocione et promptitudine commendari Datum Ananie Nonis Junij pontificatus nostri Anno Nono." Post rubricam, quae ad sequentem epistolam pertinet, eadem verba ad Rudolfum quoque Alberti regis filium directa sunt: Bonifacius etc. Dilecto filio nobili viro Rudolfo .... Officii nostri debitum etc. ut in proxima per omnia." Ed. l. c. I 401. — 3. F. 87ᵃ—87ᵇ. *R. Papa mandet* (!) *in scriptis omnibus in Regno Hungarie constitutis quod tenent et obseruant* (!) *determinacionem suam siue decretum factum de ipso Regno Hungarie et quod assistant Marie et Karolo Regine et Regi In omnibus.* Inc.: „BOnifacius .... Leuamus in circuitu oculos nostros." Expl.: „Laudibus attollamus Datum Ananie III Idus Junij pontificatus nostri Anno 9." Ed. l. c. I 401 sq. In multis dissentit. — 4. F. 87ᵇ—88ᵃ. *R. Papa mandat in scriptis quod [archiepiscopus Colocensis et episcopus Zagrabiensis] faciant suam declaracionem siue decretum pape diuulgari vbi possit ad noticiam Regis Bohemie et filij eius peruenire.* Inc.: „BOnifacius .... Super regno hungarie ab olim." Expl.: „Ananie III kal. Junij pontificatus nostri Anno nono." Ed. l. c. I 400 sq. — 5. F. 88ᵃ.

R. Papa scribit Marie Sicilie et Hungarie Regine quod sit sollicita cura reformacioni status regni Hungarie. Inc.: „Bonifacius .... Ex paterno caritatis affectu.“ Expl.: „Et gratis fauoribus assistamus Datum Ananie III Non. Junij pontificatus nostri Anno nono.“ Ed. l. c. I 400. — 6. F. 88^a—88^b. *Proposicio legotheri quam fecit coram papa Bonifacio VIII° In consistorio publico super facto Regni hungarie de quo contendebatur inter dominam reginam Secilie et regem Bohemie.* Inc.: „In nomine domini Amen Justus es domine .... Verbis prophete premissis commendatur.“ Expl.: „Vnicuique velociter quod suum est.“ — 6. F. 89^a. *R. Concio ad Romanos in ludis publicis.* Inc.: „Si vellem quirites recensere principia ludorum.“ Expl.: „Et vos altissimus conseruet.“ — 7. F. 89^b—106^b. *(Epistolae XXVII Poggii Bracciolini.)* Epistola ad Franciscum archiepiscopum Mediolanensem inc.: „Poggius .... dudum cum essem ferrarij dedi operam.“ Epistola ad Scipionem episcopum Mutinensem expl.: „Superstes sit nobis Vale in terra noua die vicesima decembris.“ Cf. Voigt, Die Wiederbelebung des class. Alterthums, Berlin 1880, I 342. — F. 107—118 script. vacant. — 8. F. 119^a—125^a. *R. Epistola Enee Siluij de Picolominibus Senensis de ortu et auctoritate Imperij Romani ad Serenissimum et Inuictissimum principem Et dominum Fredericum Romanorum Regem semper Augustum.* Inc.: „COmpellit me diue friderice Cesar Auguste Imperator pijssime.“ Expl.: „Semper tranquillitate deus custodit Vale.“ — F. 125^b—128^b script. vacant. — 9. F. 129^a—232^b. *(Comoediae Plauti.)* 1. F. 129^a—146^a. *R. Nobilissimi et illustris poete plauti in cipiunt comedie et primo amphitrio cuius prologus feliciter in cipit.* Inc.: „IN faciem uersus amphitrionis Juppiter.“ R. Aliud argumentum. Inc.: „AMore captus alcumene iuppiter.“ Com. inc.: „UT vos in uostris uoltis mercimoniis.“ Expl.: „Nunc spectatores iouis summi causam clare plaudite.“ — 2. F. 146^a—160^b. *R. Incipit prologus eiusdem in asinaria 2ª comedia feliciter.* Inc.: „[H]Oc agite si uoltis spectatores nunc iam.“ R. Plauti argumentum. Inc.: „[A]Manti argento filio auxiliarer.“ Com. inc.: „[S]Icut tuum uis vnicum gnatum tue.“ Expl.: „Deprecari huic seni ne uapulet.“ —

3. F. 160^{b}—177^{a}. *R. Incipit eiusdem Comedia captiui duo feliciter. Incipit argumentum* .... [C]Aptus est in pugna hegionis filius. R. Incipit prologus. Inc.: „[H]Os quos uidetis stare hic." Expl.: „Qui pudicicie esse uoltis premium plausum date." — 4. F. 177^{a}—187^{b}. *R. Incipit eiusdem curgulio feliciter argumentum in curgulionem.* Inc.: „[C]Vrgulio missus phedromj." Com. inc.: „[Q]Vo te hac noctis dicam proficisci foras." Expl.: „Que res bene uortant michi et uobis Spectatores plaudite." — 5. F. 187^{b}—200^{b}. *R. Incipit eiusdem quinta comedia cassina.* Inc.: „SAluere iubeo spectatores optimos fidem." Expl.: „Supponetur hircus vnctus nausea." — 6. F. 200^{b}—208^{a}. *R. Incipit eiusdem cistellaria feliciter argumentum incipit.* Inc.: „COmprimit adolescens lemnius sicioniam." Com. inc.: „[C]Vm ante hac te amaui." Expl.: „More maiorum date plausum postrema in comedia." — 7. F. 208^{a}—218^{b}. *R. Incipit eiusdem epidicus feliciter argumentum.* Inc.: „[E]Mit fidicinam filiam credens senex." Com. inc.: „[H]Eus adolescens." Expl.: „Plaudite ualete lumbos exurgite atque extollite." — 8. F. 218^{b}—232^{b}. *R. Incipit aulularia feliciter.* Inc.: „[S]Enex auarus vix sibi credens euclio." Finis comoediae legi non potest.

221. (53. d. 6.)

Chart. s. XV (1441), f. 241, 2°, man. I (Goswini), ligat. antiqua lign.

1. F. 1^{a}—230^{b}. *R. Incipit feliciter liber Valerij maximi dictorum memorabilium domesticarum exterarumque gencium ad Tiberium Cesarem.* Inc.: „VRbis rome exterarumque gencium facta simul ac dicta." Expl.: „Justo impendere supplicio coegit. (R.) Valerius maximus dictorum factorum memorabilium domesticorum que exterorum que gencium Explicit in nono libro cum christi redemptoris nostri quem o vtinam tu valeri nouisses uel in sua tempora incidisses uel ipse tuis foret natus temporibus Incipiamus valerij decimum vale apud inferos Illustris ac egregie Romane miles et ciuis Valeri." — 2. F. 230^{b}—231^{b}. *R. Incipit liber decimus de pronominibus cognominibus et agnominibus.* Inc.: „DEcimus atque vlti-

mus huius operis liber.“ Expl.: „Esse se dicerent. (R.) Explicit liber decimus valerij maximi Abreuiatum per Julium paridem· de quo ago Trinitate (!) diuine laudes infinitas Et matri gloriose virgini Marie dignissime.“ Cf. Teuffel, Gesch. der röm. Literatur, Leipzig 1882, § 279. — 3. F. 232ᵃ—239ᵇ. *R. Incipit Epistola valerij maximi ad Ruffinum.* Inc.: „LOqui prohibeor et facere non possum.“ Expl.: „Scripsisse videar vale amen. Et laus sit deo omnipotenti. Explicit liber valerij maximi Anno domini M° CCCC° quadragesimo primo in profesto Concepcionis beate Marie virginis amen.“ In fine:

„Si go ponatur et swi sibi associatur
Et nus addatur qui scripsit ita vocatur.“ —

4. F. 240ᵃ—240ᵇ. *R. Incipiunt Tituli valerij maximi.* — 5. F. 241ᵃ—241ᵇ. (Manu recentiore:) *Tituli librorum Valerij secundum ordinem alphabeti et capitulorum.*

222. (53. d. 7.)

Chart. s. XIV, f. 116, 2°, man. I, ligat. antiqua chart., in interior. tegum. partibus fragm. hebr., f. 1ᵃ: „Iste liber est monasterij scotorum wienne (manu P. Amandi Perschl:) ex Legato Rdmi Dmi Joannis Poltzmacher praepositi Brunnensis et Juris can. Professoris Wien. Requiescat in pace.“ Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ᵃ—112ᵇ. R. Incipit scriptum super lucanum. Inc.: „Dignum putans ut antiquorum.“ Expl.: „Inpetum ponpeiane gentis ipse substinuit. *Explicit commentum siue scriptum expositorium libri (de bello civili) lucani poete eximij editum et compilatum per Magistrum Ghorum de Arezio in grammatica sciencia professorem . deo gracias . amen amen amen.*“ — 2. F. 113ᵇ—114ᵇ. *Tractatus de pace ecclesie cum perusinis.* Inc.: „Gaudia summa deum fert pax sanctissima mundo.“ Expl.: „Sors tu sanctissima terris. Carmina scripta petri vates reprehendite freti.“ — 3. F. 114ᵇ. *Littere transmisse per concionem perusinam de pace facta cum sacrosancta romana ecclesia.* Inc.: „Dextera domini fecit uirtutem.“ Expl.: „Diuine profundimus maiestati.“ — F. 115 et 116 script. vacant.

223. (53. d. 8.)

Chart. s. XV, f. 54, 2°, man. I, ligat. antiqua chart.

1. F. 1ª—49ª. *(Vita s. Hedwigis patronae et ducissae Silesiae.)* Prologus inc.: „[S]Plendoris eterni genitor lumenque indeficiens.“ Expl.: „Miraculis et sollempnijs alijs.“ Incipit uita beate Hedwigis. Inc.: „[H]edwigis iam in celis beata.“ Expl.: „Ad societatem transferat angelorum Qui vivit .... Amen.“ Editiones vide apud Potthast 736. Cf. Wolfskron, Die Bilder der Hedwigslegende. Nach einer Handschrift vom Jahre 1353 in der Bibliothek der PP. Piaristen zu Schlackenwerth. Wien 1846, 128 sq., ubi codicem accurate descriptum invenias. Tractatus sive speculum genealogiae s. Hedwigis et legenda minor in cod. desiderantur. — 2. F. 49ª—50ᵇ. *(Officium in honorem s. Hedwigis.)* Ad primas uesperas antiphona. Inc.: „[L]etare germania.“ Expl.: „Pictas celum possidere.“ — 3. F. 50ᵇ—53ª. *Incipit legenda de sancta elyzabeth.* Inc.: „[F]uit igitur secundum genus seculi.“ Expl.: „Uite testimonio.“ — 4. F. 53ª. *Oracio bona de sancta hedwigi.* Inc.: „[D]omina mea sancta Hedwigis.“ Expl.: „Gaudium et solamen Per christum.“ — 5. 53ª—54ª. *(Missae officium in honorem s. Hedwigis.)* Inc.: „[G]audeamus omnes in domino.“ Expl.: „Ad requiem ducat tandem opulentam Per.“ — F. 54ᵇ script. vacat.

224. (53. d. 10.)

Chart. s. XV (1482), f. 250, 4°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b: index contentorum et pennae probationes, tegum. post. a: sententiae Ciceronis Horatii Juvenalis. Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

1. F. 1ª—124ᵇ. Inc.: „Etsi negocijs familiaribus impediti.“ Expl.: „Diligencia consequemur et exercitacione. *(R.) Marci Tullij Ciceronis de Rhetorica liber finit foeliciter 1482.*“ Interdum glossa interlinearis adest. — F. 125—128 script. vacant. — 2. F. 129ª—147ª. *R. M[arci] T[ullii] C[iceronis] Paradoxorum liber ad Brutum (cum glossa interlineari) foeliciter incipit.* Inc.: „ANimaduerti Brute sepe catonem

auunculum tuum.“ Expl.: „Hic finem habent paradoxa Stoicorum. (R.) M[arci] T[ullii] C[iceronis] Paradoxorum liber ad Brutum finit foeliciter: 1482.“ — F. 147ᵇ—148ᵇ script. vacant. — 3. F. 149ᵃ—185ᵃ. *R. M[arci] T[ullii] C[iceronis] de amicicia ad acticum* (!) *liber (cum glossa interlineari) incipit foeliciter.* Inc.: „Qvintus Mucius augur Sceuola multa narrare de g. lelio.“ Expl.: „Nihil amicicia pRestabilius putetis. (R.) Marci T[ullii] C[iceronis] de amicicia ad acticum liber finit foeliciter. 1482.“ — F. 185ᵇ script. vacat. — 4. F. 186ᵃ—196ᵇ. *R. Lucy Annei Senece . liber incipit de mundi gubernacione diuina prouidencia . et qualiter multa mala bonis viris accidunt.* Inc.: „QVesisti a me lucilli quid ita.“ Expl.: „Quod tam cito sit timetis diu. (R.) Explicit liber de prouidencia dei.“ Cf. Teuffel, Gesch. der röm. Literatur, Leipzig 1882, § 289 n. 4. — F. 197ᵃ script. vacat. — 5. F. 197ᵇ. *(Excerptum ex Boethii libro de consolatione philosophiae.)* — 6. F. 198ᵃ—201ᵃ. *Lucy annei senece cordubensis* (falso!) *liber de moribus in quo notabiliter et eleganter vite mores enarrat.* Inc.: „Omne peccatum accio est.“ Expl.: „Que sola homines dys proximos facit. (R.) Finit foeliciter liber senece de moribus: 1482.“ Cf. cod. 30(11) et Teuffel l. c. § 289 n. 10. — F. 201ᵇ script. vacat. — 7. F. 202ᵃ—206ᵃ. *R. Liber senece* (falso!) *ad Galionem de remedys fortuitorum est oracio per dyalogum sensus et racionis.* Inc.: [L]icet cunctorum poetarum carmina gremium tuum semper illustrent.“ Expl.: „Trahitque ex ea.“ Cf. Bähr, Gesch. der röm. Literatur II, Carlsruhe 1845, 496. — 8. F. 206ᵇ—207ᵇ. *R. Incipiunt Prouerbia senece* (falso!) *secundum ordinem alphabeti.* Inc.: „[A]lienum est omne quidquid optando euenit.“ Expl.: „Li[n]gua preceps: Contemni est . . . .“ Finis deest. Cf. Teuffel l. c. § 289 n. 10. — F. 208 et 209 script. vacant. — 9. F. 210ᵃ—249ᵃ. *R. Thopica Boecy.* Inc.: „OMnis racio disserendi quam logicen.“ Expl.: „Translata conscripsimus expeditum est. (R.) Finit foeliciter Thopica Boecii: 1482.“ — F. 218ᵇ, 230ᵇ, 240ᵇ—241ᵇ, 249ᵇ—250ᵇ script. vacant.

225. (53. d. 11.)

Chart. s. XV (1419, 1420, 1421, 1423), f. 143, 4°, man. VI (II Joannis III Georgii Slavi de Rzdenk VI Blasii Slavi de Rasczmya), ligat. antiqua membr., tegum. ant. a et b: index contentorum, f. a cap. et ad calc.: fragm. calendarii s. XV, f. 1ᵃ: „Liber Jacobi de wela quem contulit monasterio scotorum wienne.“ Ante f. 65 sex fol. abscissa.“

1. F. 1ᵃ—6ᵇ. *Computus manualis (cum glossa interlineari).* Textus inc.: „EEst duplex ciclus lunaris sit tibi primus.“ Expl.: „Vt sit in angaria quarta sequens feria.“ (Alia manus addidit:) „Si cadit in quartam postpone ad quartam sequentem.“ — 2. F. 7ᵃ. *(Tabula numerorum.)* — 3. F. 7ᵇ—11ᵇ. *Algorismus.* Inc.: „OMnia que a primeua rerum origine processerunt.“ Expl.: „Summa tocius progressionis Explicit algorismus per manus siculi de siculia.“ Praefatio titulum operis explicat: „Hanc igitur scienciam numerandi compendiosam edidit quidam philosophus nomine Algus. Vnde et algorismus nuncupatur.“ — F. 12ᵃ script. vacat. — 4. F. 12ᵇ. *(Pennae probationes et versus de quatuor temperamentis ex regimine sanitatis scholae Salernitanae.)* Inc.: „Largus amans hilaris ridens rubeique coloris.“ Expl.: „Non expers fraudis timidus luteique coloris.“ — 5. F. 13ᵃ—20ᵇ. *Computus cyromctralis minor.* Inc.: „COgnicio veritatis de pausis temporum circa motum solis et lune.“ Expl.: „Senas reliquis dato bis duo nonas. (R.) Explicit iste compotus prima die Januari Anno domini M° CCCCᵐᵒ XXI.“ Adiacet mihi editio in fine manca, ita ut nec editor nec locus nec annus cognosci possit. — F. 21—23 script. vacant. — 6. F. 24ᵃ—34ᵇ. *R. Incipit Compotus Cyromctralis maior deo adiuuante.* Inc.: „Ut solis et lune motus ad sui motum requisita.“ Expl.: „Inveniens signum. Explicit iste computus Anno domini Mᵐᵒ CCCCᵐᵒ XXᵐᵒ Mense septembri kalendas 18. Nomen scriptoris si tu scire uis Io tibi sit primum han medium nesque sit ymum.“ Sequuntur tabellae. Est in editione supra nominata liber secundus. — 7. F. 35ᵃ—49ᵃ. *Computus Ecclesiasticus (cum glossa interlineari).* Praefatio inc.: „LIcet modo in fine temporum plures constet habere codices.“ Expl.: „Ad modum circuli.“ Opus inc.: „Aureus in Jano numerus clauesque no-

uantur.“ Expl.: „Factus homo lauit omnia reddita thoro. Explicit computus ecclesiasticus per manus Georgij slaui de Rzdenck (?) lectus per reverendum magistrum Tomam de Zakan in lectorio Scole Strigoniensis Sub Anno domini Millesimo quadringentesimo decimo nono et hac in dominica proxima ante festum Johannis Baptiste.“ — F. 49ᵇ—50ᵃ script. vacant. — 8. F. 50ᵇ—64ᵇ. (Titulus in margine legitur:) *Tractatus spere materialis de toto vniuerso .... Compilatus a magistro Johanne de sacro busco pro Juvenum vtilitate.* Inc.: „Tractatus spere uel de spera quatuor capitulis distinguimus.“ Expl.: „Mundana machina dissoluitur Et est finis.“ Joannes Sacroboscus Anglus, philosophus et mathematicus insignis, Parisiis docuit et diem supremum obiit a. 1256. Cf. Fabr.-Mansi IV 128 sqq. De editionibus libri, „quem praelectum in Scholis per quadringentos amplius annos universa legit et trivit tironum Astronomiae natio“ (Fabr.-Mansi IV 129), cf. Hain II 2 p. 246 sqq. n. 14100—14126. — 9. F. 65ᵃ—66ᵃ. *(Versus ex regimine sanitatis scholae Salernitanae.)* Inc.: „Ex magna cena stomacho sit maxima pena.“ Expl.: „Confert homini moderatus.“ — F. 66ᵇ script. vacat. — 10. F. 67ᵃ—78ᵇ. *(Compendium metricum Summae de poenitentia et matrimonio Raimundi de Pennaforti.)* Inc.: „Svmmula de summa reymundi prodijt ista.“ Expl.: „Mulier sibi subueniatur.“ Mancum esse videtur. De compendio, quod Adamo cuidam O. P. attribuitur, eiusque editionibus cf. Denis I 2511; Quetif-Echard I 734 et II 821; Fabr.-Mansi V 225. — F. 79—80 script. vacant. — 11. F. 81ᵃ—102ᵃ. *Verba deponencialia (Joannis de Garlandia cum glossa marginali et interlineari).* Textus inc.: „VEscor cum pocior fruor fungor et utor.“ Expl.: „Que cuncta soluta uidebis.“ Glossa inc.: „Nota primo facultas istius libri.“ Expl.: „Cum quo habitare nobis concedat pater .... Amen.“ Glossa de auctore dicit haec: „(Causa) remota fuit ipse hugo qui composuit librum in magno volumine Sed causa propinqua est magister Johannes de Garlandia uel quidam saxo.“ Auctor natione Anglus, grammaticus et poeta clarus, ca. a. 1040 floruit. Fabr.-Mansi III 18 sq. operis praedicti mentionem non faciunt. De editionibus cf. Hain I 1 p. 437 n. 7487—7489. — F. 102ᵇ

—107ᵇ script. vacant. — 12. F. 108ᵃ—140ᵇ. *(Joannis de Garlandia) textus synonimorum.* Inc.: „[A]d mare ne videar latices differre camino.“ Expl.: „Ex utero dicti germani sunt uterini. Expliciunt Sinonima per manus Blasy Slaui de Rasczmya in Scolis Strigoniensibus Sub anno domini MCCCC° XXIII 15 kal. Septembris Sole exeunte in virgine.“ F. 108—116 glossa interlinearis. Editiones vide apud Hain I 2 p. 436 sq. n. 7471—7480. — F. 141—143 script. vacant. — 13. F. 143ᵇ. *(Versus de quatuor evangelistis et Christo.)*

„Est homo Marcus lucas vitulus leo Marcus
Johannes aquila quatuor ista ihesus
Et homo nascendo vitulus moriens leo surgens
Ascendens aquila quae super alta volat.“ —

14. F. 143ᵇ. *(Regulae de tempestate.)*

„Pallida luna pluit rubicunda flat alba serenat
Nocte rubens celum indicat esse serenum
Quando rubet mane tempus denotat pluuiale
Aut signat ventum quantum mane rubet celum.“

226. (53. d. 18.)

Membr. s. XIV, f. 242, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., desunt fol. 17—24, 48—56, 113—122, 134—141, 144—170, 188, 227—232. F. 109ᵃ et 233ᵃ: „Cannstatt.“

F. 1ᵃ—242ᵇ. *(Missale.)* 1. F. 1ᵃ—87ᵃ. *(Officia varia de sanctis.)* — 2. F. 87ᵃ—178ᵇ. *R. Sequitur de feriatis diebus Et primo de Sancta trinitate.* — 3. F. 179ᵃ—233ᵃ. *(Commune sanctorum.)* — 4. F. 233ᵃ—242ᵇ. *(Missa de Requiem.)*

227. (53. e. 1.)

Chart. s. XV, f. 409, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. 209ᵇ littera initialis nitide picta, tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr., f. 1ᵇ: „Iste liber est Monasterii Scottorum alias beate uirginis In wyenna quem contulit monasterio Egregius vir M[agister] vrbanus de mellico“ (cf. Aschbach 445 sq.).

1. F. 1ᵃ. *R. Secuntur Articuli In quibus Magister Sentenciarum non tenetur communiter ab omnibus.* — 2. F. 1ᵇ—407ᵇ. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) *Primus et secundus libri sentenciarum (Petri Lombardi cum additionibus Thomae*

Bonaventurae Richardi Petri de Tarantasia, cf. tegum. ant. b). Textus inc.: „Cvpientes aliquid de penuria ac tenuitate nostra." Expl.: „Nulli pietati obediamus. (R.) Explicit liber secundus." Sequitur epilogus. Additiones inc.: „S. thomas. Cupientes aliquid . huic operi M[agister] prohemium premittit." Expl.: „Fiat preiudicium." Libris praecedit index capitum. — 3. F. 407ᵇ—408ᵇ. *R. Incipit Tractatus domini hugonis Cardinalis (de divinis praedicationibus) vnacum commento super eodem premisso prologo.* Tractatus inc.: „Ivxta sanctorum tradicionem." Expl.: „Personale." Commentarius inc.: „DOctor egregius tocius biblie primus postillator hugo Cardinalis." Expl.: „Persone inest." Tractatus mancus esse videtur. Inter opera Hugonis de sancto Charo († ca. 1260), non invenitur. Cf. Quetif-Echard I 194 sqq. et Fabr.-Mansi III 289. Commentator de se haec refert: „Hunc tractatum declarauit ut potuit de sua paruitate frater quidam ordinis predicatorum lector Conuentus wiennensis in Austria." — F. 409 script. vacat.

228. (53. e. 2.)

Chart. s. XV (1430), f. 432, 2°, man. VI (I Joannis Rotgisser alias Pecz), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. antiphonarii cum neumis, ante f. 61 duo folia abscissa.

1. F. 1ᵃ. *(Index contentorum.)* — F. 1ᵇ—3ᵇ script. vacant. — 2. F. 4ᵃ—264ᵃ. *(Petri Lombardi sententiarum libri II, III, IV.)* Inc.: „[C]Reacionem rerum insinuans scriptura creatorem esse deum." Expl.: „Ad pedes usque via duce peruenit. (R.) Et sic est finis quarti libri sentenciarum editi per illuminatum ac famosum virum Magistrum Petrum Lumbardi finiti vero per Johannem Rotgisser alias Pecz in vniuersitate wiennensi Anno 1430. Laus deo per secula." — F. 96ᵇ—98ᵇ, 167ᵇ—168ᵇ, 264ᵇ script. vacant. — 2. F. 265ᵃ 360ᵇ. *Septimus liber Summe axtensis (= Astesani).* Inc.: „CVm in libro in mediate precedenti." Expl.: „Et idem est in similibus obseruandum." Praecedit index capitum. — 3. F. 361ᵃ—362ᵃ. *(Fragmentum speculi peccatorum Pseudo-Augustini.)* Inc.: „. . . . veniat quid sit et quo vadat." Expl.: „Vitam eternam possideas Qui cum deo patre

.... Amen." — 4. F. 362ᵃ—380ᵇ. *Viridarius clericorum.* Inc.: „Honorabili et discreto viro multa bonitate pollenti domino heinrico Oleman Canonico ecclesie northusensis Johannes Rode de hainberck Monachus invtilis ordinis carthusiensis prope pragam .... Non absque dolore et gemitu." Expl.: „Vbi sanctorum anime feliciter requiescunt Amen." Editionem vide apud Fabr.-Mansi IV 82, qui auctorem Joannem Rode de Hamburgo adpellant. — 5. F. 381ᵃ—386ᵇ. *Incipit Tractatus qui dicitur Stella clericorum.* Inc.: „Qvasi stella matutina .... proprietates huius stelle matutine possunt referri." Expl.: „Acquirunt eternam dampnacionem." Editiones tractatus huius divulgatissimi, de cuius auctore nihil traditum est, vide apud Hain II 2 p. 359 sqq. n. 15050—15080. — 6. F. 387ᵃ—392ᵇ. *Sermo Magistri Johannis Gewss de audiendo et implendo verbo dei coram duce austrie.* Inc.: „EStote factores verbi .... Hic comparabitur viro consideranti." Expl.: „Hic beatus in facto suo erit Amen." De Joanne Geuss de Teining, decano facultatis artisticae (1421, 1427, 1431) et theologicae (1435), rectore (1427, 1437) universitatis Viennensis, † 1440, cf. Aschbach 452 sq. et Denis I 2585 sq. — 7. F. 392ᵇ—402ᵃ. *Sermo Magistri Johannes Gewss de Corea.* Inc.: „Svmpsit ergo Maria .... Ex istis verbis accipi potest et intelligi." Expl.: „Similiter dauid coram archa domini etc. uti supra." Catal. codd. mss. Mellic. 279 eundem sermonem Thomae de Haselbach attribuit. — 8. F. 402ᵃ—411ᵇ. *Tractatus Magistri Johannis Gewss de Indulgenciis.* Inc.: „Qvodcumque solueris .... hec verba christus dominus noster dixit beato petro." Expl.: „Pro peccatis prius dimissis et cetera Amen." — 9. F. 412ᵃ—416ᵃ. Inc.: „BEatus apostolus qui promissionem accepit a domino." Expl.: „Nos perducat qui cum patre .... Amen. *Explicit tractatus breuis de articulis fidei sacramentis ecclesie preceptis decalogi virtutibus et vicys compilatus ex doctorum senteneiis.*" — 10. F. 416ᵃ—419ᵇ. (Inscriptio indicis:) *De indumentis sacerdotalibus pro officio misse.* Inc.: „EEst eciam notandum quod sacramentum hoc deuote suscipiendum." Expl.: „Participes efficiat idem dominus noster ihesus cum patre .... Amen." — 11. F. 420ᵃ—

426ª. *Sermo Magistri Johannis Gewss de Ludo.* Inc.: „COnfundatur sorcium distribucio .... hec verba possunt intelligi de sortilegio.“ Expl.: „Est illicite acquisitum.“ — 12. F. 426ª—432ᵇ. *Tripertitum Magistri Johannis Gersonis.* Inc.: „Christianitati suus qualiscumque zelator.“ Expl.: „Obediendum iam disserte sapit.“ Sunt tantum capp. 1—15. Ed. Hag. 1728, I 425 sqq.

229. (53. e. 3.)

Chart. s. XV, f. 202, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr., f. 1ª etc.: „Hunc librum contulit monasterio scothorum wienne egregius dominus decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo.“

1. F. 1ª—25ᵇ. *Registrum acurtatum decisionum rote sequitur.* Inc.: „De appellacionibus adiffinitiua. Item quod attemptata appellacione.“ Expl.: „Cum in tua dederas. Finis Registri decisionum Rothe acurtatarum nouarum expliciunt | secuntur decisiones Rothe Maiores Curie Romane approbate.“ — F. 26 script. vacat. — 2. F. 27ª—200ᵇ. *Noue decisiones rothe secundum titulos conscripte (auctore Guilielmo Horberg Almano decretorum doctore).* Inc.: „In nomine domini amen. Anno a natiuitate eiusdem M° CCCLXXVI° die Mercurij.“ Expl.: „Et multum longa Et sic est finis decisionum Rothe nouarum per Registrum ac Rubricas et titulos ordinarie conscriptarum de quo sit dominus deus benedictus in secula seculorum Amen.“ — 3. F. 200ᵇ—202ª. *Incipit Registrum nouarum decisionum secundum Rubricas siue Titulos conscriptarum.* In fine: „Finis Registri decisionum nouarum Rothe cum titulis descriptarum venerabilis viri domini et magistri Wenceslai Zindlini de Brunna Archidiaconi Breslabiensis et Canonici Olomucensis .... Melnicensis et sancti Appolinaris pragensis ecclesiarum.“ — F. 202ᵇ script. vacat.

230. (53. e. 4.)

Chart. s. XV, f. 394, 2°, man. VII, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr., f. 1ª: „Liber Monasterii S. Marie alias Scotorum wyenne quem contulit Martinus de lewbicz Oremus pro eo.“ In mar-

gine infimo: „In VI katherine Anno dom. M° CCCC° 23° et sequenti die legibili incepi legere primum senteneiarum."

F. 1ᵃ—390ᵇ. *Magister Nicolaus de dinkelspühel super primo et 2° sentenciarum.* 1. F. 1ᵃ—17ᵃ. *(Prologi.)* Inc.: „Leuando oculos meos . . . . Arduissimarum petri lumbardi sentenciarum." Expl.: „Obsequium exhibitum." — F. 17ᵇ—26ᵇ script. vacant. — 2. F. 27ᵃ—27ᵇ. *(Fragmentum registri.)* — F. 28—36 script. vacant. — 3. F. 37ᵃ—204ᵇ. *(Lectura in primum librum.)* Inc.: „CIrca prologum libri sentenciarum queritur." Expl.: „Voluntati consors eo prestante qui est . . . . Amen Et sic est finis." — 4. F. 205ᵃ—214ᵇ. *(Additamenta.)* Inc.: „Vtrum in nascituris sit nocio dei." Expl.: „Quo nunc fiunt." — F. 215 script. vacat. — 5. F. 216ᵃ—377ᵇ. *R. Circa secundum Sentenciarum queritur primo.* Inc.: „[V]Trum sicut in temporis initio deus fecit mundum." Expl.: „Qui omnia de nichilo produxit in secula benedictus Amen." — F. 378—382 script. vacant. — 6. F. 383ᵃ—385ᵇ. *(Additamenta.)* Inc.: „Circa materiam quarti libri sentenciarum et circa distinccionem primam." Expl.: „Secundum dictas conclusiones." — F. 391—394 script. vacant.

231. (53. e. 5.)

Membr. s. XIII, f. 157, 4°, man. II (f. 69—74 man. recent.), ligat. rec. coriac., ab initio manc.

1. F. 1ᵃ—74ᵇ. *(Isidori de summo bono libri tres.)* Inc.: „. . . . sumit solidaque spem ex celesti elemento." Expl.: „Celestis aula letificandos includit. (R.) Explicit liber tercius Sentenciarum ysidori alias de summo bono." Desunt capp. 1—9 et capitis 10 particula. Ed. Colon. 1617, 414 sqq. — 2. F. 75ᵃ—99ᵇ. *R. Incipit liber de miseria hominis domini pape Innocencij.* Inc.: „Domino et patri karissimo . . . . Modicum ocii quidem inter multas angustias." Expl.: „Frigus et cauma sulphur et ignis ardens. Per omnia secula." Ed. apud Migne, Patrol. lat. CCXVII 701 sqq. — F. 100ᵃ script. vacat. — 3. F. 100ᵇ—139ᵃ. *R. Incipit prologus in uitam sancti Seruacij confessoris.* Inc.: „Illustrissimi uiri uitam seruacii stemate inclito." Opus expl.:

„Ut uelitis opem ferre quam plurimis. Quod ipse prestare.... Amen.“ Non concordat cum editionibus apud Potthast 885 enumeratis. — F. 139^{b} script. vacat. — 4. F. 140^{a}—156^{a}. *R. Prologus in Vitam s. Altmanni (auctore Ruperto abbate Gotwicensi).* Inc.: „COnditor ac gubernator rerum uniuersarum.“ Expl.: „Mortalibus claritatem innotescas. Qui uiuis et regnas cum deo patre.“ Ed. H. Pez, Script. rer. Austr. I 134 sqq., ubi codicis mentio fit. Alias editiones vide apud Potthast 594. — 5. F. 156^{b}—157^{a}. (Titulus alia manu scriptus:) *Epistola presbiteri Johannis regis transmarini ad apostolicum.* Inc.: „Presbiter Johannes .... Emanuheli romeorum gubernatori .... Nunciabatur apud maiestatem nostram.“. Expl.: „Iste de paradyso progrediens ....“ — F. 157^{b} script. vacat.

232. (53. e. 13.)

Chart. s. XV, f. 21, 4°, man. II, ligat. antiqua membr., in interior. tegum. partibus tabulae, quas dedit „Eberhartt Graue zu wirtemberg“ de nosocomio quodam a. 1468.

1. F. 1^{a}—17^{b}. *(Abbates Bernardus Hirsaugiensis, Joannes Wiblingensis, Ulricus Blauburensis de visitatione monasterii Urspringensis anno 1474 facta referunt.)* Inc.: „IN nomine domini amen. In dem Jare do man zalt von Cristi geburtt.“ Expl.: „In dem Jar vnd tag als vor benenet ist.“ — 2. F. 18^{a}—19^{b}. *Diss recept ist ain ordnung aines gaistlichen lebens zů veschtnen vnd bestâtigen die puncten der obgenanten carten.* Inc.: „Item als wir diss nach benâmpten.“ Expl.: „Geben an dem nächsten durnstag nach sant gallen tag nach crist geburt M. CCCC° LXXV jar.“

233. (53. e. 14.)

Chart. s. XV, f. 172, 4°, man. III, ligat. antiqua lign.

F. 1—2 script. vacant. — F. 3^{a}—172^{b}. *Wye diss löblich Closter zu Sant Johannes baptisten zu kirchen vnter der Deck Prediger Ordens reformirt ist worden vnd durch welch Personnen.* Inc.: „Do man zalte von christi gepurt M CCCC LXXVI Do het der durchleuchtigste fürst vnd graue vlrich

Czu wirtenberge geworben mit erlicher vnd ernstlicher potschaffte an vnssern Erwirdigen vater vnd mayster prediger Ordens vatter Leonhardus von preusz Daz die frawen Clöster Prediger ordens gelegen zu seinem Land auch würdent Reformiret." Expl.: „Das ist mein begerung. (R.) Fiat requiescand (!) in pace aus geschriben an Sant dionisio tag."

234. (53. e. 15.)

Chart. s. XV (1451), f. 238, 4°, man. II (I Joannis Biberacensis), ligat. recens.

F. 1ᵃ script. vacat. — 1. F. 1ᵇ—18ᵃ. *Von dem kloster zu kirchberg.* Inc.: „VNserm herren ihesu christo zů ewigem lob .... wil ich ain wenig schriben von der vnzalichen gnäd vnd grössem gůt die der milt got hät getän der hailigen samlung ze kyrchberg ...." Expl.: „Ich stirb in rechter sicherhait." — F. 19ᵃ—44ᵃ. *(Miracula in monasterio quodam O. P. facta.)* Inc.: „WEr got lob vnd danck wil sagen." Expl.: „In der fröd die nymmer zergät Amen." Sequuntur versus, qui ad librum praecedentem aut sequentem pertinere possunt. Agitur de monasterio quodam,

„Das lit in swäben land
Das ainer stat vlm ist genant."

3. F. 44ᵃ—50ᵇ. *Hie vachet an von der säligen thrůta.* Inc.: „AN sant marks tag da der couent die Letany sang." Expl.: „Je enpfangen haben Deo gracias amen. Hie enden sich die stucklin von der seligen můter Truta." — 4. F. 50ᵇ—64ᵇ. *Nu vahen an etliche stuck von andern iren tochtern.* Daz ist von fröwen M. cantrix wie sie starbe. Inc.: „DA nu domina cantrix die da ist ainer seligen gedechtnus." Expl.: „Sin götliche trew vnd begird." — 5. F. 64ᵇ—72ᵇ. *In dem vorgenanten bůchlin daz wir haben von der hailigen Trawta stät inne von irm siechtum vnd was ir geoffenwart ward daz sind die gepetlin von den hernach stät die vnser herr erhören wil wenn man in bitt durch irn willen.* Inc.: „HErr ich danck dir vnd lob dich." Expl.: „Der hail. glidern vnsers herren jhesu christi." R. Das nach volgent ist vs der glöss der X

bot her zů geseczt von der vergenden stuklin wegen. Inc.: „Ain maister schribt in ainer vslegung.“ Expl.: „Sicherlich von disem elend Amen.“ — 6. F. 72ᵇ—83ᵃ. *(Varia exempla.)* R. Von drien hailigen swestren da sant gregorius von schribt zů röm. Inc.: „SAnt gregorius schribt ain schön ding.“ Expl.: „Fegfuer ze himel.“ — F. 83ᵇ script. vacat. — 7. F. 84ᵃ—119ᵇ. *(De monasterio Engelthalensi.)* Inc.: „ICh heb ain bůchlein hie an ze schriben das ist von dem anvang dez closters zů engeltal vnd von der mainung der gnäden gocz die er mit den fröwen hät getän.“ Expl.: „Gemaheln dez obersten herren Amen.“ — 8. F. 120ᵃ—168ᵃ. *(Legenda de b. Adalheida.)* Inc.: „ANno domini MCCC bi der zal vnd etwas mer was in der stat ze nůrenberg.“ Expl.: „Anno dom. M° CCC LXXV an sant cecilien tag verschied dise selige adelhait von diser welt zů den frôden irs gemaheln ihesu christo dem sy lob vnd er ymmer ewiklichen Amen.“ — 9. F. 168ᵇ—170ᵇ. *R. Ain gaistliche cluse.* Inc.: „IN dem namen der hailigen driualtikait die ain anvang vnd ain end ist.“ Expl.: „Vnd nit waißt wenn oder wie.“ — 10. F. 170ᵇ. *R. Von etlichen gůtten nuczen materie.* Inc.: „ES sint zehen ding die der mensch zu nöt bedarf.“ Expl.: „Stât sin vnuerdrossenlich.“ — 11. F. 170ᵇ. *R. Wo by man erkennen sol vnſers herren freund.* Inc.: „ES frägt ain mensch.“ Expl.: „An allen dingen.“ — 12. F. 171ᵃ—174ᵃ. *R. Vnser fröwen predig (et varia).* Inc.: „DAs ist die bredig die vnser fröu prediget.“ Expl.: „Vnd lait in hin vnd her.“ — 13. F. 174ᵇ—227ᵃ. *(Miracula Friderici sacerdotis.)* Inc.: „ANno domini M° CC° XXV° wönet ain seliger vnd gôtlicher vatter ain leupriester by ainem fröwen clöster prediger ordens in Aysteter bystum bayer landes .... nach dem namen genant Fridrich Sunder.“ Expl.: „Da hieß in got antwurten in den sibenden chör. Geendet anno dom. M° CCCC° LI°. In die marie ad martires et s. Seruacij.“ — 14. F. 227ᵃ—229ᵃ. *Ain wenig von der hailigen gerdruden da von da vorne am anvang diſs brůders lesen stät vnſer herr hät in herteklich gesträft dar vm daz er ir gnäd vnd hailiges leben nit beschriben het.* Inc.: „DIe wunder gottes vnd die gnäd die er tůt .... Da von tü wir kunt

ich bruoder fridrich vnd ich brůder hainrich die baid caplän wären zů engeltal.“ Expl.: „Alle tag mer denn ainest.“ In fine: „Gedenckend durch got her hansen bropst von bybrach mit ainem Aue maria schriber diß bůchs.“ — F. 229^{b}—230^{a} script. vacant. — 15. F. 230^{b}—233^{b}. *Ain offenbärung von vnsers heren wunden.* Inc.: „Es bat ain mensch vnsern heren.“ Expl.: „Ain uers an dem Miserere worden.“ — 16. F. 233^{b} —238^{a}. *R. Hie hept sich an von dem strit der krystan mit den türcken.* Inc.: „Brůder Johannes von Capistron ordens der minder brůder.“ Expl.: „Das ist geschehen Im aduent am II. sunnentag Anno LVI.“ — F. 238^{b} script. vacat.

235. (53. f. 1.)

Chart. s. XV (1441), f. 338, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus scholast. s. XIV, f. a cap. et ad calc.: fragm. tractatus grammat., f. a cap. b: index, f. 1^{a}: „Liber Jacobi de wela quem contulit monasterio scothorum wienne.“

1. F. 1^{a}—67^{a}. *Tractatus de penitencia Ni[colai] de dinkl[spühel] doctoris theologie egregij.* Inc.: „ECce nunc tempus acceptabile .... Duo sunt tempora hominis.“ Expl.: „Jus naturale ecclesiasticum et diuinum a quo nos custodiat qui .... Amen.“ Ed. Argent. 1516, f. 68^{a} sqq. — 2. F. 67^{b} —72^{a}. Inc.: „HOdiernum ewangelium quod legitur de sancto Nicolao.“ Expl.: „Ingressum et professionem in ea | Et *sic est finis huius sermonis de votis quem compilavit eximius doctor sacre theologie professor nec non arcium liberalium Magister Nicolaus de Gretcz in honorem b. virginis gloriose.*“ Canonicus ad s. Stephanum ab a. 1436, universitati Viennensi a. 1437 rector praefuit. Obiit 1444. Cf. Aschbach 467 sqq. — 3. F. 72^{a}—72^{b}. *(De oratione.)* Inc.: „Nota quod omnis oracio aut dirigitur ad patrem aut ad filium nulla vero ad spiritum sanctum.“ Expl.: „Communiter seruatur | Hec Magister Caspar (de Maiselstein?) doctor juris quondam ordinarius wiennensis.“ — 4. F. 73^{a}— 166^{a}. Inc.: „[S]Cribit Math. 22° cum quidam legis doctor.“ Expl.: „Digna premio glorie sempiterne | ad quam .... amen. *Et est finis decem preceptorum decalogi Eximii doctoris M[agistri] Nico[lai] de Dinckelspůel. Anno dom. 1441°.*“ Tractatus

de dilectione dei et proximi et tractatus de praeceptis decalogi in unum collecti sunt. Ed. Argent. 1516, f. 1ᵃ—49ᵃ. — 5. F. 166ᵇ—172ᵇ. *Johannis Gerson de temptacionibus diuersis et eorum remedijs.* Inc.: „PRo humiliando nos sub potenti manu dei.“ Expl.: „Cum cordis compunccione | Quam graciam . . . . Amen.“ — 6. F. 173ᵃ—229ᵇ. *Dinchkelspüel super pater noster.* Inc.: „SI quid pecieritis patrem . . . . Crisostomus super illud Math. 7° petite et dabitur vobis.“ Expl.: „Docuit | et orare monuit | qui cum eodem patre . . . . amen.“ Ed. Argent. 1516, f. 49ᵃ sqq. Caput ultimum „de triplice fructu orationis“ in cod. deest. — 7. F. 229ᵇ—231ᵃ. *(Dispositio dominicae orationis et aliae adnotationes.)* — 8. F. 231ᵃ—231ᵇ. *R. Sermo beati Bernhardi.* Inc.: „Qvis vestrum habebit amicum . . . . Quod est quod amicum vnum perhibet.“ Expl.: „In voluntate eius | ad quam nos . . . . Amen. Explicit sermo in diebus Rogacionum de tribus panibus.“ Ed. Maur. 1719, I 916 sqq. — 9. F. 232ᵃ. *(Schema doctrinae de divina essentia.)* — F. 232ᵇ script. vacat. — 10. F. 233ᵃ—274ᵃ. *Tractatus de quinque sensibus M[agistri] T[homae] de Haselbach* (recte?: *Nicolai de Dünkelspühel*). Inc.: „Postquam dei dona taliter qualiter pauca.“ Expl.: „Comparata sunt despiciunt hec ille Et tantum de quinque sensibus magistri thome de haselbach pro quorum sensuum fine deus laudetur in ymnis Amen.“ Ed. inter opp. Nicolai de Dünkelspühel, Argent. 1516, f. 153ᵃ sqq. Etiam in cod. bibl. caes. Vindob. a Denis I 2584 sqq. descripto sermones hi Thomae de Haselbach attribuuntur. Praeterea cf. Denis I 2290. — F. 274ᵇ—278ᵇ script. vacant. — 11. F. 279ᵃ—295ᵇ. *R. Incipit tractatus de reformacione hominis Et primo de imitacione christi et contemptu omnium vanitatum mundi.* Inc.: „Qvi sequitur me . . . . hec sunt verba christi.“ Expl.: „Vim intuleris | tu autem domine miserere nobis | deo gracias | Et sic est finis huius.“ Alia manus addidit: „Explicit tractatus de reformacione hominis | alias admoniciones ad vitam spiritualem valde vtiles.“ Est liber primus de imitatione Christi. — 12. F. 295ᵇ—302ᵇ. Inc.: „Avdite fratres karissimi salutiferam patris nostri doctrinam.“ Expl.: „Qui wult

pacem serui eius Amen | *Explicit liber de vanitate seculi. (R.) Tractatulus de fuga vanitatum seculi.*" — 13. F. 303ᵃ—338ᵃ. *R. Sequentes quinque sermones de corpore christi collegit venerabilis et bonorum memoria dignus Magister Nicolaus de Dinchspuel sacre Theologie professor orate dilectissimi pro eo.* Inc.: „CAro mea vere est cibus .... In textu hoc ewangelium precedente." Expl.: „Vnus deus in secula benedictus Amen." Cf. cod. 39(5). — 14. F. 338ᵃ *(De variis modis interpretandi s. scripturam.)* Inc.: „Quatuor modis sacra scriptura." Expl.: „In Anagogico Augustinus." — 15. F. 338ᵇ. *(De cultu latriae et duliae.)* Inc.: „Notandum quod duplex communiter." Expl.: „Honoris causa est."

236. (53. f. 2.)

Chart. s. XV ex., f. 170, 4°, man. I, ligat. recens, litterae initiales rudi modo exaratae.

F. 1ᵃ—170ᵇ. *(Tractatus logicus cum quaestionibus Thomae Bricot.)* Inc.: „NOtandum quod significacio et supposicio." Expl.: „Capi in arbore." De Thoma Bricot, theologiae professore Parisiensi versus finem s. XV, cf. Jöcher I 1377. — F. 102ᵇ—105ᵇ, 117ᵇ, 118ᵇ, 146ᵇ, 153 et 154 script. vacant.

237. (53. f. 3.)

Membr. et chart. s. XV (1450, 1462), f. 303, man. VI, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *Responsio epistolaris domini wolfgangi kerspe(r)k viri religiosi in Jure Canonico Licenciatj ad consultacionem patris Steffani de Spanberg tunc supprioris Sed postea successiue prioris et abbatis monasterij mellicensis.* Inc.: „Venerabilis pater .... Sincere caritatis et fidelis obsequij." Expl.: „Poterit deo dante .... Datum in Monasterio b. Floriani ipso die s. Briccij XLIII. Wolfgangus kerspek ibidem canonicus." Cf. Kropff 249. — 2. F. 1ᵇ. *Responsio facta in Herczoburga die s. Jacobi 1451 ad consultacionem factam eodem die de gotwico.* Inc.: „Ad hoc quod alicui indicatur purgacio." Expl.: „Esse duo vel tres." — 3. F. 1ᵇ. *(Epistola ad Wolf-*

gangum de Kerspek?). Inc.: „Domine w[olfgange] vidi super causam.“ Expl.: „Non est compos. 1461. 23. Januarij.“ — 4. F. 2ᵃ. *R. Tabula questiuncularum in illo libello contentarum.* — 5. F. 2ᵃ—2ᵇ. *R. Memoriales s. benedicti ex secundo dyalogorum beati Gregorij pape (Joannis Schlitpacher).* Inc.: „Vas reparat benedictus | abit latitans tribus annis.“ Expl.: „Vaga sana. (R.) Versibus hijs predictis sancti uitam recolas benedicti.“ Cf. Kropff 429. — 6. F. 2ᵇ—3ᵃ. *R. Memoriale metricum regule s. Benedicti (Joannis Schlitpacher).* Inc.: „Avdi fili patrem | de somno modo surge.“ Expl.: „Patrem representant.“ Cf. Kropff 429. — 7. F. 3ᵃ—140ᵃ. *(Joannis Schlitpacher memoriale viaticum regulae s. Benedicti.)* Inc.: „QVoniam textus regule s. benedicti secundum librorum diuersitatem.“ Expl.: „Vt ait ysidorus | Vnde et hic dicitur | facientibus hec regna patebunt superna | que nobis tribuat christus noster deus Amen | finis feria 2ᵃ post Assumpcionis beate virginis Anno dom. 1450.“ In fine: „Ceperunt geruasius et prothasius almus Hoc manuale super sancti norma Benedicti.“ Cf. Kropff 404 sq. De vita et operibus Joannis Schlitpacher vulgo de Weilhaim, prioris Mellicensis, cf. Kropff 369 sqq. et Keiblinger, Gesch. des Benedictinerstiftes Melk, I 529 sqq., 543 sqq. — 8. F. 140ᵃ. *(Resolutio quaestionis circa excommunicationem a Nicolao V latam in eos, qui expeditioni contra turcos faciendae contradixerint.)* Inc.: „Item in Bulla domini Nicolai pape.“ Expl.: „Consciencie seu confessorem.“ Cf. huius codicis n. 14 et Kropff 397 sq. — 9. F. 140ᵇ—141ᵇ. *Questio (Joannis Schlitpacher) de Jeiunio regulari In Christi nomine Amen . Anno . 62. Vtrum tempore Jeiunij Regularis in aliquibus festiuitatibus liceat aut expediat super eiusdem ieiunio cum monachis sancti benedicti dispensare.* Inc.: „Et arguitur quod sic | quia tunc temporis dominicis diebus.“ Expl.: „Judicio reccius sapientis. Hec suprascripta Questio . . . . transmissa est de Mellico per patrem nonnum Johannem Slipacher patri Seniori Martino abbati huius monasterii Scotorum wienne.“ Autogr. in bibl. Mellic. adservatur. Cf. Kropff 398. — 10. F. 141ᵇ. *(Epistola cum praecedente quaestione ad Martinum abbatem Scotensem [1446—1461?]*

data.) Inc.: „Ad complacendum v[estrae] p[aternitati] mitto hic questiunculam.“ Expl.: „Tene certum et dimitte incertum.“ In fine: „Hec Johannes Slipacher.“ — 11. F. 141ᵇ—143ᵃ. *(Nicolaus cardinalis Martino abbati Scotensi, Laurentio abbati Cellae Mariae, Stephano priori Mellicensi mandat, ut monasteria dioec. Patav. visitent.)* Inc.: „Nicolaus .... Diuina pietate ecclesiam sanctam.“ Expl.: „Reseruamus. Datum Wienne pat. dioc. die Mercurij tercia mensis Marcij Anno a natiuitate domini M° CCCC° LI° nostro sub sigillo | Pontificatus sanctissimi in christo patris et domini nostri | domini Nicolai diuina prouidencia pape 5ᵗⁱ anno quarto.“ — 12. F. 143ᵃ—144ᵇ. *R. Summa notabilium contentorum in precedentibus paginis.* Inc.: „In littera constitucionis visitatorum dominus legatus.“ Expl.: „Ut hactenus corrigamur et castigemur.“ — 13. F. 145ᵃ—145ᵇ. *(Epistola Joannis Schlitpacher ad Nicolaum de Cusa cardinalem data pro mitiganda bulla visitationis monasteriorum O. S. B. in Salisburgensi dioecesi anno 1451.)* Inc.: „Reuerendissime pater Heret animo meo iam diu quedam scrupulosa dubitacio.“ Expl.: „Cuius seruare moderamina ignorat.“ Cf. Kropff 397. — 14. F. 145ᵇ. *Responsio domini legati manu propria data.* Inc.: „Excommunicacio non est lata.“ Expl.: „Nec est propterea excommunicatus. Hec ille.“ Cf. Kropff 397. De alia responsione vide supra sub n. 8. — 15. F. 146ᵃ—173ᵇ. *R. Incipit prologus in regulam viuendi in monasterys feminarum edita a sancto Jeronimo presbitero* (falso!) *et missa ad Eustochium ceterasque virgines eius.* Inc.: „TEpescens in membris procliuum corpus ad terram.“ Expl.: „Sanctis vestris iuuate oracionibus Amen.“ Ed. Venet. 1771, XI 2, 489 sqq. — 16. F. 174ᵃ. *(Metrum in honorem s. Basilii.)* Inc.: „PAtris Basilij verbo scriptisque probati.“ Expl.: „His sex adtitulat versibus atque probat.“ — 17. F. 174ᵃ—177ᵇ. *Incipiunt capitula in regulam Sancti Basilij episcopi Cesariensis.* — 18. F. 177ᵇ—226ᵇ. *R. Incipit prologus regule Sancti Basilii.* Inc.: „SAtis libenter carissime frater.“ Expl.: „Uel institutis uel obseruacionibus uiuant.“ Prologus hic Ruffini presb. Aquileiensis est. Cf. Denis I 597. Alia praefatio inc.: „HVmanum

genus diligens deus." Interrogatio CCIII expl.: „Sed sufficiencia nostra ex deo est." — 19. F. 227^a—286^b. *Incipit prefacio Sancti bernhardi Abbatis Super psalmum Qui habitat | tempore quadragesimali editus* (!). Inc.: „COnsidero labores uestros fratres | non sine multo miseracionis affectu." Expl.: „Salutare tuum ihesum christum dominum nostrum Qui .... Amen." Ed. Maur. 1719, I 834 sqq. — 20. F. 287^a—290^b. *R. Incipit Regula beati Augustini Episcopi.* Inc.: „HEc igitur sunt que ut obseruetis precipimus." Expl.: „In temptacionem non inducatur | Ipso auxiliante qui viuit .... Amen." Ed. Maur. 1689, I 789 sqq. — 21. F. 291^a—293^a. *R. Incipit Regula beati francisci.* Inc.: „REgula et vita fratrum minorum hec est." Expl.: „Quod firmiter promisimus obseruemus Amen." — 22. F. 293^b—295^a. *R. Incipit Regula Carmelitarum.* Inc.: „Albertus dei gracia .... Multifarie multisque modis sancti patres instituerunt." Expl.: „Est virtutum moderatrix Amen." — 23. F. 295^a—296^a. *R. Speculum monachorum beati Bernhardi* (recte: *Arnulfi monachi de Boeriis*). Inc.: „SI quis emendacioris vite desiderio tactus." Expl.: „Quasi ipse et deus solus sit Amen donet deus ut omnia fiant." Ed. Maur. 1719, II 816 sq. — 24. F. 296^a et 295^b. *(Adnotatio de epistola sequenti.)* Inc.: „Sequitur Epistola missa ad patres et dominos visitatores ordinis s. benedicti salczpurgensis prouincie Anno dom. 1452 ...." — 25. F. 296^b—297^b. *Epistola Magistri Bernhardi de kreyburg (secretarii cancellariae curiae Salisburgensis) ex commissione reuerendissimi patris domini domini Archiepiscopi salczpurgensis (de modo reformandi et dispensandi cum monialibus O. S. B. dioec. Salisburg.).* Inc.: „Reuerendis patribus .... Quantus sum non minor residere cupio." Expl.: „Ad deum mei memoriam faciendo. Ex salczburga 28 mensis Januarij Anno dom. 1452." — 26. F. 297^b—298^a. *Sequitur Breue responsum visitatorum.* Inc.: „Post calamitose presentis vite exilium." Expl.: „Oraciones deuotas communicari In christo valete Datum in monasterio althe inferioris etc. vltima Januarij 1452." Auctor est Joannes Schlitpacher; cf. Kropff 423. — 27. F. 298^a. *(Tres epistolae Nicolai cardinalis ad visitatores Martinum*

abbatem Scotensem et Laurentium abbatem Cellae Mariae.) Prima inc.: „Nicolaus .... Reuerendi in christo patres recepimus receptas litteras vestras." Expl.: „Receperitis patentes. Ex Colonia 28. decembris." Secunda inc.: „Declaramus quod auctoritate commissa." Expl.: „Que petitis placent." Tertia inc.: „Id quod videbitur." Expl.: „Certo tempore." — 28. F. 298ᵇ—301ᵃ. *R. Apologia Magistri Bernhardi de Kreyburg de deo quod petiuit dijs pro se orandum vel supplicandum.* Inc.: „Bernhardus .... Si ad presens dignas tui tituli laudes." Expl.: „Et ut scribis de me confide." In fine: „Originale prefate epistole allatum fuit ad mellicum in festo sancti clementis oblatumque vni fratrum ibidem professo (in margine: i. patrem Johannem Slitpacher) ...." — 29. F. 301ᵇ —303ᵇ. *(Responsio Joannis Schlitpacher ad epistolam praefatam.)* Inc.: „Multe pericie vite emerite viro Magistro Bernhardo .... Virorum clarissime." Expl.: „Calamo exarare In christo valete semper nostro salutarj Scriptum in cenobio mellicensi die saturni 25ᵗᵃ nouembris sub anno dom. 1452 per fratrem Johannem Slitpacher professum ibidem." Cf. Kropff 423. Sequuntur novem versus ad s. Catharinam, qui „fuerunt epistole annexi". Inc.: „Inclita sublimis." Expl.: „Quem retinent capita."

238. (53. f. 4.)

Chart. s. XIV, f. 88, 4°, man. I, ligat. membr., fol. humore laesa.

1. F. 1ᵃ—85ᵃ. *(De sacramentis.)* Codex ab initio legi non potest. Quaestiones de sacramento baptismi inc.: „CIrca sacramentum baptismj. Queritur Et primo plura dubia sunt notanda." Expl.: „Lapidibus et in fine istorum." — F. 85ᵇ. *(Registrum quaestionum.)* — F. 86—88 script. vacant.

239. (53. f. 5.)

Chart. s. XV (1486), f. 216, 4°, man. II (1 Mitterpacher), ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ. *(Benedictiones et collecta.)* — F. 1ᵇ script. vacat. — 2. F. 2ᵃ—191ᵃ. *Incipit prologus in Matutinale beate Marie virginis quod dicitur laus virginum.* Inc.: „Ad

laudem matris virginis eiusque sacratissime prolis | ad satisfaciendum quoque desiderio venerabilis patris domini Meynhardi de noua domo | clerici Tridentini.“ Expl.: „In te domina speraui non confundar in eternum. Expliciunt laudes marie virginis gloriose Anno dom. M° CCCC° 86. Ante festum sancti Georgij martiris etc. per me capellanum mitterpacher lobenstain de cham oriundum.“ Sequitur nota (de qua cf. Denis II 2136): „Anno domini M° CCC° 96 (recte: 1095) vrbanus papa concilium celebrauit in claromonte Aurelianensis dyoc. In quo statuit quod hore beate virginis marie omni die dicerentur et eius officium misse diebus sabbatorum sollenniter celebraretur vt recitat Aurelianensis In libro biblie super Apokalips. visione vltima prope finem qui claruit Anno dom. M° CCC° et amplius.“ Lectiones e diversorum patrum operibus compilatae subiuncta habent 4 diplomata, primum Arnesti archiepiscopi Pragensis (dat. Budwicz 22. Dec. 1356), secundum Gotfridi episcopi Pataviensis (dat. Patav. in octava corporis Christi 1358), tertium Pertholdi archiepiscopi Salisburgensis (dat. Vienn. 13. Dec. 1405), quartum Georgii episcopi Pataviensis dat. Vienn. 7. Dec. 1405), quibus praesules nominati novas has lectiones recitaturis „pro qualibet die XL dies indulgenciarum de iniunctis eis penitencys misericorditer in domino“ concedunt eosque ab officio recitandi antiquas absolvunt. De auctore (Conrado Carthusiensi?) cf. Denis II 2136 sqq. et Grillnberger, Handschr.-Verz. von Wilhering in Xen. Bern. II 2 cod. 7(4). — 3. F. 191^{b}—192^{a}. *R. Sermo beati Augustini episcopi.* Inc.: „O Reclinatorium aureum.“ Expl.: „Christus deus noster. Tu autem domine.“ — 4. F. 192^{a}—193^{a}. *R. Secuntur alie lecciones de b. virgine.* Inc.: „Sanctissima virgo virginum maria.“ Expl.: „Filio tuo sine tempore Amen Tu autem ....“ — F. 193^{b}—194^{b} script. vacant. — 5. F. 195^{a}—204^{b}. *R. Incipit tractatulus de septem horis canonicis per dominum paulum Cholluer collectus.* Inc.: „In nomine .... Ego paulus dictus Cholver Electus Ratisponensis inter omnes decretorum licenciatus minimus.“ Expl.: „In honorem illius qui est benedictus in seculorum secula Amen.“ — 6. F. 205^{a}—206^{b}. *(De vestimentis sacerdotis et caeremoniis missae.)* Inc.: „In nomine ....

INduite vos armatura dei .... Prima vestium sacerdotalium.“ Expl.: „Manifestauit christus discipulis suis.“ — 7. F. 206[b]—215[b]. *In nomine .... Nota circa officium misse.* Inc.: „Quia in officio misse accedit sacerdos.“ Expl.: „Constituendum et sumendum Amen.“ — F. 216 script. vacat.

240. (53. f. 6.)

Chart. s. XV, f. 144, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: index contentorum, tegum. ant. b: instrumentum venditionis alicuius (a. 1414).

1. F. 1[a]—63[a]. *R. Incipit prologus in tractatu qui appellatur Speculum monachorum secundum Bernardum venerabilem Cassinensem Abbatem.* Inc.: „PRecordialissimis fratribus Johanni decano Thome uicedecano .... frequenter pulsatus et a multis temporibus.“ Expl.: „Tandem facie ad faciem in eternum amen. Explicit speculum monachorum amen.“ Bernardus Ayglerius natione Gallus ab a. 1256 abbas Cassinensis, obiit 1282. Cf. Oudin. III 474 sq. et Fabr.-Mansi I 217 sq., ubi etiam editiones invenias. — F. 63[b] script. vacat. — 2. F. 64[a]—86[b]. *R. Incipit Epistola libri de precepto et dispensacione editi per beatum Bernhardum super Regula almifici benedicti abbatis.* Inc.: „Domino abbati columbensi .... Rescriptum meum ad epistolas.“ Expl.: „Et studui satisfacere uoluntati.“ Ed. Maur. 1719, I 505 sqq. — 3. F. 87[a]—91[b]. Inc.: „[A]duentus domini celebratur ubicumque.“ Expl.: „Placeat tibi sancta trinitas etc. submissa voce. *Explicit ordo misse.*“ — F. 92—96 script. vacant. — 4. F. 97[a]—132[b]. *R. Incipiunt ceremonie regulares obseruancie ordinis sanctissimi patris nostri Benedicti ex ipsius regula sumpte secundum quod hodie in sacro monasterio suo Sublacensi et Specu practicantur. In n. p. et f. et sp. s.* Inc.: „Qvamuis beatissimi patris nostri Benedicti regula sufficientissime.“ Expl.: „Nil aliud querere quam deum quod nobis concedat .... Amen. (R.) Explicit breuiarium ceremoniarum vite regularis secundum regulam Sancti Benedicti quemadmodum practicatur in sacro Specu collectum Amen.“ F. 124[a]—127[b] exhibetur „Ordo et processus misse secundum Romanam Rubricam.“ Manus recen-

tior addidit: „In conuentu non legitur.“ — F. 133ᵃ—144ᵃ script. vacant. — 5. F. 144ᵇ. *(Aenigmata.)*

„Caput verte bolis tres primas subtrahe poli
Principium lie capiti coniunge golie
Et finem verte quid sit videbis aperte.“

Deinde: „Ter tria sunt septem semptem sex sex quoque tres sunt
Et bene si numeres tria milia sunt nisi nouem.“

Sequitur adnotatio brevissima de aetatibus mundi.

241. (53. f. 7.)

Chart. s. XV (1426), f. 227, 4°, man. III (I Henrici Reiter de Rurenburga II Martini de Ochsenfurt), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Stoczinger est liber ille.“

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* — 2. F. 2ᵃ—41ᵇ. *(Commentarius in primam partem speculi logicalis.)* Textus inc.: „Cvm vnumquodquod scire arbitramur.“ Expl.: „Dicenda.“ Commentarius inc.: „Et quia presentis libri consideracio est.“ Expl.: „In littera Et hec sufficiat Et sic est finis tractatus communis signorum scripti per me hainricum Reiter de Rurenburga pro tunc studens (!) wienne proximo die post festum sancti laurencii martiris sub anno dom. 1426.“ In fine: „Explicit explente diuina loyca prima superficies speculi loycalis in qua clare relucent nominande facies 50 . . . .“ — 2. F. 42ᵃ—44ᵃ. *(Fragmentum tractatus de qualitatibus.)* Inc.: „. . . . ampliatiuis tunc.“ Expl.: „Uel flere.“ — 3. F. 44ᵃ—45ᵃ. *(Tractatulus logicus.)* Inc.: „Queritur quid sit subiectum.“ Expl.: „Homo non est.“ — 4. F. 45ᵇ. *Tytuli questionum libri de anima primi.* — 5. F. 46ᵃ—114ᵇ. Inc.: „CIrca inicium libri de anima Pro introduccione libri de anima dicit commentator.“ Expl.: „Filius marie virginis qui viuit et regnat in secula seculorum Amen. *Expliciunt disputata tocius libri de anima disputata per Magistrum Paulum de Worczin* in studio cracoviensi finita anno dom. 1417 17 kal. oct. in crastino exaltacionis sancte crucis.“ — 6. F. 115ᵃ—115ᵇ. *Vtrum vniversale Reale in essendo sit ponendum.* Inc.: „De prima questione.“ Expl.: „Negetur quia . . . .“ F. 127ᵇ

adnotatio continuari videtur. — 7. F. 116ª—195ᵇ. Inc.: „Queritur utrum de anima sit sciencia.“ Expl.: „Velit et nolit idem. Et est finis 3ʲʲ de anima. *Expliciunt disputata de anima reuerendi magistri Johannis wartheberg* .... collecta per me martinum de ochsenfurt.“ — 8. F. 196ª—196ᵇ. *(Registrum quaestionum operis praecedentis.)* — F. 197ª script. vacat. — 9. F. 197ᵇ—223ª et 227ᵇ. *(Variae quaestiones et dubitationes de anima.)* — F. 224ª—227ª script. vacant.

242. (53. f. 8.)

Chart. s. XV, f. 47, 4°, man. I, ligat. recens.

1. F. 1ª—46ª. *Dialogus contemplatiuus Inter magistrum et animam deuotam per quadragesimam Incipit.* Inc.: „Anima fidelis in altitudine contemplacionis sui creatoris.“ Expl.: „Que fuerunt verba in principio | Et sic est finis.“ — 2. F. 46ᵇ—47ª. *(Index quaestionum.)* — F. 47ᵇ pennae probationes.

243. (53. f. 9.)

Chart. s. XV, f. 341, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. legendae aureae Jacobi de Voragine s. XIV.

1. F. 1ª—336ᵇ. *(Sermones varii de tempore et de sanctis.)* Inc.: „Ecce rex tuus .... hodie sancta mater ecclesia | volens esse grata.“ Expl.: „Acquisicione | auri | et argenti.“ — 2. F. 337ª—338ᵇ. *(Adnotationes de s. trinitate et de aliis materiis.)* Inc.: „Confitemur deum patrem.“ Expl.: „Corporis.“ — F. 339—341 script. vacant.

244. (53. f. 10.)

Chart. s. XV (1467), f. 381, 4°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: adnotationes de ebrietate mollitie ieiunio, tegum. post. a: fragm. ascet. s. XIV, f. a cap.: fragm. tractatus philosoph. s. XIV, f. ad calc.: versus de re grammatica cum glossa interlineari et marginali s. XIII. Cf. Huemer, Wiener Studien IX (1887) 90.

F. 1 et 2 script. vacant. — 1. F. 3ª—10ᵇ. *R. Psalterium de passione domini alias Aureum deuocionis granum in memoriam passionis christi.* Inc.: „Ve ut in memoriam

reuocem saluator michi benignissimus assit consolator.“ Expl.: „Requiro pro munere retribucionis Amen.“ — 2. F. 10ᵇ—12ᵃ. *R. Incipit jubilus deuotissimus beati Bernhardi abbatis clareuallensis* (falso!) *in nomine domini nostri ihesu christi.* Inc.: „JHesu dulcis memoria dans vera cordi gaudia.“ Expl.: „Vt nos donet celestibus frui cum celi ciuibus Amen.“ Ed. Maur. 1719, II 914 sqq. — 3. F. 12ᵃ—14ᵃ. *R. Sequuntur oraciones iaculate in conuersacionem et passionem ihesu christi.* Inc.: „[D]omine ihesu christe qui homo natus.“ Expl.: „Expoliari et nudari voluisti.“ — F. 14ᵇ script. vacat. — 4. F. 15ᵃ —22ᵇ. *Excerpta de erroribus Judeorum in Talmut quos transtulit frater Theobaldus supprior ordinis predicatorum ville parisiensis in verba subscripta.* Inc.: „Thalmut i. doctrina iudeorum diuiditur in quatuor libros.“ Expl.: „Submersit XII exploratores.“ Est particula primae partis operis sequentis. — 5. F. 23ᵃ—32ᵃ. *Incipit prologus in pharetram fidei (auctore Theobaldo).* Inc.: „[I]N disputacione contra iudeos notate triplicem cautelam .... [T]olle arma tua pharetram et arcum ad venandas.“ Expl.: „Sacrificiorum iudeorum | et commendacio gencium. Explicit pharetra fidei secundum allegaciones ex veteri testamento.“ Cf. Denis 1401 sqq. Capita enumerant Quetif-Echard I 738. — 6. F. 32ᵇ—33ᵃ. *(Schema doctrinae de essentia dei.)* — 7. F. 33ᵇ—34ᵃ. *Contra grecos.* Inc.: „Quia spiritus sanctus non solum procedit a patre.“ Expl.: „Medium ordinis.“ — 8. F. 34ᵃ. *Contra errores wicleuistarum.* Inc.: „Quia nullus sacerdos habeat.“ Expl.: „Qualitatiue et formaliter.“ — F. 34ᵇ—38ᵇ script. vacant. — 9. F. 39ᵃ. *(De armis pugnae spiritualis.)* Inc.: „QVoniam teste Job 7. Militia est vita hominis.“ Expl.: „Sine dubio oportebit.“ Cf. huius cod. n. 25. Sequuntur versus:

„Den hat sein maister wol gelert
Der alle ding zum pesten kert
Den hat sein mayster wol vnterbeist
Der das gutt lobt vnd preist.“ —

F. 39ᵇ script. vacat. — 10. F. 40ᵃ—40ᵇ. *(Exposicio orationis dominicae.)* Inc.: „Hic septem peticiones ponuntur.“ Expl.: „Et luxuria euitatur.“ — 11. F. 40ᵇ—41ᵃ. *Hic duodecim*

prophete de diuinis christi accionibus predicant et e contra 12 apostoli simbolum christiane fidei secundum ordinem recitant et confirmant. Inc.: „Jeremie. Patrem inuocabitis .... Deus pater omnipotens .... Petrus. Credo in vnum deum." Expl.: „Daniel. Peruigilabunt omnes alij ad vitam alij in obprobrium sempiternum Amen .... Vita eterna in celis Amen .... Mathias. Et vitam eternam Amen." — 12. F. 41ᵃ—44ᵃ. *(Septem peccata capitalia cum suis filiabus et virtutes eisdem oppositae.)* Inc.: „Vnkeusch spricht. Ich vnchewsch mache gar zu affen Pay dew layen vnd dij phaffen. Chewschait anttwurt: Wer hie tret ain chäuschės leben Dem wil got sich dort selber geben." Expl.: „Und hinder yeglicher stet ir nam geschriben." Simili modo variae res f. 44ᵃ—44ᵇ sibi opponuntur. — 13. F. 44ᵇ—47ᵃ. *Sequitur turris eburnea.* Inc.: „[H]vius picture materia que turris virtutum dicitur." Expl.: „Rainig dein gewissen." — 14. F. 46ᵇ et 47ᵃ. *(Versus de diversis aetatis gradibus.)* Inc.: „Nascens. Nudus vt est moris terram flens intro laboris." Expl.: „Nulli modo gratus." — 15. F. 46ᵇ—48ᵇ. *(Consilia bona et mala, quae sub nominibus avium sibi opponuntur.)* Inc.: „Stoker. Her nym friz allain dein speyse .... Adlar. Her du scholt in milte geben." Expl.: „Stet seyt vol vnd vnweschaiden." — 16. F. 48ᵇ—49ᵇ. *(Symbola vitiorum capitalium.)* Inc.: „[V]t hanc picturam sequentem intelligas." Expl.: „Den mag vnchewsch von got wol schaiden." — 17. F. 49ᵇ—50ᵃ. *(Currus pharaonis.)* Inc.: „[E]xodi XV. Currus pharaonis .... Currus i. pompam pharaonis." Expl.: „Cum dyabolo detraheris." Cf. huius cod. n. 21. — 18. F. 50ᵃ—50ᵇ. *(Currus Israel.)* Inc.: „Quarti Regum 2° legitur quod heliseus propheta." Expl.: „Perpetuas laudes fundas Amen." Cf. huius cod. n. 20. — 19. F. 50ᵇ—52ᵇ. *(Symbola septem vitiorum capitalium et virtutum eisdem oppositarum.)* R. Accidia. Inc.: „Svper asinum subneruatum i. spetich venit accidia." Expl.: „Erigit ad supernam gloriam Amen Deo gracias." Cf. huius cod. n. 24. — 20. F. 53ᵃ. *R. Currus mysticus Concordancie caritatis aliarumque virtutum celestium (= currus Israel).* Cf. supra n. 18. — 21. F. 53ᵇ. *R. Currus misticus infernalis*

cum suo auriga ceterorumque viciorum attinencijs (= currus pharaonis). Cf. supra n. 17. — 22. F. 54^a. *Hic XII prophete de diuinis christi accionibus predicant et econtra XII apostoli symbolum christiane fidei secundum ordinem recitant et confirmant.* Cf. supra n. 11. — F. 54^b script. vacat. — 23. F. 55^a—303^b. *Incipit prohemium domini vdalrici abbatis olim in Campoliliorum in Concordancias caritatis.* Inc.: „NOticia huius libri | qui concordancie caritatis appellatur | talis est." Concordantiae expl.: „Et satisfaccionis promissio non processerit prius | Explicit de decem praeceptis anno dom. 1467° Sabbato ante letare In die sanctorum martirum perpetue et felicitatis." Sunt sermones de tempore, de sanctis, de decem praeceptis. De Udalrico, ab a. 1345 abbate Campoliliensi, cf. Hanthaler, Fasti Campolil. Lincii 1754, II 1, 379 et 429 sq. — 24. F. 304^a—307^a. *(Symbola septem vitiorum capitalium et virtutum eisdem oppositarum.)* Cf. supra n. 19. — 25. F. 307^b. *(De armis pugnae spiritualis.)* Cf. supra n. 9. — F. 308^a script. vacat. — 26. F. 308^b—309^b. *(Symbola vitiorum capitalium.)* Cf. supra n. 16. — F. 310 script. vacat. — 27. F. 311^a—367^a et 368^a—368^b. *(Praefatio in Udalrici concordantias charitatis et versus in eis contenti.)* Ad calcem f. 311^a legitur: „Ex hoc ipso exemplari descripsi ego Johannes Rassius A° 1593 Versus istos, dispositos ad formam picturae, quodlibet Evangelium in suam singularem paginam. Sed deficiunt multa in hoc libro." Cf. cod. 561. — 28. F. 367^b. *(Versus de decem praeceptis.)* Inc.: „[E]in yeder mensch der zu vernunfft kůmen ist." Expl.: „Der mag nimer kůmen in dij ebigen freud." — 29. F. 369^a—377^a. *Phrases . Elegancia . Synonyma.* (Latine-germanice.) Inc.: „De ceteris rebus affirmare possumus." Expl.: „Illud omnibus planum." — 30. F. 377^b. *Epistola studiosi cuiusdam ad fautorem suum.* Inc.: „Honorabili atque multum facundo viro C . . . . Amorose caritatis." Expl.: „In vestram dignam personam Stabiliri." — 31. F. 378^a—379^b. *Nota diuersa exordia secundum diuersos auctores atque inquisitores veritatis.* Inc.: „Aristoteles in libro de celo et mundo." Expl.: „Bona sua perdunt et corpora." — F. 380—381 script. vacant.

245. (53. f. 11.)

Chart. s. XV (1447, 1449), f. 368, 2°, man. XII, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. antiphon.

1. F. 1ᵃ—102ᵇ. *(Sermones de sanctis.)* R. Sermo de sancta Barbara.. Inc.: „ORtus conclusus Soror mea .... legitur quod beata barbara erat conclusa." Sermo de virginibus expl.: „De XI milibus virginum Amen." — 2. F. 103ᵃ—140ᵃ. *R. Hec Bona Ventura. Incipit liber Intitulatus Stimulus amoris Jhesu Cristi.* Inc.: „Transfige dulcissime domine ihesu medullas anime mee." Expl.: „Et mecum laudet omnis creatura dominum. Sic ergo finitur noster tractatus ut laudet deum omnis spiritus Deo gracias." Ed. Venet. 1756, XII 1 sqq. — 3. F. 140ᵇ—143ᵃ. *R. Contemplacio sancti bernhardi (?) de passione domini.* Inc.: „SEpcies in die .... Rogasti me." Expl.: „Ad monumentum ihesu qui viuit. Et sic est [finis] huius tractatus anno dom. 1447 sabbato ante natiuitatem domini." — 5. F. 143ᵇ—146ᵇ. (Alia manu:) *Anshelmus. (Meditatio de morte Christi.)* Inc.: „Qvis dabit capiti meo aquam." Expl.: „In eternum et ultra cum ihesu filio tuo | qui .... Amen." Inter s. Anselmi meditationes et orationes non inveniebatur. — F. 147ᵃ script. vacat. — 6. F. 147ᵇ. *R. Viginti fructus Sacrosancte Eukaristie Enumerantur Hys Versibus.* Inc.: „Sanat. Absoluit. Premunit. Viuificatque." Expl.: „Atque decorat." Sequuntur excerpta ex Augustino et Gregorio. — 7. F. 148ᵃ—155ᵇ. *R. Incipit tractatulus de moribus diuinis.* Inc.: „PErfecti estote .... In sacra scriptura." Expl.: „Sine fine permanet in secula seculorum Amen. Etcet. Et sic est finis huius operis. Explicit liber vite eterne." — 8. F. 156ᵃ—175ᵇ. *Incipit epistola magistri humberti ad omnes religiosos.* Inc.: „FIlijs gracie et coheredibus glorie fratribus carissimis religiosis." Expl.: „Qui est principium et finis omnium sine fine Amen." Cf. cod. 68(7). — 9. F. 176ᵃ—209ᵇ. *Epistola magistri Henrici de Hassia de consilio pacis.* Inc.: „Vniuersis nauicule petri gubernacula inter vndosi maris procellas." Expl.: „Et gloria suscipiat sempiterna amen." In calce versus, qui inc.: „Clemens vrbano litem quia nouerat

ergo.“ Expl.: „Assem vix valet esse tum quid si lacereris.“ Cf. Lorenz, Deutschlands Geschichtsquellen, Berlin 1887, II 363 sq. Ed. Hardt, Concil. oecum. Constant. II 3—60. Capitum 1 et 2 particulam edidit Denis I 220 sqq. — F. 210 script. vacat. — 10. F. 211ᵃ—248ᵃ. (Recentiore manu:) *Tractatus factus Anno dom. 1450 tempore iubilei patet ex hoc quia allegat concilium basiliense et Nicolaum V papam.* R. Jubileus. Inc.: „Qui venturus est veniet et non tardabit.“ Expl.: „Imperat et regnat gloriosus per secula Amen.“ Est dialogus „Jubilei“ et Felicis cantoris Thuricensis decretorum doctoris. — F. 248ᵇ—259ᵇ script. vacant. — 11. F. 259ᵃ—281ᵇ. *R. Incipit Tractatus beati Bernhardi de XII gradibus humilitatis.* Inc.: „ROgasti me frater Godifride quatenus ea.“ Expl.: „Quam in nostro codice leges. Explicit tractatus beati Bernhardi de XII gradibus humilitatis Anno dom. M° CCCC XLIX tercia feria post festum sancti placidi et sociorum eius.“ Ed. Maur. 1719, I 565 sqq. — 12. F. 282ᵃ—282ᵇ. *(Excerpta ex Nicolai de Lyra expositione Neemiae et Job.)* Inc.: „Nicolaus de lyra super Neemiam in postilla Mistice autem exponendo portas ierusalem.“ Expl.: „Ut ex predictis patet.“ — 13. F. 283ᵃ—292ᵃ. *Questio fratris Johannis de campidona (de confessione).* Inc.: „Vtrum confiteri generaliter per vitam totam laico fideli suo pastori sit necessarium atque laudabile.“ Expl.: „Et tantum de illa questione.“ — 14. F. 292ᵃ—292ᵇ. *De pastoribus et rectoribus animarum.* Inc.: „Hec obicientur pastoribus in die iudicij.“ Expl.: „Reddere compellamur.“ — 15. F. 292ᵇ—295ᵃ. *Secuntur modi de vacantibus beneficijs.* Inc.: „Primus modus est ille si quis possidet beneficium.“ Expl.: „Poterit de nouo impetrari.“ — F. 295ᵇ—296ᵇ script. vacant. — 16. F. 297ᵃ—304ᵃ. *Incipit Secretum sacerdotum.* Inc.: „SAcerdotes plures circa officium misse.“ Expl.: „Ut sermones tuos attendamus amen.“ — 17. F. 304ᵃ—305ᵇ. *Sequitur Qualiter confessor se habeat audiendo confessionem.* Inc.: „[N]Unc communiter sunt duo pertractanda.“ Expl.: „Penitencias ex arbitrio Et hic est finis presentis tractatuli.“ — 18. F. 306ᵃ—313ᵇ. *Sermo Magistri Vlrici de Nürting de Natiuitate marie virginis In nomine ....* Inc.: „Celesti super-

norum ciuium domino." Expl.: „Qui est super omnia benedictus in secula amen." — F. 313ᵇ—318ᵇ script. vacant. — 19. F. 319ᵃ—322ᵇ et 328ᵃ. *(Sermo) in die Palmarum.* Inc.: „Cvm appropinquaret ihesus .... karissimi saluator qui venit in hunc mundum." Expl.: „Hodie honorare studeamus quod ipse .... Amen." — 20. F. 323ᵃ—327ᵇ. *Prohibiciones.* Inc.: „SAcrosancta romana ecclesia que omnium aliorum." Expl.: „Igitur sunt prohibendi." — 21. F. 328ᵃ—331ᵇ. *(Sermo de) feria 2ᵃ post pascha.* Inc.: „Dvo ex discipulis .... Pro introduccione sanctissimus deus." Expl.: „Esset ymo laturus." — F. 332 script. vacat. — 22. F. 333ᵃ—343ᵃ. *Sermo M[agistri] [Thomae de] haselpach (de passione Christi).* Inc.: „Licet quilibet homo innumera recepit." Expl.: „Nec contineas in ira misericordias tuas." — F. 343ᵇ—344ᵇ script. vacant. — 23. F. 345ᵃ—356ᵇ. *Sermo de sancto Augustino doctore egregio.* Inc.: „BEne omnia fecit ita scribitur Marci VI°." Expl.: „Mereamur feliciter peruenire quod nobis .... Amen." — 24. F. 357ᵃ—361ᵇ. *Per fratrem Johannem de lewcza (sermo) In festo angelorum. Scriptum Basilee tempore concilij anno 1435°.* Inc.: „Angelis suis deus .... pro introitu sermonis et declaracione thematis." Expl.: „Istam auertet pestem." — 25. F. 361ᵇ. *De festo pasce breuis questio.* Inc.: „Quia dies pasce." Expl.: „Christi corpore compleantur. Hec Augustinus." — 26. F. 362ᵃ—368ᵇ. *R. Incipit tractatulus de quinque floribus mundi contemnendis.* Inc.: „QVicumque voluerit esse amicus .... Tot sunt negocia huius mundi." Expl.: „Faciat ihesus dei filius Qui viuit .... amen."

246. (53. f. 12.)

Chart. s. XV, f. 190, 4°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—12ᵇ. *R. De passione domini.* Inc.: „O vos omnes .... Considerando passionem domini nostri." Expl.: „Opera spiritus sancti etc. deo gracias." — 2. F. 13ᵃ—84ᵇ. *(Sermones de tempore, de sanctis, de confessione, de decem praeceptis, de decimis ad rusticos solvendis etc.)* R. Dominica in Octaua pasce. Inc.: „INfer digitum tuum .... Sciendum

quod beatus Thomas.“ Expl.: „Ad locum tormentorum Quod ipse pie dignetur Qui viuit ....“ — 3. F. 85ᵃ—189ᵇ. (Titulus in tegum. post. a legitur:) *Sequitur discipulus de sanctis.* Inc.: „LAudate dominum .... Rogatus ut post collecturam sermonum discipuli de tempore aliquam collecturam facerem de sanctis.“ Expl.: „Quibus obligamur subuenire hodie.“ Cf. cod. 49. — F. 190 script. vacat.

247. (53. f. 13.)

Chart. s. XV (1436), f. 312, 4°, man. I, ligat. recens, f. 244ᵇ: „Iste liber est monasterij beate Marie virginis alias Scotorum wienne Quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes Polczmacher oremus pro eo.“

F. 1ᵃ—312ᵇ. Inc.: „Si quis presbiter. Ca. Alienans rem ecclesie sue | in casu non permisso deponendus est.“ Expl.: „Ad sequencia | Nota glossa. *Explicit tractatus distinccionum (iuris canonici).*“ F. 1ᵃ legitur: „1436 die XVI Aprilis alias feria post dominicam Quasimodo geniti In nomine domini nostri Jhesu christi et in honorem gloriose eius genitricis virginis Marie.“ — F. 57ᵇ—64ᵇ, 88—96, 239ᵇ—244ᵇ script. vacant.

248. (53. g. 9.)

Chart. s. XV (1495), f. 520, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., fol. prim. a cap.: „Daz puch gehort in daz closter zu medingen.“ Fol. sec. a cap.: „In dankbarer Erinnerung in den Tagen vom 2. bis 19. Juli 1841 im hohen Stifte „Zu den Schotten“ in Wien genossener Gastfreundschaft widmet Hochdemselben dieses kleine Andenken F. Butsch, Antiquar zu Augsburg.“ F. ad calc.: fragm. breviarii s. XIV.

F. 1—2 script. vacant. — 1. F. 3ᵃ—479ᵃ. *Das buech der gaistlichen bilgerfart (auctore Felice Fabro).* R. Diese ist die for red des büchlins der gaystlichen bilgerfartten gen Jerusalem vom und gen dem ferren sant Jacob gebildett .... Inc.: „Ein jelicher guter cristenmensch hat von cristenlicher aygenschaft lieb die stett vnd ort.“ Prologus expl.: „Die tag vnd die nacht.“ R. Hye hebt sich an die gaystlich bilgerfart gen Jerusalem genomen abt der leiblichen pylgerfart des hailigen lands von ayner tagraiss

zu der andern von v̊lm auss bis gen Jerusalem syon vnd synai vnd von denen Enden wider bis gen v̊lm. Aber so daz bůch gen medingen in das Closter gehört so zücht man von medigen gen v̊lm zu da den die bilgerfart anhebt durch vnder weisung dez Erwirdigen gaystlichen vatters her Felix zu denen zeitten less maiester ze den predigern der die ding selbz leibtlichen Erfaren hat .... Inc.: „Dye Erst tagrayss der bilgerfart.“ Expl.: „Nemen den daz ganz bilger bůch damit hatt es ain End. Valete fiunt. Anno dom. das bůch ist aussgeschrieben an sant vincencius tag prediger ordens tausend vierhundert vnd in dem funff vnd neuczigigsten Jar von S[chwester] susanna von Sinczendorff pittend gott für sye mit ainem aue maria Jhesus christe Amen.“ De auctore, qui fuit patria Tigurinus, O. P. † 1489 eiusque opere cf. Quetif-Echard I 871 sq. — F. 345^b, 413, 479^b—484^b script. vacant. — 2. F. 485^a—515^b. *R. Ein gůetten ordnung ze holen den ablass der VII kyrchen ze Rom mit Andacht vnd fleiss.* Inc.: „Dye bäpstlichen bullen in denen vnserm hailigen orden.“ Expl.: „So guttilichen hatt gethann Amen. Das ist aussgeschrieben an des hailigen Creuz anheut inuencione sancte crucis in dem jar als man zalt von christus geburt dauseind vnd in dem fünf vnd LXXXX jar von S[chwester] susanna von Sinczendorff pit gott fir sye vnd marie mit ainem Aue maria sye was von herzen fro daz sye schrib Deo gracias Amen. Das hatt der Erwirdig gaystliche vatter felix lessmaiester Fabre gemacht got zu lob vnd marie vns zu nucz vnd gutt.“ — F. 516—520 script. vacant.

249. (53. h. 1.)

Chart. s. XV, f. 211, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg., tegum. ant. b: „Scottorum wienne liber pertinet iste. Orate pro domino leonardo dienhoffer qui fuit frater carnalis fratris wolfgangi de Euerding.“ F. a cap. pennae probationes. Cod. in fine mancus.

F. 1^a—211^b. *(Orationale.)* 1. F. 1^a—39^a. *(Officium defunctorum, psalmi poenitentiales cum litaniis.)* — 2. F. 39^b —99^a. *(Psalterium dispositum per hebdomadam cum ordinario*

officio de tempore.) — F. 99^b—101^a script. vacant. — 3. F. 101^b—112^b. *(Orationes ad b. Virginem et ad Christum.)* Inc.: „Ave preclara maris stella." Expl.: „Michi domine vt supra." — 4. F. 113^a—114^b. *R. Augustinus de virtute psalmorum.* Inc.: „Si te volueris intima mente." Expl.: „Ad laudandum deum." — 5. F. 114^b—115^a. *R. Oracio Infra prefacionem.* Inc.: „Aue principium nostre creacionis." Expl.: „Semper mecum Amen." — F. 115^b—117^b script. vacant. — 6. F. 118^a—122^b. *R. Incipit cursus de passione domini.* Inc.: „Domine labia mea.... Cristum captum et irrisum." Expl.: „Commendauit per dominum nostrum." — 7. F. 122^b—144^b. *R. Secuntur oraciones super totam passionem Christi.* Inc.: „Domine Jesu christe fili dei viui qui hora matutinali." Expl.: „Hora completorium vnam." — 8. F. 144^b—146^a. *Incipit oracio venerabilis Bede presbiteri de septem vltimis verbis* .... Inc.: „Domine ihesu christe qui septem verba." Expl.: „Commorari per infinita secula seculorum Amen." — 9. F. 146^b—161^b. *(Variae orationes.)* Inc.: „O pater in diuinis." Expl.: „Exultacionis Amen." — 10. F. 161^b—167^b. *R. Incipit ordo sacerdotum.* Inc.: „Svmme sacerdos | et vere pontifex." Expl.: „Siciam amplius in eternum Amen." — 11. F. 167^b—171^b. *(Orationes ad missae sacrificium.)* Inc.: „Domine Jhesu Christe suscipe hodie sacrificium." Expl.: „Saluator mundi Qui viuis .... Amen." — 12. F. 172^a—187^a. *R. Sequitur cursus beate gloriose virginis marie.* Inc.: „Domine labia mea .... Quem terra ponthus ethera." Expl.: „Me socium fac corone." — 13. F. 187^b—201^b. *(Orationes ad b. Virginem.)* Inc.: „O virgo virginum et pia domina." Expl.: „Ad tuam pervenire visionem Amen." — 14. F. 202^a—211^b. *R. Secuntur nunc Suffragia et oraciones cottidianis* (!) *et de propriis Sanctis | primo de proprio angelo Antiphona.* Inc.: „Angele dei qui meus es custos." Oratio de s. Ursula expl.: „Respicere ...." Finis deest.

250. (53. h. 2.)

Chart. s. XV (1443), f. 401, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., in interior tegum. partibus fragm. tractatus philosoph. s. XIV et adnotationes. Cod. in monasterio Scot. scriptus est. (Cf. f. 146^a.)

1. F. 1ᵃ—146ᵃ. Inc.: „SCitis quia post biduum .... Augustinus libro 5 contra Hereticos in persona christi dicit.“ Expl.: „Ibi eum videbimus Ecce predixi vobis. *Explicit exposicio et collectura quedam de passione domini et eius resurreccione* Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XLIIIᵒ proxima feria sexta ante vigiliam penthecostes Tempore cismatis concily basiliensis et Eugenij pape siue gabriel et felicis pape electo (!) in concilio basiliensi sed nondum assumpto ab ecclesia generali.“ Sequuntur versus de nomine vesperarum. Inc.: „Vespere fit nona fit vesper uel vespere quilibet hora.“ Expl.: „Denotat officium tempusve canendi.“ Deinde: „Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XLIIIᵒ quarta feria infra octauam ascensionis domini hora decima ante meridiem factus est terre motus in austria videntibus pluribus patribus et fratribus existentibus ad Scotos. Et eodem tempore in vngaria in Cremnicia terre motus subvertit domos .... Et rex romanorum Fridericus cum suis consiliarys eo tempore existens in concilio fugit cum suis consiliarys de habitacione sua ad terram planam ....“ — 2. F. 146ᵇ. *Nota Quod dominus legitur quinquies apparuisse ipso die resurreccionis.* Inc.: „Primo Marie magdalene.“ Expl.: „Ut miles fortis.“ — 3. F. 147ᵃ—150ᵃ. *Sequitur in textu de passione domini ex concordancia ewangeliorum.* Inc.: „Sedente autem illo pro tribunali.“ Expl.: „Signantes lapidem cum custodibus.“ — 4. F. 150ᵇ—156ᵇ. *(Variae adnotationes v. g. de libidine, de temporaneo imbre, de tribus sceleribus Edom, de peccato Sophoniae, de peccatis carnalibus.)* Inc.: „Nota 1ᵒ sentenciarum d. XXXI Magister Noster conceptus non fit.“ Expl.: „Imputabitur in peccatum.“ — 5. F. 156ᵇ—158ᵇ. *Sequitur textus de concordancia ewangeliorum.* Inc.: „Nota Egressi a monumento nunciauerunt.“ Expl.: „Eternitatis in futuro.“ — 6. F. 159ᵃ—187ᵇ. *Sermo de passione 2ᵘᵐ 4ᵒʳ ewangelistas.* Inc.: „EGressus Jhesus cum discipulis .... Considerando diem hodiernum nescio cogitare.“ Expl.: „Fudit pro nostra miseria Amen.“ — 7. F. 187ᵇ—194ᵇ. *(Excerpta ex magistro sententiarum.)* Inc.: „Notandum secundum magistrum sentenciarum vbi dicit Peccata quoque nostra.“ Expl.: „Sicut dicit Augustinus.“ — 8. F. 195ᵃ—197ᵃ. *Dominica*

LXX In secundo nocturno leguntur secundum quedam breuiaria Infra scriptae lecciones. Sermo sancti Johannis episcopy. Inc.: „DIgnitas humane originis.“ Expl.: „In dolore filios parere meruit.“ Sequitur adnotatio de conceptione. — 9. F. 197ᵇ—198ᵃ. *(De charactere.)* Inc.: „Caracteris grece ymago nouus wultus.“ Expl.: „Mortali et veniali.“ — 10. F. 198ᵇ—218ᵇ. *R. Ex sermonibus M[agistri] Nicolay de Tynkelspuel de passione domini.* Inc.: „Item Nota Modum quo nos dominus redemit.“ Expl.: „Fuit fixus in cruce.“ — 11. F. 219ᵃ—302ᵇ. *Et hec que secuntur extracta sunt ex libro sentenciarum.* Inc.: „Notandum circa literam et primo circa hoc Nullus officio sacerdotis vti debet.“ Expl.: „Et vicia vitemus et virtutibus adhereamus.“ — 12. F. 303ᵃ—401ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Item alia collecta diuersa.* Inc.: „. . . . sic | Pater tradidit filium suum.“ Expl.: „Vtuntur bona dominorum suorum.“ Sunt varia excerpta theologica v. g. de angelis, de tentatione primorum parentum, de luxuria, de voluntate humana, de sigillo confessionis, de acedia, de sacerdotibus, de pusillanimitate, de tentatione, de septem petitionibus orationis dominicae, de confessione occulta, de passione Christi, de communione, formulae epistolarum ad episcopum de conferendis ordinibus (f. 372ᵃ et 376ᵃ), licentia data eundi ad curiam Romanam (f. 376ᵇ), oratio pro victoria cum notis musicis (f. 393ᵇ—394ᵃ) etc. — F. 310ᵇ script. vacat.

251. (53. h. 3.)

Chart. s. XV, f. 315, 8°, man. VII (VII Joannis de Lambaco, cf. f. 300ᵇ), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg., f. a cap. a: index, f. ad calc.: fragm. lat.-germ. tractatus ascet. s. XIV.

1. F. 1ᵃ—12ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Kalendarium Monasterii Sacri specus secundum rubricam modernam eiusdem obseruancie ad kalendarium ecclesie romane.* — F. 13 (membr.) script. vacat. — 2. F. 14ᵃ—144ᵇ. Inc.: „Evsebius Jeronimo . . . . Scio quosdam putare psalterium.“ Expl.: „Et abstuli obprobium de filiis Israel. *(R.) Explicit psalterium secundum hebraicam veritatem beati Jeronimi presbiteri.*“ Sequitur adnotatio de hoc psalterio. Ultimus psalmus est apocryphus „extra nu-

merum psalmorum cum (David) pugnauit contra goliath." Inc.: „Pusillus eram inter fratres meos." Ed. apud Fabr., Cod. pseudo-epigr. vet. test. Hamb. et Lips. 1713, 905 sqq. — 3. F. 144^b—314^a. *R. Incipit liber psalmorum dauid regis et eximij prophete secundum LXX interpretes i. psalterium romanum eo quod ecclesia romana scil. beati petri illo vtitur (cum canticis et symbolo apostolico et Nicaeno).* — F. 314^b—315^b script. vacant.

252. (53. h. 4.)

Chart. s. XV, f. 295, 8°, man. V, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index, f. ad calc.: fragm. brevissimum libelli in causa Henrici Conradi cuiusdam contra dominum Joannem de Gun . . . .

1. F. 1^a—26^b. *R. Meditaciones sancti Bernhardj abbatis* (falso!). Inc.: „Mvlti multa sciunt et se ipsos nesciunt." Expl.: „Perspicies vnum eumdemque deum glorie qui viuit . . . . Amen." Cf. cod. 40(2). — 2. F. 27^a—71^b, 132^a—155^b, 108^a—131^b, 72^a—72^b. (Inscriptio indicis:) *Alie meditaciones cum multum deuotis oracionibus ad dominum ihesum christum et matrem virginem eius mariam.* Inc.: „Meditaciones que subscripte sunt que ad exercendam legentis mentem." Expl.: „Pia incorrectis dulcis predilectis." Pars harum meditationum et orationum spectant ad s. Anselmum. Cf. ed. Maur. 1675, 202 sqq. F. 61^a sqq. hymnus Pseudo-Bernardi legitur, qui inc.: „Salue mundi salutare." — 3. F. 73^a—107^b et 156^a—162^a. *(Liber soliloquiorum s. Augustini.)* Inc.: „Agnoscam te domine cognitor meus." Expl.: „Ut aquile canos meos." Ed. Maur. 1685, VI app. 85 sqq. — 4. F. 162^b—178^a. *Secuntur centum meditaciones (dominicae passionis) eidem* (!) *Translate a reuerendo doctore magistro matheo de chracouia de theutunico in latinum Ad pedicionem* (!) *Studencium pragensis vniuersitatis.* Inc.: „Gegrüzzt seystu ihesu christe gnaden vol . . . . Eya dei sapiencia domine ihesu christe." Expl.: „Jhesu pyssime delecteris Amen." Auctor est Henricus Suso. Cf. Quetif-Echard I 658 sq. — 5. F. 178^b—179^a. *Hoc opus frater Bonauentura cardinalis dicitur compilasse* . . . . Inc.: „Intencionis discussio." Est schema intentionum missae. — F. 179^b script. vacat. —

6. F. 180ᵃ—238ᵇ. Inc.: „ACcedite ad eum .... Cum enim deus beatissimus.“ Expl.: „Sine aliqua cogitacione previa Amen. *(R.) Explicit mistica theologia fratris hugonis de palma ordinis Carthusiensium.*“ Cf. Fabr.-Mansi III 297. De editionibus cf. Jöcher III 1203. — 7. F. 239ᵃ—245ᵇ. *Preparatorium ad missam per graciam et ad communionem Et primo de dignitate hospitis.* Inc.: „Rex regum dominus dominancium quamuis sibi ipsi.“ Expl.: „Ad uitam eternam perducat Amen.“ — 8. F. 245ᵇ—247ᵃ. *(Meditatio) de passione domini nostri ihesu christi.* Inc.: „Nescio quid melius et quid salubrius.“ Expl.: „Zelo et amore Deo gracias.“ — 9. F. 247ᵇ—288ᵇ. Inc.: „AD honorem omnipotentis dei aliquos modos.“ Expl.: „Pro dono huius libelli sit nunc et semper in secula seculorum benedictus Amen. (Alia manu:) *Explicit alphabetarium diuini amoris ex fonte et dono dei pro institucione ordinis carthusiensis in solitudine degencium.*“ — F. 289—295 script. vacant.

253. (53. h. 5.)

Chart. (f. 1 et 2 membr.) s. XV (1476), f. 290, 8°, man. V, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. liturg. s. XIII, in fine manc.

F. 1ᵃ—290ᵇ. *(Diurnale monasticum.)* 1. F. 1ᵃ· *(Variae orationes.)* — 2. F. 1ᵇ. *(Formula medicinalis.)* Inc.: „Ein lavendele wasser das ist gut.“ Deinde adnotationes de speciebus fidei et generibus praeceptorum veteris legis. — 3. F. 2ᵃ et 4ᵃ—10ᵃ. *(Calendarium incipiens ab anno 1476.)* — 4. F. 2ᵇ. *(Fragmenta hymnorum.)* — 5. F. 3ᵃ—3ᵇ, 10ᵇ—11ᵇ. *(Hymni de tempore.)* — 6. F. 12ᵃ—18ᵇ. *(Psalmi.)* — 7. F. 18ᵇ—84ᵇ. *(Proprium de tempore.)* — 8. F. 85ᵃ—88ᵃ. *(Hymni de s. trinitate, de s. Mauro abb., de s. Anna, de s. Laurentio.)* — F. 88ᵇ script. vacat. — 9. F. 89ᵃ—130ᵃ. *Incipit proprium sanctorum.* — 10. F. 130ᵇ—140ᵇ. *(Capitula et versiculi de tempore, cantica, inter quae hymnus Ambros. [ling. germ.].* — 11. F. 140ᵇ—150ᵇ. *(Hymni de Communi sanctorum et paschales etc.)* — 12. F. 151ᵃ—159ᵇ. *(Rubricae.)* — 13. F. 160ᵃ—175ᵇ. *(Officium defunctorum, benedictiones ad mensam etc.)* — 14. F. 176ᵃ—209ᵇ. *(Psalterium cum additamentis.)* —

15. F. 210ª—253ᵇ. *Incipit commune sanctorum.* — 16. F. 253ᵇ—254ᵇ. *(Versiculi.)* — 17. F. 255ª—288ª. *(Psalterii altera pars.)* — 18. F. 288ª—290ᵇ. *(Officium de B. M. V.)*

254. (53. h. 6.)

Chart. s. XV, f. 565, 8°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

1. F. 1ª. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1ᵇ—282ᵇ. *R. Questiones de temptacionibus et motibus primis Magistri Johannis Gews doctoris theologie.* Inc.: „CIrca primum capitulum canonice beati Jocobi et circa illum textum." Expl.: „Et non plus inveni de hac materia. Explicit." Aschbach aliique bibliographi hoc opus silentio praetereunt. — F. 283—286 script. vacant. — 3. F. 287ª—431ª. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de virtutibus moralibus.* Inc.: „[Q]via sicut dicit seneca ad lucilium." Expl.: „Placere ac mitigare. Et hec de iracundia etc. sic dicta sufficiant." — F. 312ª—314ᵇ et 431ᵇ—438ᵇ script. vacant. — 4. F. 439ª—490ª. *R. Tractatus de contractibus editus a magistro iohanne Gerson cancellario studij parisiensis.* Inc.: „[Q]ui volunt diuites fieri incidunt in laqueum." Expl.: „Humano Jure damnatum. Explicit." Sequitur adnotatio. Ed. 1494 s. l. et typ. (II) XXXVI B. — F. 490ᵇ script. vacat. — 5. F. 491ª—511ª. *Tractatus magistri Johannis Gerson Cancellarij parisiensis de pollucionibus.* Inc: „[D]ubitatum est apud me frequenter et diu." Expl.: „Hoc est omnis homo. Explicit." Ed. l. c. XXXVII R. — F. 512ᵇ script. vacat. — 6. F. 513ª—515ª et 511ᵇ—512ª. *De illis qui post conuersionem habent scrupulos de aliquibus reddicionibus reddendis Supra quo dat dominus Caspar (de Maiselstein) doctor decretorum et ordinarius wiennensis tale consilium.* Inc.: „[S]I monachus qui est subditus." Expl.: „De restitucione fame in primo haberi." — 7. F. 516ª—558ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus (tripertitus) Gerson de preceptis confessione sciencia mortis.* Inc.: „Christianitati suus qualiscumque zelator." Expl.: „In domo dei parisius laudabiliter obseruatur Explicit." Ed. l. c. XXXI Q. — F. 538 script. vacat. — 8. F. 558ᵇ—560ᵇ.

R. De modo confessionis et absolucionis sacramentalis. Responsio magistri Johannis Gerson cancellarij parisiensis super questione sibi facta de statuto ordinis cartusiensis quo dicitur quod nullus absoluat a mortali certo scil. confitentem remittat ad priorem suum. Inc.: „Confessio sacramentalis fundatur in solo iure diuino et ecclesiastico.“ Expl.: „Que sacramentaliter et expresse sunt confessa.“ Ed. l. c. XXX E. — 9. F. 560ᵇ—565ᵇ. *R. Magistralis et breuis distinccio eiusdem magistri de modis excommunicacionum et irregularitatum et absolucionis ab eisdem.* Inc.: „[E]xcommunicacionum tot sunt genera.“ Expl.: „Simplex eciam penitencie iniunccio.“ Ed. l. c. XXX F.

255. (53. h. 7.)

Chart. et membr. s. XV, f. 266, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. ascet. s. XV, f. ad calc.: fragm. liturg. s. XIII.

F. 1ᵃ—246ᵇ. *(Breviarium Pataviense.)* 1. F. 1ᵃ. *(Versiculi.)* — 2. F. 1ᵇ. *(Calendarium pro mense Octob.)* — 3. F. 2ᵃ. *(Responsorium et initium hymni: Pange lingua.)* — F. 2ᵇ script. vacat. — 4. F. 3ᵃ—14ᵇ, 18ᵃ, 26ᵃ—33ᵇ, 38ᵇ—42ᵇ, 59ᵃ—59ᵇ. *(Variae lectiones.)* — F. 12ᵃ script. vacat. — 5. F. 15ᵃ—17ᵇ, 19ᵃ—25ᵇ, 34ᵃ, 35ᵃ—38ᵇ, 195ᵃ, 196ᵇ. *R. Incipit kalendarium Reuerendissimi Magistri Johannis de gmunden professoris sacre pagine.* Inc.: „SI vis scire quantitatem id est naturam horarum.“ Annus initii est 1439. Cf. Aschbach, 465. — 6. F. 18ᵇ et 34ᵇ. *(Fragmenta calendarii* alia manu scripta.) — 7. F. 43ᵃ—58ᵇ. *(Psalmi.)* — 8. F. 60ᵃ—114ᵃ. *(Proprium de tempore per circulum anni.)* — 9. F. 114ᵇ—131ᵃ. *(Psalmi ad vesperas per hebdomadam cum ordinario officio de tempore.)* — 10. F. 131ᵃ—172ᵃ. *(Proprium sanctorum.)* — 11. F. 172ᵇ—178ᵃ. *(Commune sanctorum.)* — 12. F. 178ᵇ—194ᵇ. *(Psalterium continuatur.)* — 13. F. 194ᵇ—195ᵃ, 197ᵃ—210ᵃ. *(Officium defunctorum.)* — F. 195ᵇ—196ᵃ script. vacant. — 14. F. 210ᵇ—266ᵇ. *(Hymni et orationes, homiliae de tempore et de sanctis nullo ordine servato.)*

256. (53. h. 8.)

Chart. s. XV (1446), f. 153, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et f. a cap.: fragm. tractatus iuridici s. XIII, f. ad calc. et tegum. post. a: fragm. antiphonarii s. XIV, tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1ª—76ª. *R. Incipit tractatus de preparacione deuota ad sacramentum eukaristie.* Inc.: „AVdi filia et vide .... Sic inquit nobilis rex.“ Expl.: „Vbi est quies et delectacio sempiterna Amen. Explicit tractatus de preparacione nobilissimi et sanctissimi corporis et sangwinis domini nostri ihesu christi in die sancti Mauri abbatis Anno dom. M° CCCCXLVI° hora 2ª.“ — 2. F. 76ᵇ. *(Formula professionis in usum ordinis s. Augustini.)* — 3. F. 76ᵇ—82ᵇ. *(Varia excerpta theologica*: „Videtur quod in angelo idem sit suppositum et natura .... Quare homo infirmus est .... Vtrum quod cruce signatus qui moritur antequam iter arripiat habeat plenam indulgenciam peccatorum .... Videtur quod si aliquis non intendat peccare mortaliter quod peccet propter hoc mortaliter ....“) Inc.: „S[anctus] t[homas]. Videtur quod in angelo .... Dicendum quod ad huius.“ Expl.: „Voluptate torpescat.“ — 4. F. 83ª—104ª. *Incipit tractatus pro ordine Carthusiensi super non esu carnium compositus per sacre theologie professorem Magistrum iohannem (Gerson) Cancellarium parisiensem Anno dom. M° CCCC° primo.* Inc.: „EGregio viro Johanni de Gonnent qui olim in seculo miles.“ Expl.: „In crapula et ebrietate dominum nostrum ihesum christum qui est benedictus in secula seculorum Amen.“ Ed. 1494 s. l. et typ. (II) XXXIX E. — F. 104ᵇ script. vacat. — 5. F. 105ª—127ᵇ. *(Quaestiones de sanctissimo sacramento;* ab initio manc.*)* Inc.: „.... sacramenti nec ex reali concomitancia sed quia christus resurgens.“ Expl.: „De crimine quasi examinacionem.“ Sequitur excerptum ex Alberto super Missus est. — 6. F. 128ª—130ª et 131ᵇ—132ᵇ. *Sanctus thomas in tercia parte summe questione 65. Utrum sint septem tantum sacramenta.* Inc.: „Ad hanc questionem.“ Expl.: „Suo loco dicetur 75 questione.“ — 7. F. 130ᵇ—131ª. *(Quaestio de sanctissimo sacramento.)* „Videtur quod peccator sumens corpus sacramentaliter non

peccat.“ Expl.: „Non est dicendus peccator.“ — 8. F. 132^b —139^b. *(Continuantur quaestiones de sanctissimo sacramento.)* Inc.: „VTrum in hoc sacramento sit corpus christi 2um .veritatem.“ Expl.: „Habet aliquam similitudinem subiecti.“ Sequitur adnotatio historica de Ladislao rege, Alberti imperatoris filio. — 9. F. 140^a—172^a. *(Variae quaestiones theologicae* v. g. de poenitentia, de sacerdote degradato, de adoranda humanitate Christi, de non adoranda imagine Christi et cruce, de horis canonicis, de non adorandis sanctis et reliquiis, de voto, de passione Christi.) Inc.: „Videtur quod per penitenciam non restituatur homo in pristinam dignitatem.“ Expl.: „Nichil deperit efficacie passionis christi.“ F. 163^b script. vacat. — 10. F. 172^a—183^b et 186^a—199^a. *(Quaestiones de poenitentia.)* Inc.: „Dubitatur an aliquis teneatur aliquando confessionem scil. factam iterum facere.“ Expl.: „Spectat ad iudices.“ — 11. F. 184^a—185^a. *(Meditatio de Jesu Christo.)* Inc.: „Quam dulciter domine ihesu.“ Expl.: „Instar olei.“ — 12. F. 185^a—185^b. *Hec sunt signa que precesserunt ante subuersionem ierusalem.* Inc.: „Supra ciuitatem sydus.“ Expl.: „Misericordiores Josephus.“ — F. 199^b script. vacat. — 13. F. 200^a—204^b. *(Nicolaus cardinalis legatus indulgentiam anni iubilei dioec. Salisburg. adnuntiat.)* Introductio inc.: „Reuerendissimus in christo pater dominus Nicolaus etc. Sancti Petri ad vincula presbiter cardinalis sedis apostolice per alamanniam legatus octaua die februarij Anno Quinquagesimo primo eo in salczburga Concilium provinciale celebrante.“ Expl.: „Nichil horribilius accidere potuit.“ Epistola Nicolai cardinalis inc.: „Nos Nicolaus .... Reuerendo in christo patri domino leonardo episcopo et in eius absencia Venerabili Magistro Purkchardo decano patauiensi damus et concedimus per presentes facultatem in Ciuitate et dyocesi patauiensi confessores tot.“ Expl.: „In patauiam Nicolaus Cardinalis legatus subscripsi.“ — 14. F. 204^b-211^a. *(De peccatis contra naturam.)* Inc.: „Nota vicium contra naturam est quo naturalis vsus.“ Expl.: „In bonis putant nequaquam.“ — 15. F. 211^b. *Nota de conflictu conversorum.* Inc.: „Quisque conuersus.“ Expl: „Temptacionem.“ — 16. F. 212^a—329^b.

(Inscriptio indicis:) *Collecta de vita christi et eius passione.* Inc.: „FAsciculus mirre .... Scribit beatus Bernhardus sermone 45°.“ Expl.: „Iter ante eos.“ — 17. F. 330ª. *(Oratio.)* Inc.: „Domine deus qui es occultorum cognitor.“ Expl.: „Peryt ex eis.“ — 18. F. 330ᵇ. *(Adnotatio de fide Taboritarum.)* Inc.: „Thaboritas vero deprauate mentis vicio.“ Expl.: „Bruto.“ — 19. F. 331ª—341ᵇ. *(Variae quaestiones theologicae:* „de poenitentia [ab initio manc.] .... utrum per passionem christi liberati simus ab omni pena .... vtrum racione predicte liberacionis Christus debeat dici redemptor ....“) Inc.: „.... deordinacio.“ Expl.: „Potuit esse mediator.“ Sequuntur nonnullae breves adnotationes. — 20. F. 342ª—353ᵇ. *(De peccatis in spiritum sanctum.)* Inc.: „Vtrum peccatum in spiritum sanctum sit irremissibile.“ Expl.: „Mouetur ad malum.“

257. (53. h. 9.)

Chart. s. XV, f. 348, 8°, man. III, ligat. antiqua lign. Cf. Huemer, Wiener Studien 1887 (IX) 90.

1. F. 1ª—15ᵇ. *R. De medicina anime et corporis.* Inc.: „COgis me karissime ut ea que de medicina.“ Expl.: „Quos excusacio clausos per obstinacionem stringit.“ — F. 16—19 script. vacant. — 2. F. 20ª—38ª. *Incipit tractatus siue opusculum de minucione sangwinis.* Inc.: „In nomine domini Amen. Quia multitudo hominum vtriusque sexus.“ Expl.: „Et eius significacione sufficiant.“ — F. 38ᵇ script. vacat. — 3. F. 39ª—81ª. *(Liber urinarum Aegidii doctoris cum commentario.)* Textus inc.: „Dicitur vrina quoniam sit renibus vna.“ Expl.: „Minus est viciosum.“ Commentarius inc.: „Titulus istius libelli est iste Incipit liber vrinarum Egidy.“ Expl.: „Ipsas eleuare | Et est finis huius Opusculi Anno dom. M° CCC° XXIII.“ Est annus, quo tractatus compositus est. — 4. F. 81ª—83ª. *Sequitur aliud documentum N. doctoris artis medicine.* R. Vrina virginis. Inc.: „[P]Rima puelle virginis lucida est.“ Expl.: „Existit et precipue.“ — 5. F. 83ª—96ª. *(De corpore humano, de coloribus urinae etc.)* Inc.: „Corporis humani passibilitas et corruptibilitas.“ Expl.: „Quod nullo.“ —

6. F. 96^a—111^b. *R. Incipit liber (Jacobi) de regimine sanitatis.* Inc.: „Reuerendo in christo patri domino suo karissimo domino Augusto Episcopo Sagrabiensi Jacobi In Babenbergch prepositus . . . . Quia petiuisti a me ut aliquid de regimine sanitatis.“ Expl.: „Gracia speciali specialiter commendatus. Datum in festo sancti Augustini.“ — 7. F. 111^a—113^a. *Contra Rewma Magistri Albertj.* Inc.: „[E]x quo dicit liberator et alii.“ Expl.: „Contra rewmata.“ — 8. F. 113^b—121^a. *R. Et composuit albertus doctor vtriusque Juris de regimine (sanitatis) In autumno et hyemis principio.* Inc.: „Pro corporis sanitate conseruanda.“ Expl.: „Abstineatis pocius.“ — 9. F. 121^b—122^b. *R. Nota omnia comedatis et bibatis preter hec prohibita.* Inc.: „Nota bis ad ter in septimana.“ Sequuntur adnotationes de lotione pedum et remedia contra scabiem. Totum expl.: „Vesicam.“ — 10. F. 122^b—180^a. *R. Incipit Mater de viribus herbarum quarumdam wenczeslay de Tyn.* Inc.: „HErbarum dicam vires in carmine quasdam.“ Expl.: „Sinziber est calidus humidus quoque dicitur esse.“ — 11. F. 180^a—212^b. *(Herbae medicinales* [ordine alphabetico] *earumque usus.)* Inc.: „Absintheum Calidum.“ Expl.: „Vesice et renum.“ — 12. F. 212^b—226^a. Inc.: „Dens hominis mortui ligetur in collo dolentis.“ Expl.: „Possis. *Hec sunt secreta magistri Alberti et in multis probata.*“ — 13. F. 226^b—237^a. *De regimine contra venenum datum Imperatori Karolo per magistrum Johannem. Contra venenum.* Inc.: „QVoniam iste medicine pauperum possunt appellari.“ Expl.: „Vestre regie maiestatis.“ — 14. F. 237^a—242^b. Inc.: „Flaccus Affricus discipulus Balbonis.“ Expl.: „Copiose. *Et sic finitur compendium aureum de septem herbis planetarum inventum in monumento kirrani* (?) *primi Regis Persarum.*“ — 15. F. 243^a—250^a. *(Mineralia salubria atque alia remedia.)* Inc.: „Guron lapis est invenitur in nido vpupe.“ Expl.: „Digestiuis optimum est.“ — 16. F. 250^a—329^a. *R. Incipiunt medicine Albusach (= Albucasa?).* Inc.: „De simplicibus medicinis que faciunt.“ Expl.: „Aliqua parte corporis pacietur.“ Cf. Jöcher I 222. — 17. F. 329^a—338^b. *R. Secuntur quedam notabilia concernencia textum Macri.* Inc.: „Omnipotens

sempiterne deus qui diuersis langworibus." Expl.: „Vtatur mane et sero." — 18. F. 339ª—339ᵇ. *(De ponderibus.)* Inc.: „Scrupulus dragma vncia." Expl.: „Si solidum queris tres dragmas dimidiabis." — 19. F. 339ᵇ—341ᵇ. *R. De fleubotonia.* Inc.: „Notandum quod fleubotoniam cum magna cautela." Expl.: „Pertingere poterit." — 20. F. 341ᵇ—342ᵇ. *(Remedia nonnulla.)* R. Contra febres tercias et quartas. Inc.: „Attende et fac quod expertum est." Expl.: „Ad idem." — 21. F. 343ª et 343ᵇ. Imagines anatomicae feminae et viri. Explicatio f. 342ᵇ invenitur. — F. 344—348 script. vacant.

258. (53. h. 10.)

Chart. s. XV (1438, 1439, 1440), f. 415, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: fragm. libelli cuiusdam, tegum. ant. b: fragm. instrumenti venditionis s. XIV.

1. F. 1ª. *(Adnotatio de poena monachi manus violentas in clericum saecularem vel in alium monachum inicientis.)* Inc.: „Item nota Si monachus manus violentas." Expl.: „Cum concordj." — 2. F. 1ᵇ. *(Index contentorum.)* — 3. F. 2ª—99ᵇ. *Manuale confessorum M[agistri] J[oannis] nyder.* Inc.: „QVoniam iuxta beati Gregory in suo pastorali sentenciam." Expl.: „Sub compendio dixisse sufficiant. Laudetur deus Amen In secula seculorum. Explicit Anno dom. 1438 Sabbato ante Reminiscere Anno 1° Regis vngarie et ducis austrie et futurus rex Bohemie Albertus dux austrie et Styrie." De auctore cf. cod. 114(1). Editiones vide apud Hain II 1 p. 499 sq. n. 11834—11845. — 4. F. 100ª—102ª. *Dubitatur vtrum homines a demonibus impugnentur.* Inc.: „Respondetur quod sic Quia genus hominum." Expl.: „Extra regionem." — 5. F. 102ᵇ—103ª. *(De excommunicatione.)* Inc.: „Excommunicare. Quod excommunicacio non est." Expl.: „Sed sunt excommunicandi." — 6. F. 103ᵇ—106ª. *R. In quibus casibus potest Abbas dispensare cum subditis.* Inc.: „Abbas potest cum monacho." Expl.: „Ex parte." — 7. F. 106ᵇ—107ᵇ. *R. Casus papales.* Inc.: „Nota casus soli pape reseruatos et sunt." Expl.: „Ex corpore iuris hinc inde." — 8. F. 107ᵇ—109ᵇ. *Isti sunt casus episcopis reseruati.* Inc.: „Qui facit

incestum deflorans ac homicida." Expl.: „Specialiter spectare demonstratur." — 9. F. 109ᵇ—111ᵇ. *(De poenitentia publica.)* Inc.: „Triplex est penitencia sc. solempnis." Expl.: „Clerico manus iniciunt." — 10. F. 112ᵃ—121ᵃ. *R. Incipit tractatus Magistri Johannis Gersonis Cancellary parysiensis de arte audiendi confessiones In nomine* .... Inc.: „ET si virtus quam asswefaccio gignit." Expl.: „Legendo erudietur atque perficiet. Explicit tractatus .... Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XXXIX in eleccione duorum ducum et fratrum Frederici et Alberti quinta feria proxima ante aduentum domini." Ed. Hag. 1728, II 446 sqq. — 11. F. 121ᵃ—126ᵃ. *R. Incipit tractatus de remedys contra recidiuum peccandi a confessoribus dandis.* Inc.: „HAbet hoc proprium ars quelibet." Expl.: „Sciencia etas. Explicit tractatus .... Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XXXIX finitus in die sancti Virgily In eleccione duorum fratrum videlicet Friderici et Alberti de Styria ad Austriam. Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XLᵒ In die purificacionis virginis Marie electus est Fridericus in regem Romanorum Et Felix papa sextus in concilio Basiliensi electus est in papatum." Sequitur adnotatio brevis de sigillo confessionis. Ed. l. c. II 457. — 12. F. 126ᵇ—127ᵃ. *(De hospitibus in monasteriis s. Benedicti recipiendis.)* Inc.: „Hospites superuenientes ducantur ad oracionem." Expl.: „Gladium et huiusmodi." — 13. F. 127ᵃ. *De gradibus post quos rebelles (monachi) ducendi sunt.* Inc.: „Hildemarus monachus in exposicione regule." Expl.: „Deinde expulsio." — 14. F. 127ᵇ—132ᵃ. *R. Magister Johannes de palomar de excommunicacione quo modo intelligitur in regula sancti Benedicti.* Inc.: „Quesiuit a me paternitas vestra." Expl.: „Ecclesie sacramentis In nomine etc. Salutem mentis et corporis donet nobis Jhesus filius patris. Explicit Responsio domini Johannis de Palomar doctoris de hyspania Quomodo debet intelligi excommunicacio in regula sancti Benedicti Anno dom. MᵒCCCC XLᵒ." De auctore cf. cod. 152(7). Sequitur adnotatio de dignitatibus. — 15. F. 132ᵇ. *(Versus de s. Benedicto.)* Inc.: „His bini iusti Vitam narrant Benedicti." Expl.: „Hec benedictus." — 16. F. 132ᵇ. *(Versus de s. cruce.)* Inc.: „Crux michi sit risus crux gloria crux paradisus." Expl.: „Virtus atque iuuamen."

— 17. F. 133ᵃ—135ᵇ et 132ᵇ. *R. Petrus damiani vel petrus blesensis (= Petri Damiani epistolae fragmentum ad Nicolaum papam seu tractatus de coelibatu sacerdotum).* Inc.: „Cvr o sacerdos qui sacrum das." Expl.: „Sed angelis comitantibus introducit." Ed. inter opp. Petri Damiani, Venet. 1743, III 190—191. — 18. F. 136ᵃ—151ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Casus omnium confessorum magistri Johannis de palomar.* Inc.: „QVia oportet medicum corporis multa sciencia." Expl.: „Juxta formam eis traditam et conswetam." — 19. F. 151ᵇ—153ᵃ. *Item dubitatur de publico siue notorio peccatore an conficiendo (consecrationem) peccet et fiat irregularis.* Inc.: „Ad hoc est primo dicendum." Expl.: „Sanctus sum dominus deus vester." — 20. F. 153ᵇ—154ᵃ. *R. Magister Johannes de polemar de esv carnium.* Inc.: „Venerabilis pater cum intellexerim super ista altercacione." Expl.: „Haberi oracionibus commendatum In christo valete Johannes de polemar." — 21. F. 154ᵇ—159ᵇ. *R. Incipiunt meditaciones hugonis.* Inc.: „MEditacio est frequens cogitacio." Expl.: „Donec posterius tempore suo apprehendat. Explicit tractatus de meditacione M[agistri] h[ugonis] de sancto Victore extra muros parisienses." — 22. F. 160ᵃ—202ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de casibus canonibus penitencialibus.* Inc.: „POstea considerandum de canonibus penitencialibus ad quorum intelligenciam." F. 201ᵃ expl.: „Is cui et c. Is qui." F. 201ᵇ—202ᵃ sequitur additamentum et adnotatio de excommunicatione. — 23. F. 202ᵇ—207ᵃ. *Vtrum quilibet professus religionem aliquam teneatur ad obedienciam continenciam et paupertatem.* Inc.: „Quod non arguitur religiosus quoque professus." Expl.: „Est vera." — 24. F. 207ᵃ—207ᵇ. *(De coelibatu ecclesiastico.)* Inc.: „Item Neldensi synodo presidens." Expl.: „Observari decreuimus." — 25. F. 208ᵃ—202ᵇ. *(Adnotationes medicinales.)* Inc.: „Vnamquamque istarum materiarum distingwencia." Expl.: „Operatur et est bonum." — 26. F. 212ᵇ—215ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Questio utrum illi qui tenetur ad horas dicendas qui pretermisit aliquas possit iniungi penitencia arbitratiua.* Inc.: „Vtrum ei qui pretermisit." Expl.: „Culpe commisse expiatiua." — 27. F. 215ᵃ—

216ᵃ. *Queritur Vtrum religiosus teneatur obedire prelato suo precipienti ei in uirtute obediencie quod reuelet ei crimen fratris occultum.* Inc.: „Ad primum sic procedebatur." Expl.: „Responsio ad obiecta." — 28. F. 216ᵃ—250ᵇ. *De horis canonicis ex summa pysani.* Inc.: „Vtrum clerici teneantur ad horas canonicas. Respondetur secundum Wil[helmum]." Expl.: „Videtur." — 29. F. 250ᵇ—258ᵃ. *(Adnotationes medicinales.)* Inc.: „Item tempore pestilencialis aeris." Expl.: „Gaudium inmoderatum." — 30. F. 258ᵇ—267ᵇ. *(De excommunicatione religiosorum.)* Inc.: „Religionis igitur habitu qui est signum." Expl.: „Cupientes." — 31. F. 268ᵃ—272ᵃ. *R. Epistola beati Johannis Crisostomj cum ageretur de eius exiliacione.* Inc.: „MVlti quidem fluctus." Expl.: „Cum gloria in secula seculorum Amen. Finitus in vigilia penthecostes. Explicit epistola Johannis Grisostomi cum de expulsione eius ageretur Anno dom. M° CCCCXXXIX Rege romanorum pro tunc regnante Alberto 1° duce austrie et stirie postea factus rex vngarorum Anno secundo Et rex Bohemorum Anno primo." Ed. Lugd. 1687, V 382 sqq. — 32. F. 272ᵇ—279ᵇ. Inc.: „Verbum michi est ad te O rex seculorum." Expl.: „Permanens in secula seculorum Amen. *Explicit Soliloquium Richardi de sancto victore de spirituali commendacione ihesu christi dulcissimi domini nostri saluatoris redemptoris et vniuersi gubernatoris* Anno M° CCCC° XXXIX infra octauam corporis christi." Sequitur adnotatio brevis de sex poenis canonicis. — 33. F. 280ᵃ. *(Scala graduum contemplationis.)* Pertinet ad tractatum sequentem. — 34. F. 280ᵇ—283ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus beati bernhardi de contemplacione.* Inc.: „EXoptanti per interne contemplacionis amplexus." Expl.: „Vsque in finem et vsque in seculum Amen." — 35. F. 283ᵃ et 284ᵃ. *Secuntur versus de efficacia corporis christi.* Inc.: „Vinum fit sangwis caro fit substancia panis." Expl.: „Facit iter per iusticiam per fortitudinem." — 36. F. 283ᵇ—284ᵃ. *R. De recolleccione ad deuocionem.* Inc.: „Ad hoc quod aliquis se recolligat." Expl.: „Redemptor et amator." — 37. F. 284ᵇ. *(Meditatio praeparatoria ad s. communionem.)* Inc.: „Anima mea si accedendum est." Expl.: „Vis intueris." —

38. F. 285ᵃ—288ᵇ. *(S. Thomae de ven. sacramento altaris opusculi caput 18.)* Inc.: „Venite comedite .... De tercio genere malorum communicancium indigne.“ Expl.: „Quod prius fuit.“ Ed. Parm. 1864, XVII 156—158. — 39. F. 289ᵃ—291ᵃ. *(Narrationes duae de confessione abbati facienda.)* Inc.: „IN quodam monasterio sacerdos quidam.“ Expl.: „Memorentur.“ — 40. F. 291ᵃ—291ᵇ. *(Historia fundationis monasterii cuiusdam* [recentior manus adnotavit: Künigshof].*)* Inc.: „Anno millesimo centesimo septuageno.“ Expl.: „Ecclesie tandem prefers deus alme Johannem.“ Ad calcem: „Forma construccionis ecclesie sancte Marie virginis Scotorum wyenne etc. Anno dom. M° C° XX .... (!) (in margine: decimo kalendas May) hoc monasterium sancte Marie virginis Scotorum wyenne est fundatum. Dux heynrich scotos crux friderich lilia lewpolt.“ In superiore f. 291ᵇ margine: „MCC° Monasterium sancte Marie et sancti Gregory in wienna ad Scotos a wolfgero patauiensi episcopo consecratur Terre motus factus est IIII nonas May.“ — 41. F. 292ᵃ—299ᵇ. *Incipit tractatulus Johannis Gerson de meditacione cordis.* Inc.: „MEditacio cordis mei in conspectu tuo semper. Felix certe.“ Expl.: „Proprio semper iudicio credens. Explicit tractatus Johannis Gerson de meditacione cordis Anno dom. M° CCCC° XL° in vigilia apostolorum Symonis et Jude.“ Ed. Hag. 1728, III 449 sqq. — 42. F. 299ᵇ—313ᵃ. *Incipit tractatus eiusdem de Simplificacione cordis.* Inc.: „IN simplicitate cordis querite illum. Hanc sapientis exhortacionem.“ Expl.: „Confitebor tibi in direccione cordis etc. In die omnium animarum Anno dom. 40. Explicit tractatus de Simplificacione cordis uel eciam stabilicione aut mundificacione.“ Ed. l. c. III 458 sqq. — 43. F. 313ᵃ—325ᵇ. *Incipit tractatus eiusdem de direccione seu rectitudine cordis.* Inc.: „COnfitebor tibi in direccione cordis. Pollicetur hic psalmista.“ Expl.: „Et euadat in malum. Explicit tráctatulus de direccione cordis Anno dom. M° CCCC° 40ᵐᵒ secunda feria post festum sancti Leonhardi.“ Ed. l. c. III 468 sqq. — 44. F. 326ᵃ—335ᵃ. *(De oratione.)* Inc.: „ADdamus ad preterita pro ulteriori doctrina.“ Expl.: „Est regnum dei.“ — 45. F. 335ᵃ—339ᵇ. *Ex tractatu de XII industrys (Joannis Gerson).* Inc.: „Item nota quod

Passionum uel affeccionum.“ Expl.: „Sponsa ad sponsum.“ — 46. F. 340ᵃ—341ᵇ. *De cottidianis defectibus Oratio Anshelmi.* Inc.: „ANima mea in angustys est.“ Expl.: „Saluator mundi qui viuis .... Amen.“ Sequitur adnotatio de definitione excommunicationis. — 47. F. 342ᵃ—350ᵃ et 352ᵃ—361ᵇ. *(S. Thomae de ven. sacramento altaris opusculi fragm.)* Inc.: „Venite comedite .... Hys verbis nos dominus invitat ad salutare conuiuium.“ Expl.: „Qui bibit meum sangwinem habet vitam eternam.“ Sunt capp. 1, 2, 17, 14, 27, 32. Cf. ed. Parm. 1865, XVII 135 sqq. — 48. F. 350ᵃ. *(Excerpta ex decretis concilii Manecensis et Laodicensis de temperantia sacerdotum in anniversariis et in nuptiarum sollennitatibus.)* Inc.: „Item ex concilio manecensi Nullus presbiterorum.“ Expl.: „Lingwa cohibeatur.“ — 49. F. 350ᵇ—351ᵇ. *(Historia Joannis Lentner fratris conversi monasterii Scotensis, furis sacrilegi.)* Inc.: „Quamuis esset virorum mitissimus.“ Expl.: „Valeas promereri Amen.“ In fine: „Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XXXIXᵒ In vigilia sancti Lamperti que tunc fuit quinta feria sed hora nona et decima et cytra opus peractum est. Et idem frater Johannes lapicida Lentner conuersus obyt in die sancte trinitatis in carcere quod fuit in die sancti romani A. d. Mᵒ CCCCᵒ XLᵒ et iacuit in carcere bene ad dimidium in pane et aqua penitenciam XXXII ebdomadas agens.“ Cf. Hauswirth 36. — 50. F. 361ᵇ—362ᵇ. *De quodam sacerdote qui in ipsa nocte natali domini instigante dyabolo cum muliere peccauit.* Inc.: „IN regno francie sacerdos quidam.“ Expl.: „Et forcius resurgunt.“ — 51. F. 362ᵇ—363ᵇ. *Item de quodam monacho sacerdote qui apostauit et ecclesiam in seculo rexit.* Inc.: „BEatus Bernhardus monachum quemdam habuit.“ Expl.: „Pollutis manibus non timuit.“ — 52. F. 364ᵃ—369ᵇ. *Sequitur tractatulus eiusdem domini (Joannis Gerson) Cancellarii parysiensis de duplici statu in dei ecclesia scilicet curatorum et priuilegiatorum.* Inc.: „PAx quam omnes conseruare conuenit.“ Expl.: „Si wult inveniri. Explicit opusculum de statu curatorum et priuilegiatorum laus deo In vigilia sancti Martini episcopi Anno dom. Mᵒ CCCCᵒ XLᵒ. Resultet gens angelica cum omni plebe.“ — 53. F. 370ᵃ—377ᵇ. *(Tractatus symboli-*

cus de numero quaternario.) Inc.: „QVatuor sunt que prudencia nos edocet.“ Expl.: „Audacia sensus delectacio et vsus.“ — 54. F. 378ª—383ᵇ. *(Versus de s. Maria* [„Hic docet orare beatam virginem Mariam. Dum precibus claris matrem domini veneraris ....“], *de angelis* [„Spirituum fortem sic implorato cohortem ....“], *de patriarchis et prophetis* [„Si placet inde petas patriarchas atque prophetas ....“], *de apostolis* [„Nunc ad apostolicas sedes metra talia dicas ....“], *de morte* [„Mors est ventura que non animat tua iura ....“], *de poenis infernalibus* [„Nix silex et lacrime sulphur ....“], *de rebus novissimis* [„Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis ....“], *ad elevationem* [„Aue verbum incarnatum in altari consecratum ....“].) Expl.: „Salue valde decora et pro nobis semper christum exora Felix mater aue qua mundus soluitur aue. Que genitricis eue ve faciat omnino breue.“ — 55. F. 384ª—387ᵇ. *De resurreccione domini Magister Nicolaus (de Dinkelspühel).* Inc.: „Item notandum quod dominus non statim.“ Expl.: „De quibus dictum iam est.“ — 56. F. 388ª—389ª. *(Versus de passione domini.)* Inc.: „Patris sapiencia christus in agone.“ Expl.: „Sic salus olim perdita per ihesum reparatur.“ Sequitur oratio ad redemptorem. — 57. F. 389ª—389ᵇ. *De XV signis ante diem iudicy.* Inc.: „Beatus quidem inuenisse se narrat.“ Expl.: „Congregantibus eos.“ Sequitur adnotatio de communicatione fidelium. — 58. F. 390ª—403ᵇ. *Ex questionibus Magistri Nicolai super quarto sentenciarum Circa distinccionem XLIX De penis inferni.* Inc.: „SCiendum quod in fine temporum.“ Expl.: „Honor et virtus et fortitudo Per infinita seculorum secula Amen.“ Sequitur decretum concilii Laodicensis, quo clerici monentur, ne artibus magicis studeant. — 59. F. 404ª—408ª. *Bulla Martini pape quinti de uenerabili sacramento Corporis domini nostri ihesu christi.* Inc.: „In nomine domini Amen. Vniuersis et singulis .... Jacobus dei gracia episcopus .... Cupientes spirituales .... Martinus episcopus ineffabile sacramenti quod sacerdos.“ Expl.: „Fidem indubiam adhereri. Datum et Actum Rome .... Sub anno a natiuitatis dom. M° CCCC° XXX° Indiccione octaua die penultima mensis february hora vesperorum ....“ Ed. in

Bullario Romano I 248. — 61. F. 408^b^—412^a^. *Bulla de anno Jubileo.* Inc.: „Vrbanus episcopus .... saluator noster vnigenitus filius." Expl.: „Se nouerit incurrisse. Datum Rome ad sanctum Petrum 6° ydus aprilis pontificatus nostri Anno X°." Sequitur excerptum ex decreto Gratiani de sigillo confessionis. — 62. F. 412^b^—413^a^. *(De proprietatibus religiosorum.)* Inc.: „Nota diligenter de mortifero vicio proprietatis quorumdam religiosorum." Expl.: „Vt dicit thomas de aquino in secunda secunde." — 62. F. 413^a^—415^b^. *(De excommunicatione.)* Inc.: „Nota omnes isti qui secuntur." Expl.: „Misericordia dei promittenda est."

259. (53. h. 11.)

Membr. s. XIV (1377), f. 115, 12°, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: index contentorum, deinde: „F. Andreas Christianus professus ad scottos" (prior possess.).

1. F. 1^a^—82^b^. Inc.: „Cognoscam te domine cognitor meus." Expl.: „Facis ut aquile canos meos. *Explicit liber Soliloquiorum (s. Augustini)* Sub Anno dom. Millesimo CCC° septuagesimo septimo amen. Aue regina celorum mater regis angelorum O Maria flos uirginum uelud rosa uel lilium funde preces ad filium pro salute fidelium. Ora pro nobis ...." Ed. Maur. 1685, VI app. 85 sqq. — 2. F. 83^a^—115^b^. Inc.: „Qvoniam in medio laqueorum positi sumus facile celesti desiderio refrigescimus." Expl.: „Terrestrium occupacione delectari Amen. *Explicit libellus beati Augustini de ymagine bonus.* Vide quisquis legis pro me deum rogare digneris."

260. (54. a. 1.)

Chart. s. XV, f. 429, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., in fine manc. F. 1^a^: „Iste liber est Monasterij beate Marie virginis alias Scotorum wienne quem contulit nobis Thomas Mandl Oremus pro eo."

F. 1^a^—429^b^. *(Joannis Harrer quaestiones in libros sententiarum.)* Inc.: „DVbitatur primo quid sit subiectum totalis sciencie theologice." Expl.: „Ut dicitur prime petri secundo ...." F. 81^a^ legitur: „Explicit primus liber sentenciarum editus per Reuerendum M[agistrum] Johannem Harrer Anno dom. 58." — F. 81^b^, 173^b^—175^b^ script. vacant.

261. (54. a. 2.)

Chart. s. XV, f. 361, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—347^b. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Tercia pars summe s. Thome.* Inc.: „QVia saluator noster dominus ihesus christus teste angelo.“ Expl.: „De confessione Tercio de satisfaccione.“ Ed. Parm. 1854, IV. — F. 348 script. vacat. — 2. F. 349^a—355^a. *(Registrum.)* — F. 355^b—361^b script. vacant.

262. (54. a. 3.)

Chart. s. XV (1423), f. 427, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 5^a et 175^a litterae initiales pictae, tegum. ant. b et post. a: versus latini de re grammatica s. XIV.

F. 1^a—427^a. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Tercius et quartus liber sentenciarum (cum commentario).* Textus libri III inc.: „CVm venit igitur plenitudo temporis.“ Liber IV expl.: „Via duce pervenit. (R.) Finitus est liber iste Anno domini M° CCCC° 23° vndecima die mensis Septembris hora 8 uel quasi circa.“ Commentarius inc.: „S. tho[mas] plenitudo temporis . Sciendum quod tempus incarnacionis.“ Expl.: „Uirtus et fortitudo per infinita secula seculorum.“ Libris praecedunt capitula. — F. 427^b script. vacat.

263. (54. a. 4.)

Chart. s. XV, f. 221, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. grammat. s. XIV, praeterea tegum. post. a: fragm. tractatus scholast. s. XIV.

1. F. 1^a—9^b *(Tabula materiarum.)* Inc.: „Allumina aduerte lector Ad tabulam infra scriptam.“ Expl.: „Cum omnibus suis interemptus e$\dot{s}$t.“ — 2. F. 10^a—174^b. *(Compendium figurarum biblicarum Antonii de Rampegolis Januensis.)* Inc.: „REligiosis viris in christo dilectis studentibus neapolitani conuentus heremitarum sancti Augustini frater Anthonius de Janua eiusdem ordinis salutem in domino. Dileccioni vestre postulata conferens.“ Expl.: „Ipsi igitur laus et gloria qui cum patre . . . . Amen dicant omnia. Laus tibi sit christe

quoniam liber explicit iste." De auctore et editionibus cf. Denis I 480, 491; praeterea Fabr.-Mansi I 126; Jöcher III 1893 sq.; Cruel 454. — 2. F. 174ᵇ—215ᵃ. *Incipit lumen anime minus.* Inc.: „Philosophus in VI. naturalium libro." Expl.: „Resilijt in abissum. Explicit." — 4. F. 215ᵃ—216ᵃ. *Incipit tabula figurarum.* In fine ut supra: „Laus tibi sit christe . . . ." — F. 216ᵇ—221ᵇ script. vacant.

264. (54. a. 5.)

Chart. s. XV, f. 368, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis picta.

1. F. 1ᵃ—249ᵃ. Inc.: „Cum venerit ergo plenitudo . . . . Iste est tercius liber sentenciarum petri lambardi In quo magister specialiter." Expl.: „Qui legem dedit ihesus christus deus in secula benedictus amen Deo gracias. *Expliciunt questiones tercij sentenciarum Venerabilis Magistri Narcissi hercz de perching Arcium ac s. theologie professoris eximij* | quas collegit in Mellico in monasterio solempni ordinis sancti Benedictj In primo anno sui doctoratus | qui in bona etate constitutus obijt | anno ab incarnacione domini Millesimo quadringentesimo secundo 16 die mensis octobris." De auctore, 1423 et 1431 rectore universitatis Viennensis, canonico apud s. Stephanum, defuncto 1442, cf. Aschbach 453 sqq., qui commentarios in primum quidem et secundum sententiarum librum novit, reliquos ignorat. — F. 249ᵇ—250ᵇ script. vacant. — 2. F. 251ᵃ—279ᵇ. *Exposicio oracionis dominice Eximij doctoris Nicolai de dinckelspühel.* Inc.: „SI quid pecieritis . . . . Sanctus Crisostomus super illud Math. VII." Expl.: „Videre deum deorum in syon Amen (R.) Et est finis huius operis." Ed. Argent. 1516, f. 49 sqq. — F. 280—286 script. vacant. — 3. F. 287ᵃ—367ᵃ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Excerpta super primo et secundo sentenciarum.* Inc.: „CIrca primum librum Sentenciarum et eius primam distinccionem Dubitatur an studium sacre scripture." Expl.: „Sepe transformat in angelum lucis 2ᵃ Cor. 11. Et tantum de illo secundo." — F. 367ᵇ—368ᵇ script. vacant.

265. (54. a. 6.)

Chart. s. XV (1415), f. 199, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1ª—156ᵇ. *Incipit speculum ecclesie (Honorii Augustodunensis).* Inc.: „Cvm proxime in conuentu nostro resideres.“ Expl.: „Que preparauit deus diligentibus se. Explicit speculum ecclesie Anno dom. M° CCCC° XV° finitum in vigilia trinitatis.“ Cf. Cruel 134 et cod. 142. — 2. F. 157ª—171ª. Inc.: „SCiendum est pro quibus culpis siue casibus ac penitenciis.“ Expl.: „Sic vadens alias non iturus. *Expliciunt questiuncule (de casibus papalibus et episcopalibus) magistri stephani* que quesite sunt a magistro stephano quodam vicario in spiritualibus domini arnesti tunc autem canonici Regularis in Rudnicz. Sit laus et gloria christo.“ — 3. F. 171ª—180ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Exempla aliqua et satis pulcra.* Inc.: „SCribit beatus Gregorius miraculum quoddam.“ Expl.: „Et beatam vitam duxit.“ — 4. F. 180ᵇ—183ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Notabilia de quibusdam virtutibus.* Inc.: „Infimus gradus charitatis est diligere amicum.“ Expl.: „De eiusdem eterna vnione | ad quam nos .·. . . Amen.“ — 5. F. 184ª—184ᵇ. *(Fragmentum iuridicum.)* — 6. F. 185ª—187ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Jus canonicum abbreuiatum.* Inc.: „LIber decretorum distinctus est in tres partes Quarum prima.“ Expl.: „Patre assensum prestante sobrino potest.“ Sequuntur versus, qui inc.: „Discere causarum quarumlibet ordine membra.“ Expl.: „Questiones.“ — F. 188 script. vacat. — 7. F. 189ª—194ª. (Inscriptio indicis:) *Notabilia de sacramentis.* Inc.: „SEptem sunt sacramenta vnccio baptismus Eukaristia.“ Expl.: „Non faciunt diuorcium. Et sic est finis huius operis.“ — — F. 194ᵇ—199ᵇ script. vacant.

266. (54. a. 7.)

Chart. s. XV, f. 288, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Iste liber comparatus est tempore Johannis abbatis de oxenhausen Oremus pro eo.“

1. F. 1ª—279ᵇ. *(Expositio libri IV sententiarum dist. XIV—XVII.)* Inc.: „POst hec de penitencia agendum est

In hac distinccione 14." Expl.: „Sed confessio eciam modo predicto etc. amen." — F. 280—288 script. vacant.

267. (54. a. 8.)

Chart. s. XV, f. 280, 2°, man. V, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ª—218ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Tabula Martiniana.* R. Aaron. Inc.: „AAron quod aaron sacerdocium." Expl.: „Ante finem." Sequuntur versus „de nobilitate hominis." Inc.: „Nobilitas homini est uiuens deitatis ymago." Expl.: „Nobilitas hominis nature iura tenere. Sit laus deo omnipotenti et gloria." — 2. F. 219ª—220ᵇ. *(Index materiarum operis praecedentis.)* — 3. F. 221ª—280ᵇ. Inc.: „SEriem huius tabule continentis | auctoritates et sentencias biblie." Expl.: „Uiuere b. c. *Explicit tabula auctoritatum et sentenciarum biblie que in compilacionibus inducuntur decretorum et decretalium compilata per dominum Johannem Caldarini doctorem Bononiensem. Deo gracias."* De auctore cf. cod. 1.

268. (54. a. 9.)

Chart. s. XV (1442), f. 252, 2°, man. II (I Joannis Velczhalm de Palterndorff), ligat. antiqua lign. restaur., tegum. post. a: 1. Index contentorum. 2. Adnotatio: „1439 In vigilia Symonis et Jude obijt Serenissimus princeps Albertus Quintus Romanorum Vngarie et Boemie Rex Gloriosissimus | dux Austrie Stirie etc. fidelissimus | Marchio Morauie In alba regali sepultus Cuius anima requiescat in pace Amen.

Fac deus vt viuat potenter Rex ladislaus
Poloniam vadat confusus rex Bladislaus
Dextera potens dei fidis assis ladislay
Virtus mira dei vernas preme Bladislay."

In margine: „Francz durkch." 3. Versus: „Aspice peccator an sim tuus verus amator vt viuas morior non est dileccio mayor."

1. F. 1ª—38ª. *R. Incipit Tractatus Reuerendi Magistri Johannis Nyeder pro confessorum predicatorumque informacione.* Inc.: „QVoniam iuxta b. Gregorii in suo pastorali sentenciam." Expl.: „Sub compendio dixisse sufficiant. (Alia manu:) Explicit manuale confessorum Magistri Johannis Nider ordinis predicatorum." Cf. cod. 258(3). — 2. F. 38ª—96ª.

R. Incipit Tractatus de lepra Morali supra scripti doctoris Magistri Johannis Nider ordinis predicatorum. Inc.: „Olym dum legimus in leuitico veteris testamenti.“ Expl.: „Et sic de lepra morali dixisse sufficiat et cetera. Explicit tractatus .... 1442 In die Sanctorum Fabiani et Sebastiani martirum hora octaua ante meridiem Im perichtolczdarff In Curia Reuerendissimi domini Magistri Thome haselpach pro tunc existente ibidem plebano sacre Theologie professore. (R.) Finis letificat inceptum sepe molestat.“ Cf. cod. 117(4). — F. 96ᵇ script. vacat. — 3. F. 97ᵃ—108ᵃ. *R. Incipit denuncciacio in die Cene Reuerendi M[agistri] Thome de haselpach.* Inc.: „Saluator noster Math. 18 | cum dixisset collegio sanctorum apostolorum.“ Expl.: „Non sunt absoluti legitime auctoritate Episcopali. (R.) In die Cene denunciacio Edita per Egregium doctorem sacre Theologie et Reuerendissimum T[homam] de haselpach pro tunc existente plebano Im perichtolczdarff 1442 In die Tyberii et valeriani Scripta per Johannem velczhalm de palterndarff | deo gracias.“ — F. 108ᵇ script. vacat. — 4. F. 109ᵃ—208ᵃ. *R. Tractatus septem viciorum Reuerendi M[agistri] Thome de haslpach.* Inc.: „Cvm hijs diebus aput me ipsum reuoluerem.“ Expl.: „Oraciones tamen legencium presencia | supplex exoppto pro mercede. (R.) Finitum manu Thome de Haselpach dominica in Ramis palmarum. 1442.“ — F. 145, 162ᵇ—163ᵃ, 208ᵇ—218ᵇ script. vacant. — 5. F. 219ᵃ—247ᵇ. *R. Tractatus de quinque sensibus M[agistri] T[homae] de haselpach* (recte?: *Nicolai de Dünkelspühel).* Inc.: „POstquam dei dono taliter qualiter pauca.“ Expl.: „Eam illecebrando de vinculis. Hec ille deo gracias. Explicit tractatus .... Scriptus per Johannem velczhalm de palterndarff 1442 Im perichtolczdarff.“ Cf. cod. 235(10). — 6. F. 248ᵃ—250ᵇ. *R. Casus racione quorum homines a communione repelluntur | recollecti per venerabilem et egregium virum Magistrum Narcissum hercz de perching Arcium et sacre pagine doctorem | cum certis addicionibus et allegacionibus venerabilis et egregy viri domini Johannis polczmacher decretorum doctoris Ordinary Sacri Juris Canonici Study wiennensis.* Inc.: „DE percepcione venerabilis sacra-

menti dicit Apostolus.“ Expl.: „Si concubine de sentencia excommunicacionis.“ Cf. cod. 264(1). — 7. F. 251ᵃ. *R. Collecta per M[agistrum] Georgium dictum Sora quomodo sit agendum tempore Interdicti.* Inc.: „INfra dicta seruabitis | quando locus interdictus est.“ Expl.: „Altari nullatenus appropinquent.“ — 8. F. 251ᵃ—252ᵃ. *R. Incipit tractatus de vsuris factus per dominum (Guillerinum) Cardinalem Sancti Marci.* Inc.: „IN quibusdam partibus mos est. De questione predicta cum correccione | Reuerendissimus dominus Guillerinus sancti Marci presbiter Cardinalis a domino nostro papa Martino quinto requisitus ayt | de questione predicta | de vsuris opinionem suam diceret | Et de ea responderet | Et sic est finis | pro quo deus in eternum sit benedictus | Explicit tractatus paruus de vsuris | per Reuerendissimum in christo patrem | dominum Guillerinum | sancti Marci presbiterum Cardinalem ad peticionem Sanctissimi patris | domini nostri Martini pape quinti | compilatus.“ — F. 252ᵇ script. vacat.

269. (54. a. 10.)

Chart. s. XV, f. 169, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. grammat. s. XIII.

1. F. 1ᵃ—157ᵇ. *(Compendium figurarum biblicarum Antonii de Rampegolis Januensis.)* Inc.: „REligiosis uiris in christo dilectis studentibus neapolitani conuentus.“ Expl.: „Qui verus deus est verus est homo dominus noster . . . . Amen.“ Cf. cod. 263(2). — 2. F. 158ᵇ et 158ᵃ. *(Henrici de Hassia de superstitionibus populi in diebus nativitatis et circumcisionis domini.)* Inc.: „In diebus natiuitatis et circumcisionis domini contingunt diuersa mala.“ Expl.: „Et horum similia sunt reprobata et contra fidem. Heinricus de hassia.“ — 3. F. 159ᵃ—169ᵃ. *(Tabula compendii Antonii de Rampegolis.)* Inc.: „Animadverte lector.“ Expl.: „Cuiuslibet materie.“ Sequitur registrum. — F. 169ᵇ script. vacat.

270. (54. a. 11.)

Chart. s. XV (1404), f. 158, 2°, man. II (I Udalrici de Chranperch), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: adnotationes theologicae.

1. F. 1ª—13ᵇ. *(Sermones de tempore.)* Inc.: „Gracia domini nostri iesu christi .... Notetis quod presens festum sancte trinitatis." Expl.: „Combustus est." — 2. F. 14ª—80ª. *Postilla parmensis.* Inc.: „Cvm appropinquasset ihesus ierosolimis .... Tempus quod hodie incipitur durat usque ad nativitatem domini." Expl.: „Cum subleuasset oculos iesus. Explicit postilla per circulum Anni per manus domini vlrici de Chranperch Anno dom. Millesimo Quadringentesimo quarto In Octaua Corporis domini nostri Jesu christi Et eodem anno socius in Medlico etc." Sequitur adnotatio de regno celorum. Cf. cod. 52 (10). — 3. F. 80ᵇ—89ª. *(Sermones de tempore.)* Inc.: „Vado ad eum .... Consueuit deus." Expl.: „Dicitur pater humani generis." — 4. F. 89ᵇ. *Nota fabulam.* Inc.: „Quedam enim honesta matrona nomine hedweig." Expl.: „Sepulchrum intrauit." — 5. F. 90ª—106ᵇ. *(Collectio materiarum ordine alphabetico in usum praedicatorum.)* Inc.: „Adiutorium diuinum preseruat hominem a periculis." Expl.: „Christum ut nos." Sequitur adnotatio de s. Agatha. — 6. F. 107ª—147ᵇ. *R. Incipit* (!) *meliora de aliquibus sanctis. Et primo Processi et martiniani martirum.* Inc.: „Tempore quo Simon magus crepuit." Expl.: „Et statim sanitatem recepit." — 7. F. 148ª—148ᵇ. *De cimiterio.* Inc.: „[C]ymiterium dicitur." Expl.: „Esse censetur." — 8. F. 148ᵇ—150ª. *(Duo sermones de dedicatione ecclesiae.)* Primus inc.: „PRimo igitur dicendum est vnde dedicacio inicium habuit." Alter expl.: „Vt invnctus decedat." — 9. F. 150ª. *(Sermo de sacramentis.)* Inc.: „[S]ane quedam sunt sacramenta necessitatis." Expl.: „Expetisse." — 10. F. 150ᵇ—153ª. *(De sacrificio missae.)* Inc.: „Vnde kyrie eleyson grece interpretando." Expl.: „Et mentem ad dominum." Sequitur adnotatio de ieiunio. — 11. F. 153ᵇ—157ª. *(Glossa in varios locos s. scripturae).* Inc.: „Quod Judas tradidit christum. Figura Joseph venditur a fratribus." Expl.: „Vitam finiui." — 12. F. 157ᵇ. *R. Miraculum de sancto Thoma (apostolo).* Inc.: „Quod autem sanctitatem sancti thome apostoli declaremus." Expl.: „Se extendit." — 13. F. 158ª. *(Adnotationes theologicae.)* — 14. F. 158ᵇ. *De sancto pangracio.* Inc.:

„Temporibus illis immanens persecucio." Expl.: „Et invenies." — 14. F. 158ᵃ. *(De Christo deo vero et homine vero.)* Inc.: „Notandum quod quando alicui occurrit." Expl.: „Propheta."

271. (54. a. 12.)

Chart. s. XIV, f. 178, 2°, man. I, ligat. antiqua chart., ante f. 91 folia quinque exsecta, f. 73ᵃ: „Iste liber est Canonicorum Regularium Monastery Sancti Andree super Traysen."

F. 1ᵃ—177ᵇ. *R. Incipit Liber Hugonis de sancto victore de sacramentis.* Inc.: „LIbrum de sacramentis christiane fidei studio quorumdam scribere compulsus sum." Expl.: „Erit in fine sine fine. (R.) Explicit hugo de sancto victore qui parisius claruit." Sequitur adnotatio de morte Hugonis. Ed. Venet. 1588, III f. 218 sqq. — F. 128 et 178 script. vacant.

272. (54. b. 1.)

Chart. s. XV, f. 185, m. 2°, man. I, ligat. rec., tegum. ant. b.: tabulae donationis cuiusdam (1454), multorum foliorum pars abscissa, f. 48—50 igne laesa, f. 27, 28, 56, 93 177 exsecta, in fine manc.

F. 1ᵃ—185ᵇ. *(Expositio libri noni Almansoris.)* Inc.: „[E]xpositurus nonum almansoris reiectis superfluis in libro." Expl.: „Et si tantum cum . . . ." Auctor medicus Arabicus s. XI clarissimus, qui pleno nomine dicebatur Abubecher Muhammed Zachariae filius, ab urbe patria vero Persica (Rai) Al-Rasi. Liber Almansori regi dedicatus simpliciter Almansor inscribitur. Cf. Denis II 1643 sq. et Jöcher I 43 sq., ubi editiones invenias.

273. (54. b. 2.)

Chart. s. XIV, f. 253, 2°, man. I, ligat. recens., ab initio manc. esse videtur.

1. F. 1ᵃ. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1ᵃ—2ᵇ. (Recentiore manu: *Formulae medicinales.*) — F. 2ᵇ script. vacat. — 3. F. 3ᵃ—31ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Recepta rasis super nono almansoris.* Inc.: „Aliud ad Idem. Resp. corticum radicum mandragore." Expl.: „Et vnge vbi opportet." Cf. cod. 272. — 4. F. 31ᵃ—93ᵃ. *R. Summarium de febribus Magistri*

anthonii Guenerij arcium et medicine doctoris papiensis feliciter incipit. Inc.: „TVi amoris gracia mi antoni." Expl.: „Jhesu christo crucifixo infinite sunt laudes Amen." Antonius Guaynerius vel Gaynerus, natione Papiensis, medicinae doctor, obiit ca. a. 1440. De editionibus cf. Fabr.-Mansi I 126 et Jöcher II 827 sq. — 5. F. 93ᵃ—144ᵇ. *R. Incipit Tractatus de peste secundum magistrum antonium Guaynerium arcium et medicine doctorem papiensem. Prohemium.* Inc.: „PErsepe animadvertens hoc mortale hominum genus." Expl.: „Eiusque genetricis Amen. Explicit prima pars huius tractatus | que est de peste | ad Illustrissimum principem et dominum dominum philippum mariam anglum mediolani ducem et papie | anglerieque comitem Editum per Antonium guaynerium papiensem | arcium et medicine doctorem | eximium." — 6. F. 145ᵃ—172ᵃ. *R. Incipit secunda pars principalis huius tractatus | que est de venenis | ad illustrissimum principem dominum dominum philipum mariam anglum mediolani ducem et papie Anglerieque comitem. Editum per magistrum Antonium de gaynerijs arcium et medicine doctorem eximium.* Inc.: „ET si venenum multipliciter accipi possit." Expl.: „Qui celum terramque regit· in secula seculorum Amen." Capitula praecedunt. — F. 172ᵇ—173ᵇ script. vacant. — 7. F. 174ᵃ—189ᵃ. *R. Incipit Antidotarium magistri Antonij guenerij arcium et medicine doctoris papiensis. Et prima rubrica erit de clisteribus.* Inc.: „Resp. malue matrum violarum." Expl.: „Cum foliis auri uel argenti decorentur." — F. 189ᵇ—191ᵇ script. vacant. — 8. F. 192ᵃ—229ᵇ. *R. Viri prestantissimi bartholomei de montagnana antidota feliciter incipiunt | primo de vnguentis.* Inc.: „VNguentum de corticibus castanearum." Expl.: „Corticum thuris olibani an. 3. 1. Gracias altissimo deo | qui antidotis domini magistri bartholomei de montagnana finem imponere dedit. Deo gracias. Amen." Auctor medicus s. XV Paviae per multos annos docuit. Cf. Jöcher I 825. — 9. F. 230ᵃ—251ᵇ. *R. Incipiunt vnguenta et experimenta magistri diui de florencia.* Inc: „Rememoracio quarumdam medicinarum que sunt apte cirurgie." Expl.: „Alumen tritum." — F. 252—253 script. vacant.

274. (54. b. 3.)

Chart. s. XV, f. 364, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus scholastici s. XIV. Codicem hunc eundem esse atque illum, quem auctor sua manu scriptum bibliothecae monasterii donavit, nullo negotio conici potest. Cf. Wolfsgruber, Regesten, apud A. Mayer, Quellen zur Gesch. der Stadt Wien I, Wien 1895, 100.

F. 1ᵃ—358ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Questiones in libros sentenciarum magistri nicolai (de Dünkelspühel).* Inc.: „Vtrum theologia sit sciencia proprie dicta." Expl.: „Cupiunt et desiderant adimpleri." — F. 180ᵇ—181ᵃ, 184ᵇ, 208ᵇ, 233 et 234, 359—364 script. vacant.

275. (54. b. 4.)

Chart. s. XV, f. 560, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur. (Cf. f. 554ᵃ.)

F. 1 deest. — 1. F. 2ᵃ—554ᵃ. *(S. Thomae secunda secundae.)* Inc.: „. . . . Et ideo eciam ex hac parte obiectum fidei est." Expl.: „Qui promisit ihesus christus dominus noster qui est super omnia deus benedictus in secula Amen." Ed. Parm. 1853, III. — F. 554ᵇ script. vacat. — 2. F. 555ᵃ—558ᵇ. *(Registrum.)* — F. 559—560 script. vacant.

276. (54. b. 5.)

Chart. s. XV (1402), f. 175, 2°, man. I (Petri Wiczzing de Leubs), ligat. antiqua lign. restaur.

1. F. 1ᵃ—37ᵇ. *Incipit viridarius de sanctis per circulum anni primo sermo de sancto Andrea.* Inc.: „Non sum turbatus . . . . Legitur quod post ascensionem domini." Expl.: „Ad suum monasterium deportauit Rogemus ergo." — F. 38 et 40 script. vacant; f. 39 abscissum est. — 2. F. 41ᵃ—173ᵃ. *Incipiunt sermones Milicij de sanctis per anni circulum. De s. Andrea.* Inc.: „VEnite post me . . . . Quanta dignacio saluatoris nostri ihesu." Expl.: „Ad nupcias regni celestis ad quas . . . . Deo gracias. Expliciunt Sermones domini Milicij de Sanctis ad clerum finiti per manus petri

wiczzing de Leubs Anno dominice incarnacionis Millesimo Quadringentesimo secundo In vigilia vigilie Natiuitatis domini nostri ihesu christi. Predictus dominus Milicius obijt in Curia avinionis Anno domini M° CCC° septuagesimo quarto in die petri et pauli apostolorum. Requiescat in pace amen. Dentur pro penna scriptori celica regna." De Joanne Militio, archidiacono Pragensi et concionatore celeberrimo, adi Balbini Bohemiam doctam I 181 sqq. — F. 173ᵇ—174ᵇ script. vacant. — 3. F. 175ᵃ. *Rubrica mandati in cena domini (et) Rubrica mensarum sew refectorij.* — F. 175ᵇ script. vacat.

277. (54. b. 6.)

Chart. s. XV (1449), f. 420, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., litterae initiales rudi modo exaratae, tegum. ant. b et post a: fragm. antiphonarii s. XIII.

1. F. 1ᵃ—45ᵇ. *(Registrum.)* — 2. F. 46ᵃ—420ᵇ. (Titulus in tegum. ant. b legitur:) *Hugwicionis vocabularius.* Inc.: „CVm nostri prothoplasti suggestiuam preuaricacionem." Expl.: „Nimium fidus. Et sic est finis huius operis Anno domini M° CCCC° XLVIIII°." Auctor in praefatione ipse se Ugvicionem patria Pisanum nominat. Bibliographi quamvis eiusdem nominis et patriae iurisperitum norint, tamen libri, de quo agimus, nullam mentionem inducunt. Eundem vero haud ignorat Weis, Handschr.-Verz. der Stiftsbibl. zu Reun in Xen. Bern. II 1 cod. 9(2).

278. (54. b. 7.)

Chart. et membr. s. XV in., f. 291, 2°, man. V, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. part. fragm. hebr., f. 1ᵃ etc.: „Hic liber Monasterii beate Marie virginis wulgariter Scotorum wienne nobis delegatus est per Egregium Magistrum Vrbanum de Mellico cum aliquibus alijs voluminibus. Cuius anima requiescat in Pace Amen."

1. F. 1ᵃ—4ᵃ. *(Registrum.)* — F. 4ᵇ—9ᵇ script. vacant. — 2. F. 10ᵃ—291ᵃ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Questiones magistri biridani in decem libros Ethicorum Aristotelis.* Inc.: „[B]Onitatis et nobilitatis excellenciam philosophie moralis." Expl.: „Sensus uel appetitus sensitiue. Et sic est finis

huius et sit deo gracias.“ Simon Bredonus sive Biridanus Winchecombae in Anglia natus circa a. 1386 floruit. Cf. Jöcher I 1354. — F. 84ª, 282ᵇ, 291ᵇ script. vacant.

279. (54. b. 8.)

Chart. s. XV, f. 142, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.; adligata sunt 1. Vocabularius utriusque iuris, ed. apud Ant. Koburger, Norimb. 1481, 2. Sermones Roberti de Licio ordinis minorum s. a. l. et typ.

1. F. 1ª—6ᵇ. *(Registrum.)* — 2. F. 6ᵇ—107ᵇ. *(Tractatus de sacramento Eucharistiae, de horis canonicis, „de sermocinatione“, de sacrificio missae.)* Inc.: „[L]Egitur exod. XIX et XXIV cap. quod cum dominus daret legem moysi.“ Expl.: „Vndique auget.“ — 3. F. 107ᵇ—141ᵇ. *R. Tractatus de Septem Sacramentis bonus.* Inc.: „[A]D habendam noticiam sacramentorum | primo inquirendum est de sacramentis.“ Expl.: „Quamuis vir sit bigamus | nupcie benedicuntur. Sit laus deo.“ — F. 142 script. vacat.

280. (54. b. 9.)

Chart. (f. 11 membr.) s. XV, f. 129, 2°, man. IV, ligat antiqua lign., in tegum. ant. b leguntur nomina mensium hebraice.

1. F. 1ª—86ª. *(Vocabularium latino-germanicum.)* Praefatio inc.: „EX quo vocabularij varij autentici.“ Vocabularium inc.: „A i. sine von.“ Expl.: „Zoticus ca cum i. witalis gesunt. Explicit liber iste laus sit tibi christe Amen.“ — 2. F. 86ᵇ—87ᵇ. *R. Incipit se registrum sequentis vocabularij secundum ordinem alphabeti.* — 3. F. 87ᵇ. *Nota Enigmata aliqua.* Inc.: „Nota Quis est mortuus et non natus. Resp. Adam.“ Expl.: „Quis est qui nec fuit in celo nec in terra nec in inferno nec in mari. Abakuk in aere.“ Sequitur adnotatio: „Item Nota quod intellectus hominis consistit in fronte Memoria in cerebro Amor in corde“ etc. — 4. F. 88ª—112ᵇ. *(Vocabularium latino-germanicum secundum materias dispositum.)* Inc.: „De essencia. Esse sein wesen.“ Expl.: „In ydiomate latino. Ergo pro fine deo gracias. Explicit liber ordinis rerum Amen.“ — 5. F. 112ᵇ—113ᵇ. *(Registrum operis*

praecedentis.) — 6. F. 114ª—117ᵇ. *Synonyma tabula.* In fine: „Explicit tabula synonimorum.“ *Incipiunt synonyma.* Inc.: „Kund tun. Notificare Indicare Sigillare.“ Expl.: „Schreib Scribo.“ — 7. F. 118ª—123ᵇ. *(Interpretatio variorum vocabulorum.)* Inc.: „Periarmenias alias perihermenias | das puch von layscher Auslegung.“ Expl.: „Et improbus acer.“ — 8. F. 124ª—129ª. *(Distributio evangeliorum et epistolarum per circulum anni.)* — F. 129ᵇ script. vacat.

281. (54. b. 10.)

Chart. s. XV, f. 196, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 3ª: „Hunc librum contulit monasterio schotorum wienne egregius dominus decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo.“

F. 1—2 script. vacant. — 1. F. 3ª—190ᵇ. *[O]Rdinacio decisionum antiquarum per venerabilem virum dominum Bertrandum de Arnassana sacri pallacij apostolici carum auditorem redacta sub congruis titulis in hoc presenti compendio Sub anno a nativitate domini Millesimo quadringentesimo quarto XXXI* (!) *mensis Junij.* Inc.: „[P]Rimo quod monacho habenti administracionem seu prioratum.“ Expl.: „Quem ordinarius prius induxerat.“ Registrum praecedit. — 2. F. 191ª —191ᵇ. *(De causa matrimoniali.)* Inc.: „In causa matrimoniali vbi reus negat.“ Expl.: „Iudicem mouencia | tunc secus. Ita dico et scribo Ego leopoldus prancz decretorum minimus Nouorum iurium ordinarius lector ....“ — F. 192ª—195ª script. vacant. — 3. F. 195ᵇ—196ª. *(Respondetur ad dubia de contractu quodam.)* Inc.: „Reuerende Magister ac fautor prestantissime ad quesitum vestrum libenter respondebo.“ Expl.: „Ibi quod recepcio.“ — F. 196ᵇ script. vacat.

282. (54. b. 11.)

Chart. s. XIV (1390), f. 142, 2°, man. III (I Nicolai), ligat. antiqua lign., tegum. post. a: fragm. tractatus philosophici, tractatus medicinalis, vocabularii versificati.

1. F. 1ª—53ª. Inc.: „Svmmum bonum deus est.“ Expl: „Quos celestis aula letificandos includit. Ille cuncta nobis dat

qui viuit et regnat per omnia secula seculorum Amen. *Explicit liber ysidori de summo bono* finitus sub Anno domini M° CCC° nonagesimo In vigilia sanctorum Johannis et Pauli. (R.) Qui me scribebat nicolaus nomen habebat seculorum mentitus est Alleluia.“ Deinde: „. . . . emit CCCC° VIII Geori de clagenfurt.“ Singulis libris praecedit tabula capitum. Ed. Colon. 1617, 414 sqq. — F. 53ᵇ script. vacat. — 2. F. 54ᵃ—56ᵇ. *Alphabetarius bonus pro introduccione sermonum (sequentium) conuenientissimus.* — 3. F. 56ᵇ—126ᵇ. *(Themata sermonum secundum alphabeti ordinem.)* Inc.: „AMicus. Nota quod homo habet triplicem amicum.“ Expl.: „Pauci vero electi dicit dominus Amen. Ille cuncta nobis dat qui viuit et regnat per omnia secula seculorum Amen.“ — 4. F. 126ᵇ—132ᵇ. *(Themata sermonum de tempore.)* R. Dominica prima in aduentu domini. Inc.: „Hora est . . . . In verbis istis circa conuersionem.“ Expl.: „Appellatus est ibi.“ — 5. F. 132ᵇ—134ᵇ. *(Themata sermonum de sanctis.)* Incipit de sanctis primo de sancto Andrea. Inc.: „Gloria magna . . . . Hic duo auctor innuit.“ Expl.: „Diligere.“ — 6. F. 135ᵃ—140ᵇ. *(Varii sermones.)* Inc: „Homo cum fuerit mortuus . . . . Inter cetera.“ Expl.: „Humanitatis amicus.“ — F. 141ᵃ—142ᵃ script. vacant. — 7. F. 142ᵇ. *(Excerpta ex Hugone et Seneca.)*

283. (54. c. 1.)

Chart. s. XV (1445), f. 405, 2°, man. III (III Pauli de N.), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. tractatus philosophici s. XIV.

1. F. 1ᵃ—1ᵇ et 404ᵃ—405ᵃ. *R. Registrum sermonum beati bernhardi abbatis de tempore et de sanctis.* — 2. F. 2ᵃ—383ᵃ. *(Sermones b. Bernardi abbatis.)* R. Sermo beati bernhardi de omnibus sanctis. Inc.: „Aduertistis ni fallor ex his.“ Sermones expl.: „Ad eius similitudinem reformaris Amen. Deo gracias. Anno domini M° CCCC XLV finitus est liber iste per paulum de N. etc.“ — 3. F. 383ᵃ—383ᵇ. *R. Epistola beati Bernhardi ad renaldum abbatem fusniacensem de paciencia prelati erga onerosos.* Inc.: „Plangis dilectissime fili super multis tribulacionibus.“ Expl.: „Solet esse voluntas.“ Ed. Maur. 1719, I 75 sq. — 4. F. 383ᵇ—384ᵃ. *R.*

Bernhardus ad gwidonem abbatem de tribus fontibus de affectu misericordie erga peccantes. Inc.: „Considerans miseri huius miserabilem condicionem.“ Expl.: „Si misericordia superexaltetur iudicio.“ Ed. l. c. I 72. — 5. F. 384ᵇ—386ᵇ. *R. Incipit Bulla Vrbani quarti pape de institucione festi corporis christi.* Inc.: „VRbanus episcopus .... Transiturus de mundo ad patrem.“ Expl.: „De iniunctis sibi penitencijs relaxamus.“ Ed. in Bullario Romano I 118 sq. — 6. F. 386ᵇ—388ᵃ. *R. Incipit Bulla Martini quinti pape de Indulgencijs per octauas corporis christi.* Inc.: „Martinus episcopus .... ineffabilem sacramenti quod sacerdos.“ Expl.: „Forent exhibite uel ostense. Datum Rome aput Sanctos Apostolos VII° kal. Junij pontificatus nostri Anno XII^{mo}.“ Ed. l. c. I 248. — 7. F. 388ᵃ—389ᵇ. *R. Indulgencie de festo corporis christi per dominum Eugenium papam quartum triplicate.* Instrumentum, quo concilium Basileense decretum istud promulgat, inc.: „SAcrosancta generalis synodus Basiliensis .... Ad noticiam christi fidelium.“ Expl.: „Quarum quidem literarum tenor sequitur.“ Bulla inc.: „Eugenius episcopus .... Excellentissimum corporis et sangwinis domini nostri ihesu christi sacramentum.“ Expl.: „Forent exhibite uel ostense. Datum Rome aput sanctum petrum Anno incarnacionis dominice Millesimo CCCC° XXXIII° VII kal. Junij pontificatus nostri Anno III. Nulli ergo omnino homini .... Datum Basilee quinto Nonas Julij Anno a natiuitate domini Millesimo CCCC°XXXIIII°. Explicit bulla sacrosancti concilij Basiliensis approbatiua et ratificatiua indulgenciarum de festo corporis christi collatarum per olym papam Eugenium quartum dictum.“ In fine: „Scripta sunt hec per paulum de N. orate deum pro eo etc. Anno etc. XLV etc. deo gracias.“ Ed. l. c. I 258 sq. — 8. F. 390ᵃ—391ᵇ. *(Adnotationes „de custodia cordis, de exercicio humilitatis, de duplici homine scilicet veteri et nouo, de diligenti circumspeccione et cura hominis“.)* Inc.: „OMni custodia serua cor tuum.“ Expl.: „Ciues sic prestolantur.“ — 9. F. 391ᵇ—393ᵇ. *R. Sermo beati Bernhardi de tribulacionibus.* Inc.: „DIgnum valde est et omnino exigit.“ Expl.: „Laudabilem et gloriosum in secula amen.“ Ed. Maur.

1719, I 1148 sqq. — 10. F. 393^b—394^b. *R. Idem de eodem.* Inc.: „Beatus dauid in psalmo XXIII.“ Expl.: „Cogitacionem spiritalis intencio vendicaret.“ Ed. l. c. I 1103 sq. — 11. F. 394^b —396^b. *R. Sermo beati Bernhardi abbatis In memoriam humberti primi igniacensis abbatis.* Inc.: „Sicut hac nocte vidistis.“ Expl.: „Ad quem ipse peruenit qui est deus benedictus in secula Amen.“ Ed. l. c. I 1072 sqq. — 12. F. 396^b—397^b. *R. Incipit planctus domini Odonis abbatis morimundi super morte beati Bernhardi ex libro analeticorum hoc est resolucionum theologicarum assumptus.* Inc.: „Nubit a pretitulacionis serie.“ Expl.: „In sua carne et spiritu illius in sua receptus.“ Ed. apud Hüffer, Der heil. Bernard v. Clairvaux I, Münster 1886, 21 sqq., ubi codicis, de quo agitur, mentio fit. — 13. F. 397^b —398^a. *R. In obitu fratrum nostrorum Sermo sancti Augustini episcopi de verbis apostolis nolumus vos ignorare de dormientibus ex sermone 32.* Inc.: „ADmonet nos beatus apostolus.“ Expl.: „Non solum carnaliter sed spiritualiter amant.“ Ed. Maur. 1683, V 827 sqq. — 14. F. 398^a—399^a. *R. De celebritate defunctorum et resurreccione sermo 33 sancti augustini ubi supra.* Inc.: „QVando celebramus dies fratrum defunctorum.“ Expl.: „Ad dominum.“ Ed. l. c. V 828 sqq. — 15. F. 399^a—399^b. *R. De verbis eiusdem apostoli omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi.* Inc.: „OMnium christianorum spes fratres dilectissimi.“ Expl.: „Peruenire et viuere in secula seculorum Amen. (R.) Explicit Sermo sancti Augustini de mortuis.“ Ed. l. c. V app. 198 sq. — 16. F. 399^b—401^b. *R. Sequitur Sermo sancti Bernhardi abbatis de cena domini.* Inc.: „Audiuimus et desideranter audisse debemus.“ Expl.: „Caritatis perfeccionem ac perpetuitatem.“ — 17. F. 401^b —404^a. *R. Alius sermo eiusdem de eodem.* Inc.: „Qvid retribuam domino . . . . Verba quidem hec sunt prophete.“ Expl.: „Et bone vite institucionem Amen.“ — F. 405^b script. vacat.

284. (54. c. 2.)

Chart. s. XV (1438), f. 399, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^a—1^b et 399^a. *(Registrum.)* — 2. F. 2^a—398^b. Inc.: „AAron Quod iubet aaron in aures.“ Expl.: „In epi-

stola. *Et sic est finis prima pars tabule originalium* Anno domini Millesimo Quadringentesimo Triecsimo octauo feria tercia post festum laurency et cetera.“ Cf. Schulte, Die Rechtshandschriften, n. 96. Manus recentior in tegum. ant. b adnotavit: „Prima pars Originalium de omnibus Materijs 2dnm Alphabetum usque ad M. excl. vel Polyanthea.“ — F. 399ᵇ script. vacat.

285. (54. c. 3.)

Chart. s. XV, f. 312, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. 3ᵃ: „Liber iste est monasterij scotorum wienne tempore domini Johannis de oxenhausen Abbatis conscriptus oremus pro eo.“

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Registrum.)* — F. 2 script. vacat. — F. 3ᵃ—312ᵇ. *(Pars altera tabulae originalium.)* Inc.: „Maculam require verbo pollucio.“ Expl.: „Quantum ad ipsos attinet.“ Cf. cod. 284.

286. (54. c. 4.)

Chart. s. XV, f. 187, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. b: excerptum ex praefatione Joannis Januensis in librum, cui inscribitur Catholicon.

F. 1ᵃ—187ᵇ. (Titulus in tegum. ant. b legitur:) *Item nota quod in isto volumine continetur liber Catholicon (Joannis Januensis de Balbis O. P.) usque k litteram.* Inc.: „Alma interpretatur uirgo abscondita.“ Expl.: „Ixionides in ixion est et cetera.“ Auctor floruit vergente s. XIII. De editionibus cf. Fabr.-Mansi I 163; Oudin. III 579; Quetif-Echard I 462.

287. (54. c. 6.)

Chart. s. XV, f. 239, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—3ᵃ. *(Isidori Hispalensis et Braulionis episcopi ad invicem epistolae sex.)* Epistola prima inc.: „Domino meo .... Omni desiderio desideraui.“ Expl.: „Consorcium michi concedat | de manu sua Ora pro nobis beatissime domine et pater.“ Ed. Colon. 1617, 486. Epistola secunda inc.: „Domino meo .... O pie domine et virorum prestantissime.“ Epistola ultima expl.: „Extat conscriptum stilo maiorum.“ Ed. l. c. ante indicem librorum ethymologiarum. — 2. F. 3ᵃ—

213ª. *R. Incipiunt libri minoris Isidori Spalensis episcopi ad Braulionem Cesaraugustanum episcopum ad Sisebucum scil. dominum et filium scripti* .... Inc.: „Disciplina a discendo nomen accepit." Expl.: „Ut uis morbi ignis ardore siccetur." Libris praecedit index capitum. Ed. l. c. 1 sqq. — F. 213ᵇ script. vacat. — 3. F. 214ª—238ᵇ. *(Registrum.)* — F. 239ª script. vacat. — 4. F. 239ᵇ. *(Enumerantur variae linguae.)* Inc.: „Lingue quondam per mundum disperse sunt. Hebraica Affrica." Expl.: „Syraca."

288. (54. c. 7.)

Chart. s. XV, f. 278, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Iste liber comparatus est tempore iohannis abbatis de oxenhausen cuius partem scripsit frater iohannes de ratispona oremus pro eisdem."

F. 1ª—277ª. *(Quaestiones in libros sententiarum.)* Inc.: „HIc queri solet Circa hanc distinccionem 18ªᵐ | queritur primo vtrum potestas clauium se extendat ad culpam siue ad remissionem culpe." Expl.: „Commutacio ex auctoritate episcopi dyocesani." — F. 45ᵇ—60ᵇ et 277ᵇ—278ᵇ script. vacant.

289. (54. c. 8.)

Chart. s. XV (1470, 1474), f. 258, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap.: fragm. liturg. s. XIII, f. membr. ad calc.: fragm. antiphonarii s. XIV.

1. F. 1ª—1ᵇ. *R. Incipiunt Rubrice 4ᵒʳ librorum katholicon.* In fine: „Nomen libri est Catholicon. Nomen Compositoris huius opusculi frater Johannes ianuensis ord. pred. Nomen primi scriptoris frater Guillelmus de porta placentinus Anno domini 1309." — 2. F. 2ª—82ᵇ. *Incipit prologus in librum katholicon.* Inc.: „Prosodia | quedam pars grammatice nuncupatur." Opus expl.: „Vide eciam in suo loco ibi periodus. Expliciunt Quatuor partes katholicon." Cf. cod. 286. — 3. F. 83ª—123ᵇ. *(Aelii Donati de octo partibus orationis methodus cum versione germanica interlineari, quae colore rubro scripta est.)* Inc.: „Partes oraciones quot sunt .... Dy tail der rede wi vil sind." Expl.: „Habet quod est volens .... Daz do ist wellen .... Explicit anno domini M°CCCCLXX°."

— 4. F. 124ᵃ—124ᵇ. *(Additumentum ad tractatum praecedentem.)* Inc.: „Fero fers fert.“ Expl.: „Ut latus futurum ut ferendus.“ — 5. F. 125ᵃ—136ᵃ. *R. Incipit Regula diffinicionum ad librum donatj secundum modum scholasticalem alme vniuersitatis wiennensis in austria 1474. Incipit Dyalogus.* Inc.: „Michahel que pars est nomen.“ Expl.: „Nisi interieccio tale secans. Deo gracias.“ — F. 136ᵇ—137ᵇ script. vacant. — 6. F. 138ᵃ—258ᵇ. *R. Incipit prohemium metricum in doctrinale Magistri Alexandri de villa dei.* Inc.: „Scribere clericulis paro doctrinale nouellis.“ Opus expl.: „Quas tres personas in idem credo deitatis. Explicit pridie kal. iunij.“ F. 138 glossa marginalis, f. 138—144 glossa interlinearis. Cf. Leyser, Hist. poetarum et poemat. med. aevi, Halae Magdeb. 1721, 767 sqq.

290. (54. c. 9.)

Chart. s. XV (1464), f. 254, 2°, man. VI (ult. Wolfgangi de Laa), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. 1ᵃ etc.: „Iste liber est Monasterij beate Marie virginis vulgo Scotorum wienne in Austria ordinis sancti Benedicti. 1470.“

1. F. 1ᵃ—12ᵃ. *R. Incipit prohemialis epistola summo pontifici destinata super legenda sancte Clare virginis (primae s. Francisci discipulae Assisii in Umbria † 1253).* Inc.: „Qvasi veterani mundi senecta urgente.“ Expl.: „In eternum AMEN.“ *Incipit legenda sancte Clare virginis Opusculum primum.* Inc.: „Admirabilis femina clara vocabulo et virtute.“ Expl.: „Vigilauit ad deum Prestante domino .... Amen.“ *R. Secundum opusculum de miraculis Sancte Clare postquam de mundo transiuit.* Inc.: „Illa sunt sanctorum signa mirifica.“ Expl.: „Latro deprehensus festine discessit.“ Ed. in AA. SS. Boll. 12. Aug. II 754 sqq. — 2. F. 12ᵇ. *R. Epistole sancti Ignacij martiris.* — 1. *(Epistola ad Joannem apostolum.)* Inc.: „JOhanni sancto seniori .... De tua mora dolemus.“ Expl.: „Cum desiderio nostro et valeas Amen.“ — 2. *(Epistola ad Joannem apostolum.)* Inc.: „JOhanni sancto seniori .... si licitum est michi apud te.“ Expl.: „Properare me iubeas et valeas.“ — 3. *R. Epistola sancti Ignacij ad Mariam.*

Inc.: „Christifere Marie .... Me neophitum Johannisque tui discipulum." Expl.: „Et in te confortentur Amen." — 4. *R. Epistola gloriose virginis matris Marie.* Inc.: „IGnacio dilecto .... De ihesu que a Johanne audisti." Expl.: „In deo salutari tuo Amen." Cf. Alzog, Grundriss der Patrologie, Freiburg 1888, 43. — 3. F. 13ᵃ—33ᵇ. *R. Incipit prologus in Tractatum de septem verbis christi in cruce pendentis.* Inc.: „Ultima christi verba que cruci affixus." Opus expl.: „In egressu suo Amen." — F. 34—36 script. vacant. — 4. F. 37ᵃ—40ᵃ. *Posicio magistri narcissi (Herz de Berching) de contractibus retractantis aliquas proposiciones quas posuit Johannes Gerson Cancellarius parisiensis in suo Tractatu de contractibus.* Inc.: „VTrum Contractus vendicionis et empcionis cum pacto." Expl.: „Ad argumentum ante oppositum responsum est ex dictis. (R.) Explicit Questio de Contractibus Magistri Narcissi Alme vniuersitatis wiennensis professoris theologie egregij." Sequuntur aliae breves quaestiones de contractibus. Aschbach ignorat. — 5. F. 41ᵇ—48ᵃ. *Nota valde multa bona de Cometis. (R.) Ista questio de cometa determinata est parisius per Reuerendissimum Arcium et theologie monarchum Magistrum hainricum de hassia ad mandatum christianissimj regis francorum philippi.* Inc.: „Anno domini M° CCC° LXVIII° a vigilia palmarum vsque ad tres septimanas parisius visus fuit Cometes tempore crepusculi vespertini in parte occidentis occasione cuius quesitum fuit vtrum apparicio Comete euentuum aliquorum sit signum pronosticatiuum Et arguitur quod non." Expl.: „Absque pertinacia taliter sint dicta. Explicit tractatus h[enrici] de hassia disputatiuus cum astrologis super indicijs apparicionum cometarum Et totum vnica questio est. 1462." Cf. Aschbach 369 et Denis I 1267 sq. — F. 48ᵇ script. vacat. — 6. F. 49ᵃ—70ᵇ. *R. Hainricus de Hassia. Incipit epistola de contractibus empcionis et vendicionis | ad consules wiennenses | diuisa in tres partes* .... Inc.: „Honorabilibus et magne discrecionis viris .... Quidam de professoribus sacre theologie." Expl.: „Salutis sempiterne Amen. (Alia manu:) Explicit Epistola de contractibus ad Ciues Wiennenses Anno domini pro tunc Mil-

lesimo Trecentesimo (nonagesimo) septimo XXI Julij nunc 1464 rescripta.“ Cf. Aschbach 398 sq. et Denis I 1548 sqq. Eodem folio *epitaphium Henrici* legitur ab ipso conscriptum:

„Mortales cuncti moueat vos tumba sepulti |
Hassonis henrici vermibus esca dati (in margine: expositi) |
Mors est a tergo | sapiens homo se paret ergo.“

Cf. Aschbach 401. Deinde: „Anno domino quo supra XI februarij obijt venerabilis vir Magister henricus de hassia. Item Anno eodem XII Maij obijt venerabilis vir Magister hainricus de Oyta Sacre theologie professores | in Ecclesia Sancti Sthephani wienne In eodem sepulcro sepulti. Hec pro Memoriali p. de lewin eorum familiaris (cf. Aschbach 399) Requiescant in pace.“ Aschbach 404 diem obitus Henrici de Oyta dicit 20 m. Mai. — 7. F. 70^b—101^b. *R. Incipit Tractatus Magistri Hainrici de Oyta de contractibus.* Inc.: „DIligite iusticiam .... Audite hec omnes gentes.“ Expl.: „Et ratum habuit pignus valebit. Et sic est finis huius tractatus de contractibus Magistri heinrici de oyta Anno etc. 64.“ Cf. Aschbach 406. — 8. F. 101^b—104^b. *Questio de vsura Magistri hainrici de hassia monarche theologorum.* Inc.: „VTrum liceat aliquem emere redditus ad vitam. Quod non.“ Expl.: „Vltimam sortem igitur.“ — 9. F. 105^a—106^a. *Nota illa practica (de cometis) venit de Roma.* Inc.: „Cometa apparuit Anno dom. MCCCCII in occidente in fine mensis februarij.“ Expl.: „Et hoc fuit post eclipsim lune.“ — F. 106^b script. vacat. — 10. F. 107^a—133^b. *R. Incipit Opus Magistri Thome de Cliuis. Incipit primus tractatus de sacramentis.* Inc.: „De sacramento dantur 4^{or} diffiniciones.“ Expl.: „Admonicionibus proficius non aquiescere Deo gracias. Explicit opus felicissimum actoris magistri Thome de Cliuis cuius anime deus propicietur in eternum Amen.“ Agitur de sacramentis, de praeceptis decalogi, de virtutibus, de articulis fidei, de oratione dominica, de peccatis. — 11. F. 133^b—134^a. *(De sapientia.)* Inc.: „Conveniens est intelligenti.“ Expl.: „Secum occulte portare deo gracias.“ Sequitur adnotatio de ieiunio regularium. — 12. F. 134^b—136^a. *R. Distinccio Theologica de VII ecclesie catholice sacramentis scilicet quid in quolibet sacramento sit sacramentum tantum .*

quid res sacramenti . quid sacramentum et res . Quid materia . Quid forma . Quid proprie quid figurate. — F. 136ᵇ—138ᵇ script. vacant. — 13. F. 139ᵃ—225ᵇ. *R. Tractatus domini Engelberti abbatis admontensis de dignitate virginis gloriose marie prout ipse testatur de se in quadam Epistola (de studiis et scriptis suis ad Ulricum scholasticum Viennensem) in qua enumerat omnes libros suos et tractatus inter quos iste non est minimus et continet in se plus quam centum et quinquaginta capitula.* Inc.: „LEtetur anima vestra in misericordia eius.“ Expl.: „Et gaudia eterne beatitudinis in celis Quod nobis prestare dignetur . . . . Amen. (R.) Explicit liber siue tractatus continens in se 4ᵒʳ tractatus parciales domini Engelberti abbatis admontensis de vita et virtutibus beate virginis gloriose Regine Marie.“ Sequitur excerptum ex epistola praenominata de hoc opere. Cf. Wichner, Gesch. des Benedictinerstiftes Admont 1878, III 516 sqq. Edidit Pez, Thes. anecd. I 1, 505 sqq. — F. 226—229 script. vacant. — 14. F. 230ᵃ—230ᵇ. *(Sermo super illud:) Missus est angelus.* Inc.: „Augustinus in sermone de annunciacione dominica dicit.“ Expl.: „Et statim anima noua fuit creata.“ — 15. F. 231ᵃ—251ᵇ. *R. Incipit prologus heymonis in hystoriam ecclesiasticam Eusebij per eumdem heymonem in singulis libris parcialibus Eusebij abbreuiatam.* Inc.: „QVantum erudicionis quantumque diuinarum et humanarum rerum noticie.“ Expl.: „Finem suscepti operis terminemus. Explicit hystoria heymonis adbreuiata ecclesiastica. (R.) Melius est dormire quam diabolo seruire. Et est finita feria 6ᵃ in die sancti Thimothei apostoli ante horam quintam de mane per wolfgangum de laa. Et sic est finis. Nobilius est iste quem nobilitat suauitas.“ De auctore, monacho s. Benedicti et discipulo Alcuini, cf. Fabr.-Mansi III 181 sqq. — F. 252ᵃ—254ᵇ script. vacant. — 16. F. 254ᵇ. *(Adnotationes theologicae et versus.)* Inc.: „Ieiunat iustus eger simulator auarus.“

291. (54. c. 10.)

Chart. s. XV, f. 182, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. a cap. membr.: fragm. sermonis de s. Joanne baptista s. XIII, f. ad calc.: fragm. liturg. s. XIII.

1. F. 1ª—6ª. *R. Incipit prologus in summam gloriam honorij (Augustodunensis).* Inc.: „Pvsilli gregis christi duci verbo et exemplo." Opus expl.: „Introire valeamus Amen." Edidit Pez, Thes. anecd. II 1, 177 sqq., ubi inscribitur: Summa gloria de Apostolico et Augusto seu de praecellentia sacerdotii prae regno liber. De auctore cf. cod. 142. — 2. F. 6ᵇ—51ᵇ. *(Compendium moralitatum conscriptum a Jacobo de Lausanna.)* Inc.: „Abicit mundus pauperes et honorat diuites. Nota Augustinus dicit quod coruus est illius nature." Expl.: „Quia pennas virtutum non habent." Auctor Helvetius O. P., Franciae provincialis, obiit a. 1321. Cf. Quetif-Echard I 547 sq.; Denis II 220 sqq., 1877 sq. — F. 52—54 script. vacant. — 3. F. 55ª—68ª. Inc.: „PAter noster etc. legitur 1 Reg. XVI quod spiritus malus." Expl.: „Voluntati subiciat humanam Amen. *(R.) Explicit exposicio pater noster.*" — 4. F. 68ª—81ᵇ. *R. Incipit exposicio symboli.* Inc.: „CRedo in deum. Nota hic XIV articulos fidei." Expl.: „Ad eternam suam gloriam Ad hanc vitam eternam perducat .... Amen." — 5. F. 82ª—83ᵇ. *(Index capitum operis sequentis.)* — 6. F. 84ª—169ª. *R. Incipit compendium theologice veritatis Sancti Thome de Aquino* (recte: *Hugonis Argentinensis).* Inc.: „VEritatis theoloyce sublimitas cum superni splendoris sit radius." Expl.: „Recipiet sine fine." Cf. cod. 160. — F. 169ᵇ script. vacat. — 7. F. 170ª—176ᵇ. *(Sermones tres de dedicatione.)* Primus inc.: „INgressus ihesus perambulabat .... hodie peragimus festum dedicacionis." Tertius expl.: „Toto corde diligendo Rogemus etc." — 8. F. 177ª—180ᵇ. *Incipiunt decem precepta secundum quod beatus Augustinus exponit.* Inc.: „Sapiens est qui scit dampnum precauere." Expl.: „Sic dicta de decem preceptis sufficiant." — F. 181ª—182ª script. vacant. — 9. F. 182ᵇ. *(Index contentorum.)*

292. (54. c. 11.)

Chart. s. XV, f. 326, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Liber iste venit Monasterio scotorum a domino leonardo dienhofer fratre fratris Wolfgangi de Euerding Oremus pro eo." Tegum. post. a: „Dominus leonardus dienhoffer de Aschach 99 in Epiphania domini obijt."

F. 1ᵃ—325ᵇ. (Inscriptio in tegum. ant. b legitur:) *Sermones varij et notabiles de sanctis.* Prologus inc.: „Alpha et O principium et finis." Sermo primus de s. Andrea inc.: „Sanctus Andreas in cruce suspenditur." Sermo ultimus expl.: „Et ergo inimici hominis domestici etc." F. 234ᵇ legitur: „Expliciunt omelie beati Bernhardi abbatis." Librarius initiis sermonum proxime praecedentium deceptus esse videtur; nam eorum initia revera ex homiliis s. Bernardi „Super Missus est" sumpta sunt. De auctoribus sermonum reliquorum haec adnotentur: 1. F. 234ᵇ—237ᵇ. *R. Sermo primus ex sermonibus milicij.* Inc.: „Ave gracia plena .... Tria admiranda possunt." Expl.: „In refrigerio salutis eterne Ad quam nos .... Amen." Cf. cod. 276(2). — 2. F. 237ᵇ—240ᵃ. *R. Sermo 2ᵘˢ de annunciacione ex contractu (= Hermanni Contracti?).* Inc.: „DAbit ipse .... In verbis istis misterium." Expl.: „In regno suo." — 3. F. 240ᵃ—242ᵃ. *R. Sermo 3ᵘˢ (de annuntiatione) de contractu.* Inc.: „CAntate domino .... hodie mirabilia facta sunt." Expl.: „Sit benedictum in secula seculorum." — 4. F. 242ᵃ—244ᵃ. *R. Sermo 4ᵘˢ de eodem de Jacobo de voragine.* Inc.: „Ave Maria .... beata virgo vt mereatur." Expl.: „Quid sit Alma." — 5. F. 251ᵃ—252ᵇ. *R. De Sancto Ambrosio .... Sermo primus de contractu.* Inc.: Fidelis seruus .... verba ista exponi possunt." Expl.: „Vbi sine fine gaudebit Amen." — F. 326 script. vacat.

293. (54. c. 12.)

Membr. s. XIV, f. 51, 4°, man. I, ligat. recens coriac.

1. F. 1ᵃ—30ᵇ. *R. Incipit liber de informacione electorum.* Inc.: „A Pluribus rogatus electis .... Ego Nicolaus andree de ciuitate theatina doctor minimus decretorum sub compendio presens opus." Expl.: „Ad celebrandas. (R.) Nicolaus Andree doctor decretorum fecit predicta hec. In calce: „.... cretorum fecit predicta auinionij vacante sede apostolica (1314—1316) per obitum felicis recordacionis domini Clementis pape quinti. Deo gracias." Cf. Schulte, Die Rechtshandschr. n. 97. Agitur 1. De articulis fidei, 2. De sacramentis, 3. De donis spiritus sancti, 4. De fructibus spiritus sancti, 5. De

virtutibus moralibus, 6. De virtutibus theologicis, 7. De virtutibus intellectus, 8. De beatitudinibus, 9. De praeceptis legis divinae, 10. De horis canonicis, 11. De officio quadragesimae, 12. De officio lamentationum, 13. De fundatione ecclesiarum, 14. De consecratione ecclesie, 15, 16. De missa et de his quae in missa dicuntur. — 2. F. 30ᵇ—31ᵃ. (Manu recentiore: *Adnotatio de peccatis luxuriae.*) — F. 31ᵇ et 32ᵃ script. vacant. 3. F. 32ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* — 4. F. 33ᵃ—51ᵃ. *R. Incipit liber de vilitate seu miseria hominis humane condicionis editus a lothario dyacono cardinali sanctorum sergii et bachi qui postea Innocencius papa tercius fuit appellatus.* Inc.: „Domino patri karissimo . . . . Modicum cur quidem inter multas angustias.“ Expl.: „Sulphur et ignis ardens in secula seculorum.“ Ed. apud Migne, Patr. lat. CCXVII 701 sqq. In fine recentiore manu: „Ich kan vnnd Mag kain freid Nit han Amen.“ Deinde: „Michl . . . . etc. octuagesimo octavo M CCCC LXXXXI Vrban Schade misel.“ — F. 51ᵇ script. vacat.

294. (54. d. 1.)

Chart. s. XV (1435), f. 228, 2°, man. I (Urbani de Mellico), ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Hunc librum contulit monasterio magister vrbanus de mellico quem propria manu conscripsit oremus pro eo.“ F. 3ᵃ: „Liber monasterij sancte marie alias scotorum wyenne. 1436.“

1. F. 1ᵃ. *(Index contentorum.)* — F. 1ᵇ—2ᵇ script. vacant. — 2. F. 3ᵃ—66ᵃ. *Incipit liber Richardi parisiacensis canonici sancti victoris de Contemplacione.* Inc.: „MIsticam Illam Moysi archam libet.“ Expl.: „Ociosi ociosis locuti sumus. 1435.“ Praecedunt capitula. Ed. Colon. 1621, I 227 sqq., ubi inscribitur: De gratia contemplationis sive Beniamin maior. — 3. F. 66ᵃ—67ᵃ. *Incipiunt capitula sequentis operis.* — 4. F. 67ᵃ—96ᵇ. *Incipit Liber Richardi de patriarchis.* Inc.: „BEnjamin adolescentulus in mentis excessu. Audiant adolescentes sermonem.“ Expl.: „Diuine reuelacioni humana racio applaudit. 1435.“ Ed. l. c. I 178 sqq. sub titulo: De praeparatione animi ad contemplationem sive Beniamin minor. — 5. F. 97ᵃ—97ᵇ. *(Capitula operis sequentis.)* — 6. F. 97ᵇ—116ᵇ. *De exterminacione mali et promocione boni (Richardi*

de s. Victore). Inc.: „QVid est tibi mare quod fugisti." Expl.: „Ad maiora optinenda promoueri non meretur | Amen deo gracias." Ed. l. c. I 1 sqq. — 7. F. 117^a—137^b. (Inscriptio indicis:) *De statu interioris hominis (Richardi de s. Victore).* Inc.: „SEro quidem misi quid petentibus promisi." Expl.: „Neque curata medicamine neque fata oleo." Ed. l. c. I 35 sqq. — 8. F. 137^b—138^b. *Incipiunt capitula operis sequentis.* — 9. F. 138^b—195^a. *De Mistico sompnio Nabuchodonosor regis et que sit summa intencionis.* Inc.: „Qvid Nabuchodonosor sompnium iuxta litteram designet." Expl.: „Gradientes in superbia humiliare possit. Explicit tractatus Richardi parisiacensis Canonici sancti victoris de Somno Nabuchodonosor mystico." Ed. l. c. I 71 sqq., ubi inscribitur: De eruditione hominis interioris. — 10. F. 195^a—218^b. *Incipit Tractatus eiusdem de uerbis quibusdam psalmiste.* Inc.: „QVare fremuerunt gentes .... Quid per gentes que deum nesciunt." Expl.: „Compuncti sumus." Ed. l. c. II 36 sqq. Desiderantur explanationes psalmorum 25, 28, 113, 118, 136, 143, 71, 90. — 11. F. 218^b—222^b. *(Expositio variorum locorum s. scripturae Richardi de s. Victore.)* Inc.: „Tolle puerum et matrem eius .... Mater mentis puritas." Expl.: „Non plene sufficimus." — F. 223—228 script. vacant.

295. (54. d. 2.)

Chart. s. XV, f. 259, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Liber iste comparatus est tempore domini iohannis abbatis de oxenhausen oremus pro eo."

1. F. 1^a—259^a. Inc.: „CIrca secundum librum in quo ut dictum est in leccione | tractat magister." Expl.: „In ipso et per ipsum sunt omnia. *Explicit 2us ordinary super librum 2um sentenciarum editus a venerabili doctore et magistro sacre Theologie fratre Johanne Scoto de ordine fratrum minorum."* — 2. F. 259^b. *(Registrum.)*.

296. (54. d. 3.)

Chart. s. XV (1444, 1465), f. 269, 2°, man. IV (III Stephani scholastici de Sperndorff), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

1. F. 1^a. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1^b—2^b. *Capitula tractatus sequentis.* — 3. F. 3^a—51^b et 260^a—269^b. *R. Incipit Tractatus perutilissimus de proponentibus religionis ingressum et de anno probacionis usque ad professionem inclusiue magistri Nicolai kemph de Argentina oriundi professi ordinis Cartusiensis.* Inc.: „Conuertimini ad me .... Quamvis diuina miseracio multis varysque modis.“ Expl.: „De qua tamen posterius lacius dicetur. (R.) Explicit tercia pars principalis Magistri Nicolai Cemph de argentina ordinis cartusiensis de modo regendi et habendi se post professionem ordinis.“ Auctor, qui discipulus Nicolai de Dinkelspühel et ab a. 1451 prior Carthusiae Gemnicensis fuit, 1497 centenarius obiit. Cf. Fabr.-Mansi V 104. F. 34^b legitur: 1465. — 4. F. 52^a—114^a. *R. Incipit prologus beati Gregorij pape in librum primum dyalogorum.* Inc.: „Qvadam die nimijs quorumdam secularium tumultibus depressus.“ Expl.: „Si ante mortem deo ipsi hostia fuerimus. Explicit liber dyalogorum in quatuor partes diuisus Per manus Stephani Scolastici de Sperndorff.“ Ed. Maur. 1705, II 149 sqq. — F. 66^b script. vacat. — 5. F. 114^b—197^b. Inc.: „Apprehendent septem mulieres .... Hec verba de futuris contingentibus predixit ysaias propheta.“ Expl.: „Auderent eum interficere quasi hominem. *Explicit Rutenus* Et est finitus Sub anno domini M° CCCC° XLIIII° die Sabato quasi hora vesperarum.“ — 6. F. 198^a—200^a. *(Registrum operis praecedentis.)* — 7. F. 200^b—224^a. Inc.: „Oculi mei semper ad dominum .... Omnia diuina precepta in duobus mandatis dependent.“ Expl.: „Quoniam deus spreuit eos etc. et sic est finis. *Explicit confessionale editum a fratre Stephano de Stanis ordinis fratrum Cysterciensium.*“ — 8. F. 224^a—226^a. *Sequitur sermo bonus de Corea.* Inc.: „COrea est circulus cuius centrum est dyabolus.“ Expl.: „Poteris per te addere si vis.“ — 9. F. 226^a—227^a. *Incipit sermo de animabus.* Inc.: „GAudete cum gaudentibus .... Duo festa agit.“ Expl.: „Et sic patet totum.“ — 10. F. 227^a—228^b. *Sequitur sermo de corpore christi bonus.* Inc.: „MElchisedech rex salem .... In hijs verbis circa nos.“ Expl.: „De libamine scil. de vino

et oleo.“ — 11. F. 228ᵇ—231ᵃ. Inc.: „PEtite et accipietis .... O dulcis infirmacio et dulcissima repromissio.“ Expl.: „A dampnacione nos dampnate Amen *Et sic est finis huius sermonis scil. Rogacionum et multum boni et proficui.*“ — F. 231ᵇ script. vacat. — 12. F. 232ᵃ—235ᵃ. *De concepcione beate virginis sermo de antiqua opinione Ideo caute legendus nec in omnibus fides adhibenda parisiensis cuiusdam predicatoris.* Inc.: „SAnctificauit tabernaculum suum .... in verbis propositis mistice intellectis.“ Expl.: „In omni sua miseria Amen.“ — 13. F. 235ᵃ—237ᵇ. *De penitencia sermo.* Inc.: „POstquam conuertisti .... In verbo proposito notantur duo.“ Expl.: „Ad regnum celorum impetraret | ad quod .... amen.“ — 14. F. 237ᵇ—241ᵃ. *R. Legenda de concepcione beate uirginis.* Inc.: „IN diebus illis Erat homo in ierusalem.“ Expl.: „In domo sua benedicens deum Et sic est finis.“ — 15. F. 241ᵃ—245ᵇ. *R. Sermo de concepcione mundissima gloriose virginis matris marie.* Inc.: „Ipsa est mulier .... Tria hic sunt dicenda.“ Expl.: „Sperare debet Ad que etc.“ — 16. F. 245ᵇ—252ᵃ. *R. Sermo de visitacione virginis Marie.* Inc.: „IN diebus illis Exurgens maria .... Ex quo consummato officio.“ Expl.: „Et alijs electis daturus.“ — 17. F. 252ᵃ—253ᵃ. *(Sermo super illud:) [S]vspiciens ihesus vidit illum.* Inc.: „Ewangelium illud in quo agitur de conuersacione.“ Expl.: „Qui deo preparat donum mentis Rogemus etc.“ — 18. F. 253ᵃ—259ᵇ. *R. Sermo Conradi de Saxonia.* Inc.: „MOuebo celum pariter .... Super ista verba dicit quedam glosa.“ Expl.: „In gaudio gaudiorum per infinita secula seculorum Amen.“ — F. 260ᵃ—269ᵇ. Vide supra sub n. 3.

297. (54. d. 4.)

Chart. s. XV, f. 206, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—182ᵃ. *R. Incipit Communiloquium (sive summa collectionum) a fratre Johanne walense de ordine fratrum Minorum editum.* Inc.: „CVm colleccionis huius que potest dici summa colleccionum.“ Expl.: „Saluatoris nostri gracia

Illuminante studeat adinuenire et sic est finis huius Deo laus." Cf. cod. 171(2) et 299(1). De Joanne Wallensi sive Guallensi O. M. Parisiensi doctore, cf. Jöcher II 1923 sq.; Oudin. III 494 sq.; Fabr.-Mansi III 109 sq.; qui etiam editiones enumerant. — F. 12^{b} et 182^{b} script. vacat. — 2. F. 183^{a}—188^{b}. *Incipit tractatus de translacione imperij Editus a magistro Marsilio de padua continens duodecim Capitula.* Inc.: „[P]Rimum est de intencione narrandorum." Expl.: „Patet racionabiliter intendenti." Cf. Lorenz, Deutschlands Geschichtsquellen, Berlin 1887, II 349. — 3. F. 188^{b}—192^{a}. *Incipit kathalogus Imperatorum Romanorum vsque ad nostra tempora.* Inc.: „[P]Ostquam Julius cesar | superato Pompeis | et eo mortuo." Expl.: „Et sic Ludwicus Imperium assumpsit." — 4. F. 192^{a}—193^{a}. *Querimonia fridrici Imperatoris super deposicione sua contra papam et Cardinales.* Inc.: „[C]Ollegerunt pontifices et pharisei consilium in vnum." Expl.: „Ac destruens cornua superborum. Epistola domini fridrici Imperatoris ad papam Explicit super deposicione." — 5. F. 193^{b}—196^{a}. *In nomine Christi Amen. Incipit liber [Pseudo-] Methodij Episcopi ecclesie pateroni* (recte: *Patarensis) et martiris episcopi | quem de hebreo et greco sermone curauit | primo de principio mundi et diuisione inter regna gencium et de fine seculorum quam* (!) *illustris virorum beatus Jeronimus in opusculis suis collaudauit.* Inc.: „Sciendum est itaque fratres karissimi quoniam in principio." Expl.: „Nos dominus eripere dignetur qui viuit cum patre .... Amen." Ed. Jahn, Hal. Sax. 1865. Cf. Cave I 153, qui opus Methodio cuidam iuniori attribuit. — 6. F. 196^{a}—197^{a}. *Sequitur Anshelmus de Antichristo.* Inc.: „[D]E antichristo scire volentibus primo dicemus." Expl.: „Judicandum esse predixit uel prefixit." — 7. F. 197^{b}—200^{a}. Inc.: „[A]lienum est omne quidquid optando euenit." Expl.: „Vita longa bonis optabilis est. *Expliciunt prouerbia Senece.*" Cf. cod. 224(8). — F. 200^{b}—206^{b} script. vacant.

298. (54. d. 5.)

Chart. s. XV, f. 248, 2°, man. VI, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. Genesis cum glossa.

1. F. 1ª et 2ª—9ᵇ. *(Calendarium.)* In initio legitur: „Leopold liebergesell du schold den Kalender wol gelten So schreibt man dyer gern Er ist des pharrer von lychtenaw Du scholt in nicht stellen.“ — F. 1ᵇ script. vacat. — 2. F. 9ᵇ—10ª. *(Registrum operis sequentis.)* — F. 10ᵇ—12ᵇ script. vacant. — 3. F. 13ª—152ᵇ. *(Tractatus de poenitentia.)* Inc.: „CVm miseraciones domini sint super omnia opera eius.“ Expl.: „Pro peccato manifesto quam pro occulto. Et hec ad presens de penitencia dicta sufficiant. (R.) Finito libro sit laus et gloria christo.“ — 4. F. 152ᵇ—191ª. *(Constitutiones synodorum provincialium.)* 1. F. 152ᵇ—156ª. *R. Constituciones (Viennenses) Gwidonis Cardinalis.* Inc: „[F]Rater Gwidonis . . . . postquam deus formauit hominem.“ Expl.: „Publicari Acta sunt hec wienne Anno domini M° CC° LXVIII Mense Mayo pontificatus domini Clementis pape IVᵗⁱ Anno 3.“ Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VII 579 sqq. — 2. F. 156ª—159ᵇ. *R. Constituciones domini fridrici Archiepiscopi Salczburgensis.* Inc.: „[A]D honorem et gloriam christi sponse.“ Expl.: „Ad concessa nobis beneficia recurremus. (R.) Finis constitucionum Concilij prouincialis Salczpurgensis celebrati Anno domini Millesimo CCC° LXXIIII Indiccione II kalend. nouembris.“ Ed. l. c. VII 721 sqq. — 3. F. 159ᵇ—162ª. *R. Hec sunt instituta venerabilis domini friderici Archiepiscopi ecclesie Salczpurgensis appostolice sedis legati instituta in provinciali Concilio Salczburgensi Anno domini Millesimo CC° LXXVI°.* Inc.: „[C]vm instancia nostra cottidiana esse debeat solitudo.“ Expl.: „Inventi fuerint contemptores.“ Ed. l. c. VII 855 sqq. — 4. F. 162ª—168ᵇ. *R. Incipiunt Constituciones (Herbipolenses) Johannis Tusculani episcopi.* Inc.: „[J]Ohannes . . . . Deus deorum dominus rite ac equo moderamine.“ Expl.: „Impediri datum vt supra.“ Ed. l. c. VII 1131 sqq. — 5. F. 168ᵇ—170ª. *R. Hec sunt constituciones domini Chunradi venerabilis Archiepiscopi Ecclesie Salczburgensis Et primo de contractibus matrimonialibus.* Inc.: „[C]Ontractibus matrimoniorum qui non nunquam.“ Expl.: „Nec frui patitur nec gaudere.“ Ed. l. c. VII 1163 sqq. — 6. F. 170ª—171ª. *R. Concilium domini Chunradi celebratum Salczburgensi Anno domini M° dricentesimo decimo in quadra-*

gesima. Inc.: „[N]Os Chunradus dei gracia Salczburgensis.“ Expl.: „Plebanorum negligencia in hac parte.“ Ed. l. c. VII 1303 sqq. — 7. F. 171ᵃ—174ᵃ. *R. Hec sunt instituta domini piligerini Archiepiscopi Salczburgensis apostolice sedis legati publicata in provinciali concilio Salczburgensi Anno domini dricentesimo LXXXVI°.* Inc.: „[A]D laudem et honorem ac gloriam nominis dei.“ Expl.: „Absolucionis beneficium meruerit obtinere. (R.) Acta sunt hec Salczpurgensi in nostro Archiepiscopali Pallacio Anno domini Millesimo CCC° LXXXVI° Pontificatus Sanctissimi in christo patris et domini domini Vrbani diuina prouidencia pape VIᵗⁱ Anno VIII° Mensis januarij.“ Ed. l. c. VII 1899 sqq. — 8. F. 174ᵇ—176ᵃ. *(Registrum constitutionum praecedentium.)* — 9. F. 176ᵃ. *R. Juramentum prestandum in Synodo.* Inc.: „Ego enim Juro quod.“ Expl.: „Sancta dei ewangelia.“ — 10. F. 176ᵃ. *R. Ista sunt in singulis Synodis per archidiaconum a clericis requirenda.* Inc.: „Primo si habeant constituciones provinciales.“ Expl.: „Sine necessitate aliqua vrgente.“ — 11. F. 176ᵇ. *Forma absolucionis Romane curie de plena remissione in mortis articulo.* Inc.: „Primo dicat infirmus si potest Confiteor.“ Expl.: „In oculis diuine maiestatis In nomine patris et f. et sp. s.“ — 12. F. 177ᵃ—191ᵃ. *(Epistola Ruperti de Welcz, canonici Pataviensis, qua promulgantur „statuta prouincialia Reverendissimi patris et domini Eberhardi Episcopi Salczburgensis“.)* Epistola inc.: „Rvpertus de Welcz .... Reuerendissimus in Christo pater et dominus Georius Episcopus Ecclesie patauiensis.“ Expl.: „In hunc modum.“ Statuta inc.: „In nomine .... Eberhardus dei et apostolice sedis gracia Archiepiscopus Salczburgensis .... deus omnium creaturarum fabricator.“ Expl.: „Sigillo duximus communiri Datum patauie die vicesimo quarto Mensis Nouembris Anno domini Millesimo Quadringentesimo decimo Nono.“ — 5. F. 191ᵃ—193ᵇ. *(Adnotationes de origine psalmorum.)* Inc.: „[B]Eatus vir .... Istum psalmum fecit dauid quando constitutus fuit rex in bethlehem.“ Expl.: „Orauit istum psalmum.“ — F. 194ᵃ script. vacat. — 6. F. 194ᵇ. *(Registrum operis sequentis.)* — 7. F. 195ᵃ—246ᵇ. (Titulus f. 246ᵇ legitur:)

Loci communes ex S[acra] S[criptura]. Inc.: „MAiorem caritatem nemo habet." Expl.: „Interior homo nutritur ac pascitur." — F. 247—248 script. vacant.

299. (54. d. 6.)

Chart. s. XIV, f. 219, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum et registrum homiliarum.

1. F. 1ᵃ—145ᵃ. *(Homiliae s. Gregorii papae.)* R. Habita ad populum in Basilica sanctorum Processi et Martiniani Leccio sancti Ewangelij secundum Lucam. In illo tempore .... Omelia leccionis eiusdem a beato Gregorio. Inc.: „Qvia dominus ac redemptor noster | nouus homo | venit in mundum." Homilia XL (super illud: Homo quidam erat dives) expl.: „In nostris mentibus loquatur | qui viuit .... AMEN. Gedenkt an mich | durch got vnd siner liben muter | Maria." Ed. Maur. 1705, I 1434 sqq. — F. 145ᵇ script. vacat. — 2. F. 146ᵃ—156ᵇ. *R. Questio vtrum Indulgencie tantum valeant quantum sonant.* Inc.: „PRimo quero vtrum Indulgencie tantum valeant." Expl.: „De intencione beati thome de aquino in scriptis suis super 4 sentenciarum | et sic finitur tractatus de virtute indulgenciarum." — 3. F. 156ᵇ—163ᵇ. Inc.: „In nomine domini amen. Venerabiles viri ac domini huius sexti libri Rubrice non solent continuari." Expl.: „Alie tamen raciones plus stringunt. *Et sic finitur repeticio (de potestate absolvendi) quam dominus hermannus de insula decretorum doctor sollempniter fecit in scolis ordinariis vniversitatis Studij pragensis die dominica quum in ecclesia dei reminiscere consueuit decantari anno 1384.*" Alia manus addidit: „1433 perlegi." — 4. F. 163ᵇ—168ᵇ. *(Quaestio de indulgentiis.)* Inc.: „Qveritur vtrum sicut per indulgencias dimittitur pena temporalis." Expl.: „Magis tenetur ad graciarum acciones | Explicit." — 5. F. 168ᵇ—212ᵇ. Inc.: „VEnerabili patri domino hildebrando dei gracia | Apostoliceque sedis Episcopo Aretino Johannes capellanus vester .... Cura pastoralis officij | quam sit laboriosa." Expl.: „Capitulo vltimo. *Explicit aureum penitenciale.*" — F. 213ᵃ script. vacat. — 6. F. 214ᵇ—219ᵃ. *R. Omelia*

Waltheri abbatis. Inc.: „Simile est regnum celorum homini qui seminauit .... Dominus ac Magister noster christus ihesus doctrinam suam.“ Expl.: „Verus pastor et summus ihesus christus et dominus noster qui .... Amen.“ — F. 219ᵇ script. vacat.

300. (54. d. 7.)

Chart. s. XV, f. 167, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 8ᵃ: „Liber domini Johannis Oppenweyler de haylpruna quem contulit monasterio scotorum wienne.“

F. 1—7 script. vacant. — F. 8ᵃ—166ᵇ. *R. Epistole tocius anni postillate per diuersos doctores extracte de postillis ordinis* .... (Nomen est deletum.) Inc.: „HOra est iam nos de sompno .... videns apostolus gloriosus instare tempus.“ Expl.: „Reconciliati summus deo per mortem filij eius. Expliciunt sermones epistolarum.“ Auctor sermonis tertii de evangelio dom. II adventus est Hugo quidam ordinis praedicatorum. — F. 167 script. vacat.

301. (54. d. 8.)

Chart. s. XV, f. 251, 2°, man. IX, ligat. antiqua lign., f. 16ᵃ littera initialis picta, tegum. ant. b: index et formula libelli, quo provincialis ordinis minorum provinciae Austriae mortem confratris adnuntiat. Cod. in initio manc.

1. F. 1ᵃ—12ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Aliqua de 12 articulis fidei in wulgari.* Inc.: „.... vnd laittet zu der lieb.“ Expl.: „Als ains Chunigs sun wie wol der nu geporen ist.“ — 2. F. 12ᵃ—13ᵃ. *(Registrum operis sequentis.)* — F. 13ᵇ—15ᵇ script. vacant. — 3. F. 16ᵃ—186ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Alphabetarium pro sermonibus ab a usque ad i inclusiue.* Inc.: „Abyssus sunt peccata mea quia incomprehensibilia sunt.“ Expl.: „Post tantas iniquitates quere ibi etc.“ — 3. F. 186ᵇ—190ᵃ. *(Tractatus de amore dei.* Germanice. Ab initio mancus esse videtur.) Inc.: „[A]ber dar zw ist nott das man wisse In welhen menschen Sey dye lieb gottz.“ Expl.: „Vnd driualtiger In den personen Amen.“ — F. 190ᵇ—195ᵇ script. vacant. — 4. F. 196ᵃ—211ᵇ. *R. Erckantnüss der sünden*

(auctore Martino Ambergensi). Inc.: „[M]An wais das wol das ain ydleicher orden gutt ist." Expl.: „Dye ymmer werunden frewd ewickleichen an end amen." Cf. cod. 215(5). — 5. F. 212ᵃ—226ᵇ. *(Dialogus magistri et discipuli de decem praeceptis.)* R. Das puech sagt von den zehen gepoten gotes vnd yegleich gepot hat drey Synne vnd dar ein werdent dann gezogen Mangerlay ander Materij die zu yegleichem gepot gehörent vnd notdurftig sind. Inc.: „[D]Er Junger. Ich peger das du mich peweisest von den zehen gepoten gotes." Expl.: „In dem inwendigsten ires grundes." Cf. cod. 203(3). — F. 227—235 script. vacant. — 6. F. 236ᵃ—239ᵇ. *(Joannis Bischof tractatus de sacerdotibus.)* Inc.: „[I]Ch Brůder hanns Bischof minderer Bruder orden zu den zeiten prediger zu wienn des Hochgeporen durchleichtigen fürsten vnd heren heren Wilhalm herczog In ostreich." Expl.: „Des helff vns Jhesus christus Marie chind Amen." Cf. Nagl-Zeidler 319. Tractatus praefatio esse videtur sermonum sequentium. — 7. F. 239ᵇ—246ᵇ. *(Sermones varii.* Germanice.*)* Inc.: „[A]men dico vobis receperunt mercedam suam Matth. VIᵗᵒ. Das spricht zu dewtsch also." Expl.: „Wann du dein gewissen raynigst von allen sünden." Sermo IV in fine mancus est. — F. 245, 247—251 script. vacant.

302. (54. d. 9.)

Chart. s. XV, f. 301, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: adnotatio de poenitentia et index contentorum, tegum. post. a: fragm. liturgicum s. XIII.

1. F. 1ᵃ—41ᵃ. *R. Tractatus (Nicolai de Dünkelspühel) de penitencia in genere.* Inc.: „ECce nunc tempus acceptabile .... duo sunt tempora hominis." Expl.: „Jus naturale ecclesiasticum et diuinum a quo nos custodiat .... Amen Deo gracias." Ed. Argent. 1516, f. 68 sqq. — 2. F. 41ᵃ—50ᵃ. *R. Confessionale eiusdem.* Inc.: „SEcundum Magistrum et doctores in 4ᵗᵒ d. 16." Expl.: „Preces fundere neglexerit." Ed. l. c. f. 146 sqq. — F. 50ᵇ script. vacat. — 3. F. 51ᵃ—87ᵃ. *R. Incipit tractatus magistri Nicolay de dinckkelpühel super dominica oracione videl. pater noster per sermones distinctus.*

Inc.: „SI quid pecieritis .... Sanctus Crisostomus super illo Math. 7 petite et dabitur vobis.“ Expl.: „In Syon i. celesti patria ad quam nos .... Amen.“ Ed. l. c. f. 49 sqq. — 4. F. 87ª—114ᵇ. *R. Secuntur sermones de Corpore christi eiusdem Magistri Nicolay de dinckkelspuhel.* Inc.: „CAro mea vere est cibus .... In textu hoc ewangelium praecedente.“ Expl.: „Participes efficiat idem dominus noster .... Amen.“ Cf. cod. 39(5). — 5. F. 115ª—153ᵇ. *R. Sequitur Tractatus (Nicolai de Dinkelspühel) de Caritate.* Inc.: „SCribitur Math. 22 quod cum quidam legis doctor.“ Expl.: „Inter alia uicia capitalia alias.“ Ed. l. c. f. 1 sqq. — 6. F. 153ᵇ—200ª. *(Tractatus Nicolai de Dünkelspühel de praeceptis decalogi.)* Inc.: „PReter precepta legis nature communia.“ Expl.: „Et digna premio glorie sempiterne Ad quam nos .... Amen.“ Ed. l. c. f. 22 sqq. — 7. F. 200ᵇ—211ᵇ. *R. De donis spiritus sancti (Nicolai de Dinkelspühel).* Inc.: „EGredietur virga .... Ex hac auctoritate et alijs scripture sacre.“ Expl.: „Ad pios affectus omnium aliorum.“ Cf. cod. (39) 3. — 8. F. 211ᵇ—242ª. *R. Tractatus de octo beatitudinibus Reuerendi domini Magistri Nicolai dinkelspühel.* Inc: „IN ewangelio quod legitur in festo omnium sanctorum.“ Expl.: „Et mereamur peruenire ad beatitudinem eternam largiatur nobis omnipotens dominus Amen.“ Ed. l. c. f. 92 sqq. — F. 242ᵇ script. vacat. — 9. F. 243ª—300ª. *R. Tractatus (Nicolai de Dinkelspühel) de septem vicijs capitalibus.* Inc.: „HOmo quidam fecit .... Notandum quod ut docet Magister 2° sent.“ Expl.: „Qui talia ignorant (R.) Expliciunt tractatus M[agistri] N[icolai] de dingkelspühel.“ Ed. l. c. f. 110 sqq. — F. 300ᵇ—301ᵇ script. vacant.

303. (54. d. 10.)

Chart. s. XV, f. 149, 2°, man. I, ligat. antiqua ligu.

1. F. 1ª—145ª. *Exposicio euangeliorum nicolai [de] lira.* Inc.: „Et nolite conformari hinc i. tam vili.“ Expl.: „In eternum permanet verbum tuum Ad hanc autem beatitudinem sanctis et electis preparatam meritis gloriose semperque virginis marie et beati patris nostri franc[isci] perducere nos

dignetur . . . . (R.) Explicit iste liber sit scriptor crimine liber.“ — 2. F. 145ᵇ—148ᵇ. *(Registrum.)* — F. 149 script. vacat.

304. (54. d. 11.)

Chart. s. XV, f. 236, 4°, man. I (Joannis de Ochsenhausen), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: adnotatio de professione monastica, f. a cap. b et ad calc. a et b: fragm. hebr., f. a cap. a: „Hunc librum contulit et conscripsit dominus abbas Johannes de ochsenhausen oremus pro eo Amen (alia manu:) et sit sibi deus propicius requiescat in pace.“

1. F. 1ᵃ—228ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *De sacramentis collecta (Joannis de Ochsenhausen) ex lectura magistri Nycolay (de Dinkelspühel) super quarto sentenciarum.* Inc.: „Eukaristia est sacramentum noue legis in ecclesia militante.“ Expl.: „Descendere non tamen ad singularia.“ De auctore, qui 1428—1446 monasterio Scotensi abbas praefuit, cf. Hauswirth 30 sqq. — F. 229ᵃ—232ᵃ et 233ᵃ—236ᵇ script. vacant. — 2. F. 232ᵇ. *(Excerptum de velle posse nosse.)*

305. (54. d. 12.)

Chart. s. XIV (f. 1—19) et s. XV (1419), f. 127, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b: epistola privata et index contentorum.

1. F. 1ᵃ—2ᵃ. *(Fragmenta officii in die nativitatis Christi et in die paschae cum notis musicis.)* — 2. F. 2ᵇ—19ᵇ. *(Officium in honorem s. Placidi et sociorum cum notis musicis.)* — 3. F. 19ᵇ *Bernhardus de modo psallendi et cantandi in diuino officio.* Inc.: „Admoneo vos dilectissimi.“ Expl.: „Quod debet obtulit.“ — 4. F. 19ᵇ. *Qualis debet esse modus psallendi in officio.* Inc.: „Psalmodiam non multam protrahamus.“ Expl.: „Semper auscultando.“ — 5. F. 20ᵃ—98ᵇ. *Incipit liber Magistri Johannis Gerson cancellarii parisiensis de vita et morte ac egritudinibus spiritualibus anime.* Inc.: „Reuerendo in Christo patri et sacre theologie professori eximio domino Petro episcopo Cameracensi . . . . Postulare dignata est beniuolencia tua.“ Expl.: „Ita finem huius operis dedicamus.“ Ed. 1494 s. l. et typ. (III) LX S. — 6. F. 99ᵃ—105ᵇ. *Tractatus de*

probacione spirituum per XII consideraciones editus in concilio constanciensi Anno XV editus per dominum Jo[annem] Gerson. Inc.: „[P]Robare spiritus si ex deo sunt.“ Expl.: „Et practicare omnia que dicta sunt.“ Ed. l. c. (I) XVII R. — 7. F. 105^b—110^b. *Tractatus contra temptaciones Cancellarii parisiensis.* Inc.: „[A]d honorem dei dicam aliqua remedia.“ Expl.: „Et sic domino iuuante ipsas superabis.“ — 8. F. 110^b—114^a. *Johannes Gerson sequitur (= Responsa ad quaestiones quatuor).* Inc.: „QVeritur an male loqui de alijs in eorum absencia.“ Expl.: „Nulli in contemptum.“ Ed. l. c. (II) XXXIII D. — F. 114^b—115^b script. vacant. — 9. F. 116^a—127^a. *Incipit tractatus de proprietarijs Religiosis Editus per Magistrum heinricum de hassia doctorem Sacre Theologie eximium In Wyenna regentem.* Inc.: „In nomine domini Amen. PRo salute eorum qui vicia fugere cupiunt.“ Expl.: „In christo ihesu domino nostro Amen. Explicit Tractatulus .... de vicio proprietatis claustralium Anno domini Millesimo Quadringentesimo decimo nono.“ Cf. cod. 63(4). — F. 127^b script. vacat.

306. (54. d. 13.)

Chart. s. XV, f. 275, 4°, man. VI, ligat. recens. coriac., ab initio manc.

1. F. 1^a—26^a. *(Tractatus de confessione.* Germanice.) Inc.: „.... selben priester nicht peychten. Er sol vrlawb nemen.“ Expl.: „Got der vater vnd der sun vnd der heylich geist.“ — 2. F. 26^a—27^a. *R. Ob man das gut das man mit dem spil gewunnen hat wider sol geben ex lectura Magistri chunradi Rotenburg.* Inc.: „Fürpas möcht ain mensch sprechen | Mag aber ain mensch das gut behalten.“ Expl.: „Das sprich ich nicht.“ — F. 27^b script. vacat. — 3. F. 28^a—113^a et 114^b—148^a. *(Sermones de quadragesima et de diebus paschae ascensionis pentecostes.)* R. An dem ersten Svntag In der Fasten Inuocauit. Inc.: „DAs Ewangelium das man list von der czeit schreyb sanctus Matheus.“ Expl.: „Mit vnsagleicher grazzer frewd das verleich vns .... Amen.“ — 4. F. 113^b et 114^a. *(Adnotatio magistri Joannis Flukch de quinque vulneribus.)* Inc.: „Nota warumb christus dye Masen der

fünf wunden behalten hat.“ Expl.: „Vnd pilleich verdampt werden.“ — F. 148ᵇ—153ᵇ script. vacant. — 5. F. 154ᵃ—201ᵃ. *(Tractatus de confessione.* Germanice.*)* Inc.: „In ainem waren christenleichen glauben In steter hoffnung.“ Expl.: Herscht ain warer got ewigkleichen Amen.“ Cf. cod. 204(1). — F. 201ᵇ script. vacat. — 6. F. 202ᵃ. *(Versio germanica hymni: Crux fidelis;* in fine manc.) Inc.: „[C]hrewcz getrewes vnder allen ain pawm aller edlist.“ Expl.: „[D]az chind waint vnder der . . . .“ — F. 202 script. vacat. — 7. F. 203ᵃ—211ᵇ. *R. Ein predig von Gotsleichnam.* Inc.: „Chomt her ezt mein brot . . . . In disen warten der war Salomon christus vnser her.“ Expl.: „Also spricht sand paul . . . .“ Finis deest. — F. 212—214 script. vacant. — 8. F. 215ᵃ—224ᵃ. *Nu voligt das ander des püchleins wie sich der mensch sol schikchen zw der peycht (= Pars secunda operis tripertiti Joannis Gerson de praeceptis decalogi, de confessione et arte moriendi).* Inc.: „WElher mensch der ist der da pegert.“ Expl.: „Vnder wegen lass.“ — 9. F. 224ᵃ—227ᵇ. *In dem drittail des püchleins lernet wie man sich halten süll pey den siechen vnd wie man sew trösten vnd ermanen sol (= Pars tertia tripertiti Joannis Gerson).* Inc.: „[I]st den also das die warhaften vnd getrewen frewnd.“ Expl.: „Als das in den haws gotes zw paris ain löbleiche gewanhait wir gehalten Amen.“ — 9. F. 228ᵃ—251ᵇ. *(Pars prima tripertiti Joannis Gerson.)* Inc.: „DEr heylichen christenheit wünscht ir ernstleicher liebhaber nach seinem vermügen.“ Expl.: „Vnd gesegnet ewigleich Amen.“ — 10. F. 252ᵃ—273ᵃ. *R. Incipit liber Apokalipsis. Apocalypsis ihesu christi quam dedit illi deus palam facere omnibus.* Inc.: „Dicz puech ist den phaffen bechant | Johannis apokalipsis ist ez genannt.“ Expl.: „Die genad vnsers heren Jesu Christi sey allzeit mit euch allen Amen. Et sic est finis. Finis letificat quod incepcio sepe molestat.“ — F. 273ᵇ—275ᵃ script. vacant. — 10. F. 275ᵇ. *Nota ain viernneus zu machen.*

307. (54. e. 1.)

Chart. et membr. s. XV, f. 191, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: pennae probationes.

1. F. 1ᵃ—23ᵃ. *R. Incipit prologus in regula sancti benedicti abbatis.* Inc.: „OSculta o fili precepta magistri." Expl.: „Deo protegente peruenies Amen. (R.) Explicit regula beati Benedicti | Facientibus hec regna patebunt eterna." Post prologum inserta est capitum tabula. — 2. F. 23ᵇ—189ᵇ. *R. Incipit prologus domini Bernhardi venerabilis Abbatis Cassinensis in exposicionem regule beati Benedicti abbatis.* Inc.: „Legitur in prouerbijs doctrina prudentum facilis." Opus expl.: „Ad gloriam regni sui perueniamus eternam Amen." — 3. F. 190ᵃ—191ᵃ. *R. Tabula exposicionis prescripte.* — F. 191ᵇ script. vacat.

308. (54. e. 2.)

Chart. s. XV (1429), f. 302, 2°, man. III (ult. Martini Wolff), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—213ᵃ. *(Communiloquium vel summa collectionum Joannis Wallensis.)* Inc.: „CVm colleccionis huius que potest dici summa colleccionum." Expl.: „Saluatoris gracia illuminante studeant adinuenire. Expliciunt collecciones." Cf. cod. 297(1). — 2. F. 213ᵇ—217ᵃ. *(Registrum operis praecedentis.)* — F. 217ᵇ—218ᵇ script. vacant. — 3. F. 219ᵃ—301ᵃ. Prologus inc.: „QVoniam ut ait Malachias propheta." Opus expl.: „Que tractantur in hoc libro et sic est finis deo gracias Amen. *Explicit Manipulus curatorum editus a Magistro gwidone de monte Rotheri* in ciuitate Turoby scriptus pro parte et finitus per manus cuiusdam Martini Wolff de Curia Regine Sub Anno domini M° CCCC° XXIX° proxima feria Sexta post festum sancte lucie virginis et Martiris. Deo laus et gloria sit per infinita secula Amen." Divisio operis praecedit. Auctor patria Gallus a. 1330 hoc opus composuit. Cf. Fabr.-Mansi III 133. — F. 301ᵇ—302ᵇ script. vacant.

309. (54. e. 3.)

Chart. s. XV (1417, 1418), f. 230, 2°, man. IV (I Urbani Trittenpreis), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XIII, f. a cap.: variae adnotationes.

1. F. 1ᵃ—93ᵇ. *R. Incipiunt flores sanctorum primus sermo de sancto Nicolao.* Inc.: „BEnediccionem omnium gencium .... In verbis istis ostendit nobis spiritus sanctus.“ Sermo de s. Catharina expl.: „Habuerit saluus fiat Amen. Expliciunt flores sanctorum per manus domini vrbani Trittenpreis socio (!) in diuersis in Ayschach etc. Finitus est iste liber proxima quarta feria post Invocauit Anno M° CCCC° XVII.“ — 2. F. 94ᵃ—96ᵇ. *R. Nota exempla bona.* Inc.: „Legitur quod in hibernia erat rex.“ Expl.: „In inferno nulla est redempcio.“ — 3. F. 97ᵃ—100ᵃ. *(De septem vitiis capitalibus.)* R. Sequitur de gula. Inc.: „Dicturi de singulis vicys Incipiemus a uicio gule.“ Expl.: „Naturalibus signis futura cognoscunt.“ — 4. F. 100ᵃ—100ᵇ. *R. De dominica sermo.* Inc.: „OMnem diem dominicum honorare.“ Expl.: „Inter iudeos et gentiles.“ — 5. F. 100ᵇ—101ᵃ. *R. Secuntur exempla bona primo de panthera.* Inc.: „SEquitur de panthera que est quoddam animal.“ Expl.: „Periculis liberetur Amen.“ — 6. F. 101ᵃ—102ᵇ. *(Sermo super illud:) Ascendam ad palmam.* Inc.: „Palma augustia inferius lata superius.“ Expl.: „Fructus ventris tui .... Amen.“ — 7. F. 102ᵇ—103ᵃ. *R. Sequitur de dignitate sacerdotali sermo bonus.* Inc.: „Vos autem genus electum .... Verba sunt beati petri apostoli.“ Expl.: „A domino deo vestro qui est .... Amen.“ — 8. F. 103ᵃ—104ᵇ. *R. Secuntur verba dyonisi interrogaciones discipuli ad Magistrum.* Inc.: „DIscipulus interrogans magistrum.“ Expl.: „Ut illas euadere possimus.“ — 9. F. 105ᵃ. *(Sermo super illud:) Hora est iam nos.* Inc.: „In hijs verbis ammonet nos fidelis nunccius.“ Expl.: „Qui in celis sine fine viuit et regnat Amen.“ — 10. F. 105ᵇ—107ᵇ. *(Sermones quinque de tempore.* Germanice.) Inc.: „Ibat ihesus in ciuitatem .... Libew kinder wir haben heut gelesen an dem Ewangelio.“ Expl.: „Peicht hat vber sein süند Rogemus.“ — 11. F. 108ᵃ—132ᵃ. *(Varii sermones de tempore.)* R. De ascensione domini sermo bonus. Inc.: „Ascendit deus .... Ista verba dicit hodie sancta mater ecclesia.“ Expl.: „Regnum illud ....“ Finis deest. — F. 132ᵇ script. vacat. — 12. F. 133ᵃ—144ᵇ. *(Sermones de tempore.* Germanice.) Inc.: „Cvm appropinquasset Jhesus ierosolimis ....

Dise wart die ich gesprochen han in der latein." Expl.: Dye parmvng vnsers hern Jedem Cristen ...." Finis deest. — 13. F. 145^{b}—230^{b}. *R. Incipit commentum super summam reymundini bonum et optimum.* Inc.: „OMnem scienciam et doctrinam sacra scriptura transcendit." Expl.: „Pro quo sit benedictus deus et gloriosus in secula seculorum Amen. Explicit commentum .... per reuerendum dominum doctorem Bonanie (!) bonum et optimum et finitum est in die Bartholomei .... Anno XVIIII." Sequitur excerptum ex libro „de donis".

310. (54. e. 4.)

Chart. (f. 1, 7, 13, 14, 20 membr.) s. XV (1423), f. 405, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^{a}—23^{a}. *(Registrum.)* — F. 23^{b}—31^{b} script. vacant. — 2. F. 32^{a}—397^{b}. *(Henrici de Hassia commentarius in Gen. c. 3.)* Inc.: „[E]Rat autem vterque nudus. Incipit tercium capitulum secundum beatum augustinum XI super gen." Expl.: „In sudore wultus tui vesceris pane tuo. (R.) Anno domini etc. 23 Johannis Baptiste." Cf. cod. 101. — F. 389 et 398—405 script. vacant.

311. (54. e. 5.)

Chart. s. XV, f. 335, 2°, man. VI, ligat. antiqua lign.

1. F. 1^{a}. *Incipit registrum super Alanum de modo predicandi.* Sequitur index contentorum. — F. 1^{b}—2^{a} script. vacant. — 2. F. 2^{b}—7^{b}. *(Instructiones in usum praedicatorum. Germanice.)* Inc.: „[C]Vm predicare volueris .... Der almechtig got verleich." Expl.: „Festorum." Sequitur excerptum ex Honorii Augustodunensis speculo ecclesiae et „remedium ad precauendum elacionem in predicatore". — F. 8^{b}—10^{b} script. vacant. — 3. F. 11^{a}—60^{b}. *R. Incipit Opus Magistri Alani de arte predicandi.* Inc.: „VIdit iacob scalam .... Scala ista profectus est viri katholici." Expl.: „Coram dyabolo negare voluisset." In fine:

„Hic iunior canum conclusit alanus alanum
Nomine quos similes iunxerunt progenito- } res."
Reddunt dissimiles fortuna sciencia mo- }

Alanus de Insulis, doctor Parisiensis, inde monachus Claraevallensis et ab a. 1151 episcopus Autissiodorensis, 1202 diem supremum obiit. Cf. Fabr.-Mansi I 35 sqq.; Oudin. II 1388 sqq. — 4. F. 60^b—73^a. *R. Tractatus de confessione (et de quinque sensibus).* Inc.: „Est autem multiplex confessio. Confessio prima est negligencium.“ Expl.: „Boni et mali ut habetur Gen. III° et est finis huius tractatus de quinque sensibus. (R.) Laus ihesu christo.“ — 5. F. 73^a—74^a. *Sequitur diffinicio doctorum de interdicto.* Inc.: „Sciendum est quod celebrans in loco interdicto.“ Expl.: „Debet dari signum tamen breuiter.“ — 6. F. 74^a—75^b. *Item notabilia pulcra de racionali (Guilielmi Durandi) de triduo ante pasca.* Inc.: „Primo enim queritur quare in matutinis tenebrarum.“ Expl.: „Canticum domini in terra aliena.“ — 7. F. 75^b—79^a. *R. Sequitur sermo bonus de ewangelio quod legitur dominica XI. post trinitatem uel quando placet predicari de humilitate.* Inc.: „DEscendit hic iustificatus . . . . Ex quo de humilitate.“ Expl.: „Per gloriam in futuro ad quam . . . . Amen.“ — 8. F. 79^a—101^b. *R. Incipit Sermo de passione domini nostri ihesu christi multum bonus et autenticus.* Inc.: „ANgeli pacis . . . . Fratres amantissimi in sacra scriptura reperitur.“ Expl.: „Valeamus ad dulcedinem celestem frui. Amen. Amen.“ Alia manus f. 79^a adnotavit: „Solennis hic sermo Seu tractatus de passione domini habetur eciam in libro sermonum Jacobi de voragine de sanctis | Et est editus a quodam magistro in theologia famoso parisius.“ — 9. F. 102^a—104^a. *R. Hij sunt amouendi a communione sacra.* Inc.: „Item primo omnibus hereticis manifestis.“ Expl.: „Qui solus laborem et dolorem considerat | et sic est finis amen.“ — 10. F. 104^a—106^a. *R. Pulchra notabilia super VII mortalia peccata.* Inc.: „ANima que peccauerit . . . . vbi nota quando princeps.“ Expl.: „Operari non manducet et cetera Amen.“ — 11. F. 106^a—107^b. *(Sermo in die paschae.)* Inc.: „Resurreccio domini nostri ihesu christi.“ Expl.: „Hominibus incognita permansit Amen.“ — 12. F. 107^b—115^a. *R. (Sermones duo) de dedicacione ecclesie super epistolam.* Inc.: „VIdi ciuitatem sanctam . . . . In hac epistola Johannes ewangelista ostendit.“ Expl.: „Et

ad vitam eternam perducat Amen." — 13. F. 115ᵃ—146ᵇ. *R. Incipit Concordancia euangelistarum super passionem christi cum sua postillacione.* Inc.: „Scitis quia post biduum .... Nota quod passio christi scribitur a Matheo." Expl.: „Ad eundem trinum perducat." Sequuntur excerpta ex Origene Bernardo Augustino de passione domini. — 14. F. 146ᵃ—147ᵃ. *R. Sermo in die resurreccionis Jacobini de voragine.* Inc. „ITe dicite discipulis eius .... Nota quod prima." Expl.: „Integraliter resurget." — 15. F. 147ᵃ—160ᵇ. *(Sermones in die paschae, de conceptione et nativitate B. M. V., de corpore Christi.)* Inc.: „VEnit ihesus .... Magna dignacio est." Expl.: „Deus Rogemus ergo et cetera." — 16. F 160ᵇ—162ᵃ. *Sequitur sermo beati Augustini de Augurijs etc. optimus.* Inc.: „Bene nostis fratres karissimi." Expl.: „Redeatis prestante domino nostro .... Amen." Ed. Maur. 1683, V app. 462 sqq. — 17. F. 162ᵃ—163ᵇ. *Sermo Beati Augustini de Castitate coniugij bonus et optimus.* Inc.: „Qvandocumque castistatis bonum." Expl.: „Premium feliciter peruenire amen." Ed. l. c. V app. 481 sqq. — 18. F. 163ᵇ—165ᵃ. *Augustinus de Castitate coniugali.* Inc.: „Magnum michi gaudium facitis." Expl.: „Duplicata deo premia repensentur amen." Ed. l. c. V app. 486 sqq. — 19. F. 165ᵃ—166ᵇ. *Sermo beati Augustini de familiaritate extraneorum cauenda.* Inc.: „Nemo dicat fratres karissimi." Expl.: „De laqueo pedes meos Amen." Ed. l. c. V app. 488 sqq. — 20. F. 166ᵇ—168ᵃ. *Sermo beati Augustini de Ebrietate vitanda.* Inc.: „Licet propicio deo fratres karissimi." Expl.: „In pauperum refeccione proficiat prestante .... Amen." Ed. l. c. V app. 490 sqq. — 21. F. 168ᵃ—169ᵇ. *In dominica XI. Sermo beati Augustini de penitencia.* Inc.: „Sepe aduertimus dilectissimi fratres." Expl.: „In gaudium domini tui amen." Ed. l. c. V app. 418 sq. — 22. F. 169ᵇ—171ᵃ. *Sermo beati Augustini de diligendis inimicis ualde bonus.* Inc.: „IN diuinis voluminibus fratres karissimi." Expl.: „Lassitudine corporis oportunius audietis." Ed. l. c. V app. 449 sqq. — 23. F. 171ᵃ—172ᵃ. *Sermo beati Augustini Episcopi de Sancta Trinitate.* Inc.: „Audio fratres quod quidam inter se." Expl.: „Laudes canamus Cui sit ....

Amen." Ed. l. c. V app. 381 sq. — 24. F. 172ª—172ᵇ. *Sermo primus beati Augustini in prima dominica post trinitatem.* Inc.: „Aduertit sanctitas vestra fratres karissimi." Expl.: „Totum dimittimus." Ed. l. c. V 1452 sq. — 25. F. 172ᵇ—173ª. *Sermo beati Augustini 2ᵘˢ eodem die ualde bonus.* Inc.: „Dominus ihesus christus quod discipulis." Expl.: „Portantes manipulos suos amen." Ed. l. c. V 534 sqq. — 26. F. 173ª—173ᵇ. *Omelia lectionis eiusdem videl. Augustini ep. de humilitate.* Inc.: „Hanc graciam dominus humilibus tribuit." Expl.: „Gloria et imperium in secula seculorum Amen." — 27. F. 173ᵇ—174ᵇ. *Sermo beati Augustini de die Judicij ualde bonus et optimus.* Inc.: „REcogitemus fratres karissimi cuncta." Expl.: „Peruenire per christum dominum nostrum Amen." Ed. l. c. V app. 412 sq. — 28. F. 174ᵇ. *Sermo beati Augustini de die Judicij ualde bonus.* Inc.: „Fratres karissimi quam timendus." Expl.: „Eripere nos dignetur qui uiuit .... Amen." Ed. l. c. V app. 413. — 29. F. 174ᵇ—177ª. *R. Sequitur sermo de sancto Andrea apostolo.* Inc.: „AMbulans ihesus iuxta mare .... In hijs verbis describitur uocacio." Expl.: „Scilicet dominus noster ihesus christus amen." — 30. F. 177ª—178ᵇ. *De hijs que debent homines mouere ad accelerandam conuersionem.* Inc.: „SEx vero sunt que debent." Expl.: „Purgatorio hospitatur." — 31. F. 178ᵇ—180ª. *Sequitur Sermo communis videl. quando placet de dila[ta]cione contricionis et confessionis ualde bonus.* Inc.: „DIcto de dilatacione conuersionis." Expl.: „Homo ad vitam eternam." — 32. F. 180ª—181ᵇ. *De hijs qui non audent benefacere propter irrisionem hominum.* Inc.: „Et notandum quod qui non audent." Expl.: „Ne a luco peccati extrahantur." — 33. F. 181ᵇ—186ª. *R. Sermo[nes tres] de sancta katherina. Incipiunt excerpta herctici de sancta katherina etc.* Inc.: „SIgnum magnum apparuit .... In nouissimis temporibus." Expl.: „Quorum beneficiorum nos participes faciat." — 34. F. 186ª—187ª. *R. De animabus. Sequitur sermo henrici de firmaria valde bonus.* Inc.: „MEmento vinctorum .... quia 2ᵘᵐ Gregorium suffragia." Expl.: „Quam prestare dignetur." — 35. F. 187ª—190ª. *Sermo de epistola epiphanie Jacobini (de Voragine) bonus.* Inc.: „Ecce stella .... Ex

hijs verbis habetur quod stella." Expl.: „Esset gaudium anime tue ad quod gaudium . . . ." — 36. F. 190ᵃ—192ᵃ. *R. Dominica in octauas Epiphanye uel quando placet.* Inc.: „Odientes malum . . . . In hijs verbis apostolus invitat." Expl.: „In requie opulenta et cetera Rogemus dominum." — 37. F. 192ᵃ—196ᵃ. *R. Post festum sancte Trinitatis dominica decima.* Inc.: „Cum appropinquasset ihesus . . . . Omelia haymonis. In huius leccionis serie." Expl.: „Illustrat et cetera amen." — 38. F. 196ᵃ—197ᵃ. *R. (Sermo de) dominica secunda in quadragesima epistola.* Inc.: „Fratres Rogamus vos . . . . postquam laudauit apostolus thesalonicenses." Expl.: „Qui loquitur per os meum." — 39. F. 197ᵃ—204ᵇ. *R. De confessione bernhardus.* Inc.: „Conuertimini ad me . . . . Non est mirum fratres si seruus." Expl: „In tractatus prolaxitatem commutaui." — 40. F. 205ᵃ—252ᵇ. *(Isidori Hispalensis libri III de summo bono.)* Inc.: „Svmmum bonum deus est quia incommutabilis est." Expl.: „Quos celestis aula letificandos includit Amen. Explicit liber tercius sancti ysidori episcopi Spalensis de summo bono finitus feria 2ᵃ in die sancti Galli confess. Anno domini millesimo CCCC° XIII° hora X . . . 4ᵃ diei." Ed. Colon. 1617, 414 sqq. — 41. F. 253ᵃ—268ᵇ. *R. Sermones (XI) de animabus.* Inc.: „MEmorare nouissima tua . . . . dilectissimi valde utile est seruis dei." Expl.: „Mortale deletur et veniale consumitur." — 42. F. 268ᵇ—271ᵇ. *R. Sermo de animabus de pustila* (!) *Miliczij.* Inc.: „AMen amen dico vobis . . . . Hoc dicitur de resurreccione prima." Expl.: „Valeamus feliciter optinere Quam nobis . . . ." De auctore cf. cod. 276(2). — 43. F. 271ᵇ—277ᵇ. *R. Miliczius de natiuitate beate virginis.* Inc.: „Liber generacionis ihesu . . . . Hic est liber mandatorum dei." Expl.: „Hic per graciam et in futuro per gloriam Ad quam . . . . Amen." — 44. F. 277ᵇ—292ᵇ. *R. Incipit liber de vilitate condicionis humane domini lotharij dyaconi Cardinalis qui factus fuit Innocencius papa quartus* (recte: *tertius*) . . . . Inc.: „Domino et patri karissimo . . . . Modicum ocij quod inter multas angustias." Expl.: „Vicissitudo diei et noctis sed tantum dies." Ed. apud Migne, Patrol. lat. CCXVII 701 sqq. — 45. F. 292ᵇ—301ᵃ. *R. Confessio*

sancti Bernhardi (falso!). Inc.: „Mvlti multa sciunt et semet ipsos nesciunt." Expl.: „Sponsum cum sponsa prospicies vnum eumdemque .... Amen." Cf. cod. 40(2). — 46. F. 301ª—304ª. *R. De IX alienis peccatis tractatulus.* Inc.: „NOlite communicare .... beatus augustinus tractans illud verbum." Expl.: „Tacendo perire promittitis." — 47. F. 304ª—308ᵇ. *R. Tractatulus de octo beatitudinibus.* Inc.: „VIdens ihesus turbas .... In hoc sacratissimo ewangelio notantur tria." Expl.: „Hec est vita eterna ad quam .... Amen." — 48. F. 308ᵇ—309ᵇ. *R. Thema super peccata mortalia.* Inc.: „ANima que peccauerit .... In hoc verbo propheta duo tangit." Expl.: „Caueat mortaliter peccare." — 49. F. 309ᵇ—314ᵇ. *R. De VI operibus misericordie.* Inc.: „Estote ergo misericordes .... Similitudinem paterne dileccionis." Expl.: „Commendat." — 50. F. 314ᵇ—316ª. *R. Thema super capitulo de V sensibus.* Inc.: „Nolite fieri .... Hoc tractans Augustinus super titulo." Expl.: „Superius sufficienter tractatur." — 51. F. 316ª—317ᵇ. *R. Thema super X preceptis.* Inc.: „EGo dominus leges .... Dominus deus legifer noster." Expl.: „Licet polluere Et sic de hoc." — 52. F. 317ᵇ—320ᵇ. *R. Sequitur declaracio quinque sensuum secundum ordinem.* Praecedunt versus:

„Visus ac auditus nares gustus quoque tactus
Hijs clausis portis vitabis iacula mortis."

Tractatus inc.: „CAue carissime habere oculos impudicos." Expl.: „Pro quo sit in eternum benedictus Amen." — F. 321 script. vacat. — 53. F. 322ª—335ᵇ. *(Sermones de tempore; ab initio et in fine manci.)* Inc.: „.... gramus manet iudicium." Expl.: „Filius quam pater ...."

312. (54. e. 6.)

Chart. s. XV, f. 295, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1 script. vacat. — F. 2ª—292ᵇ. *R. Incipit Racionale (divinorum officiorum) vylhelmi doctoris Mynacensis Ecclesie Episcopi (= Guilielmi Durandi).* Inc.: „QVecunque in ecclesiasticis officijs rebus ac ornamentis consistunt." Expl.: „Pro

peccatis meis deuotas oraciones effundant. Iste liber continet VIII partes quarum parcium et suorum Capitulorum Rubrice patent. Hec videlicet prime partis Rubrica incipit Racionale diuinorum Officiorum Rubrice capitulorum (!) prime partis. Explicit Racionale dei virtute innante peregi. Explicit Racionale diuinorum officiorum editum etc. Amen." Cf. cod. 86. — F. 293—295 script. vacant.

313. (54. e. 7.)

Chart. s. XV (1478), f. 449, 2°, man. III. ligat. antiqua lign., f. 1a: „Stephani Engelmaier .... professoris Ordinarij" (prior. possess.).

1. F. 1a—38b. *Tractatulus de penis transgrediencium precepta decalogi in sermonibus certis comprehensus.* Inc.: „Ibunt hy videlicet dampnati .... Ex quo nunc audiuistis." Expl.: „Intrem in gaudium domini Qui .... Amen. Hec de gaudys beatorum exterioribus Interioribus et superioribus. Adest finis operis primo decem preceptorum 2° de penis transgredencium diuina precepta et morienciam in peccatis suis 3° de hys qui penituerunt sed pro peccatis non satisfecerunt videlicet de purgandis in purgatorio 4to de obseruantibus diuina precepta Postea de gaudys beatorum Collecta per M[agistrum] paulum wan sacre theologie professoris. Ex alys doctoribus. Ex proprys vero nichil .... Scriptum anno domini 1478." Paulus Wann de Kemnat, Palatinatus superioris oppido oriundus 1448 Viennam profectus ibidem in facultate iuridica, ab a. 1449 etiam in theologica praelectiones habuit. Ab 1477 canonicus ecclesiae Pataviensis, in hac urbe celeberrimus concionator fuit. Cf. Aschbach 570 sqq.; Denis II 98 sq.; Jöcher IV 1762; Cruel 517 sq., 571 sqq. — 2. F. 39a. *(Adnotatio de variis delectationibus.)* Inc.: „O homo si delectat te Pulchritudo eris ut sol." Expl.: „Si securitas certus eris." — F. 39b—42b script. vacant. — 3. F. 43a—89a. *Tractatulus magistri pauli de tribus partibus penitencie predicatus ab eo per quadragesimam pat.* Inc.: „Nisi penitenciam habueritis .... hec verba saluator proposuit." Expl.: „Ad curiam eterne vite sequi valeat Amen. Et sic est finis

illius tractatus de tribus partibus penitencie Editus et predicatus per Magistrum paulum wann doctorem theologie In pa-t[aviensi] ciuitate Anno domini M° CCCC° LXVII° In vigilia Thome apostoli finitus." Apud Hain II 2 p. 505 n. 16147 et 16148 aliud initium invenitur. — F. 89^{b}—90^{b} script. vacant. — 4. F. 91^{a}—165^{a}. *R. Secuntur Sermones (Pauli Wann?) de Summis Sollempnitatibus et primo Sermo de Anunciacione marie virginis.* Inc.: „INgressus angelus .... Si quis rex princeps vel notabilis et magnus." Expl.: „In emcione et vendicione." — F. 111^{b}—114^{b} et 165^{b}—172^{b} script. vacant. — 5. F. 173^{a}—229^{b}. *Sequitur Tractatulus de nouem alienis peccatis per modum Sermonum collectus ad populum patavie Anno 1465 per Magistrum paulum wann Sacre theologie professorem. Sermo primus.* Inc.: „Ab occultis meis munda me .... Quia multa sunt peccata occulta." Expl.: „Natum crucifixum et mortuum Amen. Sit laus deo. Ita finis est huius tractatus alienorum peccatorum in modum sermonum collectus et conscriptus Per Paulum Wann patau. predicatorem Arcium et sacre pagine professorem Anno 1466 et finitus predicando proxima dominica Ante festum purificacionis Marie pat. Laus deo qui hec dedit quia perparum suo ingenio in hec conscripsit Sed ex aliis doctoribus hec comportauit quibus deus retribuat in secula seculorum benedictus Amen." — F. 230^{a} script. vacat. — 6. F. 230^{b}—234^{a}. *Registrum subsequens deseruit tractatui precedenti de nouem alienis peccatis.* — F. 234^{b} script. vacat. — 7. F. 235^{a}—246^{a}. *Tractatulus de Indulgencijs.* Inc.: „QVodcunque solueris .... Hec verba christus dominus noster dixit beato petro." Expl.: „Saluator noster Adicientes." — 8. F. 246^{a}—248^{b}. *Sequitur Alia breuissima Notula de Indulgencijs.* Inc.: „Indulgencie nichil aliud sunt." Expl.: „Propter maiora pericula vitanda." — 9. F. 248^{b}—266^{b}. *Sequitur tractatulus de finali Judicio de penis Inferni Et de gaudijs celi.* Inc.: „Celum et terra transibunt .... Super primo verbo oritur questio." Expl.: „A quibus nos accipere dignetur christus dominus in secula benedictus Amen." — 10. F. 266^{b}—267^{b}. *Sequitur alia doctrina adjuncta pro qualibet anima fideli Super illo verbo ewangely Luc. 19.*

videns ihesus ciuitatem. Inc.: „Vbi saluator noster Inter cetera dicit." Expl.: „Consideracio glorie Ineffabilis." — 11. F. 267[b] —269[a]. *Sequitur sermo quolibet tempore predicandus.* Inc.: „VEnite ad me omnes .... In quo quidem verbo Saluator noster." Expl.: „Illos in via mirabili." — 12. F. 269[a]—270[b]. *Sequitur questio de matrimonio.* Inc.: „Et est ista Qualiter se habere debeant." Expl.: „Possint viuere cum gaudio Ad quod .... Amen." — 13. F. 271[a]—430[b]. *R. Tractatus de X preceptis ad populum predicando per Magistrum paulum Wann sacre theologie professorem conscriptus.* Inc.: „Si vis ad vitam ingredi .... Hec sunt verba saluatoris nostri qui respondit." Expl.: „Cum sanctis omnibus in secula seculorum Amen deo gracias. Anno domini M° CCCC° LXVIII." Sunt 39 sermones. — 14. F. 430[b]—433[b]. *Secuntur Nunc aliquot sermones de penis Transgrediencium diuina praecepta (Pauli Wann).* Inc.: „Ibunt hy videlicet dampnati .... Ex quo nunc dictum est per multos sermones." Expl.: „In nouissimis inueniamur Quod nobis prestare .... Amen." — F. 434 —438 script. vacant. — 15. F. 439[a]—449[a]. *(Registrum.)* — 16. F. 449[a]—449[b]. *Sequitur Registrum exemplorum per ordinem alphabeti.* Est in fine mancum.

314. (54. e. 8.)

Chart. s. XV, f. 270, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum.

1. F. 1[a]—120[b]. *R. Prefacio in librum qui vocatur Remediarius abiecti prioris seu prepositi de officio.* Inc.: „SVbsequens opusculum mesti conatur." Expl.: „Conscriptum opus propter quod sit in eternum benedictus | Amen." — 2. F. 121[a] —148[a]. *R. Incipit prohemium Engelberti Abbatis Admontensis super Magnificat.* Inc.: „AD locum vnde fluunt flumina revertantur." Opus expl.: „Et regni eius non erit finis." — 3. F. 148[a]—152[a]. *R. Incipit super Cum rex glorie christe eiusdem.* Inc.: „DE illo glorioso et letabili cantu." Expl.: „Sunt venerabiliter acceptanda." Cf. Wichner, Gesch. des Benedictiner-Stiftes Admont III 531 sq. — 4. F. 152[a]—176[b].

R. Incipit accessus in librum de summo bono hominis in hac vita editum a domino Engelberto abbate. Inc.: „QVoniam ut dicit philosophus in principio Ethicorum.“ Expl.: „Gloria tua feliciter Amen.“ Cf. l. c. III 527. — 5. F. 176ᵇ—189ᵇ. *Incipit prohemium in Tractatum de libero Arbitrio.* Inc.: „Inter plures ceteras questiones.“ Expl.: „Primum motum ipsius. (R.) Explicit tractatus engelberti Abbatis admontensis de libero Arbitrio.“ Cod. hunc edidit Pez, Thes. III 2, 120 sqq. — 6. F. 190ᵃ—207ᵇ. *R. Incipit regula siue Ordo fidei Christiane (Thomae Hybernici).* Inc.: „REligio munda et inmaculata aput deum hec est.“ Expl.: „In quo debet esse maior discrecio. Hy sunt puncti religionis christiane collecti per magistrum thomam ybernicum. Anno domini M° CCC XVI° Quos si quis uellet extendere possit inde tres lineas siue superficies constituere . . . . Ideo Huius colleccionis auctor volens inter scillam et caribdim nauigare opusculum non nimis obscurum nec nimis prolixum compilare decreuit.“ Cf. cod. 76 (2). — 7. F. 208ᵃ—212ᵃ. Inc.: „Qvestiones subscriptas quidam vir bonus et amicus meus.“ Expl.: „Qui te oderunt ascendit semper. *(R.) Expliciunt duodecim questiones Engelberti abbatis admontensis* (?).“ Cf. Wichner III 543. — 8. F. 212ᵇ —221ᵃ. Inc.: „Gloriam et magnificenciam deo soli.“ Expl.: „Per inmortalia secula seculorum Amen. *Explicit de sancto Machario.*“ — F. 221ᵇ—222ᵇ script. vacant. — 9. F. 223ᵃ —268ᵇ. *R. Questio de cogitacionibus disputata per R[euerendum] M[agistrum] Thomam haselpach super istum textum ysaie I° Auferte malum cogitacionum ab oculis meis.* Inc.: „CIrca presentem textum mouetur ista questio.“ Expl.: „Non parerent uti ibidem.“ — F. 269—270 script. vacant.

315. (54. e. 9.)

Chart. s. XV ex., f. 117, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., f. 2ᵃ: „Iste codex pertinet ad Zolonok.“

F. 1ᵃ—117ᵇ. *(Missale Romanum.)* 1. F. 1ᵃ—35ᵃ. *(Officium de tempore.)* — 2. F. 35ᵇ—52ᵇ. *(Ordo missae et canon.)* — 3. F. 52ᵇ—118ᵇ. *(Officium de festis et variae missae.)* Pauca manu recentiore inserta sunt.

316. (54. e. 10.)

Chart. s. XIV ex. vel s. XV in., f. 300, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. psalmorum s. XIII.

F. 1ª—300ᵇ. *R. INcipit prologus in librum qui laus Marie vocatur (= Matutinale B. M. V.).* Inc.: „Ad laudem matris virginis eiusque sacratissime prolis .... Ego Chunradus vita peccator habitu religiosus minimus ordinis Carthusiensis." Expl.: „Desideratam veniam adepturi per dominum nostrum ihesum christum Amen." Sequuntur diplomata Arnesti archiepiscopi Pragensis (dat. Rudnicz 22. Dec. 1356) et Gotfridi episcopi Pataviensis (dat. Patav. in octava corporis Christi 1358). Cf. cod. 239(2).

317. (54. e. 11.)

Chart. s. XV (1438), f. 284, 4°, man. V (III Conradi de Brixnia), ligat. antiqua lign., f. 1ª: „Iste liber comparatus est tempore domini Johannis abbatis de oxenhausen oremus pro eo qui mortuus est Anno 1446 in crastino sancti luce."

1. F. 1ª. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1ᵇ. *(Versus.)* Inc.: „Concordant isti libri velut organa christi." — 3. F. 2ª —254ᵇ. *(Florum s. Bernardi libri III—XI auctore Guilielmo s. Martini Tornacensis monacho.)* Inc.: „SI rebus raritas precium facit nil in ecclesia preciosius." F. 245ᵇ expl.: „Cauendum est hoc et illud quia vtrobique periculum." F. 246ª —254ᵇ sequitur additamentum. Singulis libris capitula praecedunt. Cf. cod. 151(2). — 3. F. 254ᵇ—280ª. Inc.: „QVorumdam librorum gloriosi et incomparabilis doctoris Augustini." Expl.: „Sic aperietur Te prestante qui viuis et regnas deus Per omnia secula seculorum Amen. *(R.) Explicit florigerus collectus et excerptus ex diuersis dictis et sententys beati Augustini doctoris eximy* finitus Anno incarnacionis domini Millesimo quadraginstessimo (!) Tricesimo octauo Per Cunradum de Brixnia In vigilia Purificacionis gloriosissime dei genitricis virginis Marie Cui vna cum eius filio benediccio sit laus ineffabilis Per infinita seculorum secula. Deo gracias." Opus diversum ab eo, quod cod. 24(2) exhibet. — 4. F. 280ᵇ —284ᵇ. *(Additamenta ad flores s. Bernardi.)* Inc.: „Loquamur pauca super hoc nomine." Expl.: „Sed ne senciatur quidem."

318. (54. f. 1.)

Chart. s. XV (1467), f. 346, 4°, man. VIII, ligat. antiqua ligu. restaur., f. a cap.: fragm. antiphon. et versus:

„Da requiem cunctis deus hic et ubique sepultis
Vt sint in requie propter tua wulnera quinque."

F. 143ᵇ legitur: „Iste liber est Monasterij b. Marie virginis wulgariter Scotorum wienne pat. dioc. ordinis sancti benedicti rescriptus per fratrem Cristoforum de rauelspach olim professum in specu."

1. F. 1ᵃ. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1ᵇ—5ᵇ. *R. Sermo beati Anshelmi* (falso!) *de Concepcione Marie virginis gloriosissime.* Inc.: „PRincipium quo salus mundi processit." Expl.: „In sortem vite eterne Amen." Ed. Maur. 1675, 499 sqq. — 3. F. 6ᵃ—14ᵇ. *R. INcipit aurissa fratris Jacobi de sarapонte | quam qui intelligit potest loqui de theologia* .... Inc.: „THeologia est sciencia pro naturato a naturante." Expl.: „Facias oracionum tuarum participem." — 4. F. 15ᵃ. *Hanc presentem figuram edidit bonauentura distinguens libros tocius biblie.* Inc.: „Legales testamenti." — 5. F. 15ᵃ—17ᵇ et 341ᵃ—346ᵇ. *R. Sequitur Sermo de Concepcione gloriose virginis marie in concilio basiliensi per Reuerendissimum patrem dominum episcopum dignensem editus. 1436.* Inc.: „MEmoria mea in generacione." Expl.: „Perficiendo in sanctitate et gracia." — 6. F. 18ᵃ—37ᵃ. *HEc est colleccio errorum reprobatorum et condemnatorum parisius et in anglia* .... Inc.: „Quod intellectus omnium hominum est vnus." Expl.: „Ad primam materiam Et sic terminantur omnes condemnati errores tam parisius quam in Anglia." Sequitur excerptum ex Vincentii Bellovacensis speculo historiali. Enumerantur errores a Stephano episcopo Parisiensi a. 1278 reprobati, errores Joannis de Poliaco per Joannem XXII condemnati (cf. Martene-Durand, Thes. anecd. I 1368), revocationes magistri Hugolini et magistri Nicolai de Ultricuria (cf. Bibl. patr. Lugd. 1677, XXVI 483), errores in grammatica, logica, philosophia naturali. — 7. F. 37ᵇ—38ᵃ. *R. Sequuntur articuli in quibus Magister Sentenciarum non tenetur communiter ab omnibus.* Inc.: „Primo quod caritas qua diligimus." Expl.: „Hic eciam queritur utrum electj." — 8. F. 38ᵇ—51ᵇ. *(Epistolae, quae*

spectant ad litem de immaculata conceptione B. M. V.) 1. F. 38ᵇ —39ᵃ. *Scripta de parisiis Magistro henrico de hassia pie recordacionis directa.* Inc.: „Scripsi vobis de controuersia fratrum predicatorum et vniversitatis parisiensis." Expl.: „Feliciter in domino valeatis. Scriptum parisiis XVII die february . Subscripcio . vt in omnibus totus georgius de Rain M[agister] arcium Canonicus ecclesie altissidiorensis." — 2. F. 39ᵃ—39ᵇ. *R. Epistola.* Inc.: „Humili recommendacione .... Scripsi vobis de controuersia vniversitatis parisiensis." Expl.: „Vobis in omnibus obedire parato." — 3. F. 40ᵃ—42ᵃ. „Anno incarnacionis dominice 1467 Magistro Laurencio de krumpach kremniczie predicante gloriosissimam dei genitricem Mariam virginem absqe omni labe originalis peccati esse conceptam Quidam arcium Magister infrascriptas sibi misit auctoritates et raciones petens ut earum nexus soluere vellet ...." *Epistola* haec inc.: „Reverende magister loquor confidenter." Expl.: „Que tam plena est virtute." — 4. F. 42ᵃ—51.ᵇ *Sequitur Responsio Magistri laurencij de krumpach.* Inc.: „In nomine .... Plurime dolendum Magister venerabilis." Expl.: „In eternum et vltra benedictus Amen." Cf. Aschbach 614. — 9. F. 52ᵃ —144ᵇ. *R. Incipit liber primus vite solitarie francisci Petrarce poete Laureati ad philippum Canalicensem Episcopum Postea patriarcham Jerosolymitanum demum cardinalem.* Inc.: „PAucos homines noui quibus opusculorum meorum." Expl.: „Recte consulis verum dicis Amen Deo gracias. (R.) Explicit liber secundus de vita solitaria domini francisci petrarche poete laureatj." — 10. F. 145ᵃ—150ᵃ. *Incipit bulla domini Johannis pape vicesimi secundi de canonizacione sancti Thome de Aquino doctoris egregy de ordine fratrum predicatorum.* Inc.: „[J]Ohannes Episcopus .... Redempcionem misit dominus populo suo." Expl.: „Misericorditer relaxamus. Datum auinoni quintodecimo | kalendas augusti pontificatus nostri anno septimo | verbi autem incarnati Anno millesimo trecentesimo vicesimo tercio. Explicit bulla de canonisacione sancti thome de aquino Scripta autem et finita in die sanctorum martirum pangracy et sociorum eius Anno domini M° CCCCLXVII durante discordia inter imperatorem Fridericum et barones

regni austrie et ciuitates.“ Ed. in Bullario Rom. I 175 sqq. Sequitur excerptum ex chronico quodam Venetiano ordinis fratrum praedicatorum de origine s. Thomae „de domo sancti gregory pape scil. de Francipannis.“ — 11. F. 150ᵇ—151ᵃ. *Littera reuocacionis de condempnacione articulorum qui videbantur tangere doctrinam sancti Thome de aquino.* Inc.: „[D]Vdum parisius a longis retro annis.“ Expl.: „Discussioni scolastice relinquendo Actum fuit hoc parisius in mense february Anno domini M° CCC° XXIII°.“ — 12. F. 151ᵃ—277ᵃ. *(Vita s. Thomae de Aquino auctore Guilielmo de Thoco O. P.)* Inc.: „[D]eus qui dicit de tenebris lumen splendescere modernis temporibus.“ Expl.: „Effectum suum habuit naturalem.“ Ed. in AA. SS. Boll. 7. Mart. I 657 sqq. — 13. F. 277ᵃ—280ᵃ. *(Miraculum s. Thomae.)* Inc.: „Quidam frater iacobus nomine de ordine wilhelmitarum.“ Expl.: „Associatum ad superna gaudia Amen.“ — 14. F. 280ᵃ—282ᵇ. *Incipit epistola rectoris et magistrorum vniuersitatis studij parisiensis ad magistrum ordinis fratrum predicatorum provinciales ac diffinitores capituli generalis lugduni celebrati post obitum sancti thome de aquino eiusdem ordinis doctoris egregij.* Inc.: „[V]Enerabilibus in christo patribus .... Singultuoso clamore tocius ecclesie.“ Expl.: „Stabiliat sine fine Amen.“ — 15. F. 283ᵃ—330ᵇ. *(Vita et miracula b. Raimundi de Pennaforti.)* Inc.: „[A]Ccensam lucernam diuinitus in secreto quodam profunde humilitatis cubiculo.“ Expl.: „Confessor non inmerito miraretur.“ Non concordat cum vita edita in AA. SS. Boll. 7. Jan. I 408 sqq. — 16. F. 331ᵃ—340ᵇ. *(Sermo de immaculata conceptione B. M. V.)* Inc.: „QVam admirabilem quam gloriosam in vniuersa terra.“ Expl.: „Et graciosa in celis semper in celis Amen.“ — 17. F. 341ᵃ—346ᵇ. Vide supra sub n. 5.

319. (54. f. 2.)

Chart. s. XV, f. 165, 4°, man. V, ligat. recens.

1. F. 1ᵃ—34ᵇ. *(Sermones) De dedicacione.* Inc.: „Zachee festinans descende .... Inter omnes tribulaciones.“ Expl.:

„Beneficia animabus impetrentur.“ — 2. F. 34ᵇ—39ᵇ. *De ludo sermo (Joannis Geuss).* Inc.: „Confundatur sorcium distribucio .... hec verba possunt intelligi.“ Expl.: „Peccati.“ Cf. cod. 228(11). — 3. F. 39ᵇ—44ᵇ. *Sermo De Nouo Anno.* Inc.: „Ecce noua facio .... Notandum Conswetudo iam vndique.“ Expl.: „Quam wulnera.“ — 4. F. 44ᵇ—50ᵇ. *De Epiphania domini vel de waptismate.* Inc.: „Notandum quod beatus Bernhardus.“ Expl.: „Grauiter peccant.“ — 5. F. 50ᵇ—54ᵇ. *(Sermo) De sancto spiritu et confirmacione.* Inc.: „Et repleti sunt .... Notandum quod mulieres.“ Expl.: „Dirimit contractum.“ — 6. F. 55ᵃ—57ᵃ. *R. Magister h[enricus de] h[assia] de sancto spiritu.* Inc.: „Vtinam deus loqueretur .... Quoniam secreta sapiencie.“ Expl.: „Imploremus spiritum sanctum qui .... Amen.“ — 7. F. 57ᵇ—75ᵃ. *(Quatuor sermones) de s. trinitate.* Inc.: „Hy tres vnum sunt .... Signum quod habetur.“ Expl.: „Cui sit honor .... Amen.“ Tribus prioribus sermonibus inscriptum est „M h h“. Cf. n. 6. — 8. F. 75ᵇ—94ᵃ. *(Tres sermones) De Nouo sacerdote.* Inc.: „Accede ad altare .... Dilectissimi in christo congregati.“ Expl.: „Ad regna polorum Amen.“ — 9. F. 94ᵇ—101ᵃ. *Sermo bonus sequitur de nouo sacerdote predicatus per magistrum petrum de pyrichenwart doctorem Theologie.* Inc.: „Exiens ihesus de finibus tyri .... Sciendum quod in illo ewangelio.“ Expl.: „In futura patria Ad quam .... Amen.“ De Petro Reicher de Pirchenwart, qui 1425 et 1431 rector universitatis Viennensis fuit, cf. Aschbach 443 sqq. — 10. F. 101ᵇ—105ᵇ. *(Sermo de dominica) 3ᵃ post pascam.* Inc.: „KArissimi obsecro vos .... Gwido dicit.“ Expl.: „Adiuuare dignetur et sancta trinitas .... Amen.“ — 11. F. 105ᵇ—108ᵇ. *(Sermo) De decimis et offertorys.* Inc.: „REddite que sunt cesaris .... Effectus propositorum verborum.“ Expl.: „Que sunt dei deo. De hac materia quere plura in dictis haselpach parte estiuali dominica 23ᵃ post pent.“ — F. 109 script. vacat. — 12. F. 110ᵃ—114ᵃ. *(Sermo de dedicatione.)* Inc.: „Vnum comodum et vna proprietas est.“ Expl.: „Et in futuro per gloriam Ad quam .... Amen.“ — 13. F. 114ᵃ—125ᵇ. *(Sermo super illud:) Ingressus ihesus perambulabat Jericho.* Inc.: „Cum

autem in aliquibus missalibus.“ Expl.: „Nos participes faciat Qui cum patre .... Amen.“ — 14. F. 126ᵃ—130ᵇ. *De inuencione Sancte Crucis perenkla.* Inc.: „[E]x vtraque parte fluminis .... In quibus verbis.“ Expl.: „Dignetur Jhesus christus.“ — F. 130ᵇ—133ᵇ script. vacant. — 15. F. 134ᵃ—143ᵃ. *(Sermo de immaculata conceptione B. M. V.)* Inc.: „[T]ota pulchra es .... Transsumptiue aut ad commendacionem.“ Expl.: „Jhesu christo saluatore nostro Qui .... Amen.“ — 16. F. 143ᵇ—145ᵃ. *(Sermo) De assumpcione gloriosissime virginis Marie.* Inc.: „Totus sermo in aliquibus stabit questionibus.“ Expl: „Repleta beatitudine et gloria.“ — F. 145ᵇ script. vacat. — 17. F. 146ᵃ—151ᵃ. *(Duo sermones super illud:) Missus est angelus.* Inc.: „Dignum est fratres karissimi ut fideles.“ Expl.: „Restauratrix illuminatrix et cet. quere in Speculo marie virginis gloriose.“ — 18. F. 151ᵇ—155ᵃ. *Sermo bonus de sancto Johanne waptista.* Inc.: „Elizabeth impletum est .... Quitquid (!) sacra scriptura promittit.“ Expl.: „Operabitur in nobis Qui et nobis .... Amen.“ — 19. F. 155ᵃ—157ᵇ. *Sequitur sermo bonus de sancto Spiritu.* Inc.: „Spiritus domini .... Bernhardus in sermone presentis festiuitatis.“ Expl.: „Quem eciam ....“ Finis deest. — 20. F. 158ᵃ—158ᵇ. *De Morte propria.* Inc.: „Nunc dicenda sunt aliqua.“ Expl.: „Eternaliter duraturis.“ — F. 159—165 script. vacant.

320. (54. f. 3.)

Chart. s. XV (1439, 1445, 1446, 1447), f. 229, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. ad calc. et tegum. post. a: fragm. hebr.

1. Tegum. ant. b, f. 1ᵃ—2ᵃ. Inc.: „. . . . aliquo detruncentur ob cenam.“ Expl.: „Sanctis nostris iuuante oracionibus Amen. *(R.) Explicit regula viuendi in monasterys edita a sancto Jeronimo cardinale* (!) *atque doctore eximio missa ad Eustochium vere virginem ceterasque eius virgines ac Sorores in christo.*“ Ed. Venet. 1771, XI 2, 489 sqq. — 2. F. 2ᵃ. *(Index contentorum.)* — 3. F. 2ᵇ—16ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Questio magistralis domini vernandi (de Corduba) Et M[agistri] Geory de Giengen opponentis sibi.* Quaestio inc.: „Vtrum christum

siue ut patris verbum siue ut humanam naturam." Expl.: „Est a te concedendum. Hec dominus fernandus de corduba." Responsio inc.: „In nomine .... Deus in terra respexit .... Si deus Implere dignatus est." Expl.: „Patris sapiencia et virtus cum eodem patre .... Amen. Hec M[agister] Georgy de Giengen." De Georgio Tudel de Giengen, 1453 et 1462 rectore universitatis Viennensis, cf. Aschbach 526 sq., qui tamen quaestionem, de qua agitur, ignorat. — 4. F. 16ᵇ—30ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Questio magistralis de confessione.* Inc.: „Vtrum confiteri generaliter per vitam totam laico." Expl.: „Qui superiorum uitam noscit Et tantum de questione illa." — 5. F. 30ᵇ—42ᵇ. *(Sermo Joannis Hus de clericis male viventibus.)* Inc.: „In omnibus me defectuosum reperiens." Expl.: „Nato ex virgine in seculorum secula benedictus Amen." Ed. Norimb. 1588, II f. 27ᵇ sqq. — 6. F. 43ᵃ—54ᵃ. *(Epistola Joannis Rode de Hamburgo.)* Inc.: „HOnorabili et discreto viro Magistro N. .... Johannes Rode de Haimberg monachus invtilis ordinis cartusiensis salutem .... Silere decreueram ne insolencie." Expl.: „Conuersacionis affectum fiat fiat." De auctore cf. cod. 228(4). — 7. F. 54ᵇ—65ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Sermo super epistola Incipiens Quid est quod dilectus meus.* Inc.: „Quid est quod dilectus meus .... Venerabilis hugo primo de archa noe." Expl.: „In celis ingredi mereamur Ad quam .... Amen." — F. 65ᵇ—69ᵇ script. vacant. — 8. F. 70ᵃ—83ᵇ. *R. Tractatus optimus (Joannis Gerson) Cancellarii parisiensis de Pollucionibus continens in se plura consilia et documenta.* Inc.: „Dvbitatum est aput me frequenter et diu." Expl.: „Hoc est omnis homo. (R.) Explicit tractatulus .... Magistri Johannis gerson Study Parisiensis summi Cancellarij cuius famam precellentis sciencie extollens Magister N[icolaus] dinkkelspůhel doctor similiter famosus dixit se docciorem virum in sacro Constanciensi concilio non vidisse. Oremus ad deum pro ambobus .... Rescriptus in alma vniuersitate Study Wiennensis Anno domini 1439 quo Ecclesia orientalis videlicet Grecorum vnita est item Ecclesie Romane Pridie Non. July confitens cum eadem Romana ecclesia spiritum sanctum procedentem ab vtroque patre scil. et filio In qua vnione eorum

summus patriarcha Constantinopolitanus obyt.“ Ed. Hag. 1728, III 323 sqq. — 9. F. 84ᵃ—115ᵇ. *R. Tractatulus diuersorum conclusionum theologie editus per eximium doctorem Johannem Gersson Cancellarium Parisiensem.* Inc.: „AGamus nunc interim quod natura.“ Expl.: „Penitus spoliare contenderet. (R.) Et sic est finis istarum conclusionum .... Rescripte wienne Anno 1439.“ Cf. cod. 321(3). — F. 116—119 script. vacant. — 10. F. 120ᵃ—120ᵇ. *(Adnotationes theologicae.)* Inc.: „Penitens consideret locum.“ Expl.: „Alterius.“ — 11. F. 121ᵃ—165ᵃ. *Incipit tractatus de septem sacramentis pro informacione simplicium sacerdotum breuis et vtilis.* Inc.: „QVoniam officy sacerdotalis exercicium.“ Expl.: „Quales descripti sunt. Qui cum patre .... Amen. Explicit tractatus .... finitus in die sancti Gregory Anno domini M^{mo} CCCC° XLV hora tercia post meridiem. Et est editus a quodam doctore Erfordiensis vniuersitatis.“ — 12. F. 165ᵇ—166ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Questiones alique de modo absoluendi a peccatis.* Inc.: „DEinde quesitum est de penitencia.“ Expl.: „Ad dubiorum similium decisionem Johannis Polczmacher ordinarii vniuersitatis wyennensis.“ — 13. F. 166ᵇ—167ᵇ. *Magister Haynricus de hassia super primo articulo credonis.* Inc.: „Passio sub poncio pylato. Posset aliquis dicere.“ Expl.: „Et esse cum christo.“ Sequitur adnotatio brevis. — 14. F. 168ᵃ—170ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Duo sermones breues de fidelibus defunctis.* Inc.: „SAncta ergo et salubris .... Hodie karissimi celebramus officium defunctorum.“ Expl.: „Suis mandatis obedire valeamus.“ Sequitur adhortatio brevis ad clericos, deinde adnotatio de initio diei apud diversas gentes. — 15. F. 171ᵃ—174ᵃ. *Hec sunt consilia que christus adiecit preceptis et sunt in numero XII^{im}.* Inc.: „PRimo notandum quod consilium prout diuiditur.“ Expl.: „Contrarium faceret mortaliter peccaret.“ Sequuntur excerpta ex s. Augustino de ignorantia et de peccando. — 16. F. 174ᵇ—179ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Dicta aliqua de temptacionibus et motibus eorumdem.* Inc.: „Nota secundum Magistrum sentenciarum dis. 24 secundi libri. Nunc superest ostendere.“ Expl.: „Nec potest peccare.“ — 17. F. 180ᵃ—193ᵃ. *R. Dyalogus de perfeccione cordis Magistri*

Johannis Gerson Cancellary parisiensis et theologye professoris compilatus Lugduny anno domini M423. Inc.: „THeologus loquitur ad animam christianam Diliges dominum.“ Expl.: „Ex toto corde perfectoque cognoscaris Amen. Explicit tractatus .... finitus quarta feria Cinerum in vigilia sancte Cunigundis virginis Anno domini M° CCCC° XLVI Tempore concily Basiliensis.“ Ed. Hag. 1728, III 436 sqq. — 18. F. 193^b. *Nota de illo scilicet de hostia non consecrata.* Inc.: „Dicendum quod adorans.“ Expl.: „In peccato mortali celebrasset.“ — 19. F. 194^a—203^a. *In nomine .... Incipit tractatus bonus et vtilis cuiusdam de vicio proprietatis.* Inc.: „MAnifestum videtur esse quod persone religiose.“ Expl.: „In nouella super librum sextum Deo gracias. Explicit hoc opus sub anno domini M° CCCC° XLVII Infra octauam natiuitatis Marie virginis sabbato post completorium.“ — 20. F. 203^b. *(Excerptum ex Cassiodoro.)* — 21. F. 204^a—208^b. *Incipit epistola beati Jeronimi ad Paulinum presbiterum de institucione clericorum uel monachorum.* Inc.: „BOnus homo de bono thesauro.“ Expl.: „Salutari volo Amen.“ Ed. Venet. 1766, I 318 sqq. — 22. F. 208^b—216^a. *Item Epistola beati Jeronimi ad Rusticum Monachum.* Inc.: „NIchil est christiano felicius cui promittitur.“ Expl.: „Sunt magna premia.“ Ed. l. c. I 932 sqq. — 23. F. 216^a—216^b. *Ad Nepocianum presbiterum de institucione clericatus Epistola beati Jeronimi.* Inc.: „PEtis a me Nepociane.“ Est fragmentum; nam dimidia pars fol. 216 abscissa est et folia nonnulla desunt. Ed. l. c. I 254 sqq. — 24. F. 217^a—229^a. (Inscriptio indicis:) *Sermo In dedicacione ecclesie bonus pro religiosis.* Inc.: „EGressus Jesus perambulabat yericho .... Et primo libro Regum dicitur Quod Saul.“ Expl.: „Saluare venerat Jhesus christus .... Amen.“ — F. 229^b script. vacat.

321. (54. f. 4.)

Chart. s. XV (1433), f. 252, 4°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: index contentorum.

1. F. 1^a—3^b. *Tabula breuis in libro de consolacione theologie Johannis Gerson Cancellarij Parisiensis.* Inc.: „In

prohemio notantur." Expl.: „Ad martirium." — 2. F. 4ᵃ—65ᵃ. *R. Tractatus de consolacione theologie (Joannis) Gerson.* Inc.: „Qvecumque scripta sunt | Ait ille magnus discipulus." Expl.: „Consolacionem scripturarum spem habeamus Amen." Ed. 1494 s. l. et typ. (III) LIV A. — 3. F. 65ᵃ—99ᵃ. *Secuntur conclusiones de diuersis materys moralibus utiles ualde posite per Magistrum Johannem de Gerssano (= Gerson) doctorem eximium in theologia ac Cancellarium ecclesie beate Marie Parisiensis.* Inc.: „Agamus nunc Interim quod natura." Expl.: „Libertatibus penitus spoliaere (!) contenderet." Ed. l. c. (II) XXIV A. — 4. F. 99ᵃ—100ᵃ. *Registrum super contenta in tractatu sequenti.* — 5. F. 100ᵃ—121ᵇ. *Sequitur Tractatus de sollicitudine ecclesiasticorum Magistri Johannis de Grissonno (= Gerson) Cancellary beate Marie Parisiensis Ad fratres celestinos continens 68 particulas.* Inc.: „NOlite solliciti esse .... Jubet hoc supremus Abbas." Expl.: „Intelligencias uestras In christo ihesu domino nostro Amen. (R.) Explicit tractatus .... 1433." Ed. l. c. (II) XXXVI Q. — 6. F. 122ᵃ—131ᵇ. *R. Meditaciones Bragwardini.* Inc.: „O Magne o mirabilis deus noster." Expl.: „Sufficienter retribuet summe pater." Thomas Bradwardinus Anglus Cicestriensis, doctor profundus cognominatus, archiepiscopus Cantuariensis 1349 obiit. Cf. Fabr.-Mansi I 267 sqq. Iidem bibliographi (l. c. I 271) operis praenominati mentionem faciunt his verbis: „Novum et ignotum scriptoris huius opusculum servat MS Codex Bibliothecae Coenobii S. Mariae ad Scotos Viennae ord. S. Benedicti." — F. 132ᵃ script. vacat. — 7. F. 132ᵇ—146ᵇ. *R. Tractatus bonus et vtilis de celebracione misse (= de pollutionibus nocturnis Joannis Gerson).* Inc.: „DVbitatum est aput me frequenter et diu." Expl.: „Hoc est omnis homo | Deo gracias. (R.) Explicit tractatus .... finitus Basilee 4ᵗᵃ die febr. Anno 1433 etc. ibi sacro vigente concilio." Ed. l. c. (II) XXXVII R. — F. 147 script. vacat. — 8. F. 148ᵃ—170ᵇ. *R. Incipit tractatus de uita contemplatiua Magistri Johannis de Garsona (= Gerson) Cancellarij parisiensis.* (Inscriptio indicis: *Tractatus de 12 industrys contemplacionis.*) Inc.: „TRactantes in leccionibus nostris iam a multo." Expl.: „Dilectus meus michi

et ego illi. Scriptum et finitum in Sacro generali Concilio Basiliensi XVIII mensis febr. Anno XXXIII°." — 9. F. 171^{a} —203^{a}. *R. Prohemium in tractatum de contractibus doctoris Eximij Magistri Johannis Gerson Cancellarij parisiensis.* Inc.: „QVi volunt diuites fieri." Opus expl.: „Humano Jure dampnatum. Explicit deo gracias." Ed. l. c. (II) XXXV G. — 10. F. 203^{a}—203^{b}. *(Judicium Henrici Imola de opere Joannis Gerson de contractibus.)* Inc.: „[P]Ost predicta eciam habitum est consilium." Expl.: „Hec ille supradictus doctor h[enricus] Imola." — 11. F. 204^{a}—209^{a}. *De modo viuendi religiosorum.* Inc.: „ET si quidem in christo gloriari licet." Expl.: „Et deus pacis erit vobiscum." — 12. F. 209^{a}—211^{a}. (Inscriptio indicis:) *De persecucione et contra violantes votum.* Inc.: „[F]Requenter diximus | semper enim christiani persecucionem paciuntur." Expl.: „Ipse intrabit in regnum celorum Quod ipse .... Amen." — 13. F. 211^{b}—216^{b}. *Commendacio abstinencie.* Inc.: „[D]Ocebo primum Adam in paradiso." Expl.: „Curacionem proficere peccatorum donante .... Amen." — 14. F. 216^{b}—244^{a}. *R. Incipit tractatulus (Joannis Gerson) de potestate ecclesiastica et de origine iuris et legum.* Inc.: „POtestas ecclesiastica debet notari ab ecclesiasticis." Expl.: „Suppleat inperfectum meum prudens lector Scriptum Constancie tempore generalis concily Anno domini 1417mo per venerabilem magistrum N. Cancellary study parysiensis. Finitus In concilio Basiliensi Anno domini M° CCCC° XXXIII°." Ed. l. c. (I) I L. — 15. F. 244^{a}—244^{b}. *Tabula illius libri.* — 16. F. 244^{b}—245^{a}. *(Conclusiones ex tractatu praecedente.)* Inc.: „Concordia quod plenitudo potestatis ecclesiastice." Expl.: „Si fuerit papa presens." — 17. F. 245^{a}—246^{b}. *(Schema divisionis iuris, dominii, potestatis ecclesiasticae.)* — 18. F. 247^{a}. *(Index contentorum.)* — 19. F. 247^{b}—248^{a}. *Nota bene de intencione pro assumpcione missarum.* Inc.: „SEd dubitaret aliquis an non dans gratuite." — Expl.: „Et non peruersa." — F. 248^{b} —252^{b} script. vacant.

322. (54. f. 5.)

Chart. s. XV (1458), f. 199, 4°, man. VI, ligat. recens, f. a cap. a: index contentorum.

1. F. 1^a—50^b. *Incipit exposicio beati Augustini super epistolam Johannis apostoli et ewangeliste.* Inc.: „Meminit sanctitas vestra ewangelium secundum iohannem.“ Expl.: „Tu credas christo predicanti. Explicit exposicio .... Anno domini M° CCCC° LVIII kathedra sancti petri.“ Ed. Maur. 1690, III 2, 825 sqq. — 2. F. 51^a—51^b. *AVgustinus de sanitate anime et de indigna familiaritate mulierum.* Inc.: „Nostis fratres karissimi omnes homines.“ Expl.: „In secula seculorum laudabunt te.“ — 3. F. 51^b—53^a. *Augustinus contra Auguria et similia obseruantes omelia LXX^a^.* Inc.: „Bene nostis fratres karissimi me uobis frequenter.“ Expl.: „Sine fine manet Amen.“ Ed. Maur. 1683, V app. 462 sqq. — 4. F. 53^b. *Augustinus contra inclamantes in suffragia.* Inc.: „SIc vos esse vestre salutis.“ Expl.: „Non videtis quid agatur. Expliciunt dicta sancti Augustini de Sanitate anime Amen Anno domini M° CCCC° LVIII. 40 martirum feria 5^a ante letare scil. Salus populi ego sum dicit dominus.“ — 5. F. 53^b—61^b et 120^a—121^b. *R. Incipit tractatus (= Summa confessionalis) patris deuotissimi insuper et doctoris egregij domini anthonini archiepiscopi florentini ordinis predicatorum felicis memorie | distinctus per inquisiciones seu capitula et nil penitus de verbis suis pretermissum per dominum doctorem magistrum Leonardum ordinis eiusdem.* Inc.: „An conuenienter conferri possint indulgencie.“ Expl.: „Propter maximam multitudinem concurrentem.“ De Antonino Forciglioni († 1459) cf. Quetif-Echard I 817 sqq., de Leonardo Ser Uberti l. c. I 859. — 6. F. 62^a—75^a. *R. Incipit Tractatus de Corea Magistri Johannis Gews professoris eximij theologie.* Inc.: „Svmpsit ergo maria prophetissa .... Ex istis verbis accipi potest.“ Expl.: „Archa domini etc. ut patet supra.“ Cf. cod. 228 (6 et 7). — 7. F. 75^a—84^a. *R. Sequitur Tractatus eiusdem eximij doctoris theologie de ludo.* Inc.: „Confundatur sorcium distribucio .... hec verba possunt intelligi.“ Expl.: „Illicite

acquisitum." Cf. cod. 228 (11). — 8. F. 84ª. *R. Responsio de participacione indulgenciarum domini auditoris.* Inc.: „Consultus iurisperitus." Expl.: „Lib. VI. (R.) Hec dominus iohannes de palomar archidiaconus barcinonensis Cui contrarium sensit magister narcissus herez doctor theologie." — 9. F. 84ᵇ —99ª. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de indulgencijs (Joannis Geuss).* Inc.: „QVodcumque solueris . . . . hec verba christus dominus noster dixit beato petro." Expl.: „Pro peccatis prius dimissis Amen." Cf. cod. 228(8). — 10. F. 99ᵇ—107ᵇ. *(Sermo Joannis Geuss de audiendo et implendo verbo dei coram duce Austriae.)* Inc.: „EStote factores verbi dei . . . . In hys verbis beatus Jacobus hortatur vnum quemque." Expl.: „Beatus in facto suo erit Amen." Cf. cod. 228(6). — 11. F. 108ª— 119ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus compendiosus de 12 articulis fidei 7 sacramentis X preceptis (Joannis Geuss?).* Inc.: „BEatus apostolus qui promissionem accepit." Expl.: „Vnus deus in secula benedictus Amen." Cf. cod. 228(9). — F. 120 et 121. Vide supra sub n. 5. — 12. F. 122ª—151ª. *R. Incipit viridarium clericorum (Joannis Rode de Hamburgo).* Inc.: „Honorabili et discreto viro . . . . Non absque dolore et gemitu caritati vestre." Expl.: „Vbi sanctorum anime feliciter requiescunt Amen." Cf. cod. 228(4). — 13. F. 151ᵇ— 160ª. *R. Incipit Opusculum quod dicitur Stella clericorum.* Inc.: QVasi stella matutina in medio nebule." Expl.: „Acquirunt eternam dampnacionem." Cf. cod. 228(5). — 14. F. 160ª —172ᵇ. *Sequitur Tractatus Wilhelmi parisiensis* (recte: *Joannis Gerson tripertitum*) *de Confessione Constancie editus. Incipit prologus epistolaris.* Inc.: „Christianitatis suus qualiscumque zelator." Expl.: „Personaliter trinus qui est benedictus . . . . Amen." Ed. Hag. 1728, I 425 sqq. — 15. F. 172ᵇ—181ª. (Inscriptio indicis:) *Excerpta de libro de sanctis huius ecclesie (de ss. Nicolao Gregorio Benedicto, de divisione apostolorum, de s. Luca, de apostolis confessoribus monachis virginibus).* Inc.: „Ps. Vnxit te deus | Ad tumbam sancti medicina fleuit nicolai." Expl.: „Coronam." — F. 181ᵇ—182ᵇ script. vacant. — 16. F. 183ª—198ᵇ. *(Carmina nonnulla Prosperi Aquitani.)* Prologus inc.: „ISTE PROSPER fuit equitanicus vir erudi-

tissimus.“ Expl.: „Videtur habere.“ Carmina inc.: „HEc Augustini sacris epigramata dictis.“ Expl.: „Vna sit atque duos spiritus vnus cibat. (R.) Explicit prosper.“ — 17. F. 198ᵇ—199ᵇ. *(Variae formulae medicinales.)* Inc.: „Pulueres contra calculum a domino Comite.“ Expl.: „Aqua Corrigiole.“

323. (54. f. 6.)

Chart. s. XV (1485), f. 156, 4°, man. I, ligat. antiqua, membr., f. ad calc.: pennae probationes.

F. 1ᵃ—156ᵃ. (Titulus in f. 8ᵃ legitur:) *Secunda pars magistri alberti* (?) *de regimine et construccione (cum commentario).* Opus inc.: „HIc iubet ordo libri vocum regimen reserari.“ Expl. „Quod ego cerno.“ Commentarius inc.: „Notandum alphabetum sic.“ Expl.: „Vna cum beatissima matre maria que viuit per infinita secula seculorum Amen.“ Deinde: „Nomen scriptoris si tu cognoscere vellis (!) . . . . Detur pro pena scriptore (!) pulchra puella.“ Nomina sunt deleta. In fine versus:

„Caritas lyt in grosser nott
Justicia ist erschlagen zů tod
Veritas ist geloffen vss dem land
Paciencia lyt in grosser schand
Falsitas ist hoch geborn
Fides hant den namen verlorn
Malicia ist fast sies:

mit dem da wellen mirs spliessen. Et sic est finis. Deo gracias 1485.“ — F. 156ᵇ pennae probationes et adnotationes.

324. (54. f. 7.)

Chart. s. XV, f. 269, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. hebr.

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Index et adnotationes ad argumentum codicis spectantes.)* — 2. F. 2ᵃ—13ᵇ. *Tabula supra vitas patrum.* — 3. F. 14ᵃ—143ᵃ. *R. Incipit Prologus in vitas Patrum Palladii viri eruditissimi heremitarum.* Inc.: „BEnedictus deus qui wult omnes homines saluos fieri.“ Opus expl.:

„Sic enim sanctus arsenius vixit.“ — 4. F. 143ᵃ—149ᵇ. *R. Incipit vita sancti Symeonis confessoris | qui in columpna stetit multis temporibus videlicet Quadraginta quatuor annis.* Inc.: „SAnctus Symeon ex utero matris sue.“ Expl.: „Ab altissimo recipiet Cui est .... Amen.“ — 5. F. 149ᵇ—150ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Miraculum de sacramento altaris* .... Inc.: „NArravit Abbas Daniel.“ Expl.: „Permittit.“ — 6. F. 150ᵇ—155ᵃ. *R. Incipit Prologus sancti Jeronimi in Vitam sancti Malchi monachi captiui.* Inc.: „QVi nauali prelio dimicaturi sunt.“ Opus expl.: „Non posse superare.“ Ed. Venet. 1767, II 1, 41 sqq. — 7. F. 155ᵃ—160ᵇ. *R. Incipit Vita sancti Pauli edita a sancto Jeronimo | cui Cibum et vestimentum multis annis palma prebuit.* Inc.: „INter multos sepe dubitatum est.“ Expl.: „Cum regnis suis.“ Ed. l. c. II 1, 1 sqq. — 8. F. 160ᵇ—177ᵃ. *R. Incipit Prologus in vitam sancti Hylarionis edita* (!) *a sancto Jeronimo.* Inc.: „SCripturus vitam beati hilarionis.“ Expl.: „Locum illum dilexerat.“ Ed. l. c. II 1, 13 sqq. — 9. F. 177ᵃ—218ᵇ. *R. Prologus seu epistola beati athanasij episcopi in vitam sancti anthonij.* Inc.: „EPiscopus Athanasius ad peregrinos monachos.“ Opus expl.: „Tocius corrupcionis artifices.“ Praecedit epistola Evagrii. Inc.: „PRespiter Euagrius .... Ex alia in aliam lingwam.“ Expl.: „Tu quere sentenciam.“ Cf. Alzog, Grundriss der Patrologie, Freiburg 1888, 236. — 10. F. 219ᵃ—226ᵇ. *Incipit uita sancte Ewfrosine virginis formose que sexum suum inter monachos zelauit.* Inc.: „Fuit vir in alexandria nomine pafnucius.“ Expl.: „Glorificantes deum patrem et filium cum sancto spiritu Amen.“ — 11. F. 226ᵇ—229ᵃ. *Incipit uita sancte marine virginis formose | et eius tenor sequitur.* Inc.: „Frater quidam erat secularis.“ Expl.: „Ad gloriam nominis sui | Qui cum eterno patre .... Amen.“ — 12. F. 229ᵃ—246ᵇ. *Incipit prefacio in vitam venerabilis Marie egyptiace qualiter in heremo expleuit tempora uite | de greco transtulit in latinum paulus neapolis ecclesie diaconus.* Inc.: „SEcretum regis celare bonum est.“ Expl.: „Adorando nunc et semper et in secula seculorum Amen.“ Cf. Fabr.-Mansi V 209. — 13. F. 246ᵇ—268ᵃ. *Incipit epitaphium Sancte Paule a sancto Jeronimo editum.*

Inc.: „Si cuncta mei corporis membra.“ Expl.: „Lector acgnoscat.“ — 14. F. 268ᵇ. *Titulus sepulchri (s. Paulae).* Inc.: „Scipio quam genuit.“ Expl.: „Rura secuta.“ — 15. F. 268ᵇ. *In foribus Spelunce (s. Paulae).* Inc.: „Respice augustum precisa rupe sepulchrum.“ Expl.: „Diebus XX et vno etc. laus domino deo etc. Amen amen (alia manu:) Explicit epytaphium Sancte Paule a beato Jeronimo cardinali presbitero editum.“ In fine versus:

„Da michi dona tria | castissima virgo maria
Da spacium vite | da diuicias sine lite
Regnum celeste | post mortem da manifeste.“
„Sum pia mater satis que mater sum pietatis
Offero me gratis que mater sum pietatis.“

16. F. 269ᵃ—269ᵇ. *Item hec omnia infrascripta ad responsoriorum pausas in parte Sed eciam ad antiphonas et gradualia etc. in toto sunt renouata et aliter ordinata secundum institucionem visitatorum huius monasterij scil. ad scotos wienne anno domini 1451 vt in memoriali post carte edicionem.* Inc.: „De pausis solitis obseruari in psalmodia.“ Expl.: „Ad exempla respectus habeatur.“

325. (54. f. 8.)

Chart. s. XV, f. 200, 4°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et f. a cap.: registrum capitum libri de consolatione theologiae.

1. F. 1ᵃ—94ᵃ. *R. Incipit prologus in librum de consolacione theologie (Joannis Gerson).* Inc.: „QVoniam secundum Apostolum Quecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt.“ Opus expl.: „Insidias accincti Amen (R.) laus tibi trinitas benigna. Et in hoc terminatur hoc opusculum. Sit deus in eternum cum virgine gloriosa benedictus Amen.“ Ed. 1494 s. l. et typ. (III) LIV A. — F. 94ᵇ script. vacat. — 2. F. 95ᵃ—97ᵇ. *Nota quod octo sunt species turpitudinis quas quandoque solent coniugales inter se exercere.* Inc.: „Prima est coytus in diebus.“ Expl.: „Ad omnia accidencia ipsorum.“ — 3. F. 97ᵇ—98ᵇ. *Nota omnes isti qui secuntur sunt prohibendi a communione fidelium* .... Inc.: „Primo violenti invasores ecclesiarum.“ Expl.: „Permanere volunt.“ — 4. F. 98ᵇ—193ᵃ.

R. Tractatus hugonis (recte: *David de Augusta*) *de profectu religiosorum*. Inc.: „Profectus religiosi semptem (!) distingwuntur processibus.“ Expl.: „Gracias agimus pro acceptis uel promissis Que nobis dominus concedat Amen. (Alia manu:) Explicit liber qui intitulatur candidarius.“ Cf. cod. 199(3). — 5. F. 193ᵃ—193ᵇ. *(De vitio proprietatis religiosorum.)* Inc.: „Nota diligenter de mortifero proprietatis vicio quorumdam religiosorum.“ Expl.: „Thomas de Aquino in 2ᵃ 2ᵃᵉ.“ — 6. F. 193ᵇ—200ᵇ. *R. Incipit tractatus qui intitulatur Stella clericorum*. Inc.: „Spiritualis potestas in clero ordinatur habens gradus et ordines dignitatum differentes.“ Expl.: „Est in cunctis.“ Distinguendus est a tractatu eiusdem nominis, qui in cod. 322(13) exhibetur.

326. (54. f. 9.)

Chart. s. XV, f. 158, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. sermonum s. XIV, tegum. post. a: „Iste liber est testamentum cuiusdam sacerdotis defuncti in rospach ....“

F. 1ᵃ—158ᵃ. *(Sermones de sanctis.)* R. De sancto andrea. Inc.: „SImili pena seruus cum domino est afflictus.“ Sermo de s. Catharina expl.: „Ut pro nobis intercedat ad dominum Quod nobis prestare dignetur.“

327. (54. f. 10.)

Chart. s. XV (1467, 1468), f. 71, 4°, man. I, ligat. recens.

1. F. 1ᵃ—8ᵃ. *R. Tractatus de arte moriendi magistri henrici de hassia* (recte: *Dominici Capranicae*). Inc.: „Cvm de presentis exilii miseria mortis transitus.“ Expl.: „Ad tuam eternam laudem Amen.“ Cf. cod. 151(6) et Aschbach 400. — 2. F. 8ᵃ—22ᵇ. *R. Incipit tractatus magistri reuerendi Thome de haselpach de quinque sensibus*. Praecedunt versus:

„Est in flore status hominis bene significatus
Flos cadit atque perit sic homo puluis erit
Nos vexant triplici certamine inimici
Serpens antiquus | caro lubrica | mundus iniquus.“

Opus inc.: „MOrs ascendit per fenestras .... Humanos sensus si aspicimus diligenter." Expl.: „Ex peccato mortali. 1467." Sequitur adnotatio de quinque sensibus. — 3. F. 23^a—35^a. Inc.: „ESt uia que homini uidetur recta." Expl.: „A cordis hospicio poterimus extirpare Quod nobis .... Amen 1467. *Explicit tractatus de occultacione viciorum per uirtutes (Henrici de Vrimaria).*" Cf. cod. 132 (30). Sequuntur versus ex Alano:

„Si vitare velis venerem | loca tempora fuge
Persequitur si tu sequeris | fugiendo fugatur." —

4. F. 35^b—49^b. Inc.: „TIbi dabo claues .... Verbum hoc cuilibet sacerdoti." Expl.: „Ad quedam alia. *Explicit tractatus de modo soluendi et ligandi reuerendi Magistri hainrici de hassia.*" — F. 50 script. vacat. — 5. F. 51^a—60^b. *(Pseudo-Senecae de quatuor virtutibus cardinalibus cum glossa interlineari.)* Inc.: „Qvatuor uirtutum species multorum." Expl.: „Deficientem contempnet ignauiam." Cf. cod. 68 (3). — F. 61 script. vacat. — 6. F. 62^a. *(Decreta contra hussitas;* ab initio et in fine manc.) 1. F. 62^a—62^b. *(Litterae indulgentiarum pro expeditione contra hussitas facienda.)* Inc.: „.... 7 annos et totidem quadragenas." Expl.: „Si originales ipse littere exhiberentur." — 2. F. 62^b—67^b. *Bulla penarum contra fautores hereticorum* .... Inc.: „Primo sanctissimus dominus noster papa." Expl.: „Singulorum premissorum rogatus et requisitus 1468." — 3. F. 68^a—69^a. *(Litterae indulgentiarum.)* Inc.: „.... indurato corde quomodolibet deinceps." Expl.: „Secuntur in hunc modum." — 4. F. 69^a–69^b. *Bulla indulgenciarum et crucis* .... Inc.: „Primo reducit ad memoriam." Expl.: „Uel eius uerum valorem." — 5. F. 70^a—71^b. *(Bulla Pauli papae.)* Inc.: „Paulus episcopus .... licet inscrutabilis superni consily prudencia." Expl.: „Omnipotentis dei et beatorum petri ...."

328. (54. h. 1.)

Chart. s. XV (1432), f. 348, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. antiphon. s. XIII cum neumis, f. a cap. b: index contentorum. Cod. in monasterio Scotensi scriptus est. (Cf. f. 345^b.)

1. F. 1ᵃ—35ᵃ. *R. Incipit epistola humberti omnibus religiosis in caritate conscripta (de tribus votis religionis substantialibus).* Inc.: „FIlijs gracie et coheredibus glorie.“ Expl.: „Qui est principium et finis omnium sine fine Amen.“ Cf. cod. 68 (7). — 2. F. 35ᵃ—45ᵇ. *R. Incipit epistola fratris Bonaventure de Balneo regio et multum bona.* Inc.: „IN christo fratri suo dilectissimo T. B. confrater eius in domino qualiscumque .... Quam dilecte mi frater.“ Expl.: „Quod ipse tibi concedat qui est .... Amen. (R.) Explicit epistola fratris Bonauenture vtilis et valde bona Anno 1432.“ Ed. Venet. 1755, VI 2, 1 sqq. — 3. F. 45ᵇ—48ᵇ. *R. Secuntur aliqua notabilia pro temptatis.* Inc.: „NOta quod non iudicatur homo secundum sensum.“ Expl.: „Humiliter quo ad deum Amen. (R.) Explicit libellus Finitus feria secunda protinus festum assumpcionis virginis gloriose Anno eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo secundo.“ — 4. F. 49ᵃ—54ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Item oraciones uel meditaciones de passione domini.* Inc.: „Adoramus te christe rex glorie lux gencium.“ Expl.: „Lateris sangwinem effundentem Amen.“ — 5. F. 55ᵃ—69ᵇ. *(De meditatione passionis Christi.)* Inc.: „IN deuteronomio legitur quod cum sanctus Moyses.“ Expl.: „Nescitis diem neque horam.“ — 6. F. 69ᵇ—87ᵇ. *(Meditationes Pseudo-Bernardi de passione domini secundum septem horas canonicas.)* Inc: „SEpcies in die .... Rogasti me ut aliquem modum.“ Expl.: „Ad monumentum eiusdem domini nostri ihesu christi qui .... Amen.“ Denis I 3212 opus ascetae cuidam s. XV attribuit. Cf. cod. 330 (22). — 7. F. 87ᵇ—91ᵇ. *(Meditatio de passione Christi.)* Inc.: „BEnedic anima domino et noli obliuisci.“ Expl.: „Vitam conferas sempiternam qui est .... Amen.“ Sequitur excerptum ex s. Bernardo de vero monacho. — 8. F. 91ᵇ—95ᵇ. *(Orationes ad ss. sacramentum altaris.)* Inc.: „AVue sanctissimum corpus dominicum.“ Expl.: „Imperium et potestas in secula seculorum Amen.“ — 9. F. 95ᵇ—97ᵇ. *Sequitur exposicio septem verborum.* Inc.: „Et primo quod sit verbum.“ Expl.: „Deus vero super omnia Qui est .... Amen.“ — 10. F. 97ᵇ—115ᵃ. *(Meditatio de passione Christi.)* Inc.: „EXemplum enim dedi

vobis etc. Primum est misericordia." Expl.: „Promittamus." — 11. F. 115^b—131^a. *INcipit sermo de omnibus sanctis Magistri nicolai de dinkelpuchel.* Inc.: „Videns ihesus turbas .... Secundum beatum Ambrosium in tractatu super primo psalmo." Expl.: „Pervenire faciat ihesus christus redemptor noster qui .... Amen." — 12. F. 131^a—156^a. *R. Alius Sermo Magistri Nicolai de dinckelpuchel (de omnibus sanctis).* Inc.: „Gloriosa dicta sunt de te .... Memini me in priori sermone." Expl.: „Inseparabilis vnitas pater et filius .... Amen." — F. 156^b script. vacat. — 13. F. 157^a—226^b. *Incipit tractatus pervtilis Magistri dicti Magni alberti de veris virtutibus in quo homo valde lucide invenire poterit quid scilicet sibi desit et qualis in consciencia sua sit.* Inc.: „SVnt quedam vicia que frequenter speciem virtutum pretendunt." Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia Amen." Ed. Lugd. 1651, XXI. — 14. F. 226^b—302^b. *R. Incipit liber meditacionum siue oracionum domini bonauenture cardinalis et doctoris qui ymago vite eterne nuncupatur.* Inc.: „SOliloquium de arra anime ut discamus vbi nos oportet." Expl.: „Donec intret in gaudium domini mei qui est .... Amen." — 15. F. 302^b—306^a. *R. Incipiunt meditaciones parue de gaudijs celestibus.* Inc.: „Notandum quod quicumque desiderat volare." Expl.: „Gaudium vincit omnia predicta." — 16. F. 306^a—309^a. *R. Incipit tractatus de tribus virtutibus scilicet fide spe et caritate.* Inc.: „FIlia syon videns aliquid naturaliter diligere." Expl.: „Inclinentur vmbre miserie Amen." — 17. F. 309^a—329^b. *R. Incipit alter tractatus de virtutibus scilicet fide spe et caritate.* Inc.: „BEatus homo quem tu erudieris domine." Expl.: „Coheredes autem christi Quod nobis .... Amen." — 18. F. 329^b—340^b. *R. Incipit liber qui intitulatur speculum peccatoris beati Augustini episcopi* (falso!) *bonus et walde vtilis et cetera.* Inc.: „QVoniam karissimi in via huius seculi fugientis sumus." Expl.: „Quod idem dominus noster ihesus christus nobis prestare dignetur .... Amen." Cf. cod. 64(3). — 19. F. 340^b—344^a. *R. Meditacio Anshelmi epyscopi.* Inc.: „TErret me vita mea." Expl.: „Qui diligunt nomen tuum Qui cum deo patre .... Amen." Ed. Maur.

1675, 207 sq. — 20. F. 344ᵃ—345ᵇ. *R. Meditacio mortis.* Inc.: „QVi enim considerat qualis erit in morte." Expl.: „Vallibus cooperite nos. Monasterij Sancte marie alias scotorum wyenne est hic libellus Anno 1432°." — 21. F. 346ᵃ. *(Adnotatio de symbolis.)* Inc.: „Quatuor sunt symbola." Expl.: „Inde venturus est." — F. 346ᵇ—348ᵇ script. vacant.

329. (54. h. 2.)

Chart. s. XV, f. 308, 8°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Hunc libellum contulit monasterio scotorum Martinus de lewbicz oremus pro eo."

1. F. 1ᵃ—95ᵇ. *R. Incipit decretum curtatum cum causis questionibus et distinccionibus et diuiditur in tres partes.* Inc.: „Sciendum est quod modus agendi in libro decretorum." Expl.: „Spiratur ab eo etc. Amen. (R.) Finis." — 2. F. 96ᵃ—123ᵃ. *R. INcipiunt casus primi libri decretalium secundum dominum Johannem Andree De constitucionibus.* Inc.: „Canonum | Constituciones canonum ab omnibus." Expl.: „Johannis caldarini." De auctore cf. cod. 79. — 3. F. 123ᵇ—148ᵇ. *INcipiunt casus secundi libri decretalium secundum dominum Johannem Andree (R.) De iudicys.* Inc.: „De quo wult. Qui promisit." Expl.: „Non ledit." — 4. F. 148ᵇ—180ᵃ. *R. Incipiunt casus summari Terci libri decretalium secundum Johannem Andream. De vita et honestate clericorum.* Inc.: „Vt laici wreue est." Expl.: „Et presbiteres." — 5. F. 180ᵇ—191ᵇ. *R. INcipiunt casus summari quarti libri decretalium (secundum Joannem Andreae) De sponsalibus et matrimonio.* Inc.: „De francia. Matrimonium consensu." Expl.: „Hec decreta." — 6. F. 191ᵇ—226ᵇ. *R. Incipiunt Casus summarij Quinti libri decretalium (secundum Joannem Andreae) De accusacionibus inquisicionibus et denunciacionibus.* Inc.: „Si legitimus." Expl.: „Prescriptis." — 7. F. 227ᵃ—281ᵃ. *(Casus summarii libri sexti.)* Inc.: „BOnifacius in isto libro quod sextum." Expl.: „Commensales." In fine versus:

„Iudex iudicium clerus sponsalia crimen
Hec tibi designant quecumque volumina dictant
Gregorio dante tandem bonifacius apte
Sextus declarat que minus ille parat." —

8. F. 281ᵃ–283ᵇ. *Nota de irregularitate.* Inc.: „Primo quid sit Respondetur. Irregularitas est impedimentum.“ Expl.: „Ad illius mortem.“ — 9. F. 283ᵇ. *Johannes de ymola super capitulum Ne in agro dicit.* Inc.: „Tres colores album nigrum et brunum.“ Expl.: „Non habere arma.“ — 10. F. 284ᵃ—287ᵃ. *(Adnotationes iuridicae.)* Inc.: „Item nullus est excommunicatus.“ Expl.: „Clericus.“ — 11. F. 287ᵇ–301ᵃ. *R. Casus summarij Clementinarum. De summa trinitate et fide katholica.* Inc.: „JOhannes episcopus | In hoc exordio Johannes.“ Expl.: „Judicy.“ — 12. F. 301ᵇ—308ᵇ. *(Adnotationes iuridicae.)* Inc.: „V[trum] abbas sine consensu conventus potest incorporare monachum. Respondet M[agister] Johannes Polczmacher.“

330. (54. h. 3.)

Chart. s. XV (1430, 1431, 1434), f. 366, 8°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index capitum, tegum. post. a: fragm. antiphonarii.

1. F. 1ᵃ—25ᵇ. *R. Item sequitur alius tractatus et meditaciones eiusdem Beati Bernhardi clareualensis Abbatis et doctoris.* Inc.: „MVlti multa sciunt et se ipsos nesciunt.“ Expl.: „Prospiciens vnum eumdemque deum glorie Jhesum christum .... Amen.“ Cf. cod. 40 (2). — 2. F. 25ᵇ—26ᵇ. *(Excerptum ex speculo monachorum.)* Inc.: „Item ex speculo monachorum colligitur quod quedam sunt regule essencialia.“ Expl.: „Plenam obseruanciam astringi.“ — 3. F. 27ᵃ—29ᵃ. *Item sequitur exposicio septem verborum.* Inc.: „Et primo quod sit verbum.“ Expl.: „Deus vero super omnia Qui est benedictus in secula Amen.“ Sequitur adnotatio de oratione. Cf. cod. 328 (9). — 4. F. 29ᵇ—32ᵃ. *(De fide spe charitate.)* Inc.: „FIlia syon videns naturaliter aliquid diligere.“ Expl.: „Et inclinentur vmbre miserie Amen.“ Sequitur adnotatio de fornicatione. Cf. cod. 328 (16). — 5. F. 32ᵇ—36ᵇ. *R. Hec meditaciones subsequentes sumpte sunt ex meditacionibus bone venture de passione domini.* Inc.: „COnsilio siquidem inito malignancium pontificum.“ Expl.: „In manus patris commendans exspirauit.“ — 6. F. 37ᵃ—51ᵇ. *R. Incipit liber soli-*

loquiorum beati Bernhardi Abbatis eximy et deuotissimi doctoris (falso!). Inc.: „O Cor meum rogo te ne sis cor fatui.“ Expl.: „Ab eius voluntate deuies Per infinita secula seculorum Amen. Explicit soliloquium beati Bernhardi Anno domini M° CCCC° XXX In die sancti galli Abbatis finitum.“ Ed. Maur. 1719, II 804 sqq. — 7. F. 51ᵇ—56ᵃ. *Sessio quintadecima Sacri generalis concily Basiliensis (de conciliis provincialibus et synodalibus).* Inc.: „Sacrosancta generalis Synodus .... PRidem hec sancta Synodus quoddam saluberrimum.“ Expl.: „Quomodolibet derogare Datum Basilee in publica sessione die Jouis XXVI Nouembris Anno etc.“ Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 1169 sqq. — 8. F. 56ᵃ—59ᵃ. *(Concilii Basileensis) Decretum de eleccionibus (et confirmationibus episcoporum et praelatorum sub duodecima sessione expeditum).* Inc.: „SIcut in construenda domo precipua est.“ Expl.: „Nec alteri cuicumque Datum die mensis vt supra Publicata sunt hec decreta die crastina post sancte Margarethe 1433.“ Ed. l. c. VIII 1157 sqq. — 9. F. 59ᵃ—59ᵇ. *Annus diuiditur per quatuor partes que patent in hys metris.* Inc.: „Annum discerne per partes suntque quaterne.“ Expl.: „Valde offendunt cerebrum.“ — 10. F. 59ᵇ—60ᵃ. *(Adnotatio de „phisonomia“.)* Inc.: „Item notandum quod philosophy antiqui invenerunt quamdam scienciam.“ Expl.: „Diuersarum parcium corporis.“ — 11. F. 60ᵃ—60ᵇ. *(Adnotationes de decem praeceptis, de operibus misericordiae, de communicatione cum excommunicato.)* Inc.: „Item notandum quod decem sunt precepta.“ Expl.: „Paucis.“ — 12. F. 61ᵃ—75ᵃ. *R. Incipit speculum peccatorum beati Augustini Episcopy.* Inc.: „QVoniam karissimi in via huius seculi fugientis.“ Expl.: „Vitam eternam possideas Quod idem dominus .... Amen. Explicit speculum .... in die sanctorum martirum Fabiani et Sebastiani Anno domini M° CCCC° XXXI°.“ Alia manus in margine f. 61ᵃ adnotavit: „Incipit sermo nuncupatus speculum peccatorum editus a quodam fratre ordinis Carthusiensium domus pragensis.“ Cf. cod. 64(3). — 13. F. 75ᵇ—76ᵃ. *(Formulae medicinales.)* Inc.: „Item notandum hic est de fluxu sangwinis.“ Expl.: „Et sompnum facit.“ — 14. F. 76ᵇ—78ᵃ. *R. Copia bulle Su-*

spensionis penarum Benedictinarum etc. Clementis VI. Inc.: „Clemens episcopus .... Sacrosancta Romana ecclesia de cunctorum fidelium cura." Expl.: „Se nouerit incursurum Datum Auinioni kal. Juny Pontificatus nostri Anno Primo Anno domini M° CCCC° 34." — 15. F. 78ᵃ—80ᵇ. *(Bulla Urbani papae, ne monasteria a personis ingredi volentibus bona accipiant.)* Inc.: „Vrbanus Episcopus .... Ne in vinea domini nostri." Expl.: „Se nouerit incursurum Datum Rome apud sanctum Petrum II Nonas aprilis pontificatus nostri Anno Septimo." — 16. F. 80ᵇ—81ᵇ. *(Quaestio de excommunicatione monachi cuiusdam, qui novitium monasterii alieni percusserat.)* Inc.: „Item est hic notandum Quod olim quidam iuuenis monachus." Expl.: „Abbatis percussi." — 17. F. 81ᵇ—83ᵃ. *Sequitur bonum notabile doctorum in sentencys.* Inc.: „Diceres quomodo debet homo facere diligenciam vt securior sit." Expl.: „Expelli foras." Sequitur excerptum ex Isidoro de poenis inferni. — 18. F. 83ᵇ—84ᵇ. *(Adnotationes medicinales, inter quas „metra de minucionibus".)* Versus inc.: „Martini blasy philippi bartholomei." Expl.: „Lunam cum videris aptam." — 19. F. 85ᵃ—88ᵃ. *Sessio vndecima (concilii Basileensis) facta die vicesima sexta Mensis Aprilis.* Inc.: „Sacrosancta generalis Synodus .... Quam frequens generalium conciliorum celebracio." Expl.: „Restringi quomodolibet posset." Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 1149 sqq. — 20. F. 88ᵃ—88ᵇ. *(De passione Christi.)* Inc.: „Item notandum secundum Bonauenturam." Expl.: „Qui preest melle." — 21. F. 89ᵃ—89ᵇ. *(De passione Christi.)* Inc.: „Et factus est sudor eius." Expl.: „Non impleuerunt." — 22. F. 90ᵃ—106ᵃ. *R. Incipiunt meditaciones beati Bernhardi* (falso!) *de passione domini secundum septem horas Canonicas diei.* Inc.: „SEpcies in die .... Rogasti me ut aliquem modus contemplandi in passione." Expl.: „Ad monumentum eiusdem domini nostri .... Amen. Expliciunt meditaciones .... Anno domini M° CCCC° XXX in vigilia natiuitatis Marie virginis." Cf. cod. 328 (6). — 23. F. 106ᵇ. *(Excerptum ex Nicolao Lyrano de oratione.)* Inc.: „Orate ne intretis .... Oracio enim secundum Damascenum." Expl.: „Erant predestinati." — 24. F. 107ᵃ—110ᵃ. *(Orationes*

et meditationes de passione Christi.) Inc.: „BEnedic anima mea domino et noli obliuisci.“ Expl.: „Vitam conferas sempiternam qui est Christus .... Amen.“ Sequitur excerptum ex s. Gregorio de vita humana. Cf. cod. 328 (7). — 25. F. 110^b—111^a. *Sequitur de impudicicia oculorum.* Inc.: „NOta quod impudicum est oculos.“ Expl.: „Nuncciant de illo.“ — 26. F. 111^b—112^b. *(Meditatio de passione Christi.)* Inc.: „Sciens namque ihesus omnia.“ Expl.: „Spiritu sanctitatis.“ — 27. F. 113^a—118^a. *(Variae orationes.)* Inc.: „O Domine deus meus qui creasti corpus meum.“ Expl.: „Laudant regem eternum filium tuum .... Amen.“ — 28. F. 118^a—118^b. *(Orationes ad induendas vestes sacerdotales.)* Inc.: „Ad locionem manuum ante accessum.“ Expl.: „Digne astare merear Per christum dominum nostrum.“ — 29. F. 119^a. *Pro fratribus exeuntibus ad viam dicuntur isti versus ....* Inc.: „Primo kyrie eleison.“ Expl.: „Propiciatus indulge per christum dominum.“ — 30. F. 119^b—124^a. *Incipit prologus oracionis quam beatus Jeronimus Rustico monacho compilauit.* Inc.: „PEruenit ad me tue caritatis deuocio.“ Expl.: „Confestim comparemus Per christum dominum nostrum.“ — 31. F. 124^a—125^b. *(Orationes de passione Christi.)* Inc.: „ORigo omnium bonorum misericors deus.“ Expl.: „Vt nos conserues Amen.“ — 32. F. 126^a. *R. Ex speculo monachorum.* Inc.: „Et notandum quod remissio est quedam mentis pigricia.“ Expl.: „Incipit desperare.“ — 33. F. 126^b. *(De fide et praedestinatione.)* Inc.: „Item notandum quod duplex est fides.“ Expl.: „Apostolus non exauditur hec Augustinus.“ — 34. F. 126^b—140^b. *R. ET quia aliqui casus occurrunt in missa sacerdotibus Ideo vt de hys videatur.* Inc.: „Queritur Vtrum possit sufficienter occurri defectibus.“ Expl.: „Sacerdoti pluraliter respondebit.“ — 35. F. 141^a—158^b. *R. Incipit prologus super Manuale Sancti Augustini Episcopy* (falso!) Anno domini Millesimo CCCC° XXXIIII° In vigilia XI^{cim} milium virginum. Incipit liber beati Augustini de contemplacione cristi.“ Inc.: „QVoniam in medio laqueorum positi sumus.“ F. 156^b expl.: „Ut amem deum meum Amen.“ Sequuntur additamenta usque ad f. 158^b. Ed. Maur. 1685, VI app. 135 sqq. — 36. F. 159^a

—162ᵇ. *(Decretum concilii Basileensis de annatis.)* Inc.: „In nomine spiritus sancti paracliti Statuit hec sancta synodus quod tam in curia.“ Expl.: „Hec sancta synodus decreuit. Datum Basilee in sessione publica die iouis mensis iuny Anno 35 Id est feria quinta ante festum penthecostes.“ Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 1196 sqq. — 37. F. 163ᵇ—166ᵃ. *(De statu religioso.)* Inc.: „Item notandum Quod stricte loquendo tunc religiosus dicitur.“ Expl.: „Nolunt erubescere.“ — 38. F. 166ᵇ—170ᵃ. *(Hymnus de passione Christi.)* Inc.: „Salue mundi salutare | salue salue ihesu care.“ Expl.: „Dum hoc corpus relinquitur Amen.“ — 39. F. 170ᵃ—171ᵇ. *R. Oracio de sancto B[enedicto].* Inc.: „SAncte et beate Benedicte quem tam opulenta.“ Expl.: „Gloriemur coram deo Qui viuit etc.“ — 40. F. 171ᵇ—174ᵇ. *Meditacio ad concitandum timorem Anshelmi.* Inc.: „TErret me vita mea.“ Expl.: „Per interminata secula Amen.“ Ed. Maur. 1675, 207 sq. — 41. F. 174ᵇ—177ᵇ. *Deploracio virginitatis male amisse Anshelmi.* Inc.: „ANima mea anima erumpnosa.“ Expl.: „Quoniam in eternum misericordia tua Qui es benedictus in secula Amen Explicit in vigilia Mathei Apostoli et ewangeliste Anno domini 1435.“ Ed. l. c. 208 sq. — 42. F. 177ᵇ—178ᵃ. *De fornicacione ysidorus.* Inc.: „AVdi anima que loquor.“ Expl.: „Gehenne penas horribiles.“ Sequitur excerptum de oratione. — 43. F. 178ᵇ—179ᵇ. *Infra scriptum Capitulum et defectus pertinet ad tractatum de scala claustralium et additur in fine. (R.) Capitulum vltimum.* Inc.: „SEd heu fragilis et misera.“ Expl.: „Dicat veni. Explicit in die sancte Scolastice A. d. M° CCCC XXXV etc.“ Vide infra sub n. 46. — 44. F. 180ᵃ. *De contemplacione et accione ysidorus de summo bono.* Inc.: „Notandum Quod actiua vita.“ Expl.: „In gehennam.“ — 45. F. 180ᵇ. *(Epistola Guigonis carthusiensis ad fratrem Gervasium de vita contemplativa.)* Inc.: „DIlecto suo fratri G. frater Bernhardus (recte: Guigo) .... Amare te frater ex debito.“ Expl.: „Inseriens in oliuam Explicit epistola A. d. MCCCC35.“ Sequitur excerptum ex Isidoro. Epistola illa est praefatio operis sequentis. Ed. Maur. 1719, II 324. — 46. F. 181ᵃ—189ᵃ. *Incipit tractatus beati Bernhardi* (recte: *Gui-*

gonis carthusiensis) de scala claustralium .... Inc.: „CVm die quadam corporali manuum labore occupatus.“ Expl.: „A primo gradu remocior. Explicit tractatus .... in die sancti francisci finitus Anno domini M° CCCC° XXX[V].“ De ultimo capitulo, quod f. 178ᵇ—179ᵇ legitur, vide supra n. 43. Ed. Maur. 1719, II 325 sqq. — 47. F. 189ᵇ—192ᵇ. *(Meditationes de passione Christi.)* Inc.: „Tristis est anima mea.“ Expl.: „Inferiorem scilicet sensualitatem.“ — 48. F. 193ᵃ—198ᵇ. *(Expositiones orationis dominicae.)* 1. F. 193ᵃ. Inc.: „PAter noster. Excelsus in creacione suauis in amore.“ Expl.: „Amen id e. fiat et cetera.“ — 2. F. 193ᵇ—195ᵇ. Inc.: „PAter noster. Hec oracio dicitur dominica.“ Expl.: „Comple desiderium nostrum et cetera.“ — 3. F. 196ᵃ—196ᵇ. Inc.: „PAter noster. Illa est oracio.“ Expl.: „Conclusio ibi Amen.“ — 4. F. 196ᵇ—198ᵇ. Inc.: „PAter noster. Dubitatur quare dicitur.“ Expl.: „Obiectum.“ — 49. F. 198ᵇ—199ᵃ. *(Expositio salutationis angelicae.)* Inc.: „Aue Maria. Hec oratio dicitur salutacio.“ Expl.: „Dominus imponens nomen.“ — 50. F. 199ᵇ—201ᵃ. *(Expositio symboli apostolici.)* Inc.: „CRedo in deum. Symbolum dicitur a syn.“ Expl.: „Resurrecturus sum.“ — 51. F. 201ᵃ—204ᵇ. *(Varia excerpta v. g. de oratione dominica, de meritis passionis Christi, de occasione peccandi etc.)* Inc.: „Item Augustinus. Propterea enim dominica oracio appellatur.“ Expl.: „Ut interpellent dominum pro eo.“ — 52. F. 205ᵃ—205ᵇ. *(Oratio ad s. communionem;* ab initio manc.) Inc.: „.... functum amicum lazarum.“ Expl.: „Vanitates seculi et miserie Amen.“ — 53. F. 206ᵃ—221ᵃ. *(Sermones de passione Christi.)* Inc.: „Pater ignosce illis etc. Ecce quomodo innocens ille agnus.“ Expl.: „Ille ita et nos.“ — 54. F. 221ᵇ—223ᵃ. *(Excerpta ex Augustino Bernardo Gregorio v. g. de disciplina, de contemplatione etc.)* Inc.: „Item nota dicit beatus Augustinus in libro 83 questionum.“ Expl.: „Irridetur ab eo | Hec Bernhardus Abbas Cassinensis in speculo monachorum.“ — 55. F. 223ᵇ. *(Oratio.)* Inc.: „DOminator domine rex celorum.“ Expl.: „Peruenire valeamus.“ — 56. F. 224ᵃ—225ᵇ. *R. Nicolaus de Lira (de oratione).* Inc.: „Cum oratis .... Est primo considerandum.“

Expl.: „Et aperietur vobis." — 57. F. 225ᵇ—228ᵇ. *Ex speculo monachorum.* Inc.: „In hys eciam regularibus obseruancys." Expl.: „In vsum et conswetudinem." — 58. F. 229ᵃ—231ᵇ. *R. Nicolaus de Lira (de oratione).* Inc.: „Sic autem orabitis .... Hic saluator ostendit." Expl.: „Ex dictis." — 59. F. 232ᵃ—236ᵃ. *R. Nicolaus de Lyra (super illud:) Beati pauperes.* Inc.: „Beati pauperes. Hic ponitur ipsius legis explanacio." Expl.: „Gaudete et exultate." — 60. F. 236ᵇ—244ᵇ. *R. Item de dubys aliquibus contingentibus in missa.* Inc.: „Hic notantur aliqua dubia circa missam contingencia Item sacerdos intendat." Expl.: „Per contrariam consuetudinem est abrogatum." — 61. F. 245ᵃ—245ᵇ. Inc.: „Domine mi graciose ex relatibus multorum." Expl.: „Nucem uel duas magnas *Expliciunt remedia magistri Galli contra pestilenciam que misit archiepiscopo pragensi.*" — 62. F. 246ᵃ. *(Versus de re medicinali.)* Inc.: „Si cruor est albus hominis quasi spuma repertus." Expl.: „Galgalum capiti prodest de mane comestum." — 63. F. 246ᵇ. *Item notandum secundum sanctum Augustinum in prologo super psalterium.* Inc.: „Tranquillitas animarum est." Expl.: „Mentibus informatur." — 64. F. 247ᵃ—257ᵃ. *(Tractatus medicinalis.)* Inc.: „ROgatus a quibusdam magistris ut de tempore aliquid edocerem." Expl.: „Et in mulieribus impregnacionem." — 65. F. 257ᵃ—262ᵇ. *(Quaestiones de sacramento Eucharistiae.)* Inc.: „Item notandum de infideli qui est indignior." Expl.: „Contumeliam facit et contempnit." — 66. F. 263ᵃ—284ᵃ. *R. Incipiunt notabilia de septem peccatis capitalibus Et primo quid sit peccatum Et sic de cetero de alys capitalibus.* Inc.: „Peccatum secundum quosdam sic diffinitur." Expl.: „Mulieris In conspectu eius. (R.) Explicit summula de vicys capitalibus." — 67. F. 284ᵃ—288ᵃ. *R. Item subsecuntur notabilia nobilissima (de tentationibus et peccatis.)* Inc.: „Septem sunt per que dyabolus decipit." Expl.: „Philozophia sit cognicio sui ipsius (R.) Expliciunt bone auctoritates." — 68. F. 288ᵇ—296ᵃ. *(De modo confitendi.)* Inc.: „Circa confessionem sex sunt necessaria." Expl.: „Merito debuissem manifestare." — 69. F. 296ᵇ—297ᵃ. *Compendiose de restitucione.* Inc.: „Detinere alienum inuito

domino." Expl.: „Idem intelligatur de trahente." — 70. F. 297ᵇ—303ᵇ. *(De confessione.)* Inc.: „Confessio diffinitur sic a sancto Augustino." Expl.: „Ut dicit Augustinus 12 de trinitate." — 71. F. 303ᵇ—326ᵇ. *(Adnotationes de peccatis alienis, de peccato originali, de peccatis personalibus, de tentationibus, de praemio beatorum, de charactere, de effectibus passionis, de confessione, de peccatis luxuriae, de sacramentis.)* Inc.: „Notandum quod sex modis." Expl.: „Per eos pro te." — 72. F. 327ᵃ—328ᵇ. *(Adnotatio de re medicinali.)* Inc.: „Tharentinus libro de effectibus in natura." Expl.: „Ordinat et disponit." — 73. F. 329ᵃ—353ᵃ. *(Adnotationes de sapientia et theologia, de ieiunio, de confessore ignorante, de celebratione missae, de contrahendo matrimonio, de tentationibus diaboli, de sacramento Eucharistiae, de timore poenae et damnationis, de maceratione carnis, de malis religiosis etc.)* Inc.: „Item est notandum quod sapiencia per aristotelem." Expl.: „In hoc habitacula per christum dominum." — 74. F. 353ᵃ. *Culpa generalis.* — 75. F. 353ᵇ. *Item Casus speciales abbati reseruates* (!). — 76. F. 354ᵃ—366ᵇ. *(Variae orationes.)* Inc.: „O domine ihesu dulcissime benignissime." Expl.: „Vanitates seculi et miserie Amen."

331. (54. h. 4.)

Chart. s. XV, f. 57, 8°, man. I, sine ligat., fol. humore laesa.

F. 1ᵃ—57ᵃ. *R. Manuale beati augustini.* Inc.: „Adesto michi verum lumen deus pater omnipotens." Expl.: „Eternaliter et sempiternaliter viuis et regnas deus per omnia secula seculorum Amen. Deo laus et gloria sit per infinita secula Amen." Ed. Maur. 1675, VI app. 135 sqq.

332. (54. h. 5.)

Chart. s. XV, f. 327, 8°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1ᵃ—312ᵇ. *(Diurnale.)* 1. F. 1ᵃ—96ᵃ. *(Psalterium; ab initio manc.)* — 2. F. 96ᵇ—102ᵃ. *(Hymni.)* — 3. F. 102ᵇ—105ᵇ. *(Officium de B. M. V.)* — 4. F. 106ᵃ—190ᵇ. *(Proprium de tempore a dom. I adventus — dom. XXV post pentec.)*

— 5. F. 190^{b}—272^{b}. *(Proprium de sanctis.)* Hymni de ss. Achatio et Catharina ed. apud Dreves V 28 et XXVI 69. — F. 258^{a} script. vacat. — 6. F. 272^{b}—312^{b}. *(Commune sanctorum.)* — F. 313—327 script. vacant.

333. (54. h. 6.)

Chart. s. XV (1439), f. 279, 8°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1^{a}—279^{a}. *(Breviarium Mellicense.)* 1. F. 1^{a}—11^{a}. *(Calendarium.)* — 2. F. 11^{b}—12^{b}. *(Additamenta.)* — 3. F. 13^{a}—39^{b}. *(Hymni de tempore et de sanctis;* in fine manc.) — 4. F. 40^{a}—45^{b}. *(Fragmentum officii de tempore.)* — 5. F. 46^{a}—113^{b}. *(Psalterium dispositum per hebdomadam cum ordinario officii de tempore.)* — F. 104 et 107^{b} script. vacant. — 6. F. 114^{a}—204^{b}. *(Proprium de tempore per circulum anni incipiens a dom. I quadragesimae.)* — F. 205—206 script. vacant. — 7. F. 207^{a}—256^{b}. *(Proprium sanctorum.)* — 8. F. 256^{b}—259^{a}. *In obseruancia mellicensium dicitur cursus de beata virgine hoc modo.* — 9. F. 259^{b}—268^{b}. *(Variae lectiones, vigiliae mortuorum.)* — 10. F. 269^{a}—274^{a}. *De commemoracione virginis gloriose.* — F. 274^{b} script. vacat. — 11. F. 275^{a}—279^{a}. *Historia de s. trinitate.* — F. 279^{b} script. vacat.

334. (54. h. 7.)

Chart. s. XV, f. 174, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., f. a cap.: fragm. libelli de abusibus monasterii Zwifaltensis (1424).

1. F. 1^{a}—67^{a}. *R. Cursus de beata uirgine (et officia de communi sanctorum).* — 2. F. 67^{a}—75^{b}. *R. Cursus de spiritu sancto.* — 3. F. 75^{b}—101^{b}. *R. Secuntur septem psalmi penitenciales cum litaniis.* — 4. F. 101^{b}—108^{a}. *(Officium de conceptione B. M. V.)* — 5. F. 108^{a}—143^{a}. *(Officium defunctorum.)* — 6. F. 143^{b}—150^{b}. *(Variae orationes.)*. — F. 151 —174 script. vacant.

335. (54. h. 8.)

Chart. s. XV, f. 257, 8°, man. III, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. part. fragm. antiphon. s. XIV, f. 2^{a}: „Liber Monasterij beate et gloriose virginis Marie wulgariter Scotorum wienne 1410."

F. 1^a script. vacat. — F. 1^b—257^b. (*Orationale;* ex quo sequentia imprimis commemorentur.) 1. F. 2^a—3^b. *(Enumerantur quinque sensus, opera misericordiae, dona spiritus sancti, varia peccatorum genera, casus papales episcopales abbatiales.)* Inc.: „Visus auditus gustus tactus odoratus." Expl.: „Ad consilium superioris." — 2. F. 20^b—22^a. *Oracio (hymnus) de passione domini.* Inc.: „Aue ihesu conditor | veritas et vita." Expl.: „Presta te colentibus | virtutem meritorum Amen." — 3. F. 22^a. *(Hymnus de B. M. V.)* Inc.: „Gaude maria | templum summe maiestatis." Expl.: „Vbi te sanctorum | contemplantur oculi | maria | Aue maria | gracia plena etc." — F. 22^b et 47 script. vacant. — 4. F. 48^b—65^a. *(Meditationes de salutatione angelica et oratione dominica.)* Inc.: „Aue maria .... Tibi domine gracias." Expl.: „Et corporis mei | Amen." — 5. F. 65^b—66^a. *Casus reseruati.* — F. 66^b—69^a script. vacant. — 6. F. 69^b—71^a. *Incipiunt meditaciones beati bernhardi.* Inc.: „Multi multa sciunt | et se ipsos nesciunt." Expl.: „Qui est lux il ...." Finis deest. Cf. cod. 40(2). — 7. F. 77^a—78^a. *Oracio (hymnus) valde bona de beata virgine.* Inc.: „Aue mundi spes maria | Aue mitis Aue pia." Expl.: „Dum resurgam te ...." Finis deest. — F. 78^b—85^a script. vacant. — 8. F. 85^b—92^b. *Meditacio super salue regina.* Inc.: „Ad salutandam beatam virginem." Expl.: „Gracia plena dominus tecum." — F. 93^b script. vacat. — 9. F. 94^a. *(Orationes post missam s. Ambrosii.)* Inc.: „Eija deus meus misericordia mea." Expl.: „Aue maria." — 10. F. 96^b—102^b. *Incipiunt oraciones de passione domini cum pater noster ....* Inc.: „O ihesu eterna dulcedo." Expl.: „Aue maria." — 11. F. 107^a—109^a. *(Orationes et hymni indulgentiales de B. M. V., de passione Christi, de nativitate Christi et B. M. V., oratio s. Bernardi contra subitaneam mortem.)* Inc.: „Virgo templum trinitatis | deus summe bonitatis." Expl.: „Nec in presenti seculo nec in futuro." — 12. F. 137^b—182^b. *Secuntur oraciones de omnibus sanctis et primo ad patrem.* Inc.: „Summe pater sancte deus | peccatorum ego reus." Expl.: „Fine carens gloria Amen Aue maria ...." Cf. Dreves XV 129, 148, 121. — 13. F. 182^a—190^b. *Incipit*

cursus de sancta et eterna sapiencia. Inc.: „Domine labia mea .... Eterne sapiencie fontem adoremus." Expl.: „Te videam eternaliter | Qui cum deo Amen." — 14. F. 190ᵇ—205ᵃ. *Incipiunt hore de compassione gloriosissime virginis marie.* Inc.: „Inprimis dicatur | Antiphona | Sancta dei genitrix | dulcis et decora." Expl.: „Interveniat vt supra | Explicit | pater noster Aue." — F. 205ᵇ script. vacat. — 15. F. 210ᵇ—212ᵃ. *Missa de sancta sapiencia.* Inc.: „Sapiencia clamitat in plateis." Expl.: „Et fideliter diligamus | Per eumdem dominum." — 16. F. 212ᵃ—213ᵇ. *De spinea corona missa.* Inc.: „Gaudeamus omnes in domino." Expl.: „Ob medelam Per dominum." — 17. F. 213ᵃ—215ᵇ. *Incipit oracio (de B. M. V.) quam composuit beatissimus innocencius papa* .... Inc.: „O domina mea sancta maria." Expl.: „Emisit spiritum." — 18. F. 215ᵇ—228ᵃ. *(Variae orationes de passione Christi, de sanctis, de B. M. V.)* Inc.: „Per cissuram templi | et per obscuracionem solis." Expl.: „Omnia peccata mea." — 19. F. 228ᵇ—230ᵃ. *Anselmus Oraciones cum meditacionibus pro peccatis.* Inc.: „Suscipiat pietas tua domine." In editione Maur. 1675 non inveniuntur. — 20. F. 231ᵇ—241ᵃ. *Incipiunt (Henrici Susonis) centum meditaciones passionis domini nostri ihesu christi* .... Inc.: „Eya dei sapiencia | domine ihesu christi." Expl.: „Aue benigne ihesu christe." — F. 241ᵇ script. vacat. — 21. F. 242ᵃ—244ᵇ. *(Orationes de diversis sanctis.)* Oratio de s. Gregorio inc.: „SAlue gregori maxime antistes romanorum." Expl.: „Potenter euadere et superare Amen." — F. 245—251 et 255ᵃ script. vacant. — 22. F. 256ᵃ—257ᵃ. *(Formulae absolutionis.)* Inc.: „Dominus noster ihesus christus absoluat te." Expl.: „Penitencie et confessionis." — 23. F. 257ᵇ. *Forma absolucionis secundum modum Monasterii sublacensis.* Inc.: „Dominus noster ihesus christus | per suam sanctam graciam." Expl.: „Et communioni fidelium In nomine .... Amen."

336. (54. h. 10.)

Chart. s. XV (1453), f. 323, 8°, man. IV, ligat. antiqua lign.

F. 1ᵃ—323ᵇ. (*Orationale;* ex quo sequentia imprimis commemorentur.) 1. F. 1ᵃ—20ᵇ. *R. Incipit Cursus beate virginis marie.* — 2. F. 21ᵃ—23ᵇ. *(Hymnus de B. M. V. cum orationibus.)* Inc.: „Aue mundi spes maria Aue mitis Aue pia." Hymnus expl.: „Semper tecum sum mansurus per infinita secula seculorum Amen." — F. 24 script. vacat. — 3. F. 25ᵃ—38ᵇ. *R. Incipit cursus de sancta maria.* — 4. F. 39ᵃ—46ᵇ. *R. Incipit Cursus de passione domini.* — F. 51ᵇ—58ᵇ et 59ᵇ script. vacant. — 5. F. 64ᵃ—65ᵃ. *R. Aureum pater noster.* Inc.: „Pater noster excelsus in creacione." Expl.: „Presenti preterito et futùro Amen." — F. 65ᵇ script. vacat. — 6. F. 72ᵇ—84ᵇ. *Secuntur oraciones pro horis canonicis tempore necessitatis dicende a papa vrbano quinto confirmate ut Infra patet.* Inc.: „O Domine deus omnipotens o sancta et indiuidua." Expl.: „Invenias aput te Amen." — 7. F. 85ᵃ. *(Oratio ling. germ.)* Inc.: „HErr ich stee vor dir." Expl.: „Daz du mirs vergibst Amen." — 8. F. 86ᵃ. *Von sand Jorgen.* Inc.: „Geori ein purger des hymels." Expl.: „Durch cristum vnsern herren Amen." — F. 86ᵇ—90ᵇ script. vacant. — 9. F. 91ᵃ—105ᵇ. *(Vita B. M. V. post ascensionem domini.)* Inc.: „WEr wissen wil wye dy salig gotes mueter." Expl.: „Vnd gesechen vnd Ir Sinn." — 10. F. 106ᵃ—121ᵃ. *(Orationes ad missam.)* Inc.: „DEr andachtichlich pey einer mess will sten." Expl.: „Ymmer vnd Ewichleich Amen." — 11. F. 121ᵇ—124ᵃ. *Hye hebt sich an ein gut gepet von vnser liben frawen* . . . . Inc.: „MAria magt aller maide hymlische kunigin." Expl.: „Vnd dy Ewigen frewd Amen." — 12. F. 124ᵇ—125ᵇ. *Hye hebt sich an dy kurcz tagzeit von vnsers heren marter.* Inc.: „Dye weysheit des vaters." Expl.: „Vnd deinem gericht Amen." — 13. F. 125ᵇ—128ᵃ. *(Orationes ad B. M. V.)* Inc.: „Dye heylig tagzeyt hat gemacht der nachst pabst Johannes . . . . HEylige kunigin gotes mutter." Expl.: „Gots muetter vnd magt maria Amen." — 14. F. 128ᵃ—130ᵃ. *Hye hebt sich an der tewtsch segen vber sand Johannes mynn vnd ist gar gut.* Inc.: „DAs ist sand Johannes." Expl.: „Mit ein ander frysten Amen Vnd in dem namen . . . . Amen." — 15. F. 130ᵃ—148ᵃ. *(Orationes ad*

deum et B. M. V.) Inc.: „O her Aller tugent o kunig der Ewigen eren.“ Expl.: „Voller genaden vnd wahrheit got sey gedankt.“ F. 139^a—140^a. *(Versio latina hymni: Stabat mater.)* Inc.: „DIe mueter stuend mit yamers dol.“ Expl.: „Hylf du mayt marey.“ — F. 148^b—150^a script. vacant. — 16. F. 150^b—155^a. *(Orationes pro fidelibus defunctis.)* Inc.: „GEgruesst seyt ir lieben gelaubigen sel.“ Expl.: „Zu dir in das ewig leben Amen.“ — 17. F. 155^b—188^a. *(De decem praeceptis.)* Inc.: „[D]As sind die zehen gepot gots die er gepeut.“ Expl.: „In seinem reich.“ — F. 158^b—164^b script. vacant. — 18. F. 165^a—181^a. *(Variae orationes.)* Inc.: „Wer die gedechtnuss vnser heren .... O herr ihesu christe himlischer kunig.“ Expl.: „Salikleichen An end Amen.“ F. 172^a—173^a. *(Oratio episcopi Joannis de Neumarkt, episcopi Olomucensis.)* Inc.: „Ewiger wirdiger saliger Englischer geyst.“ Expl.: „Ewikleich an end Amen.“ — F. 182^b—190^b script. vacant. — 19. F. 191^a—217^a. *(Orationes lat.-germ.)* Inc.: „SEcundum Ordinem Melchisedech.“ Expl.: „Valeamus refoueri per infinita secula seculorum Amen.“ Versio inc.: „DV ebiger priester nach der ordnung.“ Expl.: „Von ewig zu ewig Amen.“ — F. 202^b script. vacat. — 20. F. 217^a—220^b. *(Orationes ad deum.)* Inc.: „O klare vnuermayligte czir.“ Expl.: „Ymer vnd ebikchleich an end Amen.“ — F. 218^b, 221—226, 235^b—236^b script. vacant. — 21. F. 237^a—254^b. *(Orationes de passione domini, ad b. Virginem, ad angelum custodem.)* Inc.: „HErre ihesu christe du hochstes gut.“ Expl.: „Zwischen got vnd vns armen sundern Aue maria ....“ — 22. F. 260^a—260^b. *(Hymnus in s. Christophorum.)* Inc.: „O gloriose Martir dei cristoffore.“ Expl.: „Idem vtriusque flamen Amen.“ — 23. F. 261^a—279^b. *(Orationes de corpore Christi, de s. Joanne, de s. Maria Magdalena, de s. Sebastiano, de B. M. V.)* Inc.: „Weraytung zu gocz leichnam. WAnn du zu Gotes tisch.“ Expl.: „Alle gutikchait Amen.“ — 24. F. 279^b—282^a. *(Hymnus de B. M. V.)* Inc.: „Aue du suesse maget.“ Expl.: „Erb vnd aigen dein Amen.“ — 25. F. 285^a—298^a. *R. Hie hebt sich an die metten von vnsers lieben heren ihesu christi leyden.* Inc.: „HErr tue auff.“ Expl.: „Dein ewige

hillff sey mit vns albeg Amen." — 26. F. 298^b—304^a. *(De praeparatione ad s. communionem.)* Inc.: „Nv wil ich dir sagen wie du dich." Expl.: „In ewikait scheinend sey Amen. (R.) Deo gracias letare Anno 1453." — 27. F. 304^a—305^b. *Vermerkcht ein schone ermonung vnd peyspiel von ainem heyligen alten vater.* Inc.: „Der selb heylig vater." Expl.: „Vncz an ir ennd." — F. 306—309 script. vacant. — 28. F. 310^a—311^b. *(Cursus de passione Christi.)* Inc.: „Wer die siben tagczeit vnsers heren." Expl.: „Der kron dein Amen." — 29. F. 311^b—322^a. *(Orationes de s. trinitate etc.)* Inc.: „Kchum heyliger geyst." Expl.: „Nach dem leben das ewig leben Amen." — 30. F. 322^a—322^b. *(Oratio ad s. Christophorum.)* Inc.: „O heyliger herr vnd marttrer." Expl.: „Mit feur amen."

337. (54. h. 12.)

Chart. et membr. (f. 121—149) s. XV, f. 218, 8°, man. V, sine ligat., ab initio manc.

F. 1^a—218^b. *(Diurnale.)* 1. F. 1^a—115^b. *(Proprium de tempore per circulum anni.)* — 2. F. 115^b—119^a. *(Psalmi ad Tertiam Sextam Nonam.)* — F. 119^b—120^b script. vacant. — 3. F. 121^a—153^a. *(Psalterium dispositum per hebdomadam cum ordinario officii de tempore.)* — 4. F. 153^a—163^b. *(Hymni.)* — 5. F. 163^b—174^b. *(Psalmi de dominica ad Primam usque ad Nonam et de feria secunda ad Tertiam usque ad Nonam.)* — 6. F. 175^a—178^a. *R. Sequitur de visitacione beate virginis.* — 7. F. 178^b—180^a. (Recentiore manu: *Fragmentum officii de B. M. V.)* — F. 180^b—184^b script. vacant. — 8. F. 185^a—215^b. *(Psalmi ad vesperas.)* — 9. F. 215^b—218^b. *(Varia additamenta.)*

338. (54. h. 13.)

Chart. et membr. s. XV, f. 139, 12°, man. I, ligat. antiqua coriac., f. 1^a: „Comparavit RR. Perill. ac Ampl. D. D. Sigismundus abbas Anno 1832."

F. 1^b—139^a. *(Diurnale.)* 1. F. 1^b—2^b. *(Hymni ad Primam Tertiam Sextam Nonam.)* — 2. F. 3^a—48^b. *(Psal-*

terium dispositum per hebdomadam cum ordinario officii de tempore.) — 3. F. 49ᵃ—99ᵃ. *(Proprium de tempore.)* — 4. F. 99ᵃ—128ᵇ. *(Proprium sanctorum.)* — 5. F. 128ᵇ—136ᵃ. *(Commune sanctorum.)* — 6. F. 136ᵇ—139ᵃ. *(Psalmi nonnulli.)* — F. 139ᵇ script. vacat.

339. (54. h. 15.)

Chart. s. XV, f. 317, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Petrus Geitling (? prior possess.)."

F. 1ᵃ—308ᵃ. *(Breviarium.)* 1. F. 1ᵃ. *(Oratio de s. Gregorio.)* — F. 1ᵇ—4ᵇ script. vacant. — 2. F. 5ᵃ—13ᵇ. *(Calendarium.)* — F. 14—15 script. vacant. — 3. F. 16ᵃ—85ᵃ. *(Psalterium dispositum per hebdomadam cum ordinario officii de tempore.)* — 4. F. 85ᵇ—86ᵇ. *(Litaniae maiores.)* — F. 87 script. vacat. — 5. F. 88ᵃ—170ᵇ. *(Proprium de tempore a dom. resurrectionis — dom. XXV post pentec.)* — F. 171 script. vacat. — 6. F. 172ᵃ—258ᵇ. *R. Incipit pars Estiualis de Sanctis Et premittitur Commune sanctorum infra pasca et penthec.* — 7. F. 259ᵃ—264ᵃ. *R. De Veneracione beate marie virginis.* — 8. F. 264ᵇ—265ᵃ. *Tabula de imposicione hystoriarum.* — F. 265ᵇ—266ᵇ script. vacant. — 9. F. 267ᵃ —294ᵇ. *R. Incipit Commune sanctorum.* — F. 295 script. vacat. — 10. F. 296ᵃ—307ᵇ. *(Hymni.)* — 11. F. 308ᵃ. (Recentiore manu: *Oratio ad Jesum.*) — F. 308ᵇ—317ᵇ script. vacant.

340. (54. h. 16.)

Membr. s. XV, f. 137, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—137ᵇ. (Inscriptio in dorso tegumenti legitur:) *Antiphonarium pro Ord. FF. Praed. ex Saec. XV.* Inc.: „Pveri hebreorum tollentes ramos." Expl.: „Nobis graciam criminumque ueniam. Amen."

341. (55. a. 1.)

Chart. s. XV in. (1400), f. 442, m. 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., pars fol. 1, 2, 181 abscissa, in fine manc.

1. F. 1ª—329ᵇ. Inc.: „ECce rex tuus venit .... Egregius doctor noster.“ Expl.: „Putredini dixi pater meus es etc. Et sic est finis. *(R.) Explicit discipulus de tempore.*“ Cf. cod. 49 (2). — 2. F. 330ª—360ᵇ. *(Varii sermones eiusdem de cogitatione locutione operibus, de septem peccatis mortalibus, de decem praeceptis, de novem peccatis alienis, de duodecim articulis fidei, de septem sacramentis.)* Inc.: „COgitacio iustorum est .... Sciendum quod tria sunt.“ Expl.: „Hoc quere ante sermone 25 B.“ Cf. cod. 49 (3). — 3. F. 360ᵇ—409ᵇ. *R. Incipit commune sanctorum et primo de Apostolis.* Inc.: „EGo elegi vos .... Ex quo christus dicit in ewangelio.“ Expl.: „Postmodum vitam in bono finiuit.“ Cf. cod. 49 (4). — 4. F. 409ᵇ—423ᵇ. *R. Sequitur tabula siue registrum secundum ordinem Alphabeti horum sermonum sicut quottati sunt et in quotto sunt 164 sermones Amen.* In fine legitur: „Anno 1400.“ — 5. F. 424ª—436ᵇ. *R. Registrum in sermones discipuli primo ponitur tabula decem preceptorum.* — 6. F. 437ª—442ᵇ. *Hic notanda sunt aliqua exempla in sermonibus dominicalibus et preceptis obmissa Et primo de dominica Duo homines exemplum.* Inc.: „[I]N ewangelio de pharyseo.“ Expl.: „Omnes campane vrbis per se ....“ Finis deest.

342. (55. a. 3.)

Chart. s. XV, f. 184, 2°, man. I (Georgii Trüller), ligat. antiqua lign., f. membr. ad calc.: fragm. missalis s. XIV; tegumento ant. b adligatum est carmen typis impressum: „Ein newer spruch von dem anstellen des kriegs zu Hagenaw (auctore Christiano Neczenbart).“ Tegum. post. a: variae adnotationes.

1. F. 1ª—184ª. *(Missale Romanum.)* 1. F. 1ª—78ª. *(Proprium de tempore a dom. I adv. usque ad festum corporis Christi.)* — 2. F. 78ª—78ᵇ. *(Ordo missae usque ad praefationes;* reliqua desunt.*)* — 3. F. 79ª—79ᵇ. *(Fragmentum canonis.)* — 4. F. 80ª—108ᵇ. *(Proprium de tempore a dom. I post pentec. usque ad feriam VI post dom. XXV.)* — 5. F. 108ᵇ—110ª. *(Missa in dedicatione ecclesiae.)* — 6. F. 110ª—155ᵇ. *(Proprium missarum de sanctis a vigilia s. Andreae usque ad festum quinque vulnerum.)* — 7. F. 156ª—174ª. *(Commune*

sanctorum.) — 8. F. 174ª—180ᵇ. *(Orationes ad diversa.)* — 9. F. 180ᵇ—184ª. *(Missa pro defunctis.)* In fine legitur: „Deo gracias. Et sic est finis per me Georium trûller cum dei adiutorio qui regnat sine fine Amen." — 2. F. 184ᵇ. (*Formulae medicinales.* Germanice.)

343. (55. a. 4.)

Chart. s. XV, f. 223, 2°, man. III, ligat. recens., fol. humore laesa, f. 108ᵇ: „Liber domini Johannis de haylprunna."

1. F. 1ª—16ᵇ. *R. Nota bona materia de sacramento eukaristie.* Inc.: „Item nota Quod dicitur de sacramento eukaristie." Expl.: „Quamuis esset pulchrior." — 2. F. 16ᵇ—17ᵇ. *R. Nota bonam materiam de contemptu sacerdotum.* Inc.: „Venerabilis magister hainricus de hassia in sua lectura." Expl.: „Via veritas ihesus christus in secula benedictus Amen." — 3. F. 17ᵇ—31ᵇ. *(De poenitentia.)* Inc.: „. . . . et illo modo intelligitur." Expl.: „Detraccione etc. ut prius." — 4. F. 31ᵇ—34ª. *R. De vnccione Sacra.* Inc.: „VTrum extrema vnccio sit instituta." Expl.: „Uel contemptum inducens dampnabilis est." — 5. F. 34ª—42ᵇ. *R. Nota (de resurrectione).* Inc.: „ET nota quod ut dicit beatus gregorius." Expl.: „Fortem et virilem habet animam." — 6. F. 42ᵇ—49ᵇ. *(Quaestiones de purgatorio.)* Inc.: „ETem (!) vnum dubium de indulgencijs." Expl.: „Et in nullo veritati preiudicatur." — 7. F. 49ᵇ—56ᵇ. *R. De excommunicacione Questio.* Inc.: „PRimo vtrum ecclesia possit et debeat aliquos excommunicare." Expl.: „Ad maiorem securitatem habendam." — 8. F. 56ᵇ—57ᵇ. *(De confessione audienda.)* Inc.: „MOyses et Aaron sacerdotes dicit S[anctus] T[homas] quod moyses." Expl.: „Doceat perseuerenciam." — 9. F. 57ᵇ—69ᵇ. *(De suffragiis et sanctorum intercessione.)* Inc.: „CIrca illam distinccionem queritur vtrum suffragia per vnum facta." Expl.: „Omnia nosse." — 10. F. 69ᵇ—75ᵇ. *R. De dampnatis post diem Judicij.* Inc.: „VTrum corpora dampnatorum post resurreccionem." Expl.: „Per habundanciam uel defectum." — 11. F. 75ᵇ—78ª. *R. De receptaculis animarum.* Inc.: „VTrum sint ponenda aliqua

habitacula." Expl.: „Cruciabuntur in anima et corpore." — 12. F. 78ª—106ᵇ. *(Sermones de psalmo: Miserere mei deus.)* Inc.: „MIserere mei deus .... Septem sunt defectus inpellentes homines." Expl.: „Perseueranciam ad honorem ihesv christi qui cum deo patre .... Amen." — 13. F. 106ᵇ—108ª. *(Excerpta ex opere praecedente.)* — 14. F. 108ᵇ—142ª. *R. De Octo beatitudinibus Et primo de paupertate (Nicolai de Dinkelspühel).* Inc.: „IN ewangelio quod legitur in festo omnium sanctorum." Expl.: „Largiatur nobis omnipotens deus Amen." Ed. Argent. 1516, f. 92 sqq. — F. 118ᵇ—119ᵇ, 142ᵇ—143ᵇ script. vacant. — 15. 144ª—155ᵇ. *(De iudicio generali.)* Inc.: „VTrum sit futurum aliquid generale iudicium." Expl.: „Certum non est." — 16. F. 156ª—217ᵇ. *R. De quadragesima (= tractatus Nicolai de Dinkelspühel de tribus partibus poenitentiae.)* Inc.: „ECce nunc tempus acceptabile .... Duo sunt tempora hominis." Expl.: „Naturale ecclesiasticum et diuinum a quo nos custodiat .... Amen." Ed. l. c. f. 68 sqq. — 17. F. 218ª—221ª. *R. De corpore christi (sermo Nicolai de Dinkelspühel).* Inc.: „CAro mea vere est .... In textu hoc ewangelij (!) precedentem (!)." Expl.: „Faciente hoc diuina uirtute." Cf. cod. 39 (5). — 18. F. 221ª. *R. Questio de Salomone vtrum sit dampnatus quod exprimitur hic.* Inc.: „Solet queri de Salomone." Expl.: „Meruit veniam peccatorum." — 19. F. 221ª—222ᵇ. *R. Sermo de corpore christi.* Inc.: „Ego sum panis .... Quod dicit ego sum panis." Expl.: „Specialiter reficiens et sanans." — 20. F. 223ª. *Interrogaciones In confessione.* — F. 223ᵇ script. vacat.

344. (55. a. 5.)

Chart. s. XV, f. 394, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. 1ª etc.: „Iste liber est monasterij Sancte marie virginis alias schotorum wienne quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor magister iohannes polczmacher Oremus pro eo." Multa folia humore laesa. Cf. de hoc codice Schulte, Die Rechtshandschriften, n. 98.

1. F. 1ª—156ª. *IN nomine etc. Allegaciones hic scripte sunt domini lapi de Castighonocho de florencia sollempnissimi Advocati florentinensis Abbreuiate per me Anthonium de butrio.*

Allegacio prima de app. Inc.: „IN hac allegacione facit tria uel quatuor dubia." Expl.: „De Bononia decretorum doctoris." Joannes Lapus Castiloneus 1353—1378 Florentiae, deinde Paviae docuit. Obiit 1381. Cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 270 sqq. De Antonio de Butrio cf. cod. 5 (1). — F. 99ᵇ—100ᵃ, 137ᵇ—138ᵃ, 156ᵇ script. vacant. — 2. F. 157ᵃ —239ᵇ. *(Sacramentale Guilielmi de monte Lauduno.)* Inc.: „CArissimo filio. suo ac socio .... Presens opus dilecte mi cum iuuentutis nostre primordio." Expl.: „Nullus cum similibus." Auctor decretorum doctor Tolosanus et abbas monasterii novi Pictav. O. S. B. Cf. Fabr.-Mansi III 156; Oudin. III 966; Schulte l. c. II 197 sqq. — F. 240 script. vacat. — 3. F. 241ᵃ—301ᵇ. Inc.: „IN tractatu de censura ecclesiastica primo describam." Expl.: „Tendere nosceretur Jo[annes] de lig[nano]. *Explicit tractatus de censura ecclesiastica (Joannis de Lignano).*" De auctore, iurisperito Bononiensi, qui 1383 obiit, cf. Schulte l. c. II 257 sqq. — 4. F. 301ᵇ—319ᵃ. *Sequitur de ecclesiastico interdicto.* Inc.: „SEquitur uidere de ecclesiastico interdicto." Expl.: „Maxime post ostiensem. Tractatus de censura ecclesiastica Johannis de lignano." Cf. Schulte, l. c. II 261. — F. 313ᵇ, 319ᵇ—322ᵇ script. vacant. — 5. F. 323ᵃ—338ᵃ. *Repeticio c. Is qui de sen[tentiis] ex[communicationis] li. VI.* Inc.: „Doctor gencium predicator veritatis Apostolus paulus." Expl.: „Racionem etc. Et sic est finis huius repeticionis." — F. 338ᵇ script. vacat. — 6. F. 339ᵃ —376ᵃ. R. In nomine .... Hunc auide florem spirantem thuris odorem Si capis dextra fragrabis intus et extra. Inc.: „Quamuis in cuiuslibet humani operis." Expl.: „Inuidiam portans econtra tertullianum. *(R.) Explicit flos (ultimarum voluntatum) magistri et doctoris Rolandini Deo gracias.*" Rolandinus Rudolphinus de Passageriis Bononiensis versus finem s. XIII floruit. Cf. Savigny, Gesch. des röm. Rechtes V 542 sqq. — 7. F. 376ᵇ—378ᵃ. *(Registrum.)* — F. 378ᵇ—394ᵇ script. vacant.

345. (55. a. 6.)

Chart. s. XV, f. 350, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: „Iste liber est monasterij beate Marie virginis alias Scotorum wienne

quem testatus est nobis egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo." Cf. Schulte, Die Rechtshandschr., n. 99.

1. F. 1ᵃ—107ᵇ. *(Summa artis notariae Rolandini Passagerii.)* Inc.: „Anthonius dedit vendidit et tradidit Jure proprio." Expl.: „Soli bonorum omnium tribulantur actori | Cui laus et graciarum accio .... Amen." Cf. Savigny, Gesch. des röm. Rechtes V 542. Oudin. III 485 opus immerito Rolandino Patavino tribuit. — 2. F. 108ᵃ—199ᵇ. *R. INcipit aurora super contractibus composita a magistro Rolandino bassagerio bononiensi.* Inc.: „SOlet aromatum esse natura." Expl.: „Obligacionis contrahende uel tollende. Explicit Aurora domini Rolandini deo gracias" Cf. Savigny l. c. V 543. — 3. F. 200ᵃ—309ᵃ. Inc.: „NOn saciabitur oculus visu." Expl.: „Attribuantur in totum in sui laudem et gloriam qui benedictus .... Amen. *(R.) Explicit aurora nouella (Petri de Boateriis).*" De auctore, ab a. 1292 professore artis notariae, cf. Savigny l. c. V 553 sq. — 4. F. 309ᵃ—350ᵃ. R. In nomine .... Hunc auide florem spirantem thuris odorem Si capis dextra frag[r]abis intus et extra. Inc.: „Qvamuis in cuiuslibet humani operis artificio." Expl.: „Inuidiam portans econtra tertullianum. *(R.) Explicit flos magistri et doctoris Rolandini deo gracias.*" Cf. cod. 344 (6). — F. 350ᵇ script. vacat.

346. (55. a. 7.)

Chart. s. XV in., f. 116, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. post. a: fragm. hebr., margines foliorum humore laesi, f. 51ᵃ etc.: „Iste liber est Monasterij beate Marie virginis alias Scotorum wienne Quem testatus est nobis Egregius decretorum doctor dominus Johannes polczmacher Oremus pro eo Amen."

1. F. 1ᵃ—45ᵃ. Inc.: „REx israel mutauit habitum .... israel est solium domini." Expl.: „De iure lombardo ut s. *Et est finis huius tractatus de bello (Joannis de Lignano).*" Cf. Schulte, Die Gesch. der Quellen II 261, ubi editiones invenias. — 2. F. 45ᵃ—47ᵇ. *(Registrum capitum operis praecedentis.)* — F. 48—50 script. vacant. — 3. F. 51ᵃ—56ᵇ. *R. Incipit forma appellandi in beneficialibus secundum stilum curie.* Inc.: „Primo uideat ille qui wult appellare." Expl.:

„Faciat fieri publica deo gracias Amen. Explicit tractatus de appellacionibus." — 4. F. 57ᵃ—115ᵃ. Inc.: „IN tractatu de censura ecclesiastica primo describam." Expl.: „Maxime per osti[ensem]. *Explicit liber de censura ecclesiastica editus a domino Jo[anne] de lignano de mediolano vtriusque Juris doctore excellentissimo Amen.*" Cf. cod. 344 (3). — 5. F. 115ᵇ—116ᵇ. *(Litterae Martini V papae ad archiepiscopum Gnesensem de contractibus.)* Inc.: „Martinus Episcopus .... Hodie siquidem litteras nostras concessimus." Expl.: „Datum rome apud sanctos apostolos VI Non. Julij pontificatus nostri Anno VIII°."

347. (55. a. 8.)

Chart. (fol. membr.: 1, 6, 7, 11, 12, 18, 19, 25, 26, 31, 32, 37) s. XV (1453), f. 386, 2°, man. VI (IV Pauli de Pingen), ligat. antiqua lign., f. a cap. a: index contentorum, tegum. ant. b et post a: fragm. liturg.

1. F. 1ᵃ—32ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Pars de raris exemplis vitas* (!) *patrum.* Inc.: „BEatifico et admiror propositum tuum." Expl.: „Ad requiescendum sine fine sunt secula." — F. 32ᵇ—38ᵇ script. vacant. — 2. F. 39ᵃ—91ᵇ. Inc.: „KAritas est mentis affeccio ad deum et proximum." Expl.: „In regno meo Quo nos perducat deus Amen. *Explicit summa virtutum* per me paulum de pingen anno 1453." — 3. F. 92ᵃ—157ᵃ. *R. Incipit summa viciorum.* Inc.: „DIcturi de singulis vicijs ante omnia ostendamus." Expl.: „Tacere uero numquam Amen. Et sic est finis Summarum uirtutum et uiciorum anno 1453." — F. 157ᵇ script. vacat. — 4. F. 158ᵃ—259ᵃ. Inc.: „ROgatus sum a te pater mi." Expl.: „Vite eterne dabitur possessio Ad quam .... Amen. *Explicit tractatus de reformacione monasteriorum Magistri Johannis Nyder sacre theologie doctoris ordinis predicatorum.* Scriptum per me paulum de pingen anno 1453." F. 257ᵃ recentior manus adnotavit: „Nota registrum super libro seu tractatu precedenti Cancellarij parisiensis." Cf. de auctore cod. 114 (1), de editione Fabr.-Mansi IV 109. — 5. F. 259ᵃ—259ᵇ. *Versus de sancto Bernhardo (= Morandi cluniacensis epitaphium b. Ber-*

nardi.) Inc.: „Mira loquor sed digna fide bernhardus quid est hoc.“ Expl.: „Donec celeste fiat terrestre cadauer.“ In fine: „Fac bernharde sacer | hostis ne nos grauet acer. Sanctus Bernhardus | pater omnibus est bona nardus amen.“ Cf. cod. 191 (14). — F. 260 script. vacat. — 6. F. 261ᵃ—320ᵇ. *R. Incipit tractatus de lepra Morali Magistri Johannis Nider ordinis predicatorum.* Inc.: „Olym deum legimus in leuitico veteris testamenti.“ Expl.: „Ut supra late dictum est Et hoc de lepra morali dixisse sufficiant Deo gracias.“ Cf. cod. 117 (4). — 7. F. 321ᵃ—362ᵇ. *R. Manuale curatorum magistri Johannis Nyder.* Inc.: „Qvoniam iuxta beati Gregorij in suo pastorali sentenciam.“ Expl.: „Sub compendio dixisse sufficiat. Explicit .... per me Paulum de pingen anno 1453.“ Cf. cod. 258 (1). — 8. F. 363ᵃ—386ᵃ. Inc.: „QVicumque homo habens usum racionis.“ Expl.: „Nec in cor hominis ascendit deo gracias *Symbolum Magistri Nicolai de Grecz.*“ De auctore, qui 1437 rector universitatis Viennensis et ab a. 1436 canonicus ad s. Stephanum fuit, cf. Aschbach 467 sqq., qui cod. hunc commemorat. — F. 386ᵇ script. vacat.

348. (55. a. 9.)

Chart. et membr. s. XIV, f. 411, 2°, man. V, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. antiphonarii. Cod. in fine manc.

F. 1ᵃ—411ᵇ. (Titulus in dorso tegumenti legitur:) *Lectiones ad 3 Nocturnos Pro Festis Sanctorum.* F. 1ᵃ—4ᵇ additamenta continent. — F. 5, 90ᵇ, 95ᵇ, 140ᵇ, 217ᵇ—219ᵇ, 340ᵇ, 342ᵃ—345ᵃ, 352ᵃ script. vacant.

349. (55. b. 1.)

Chart. s. XV, f. 500, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: registrum.

F. 1ᵃ—500ᵇ. *R. Incipit argumentum prefaciuncule libri qui dicitur malogranatum (auctore Gallo abbate cisterciensi).* Inc.: „Notandum quod opus subsequens seu liber siue tractatus intitulatur malogranatum.“ Opus expl.: „Ad que venerabilia bona eterne glorie perducat nos dominus noster Jhesus christus Qui cum patre .... Amen.“ In fine: „Si male torqueris

si demonis arte moueris In cruce pendentem respice saluus eris Amen.“ Auctor, qui fuit abbas Aulae regiae prope Pragam, floruit versus finem s. XIV. Cf. Fabr.-Mansi III 14. Editiones vide apud Hain I 2, p. 433 n. 7449—7451.

350. (55. b. 2.)

Chart. s. XV (1421), f. 296, 2°, man. IV (II Leonardi Chneysell de Emerstorf), ligat. antiqua lign.

F. 1—2 script. vacant. — 1. F. 3ᵃ—13ᵇ. *(Epistola Ruperti de Welcz, cancellarii Pataviensis, qua promulgantur „Statuta prouincialia Reuerendissimi patris domini domini Eberhardi Archiepiscopi Salczwurgiensis“.)* Epistola inc.: „[R]vpertus de welcz .... dudum reuerendissimus in christo pater.“ Expl.: „Plenius continetur.“ Statuta inc.: „In nomine .... Eberhardus .... Deus omnium creaturarum fabricator.“ Expl.: „Sygillo vicariatus duximus communiri. Datum patauie die vigesima quarta mensis nouembris Anno domini Millesimo Quadringentesimo decimo nono.“ Cf. cod. 298 (4[12]). — F. 14 script. vacat. — 2. F. 15ᵃ—71ᵇ. *(Sermones de tempore a natiuitate domini usque ad pascha.)* Inc.: „Apparuit gracia saluatoris .... Apostolus non ingratus gracie quam accepit.“ Expl.: „Duo notabilia de passione domini et sic est finis.“ — 3. F. 71ᵇ—73ᵃ. *Sermo bonus de peccato quantum sit malum.* Inc.: „SCito quod feceris .... Dicit Bernhardus Absque sui cognicione.“ Expl.: „Nos defendat qui es benedictus in secula.“ — 4. F. 73ᵃ—74ᵇ. *R. Sermo quartus de Epistola dominice 2ᵉ quadragesime.* Inc.: „HEc est voluntas dei .... Expeditis quatuor.“ Expl.: „Ut hos gracias consequamur Amen.“ — 5. F. 75ᵃ—166ᵃ. *(Sermones de sanctis et de tempore.)* R. De sancto Andrea. Inc.: „VEstigia eius secutus .... Tria sunt notanda cuilibet viro perfecto.“ Expl.: „In manibus portabunt te.“ In fine: „Inclita regina martirque dei katherina Nos sua doctrina trahat a fetente latrina.“ — 6. F. 166ᵃ—168ᵇ. *R. Sermo in aduentu domini dominica prima.* Inc.: „HOra est iam nos .... de maximo bono multum.“ Expl.: „Agni inmaculati Quod nobis ....

Amen." — 7. F. 168ᵇ—170ᵃ. *Symonis et Jude apostolorum sermo.* Inc.: „Quos predestinauit .... Hec quatuor que hic ponit apostolus." Expl.: „Apparuit vocans eos Qui cum patre ...." — F. 170ᵇ script. vacat. — 8. F. 171ᵃ—219ᵃ. Inc.: „DIcite filie syon .... In verbis premissis IIIIᵒʳ sunt notanda." Expl.: „Ut hijs panibus nos nutriat. *(R.) Explicit angelicus liber bonus de tempore* finitus per leonhardum chneysell de Emerstorff pro tunc cooperatori (!) diuinorum in hofsteten Anno domini Millesimo CCCCᵒ XXIᵒ." — 9. F. 219ᵃ—221ᵇ. *R. De dedicacione sermo.* Inc.: „VEre dominus est .... Gregorius hodie peragamus ecclesie huius anniuersarium." Expl.: „Est in loco isto | Amen." — 10. F. 221ᵇ—225ᵃ. *R. Sequitur sermo de dedicacione.* Inc.: „INgressus ihesus .... Secundum Gregorium in omelia X." Expl.: „Saluum facere qui perierat Quod nobis .... Amen." — 11. F. 225ᵃ—227ᵃ. *(Sermo) de Assumpcione virginis gloriose.* Inc.: „AStitit regina .... Karissimi hodie agimus festum." Expl.: „Ut aliquid denegem cibi." — 12. F. 227ᵃ—229ᵃ. *Sequitur sermo de natiuitate virginis gloriose.* Inc.: „SApiencia edificauit .... de laude gloriose virginis marie." Expl.: „Ut vigilias haberet." — 13. F. 229ᵃ—232ᵇ. *Sequitur sermo de nouo sacerdote.* Inc.: „Tu eris super domum meam .... Nota quod omnis forma naturalis." Expl.: „Et in futuro in gloria Quod nobis prestare." — 14. F. 233ᵃ—235ᵃ. *Sequitur sermo de sancto Johanne Waptizta.* Inc.: „ERit enim magnus .... karissimi hodie celebratur festum." Expl.: „Corpus Johannis capite minoratum." — 15. F. 235ᵃ—237ᵃ. *Sequitur dominica 2ᵃ in aduentu domini.* Inc.: „ERunt signa in sole .... karissimi hodie agitur de aduentu domini." Expl.: „Ipse rex deus qui est benedictus .... Amen." — F. 237ᵇ—238ᵇ script. vacant. — 16. F. 239ᵃ—264ᵃ. Inc.: „SCitis quia post biduum .... Nota quod passio christi describitur." Expl.: „Ad eumdem terminum perduceret quod nobis .... Amen. *Explicit concordancia passionum* per manus etc." — 17. F. 264ᵇ—295ᵇ. *(Varii sermones.)* De Annunciacione beate virginis. Inc.: „NE timeas maria .... In quibus verbis ob reuerendam laudem." Sermones expl.:

Domum suam Quod nobis prestare.“ — F. 293 et 296 script. vacant.

351. (55. b. 3.)

Chart. s. XV (1414), f. 255, 2°, man. V (ult. Urbani de Adriach), ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et virides, tegum. ant. a: index contentorum.

1. F. 1ᵃ—11ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Conflictus consciencie et racionis super celebracionem misse (auctore Matthaeo de Cracovia).* Inc.: „MVltorum tam clericorum Quam laycorum Querela est.“ Expl.: „Corpus domini nostri ihesu christi Qui cum patre .... Amen. (R.) Et sic est finis horum.“ Cf. cod. 118(4). — F. 12 script. vacat. — 2. F. 13ᵃ—212ᵃ. Inc.: „VTrum ad redimendum genus humanum.“ Expl.: „Et sic patet veritas questionis *Et sic est finis tercii libri sentenciarum* Anno domini 1414 In vigilia Assumpcionis marie virginis gloriose.“ — F. 83—84 et 212ᵇ script. vacant. — 3. F. 213ᵃ —217ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Questiones de pactis sacerdotum.* Inc.: „VTrum liceat presbiterum aliquid recipere ex pacto pro exequijs.“ Expl.: „Periculosior.“ — 4. F. 217ᵇ—231ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Augustinus de fide ad petrum.* Inc.: „Epistolam fili petre tue caritatis accepi.“ Expl.: „Illi deus reuelauit.“ Ed. Maur. 1685, VI app. 19 sqq. — 5. F. 231ᵇ—240ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Questio de sacramento altaris.* Inc.: „VTrum in sacramento altaris sit aliquid.“ Expl.: „De tota questione vesperarum Anno domini 1410. Tandem anno eiusdem 1414 Scriptum in Wienna die etc.“ — 6. F. 241ᵃ—252ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Questio de Magistris theologie.* Inc.: „VTrum Magistri theologie sint.“ Expl.: „Et tantum sit dictum ad questionem Et sic est finis huius Questionis per dei graciam per me vrbanum de Adriach sit laus et gloria christo amen In nomine domini. (R.) O maria pia sis nobiscum semper In via Amen Nunc et in perpetuum.“ — F. 253—255 script. vacant.

352. (55. b. 4.)

Chart. s. XIV (1385) et XV, f. 221, 2°, man. VII (V Hartwigi de Ebenhausen), ligat. antiqua lign., 3 fol. ante f. 220 abscissa, tegum. post. a: fragm. grammat. s. XIV.

1. F. 1^a—94^b. *(Variae quaestiones theologicae.)* Inc.: „VTrum ieiunium cadat sub precepto arguitur quod non.“ Expl.: „Impediretur in suo actu si dum ....“ Finis deest. — F. 42—48 et 95—96 script. vacant. — 2. F. 97^a—104^b. *R. Incipit liber Augustini de fide ad Petrum.* Inc.: „Epistolam fili petre tue caritatis accepi.“ Expl.: „Hoc illi quoque deus reuelabit.“ Ed. Maur. 1685, VI app. 19 sqq. — 3. F. 105^a—109^b. Inc.: „VIgili cura mente solicita.“ Expl.: „Meritis ab invicem distabunt. *Expliciunt meditaciones sancti Augustini.* Ed. l. c. VI app. 75 sqq. — 4. F. 109^b—114^b. *R. Incipit liber Augustini de vita christiana.* Inc.: „Ego augustinus primus peccator et vltimus.“ Expl.: „Cum possumus conferamus absentes et sic est finis huius tractatuli. Explicit liber de vita christiana anno domini 1385° 8 kal. augusti Deo gracias.“ Ed. l. c. VI app. 183 sqq. — 5. F. 115^a—173^a. *R. Incipit prologus beati Gregorij pape in librum dialogorum.* Inc.: „[Q]vadam die nimis quorumdam secularium tumultibus depressus.“ Expl.: „Deo hostia ipsi fuerimus. (R.) Explicit liber quartus dialogorum.“ Ed. Maur. 1705, II 149 sqq. — F. 173^b—174^b script. vacant. — 6. F. 175^a—218^a. Inc.: „Pastoralis cure me pondera fugere.“ Expl.: „Me meriti manus lauet. *(R.) Explicit liber pastoralis cure editus a beato Gregorio.*“ In fine: „Per manus hartwigi Perspich (?) de Ebenhausen eo tempore ipso existente Capellano honorabilis ciuis Gabrielis Bidler Monacensis.“ Ed. l. c. II 1 sqq. — 7. F. 218^b—219^b. *(Monachus quidam Mellicensis respondet ad dubia de psalterio.)* Inc.: „Premissis oracionibus cum deuota reuerencia.“ Expl.: „In prioribus saniori.“ — 8. F. 220^a—221^a. *Vtrum omnis homo de salutis necessitate teneatur sumere corpus christi et eius sanguinem sub vtraque specie.* Inc.: „Prima questio ex nullo christi precepto.“ Expl.: „Et suis proposicionibus.“ Sequuntur duo excerpta e Thoma et Augustino de eadem materia. — F. 221^b script. vacat.

353. (55. b. 5.)

Chart. s. XIV, f. 216, 2°, man. V, ligat. antiqua lign., f. 1^a et 47^a litterae initiales pictae, tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr., tegum.

ant. b: index contentorum, tegum. post. a: adnotatio de terrae motu 5. Jun. 1443 facto etc., f. 79—84 abscissa, f. 1ᵃ: „Liber iste est monasterii s. Marie alias Scotorum wyenne. 1435."

1. F. 1ᵃ—46ᵇ. *Incipit tractatus breuis de vita philosophorum antiquorum.* Inc.: „DE uita et moribus philosophorum ueterum." Expl.: „Ab incepto uocauit homicidio Et sic est finis. Non laus scriptori sed sit laus omnipotenti." — 2. F. 46ᵇ—78ᵇ. *Incipit breuiloquium de virtutibus antiquorum principum et philosophorum.* Inc.: „QVoniam ut dicit Salomon prouerbiorum XX°." Expl.: „Qui est uirtutum premium et finis Amen. Et sic est finis huius operis pro quo deus sit gloriosus." — 3. F. 85ᵃ—137ᵇ. *R. Incipit tractatus (Henrici de Vrimaria) de spirituali perfeccione interioris hominis.* Inc.: „Istum librum pro honore dei et edificacione legencium." Expl.: „Gloriam eterne beatitudinis recepturi Cui est .... Amen." Cf. cod. 132 (30). — 4. F. 137ᵇ—143ᵇ. *(Tabula capitum.)* — F. 144 script. vacat. — 5. F. 145ᵃ—216ᵇ. *R. Incipit prologus Johannis Cassiani in librum institucionum patrum doctoris de doctrina perfeccionis eruditissimi.* Inc.: „VEtus narrat hystoria Sapientissimum Salomonem." Opus expl.: „Eius esse muneris in veritate credamus." Singulis libris praecedunt capita.

354. (55. b. 6.)

Chart. s. XIV/XV, f. 186, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: pennae probationes, tegum. post. a: fragm. antiphonarii s. XIII, f. 2ᵃ: „Iste liber est Monasterij beate virginis Scotorum wienne Quem comparauit Reuerendus in christo pater dominus Martinus eiusdem venerabilis loci Abbas oremus pro eo."

1. F. 1ᵃ—137ᵇ. *(De passione Christi.)* Inc.: „OCcurrit nunc ut passionem domini nostri." Expl.: „Condona nobis peccata et dona vitam eternam amen." — F. 138—141 script. vacant. — 2. F. 142ᵃ—185ᵃ. *Ex Vitis Patrum.* Inc.: „QVidam frater requisiuit abbatem helyam." Expl.: „Non quomodo huc ceciderim queras." F. 142ᵇ „incipiunt Electa Exempla sanctorum que sunt excerpta de vitis patrum a beato Jeronimo conscriptis." F. 155ᵃ „incipiunt narraciones Et exempla diuersarum Materiarum." — F. 185ᵇ—186ᵇ script. vacant.

355. (55. b. 7.)

Chart. (fol. membr.: 1, 7, 8, 14, 15) s. XV, f. 242, man. I, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. part. notae musicae, in fine manc.

F. 1ᵃ—242ᵇ. *(Expositio verborum orationis Salve regina: O clemens, o pia, o dulcis [virgo Maria].)* Inc.: „[O] Clemens o pia etc. Hic est tercia pars principalis huius carminis et vltima particula." Expl.: „Duo sunt in lacte ouis butirum scil. et caseus . . . ."

356. (55. b. 8.)

Chart. s. XV (1472), f. 373, 2°, man. VIII (VI Wolfgangi Pinter de Enzerstorff), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: „Johannes Drobhardt vonn statt Fladriensis 1562 (prior possess.?)", f. 1 et 2 desunt. Cod. in monasterio Scotensi scriptus est.

1. F. 3ᵃ—242ᵇ. Inc.: „. . . . adhuc in membris nostris moribundus habitat." Expl.: „Et XXXVIII sedulo. *Explicit commentum (regulae s. Benedicti) Reuerendi patris decretorumque doctoris egregij pe[tri] bo[erii].*" Auctor, natione Gallus, monachus ord. s. Benedicti, s. XIV exeunt. vixit. Cf. Fabr.-Mansi V 248. — 2. F. 243ᵃ—366ᵇ. *R. Incipit Tractatus finalis Commentariorum fratris Johannis keck (monachi Tegernseeensis) supra regula sancti benedicti de obligacione statutorum regularium.* Inc.: „VTinam nupcijs nostris quibus regule professionis." Expl.: „Cum principio dedicaui. (R.) Explicit magistri Johannis kek de institutis tam diuinis quam humanis in regula sancti benedicti abbatis contentis explicando sine pertinacia qualem vim obligacionis singula habeant vel non habeant apud monachos videlicet ordinis eiusdem sancti benedicti." In fine textus regulae legitur: „Explicit regula beati benedicti secundum veram eius litteram a sancto patre nostro benedicto editam per manus fratris wolfgangi pintter de enczesstor[ff] conscripta in monasterio scotorum Wyenne opidi patawienssis dyocesis Anno domini M° CCCC LXXII° finita in vigilia sanctorum matirum (!) Dyonisij et sociorum eius." Auctor in praefatione dicit se textum regulae collatis composuisse quam plurimis codicibus et praecipue codice quodam monasterii

ad Cellas Marianas, quem ex monasterio s. Mauri primum abbatem attulisse tradunt. Cf. Catal. codd. mss. Mellic. 8. — 3. F. 367ᵃ—367ᵇ. *R. De casibus in quibus prelatus monasterij est deponendus.* Inc.: „PRelatus monasticus in pluribus casibus.“ Expl.: „Attendentes in clem.“ — 4. F. 367ᵇ—369ᵇ. *R. Sequitur forma de modo procedendi in visitacione monasteriorum.* Inc.: „COngregatis prelato et toto Conuentu.“ Expl.: „Et visitatores abscessuri conuentui valedicant.“ Sequitur fragmentum „ex cerimonijs seu memoriali post cartam anno dom. 1452 datam sicut in scriptis traditur.“ — 5. F. 370ᵃ—372ᵇ. *(De abbate eligendo.)* Inc.: „TRes sunt forme eligendi prelatum quarum prima optima est.“ Expl.: „Sibi inuicem iurauerunt. Kremnicia.“ — 6. F. 372ᵇ—373ᵇ. *(Enumerantur ordines, qui sub regulis ss. Benedicti Francisci Augustini militant, et describuntur vestimenta monastica.)* Inc.: „Ordo sancti benedicti cum floccis nigris.“ Expl.: „Et capucio consuto cum barbis.“ F. 372ᵇ initium regulae s. Francisci, f. 373ᵇ s. Augustini legitur.

357. (55. b. 9.)

Chart. s. XV, f. 266, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. antiphonarii s. XIII.

1. F. 1ᵃ—259ᵇ. Inc.: „HOnoret te deus | quoniam et tu.“ Expl.: „Litigys iudicysque earum. *(R.) Explicit primus tractatus 2ᵉ partis de vniuerso spirituali que est de angelis et bonis spiritibus domini wilhelmi episcopi parisiensis.*“ Auctor est Guilielmus Avernus; cf. Fabr.-Mansi III 159. — 2. F. 260ᵃ—265ᵇ. *(Tabula capitum.)* — F. 266 script. vacat.

358. (55. b. 10.)

Chart. s. XIV, f. 304, 2°, man. I (Ludovici professi Scotensis), ligat. antiqua lign. restaurata.

1. F. 1ᵃ—179ᵇ. Inc.: „In nomine domini Amen. POstquam iam claruit ex ordine ipso rerum.“ Expl.: „Quod est de infinibili felicitate beatarum animarum. (R.) Finito christus sit libro rex benedictus. Inceptus est *liber iste qui intitulatur*

Summma wilhelmi parisiensis (recte: *Guilielmi Peraldi sive Lugdunensis* [cf. Fabr.-Mansi III 161]) de *virtutibus et vicijs de temptacionibus et resistencijs* | *de meritis et retribucionibus* finitusque per fratrem ludwicum professum monasterij beate Marie virginis Scotorum wienne deo auxiliante." — F. 180 script. vacat. — 2. F. 181ᵃ—304. *R. Incipit prohemium in dyalogum domini Pauli Burgensis episcopi doctoris egregij de scrutinio scripturarum.* Inc.: „SCrutamini scripturam .... Christus volens iudeos instruere circa ipsius recognicionem." Expl.: „Bonitas sine malicia felicitas sine miseria cui honor .... Amen." Deinde alia manu: „Iste liber venerabilis Monasterij beate Marie virginis vulgariter Scotorum wienne est per manus f. ludwici eiusdem monasterij professi rescriptus." Cf. cod. 121 (2). — F. 304ᵇ script. vacat.

359. (55. b. 11.)

Chart. s. XV, f. 213, 2°, man. I, ligat. recens, versus finem nonnulla folia exciderunt nonnulla in fine desunt.

1. F. 1ᵃ—208ᵃ. *(Sermones de tempore Simonis de Cremona.)* Praefatio inc.: „FRater Symon de Cremona .... Qui diuina coadiuuante gracia." Sermones inc.: „ABiciamus opera tenebrarum .... Doctor egregius et doctorum speculum Augustinus." Expl.: „Transtulit in regnum dileccionis fily sui Quod nobis .... Amen." Simon Cremonensis ordinis eremitarum s. Augustini vixit circa a. 1337. Cf. Ossinger 275, ubi editionem invenias. — 2. F. 208ᵇ—213ᵇ. *Incipit tabula predicti operis* .... Rectus ligaturae ordo est: f. 210, 213, 212, 211.

360. (55. b. 12.)

Chart. s. XV, f. 261, 2°, man. IV, ligat. recens. coriac., ab initio manc.

1. F. 1ᵃ—116ᵃ. *(Sermones Nicolai de Dinkelspühel de tempore a nativitate domini usque ad dominicam palmarum.)* Inc.: „.... ymmo qui in omnibus suis aduersitatibus." Expl.: „Et sic acceperunt eum in regem." Cf. cod. 43 (3 [1]). — 2. F. 116ᵃ—177ᵃ. *(Tractatus Nicolai de Dinkelspühel de*

tribus partibus poenitentiae.) Inc.: „ECce tempus acceptabile .... duo sunt tempora hominis.“ Expl.: „Jus naturale ecclesiasticum et diuinum a quo nos custodiat .... Amen.“ Ed. Argent. 1516, f. 68 sqq. — F. 173ª script. vacat. — 3. F. 178ª—221ᵇ. Inc.: „QVamuis deuocionis christiane principalis causa.“ Expl.: „Idem ipse dominus et saluator noster qui .... Amen. *Et sic est finis de passione (Nicolai de Dinkelspühel).*“ Cf. cod. 43 (3 [3]). — 4. F. 221ᵇ—260ᵇ. *(Nicolai de Dinkelspühel sermones de tempore a resurrectione domini usque ad ascensionem.)* Inc.: „MAria magdalena .... Maria magdalena et Maria Jacobi.“ Expl.: „Et loqui iam talia fugiat ....“ Finis deest. Cf. cod. 43 (3 [5]). — 5. F. 261ª—261ᵇ. *(Fragmentum institutionis de arte praedicandi.)* Inc.: „.... Auerte a malo.“ Expl.: „Idem viceuersa.“

361. (55. c. 1.)

Membr. (f. 1—16 et 281) et chart. s. XIV, f. 283, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. Adiacet copia epistolae Christophori Migazzi archiepiscopi Viennensis datae ad cardinalem N. de restauratione studiorum Viennensium societatis Jesu (a. 1759).

1. F. 1ª—15ª. *Super Simbolo lateranensis Concilij Firmiter credimus (Benedicti episcopi Massiliensis).* Inc.: „Contra inconstantes et instabiles.“ Expl.: „Et prime Thymoth. v. b etc.“ Enumerantur varii errores contra symbolum, cuius textus singulis paginis per lineas syllabatim descendendo adscriptus est. Auctor episcopatu Massiliensi 1263 abdicato ordini fratrum minorum se adstrinxit. Cf. Fabr.-Mansi I 206. — 2. F. 15ª—15ᵇ. *(Epistola Benedicti Massiliensis ad Alexandrum IV papam.)* Inc.: „Sanctissimo in christo patri .... Cum citra et vltra mare.“ Expl.: „Vnitate ecclesie catholice confirmantur.“ Partem epistolae edidit Baluzius VI 349. — 3. F. 16ª—283ª. *(Benedicti Massiliensis tractatus fidei contra diversos errores super titulo de summa trinitate et fide catholica et decretalibus.)* Inc.: „Qvoniam fides est tocius spiritualis edificij fundamentum.“ Expl.: „Vnitate ecclesie catholice confirmantur Amen.“ In fine: „Est quia perfectus finales

vt sit adeptus Te scriptor rogitat quem pulcra responsio cum munere ditat." — F. 283ᵇ script. vacat.

362. (55. c. 2.)

Chart. s. XV (1400, 1401), f. 315, 2°, man. VI (II Eberhardi de Vorch), ligat. antiqua lign. restaur., tegum. post. a: excerptum ex s. Thoma de s. communione.

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(Adnotationes de oratione et de articulis fidei.)* Inc.: „Nota quod octo sunt proprietates." Expl.: „Evigilabunt alii in vita eterna." — 2. F. 2ᵃ—265ᵃ. *R. Incipit prologus in soccum de tempore.* Inc.: „Exurge a mortuis .... Cogitanti michi quod deum patrem offenderim grauiter." Expl.: „Possumus predicare in hoc festo. Anno domini Millesimo quadringentesimo finitus est liber iste in translacione sancti Nycolai per eberhardum de vorch. (R.) Explicit Soccus de tempore pars hyemalis per manus et non per pedes." Cf. cod. 45 et 122(1). — 3. F. 265ᵇ—295ᵇ. *R. Incipit tabula in Soccum de tempore de parte hyemali et sequitur.* Inc.: Abicere. Abiecit deus multo meliores." Expl.: „De zelo in correccione etc. Explicit tabula in Soccum de tempore de parte hyemali Anno domini M° CCCC° feria sexta post Jacobi apostoli. (R.) Iste liber est comparatus per dominum Werdungum et per eumdem cum summa diligencia integraliter correctus et datus ad emendum cum alijs duobus libris Monasterio Scotorum in Wienna pro IX libris." — 4. F. 296ᵃ—300ᵇ. *R. Questio magistralis (Nicolai de Dinkelspühel) super temptacione dyaboli.* Inc.: „Vtrum ars fallax temptandi et astucia." Expl.: „Sic illabi animabus Et cetera. Finis adest operis precium wult scriptor habere. (R.) Hec sunt lecta per venerabilem magistrum Nycolaum de tinkelspuhel Baccalaureum formatum in theologia super ewangelium Mathey de temptacione christi a dyabolo Anno domini 1401°." — 5. F. 301ᵃ—304ᵃ. *R. Questiones Magistri hainrici de gaudauo In primo quodlibet questione 35 de contractibus.* Inc.: „VTrum liceat emere redditus ad vitam." Expl.: „In acquisicionem eterne glorie Amen." — 6. F. 304ᵇ—305ᵃ. *R. Chrappho.* Inc.: „Ad

faciendum crapsonem primo requiritur." Expl.: „Maledicti in ignem eternum a quo nos .... Amen." — 7. F. 305ᵇ—306ᵇ. *(Sermo super illud:) PVer natus est nobis.* Inc.: „In humanis conswetudinibus puer." Expl.: „Et perducat." — 8. F. 306ᵇ—309ᵃ. *(Sermo super illud:) ORtus est sol.* Inc.: „Dicit Gregorius Magna legencium." Expl.: „Exhibuit ihesus christus dominus noster qui viuit et regnat." — 9. F. 309ᵃ—310ᵇ. *R. De septem effectibus veram penitenciam consequentibus.* Inc.: „DEus qui inspector est." Expl.: „Dominus qui promisit." — 10. F. 310ᵇ—312ᵇ. *R. Qui per quadragesimam diebus singulis voluerit predicare sermones recipiat subnotatos.* Inc.: „COnuertimini ad me." Expl.: „Dominica quinta quadragesime Judica." — F. 313ᵃ—315ᵃ script. vacant. — 11. F. 315ᵇ. *De Contricione notabile bonum.* Inc.: „Ad veram contricionem requiruntur." Expl.: „Munda me domine et ab alienis."

363. (55. c. 3.)

Chart. s. XV, f. 229, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Hunc librum dedit monasterio nostro quidam presbiter deuotus requiescat in pace. 1435." Tegum. ant. b: „Item Anno domini M° CCCC° VIᵗᵒ fuit maxima pestilencia wyenne. et audiui dici quod a festo margarete usque ad assumpcionem beate marie virginis mortui fuerunt wyenne vndecim milia hominum. Eodem tempore in vigilia sancti laurencij obyt magister vrbanus de mellico sacre theologie doctor egregius ac canonicus ecclesie sanctj stephani hic in wyenna. qui monasterio nostro legauit septem solempnes libros Primus disputata super quinque libros ethicorum que ipse per se collegit et disputauit | me ab eo audiente | et propria manu scripsit | Secundus questiones byridani super decem libris ethicorum Tercius richardus de contemplacione cum multis alys bonis tractatibus in eodem | Item textus sentenciarum in duobus libris de sua propria manu glosatus | Sextus sanctus thomas super 3° sentenciarum | Septimus liber secunda secunde sancti thome | requiescat in sanctissima pace amen Oremus pro eo qui armator feruentissimus exstitit religionis | et adiutor ad omne huius sancte congregacionis bonum etc. Ante hoc obyt magister Johannes flugkch et Magister petrus pirchenwart et magister Conradus herbst sacre theologie doctores eximy. requiescant in pace sancta Amen." In eodem folio leguntur versus:

„Lector legisti perlectis claude libellum
Ne pia vox christi vel homo te culpet asellum."

F. 1ᵃ—227ᵇ. *R. Incipit prologus in librum laudis Marie (= Matutinale B. M. V.).* Inc.: „Ad laudem matris virginis | eiusque sacratissime prolis.“ Expl.: „Desideratam veniam adepturi | per dominum nostrum ihesum christum Amen.“ In fine: „Virgini fecunde . laudes proclamo Marie. Pro fine libri . quod eius iuuamine scripsi.“ Sequuntur diplomata Arnesti archiepiscopi Pragensis (dat. Rudnicz 22. Dec. 1356) et Gotfridi episcopi Pataviensis (dat. Patav. in octava corporis Christi 1358). Cf. cod. 239(2). — F. 228 et 229 script. vacant.

364. (55. c. 4.)

Chart. s. XV (1461), f. 325, 2°, man. V (I Matthaei Egerstorffer), ligat. antiqua lign., in fine manc.

1. F. 1ᵃ—65ᵇ. *(Sermones de tempore per circulum anni.)* Inc.: „DIcite filie Syon . . . . Sancta mater ecclesia hodie incipit laudabile tempus.“ Expl.: „De hoc satis reperies.“ In fine: „Explicit liber iste sew versipelles per Manus Mathei Egerstorffer Tunc temporis in Opido Swaben. Anno etc. sexagesimo primo.“ — F. 66—71 script. vacant. — 2. F. 72ᵃ—215ᵇ. *Franciscus de abbate super euuangelia* (!) *dominicalia a festo pasce vsque ad aduentum domini. In octaua pasce.* Inc.: „Cum sero factum esset . . . . Nota quod tria genera hominum.“ Expl.: „Ad celestem patriam feliciter peruenire Quod nobis . . . . Amen.“ — 3. F. 216ᵃ—283ᵃ. *(Sermones de sanctis.)* Inc.: „AMbulabat ihesus iuxta mare galilee . . . . In verbis istis describitur vocacio.“ Expl.: „Igne gracie proficientis Rogemus dominum etc.“ — F. 283ᵇ—289ᵇ script. vacant. — 4. F. 290ᵃ—325ᵇ. *(Sermones de festis B. M. V.)* Sermo de annuntiatione inc.: „BEnedicta tu in mulieribus . . . . Beatus Jeronymus de institucione uirginis.“ Sermo de festo purificationis expl.: „Beata virgo purificari voluit que nec legi . . . .“ Finis deest.

365. (55. c. 5.)

Chart. s. XIV (1374), f. 190, 2°, man. III (I Conradi de Purchusa), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: initia sermonum in cod. contentorum, tegum. post. a: pennae probationes.

1. F. 1^a—178^b. *R. Incipit Soccus De Sanctis Et Primo De Sancto Andrea Apostolo.* Inc.: „VEnite post me .... Beatus Gregorius exponens verbum propositum dicit." Expl.: „Quas Benedicciones nobis concedat Jhesus christus sponsus ecclesie Qui est benedictus Amen. Finitus et completus est in Dobraczsperg. Explicit Soccus de sanctis. Gracias tibi ago deus. Per manus Conradi de purchusa Anno domini Millesimo Tricentesimo Septuagesimo quarto finitus est iste liber qui nuncupatur Soccus de Sanctis In Octaua Sancti Michahelis archangeli et cetera.

(R.) Quis te furetur in collum percucietor.
Candidior stella me diligit vna puella
Non est in villa que sit formosior illa."

Versus ultimi deleti sunt. Cf. cod. 45. — 2. F. 179^a—180^a. *Sermo de sancta Cecilia.* Inc.: „Qvi matrimonio iungit .... Verba ista possunt sumi ad commendacionem." Expl.: „Vt secum gaudeat sine fine Amen." Sermo additamentum collectionis praecedentis esse videtur. — 3. F. 180^b—190^a. *R. Incipit tabula siue registrum in Soccum de Sanctis.* Inc.: „Abicere debemus tria." Expl.: „Sapienter frequenter diligenter." — 190^b script. vacat.

366. (55. c. 6.)

Chart. s. XV (1425), f. 157, 2°, man. XI, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. hebr.

1. F. 1^a—92^a. (Titulus in tegum. ant. b legitur:) *Legenda Barlaam et iosafath regis indie secundum Johannem damascenum* (?). Inc.: „CVm cepissent monasteria construi | ac monachorum congregari multitudines." Expl.: „Et ad beatitudinem tuam perducere dignare Per ihesum christum filium tuum Amen. Explicit liber in die iohannis et pauli Anno domini etc. XXV." Cf. Alzog, Grundriss der Patrologie, Freiburg 1888, 482. — 2. F. 92^b. *(Excerptum ex s. Bernardo de religiosis perversis.)* — F. 93—95 script. vacant. — 3. F. 96^a—114^a. *(De corpore humano.)* Inc.: „[E]x pauperie mei ingenioli." Expl.: „Ut dicitur de cornicibus." — F. 114^b

—116ᵇ script. vacant. — 4. F. 117ᵃ—126ᵃ. *(Disputatio contra Judaeos.)* Inc.: „IN disputacione contra iudeos Nota triplicem cautelam.“ Expl.: „Conuertat nos deus esse christianos Amen. Laus tibi christe quoniam liber explicit iste.“ — F. 126ᵇ—127ᵇ script. vacant. — 5. F. 128ᵃ—141ᵃ. *(Epistola Ruperti de Welcz, canonici Pataviensis, qua promulgantur „Statuta prouincialia Reuerendissimi patris et domini domini Eberhardi Archiepiscopi Salczburgensis“.)* Epistola inc.: „Rupertus de Welcz .... Dudum Reuerendissimus in christo pater dominus noster dominus Georius Episcopus ecclesie patauiensis.“ Expl.: „In hunc modum.“ Statuta inc.: „In nomine .... Eberhardus .... Deus omnium creaturarum fabricator.“ Expl.: „Duximus communiri Datum patauie die XXIIII Mensis nouembris Anno domini M° CCCC° decimo Nono.“ Sequitur „Tenor Mandati.“ Inc.: „Rupertus de Welcz .... Quamuis per sacros canones indecencia.“ Expl.: „Jurati stabimus Juramento Datum in Chrembs die prima Mensis Januarij Anno XX° nostri Sub appensione Sigilli.“ Statuta edita sunt in Act. Concil., Paris. 1714, VIII 957 sqq. Cf. cod. 298 (4 [12]) et cod. 350 (1). — F. 141ᵇ—142ᵇ script. vacant. — 6. F. 143ᵃ—149ᵃ. *(Carmen latinum.)* Inc.: „SVmmi uictoris fierem cum victor amoris.“ Expl.: „Vltima verba refert iuuat et valeatis quoque semper Amen.“ Ad calcem: „Penna fuit vilis et Scriptor purilis.“ — 7. F. 149ᵇ—150ᵃ. *Primus ramus (arboris) virtutum.* Inc.: „Obediencia Paro mandatis animo moribusque beatis.“ Expl.: „Si celebes fueris celebs celo pocieris.“ — 8. F. 150ᵃ—150ᵇ. *Primus ramus (arboris) viciorum.* Inc.: „Inobediencia Nescio parere michi iussa recuso tenere.“ Expl.: „Hic odit christum qui mundum diligit istum.“ — 9. F. 151ᵃ—151ᵇ. *De corpore christi.* Inc.: „Caro mea vere est .... Dominus et saluator noster fecit.“ Expl.: „Preciosa pro cibo ....“ Finis deest. — F. 152—154 script. vacat. — 10. F. 155ᵃ—156ᵃ. *(De materiis fidei.)* Inc.: „[N]otandum quod quedam sunt de deo.“ Expl.: „Duo tu properas.“ — F. 156ᵇ—157ᵇ script. vacant.

367. (55. c. 7.)

Chart. s. XIV (1391), f. 300, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: „Anno dom. M° CCCC XVII in die sancti marci assignaui domino priori hanc postillam Chunradi de walthusa ....“ F. a cap. b: adnotationes de modo exponendi s. scripturam. Tegum. ant. b: tabulae Michaelis Rürscheit, parochi ecclesiae s. Bartholomaei in Christoffen, dd. 26. Mai 1383 in causa appellationis. Tegum. post. a: tabulae de permutatione beneficiorum facta per Christianum plebanum de Hakenberch et Jacobum plebanum in Corassingel dd. 28. Jul. 1368.

F. 1a—300b. Inc.: „POstillam studencium sancte pragensis vniuersitatis vt supra ewangelia dominicalia.“ Expl.: „Vidistis eum euntem in celum. Notabile bonum. Scripte sunt hee Postille Et finite Anno domini Millesimo CCC° LXXXXI° feria Quarta Ante Purificacionem Gloriose virginis Marie | Orate pro scriptore | *Hee sunt postille domini Chunradi de Walthusa* pie memorie nec non per dictum dominum Prage pronunciate ac ab eodem publice coram populo proclamate | Deo gracias.“ Cf. Cruel 615.

368. (55. c. 8.)

Chart. s. XIV, f. 341, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1a—340a. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Hec est magistralis summa brabardyn (= Summa theologiae Bradwardini).* Inc.: „MAgnorum simul et multorum peticionibus atque repeticionibus cumulatis.“ Expl.: „Nos doceat veritatem amen. Et sic finit liber iste.“ Cf. Fabr.-Mansi I 271 et cod. 321(6). — F. 308, 340b, 341 script. vacant.

369. (55. c. 9.)

Chart. s. XV, f. 88, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: fragm. hebr., f. 1a littera initialis picta cum ornamentis.

F. 1a—88a. *R. Incipit prologus in librum dictum horologium Sapiencie (Henrici Susonis).* Inc.: „SEntite de domino in bonitate .... Multipharie multisque modis olym.“ Expl.: „Conspicientes Jhesum christum dominum nostrum | qui cum patre .... Amen.“ Cf. cod. 57 (8). — F. 88b script. vacat.

370. (55. c. 10.)

Chart. s. XV (1447), f. 299, 2°, man. III, ligat. recens. coriac., in fine manc.

1. F. 1ª—230ᵇ. Inc.: „SI quis diligit me .... Non solum scripture veteris et noui ammonent nos ad diligendum deum." Expl.: „Sua abissali gracia perducere dignetur | Saluator omnium ihesus christus | qui .... Amen. *Expliciunt Sermones estiuales super ewangelys | Egregy domini doctoris [Thomae] de haselpach* | finiti in die S. valentini post festum epiphanie Anno 1447." Cf. cod. 38 (1 et 2). — 2. F. 231ª—299ᵇ. *(Thomae de Haselbach sermones de tempore a dom. I adv. usque ad dom. III post pascha.)* Inc.: „Cvm appropinquasset ihesus Jerosolimis .... hoc ewangelium wis legitur in anno." Expl.: „Modicum nunc tristari ...." Finis deest. Cf. cod. 60.

371. (55. c. 11.)

Chart. s. XV, f. 106, 2°, man. I, ligat. recens. coriac., f. 1 deest, dimidia fol. 99—106 abscissa, fol. humore laesa, ab initio et in fine manc. Adligati sunt libri V de vitis patrum editionis s. XV s. a. l. et typ.

F. 2ª—106ᵇ. *(Tractatus spectans ad philosophiam et historiam naturalem.)* Inc.: „. . . . ab Augustino in libro." Expl.: „Et alios species | primi qui scissuras ...."

372. (55. c. 12.)

Chart. et membr. s. XV, f. 301, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur.

F. 1ª—300ª. *R. Secunda pars collacionum patrum conscriptarum per Johannem cassianum doctorem de doctrina perfeccionis magnificum continens 14 posteriores collaciones.* Inc.: „CVm virtutem perfeccionis vestre." Expl.: „Oracionum uestrarum tutela conseruet Amen. Dei gracia perseueret semper in omnibus nobis Amen." — F. 300ᵇ—301ᵇ script. vacant.

373. (55. d. 1.)

Chart. s. XV, f. 262, 2°, man. I, ligat. antiqua lign. restaur., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XIV, f. a cap. b: index contentorum.

F. 1^a—262^b. *Incipit exposicio moralis seu mystica Magistri Nicolai de lira Egregij professoris theologie super omnes libros biblie.* De ed. cf. cod. 31. — 1. F. 1^a—2^a. *R. Prologus generalis.* Inc.: „VIdi in dextera sedentis .... Sedens super glorie thronum.“ Expl.: „Donabit sua gracia michi vitam.“ — 2. F. 2^a—75^a. *(Expositio Pentateuchi.)* Inc.: „IN principio creauit .... In hoc capitulo mundi creacio.“ Expl.: „Reditum prosperum nobis concedat qui viuit .... Amen.“ — 3. F. 75^a—82^b. *R. Incipit Josue.* Inc.: „Et factum est .... Allegorice per Josue christus.“ Expl.: „Prout scribitur in eorum legendis.“ — 4. F. 82^b—91^a. *Incipit liber Judicum.* Inc.: „POst mortem Josue .... Allegorice per Judam.“ Expl.: „Recuperacionem.“ — 5. F. 91^a—92^b. *Incipit liber Ruth.* Inc.: „IN diebus vnius iudicis .... secundum hebreos iste fuit ualde diues.“ Expl.: „In celesti gloria sunt regnaturi quod nobis .... Amen.“ — 6. F. 92^b—133^a. *(Expositio quatuor librorum Regum.)* Inc.: „FVit vir vnus .... Allegorice per istum virum.“ Expl.: „Et suavissimam cognicionem Ad quam .... Amen.“ — 7. F. 133^a—145^a. *(Expositio librorum Paralipomenon.)* Inc.: „ADam seth enoch .... In hoc primo libro usque ad decimum capitulum.“ Expl.: „Vere penitentibus forma datur.“ — 8. F. 145^a—148^b. *Incipit primus Liber Esdre.* Inc.: „IN anno primo .... Cirus iste figuram gessit.“ Expl.: „Grex sequatur et tantum de illo.“ — 9. F. 148^b—154^b. *Incipit Neemias.* Inc.: „VErba neemie .... per neemiam qui consolator interpretatur.“ Expl.: „Remuneracionem bonorum consequitur supernorum.“ — 10. F. 154^b—158^a. *Incipit Liber Hester.* Inc.: „IN diebus illis assueri .... Istum ordinem quem tenui.“ Expl.: „In precedentibus virtualiter continentur.“ — 11. F. 158^a—188^a. *Incipit Liber Job.* Inc.: „VIr erat in terra hus .... per hus primo ethicorum.“ Expl.: „Post breuitatem presentis miserie | Ad quam longitudinem .... Amen.“ — 12. F. 188^a—262^b. *Incipit moralitas in psalmum primum.* Inc.: „BEatus vir .... Sicut dixi plenius in exposicione litterali.“ Expl.: „De alijs hic ponendis Deo gracias.“ — 13. F. 262^b. *Parabole Salomonis.* Inc.: „Sensus litteralis huius libri.“ Expl.: „Quo ad presens.“

374. (55. d. 2.)

Chart. s. XV, f. 383, 2°, man. V, ligat. antiqua lign., f. 1^a et 263^a litterae initiales pictae cum ornamentis, tegum. ant. b: fragm. tractatus philosophici s. XIV, tegum. post. a: fragm. hebr., f. 189^a: „Iste liber est monasterij Scotorum wienne quem Magister Jodocus de hailprun testatus est nobis Oremus pro eo.“ Ante f. 382 folia 12 deesse videntur.

1. F. 1^a—259^a. *Incipiunt omelie per circulum anni et primo omelia dominice prime in aduentu domini.* Inc.: „IGitur quoniam post tempus spiritualibus nos epistolis reficere debemus.“ Expl.: „Quia memoria eius mortalis est in ecclesia.“ Sunt 156 homiliae Ambrosii Augustini Bedae Fulgentii Hieronymi Joannis Chrysostomi Leonis Maximi Origenis. — F. 259^b—262^b script. vacant. — 2. F. 263^a—370^b. *(Homiliae s. Gregorii papae.)* Inc.: „In illo tempore .... Erunt signa in sole .... Dominus ac redemptor noster fratres karissimi.“ Homilia XL (super illud: Si quis venit ad me) expl.: „Eterne pacis remedia contulit Jhesus christus dominus noster Qui viuit .... Amen.“ Ed. Maur. 1705, I 1434 sqq. — 3. F. 371^a—371^b. *R. In decollacione sancti Johannis sermo beati augustini episcopi.* Inc.: „CVm Sanctum ewangelium legeretur.“ Expl.: „Veritas tenetur Juracio tollitur.“ — 4. F. 371^b—373^a. *R. Item sermo beati Augustini episcopi (de eodem).* Inc.: „Propter hunc locum quem hodie audiuimus.“ Expl.: „Si consuetudinem a nobis abstuleritis.“ — 5. F. 373^a—373^b. *R. Omelia Jeronymi presbiteri in ewangelium secundum Matheum.* Inc.: „Misit herodes .... VEtus narrat hystoria.“ Expl.: „Et venientes nuncciauerunt Jhesu.“ — 6. F. 374^a—380^b. *Feria 5ta post pasca infra octauam. (R.) Omelya Origenis* .... Inc.: „In illo tempore Maria stabat ad monumentum .... De presenti solennitate locuturus.“ Expl.: „Et hec dixit michi | cui est .... Amen.“ — 3. F. 381^a—383^a. *(Registrum sermonum.)* — F. 383^b script. vacat.

375. (55. d. 3.)

Chart. s. XV in. (1400), f. 327, 2°, man. III, ligat. antiqua lign. restaur., f. 1 deest.

1. F. 2ª—273ª. Inc.: „.... lancee in lateribus mortificant conscienciam.“ Expl.: „Et extasi suspensum teneat ammirantem | quod nobis .... Amen. Est puer vnus hec require in media quadragesime deo gracias. *(R.) Explicit liber Socci de parte estiuali* conparatus per dominum Werdungum Potschacher et per eumdem cum Summa diligencia correctus ob sui et omnium in eo legencium edificacionem Ad laudem et gloriam dei et ecclesie profectum Qui finitus est Anno domini 1400 proxima feria secunda post festum Sancti Martini Episcopi et confessoris.“ De auctore cf. cod. 45. — 2. F. 273ᵇ—280ª. *R. Incipit Tabula Socci de parte estiuali secundum numerum sermonum.* — 3. F. 280ᵇ—283ª. *R. Incipit prologus in explicacionem aurore secundum bibliam Petri rige.* Inc.: „HEc de lege noua veterique volumine complens.“ Expl.: „Te quoque contingat hac prece posse frui.“ Petrus de Riga, canonicus Rhemensis, 1209 obiit. Cf. Fabr.-Mansi III 277 sq. et Leyser. Hist. poetarum et poemat. medii aevi, Halae Magdeb. 1721, 692 sqq. — F. 283ᵇ—286ᵇ script. vacant. — 4. F. 287ª—306ª. *R. Incipit Epistola Beati Evsebij Ad DAmasium Portuensem Episcopum [et] Ad theodorum senatorem Romanum de morte Jeronimi doctoris.* Inc.: „Patri reuerendissimo damasio .... Multipharie multisque modis olym deus locutus est.“ Expl.: „Gaudia que iam possides adipisci.“ — 5. F. 306ª—309ᵇ. *R. Incipit epistola sancti Augustini doctoris eximij* (falso!) *Ad beatum Cirillum Secundum Jerusolimitanum Episcopum de magnificencia eximij doctoris beati Jeronimi presbiteri.* Inc.: „O gloriosissimi (!) christiane fidei athlete.“ Expl.: „Suo aliqualiter defraudatur desiderio.“ Ed. inter opp. s. Hieronymi, Venet. 1771, XI 1, 437 sqq. — 6. F. 309ᵇ—326ᵇ. *R. Incipit Epistola Sancti Cyrilli Jerosolimitani Episcopi Ad Sanctum Augustinum doctorem de miraculis beati Jeronimi presbiteri.* Inc.: „VEnerabili viro episcoporum eximio .... Illius sequi vestigia.“ Expl.: „In tuis oracionibus memor esto.“ Ed. l. c. XI 1, 447 sqq. — 7. F. 327ª. *(Adnotationes.)* — F. 327ᵇ script. vacat.

376. (55. d. 4.)

Chart. s. XIV ex., f. 334, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. 1ᵃ: „Hic liber successit ex testamento domini Cristianni Waslab ex Waytzendarff ad ecclesiam parrochialem in czellerndarff in sui memoriam perpetuam Annorum gracie 1500."

1. F. 1ᵃ—46ᵃ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de dilectione dei et proximi.)* Inc.: „SCribitur Math. 22° quod cum quidam legis doctor." Expl.: „Dictum est inter alia vicia capitalia alias posita." Ed. Argent. 1516, f. 1 sqq. — 2. F. 46ᵃ—104ᵇ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de praeceptis decalogi.)* Inc.: „PReter precepta legis nature communia." Expl.: „Et digna premio glorie sempiterne Ad quam nos .... Amen." Ed. l. c. f. 22 sqq. — 3. F. 105ᵃ—189ᵇ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de septem peccatis mortalibus.)* Inc.: „HOmo quidam fecit .... Notandum quod ut docet Magister 2° sentenciarum distinccione prima." Expl.: „Ex hoc alijs qui talia ignorant Et sic est finis." Ed. l. c. f. 110 sqq. — 4. F. 190ᵃ—233ᵃ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de octo beatitudinibus.)* Inc.: „IN ewangelio quod legitur in festo omnium sanctorum." Expl.: „Largiatur nobis omnipotens dominus Amen." Ed. l. c. f. 92 sqq. — 5. F. 233ᵇ—259ᵃ. *(Nicolai de Dinkelspühel tractatus de quinque sensibus.)* Inc.: „POstquam dei dono taliter qualiter." Expl.: „Comparata sunt despiciunt hec ille deo gracias." Ed. l. c. f. 153 sqq. Cf. cod. 235 (10). — 6. F. 259ᵇ—278ᵃ. *Sequitur de tribus partibus penitencie materia valde vtilis pro simplicibus (= Nicolai de Dinkelspühel Confessionale).* Inc.: „ESt aduertendum 2ᵘᵐ M[agistrum] 4ᵗᵒ sentenciarum distinccione 16." Expl.: „Consilium sapientum et hec concordanter." Ed. l. c. f. 146 sqq. — 7. F. 278ᵃ—281ᵇ. *R. Nota sermo de satisfaccione pro dampnis anime.* Inc.: „COnsequenter queritur quomodo debet fieri satisfaccio pro dampnis anime." Expl.: „Et corrigendum." — 8. F. 282ᵃ. *(Adnotatio de homicidio.)* — F. 282ᵇ—286ᵇ script. vacant. — 9. F. 287ᵃ—315ᵇ. *Passio M[agistri] T[homae] haselpach.* Inc.: „ET siciens ihesus quia venit .... dominus noster ihesus christus et magister noster preciosum." Expl.: „Diebus vite nostre in gloria habitare." — F. 316—334 script. vacant.

377. (55. d. 5.)

Chart. s. XV (1431), f. 200, 2°, man. III, ligat. antiqua lign., f. 194b: „Liber Monasterij gloriose virginis Marie wulgariter Scotorum wienne in austria ordinis s. Benedictj patauiensis dioc. Quem comparauit dominus Johannes Abbas tempore domini Alberti patris ladislai ducis Austrie et regis vngarie Bohemie etc. Oremus pro eo." Tegum. ant. b: index contentorum, tegum. ant. b et post. a: tabulae privatae (ann. 1410 et 1337).

1. F. 1a—136b. (Inscriptio indicis:) *Postilla seu exposicio Apokalipsis Beati Johannis Apostoli sicut legit olim honorandus Magister Johannes Stedler* cuius animam in ipso proficientes deo suis oracionibus recommendent. Inc.: „JOhannes Apostolus .... Iste est prologus beati Jeronimi. Qui diuiditur in tres partes." F. 134b expl.: „Ad quod beatorum gaudium nos introducat dominus noster qui .... Amen. Finitum feria quinta proxima ante diem penthecostes Anno etc. 31." F. 135a—136b additamentum exhibent. De auctore nihil invenitur. — F. 137—144 script. vacant. — 2. F. 145a—181b. (Inscriptio indicis:) *Postilla (Joannis Stedler) super librum Josue.* Inc.: „TAndem finito penthateuco .... Iste prologus est b. Jeronymi in libros Josue et iudicum." Expl.: „Prout scribitur in eorum legendis | et sic est finis Amen." — 3. F. 182a—194b. *(Quaestiones Joannis Stedler in librum Josue.)* Inc.: „Vtrum fuerit de necessitate quod circumcisio." Expl.: „Nobis pius propicius et clemens Amen. Hec finita sunt feria VI infra octauam Natiuitatis beate virginis Marie Anno etc. XXXI." — 4. F. 195a—198a. *R. Notabile bonum ad nouicios. Sequitur ex vicesimo quarto libro Moralium beati Gregorij pape super Job de temptacione.* Inc.: „Textus. Hec omnia operatur deus .... De homine temptato flagellatoque." Expl.: „Et illuminet luce viuencium etc. Explicit | deo gracias." — F. 198b—200b script. vacant.

378. (55. d. 6.)

Chart. s. XV, f. 452, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: index contentorum, f. a cap. b et ad calc.: fragm. indicis censuum, quos „tenentur dare domini de Sancto Johanne omni Anno in festo Michahelis pro iure ciuili quod dicitur purchrecht."

1. F. 1ᵃ—101ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus Manipuli (Guidonis de monte Rotherii) de sacramentis.* Registrum inc.: „IN isto libello sunt tres particule.“ Prologus inc.: „REuerendo .... Fons divine sapiencie dei.“ Opus inc.: „QVoniam secundum quod dicit propheta Malachias.“ Expl.: „Ad dominum preces fundat et sic est finis huius laus et gloria trinis Amen deo gracias.“ Cf. cod. 308 (3). — F. 102—107 script. vacant. — 2. F. 108ᵃ—180ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de supersticionibus.* Inc.: „Sequitur tabula tractatus de supersticionibus continens aliquot questiones Queritur primo de ydololatria.“ Expl.: „Racio non procedit. Et sic est finis.“ — 3. F. 180ᵇ—209ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de dulia et latria.* Inc.: „CIrca illum textum dominum deum tuum.“ Expl.: „Offerre sic exteriora sacrificia Et sic est finis.“ — F. 210—214 script. vacant. — 4. F. 215ᵃ—397ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Questiones quarti sentenciarum abbreuiate.* Inc.: „PErlegere cupiens lecturam | cuiusdam venerabilis doctoris.“ Expl.: „Quod possit illuminari et quibus omnibus nos custodiat .... Amen. Deo gracias alleluja.“ — F. 398 script. vacat. — 5. F. 399ᵃ. *(Adnotatio de absolutione in articulo mortis et de parochiis.)* — 6. F. 399ᵇ. *(Adnotatio de modo absolutionis ab excommunicatione.)* — 7. F. 400ᵃ—450ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Tractatus de casibus (excommunicationis).* Inc.: „QVeritur vtrum curatus aut confessor teneatur.“ Expl.: „Non fiat cum scandalo pusillorum Et sic est finis“ — 8. F. 451ᵃ—452ᵃ. *(De excommunicatione.)* Inc.: „QVia circa litteram vos estis sal terre.“ Expl.: „Queritur vtrum curatus ....“ Finis deest. — 9. F. 542ᵇ. *Notantur casus In quibus percuciens clericum non est excommunicatus.* Inc.: „Primum si percuciens clericum.“ Expl.: „Potest ab eo cui interest appellari.“

379. (55. d. 7.)

Chart. s. XIV (1378), f. 210, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ: „Iste liber est Monasterij Sancte Dorothee in wienna.“ F. a cap. a: index contentorum, f. a cap. b: versus de horis canonicis. (Inc.: „Hora matutina marie nuncciatur.“ Expl.: „Socium facias sibi corone.“) Tegum. post. a: tabulae Annae viduae de Helffenstain datae a. 1379.

1. F. 1^{a}—143^{b}. *R. Incipit prologus in matutinale beate Marie virginis quod dicitur laus virginum.* Inc.: „Ad laudem matris virginis eiusque sacratissime prolis." Opus expl.: „Desideratam veniam adepturi per dominum ihesum christum Amen." Sequuntur diplomata Arnesti archiepiscopi Pragensis (dat. Budwicz 22. Dec. 1356) et Gotfridi episcopi Pataviensis (dat. Patav. in octava corporis Christi 1358). In fine: „Anno domini Millesimo CCC septuagesimo 8° proxima VI^{ta} feria ante festum Tiburcy." Cf. cod. 239 (2). — 2. F. 143^{b}—144^{b}. *Hystoria de beata virgine per circulum anni sabb. diebus ad uesp. super psal.* Inc.: „Ave mater virgo." Expl.: „Regem celans glorie lumen angelorum. (R.) Amen virgo maria." Est additamentum operis praecedentis. — 3. F. 145^{a}—150^{b}. *R. In christi nomine incipit prologus in librum de vita sancti martini episcopi. Seuerus desiderio.* Inc.: „EGo quidem frater vnanimis libellum." Prologus expl.: „Non loquatur auctorem." Sequuntur capitula libri primi, dein altera praefatio. Inc.: „PLerique mortalium studio et gloria." Expl.: „Quam falsa dicere maluissem." Opus inc.: „MArtinus sabaria panoniorum opido." Expl.: „Simplicem hystoriam possimus explicare. Explicit." Ed. apud Surium, 11. Nov. 246 sqq. — 4. F. 150^{b}—164^{a}. *Incipit dyalogus sancti seueri.* Inc.: „CVm in vnum locum ego." Expl.: „Successit magnifice sanctitatis prestante domino .... Amen." Singulis libris praecedunt capitula. — 5. F. 164^{a}—165^{a}. *Incipiunt versus in foribus prime cellule sancti Martini episopi.* Inc.: „VEnimus en istuc | hic ne personat heu." Expl.: „Crede ut viuas in eternum." — 6. F. 165^{a}. *Item incipit liber sancti martini episcopi de sancta trinitate.* Inc.: „Clemens trinitas et vna diuinitas." Expl.: „Et inmortalia secula seculorum | Amen." Cf. Fabr.-Mansi V 36 sq. — 7. F. 165^{a}—165^{b}. *Qualiter b. martinus sanauit puellam surdam et mutam.* Inc.: „Dominus ac saluator noster ihesus christus redemptor humani generis." Expl.: „Venerabilem virtutem beati martini." — F. 166 script. vacat. — 8. F. 167^{a}—204^{b}. *Incipiunt sermones de mortuis editi a reuerendo in christo patre domino Bertrando de curie* (!) *custulano sacroque theologo.* Inc.: „[I]N diebus illis Audiui

vocem de celo .... propter quamdam visionem.“ F. 204ᵃ expl.: „Quod sibi et nobis concedat deus Amen.“ F. 204ᵃ—204ᵇ additamentum exhibetur. — 9. F. 204ᵇ—206ᵇ. *(Additamenta ad vitam b. Martini.)* Inc.: „Vbi ad eum benedictus seuerus plena fide.“ Expl.: „Dyocesim visitaret.“ — 10. F. 207ᵃ—209ᵃ. *Incipit formula vite honeste [per] Sanctum martinum (*recte: *Martinum Dumiensem) mironi regi missa.* Inc.: „[G]loriosissimo ac tranquilissimo .... Non ignoro clementissime rex.“ Expl.: „Deficientem contempnat ignauiam.“ Cf. Fabr.-Mansi V 38. — 11. F. 209ᵇ—210ᵃ. *Officium de domina (= de B. M. V.) per aduentum usque ad natiuitatem domini.* Inc.: „Missus est gabriel angelus.“ Expl.: „Filius altissimi vocabitur.“ — 12. F. 210ᵃ—210ᵇ et tegum. post. a. *Item officium de beata virgine infra natiuitatem et purificacionem.* Inc.: „Ad uesperas sup. ps. O admirabile.“ Expl.: „Sub principe poli.“

380. (55. d. 8.)

Chart. et membr. s. XV, f. 397, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., in interior. tegum. partibus fragm. antiphon. s. XIV, f. 1ᵃ littera initialis picta cum ornamentis.

F. 1ᵃ—397ᵃ. *(Summae alicuius libri IV—VI.)* Inc.: „Expeditis per dei graciam pro modulo tenuitatis mee.“ Expl.: „Appellabitur iuste ut extra de app. Interposita. Explicit sextus liber huius summe.“ Libris praecedit capitum conspectus. Secundum libri IV praefationem lib. I agit de decem praeceptis, lib. II de virtutibus et vitiis, lib. III de contractibus et testamentis, lib. IV de sacramentis in genere et de baptismo confirmatione Eucharistia, lib. V de poenitentia et extrema unctione, lib. VI de sacramento ordinis et de personis rebusque ecclesiasticis. — F. 397ᵇ script. vacat.

381. (55. d. 9.)

Chart. s. XV (1438), f. 418, 2°, man. III (I Joannis Cruczuelder de Dingolfing), ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ, 200ᵃ; 332ᵇ litterae initiales pictae. Tegum. ant. b: fragm. tabularum dat. in causa magistri Joannis Helling a. 1412.

1. F. 1ª—198ᵇ. Inc.: „ECce Rex tuus venit .... Egregius doctor noster sanctus Thomas de Aquino.“ Expl.: „In ecclesia ponit statim est moriturus Amen deo gracias. *(R.) Sic est finis partis hyemalis Sermonum de tempore discipuli.*“ Cf. cod. 49 (2) et 50 (1). — F. 199 script. vacat. — 2. F. 200ª —332ª. Inc.: „AD eum veniemus .... Sciendum quod hodierna festiuitas inter alia festa.“ Expl.: „In eternum inveniebant | *Et sic est finis sermonum (discipuli) de tempore (partis aestivalis)* per me Johannem etc.“ — 3. F. 332ᵇ—392ᵇ. *(Sermones discipuli de diversis, de communi sanctorum, de sanctis.)* Inc.: „COgitacio eorum .... Sciendum quod tria sunt.“ Expl.: „Postmodum in bono finiuit Amen.“ In calce: „Hic fuit Johannes Cruczuelder de dingolfing Anno domini M° CCCC° XXXVIII° proxima feria secunda post Ascensionis domini.“ Cf. cod. 49 (3, 4, 5) et 50 (2, 3, 4). — 4. F. 393ª—393ᵇ. *(R.) Isti sunt casus Papales scilicet infrascripti secundum ordinem.* Inc.: „MAnus violentas in clericum.“ Expl.: „Ad papam sunt mittendi.“ — 5. F. 393ᵇ—394ª. *R. Isti sunt casus Episcopales.* Inc.: „Blasphematores dei et sanctorum.“ Expl.: „Item quilibet homicida uoluntarius.“ — 6. F. 394ª—395ᵇ et 392ᵇ. *Hee sunt Inhibiciones Infra A Sacra communione.* Inc.: „[I]nfra scriptos quos nomino.“ Expl.: „Et ea confiteri | Et sic est finis.“ — 7. F. 396ª—407ª. *(Registrum sermonum praecedentium.)* — 8. F. 407ª—410ª. *R. Sequitur Tabula super Sermones De Sanctis Secundum circulum anni et dyocesim celebrandos.* — 9. F. 410ᵇ—413ª. *R. INcipiunt Sermones (i. e.: registrum sermonum) per Quadragesimam Secundum omnes ferias vt patet infra.* — 10. F. 413ª—418ª. *R. Incipit Tabula de Exemplis que habentur in hoc libro secundum ordinem alphabeti.* — F. 418ᵇ script. vacat.

382. (55. d. 10.)

Chart. s. XV (1438), f. 223, 2°, man. I (Petri Tantzer de Landshut), ligat. antiqua lign.

F. 1ª—223ª. Inc.: „AAron conficit vitulum aureum.“ Expl.: „Paschalem instituit consecrari. Et sic est finis huius

operis laudetur deus in christo. *Explicit Tabula Super Speculum Vincentij (Bellovacensis) hystoriale* Per me Petrum Tantzer de lanczhuta Et est finita in die Prisce virginis quasi hora vesperarum Sub Anno domini M^{mo} CCCC^{mo} XXXVIII.“ In calce: „Sunt Rome mille quingente quinque Capelle.“ — F. 223^{b} script. vacat.

383. (55. d. 11.)

Chart. s. XV, f. 359, 2°, man. III, ligat. recens coriac., multa folia humore laesa.

1. F. 1^{a}—4^{a}. *(Sermo de dilectione inimicorum.)* Inc.: „SI offers munus tuum .... SIcut quilibet homo compos racionis.“ Expl.: „Et coheres naturalis eius filii domini nostri .... Amen.“ — 2. F. 4^{b}—12^{b}. *Modus Magistri Nicolai de dinklspühel de septem peccatis Mortalibus confitendis alias Tractatus summarius de VII vicijs mortalibus et modo se colligendi ad confessionem sacramentalem (= Confessionale).* Inc.: „SEcundum magistrum et doctores in quarto distinccione 16.“ Expl.: „Et defunctis preces fundere neglexerit.“ Ed. Argent. 1516, f. 68 sqq. — 3. F. 13^{a}—46^{b}. *R. Incipit Tractatus eiusdem Magistri Ni[colai] de dinkl[spühel] de octo beatudinibus.* Inc.: „IN ewangelio quod legitur in festo omnium sanctorum.“ Expl.: „Largiatur nobis omnipotens dominus Amen.“ Ed. l. c. f. 92 sqq. — F. 47—48 script. vacant. — 4. 49^{a}—120^{b}. *Incipit Quidam Tractatus (Nicolai de Dinkelspühel) de septem vicijs capitalibus. (R.) Postillam huius ewangelij require dominica secunda post penthecosten Sequens autem materia ad idem pertinet ewangelium.* Inc.: „HOmo quidam fecit .... Notandum quod ut docet Magister 2° sentenciarum.“ Expl.: „Ex hoc alijs qui talia ignorant.“ Ed. l. c. f. 110 sqq. — 5. F. 121^{a}—194^{b}. *R. Incipiunt Sermones Estiuales de tempore Magistri Ni[colai] de dinkl[spühel] doctoris theologie pereximij ab octaua penthec. vsque ad Aduentum super ewangelia Dominicalia.* Inc.: „In illo tempore .... Homo quidam erat diues .... Circa hanc primam ewangelij partem.“ Expl.: „Pro quibus se saluari putaret.“ — 6. F. 195^{a}—287^{b}. *R.*

Incipit Tractatus Magistri Nicolai de dinklspühel de preceptis caritatis et decalogi. Inc.: „SCribitur Mathei XXII° quod cum quidam legis doctor." Expl.: „Inuenisti et non reddidisti." Ed. l. c. f. 1 sqq. — F. 288—290 script. vacant. — 7. F. 291ª—317ª. *(De passione Christi.)* Inc.: „[E]Gressus ihesus cum discipulis . . . . Tradendus discipulo dominus locum consuetum adijt." Expl.: „Vnde crucem domini cognoscat Et sic est finis pro quo sit deus benedictus in secula seculorum Amen." — F. 317ᵇ—326ᵇ script. vacant. — 8. F. 327ª—338ª. (Alia manu quam textus:) *Hic tractatus de canonibus penitencialibus habetur eciam in mammotrecto.* Inc.: „[P]Ostea considerandum de canonibus penitencialibus ad quorum intelligenciam." Expl.: „In capitulo Cum illorum." Cf. cod. 59 (2). — F. 338ᵇ script. vacat. — 9. F. 339ª—351ᵇ. *De casibus in quibus quis ipso facto excommunicacionis sentenciam incurrit.* Inc.: „Casus igitur tocius iuris." Expl.: „Ut in extrauag. vas eleccionis Io XXII." — 10. F. 352ª—352ᵇ. *Excommunicaciones quas papa annuatim facere solet in cena domini.* Inc.: „Primo papa excommunicat omnes." Expl.: „In mortis articulo constitutos." — 11. F. 352ᵇ—353ᵇ. *Casus in quibus episcopi dispensare possunt de iure.* Inc.: „Dispensant episcopi in adulterijs." Expl.: „Hainricus." — 12. F. 353ᵇ—354ᵇ. *De priuilegiis episcoporum corpore iuris inclusis.* Inc.: „Primo gaudent episcopi priuilegio." Expl.: „Per se colligere poterit." — 13. F. 354ᵇ—356ᵇ. *De expensis iudicialibus et extraiudicialibus et primo de iudicialibus videndum est.* Inc.: „Circa quod notandum quod expense." Expl.: „De app. Cordi libro sexto." 14. F. 357ª—359ᵇ. *(Casus papales et episcopales.)* Inc.: „Falsificatores litterarum papalium." Expl.: „Temere peccancium introductam."

384. (55. e. 1.)

Chart. s. XV, f. 411, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. et ad calc.: fragm. liturg., fol. ante f. 411 deest.

1. F. 1ª—182ᵇ. *R. Prohemium Magistri Thome de haselpach in Sermones ipsius de sanctis super epistolas missarum*

eorumdem. Inc.: „LAudate dominum .... sic monet nos propheta regius.“ Sermones inc.: „Corde creditur .... Inter tres virtutes theologicas.“ Expl.: „Ad portum quietis eterne | ad quem .... Amen.“ F. 109^a—154^b sermones de passione Christi exhibentur, qui inc.: „SCitis quia post biduum .... Postquam dilectissimi per totum Anni circulum.“ — 2. F. 183^a—401^a. *R. Pars estiualis Sermonum Magistri Thome de hasselpach de sanctis super Epistolas Missarum eorumdem.* Inc.: „AVdite insule .... Scitis hodie quia festiuitatem colimus natiuitatis.“ Expl.: „Pro reatibus supplicum eorum.“ — 3. F. 401^a—404^b. *R. Collacio (Thomae de Haselbach) in die dedicacionis ecclesie.* Inc.: „ECce ego Johannes .... In dedicacionibus ecclesiarum.“ Expl.: „Per iustum iudicem christum dominum Cui sit .... Amen.“ — 4. F. 404^b—407^b. *R. Collacio (eiusdem) pro iubileo occasione vnionis grecorum.* Inc.: „HOrrendum est .... Quare dei iudicium.“ Expl.: „Et mirabiliter creuerunt.“ — 5. F. 407^b—410^b. *R. Collacio (eiusdem) exhortatoria populi ad orandum pro pace in tribulacione constituti.* Inc.: „IN psalmo 33 qui loquitur.“ Expl.: „Ipsius dei maiestatis obtinetur.“ — 6. F. 410^b. *(Epilogus versificatus Thomae de Haselbach.)* Inc.: „Gloria sanctorum merces spectata piorum.“ Expl.: „Et simul conscendant regna beata dei.“ — F. 411 script. vacat.

385. (55. e. 2.)

Chart. s. XV, f. 323, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 1^a, 232^b, 283^a litterae initiales pictae cum ornamentis.

1. F. 1^a—221^b. (Titulus in tegum. ant. b legitur:) *Sermones Magistri thome de haselpach de tempore Estiuali.* Inc.: „Si quis diligit me .... Non solum scripture ueteris et noui testamenti.“ Expl.: „Pro eiusdem trinitatis gloria dixissem que super omnia benedicta est in secula Amen.“ Cf. cod. 38 (1). — 2. F. 221^b—230^b. *R. Secuntur nunc consequenter De dedicacione templi sermones (duo eiusdem).* Inc.: „INgressus ihesus perambulabat .... Quantum gaudium quantaque solempnitas fuerit.“ Expl.: „Sua speciali gracia per-

ducere dignetur saluator omnium ihesus christus .... Amen." Sequitur epilogus operis. Inc.: „Cuius et sanctissime trinitatis gracia hoc presens opusculum." Expl.: „Profectu eciam tempus perdiderunt." — F. 231 script. vacat. — 3. F. 232ᵃ. *(Additamentum aliquod.)* — 4. F. 232ᵇ—280ᵃ. *R. Incipiunt collaciones Magistri Thome De Haselpach De Confessione.* Inc.: ECce nunc tempus acceptabile .... Haymo exponens verba premissa dicit." Expl.: „Pauper autem prudens scrutabitur eum." Eosdem sermones adservat bibliotheca Mellicensis; cf. catal. codd. mss. Mellic. 279. Praeterea cf. quae diximus ad cod. 34 (5). — F. 280ᵇ—282ᵇ script. vacant. — 5. F. 283ᵃ—323ᵇ. *R. Incipiunt Collaciones de Contricione Confessione de penitencia et satisfaccione de restitucione de rapina de empcione et vendicione Magistri Thome de haselpach.* Inc.: „ECCE NVNC TEMPVS acceptabile .... Quia ut ait Ambrosius." Expl.: „Precipue ad inpensas in medicos." Cf. cod. 34 (3 et 6).

386. (55. e. 3.)

Chart. s. XV (1438), f. 431, 2°, man. I (Thomae Raid), ligat. antiqua lign., f. a cap.: fragm. sermonum s. XIV.

1. F. 1ᵃ—405ᵃ. Inc.: „QVatuor facies .... Secundum quod scribit beatus gregorius." Expl.: „Veniamus ad contemplandum faciem prestante domino nostro .... Amen. Anno domini M° CCCC° XXXVIII° finita est *postilla Nicolai de lyra super quatuor ewangelistas videlicet Matheum Marcum Lucam et Johannem* scripta per manus thome Raid presbiteri de gross et pro tunc capellani in holenbrun pat. dioc. In vigilia natiuitatis christi Eadem die octaua hora ante meridiem." — 2. F. 405ᵇ—411ᵇ. *Nota sequens tabula indicat propria loca siue capitula in epistolis siue ewangelys siue aliorum librorum per circulum anni sicut continentur in libro missali secundum breuiarium patauiense.* — 3. F. 411ᵇ—427ᵃ. *(Concordantia evangeliorum.)* Praefatio inc.: „[Q]vidam doctores antiqui circa ewangelia." Expl.: „Singulariter aliud dicunt." — F. 427ᵇ—431ᵇ script. vacant.

387. (55. e. 4.)

Chart. s. XV (1469), f. 337, 2°, man. II (I Leonardi Dienhoffer), ligat. antiqua lign., fol. membr. a cap.: fragm. tabularum, quas dedit Joannes de Ratow, canonicus dioec. Patav. et rector ecclesiae in Taufkirchen (1384), fol. alter. a cap. a: index contentorum, deinde: „Liber iste venit monasterio scotorum wyenne a domino Leonardo dienhofer fratre fratris wolfgangi de Euerding Oremus pro eo."

1. F. 1ª—84ª. *R. Collaciones facte et dicte ad populum per M[agistrum] Ny[colaum] de dinkelspuchel doctorem Sacre theologie egregium de Octo beatitudinibus et alys virtutibus inde sequentibus et eciam de septem vicys et filiabus eorumdem.* — 1. F. 1ª—30ᵇ. *(De octo beatitudinibus.)* Inc.: „IN ewangelio quod scribitur in festo omnium sanctorum." Expl.: „Ad beatitudinem eternam largiatur nobis omnipotens dominus." Ed. Argent. 1516, f. 92 sqq. — 2. F. 31ª—84ª. *(De septem vitiis capitalibus.)* Tractatui praecedit sermo, qui inc.: „HOmo quidam fecit .... homo ille deus est." Tractatus inc.: „NOtandum quod ut docet magister 2° senienciarum." Expl.: „Ad perfeccionem attingere nemo potest Et sic est finis." In calce: „1469. Finitus est tractatus ille de 7ᵗᵉᵐ vicys peccatorum composita (!) a Magistro Nycolao De Tynkelpuch Anno 1469 feria 2ª post diem palmarum per me leonardum dienhoffer de aschach (alia manu:) qui fuit possessor huius libri orate pro eo et fuit frater Carnalis fratris wolfgangi de Euerding et obyt in Schenpuechel Anno domini 1499 tunc temporis frater wolfgangus stetit in melico in temptacionibus." Sermo de acedia deest. Ed. l. c. f. 110 sqq. — F. 84ᵇ—91ᵇ script. vacant. — 2. F. 92ª—157ᵇ. Inc.: „PEccata tua .... Karissimi dominus noster ihesus christus cupiens nos invitare." Expl.: „Et ad eternam gloriam perducamur | quam nobis .... amen | laus tibi glorie | qui ad finem me perduxit hodie. *(R.) Explicit tractatus de operibus misericordie spiritualis et corporalis Egregy viri magistri Thome de haselpach professoris theologie* Anno domini 69 per me leonhardum dynhoffer." Cf. Denis I 2605 sq. — 3. F. 158ᵇ—181ᵇ. *(Sermones Nicolai de Dinkelspühel*; cf. indicem.) 1. F. 158ᵇ—161ª. *R.*

Sermo primus cruciatesignatis. Inc.: „ACcipite armaturam .... Quia iusto dei iudicio.“ Expl.: „Baptisati sunt.“ — 2. F. 161^a—163^b. *R. De dominica 7ma post penthec. sermo.* Inc.: „Hvmanum dico propter infirmitatem .... Karissimi Si multi considerarent.“ Expl.: „De proprietatibus rerum.“ Sermo 1456 vel 1457 habitus est, quia cometae mentio fit, qui „noviter .... Anno 1456“ visus est. — 3. F. 163^b—167^b. *R. Sequitur tercius Sermo de cruce signatis.* Inc.: „ATtendite a falsis prophetis .... Si humana condicio noscat.“ Expl.: „Astucie mille artificis.“ — 4. F. 167^b—170^b. *R. De Sancta magdalena.* Inc.: „REmittuntur ei peccata .... Ita dicit dominus rogatus.“ Expl.: „In hystoria.“ — 5. F. 170^b—174^a. *R. Sermo sancti Jacobi apostoli.* Inc.: „BEnedictus deus et pater .... Multi simplices et qui solum.“ „Expl.: „Pro causa induxit.“ — 6. F. 174^a—178^a. *R. De Assumpcione beate virginis marie et cruciate.* Inc.: „VIrga tua .... Videamus et experimur.“ Expl.: „Ne rescribantur a christianis.“ — 7. F. 178^a—181^b. *R. Sequitur sermo de assumpcione beate virginis marie.* Inc.: „SEdeo ut regina .... Gloriosus doctor et pater beatus Augustinus.“ Expl.: „In regno claritatis eterne quod nobis .... Amen.“ — 4. F. 182^a—214^b. *R. Sequitur Tractatus de Ieiunio exymi doctoris Magistri doctoris dinchkelspuchel.* Inc.: „CVm ieiunatis nolite fieri .... locuturus vobis karissimi hoc sacratissimo.“ Expl.: „Cupit habere grates.“ — 5. F. 215^a—247^a. *(De poenitentia.)* Inc.: „Ayt dominus per prophetam .... Creator omnium christus deus qui wult.“ Expl.: „Suo pondere ad aliud trahit et sic est finis.“ — 6. F. 247^a—290^a. *R. Sequitur Tractatus de confessione* scriptus per dominum leonardum dienhoffer de aschach orate pro eo obiit 99 In schenpuechel. Inc.: „Ecce nunc tempus acceptabile .... haymo exponens verba premissa dicit.“ Expl.: „Scrutabitur eum | Expliciunt collaciones magistri thome de hasselpach.“ Cf. cod. 385 (4). — 7. F. 290^a—336^a. *R. Sequitur Tractatus de Satisfaccione collectus a magistro Thoma de hasselpach.* Inc.: „REddite ergo omnibus .... Si quis non passionatus.“ Expl.: „Cum sancta trinitate sit semperque laudanda.“ — F. 336^b—337^b script. vacant.

388. (55. e. 5.)

Chart. s. XV, f. 350, 2°, man. II (II Thomae de Pulka), ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: „Hunc librum comparauit dominus placidus abbas huius monastery videlicet Scotorum wienne Anno domini [1]501 (?) Oremus deum pro eo."

1. F. 1ᵃ—343ᵇ. *R. Incipit quadragesimale (Alexandri de Alexandria?) super Epistolas.* Inc.: „HEc dicit dominus conuertimini .... Secundum morem antiquorum ecclesie introductum est." Expl.: „In victoria penitus interempta quod nobis .... Amen et sic est finis." — 2. F. 344ᵃ—350ᵇ. *(Registrum.)* In calce: „Scriptoris donum sit bos bonus aut pulchra puella Omnia bona pro nobis Omnibus ora Finis adest operis mercedem posco laboris Explicit quadragessimale deauratum Allexandri. (R.) Explicit Quadragesimale deauratum compilatum per thomam martini carnificis de Pulka."

389. (55. e. 6.)

Chart. s. XV, f. 248, 2°, man. I, ligat. antiqua lign., f. 6ᵃ littera initialis picta.

F. 1—5 script. vacant. — 1. F. 6ᵃ—240ᵇ. (Titulus in tegum. ant. a legitur:) *Sermones M[agistri] Thome de Haselpach de sanctis.* Inc.: „AMbulans ihesus iuxta mare galilee .... Beatus Ambrosius quinto libro super lucam." Expl.: „Sine racione purgatorium negant Rogemus ergo dominum. Deo gracias." Cf. cod. 38 (3). — F. 57—58 et 241—248 script. vacant.

390. (55. e. 7.)

Chart. s. XV, f. 236, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. a cap. b: adnotatio de distinctione carnis et corporis.

1. F. 1ᵃ—204ᵇ. (Inscriptio in tegum. ant. a legitur:) *Postilla Conradi Walthawsar.* Inc.: „POstillam studencium sancte pragensis vniuersitatis." Expl.: „Qui vocaretur altissimi filius et fieret." Cf. cod. 367. — F. 205ᵃ script. vacat. — 2. F. 205ᵇ—236ᵃ. *(Lumen animae minus.)* Inc.: „PHilosophus in VI° naturalium libro Altitudo culminis." Expl.:

„Pingwis." Praecedit index capitum. Cf. cod. 263 (3). — F. 236ᵇ script. vacat.

391. (55. e. 8.)

Chart. (f. membr.: 1, 5, 6) s. XV (1475—1477), f. 236, 2°, man. II (I Francisci professi Scotensis), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. liturg. s. XIII.

F. 1ᵃ script. vacat. — 1. F. 1ᵇ—2ᵃ. *R. Responsio domini wolfgandi* (!) *kerspe[r]k viri religiosi | in Jure canonico licenciati ad consultacionem Magistri Stephani de Spanberg pro tunc patris supprioris etc. tandem abbatis monasterij Mellicensis.* Inc.: „Venerabilis pater et preceptor per colende Sincere caritatis et fidelis obsequij .... Quesiuit vestra paternitas." Expl.: „Poterit deo dante .... Datum in monasterio s. floriani ipso die sancti briccij XLIII° wolfgangus kersperk ibidem Canonicus." Cf. cod. 237 (1). — 2. F. 2ᵃ—3ᵃ. *R. Alia responsio cuiusdam doctoris decretorum alme vniuersitatis wiennensis scilicet magistri Conradi de hallstat.* Inc.: „NOn incaute pro consciencie serenitate." Expl.: „Consilio melius sencientes." De auctore, qui 1426, 1430, 1432, 1436, 1440, 1442, 1450, 1452, 1456 rector universitatis Viennensis fuit, cf. Aschbach 477 sq. — 3. F. 3ᵃ—4ᵃ. *R. Responsio ad sequencia Magistri Narcissi de perching doctoris theologie data domino Stephano (de Spanberg) abbati mellicensi ante dignitatem abbacialem ipsius.* Inc.: „Honorabilis magister petiuistis vobis responderi." Expl.: „Non recuso." Cf. Kropff 250. — 4. F. 4ᵃ—4ᵇ. *R. Sequitur responsio quatuor dubiorum per iohannem de polomor apostolici pallacij auditorem.* Inc.: „Ad primum dubium Johannes de polomor." Expl.: „Non est excommunicatus. (R.) Ad predicta dubia alijs hic omissis respondit predictus doctor consultus wienne ab vno monacho mellicensi." — 5. F. 4ᵇ. *R. Alia responsio eiusdem doctoris domini auditoris de participacione indulgenciarum sequitur.* Inc.: „COnsultus Jurisperitus de indulgenciarum participacione." Expl.: „Cui contrarium sensit magister Johannes hercz doctor theologie." — 6. F. 4ᵇ—5ᵃ. *R. Sequitur questio de eo qui suscipit sacrum ordinem ante prefixam etatem.* Inc.: „Domine w[olfgange] vidi super causam." Expl.: „Non est compos

Hec ordinarius 1461 23 Januarij." Cf. cod. 237 (3). — 7. F. 5ᵃ. *R. Alia Questio seu dubitacio facta domino wolfgango kerspe[r]k quis debeat infamatus reputari.* Inc.: „Ad hoc quod alicui indicatur." Expl.: „Esse duo vel tres. Hec responsio facta est Gottwicensi Anno domini 1451 ad consultacionem eorumdem domino wolfgango kerspe[r]k canonico ad sanctum florianum Juris canonici licenciato." Cf. cod. 237 (2). — 8. F. 5ᵃ—6ᵃ. *R. Sequitur dubium de conspiracione et solucio eiusdem Augustinensis wienne.* Inc.: „VErtitur in dubium apud nonnullos." Expl.: „Vestre correccioni et iudicio Hec frater Jo[annes] de Znem invtilis lector Augustinensis wienne." — 9. F. 6ᵃ—6ᵇ. *R. Sequitur (Joannis Schlitpacher) memoriale metricum legende sanctissimi patris nostri Benedicti Abbatis ex 2° libro dyalogorum Gregorij pape.* Inc.: „Vas reparat Benedictus abit latitans tribus annis." Expl.: „Versibus his sancti vitam recolas Benedicti." Cf. cod. 237 (5). — 10. F. 6ᵇ. *R. Incipit (Joannis Schlitpacher) memoriale regule eiusdem.* Inc.: „Regula quas claudit sancti patris benedicti." Expl.: „Normam paruificans scripta patrum reputat." Cf. Kropff 429. — 11. F. 6ᵇ. *R. Versus de gradibus discipline.*

„Admonet . increpat . excommunicat . abstinet . orat .
Verberat . eicit . aut incarcerat . en gradus omnes." —

12. F. 7ᵃ—10ᵃ. *R. Tabula Capitulorum in summa exposicionis sequentis domini Johannis de turrecremata Cardinalis Sancti Sixti super regulam sanctissimi patris nostri Benedicti Abbatis.* — 13. F. 10ᵃ. *R. Sequitur memoriale de vita sanctissimi patris nostri benedicti.* Inc.: „Vas reparat latet in antro." Expl.: „Vaga scena." Sequuntur versus eadem manu scripti: „Scotorum wienne claustro liber attinet ille . . . ." — 14. F. 10ᵇ—212ᵃ. *(Joannis Turrecremata expositio regulae s. Benedicti.)* R. In christi nomine . . . . 1475. Incipit epistola domini abbatis Arsenij florencie ad dominum Johannem Cardinalem de turrecremata. Inc.: „REuerendissimo in christo patri . . . . Cum superioribus diebus reuerendissime pater." Expl.: „Assiduisque precibus rogitabunt Vale florencie XII. kal. aprilis 1442." R. Incipit prohemium . . . . Inc.: „ACcepi litteras tuas dilectissime frater." Opus expl.: „Missam facere

infirmitatem deo gracias. (R.) Explicit exposicio .... Quam rescripsit in monasterio venerabili Marie virginis gloriose wulgariter scotorum wienne frater eiusdem monasterij professus .... Explicit iste liber 1477. Finis est alme deus tu miserere mei Fratri francisco (!) olim in carcere docens | Spernere mundum. sed spernere nullum. Spernere sperni | Spernere se sperni sat est | Job teste dauid quoque. Wulgarem queris Johannem Oeder habebis | Despectum monachum mundo carni | demoni ue." — 15. F. 212ᵃ—213ᵃ. *R. Hec subnotata (de esu carnium) sunt per manum patris Petri de Rohenhaim* (!) *et inde rescripta.* Inc.: „Circa esum carnium aliter sunt prohibiti seculares." Expl.: „Dispensare quod falsum est. (R.) Hec frater petrus de rosenhaim monachus monasterij mellicensis olim illuc de sacro specu causa reformacionis translatus." Cf. Kropff 215. — 16. F. 213ᵃ—213ᵇ. *R. De forma seruanda in inferenda sentencia excommunicacionis.* Inc.: „Ut iudex in reum siue prelatus." Expl.: „Ecclesie sacramentis. In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen." Sequitur adnotatio de symbolo apostolico. — 17. F. 214ᵃ—232ᵇ. Inc.: „QVicumque homo habens vsum racionis." Expl.: „Que deus preparauit diligentibus se. Deo gracias. *(R.) Explicit tractatus Magistri Nicolai de Gräcz super Simbolum apostolorum.*" Sequitur adnotatio de eadem materia. Cf. cod. 347 (8). — 18. F. 232ᵇ—233ᵃ. *R. Incipit epistola [sive] prologus (Rufini Aquileiensis) interpretis regule sancti Basilij Capadocensis episcopi cesariensis de greco in latinum ad vrsatum monachum.* Inc.: „SAtis libenter karissime frater vrsati." Expl.: „Uel institutis uel obseruacionibus viuant." Cf. cod. 237 (18). — 19. F. 233ᵃ. *R. Secuntur metra de numero capitulorum regule sancti basilij episcopi Cesariensis capadocie prouincie.* Inc.: „Patris basilij verbo scriptisque probati." Expl.: „His sex attitulat versibus atque probat." Cf. cod. 237 (16). — 20. F. 233ᵃ—235ᵃ. *(Registrum capitum regulae s. Basilii.)* — 21. F. 235ᵃ. *R. Incipit prefacio siue prologus in regula sancti Basilij episcopi cesariensis prouincie Capadocensis.* Inc.: „HVmanum genus diligens deus." Finis prologi et regula ipsa desunt. Cf. cod. 237 (18). — F. 235ᵇ—236ᵇ script. vacant.

392. (55. e. 9.)

Chart. s. XIV/XV, f. 287, 2°, man. II, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—285ᵃ. *(Summa Pisana Bartholomaei de s. Concordio.)* Prologus inc.: „QVoniam ut ait Gregorius super Ezechielem." Opus inc.: „ABbas in suo monasterio." Expl.: „Ut dictum est supra Invidia § 2." Sequuntur „declaraciones de breuiaturis siue de nominibus doctorum qui in hac summa videlicet Bysana nominantur siue ponuntur." F. 1ᵃ legitur: „Compilatum est hoc opus Anno domini 1338." De auctore Pisano O. P. et de editionibus cf. Fabr.-Mansi I 177 sq. et Quetif-Echard I 623 sqq. — 2. F. 285ᵇ—286ᵃ. *Practica de modo legendi iura.* Inc.: „Quia quidquid in summis casuum." Expl.: „Signat tytulum." — 3. F. 286ᵃ—286ᵇ. *(De divisione iuris.)* Inc.: „COrpus iuris diuiditur in ius canonicum." Expl.: „Et sunt libri." — F. 287 script. vacat.

393. (55. e. 10.)

Chart. s. XV, f. 189, 2°, man. I, ligat. recens., f. 1, 2, 188, 189, valde laesa, f. 1ᵃ: „Hunc librum dedit monasterio sancte Marie alias scotorum wienne .... Anno dom. Millesimo CCCC° XXXVIᵗᵒ Oremus pro eo."

F. 1ᵃ—189ᵇ. *(Summa Pisana Bartholomaei de s. Concordio.)* Inc.: „Qvoniam ut ait Gregorius super Ezechielem." F. 185ᵇ expl.: „Ut dictum est supra invidia § 2." Sequuntur additamenta pro litteris M. N. O. Cf. cod. 392 (1). F. 87ᵇ script. vacat.

394. (55. e. 11.)

Chart. s. XIV, f. 120, 2°, man. I, ligat. antiqua lign.

F. 1ᵃ—120ᵇ. *R. Laus marie hic liber vocatur* (alia manu:) *a deuotissimo fratre Conrado ordinis cartusiensium compilatus.* Inc.: „AD laudem matris uirginis eiusque sacratissime prolis." Expl.: „Desideratam veniam adepturi per dominum nostrum ihesum christum. Amen dicant omnia." Praecedunt diplomata Arnesti archiepiscopi Pragensis (dat. Rudnycz 22. Dec. 1356)

et Gotfridi episcopi Pataviensis (dat. Patav. in octava corporis Christi 1358). Cf. cod. 239 (2).

395. (55. g. 1.)

Chart. s. XV (1460, 1461, 1463, 1464, 1466), f. 293, 8°, man. II (II Georgii Lieb O. P.), ligat. antiqua lign. restaur., f. a cap. et ad calc.: fragm. liturgica s. XIV, tegum. ant. b:

„Regna Mathia tibi eripiunt quos federe tractas
Redde caput paci uel tua fata vides.“

Tegum. post. a: index contentorum et formula medicinalis („Ein gute salben zw den augen“).

1. F. 1ᵃ—32ᵇ. *R. Sequitur tractatus magistri iohannis Gerson cancellary parisiensis de oracione ad fratrem suum et valore eius sub pluribus consideracionibus.* Inc.: „Oportet semper orare et non deficere.“ Expl.: „Alienus qui de moribus iudicat. Explicit tractatus Johannis Gerson de oracione in die sancti Virgily episcopi qui fuit in salczburga que antea vocabatur iuuauia episcopus et iacet in monasterio quod ipse construxit tredecim annis et consecrauit illud et ibi sepultus est ordinis sancti Benedicti. Anno domini M° CCCC° LXVI quando pax et concordia facta est in patria vt dicitur.“ Ed. Hag. 1728, III 247 sqq. — 2. F. 33ᵃ—37ᵇ. *Decretum basiliensis concily de eleccione prelatorum.* Inc.: „SIcut in construenda domo precipua est.“ Expl.: „Nec alteri cuicumque Datum die mensis vt supra Publicata sunt hec decreta die crastino post sancte Margarethe 1433.“ Ed. in Act. concil., Paris 1714, VIII 1157 sqq. — 3. F. 38ᵃ—41ᵇ. *Bulla de anno iubileo.* Inc.: „VRbanus .... saluator noster vnigenitus dei filius.“ Expl.: „Se nouerit incurrisse Datum Rome ad sanctum Petrum sexto ydus aprilis pontificatus nostri Anno Decimo.“ Sequitur adnotatio de indulgentiis monachis Scotensibus concessis. — 4. F. 42ᵃ—42ᵇ. *(Henricus de Senftleben supplicatur, ut Pius II papa monachis Scotensibus capellam ab ipso in ecclesia huius monasterii fundatam visitantibus singulis sextis feriis indulgentiam concedat.)* Cf. cod. 111 (11). — 5. F. 42ᵇ—43ᵃ. *In eleccione abbatis ex decreto basiliensi.* Inc.: „Ego frater J. Juro et promitto.“ Expl.: „Der frid sey

mit dir.“ — 6. F. 43ᵃ—44ᵇ. *(Speculum virorum insignium et sanctorum ordinis s. Benedicti et adnotationes de s. Benedicto.)* Inc.: „Papa Johannes XXII qui prefuit sedi.“ Expl.: „Corpus sororis sue scolastice.“ Cf. cod. 208 (4). — 7. F. 45ᵃ—47ᵃ. *Decretum basiliense de festiuitate Concepcionis beate Marie virginis.* Inc.: „Sacrosancta .... Elucidantibus diuine gracie misteria.“ Expl.: „Sancta synodus elargitur Datum in sessione nostra publica in ecclesia maiori Basiliensi solempniter celebrata XV kal. octobris Anno a natiuitate domini M° CCCC° XXXIX°.“ Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 1266 sqq. — 8. F. 47ᵇ—58ᵃ. *(Bulla Callisti III papae contra Turcos.)* Inc.: „Calistus .... Cum hys superioribus annis impius.“ Expl.: „Se nouerit incursurum Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnacionis dominice 1456 duodecimo kal. July Pontificatus nostri Anno secundo.“ — 9. F. 58ᵇ. *(Excerptum ex historia Langobardorum.)* Inc.: „Tandem rex quidam longobardorum.“ Expl.: „Confirmata fuit.“ — 10. F. 58ᵇ. *(Adnotatio de origine ordinis praedicatorum.)* — 11. F. 59ᵃ—70ᵃ. *Incipit bulla sanctissimi domini Py pape secundi de Canonizacione beate katherine de senis.* Inc.: „Plus .... Misericordias domini quas indigentes.“ Expl.: „In perpetuum relaxamus .... Datum rome aput sanctum Petrum Anno incarnacionis dominice M° CCCC° LXI° III° kalendas July Pontificatus nostri Anno III°. Explicit bulla Py pape secundi Anno domini M° CCCC° LXIII° in die sancti Francisci confessoris Et iam ut dicitur idem Pius papa extinctus est in vigilia assumpcionis Marie virginis. Anno dom. M° CCCC° LXIIII electus est quidam cardinalis in papam et vocatus est Paulus secundus de venecia oriundus Aly vero dicunt de francia.“ Ed. in Bullario Romano I 290 sqq. — F. 70ᵇ script. vacat. — 12. F. 71ᵃ—73ᵃ. *Clemens tercius Episcopus. Bulla ne festum translacionis Benedicti amplius celebretur.* Inc.: „Clemens .... Privilegium felicis recordacionis Vrbani pape secundi.“ Expl.: „Antiquum tantummodo conseruari Datum Viterby 2° Nonas february pontificatus nostri Anno tercio. Scripta in resignacione domini Martini abbatis Scotorum wyenne quondam Anno M° CCCC° LX secunda die post festum

Egidy abbatis." — 13. F. 73^b—76^a. *Ex legenda Haynrici imperatoris de translacione sancti Benedicti.* Inc.: „Cumque ciuitates Apulie pertransisset." Expl.: „Ordo karthusiensis cepit Anno domini MLXXXIIII." — 14. F. 76^b—78^b. *(Bulla Urbani papae de abusibus in recipiendis novitiis.)* Inc.: „Vrbanus .... Ne in vinea domini licet." Expl.: „Nouerit se incursurum Datum Rome apud sanctum Petrum II Nonas aprilis pontificatus nostri Anno Septimo. Explicit bulla Vrbani pape Anno domini M° CCCC° LX in die qua Jeronimus abbas scotorum wienne est confirmatus quarta feria ante dyonisy tempore py pape et imperatoris friderici de consensu episcopi vdalrici patauiensis dyoc. per dominum abbatem cellis Marie et dominum Johannem roterg cancellarium predicti episcopi patauiensis in nostro monasterio dicto ad scotos hora nona." — 15. F. 79^a—80^a. *Decretum Constanciensis concily quod laici non debent communicare sub vtraque specie panis videlicet et vini.* Inc.: „QVia in nonnullis mundi partibus." Expl.: „Eorum fautores salubriter adinuentas. Explicit decretum quinta feria post festum pasce Anno M° CCCC° LXIII in tribulacione ciuitatis wyennensis et capcione ciuium et aliorum in illa existencium de tanta tribulacione et sedicione." Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 381. Sequitur excerptum ex magistro Petro Pirchenwart de corpore Christi. — 16. F. 80^b—81^b. *(Bulla Pii II papae, qua indulgentiae impertiuntur capellae s. crucis in monasterio Scotensi, quam Henricus de Senftleben fundavit.)* Inc.: „Pius .... Et si cunctas Orbis Ecclesias ac Capellas." Expl.: „Uel momenti Datum Senis Anno incarnacionis dominice Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono Tercio kalendas Aprilis Pontificatus nostri Anno primo." Vide supra n. 4. — F. 82 script. vacat. — 17. F. 83^a—90^a. *Bulla super Canonisacione beati Bernardini eximy atque preclari confessoris Anno domini M° CCCC° quinquagesimo fuit canonizatus in die penthecostes in anno iubileo tunc durante.* Inc.: „In nomine .... Excelsus dominus deus noster Rex regum." Expl.: „Penitencys misericorditer relaxamus Nulli ergo etc." Cf. Bullarium Romanum I 282 sq. Sequitur adnotatio de canonisationibus. — 18. F. 90^b—92^b.

Inc.: „Anno ab incarnacione domini XXX°.“ Expl.: „Tempus ventum fuerit dicemus. *Hec ex cronica Ottonis episcopi frysingensis fratris carnalis fundatoris heynrici scothorum wyenne.*“ — 19. F. 92ᵇ—93ᵃ. *Item nota in quocumque casu conditor canonis seu papa sibi reseruauit absolucionem.* Inc.: „Non potest abbas monachum absoluere.“ Expl.: „De sentencia excommunicacionis li. VI° in glossa II.“ — 20. F. 93ᵃ—94ᵃ. *(Adnotationes de anima, de compassione, de primis motibus et excerptum ex Cassiano.)* Inc.: „Nota in anima pueri nondum baptizati.“ Expl.: „Esse non desinit.“ — 21. F. 94ᵇ. *Scripta quedam de quodam tractatu (de fundatione monasteriorum) qui intytulatur vide te ne fragmenta pereant.* Inc.: „Volo te scire quod quasi omnia.“ Expl.: „Et fundata sunt ut predixi plura Monasteria | Item Mellicense Anno domini 1090 Item Quotwyg Anno domini 1090 Item Scotorum 1150 Item Celle marie 1136 Et sic de alijs.“ Sequitur adnotatio de fundatione ordinis praemonstratensis. — 22. F. 95ᵃ—106ᵃ. *R. Bulla pro institucione festi transfiguracionis.* Inc.: „Calistus .... inter diuine disposicionis archana.“ Expl.: „Se nouerit incursurum Datum Rome aput sanctum Petrum Anno incarnacionis dominice 1457 Octauo yd. Augusti pontificatus nostri Anno 3°. Scripta quarta feria et finita ante festum sancti Martini Anno quo supra.“ F. 105ᵇ—106ᵃ exhibent additamentum bullae. — 23. F. 106ᵇ. *(Nomina, quae adfinitatem et consanguinitatem significant, in sermonem germ. vertuntur.)* — 24. F. 107ᵃ. *(Hymnus de B. M. V.)* Inc.: „Aue rosa sine spinis.“ Expl.: „Pia clemens dulcis o Maria.“ — 25. F. 107ᵃ —108ᵇ. *(Adnotationes de salutatione angelica et de nomine B. M. V.)* Inc.: „Nota de angelica salutacione Notandum quod super hanc salutacionem.“ Expl.: „Tanti muneris.“ — 26. F. 109ᵃ—111ᵃ. *Isti sunt casus in quibus quis ipso facto excommunicacione sentenciam incurrit.* Inc.: „Primo videndum est de casibus qui concernunt.“ Expl.: „Vt in cap. iam alligato.“ — 27. F. 111ᵇ—112ᵇ. *(Bulla Martini papae de privilegiis in re poenitentiali concessis Dorotheae Wiczingerin mulieri patav. dioec.)* Inc.: „Martinus .... Prouenit ex tue deuocionis affectu.“ Expl.: „Se nouerit incursurum Datum

Genesani prenestanensis dioc. VI. kal. Septembris pontificatus nostri Anno vndecimo." — 28. F. 112^{b}—113^{b}. *(Excerpta e s. Augustino de confessione humilitate superbia etc.)* — 29. F. 113^{b}—115^{b}. *De hys qui sunt canonizati in ordine sancti benedicti.* Inc.: „De ordine sancti benedicti sit ipse primus." Expl.: „Sic erit in fine cunctis constancior ille." — 30. F. 115^{b}. *(Enumerantur dioeceses a s. Stephano et Ladislao fundatae.)* — 31. F. 115^{b}—120^{b}. *(De sacrificio missae, de contritione et satisfactione, de recipiendis pecuniis in resignatione abbatis.)* Inc.: „Consequenter post aliquas particulas de penitencia." Expl.: „Nullum bonum irremuneratum." Omnes quaestiones eiusdem auctoris esse videntur; f. 119^{a} citatur magister Johannes de Ditmanig doctor theologiae, „qui hodie precellit omnes in sua facultate". — 32. F. 121^{a}—128^{b}. *Bulla de Canonizacione Sancti Vincency de hyspania de ordine predicatorum confessoris eximy tempore Calixti pape.* Inc.: „Calistus .... Inmensam dei nostri potenciam." Expl.: „Penitencijs misericorditer relaxamus .... Datum Rome in Basilica apostolorum principis Anno incarnacionis domini Millesimo quadringentesimo Quinquagesimo quinto Tercio kalendas July Pontificatus nostri Anno primo." — 33. F. 128^{b}—130^{a}. *Bulla Innocency pape de canonizacione Emundi alias Chethmundi cantuariensis episcopi anglorum.* Inc.: „INnocencius .... Nouum matris ecclesie gaudium." Expl.: „Abstinencie nexibus alligauit. Explicit bulla .... in die sancte Elizabeth filia (!) regis vngarie Tempore discordie inter imperatorem et fratrem suum Albertum ducem austrie nondum assumptum Anno domini M° CCCC° LXI." Sequitur notitia historica de eodem duce Alberto. — 34. F. 130^{b}—131^{b}. *Sequitur ex sermone Anshelmi de concepcione gloriose virginis marie qui incipit Omnium sanctorum dilectissimi.* Inc.: „Hec est ergo mater iustificacionis." Expl.: „Qui venit in nomine domini Amen." — 35. F. 131^{b}—133^{b}. *Promemoria futuris temporibus habenda de ecclesia nostra renouata et de altaribus de nouo erectis et aliquibus antiquis destructis* .... — 36. F. 134^{a}—136^{b}. *R. In festo Beati Vincencij confessoris ordinis predicatorum Ad missam.* In fine: „Explicit in vigilia penthe-

costes per me fratrem Georgium lieb ordinis fratrum predicatorum." — 37. F. 136ᵇ—137ᵃ. *De oracione.* Inc.: „Legitur quod quidam sanctus homo." Expl.: „Ab alto iudice scitur." — F. 137ᵇ—138ᵇ script. vacant. — 38. F. 139ᵃ—142ᵃ. *(Bulla Bonifatii IX papae de festo visitationis b. Virginis celebrando.)* Inc.: „BOnifacius .... Superni benignitas conditoris humanam creaturam." Expl.: „Se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum V ydus nouembris pontificatus nostri Anno primo. Scripta est autem Anno domini M° CCCCLXIIII°." Ed. in Bullario Romano I 223 sq. Sequitur excerptum ex Nicolao de Lyra. — 39. F. 142ᵇ—160ᵃ. *(Officium de festo visitationis B. M. V.)* — 40. F. 160ᵃ—162ᵇ. *(Adnotationes de virginitate.)* Inc.: „Questio quam diu fuerunt primi parentes." Expl.: „In simili uel dissimili." Sequitur excerptum ex glossa de psalmo: Domine ne in furore tuo. — 41. F. 163ᵃ—166ᵃ. *Incipit hystoria noua de corpore christi.* — 42. F. 166ᵇ—171ᵃ. *Incipit hystoria festi visitacionis beate marie virginis edita in sacro Basiliensi concilio In quo et ipsum festum celebrari per vniuersam ecclesiam de nouo statutum est Et ipsa hystoria approbata et canonizata est Anno dom. M° CCCCXL°.* — 43. F. 171ᵇ—174ᵇ. *R. Decretum basiliense de festiuitate visitacionis beate Marie virginis. Sessio XLIII.* Inc.: „Sacrosancta .... inter assiduas militantis ecclesie perturbaciones." Expl.: „Fiat penitencie iniunccio." Ed. in Act. concil., Paris. 1714, VIII 1292 sqq. — 44. F. 175ᵃ—179ᵇ. *Incipit hystoria domini Ade Cardinalis de festo Visitacionis beate Marie virginis quando primo institutum est hoc festum per sedem apostolicam propter cisma tunc ecclesiam communiter molestantem.* — 45. F. 179ᵇ—186ᵇ. *(Excerpta theologica.)* Inc.: „Nota secundum Cassiodorum super ps. Domine exaudi." Expl.: „Suauis iocunditas vbi tu deus .... Amen." — 46. F. 187ᵃ—197ᵃ. *Incipit officium transfiguracionis domini nostri ihesu christi institutum de nouo per sanctissimum dominum nostrum calistum papam tercium solempnis duplicis celebracione festinandum Anno domini M° CCCC° LVII.* In fine adnotatio de institutione festi praedicti. — F. 197ᵇ script. vacat. — 47. F. 198ᵃ—201ᵇ. *Hystoria de transfiguracione domini.* —

48. F. 201^{b}—205^{a}. *(Officium) De s. Gregorio anglorum apostolo papa Rome.* — 49. F. 205^{a}—205^{b}. *(Adnotatio) De transfiguracione.* Inc.: „In hac die est festum.“ Expl.: „Qui dicitur mitrale.“ — 50. F. 205^{b}—206^{a}. *Sequitur de lancea domini cuius festum et ostensio fit feria sexta proxima post dominicam Quasi modo geniti in noua ciuitate pragensi et potest legi pro tercia leccione in festo ipsius.* Inc.: „Innocencius .... in redempcionis nostri domini.“ Expl.: „Nobis reddidit et salutem.“ — 51. F. 206^{b}—207^{a}. *(Epistola confoederationis monasterii Scotensis et monasterii s. Dorotheae Viennensis.)* Inc.: „In nomine domini Amen Quia frater adiuuans fratrem.“ Expl.: „Presentibus sunt appensa Datum wienne in prenominato nostro monasterio Anno dom. M° CCCC° 20 die vicesima sexta mensis Juny.“ — 52. F. 207^{b}. *(Formula confoederationis monasterii Scotensis cum viro privato.)* Inc.: „In nomine domini Amen Nos iohannes abbas totusque conuentus.“ Expl.: „In testimonium omnium premissorum Anno etc.“ — 53. F. 208^{a}—209^{b}. *Ysidorus de summo bono ex primo libro in fine cap. VI de luxuria uel fornicacione.* Inc.: „Ex culpa superbie plerumque.“ Expl.: „Sed regnat iusticia.“ — 54. F. 210^{a}—212^{b}. *Ex omelia beati Ambrosy super ewangelio Exurgens Maria lecciones de visitacione beate marie.* Inc.: „EXultauit.“ Expl.: „Tempus impleret.“ — 55. F. 212^{b}—214^{b}. *Omelia beati Ambrosy episcopi (super illud: Exsurgens maria abiit).* Inc.: „MEliores et deteriores veniunt.“ Expl.: „Nos in secula seculorum Amen.“ — 56. F. 215^{a}—217^{a}. *De diuisione apostolorum.* Inc.: „COnuocatis ihesus duodecim discipulis suis.“ Expl.: „In corda inimicorum regis.“ — 57. F. 217^{b}—220^{b}. *Prosa (et officium) de visitacione virginis Marie.* Inc.: „VEni precelsa domina.“ Expl.: „In deo salutari meo.“ — 58. F. 221^{a}. *(Adnotatio de schismate ecclesiastico et de institutione festi visitationis B. M. V.)* Inc.: „Anno domini M° CCC° LXXVIII Scisma.“ Expl.: „Dyaconum cardinalem.“ — F. 221^{b} script. vacat. — 59. F. 222^{a}—226^{a}. *Sermo de visitacione gloriose marie virginis.* Inc.: „EXquisita mundo gaudia hodierne festiuitatis.“ Expl.: „Spiritus meus in deo salutari meo Cui est .... Amen. Explicit

A. d. M° CCCC LXI In tribulacione ducatu[s] austrie inter imperatorem et fratrem suum Albertum et baronum." — 60. F. 226^{b}—228^{a}. *Sermo de visitacione beate Marie virginis.* Inc.: „BEatissima virgo dei genitrix." Expl.: „Ad laudes reciprocas resonaret." — 61. F. 228^{a}—233^{b}. *Ex omelia venerabilis Bede super ewangelio Exurgens Maria lecciones de visitacione eius.* Inc.: „BEnedictus fructus ventris tui." Expl.: „Future dispersionis vindictam reseruauit." — 62. F. 234^{a}—238^{a}. *Sermo de concepcione beate marie virginis.* Inc.: „ADest nobis dilectissimi dies optata." Expl.: „Obsequys illud personaliter celebrauit." — 63. F. 238^{a}—241^{a}. *Omelia venerabilis bede presbiteri (de conceptione B. M. V.).* Inc.: „LIber generacionis . . . . MOyses vir sanctus librum creacionis." Expl.: „Dei gracia largiente omnino cauere." Sequitur fragmentum officii de conceptione B. M. V. — F. 241^{b}—245^{b} script. vacant. — 64. F. 246^{a}—262^{b}. *Hystoria et passio de sancto Colomanno. In primis vesp. antiph.* Inc.: „FOns et origo boni deus." Expl.: „Aput deum omnipotentem et defensorem omnium." — 65. F. 262^{b}—263^{a}. *Ex sermone primo magistri thome de haselpach super ewangelio Dum iret ihesus in ierusalem.* Inc.: „Hys consideratis intremus domum." Expl.: „Non debet habere finem." — 66. F. 263^{b}—268^{b}. *(Excerpta ex tractatu Joannis Nider de lepra morali.)* Inc.: „Symonia sub quarta." Expl.: „Non est deum temptare." — F. 269 script. vacat. — 67. F. 270^{a}—279^{b}. *R. Ex dictis Magistri Narcissi (Herz de Perching) super 3° libro sentenciarum.* Inc.: „VTrum christus dominus congruo tempore fuerit incarnatus." Expl.: „Et verum est quod cessat . . . ." Finis deest. — 68. F. 280^{a}. *R. Augustinus de corpore Christi.* Inc.: „Vnde dicit apostolus Judicium sibi." Expl.: „Qui de celo descendit." — 69. F. 280^{b}—285^{b}, 288^{a}, 289^{b}—290^{a}. *Ex tractatu Senensy* (!) *episcopi (de Taboritis).* Inc.: „Ad hospitandum nos premisimus." Expl.: „Ad sponsum eius redeundum est." — 70. F. 286^{a}—289^{a} et 290^{b}—293^{b}. *(Excerpta theologica.)* Inc.: „Thaboritas vero de priuate mentis vicio." Expl.: „Moras horum."

396. (55. g. 2.)

Chart. s. XV (1462), f. 244, 8°, man. III, ligat. antiqua membr. (in qua fragm. antiphon. s. XIV).

1. F. 1ᵃ—1ᵇ. *(De lege naturali.)* Inc.: „Lex naturalis secundum glossam." Expl.: „Secundum commentatorem." — 2. F. 2ᵃ—8ᵇ. *Sit nomen domini benedictum. 1462. Incipit libellus Sancti dionisij de mistica theologia secundum translacionem Johannis sarraceni.* Inc.: „Compresbitero timotheo dionisius presbiter. Trinitas supersubstancialis et superdea." Expl.: „Et simpliciter absoluti et supra tota." Cf. cod. 29 (10). — 3. F. 8ᵇ—11ᵇ. *(Quaestiones de dilectione dei et de gratia.)* Inc.: „Dubitatur an preceptum de diligendo deum." Expl.: „Voluntatem ad bonum." — 4. F. 12ᵃ. *R. Prologus Johannis sarraceni ad Odonem sancti dionisij abbatem in librum de mistica theologia.* Inc.: „Ante misticam theologiam." Expl.: „Et doceo interpretatur." Cf. cod. 29 (10). — 5. F. 12ᵃ—24ᵇ. *(Expositio libri Dionysii de mystica theologia.)* Inc.: „MIstice theologie beati dionysij tres habentur." Expl.: „Hec Linco[l]niensis in fine sui commenti. Deo gracias. Ex binis commentis (Thomae Vercellensis et Roberti Grosseteste) bis binisque diebus Hec humilis breuiter glosula colligitur." Cf. cod. 29 (13 et 16). — 6. F. 25ᵃ—70ᵇ. *R. Incipit prohemium in alfabetarium diuini amoris.* Inc.: „Ad honorem omnipotentis dei aliquos modos." Opus expl.: „Pro dono huius libri sit nunc et semper et in secula seculorum benedictus Amen." A nonnullis Joanni Gerson tribuitur, inter cuius opera ed. 1494 s. a. l. et typ. (III) XCIX X legitur. — 7. F. 71ᵃ—72ᵃ. *(Versus de variis materiis v. g. de fomentis libidinis, de poenis damnatorum etc.)* — 8. F. 72ᵇ. *(Excerptum ex s. Chrysostomo et adnotatio de s. Stephano.)* — 9. F. 73ᵃ—77ᵃ. *Incipit formula metrica domini petri abbatis Aule Regie composita in edificacionem fratris et monachi deuoti Amen.* Inc.: „O bone claustralis Christi protectus sub alis." Expl.: „Et a malo liberent in eternum Amen. Opere finito sit laus et gloria christo Amen." — 10. F. 77ᵇ—79ᵃ. *(Versus de vita monastica.)* Inc.: „[C]um in nocte video in choro conuentum." Expl.:

„Et partem cum ceteris meruit habere Amen.“ — 11. F. 79^b —80^b et 81^b—82^a. *(Versus diversi argumenti.)* Inc.: „Quid facis extra chorum qui debitor officiorum.“ Expl.: „Non faciunt monachum sed mens a crimine munda.“ — 12. F. 81^a et 82^b. *(Excerpta, imprimis ex s. Bernardo.)* — 13. F. 83^a —84^a. *Breue metricum memoriale vite beati pape gregorij dictatum Anno dom. 1460.* Inc.: „EX senatus stirpe gregorius est oriundus.“ Expl.: „Laus patri nato spirituique sancto suo Amen.“ — 14. F. 84^b. *(Versus de passione Christi.)* Inc.: „Hora matutina. Christus tristatur sudans orat | recreatur.“ Expl.: „Perfoditur latus | et cruce ponitur Et sepelitur.“ — 15. F. 85^a—85^b. *Johannes Slipacher. Breue memoriale b. benedicti secundum 2um dyalogorum gregorij pape. 1462.* Inc.: „[V]As reparat benedictus abit latitans tribus annis.“ Expl.: „Cognoscunt obitum duo fit mulier vaga sana.“ Cf. cod. 237 (5). — 16. F. 85^b. *Oraciuncule metrice.* Inc.: „Crimina tolle ihesu penarum solue reatum.“ Expl.: „Viuis post mortem da requiem domine.“ — 17. F. 86^a. *Opusculum laudatorium S. Jeronimi.* Inc.: „Care viator aue te dulciter.“ Expl.: „Tollere dic subito fur maledicte sine.“ In infimo margine legitur: „Per fratrem Jeronimum Rötnbeck de Vosdorf (?) Anno 54.“ In eodem folio versus Senecae Ovidi Juvenalis. — 18. F. 86^a—89^b. *(Versus de septem vitiis capitalibus et virtutibus eisdem oppositis.)* Inc.: „Superbia . Cetera cum supero memet transcendere quero.“ Expl.: „Sique celebs fueris celebris celo pocieris.“ — 19. F. 90^a. *(Versus de celebratione missae, de B. M. V. etc.)* Inc.: „O quicumque velis missam celebrare sacerdos.“ Expl.: „Preterire caue ni prius dixeris aue.“ — 20. F. 90^b—91^a. *(Consilia medicalia.)* Inc.: „Detecto capite sub frigore ne gradieris.“ Expl.: „Ac calor estatis dapibus nocet immoderatis.“ — 21. F. 91^a—204^b. *(Excerpta e scriptoribus ecclesiasticis de variis rebus asceticis.)* Inc.: „Exercitacio studii est humane vite fida custodia.“ Expl.: „Non quero vestra sed vos.“ — F. 147^b—148^a, 154^b—155^a, 205—206 script. vacant. — 22. F. 207^a—215^a. *(De praeceptis decalogi.)* Inc.: „Primum preceptum . . . . Illud primum preceptum tangit fidem.“ Expl.: „Peccatum.“ Sequitur enumeratio pecca-

torum in spiritum sanctum, versus de decem praeceptis, enumeratio sacramentorum. — 23. F. 215^{b}—241^{b}. *(Excerpta ex auctoribus variis praesertim spectantia ius canonicum et vitam regularem.)* Inc.: „Nulla tam sancta tam iusta." Expl.: „Eum non licenciauerit." — F. 240^{b} et 242—244 script. vacant.

397. (55. g. 3.)

Chart. s. XV (1425), f. 121, 8°, man. III, ligat. antiqua membr., f. 1 et 121 valde laesa, reliqua fol. humore maculata. Cod. in monasterio Scotensi scriptus est; cf. f. 101^{b}.

1. F. 1^{a}. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1^{b}. *(Varii versus e. g. de vita boni monachi.)* — 3. F. 2^{a}—101^{b}. *(Sermones de sanctis, de defunctis, de dedicatione ecclesiae etc.)* R. De s. Andrea Sermo Johannis de Rvpella (?). Inc.: „VEnite post me .... Quod per piscatores figuretur." Expl.: „Filium suum ut misereatur nostri." Sermo de omnibus sanctis, qui f. 15^{b} sqq. exhibetur, eiusdem Joannis de Rupella est. F. 67^{b}—68^{a} versus latini. F. 86^{b} script. vacat. — 4. F. 101^{b}—117^{b}. *(Sermones de nativitate B. M. V.)* R. Sermo de natiuitate beate virginis habitus ad Clerum wienne Ad scotos Anno 1425. Inc.: „RAdix mea .... Patres celeberrimi doctores clarissimi." Sermones expl.: „Graciarum accio in sempiterna secula seculorum Amen." — 5. F. 118^{a}. *(B. M. V. cum archa comparatur.)* — 6. F. 118^{b}. *(Varii versus.)* — 7. F. 119^{a}—119^{b}. *Nota quare aqua in calice vino misceatur.* Inc.: „Illa permaxima causa est." Expl.: „Cottidie potamus." — F. 120^{a} script. vacat. — 8. F. 120^{b}—121^{b}. *(Varia excerpta et adnotationes.)*

398. (55. g. 5.)

Chart. s. XV, f. 227, man. II (II Diethelmi Kessler), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: enumerantur ii, quibus non licet communicare.

1. F. 1^{a}. *(Index contentorum.)* — 2. F. 1^{b}—2^{a}. *(Registrum operis sequentis.)* — F. 2^{b} script. vacat. — 3. F. 3^{a}—156^{a}. *R. Incipit Tractatus seu amoniciones ad spiritualem vitam de imitacione christi.* Inc.: „Qvi sequitur me non ambulat in tenebris." Expl.: „Nos intrare in regnum dei Amen. (R.) Expliciunt amoniciones ad interna trahentes." Sunt tres

libri priores de imitatione Christi librorum III et II inverso ordine. F. 3^a legitur: „Nescio quis fuerit auctor nisi quod infra invenitur quia fuerit humilis franciscus.“ — F. 156^b script. vacat. — 2. F. 157^a—174^a. (Inscriptio indicis:) *Item Centum meditaciones dominice passionis (Henrici Susonis) de quibus mencio fit in prologo horologij diuine sapiencie.* R. Incipit quidam prologus cuiusdam fratris de viridi valle super Centum meditaciones dominice passionis. Inc: „VEnerabilis ille incarnate sapiencie discipulus.“ Expl.: „Articulos subsequantur.“ R. Incipit prologus centum meditacionum dominice passionis. Inc.: „AMatorie passionis domini nostri.“ Expl.: „Prout ibidem videbitur presignatum.“ Meditationes inc.: „Eya dei sapiencia domine.“ Expl.: „Piissime delecteris Amen.“ Cf. cod. 252(4). — 3. F. 174^a—187^a. (Inscriptio indicis:) *Item Cursus de eterna sapiencia cum aliquibus oraciunculis et auctoritatibus.* Inc.: „Anima mea desiderauit te in nocte.“ Expl.: „Efficacibus nostris Amen.“ Sequuntur versus, qui inc.: „Dura libens tollerat si quis sublimia sperat.“ — 4. F. 187^b—188^a. *R. Tabula passuum sequencium.* Cf. infra n. 7. — 5. F. 188^a—188^b. *R. Nota Auctoritatem sequentem qui habetur in quarto libro cassiani de institutis renunciancium.* Inc.: „Audi ergo.“ Expl.: „Perfeccio possidetur.“ — 6. F. 188^b—189^a. *(Varia excerpta.)* — 7. F. 189^b—202^a. *R. Incipiunt passus optimi bonorum religiosorum et sunt XX in numero (= David de Augusta formula novitiorum).* Inc.: „Si vis in spiritu proficere.“ Expl.: „Nec vllam ei reuerenciam exhiberi.“ Cf. cod. 199(1). — 8. F. 202^b—216^b. *R. Incipit libellus de puritate quomodo doleat homo ut purgetur a peccatis editus a quodam priore ordinis Carthusiensis.* Inc.: „VOlens purgari a peccatis.“ Expl.: „Perduc me quantocius ad te Amen. (R.) Explicit liber de puritate cordis deo gracias.“ — 9. F. 217^a—227^b. *R. Incipit forma honeste et spiritualis vite.* Inc.: „IN virtute sancte religionis proficere.“ Expl.: „Quantum possibile est commorare Amen. Explicit forma honeste et spiritualis vite per manus fratris diethelmi kessler monachorum (!) Monasterij omnium sanctorum In schaffhusen Deo gracias Amen.“ Sequuntur in eodem folio et in tegum. post. a ex-

cerpta ex Bernardo Isidoro Hieronymo Augustino et „Metra qualis debeat esse vita boni et relygiosi.“ Inc.: „Sit tibi potus aqua . cibus aridus . aspera vestis.“ Expl.: „Quam te perpetuis addicat iudicis ira.“

399. (55. g. 6.)

Chart. s. XV (1442), f. 201, 8°, man. IV (I Diethelmi Kessler), ligat. antiqua membr.

1. F. 1ᵃ—72ᵃ. Inc.: „. . . . taciones et ve. Cogita de illa miserrima societate.“ Expl.: „Ad secreta cordis recurrere incessabiliter curant. Deo gracias Amen. *(R.) Explicit deuotus tractatulus (Gerardi Zutphaniensis) de spiritualibus ascensionibus perficere volenti* Anno domini M° CCCC° XLII°. Frater diethelmus kessler.“ Cf. cod. 67 (4). — 2. F. 72ᵃ—80ᵇ. *R. Incipit scala religiosorum edita a sancto Bernhardo* (recte: *a Guigone).* Inc.: „Cum essem quadam die corporali manuum labore occupatus.“ Expl.: „Humane generis reparator Amen.“ Ed. Maur. 1719, II 325 sqq. Praefatiuncula in codice deest. — 3. F. 81ᵃ—85ᵇ. *R. Incipit formula honeste vite beati bernhardi* (falso!) *quam scripsit fratri gerhardo suo carnali fratri.* Inc.: „PEtis a me mi frater karissime.“ Expl.: „Corona in domino ihesu Amen.“ Ed. l. c. II 811 sq. — 4. F. 85ᵇ—88ᵇ. *R. Incipit speculum monachorum abbreuiatum Beati bernhardi abbatis* (recte: *Arnulfi monachi de Boeriis*). Inc.: „SI quis emendacioris vite desiderio.“ Expl.: „Multum proficere poterit.“ Ed. l. c. II 816 sqq. — 5. F. 88ᵇ—91ᵃ. *R. Epistola sancti Bernhardi (= documenta varia ad pie vivendum).* Inc.: „SI uis plene assequi quod intendis.“ Expl.: „Et misericors nunc et in secula seculorum Amen.“ Ed. l. c. II 814 sqq. — 6. F. 91ᵃ—91ᵇ. *(Versus.)* R. Querunt monachi. Inc.: „Que vite forma qui mores.“ R. Respondit Beatus Bernhardus. Inc.: „Que feci primo.“ R. Vtilis exhortacio beati bernhardi ad suscipiendam correccionem. Inc.: „Tu qui iuste uel iniuste hic fueris proclamatus.“ Expl.: „Ad verbera.“ — F. 92ᵃ—92ᵇ pennae probationes. — F. 93 script. vacat. — 7. F. 94ᵃ—123ᵃ. *Incipit epistola prima fratris Johannis*

de Schonovia ordinis canonicorum regularium In viride (!) *valle missa in Ginisten* (?). Inc.: „DIlectissimo michi in christo symoni nepoti meo .... Magnam michi leticiam tue dileccionis.“ Expl.: „Petenti satis facere volui. Valete in christo salutari meo.“ De auctore, qui 1431 obiit, cf. Fabr.-Mansi IV 136. — F. 123ᵃ—123ᵇ pennae probationes. — F. 124—127 script. vacant. — 8. F. 128ᵃ—163ᵇ. *R. Incipit epistola secunda fratris Johannis de schonouia ordinis canonicorum regularium in viridi valle missa in valle amoris.* Inc.: „DIlectissimo in christo nepoti meo fratri nicolao nouicio in monasterio uallis amoris .... Vt tibi karissime aliqua monita salutis.“ Expl.: „Gressus tuos in semitis ....“ Finis deest. — 9. F. 164ᵃ—201ᵇ. *R. Opusculum de uita adilhardis Incluse prope scäffhusen Im stain.* Inc.: „AD laudem et gloriam nominis christi | uirgo quidem inclusa.“ Expl.: „Et soluendi quos ....“ Finis deest.

400. (55. g. 7.)

Chart. et membr. s. XV, f. 276, 8°, man. III, ligat. antiqua lign.

1. F. 1ᵃ—36ᵇ. *R. Incipit prologus regule b. Benedicti abbatis.* Inc.: „Ausculta o fili.“ Regula expl.: „Deo protegente peruenies Amen. (R.) Explicit regula beati Benedicti Abbatis. Facientibus hec regna patebunt eterna.“ — 2. F. 37ᵃ—276ᵃ. *R. Incipit prologus domini Benedicti venerabilis Abbatis cassinensis in exposicionem regule beati benedicti Abbatis.* Inc.: „LEgitur in prouerbijs Doctrina prudentum facilis.“ Expositio expl.: „Ad gloriam regni sui perueniamus eternam Amen.“ — F. 276ᵇ script. vacat.

401. (55. g. 8.)

Chart. et membr. s. XV, f. 98, 8°, man. I, ligat. recens, ab initio et in fine manc., 4 fol. ante f. 39 abscissa.

F. 1ᵃ—98ᵇ. *(Diurnale.)* 1. F. 1ᵃ—50ᵇ. *(Proprium de tempore.)* — F. 40ᵇ et 47ᵇ script. vacant. — 2. F. 51ᵃ—95ᵃ. *Incipit proprium sanctorum (a s. Andrea usque ad s. Luciam).* — 3. F. 95ᵇ—98ᵇ. *(Commune sanctorum.)*

402. (55. g. 9.)

Chart. s. XV, f. 237, 8°, man. I (Wolfgangi de Everding), ligat. recens.

F. 1—4 script. vacant. — 1. F. 5ª—21ᵇ. *R. Jhesu Criste fili dei misereri mei. Incipit confessio katholicorum generalis Nam si quis hic eam diligenter inspexerit aut perlegerit quasi in speculo omnia peccata videbit sua necnon oblitorum recordabitur. Incipit In octaua Innocencium anno 7ᵐᵒ.* Inc.: „QVoniam omni confidenti necessarium est.“ Expl.: „Confessoribus dare consueuerunt Amen. (R.) Explicit in die Erhardi Episcopi Anno 7ᵐᵒ per fratrem wolfgangum de Euuerding.“ — 2. F. 22ª—32ᵇ. *(Alia confessio generalis.)* Inc.: „Circa confessionem sex sunt necessaria.“ Expl.: „Malis operibus eorum. (R.) Laus deo orate pro fratre w[olfgango] de Euuerding Anno domini etc. septimo.“ — F. 33—36 script. vacant. — 3. F. 37ª—63ª. *R. Incipiunt canones penitenciales per Episcopum ciuitatensem compositum* (!). Inc.: „DOminus mecum est tamquam bellator fortis.“ Expl.: „Quod puniatur in purga[to]rio Finis.“ — 4. F. 63ᵇ—76ᵇ. *HIch Inuenies omnes satisfacciones quas ipse Johannes de deo in summa sua docet et quomodo recipi debeat peccator secundum sua peccata que confitetur et secundum illud tu sacerdos iudica qui et qui non sunt mittendi ad superiores.* Inc.: „Primo hereticus. Est pie recipiendus.“ Expl.: „Maxime certe coniugatis.“ — 5. F. 77ª—82ᵇ. *R. Nota qualiter se confessor circa confitentem se poterit habere.* Inc.: „Primo reddet sibi eum affabilem.“ Expl.: „Das den menschen Raizet zu den sintten etc. finis fr. w[olfgangus] de Euuerding.“ — 6. F. 83ª—84ᵇ. *(Excerpta ex Alexandro Halensi Thoma Bonaventura Ambrosio Gregorio Augustino de poenitentia.)* Inc.: „Item Magister Allexander de hallis in suo tercio.“ Expl.: „Subsanas penitenciam.“ — 7. F. 85ª—86ª. *(Pater noster, Ave Maria, Credo.* Germanice.) — 8. F. 86ª—88ᵇ. *(Excerpta e Boethio Thoma Augustino Leone de poenitentia.)* Inc.: „Boetius in de consolacione de confessione.“ Expl.: „Non tu ea.“ — 9. F. 88ᵇ —131ᵇ. *(Varii tractatus de poenitentia contritione restitutione.)*

Inc.: „Augustinus de penitencia dicit Si quis positus." Expl.: „Ad interitum dampnificacionis eterne A qua nos .... Amen." Sequitur remedium contra lepram. — 10. F. 132^{a}—142^{a}. *(Enumerantur peccata cordis oris operis, vitia capitalia cum ramis suis, octo beatitudines, sacramenta, decem praecepta.)* — 11. F. 142^{b}—143^{a}. *R. Secuntur duodecim articulos* (!) *fidei.* — 12. F. 143^{b}—145^{a}. *(Excerpta ex Hugone de poenitentia.)* Inc.: „In penitencia tria considerantur." Expl.: „Stultus mundo videtur." — 13. F. 145^{a}—147^{b}. *R. Sequitur modo de confessione.* Inc.: „VT autem melius scias confiteri." Expl.: „Et disponat Amen." Sequuntur versus de confessione. — 14. F. 148^{a}—232^{b}. *(De poenitentia.)* Inc.: „CIrca materiam de penitencia considerandum est." Expl.: „Peccator foris cum sua voce coruina. Et sic est finis huius operis laus deo In octaua Johannis ewangeliste Anno domini etc. septimo per fratrem wolf[gangum] de Euuerding. Orate pro eo causa dei. (R.) Finis est finis venit. Scriptor mente pia petit sibi dici propter passionem christi aue maria Fr. Wolfgangus de Euuerding." — F. 233^{a}—236^{a} script. vacant. — 15. F. 236^{b}—237^{a}. *(Formulae medicinales.* Germanice.) — F. 237^{b} script. vacat.

403. (55. g. 13.)

Chart. s. XV, f. 158, 4°, man. II, ligat. antiqua lign., litterae initiales rubrae et caeruleae partim cum imagunculis.

F. 1—2 script. vacant. — F. 3^{a}—154^{a}. *(Epistolae Eusebii Augustini Cyrilli de s. Hieronymo translatae in linguam germanicam ab Joanne de Neumarkt episcopo Olomucensi.)* De translatore cf. cod. 209(5). 1. F. 3^{a}—61^{a}. *(Praefatio episcopi Olomucensis in epistolam Eusebii.)* Inc.: „DEr durchlüchtigen fürstinn vnd frowen frowen elizabeth Marckgräffin zů merhern .... Johannes .... gnädige frow Syd den hochen lerer sant Augustinus." Expl.: „Zů sinnen vnd zů dichten. *(R.) Das ist der erst brieff Sant eusebius damascum dem byschoff vnd dem Rőmischen fürsten theodonio gesenndt hat Dar inn er schreibt sant Jeronimus leben* .... Inc.: „DEm erwirdigen vatter .... manigfaltiklich vnd in manger wys hat der al-

machtig got." Expl.: „In ewigen froüden ewigkleich belibent Amen." — 2. F. 61^b—74^b. *(Praefatio episcopi Olomucensis in epistolam s. Augustini.)* Inc.: „GEwonlich ist Rittern vnd knechten." Expl.: „Vnd och verniemen wölst." *(R.) Hie hebt sich an Sancti Augustini epistel dess maisterlichen grossen lerers die er von wirdikait Sant Jeronimi geschriben hat zů sant Cirillo dem Byschoff zů iherusalem* .... Inc.: „ERwirdiger vatter Byschoff zů Jherusalem Cyrille | dunkt dich das wir von lob." Expl.: „Ymmer lebendiger got ist Ewicklich Amen." Ed. Venet. 1771, XI 1, 437 sqq. — 3. F. 74^b—142^a. *R. Des Byschoffs von olmuncz vor red.* Inc.: „Der lüt ist gnůg uff erden." Expl: „Ain warhaftiger gott bist ewicklichen Amen." *R. Hie hebt sich an des erwürdigen bischoffs Sant Cyrilli Epistel Darinne er beschribt des erwirdigen Sant Jeronimi solliche wunderhäfftige zaichen* .... Inc.: „DEm erwirdigen man Augustino .... minen Grůß das du Augustine folgen mügest." Expl.: „Ain warhafftiger herre vnd gott ist ewiclichen Amen." Ed. l. c. XI 1, 447 sqq. — 4. F. 144^a—145^a, 142^a—144^a, 145^a—154^a. *R. Hie vahet an vnd endet sich das leczt teil dis bůches. Item dis ist die Epistel vnd vorred des hochwürdigen Erlichen lerers sancti Jeronimi von der ler vnd vnderwysung vnd manung die er geschriben hat seiner lyplichen muter* .... Inc.: „[O] aller liepste muter nit hon ich vergessen." Expl.: „Lob vnd Ere geseit on end ewiglichen Amen." — F. 154^b—158^b script. vacant.

404. (55. g. 14.)

Chart. s. XV (1493), f. 185, 8°, man. V, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: pennae probationes.

1. F. 1^a—10^b. *(Calendarium.)* — F. 11^a script. vacat. — 2. F. 11^b. *(Versus ex computo ecclesiastico.)* — 3. F. 12^a—110^b. *Incipit psalterium beate virginis compilitatum* (!) *per Bonaventuram in honorem genitricis domini nostri ihesu christi.* Inc.: „BEATUS vir qui diligit nomen tuum maria." Expl.: „Ab omnibus defende periculis per." F. 105^b legitur: „Letania sequitur de beata virgine maria 1493." — 4. F. 111^a

—111ᵇ. *(Registrum psalmorum de B. M. V.)* — 5. F. 112ᵃ —115ᵃ. (Manu recentiore:) *Modus psalmos predictos recitandi per confraternitatem psalterii B. M. V.* — F. 115ᵇ script. vacat. — 6. F. 116ᵃ—136ᵃ. *(Variae orationes.)* Inc.: „DOmine deus pater omnipotens qui consubstancialem.“ Expl.: „Me perducat deus Amen.“ — F. 124ᵇ, 127, 129, 132ᵇ, 136ᵇ script. vacant. — 7. F. 137ᵃ—147ᵃ. *R. Sequuntur oraciones breues et pulcre ad omnes sanctos in genere.* Inc.: „O preclara stella maris virgo mater singularis.“ Expl.: „Omnipotens sempiterne deus qui viuorum etc.“ — F. 147ᵇ script. vacat. — 8. F. 148ᵃ —152ᵇ. *(Versus de B. M. V.)* Inc.: „HIc vbi te colimus o mundi spes maria salue.“ Expl.: „Petat alta polorum Amen.“ — F. 153ᵃ script. vacat. — 9. F. 153ᵇ—164ᵇ. *(Variae orationes de B. M. V. et de angelis.)* Inc.: „AVe mater gracie.“ Expl.: „Vita nostra muniatur.“ — F. 156ᵇ script. vacat. — 10. F. 165ᵃ. *Prosa Magistri Johannis Gerson Cancellary parisiensis de Beata virgine.* Inc.: „O maria maris stella.“ Expl.: „Det in premium Amen.“ — 11. F. 165ᵇ. Inc.: „Hec stella maris vite via.“ Expl.: „Fessis *Hoc Alanus in Anticlaudiano.*“ *Hanc ergo responsionem petrus Comestor audiens prorupit in hec verba.* Inc.: „Si fieri posset quod arene.“ Expl.: „Nec littera dabit nec etas.“ — 12. F. 166ᵃ—169ᵇ. *Sequitur tractatus de origine et progenie sanctissimi patris sancti benedicti et scolastice sororis eius.* Inc.: „Ego frater Augustinus de sacro specu.“ Expl.: „Celos penetrauit Quod et nobis .... Amen.“ *Sequitur alia adnotatio de s. Benedicto.* Inc.: „Beatus vero benedictus abbas.“ Expl.: „Erat enim marchauissa ....“ Finis deest. — 13. F. 170ᵃ—170ᵇ. *(Oratio in absolvendo.)* — F. 171ᵃ script. vacat. — 14. F. 171ᵇ—172ᵇ. *(Excerptum ex Cassiano de institutis coenobiorum et ex Vergilio.)* — 15. F. 173ᵃ—173ᵇ. *(Orationes pro statu ecclesiae etc.)* — 16. F. 174ᵃ—181ᵃ. Inc.: „Ewangelia dominicalia in ecclesia.“ Expl.: „Item Maria magdalena Anno XXXIII. *(R.) Si quem delectat reliqua scire inspiciat postillam Gwillermi ex qua ista scripta ibi reperiat diffusius et pulcrius et parcat lector scriptori quia manus eius elanguit et tepuit.*“ — 17. F. 181ᵇ—185ᵇ et tegum. post. a. *(Litaniae cum variis orationibus.)*

405. (55. g. 16.)

Chart. s. XV (1455, 1459, 1463, 1466), f. 387, 8°, man. I, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: fragm. philosoph. s. XIII, f. a cap. et f. 327: fragm. liturg. s. XIV, f. ad calc.: fragm. breviarii, tegum. post. a: index contentorum. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur.

1. F. 1ª—50ª. *Incipit tractatus de obseruancia statutorum regule sanctissimi patris nostri Benedicti fratris Johannis Kechk de grandensee (Tegernseeensis) in sacra theologia magistri.* Inc.: „VTinam nupciis nostris quibus regule." Expl.: „Ad proprietatis abdicacionem pertinencia sint. Explicit tractatus fratris Johannis Kech (!) quondam abbatis de grandensee in sacra theologia magistri Anno domini M° CCCC° LIX infra octauas epiphanye domini." Cf. cod. 356 (2). — 2. F. 50ᵇ—59ᵇ. *Magister thomas haselpach in sermone de sancto andrea.* Inc: „Sed forte quis diceret." Expl.: „Dicunt nos hereticos et spoliandos." — 3. F. 60. *Nota versus de effectibus corporis christi.*

„Augeo micio mitigo terreo reprimo purgo
Ignio lumino duplico firmo propinquoque duco."

Expositio inc.: „Augeo potest dicere." Expl.: „Regni celestis." — 4. F. 60ª—60ᵇ. *(Adnotationes de sacramento Eucharistiae.)* — 5. F. 61ª—72ᵇ. *In Christi nomine Amen. Formula procedendi in visitacione.* Inc.: „Congregatis prelato et toto conuentu." Expl.: „Sed ad penam obligatiua." — 6. F. 72ᵇ—88ª. *Instruccio de visitacione cleri Johannis Gerson Cancellarij parysiensis doctoris in sacra theologia.* Inc.: „Ad laudem dei et edificacionem populi." Expl.: „Spiritus sui robur deus qui est benedictus in secula Amen. Et sic est finis huius operis dominica tercia aduentus domini feria tercia Anno domini M° CCCC LV° Tempore quo dominus legatus Johannes Cardinalis s. angeli fuit wyenne predicando ibi signum sancte crucis contra thurcos et paganos versus constantinopolim lucrandam." Ed. 1494 s. a. l. et typ. (II) XLIII O. — 7. F. 88ᵇ. *(Adnotatio de visitatoribus.)* Inc.: „Visitans debet proponere verbum dei." Expl.: „Opus meritorium." — 8. F. 89ª—93ᵇ. *In nomine .... Incipit modus visitandi monasteria ordinis sancti bene-*

dicti. Inc.: „PRimo postquam visitatores ad locum visitandum pervenerint." Expl.: „Ad abbatem pertinet et ad monasterium." — 9. F. 94ᵃ. *(Duae narrationes de fratribus tentatis.)* Inc.: „Temptatus est quidam discipulus." Expl.: „Concupiscencia eius." — 10. F. 94ᵇ—96ᵇ. *(Formulae deponendi et designandi abbatem.)* Inc.: „Completo examine antequam fiat recitacio." Expl.: „Octauarum dierum." — 11. F. 97ᵃ—108ᵇ. *R. Memoriale reformacionis ad scotos.* Inc.: „Anno domini M° CCCC° XVIII tempore concily constanciensis." „Expl.: „Quam habuit erga monasterium." — 12. F. 109ᵃ—120ᵇ. *Judicium super Comete qui Anno domini 1456ᵗᵒ per totum fere mensem Junium apparuit scriptum in alma vniuersitate wiennensi.* Inc.: „Tametsi plurimos et esse et futuros intelligam." F. 118ᵇ expl.: „Omnium rerum conditore permutari solent | Cui sit laus .... Amen." F. 118ᵇ—120ᵇ sequuntur excerpta e Catholico et ex s. Augustino de eadem materia. — 13. F. 121ᵃ—139ᵇ. *Praxis in regulam sancti benedicti.* Inc.: „Ab hora completorij." Expl.: „Et corde suo maledicebant. Expliciunt ceremonie regularis observancie ordinis sanctissimi patris nostri benedicti ex ipsius regula sumpte secundum quod hodie in sacro monasterio suo sublacensi et specu practicantur Anno domini M° CCCC° LXVI in die diuisionis sanctorum apostolorum In nomine .... Regnante Friderico imperatore Et domino papa paulo apostolico." — 14. F. 140ᵃ—147ᵃ. (Inscriptio indicis:) *Memoriale a visitatoribus post principalem cartam traditum Anno 1451.* Inc.: „Nos fratres Stephanus Mellicensis." Expl.: „Et moderni correctores corrigunt vlla." — 15. F. 147ᵇ—165ᵇ. *Sequitur quoddam scriptum de clericis fornicarijs.* Inc.: „SAne notandum et cum dolore cordis aduertendum." Expl.: „Multis." — F. 166—173 script. vacant. — 16. F. 174ᵃ—181ᵃ. *R. Ex sermonibus magistri Nicolai (de Dinkelspühel) de natiuitate domini.* Inc.: „Omnipotens deus hominem ab ipso." Expl.: „Stabiles fieri valeamus." — 17. F. 181ᵃ—243ᵇ. *(Ex sermonibus eiusdem.) R. De beneficys domini nostri ihesu christi.* Inc.: „COnsidera igitur o homo." Expl.: „Super celum celi ad orientem." — 18. F. 244ᵃ—245ᵃ. *Memoriale vite sancti*

Benedicti ex 2° libro dyalogorum gregory pape. Inc.: „Gregorius sancti scribit vitam Benedicti.“ Expl.: „Hys minimis metris licet alfabetice scriptis.“ — 19. F. 245ᵇ—247ᵇ. *Centilogium metrice In christi nomine.* Inc.: „DIligo te deus affectu verbo simul actu.“ Expl.: „Ac reliquis animabus miserere deus.“ *Versus reciproci.* Inc.: „CRimina tolle ihesu penarum solue reatum.“ Expl.: „Optime solator | spiritus alme deus.“ — 20. F. 247ᵇ—249ᵃ. *Incipit Memoriale vite sancti Martini episcopi Magister Laurencius de chrumpach de vngaria dictauit.* Inc.: „Zabarie natus est martinus bene gratus.“ Expl.: „Laus patri nato sit ab ambobus quoque flato. Explicit Anno domini M° CCCC° LXIII in die sancti vrbani pape et martiris quando dimissi sunt ciues wyennenses de carcere bene ad VI (in margine adnotatum est: VIII sed quatuor adhuc tenentur in vinculis) propter sua facta mala que intendebant agere contra principem et communitatem ciuitatis que intercepta sunt solo deo interueniente et eius auxilio et adiutorio.“ — 21. F. 249ᵃ—250ᵇ. *(Orationes et excerptum e s. Gregorio.)* — 22. F. 251ᵃ—251ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Quaestio de Jeiunij regularis dispensacione per Johannem Slitpacher soluta.* Inc.: „Patri suo viro spectabili monastery Scotorum wienne nonno alias seniori dicto Martino olim ibidem abbati .... frater iohannes Slipacher .... Ad complacendum V[estre] P[aternitati] mitto.“ Expl.: „Et dimitte incertum.“ Cf. cod. 237 (10). — 23. F. 251ᵇ—255ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Alia [quaestio eiusdem] de eodem.* Inc.: „VTrum tempore ieiunij regularis.“ Expl.: „Solo pane et aqua ieiunamus.“ Cf. cod. 237 (9). Sequuntur versus de proprietatibus monachi boni. Inc.: „Vt valeas esse monachus tibi crede necesse.“ Expl.: „Sedeat ergo tristis et officio suo vacet.“ In fine:

„Oderunt peccare boni virtutis amore
Oderunt peccare mali formidine pene.“ —

24. F. 256ᵃ—257ᵇ. (Inscriptio indicis:) *Ex cathalogo summorum pontificum.* Inc.: „In secundo tractatu cura reformacionis.“ Expl.: „Hoc tempore ordo ka[r]thusiensis incepit.“ — 25. F. 258ᵃ—261ᵃ. *De hys qui sunt canonisati in ordine sancti Benedicti.* Inc.: „De ordine sancti Benedicti sit ipse primus.“ Expl.: „Sic erit in fine cunctis constancior ille.“ Enumerantur

„Abbates de scocia conscripti de kalendario eorum.“ — 26. F. 261^{a}—278^{b}. (Inscriptio indicis:) *Miracula quedam de b. virgine.* Inc.: „Lubrice vite clericus quidam.“ Expl.: „Et wulnera christi non pereant.“ — 27. F. 279^{a}—299^{a}. *Ordo passionis christi secundum quatuor ewangelistas.* Inc.: „PAssio domini nostri ihesu christi sic inchoata est.“ Expl.: „Signantes lapidem cum custodibus.“ — 28. F. 299^{a}—302^{a}. *Meditacio ante percepcionem sacramenti dominici corporis.* Inc.: „CVm ad reuerendum altare ascendis.“ Expl.: „Verus deus et verus homo.“ — 29. F. 302^{a}—302^{b}. *R. Meditacio ante missam in qua continetur passio christi.* Inc.: „Et tunc deuota anima.“ Expl.: „Conformando.“ — 30. F. 303^{a}—317^{b}. *Sequitur in quinto libro formicarum Johannis nider capitulum quartum Nigromantici quid sint* .... Inc.: „Alis carentes formice.“ Expl.: „Cursum consummaui.“ — 31. F. 317^{b}—318^{a}. *(Adnotatio de canone missae.)* — 32. F. 318^{a}—319^{a}. *Ex legenda de sancto thoma de aquino.* Inc.: „Cum cedula salutacionis angelice.“ Expl.: „Noua deuoranda monstrare.“ — 33. F. 319^{a}—320^{a}. *(Excerptum ex Nicolao de Dinkelspühel de peccato.)* Inc.: „Magister nicolaus circa textum de hoc.“ Expl.: „Prompte operari.“ — 34. F. 322^{b}—326^{b} et 320^{b}—322^{a}. *Ex dictis magistri vrbani (de Mellico?) super quatuor sentenciarum de excommunicacione.* Inc.: „Nono queritur vtrum sit licitum communicare cum excommunicatis Quantum ad primum.“ Expl.: „Sed non semper.“ — 35. F. 328^{a}—333^{a}. (Inscriptio indicis:) *De periculis que in Missa contingere possunt.* Inc.: „[N]Vnc tercio restat agendum de periculis.“ Expl.: „Habebit perpetuo lumen vite.“ — 36. F. 333^{b}—351^{b}. (Inscriptio indicis:) *Plures questiones de Excommunicacione et excommunicatis.* Inc.: „[V]Ndecimo queritur vtrum quilibet sacerdos possit suum subditum.“ Expl.: „Ut predicta opinio dicit.“ — 37. F. 352^{a}—356^{a}. (Inscriptio indicis:) *Questiones alique de Indulgencys.* Inc.: „De quibus patet conclusiue.“ Expl.: „Neganda est consequencia.“ — F. 356^{b}—387^{b} script. vacant.

406. (55. g. 17.)

Membr. s. XIV, f. 109, 12°, man. I, ligat. membr., f. 1ᵃ littera initialis, f. 42 exsectum est.

1. F. 1ᵃ—20ᵇ. *R. Incipit* (!) *Septem psalmi penitenciales (cum litaniis).* — 2. F. 20ᵇ—61ᵇ. *(Litaniae de defunctis et officium defunctorum.)* — 3. F. 61ᵇ—109ᵃ. *R. Psalterio* (!) *de passione domini nostri ihesu christi (et alia officia v. g. de s. Dominico et s. Maria Magdalena).* — F. 109ᵇ script. vacat.

407. (55. g. 18.)

Chart. s. XV (1467), f. 42, 2°, man. II, sine ligat., f. a cap. a (manu s. XIX): „Handschrift geschrieben 1467 von Heinrich Steinhövel, Stadtarzt zu Ulm, bestimmt zum Druck für Johann Zainer."

1. F. 1ᵃ—39ᵇ. *R. Die Hystorij von diocleciano, der ain Sun was Ponciani des keysers zu Rom den sein vater Ponciano von neids wegen den sein Stiefmuter die keyserin zu im het wolt haben tötten lassen, Denselben dyoclecianum siben seiner Meyster in Phylozophia, vnd yeder ainen tag besunder ernerten von dem tod das er bey leben belib vnd die Stiefmuter getött ward.* Inc.: „[P]oncianus der keyser der regniert zu Rom mechtigklich." Expl.: „Das widerfar vns auch Amen. (R.) Allhie hat die hystorij Dyoclecianj ain end." — 2. F. 39ᵇ—42ᵇ. (Manu s. XVI:) *Hernach volget das ravgister vber die histori dyocleciani hie uorbeschriben.*

408. (55. h. 3.)

Chart. s. XIV, f. 192, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., tegum. ant. a: index contentorum, f. a cap.: fragm. missalis s. XIV. Prior. possess.: Fridericus canonicus Walthausen, cf. f. 191ᵇ.

1. F. 1ᵃ—105ᵃ. *(S. Augustini de trinitate libri XV.)* Prologus ex libro II retractationum inc.: „Libros de Trinitate que est deus." Epistola ad Aurelium episcopum inc.: „Domino beatissimo .... De trinitate que deus summus et verus est." Opus inc.: „LEcturus hec que de trinitate disseruimus." Expl.: „Et tu ignosce et tui." Ed. Maur. 1694, VIII 747 sqq. — F. 105ᵇ script. vacat. — 2. F. 106ᵃ—107ᵃ. *R. Magnus*

Albertus de proprietatibus. Inc.: „Apes sicut Augustinus Magnus basilius et Ambrosius referunt.“ Expl.: „Sitim extingwit.“ — 3. F. 107ᵃ. *Nota notabile de quatuor temporibus.* Inc.: „NOta quod quatuor tempora.“ Expl.: „Orare non desistunt.“ — 4. F. 107ᵇ—126ᵃ. *R. Incipit Chatalogus virorum illustrium (s. Hieronymi et Gennadii).* Prologus (ab initio mancus) inc.: „SCripta sua de hijs que non legi nosse potui.“ Expl.: „Impericiam recognoscant.“ Sequitur conspectus capitum. Liber s. Hieronymi inc.: „SImon petrus filius Johannis prouincie.“ Expl.: „Apologeticum et epytaphium | sed et epistolam ad extremum suprascriptam.“ R. Huc vsque Jeronimus prespiter chatalogum virorum scripsit illustrium | Hinc secuntur quos Gennadius massiliensis prespiter subrogauit. Inc.: „JAcobus cognomento sapiens nisi bene nobilis.“ Expl.: „Et ex tempore declamare.“ Ed. inter opera s. Hieronymi, Venet. 1767, II 2, 821 sqq. et 965 sqq. — 5. F. 126ᵃ—126ᵇ. *R. Hic incipit concilium vrbis Rome sub Damaso papa de explicacione fidei christiane.* Inc.: „Post id quod dictum est prius agendum est.“ Expl.: „Et annuncciabit vobis.“ Ed. apud Mansi, Concil. coll. III 462. — 6. F. 126ᵇ—128ᵃ. *(Decretale Gelasii papae de recipiendis et non recipiendis libris.)* 1. *R. Nunc de diuinis scripturis scripturis nobis agendum est quid vniversalis katholica recipere debeat ecclesia vel quid vitare debeat. Incipit Ordo capitulorum (= librorum) veteris (et novi) testamenti et prophetarum.* — 2. *R. In christi nomine Incipit decretale de recipiendis et non recipiendis libris quod scriptum est a Gelasio papa cum septuaginta eruditissimis viris Episcopis in sede apostolica.* Inc.: „Item post omnes prophecias et Ewangelicas.“ Expl.: „Non prohibet scripturas sanctas.“ — 3. *R. Sequitur de synodis.* Inc.: „Synodum nicenam secundum trecentos decem et octo patres.“ Expl.: „Credimus esse subicienda.“ — 4. *Incipit Noticia librorum apocriphorum.* Inc.: „Id est in primis ariminensem synodum.“ Expl.: „In eternum confitemur esse dampnatos.“ Prologus in codice deest. Decretum, quod etiam Damaso et Hormisdae tribuitur (cf. Alzog, Grundriss der Patrol., Freiburg 1888, 488), editum est apud Mansi, Concil. coll. VIII 151 sqq. —

7. F. 128^a—129^a. *R. Incipit diligencia beatorum monachorum Armenij et honorij de libris Canonicis veteris atque noui testamenti Sed eciam confessio fidei katholice quam breuiter viri illustres theophilo direxerunt ad edificacionem.* Inc.: „Inter cetera et ad locum diuinarum scripturarum." Expl.: „Lapis dominus deus omnia christus. (R.) Explicit liber prenotatus deo gracias." — 8. F. 129^a—130^a. *R. Hec est melliflua instruccio domini vrbani pape quarti de speciali festiuitate Eukaristie sacro sancte.* Inc.: „VRbanus . . . . Transiturus de hoc mundo ad patrem." Expl.: „Penitencijs misericorditer relaxamus." Ed. in Bullario Romano I 118 sq. — 9. F. 130^a—131^a. *R. Hec est predulcis Epistola fratris Ade Romani quam misit ad multas ecclesias pro celebracione deuotissime festiuitatis Evkaristie sacro sancte.* Inc.: „CHristi ihesu fidelibus . . . . Cum omnis honor et gloria illi." Expl.: „Deuote recollocent et recondent." — 10. F. 131^a—136^b. *R. Incipit Tractatus Magistri Sentenciarum de corpore christi.* Inc.: „POst sacramentum baptismi et confirmacionis." Expl.: „Vel gignit uel sequitur." — 11. F. 136^b—139^b. *R. Incipit Tractatus magni Alberti de sacramento altaris quod multis modis nominatur.* Inc.: „Christi fidelibus est semper notandum." Expl.: „Accepit panem gracias agens." — 12. F. 139^b–144^a. *Tractatus ex summa Theoloyce veritatis de Evkaristia.* Inc.: „Evkaristia est sacramentum." Expl.: „Seruatur hodie in ecclesia dei." — 13. F. 144^a—147^b. *R. Incipit liber Augustini de salute anime (= manuale).* Inc.: „Qvoniam in medio laqueorum positi sumus." Expl.: „Vt amem deum meum." Ed. Maur. 1685, VI app. 135 sqq. — 14. F. 147^b—183^b. *R. Incipiunt se questiones super 2um 3um et 4um librum sentenciarum magistri Petri lambardi.* Inc.: „Qveritur vtrum angelus in primo instanti." Expl.: „Vt continue torqueantur Et sic patent 2. 3. et 4. libri sentenciarum satis compendiose." — 15. F. 183^b—187^a. *R. Incipiunt questiones de predestinacione.* Inc.: „GOtescalco fidei et opere sudanti . . . . Honorius . . . . Questionem nuper inter nos ortam de libero arbitrio." Expl.: „De qua nullus delebitur. Totum clauditur hic Et sic est finis." — 16. F. 187^a—191^b. *R. Incipiunt*

peregrinaciones terre sancte. Inc.: „Scire igitur cupientes peregrinacionis sancte ciuitatis.“ Expl.: „Licet non omnibus colliguntur deo gracias amen. (R.) Iste liber est domini fridrici de wienna Canonici in walthawsen quem comparauit in superiori Styria ad sanctam Margaretham penes chnuetelueld sub Annis dom. M° CCC° nonagesimo in magna karistia.“ — F. 192 script. vacat.

409. (31. f. 7.)

Chart. s. XV, f. 61, 2°, man. IV, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap. et ad calc.: fragm. orationalis s. XIII. Adligata sunt manuale confessorum et tractatus de lepra morali Johannis Nider edit. s. XV (s. l. a. et typ.).

1. F. 1ᵃ—32ᵇ. *R. Lectura super ysaie 16. Magistri thome de haselpach professoris theologie egregij de asilo.* Inc.: „SEquitur in littera. Finitus est enim puluis . . . . Supra in precedenti littera.“ Expl.: „Iudicio melius senciencium.“ — 2. F. 33ᵃ—48ᵇ. *(De poenitentia.)* Inc.: „CIrca Materiam de penitencia est considerandum.“ Expl.: „Cum sua uoce coruina.“ Cf. cod. 402 (14). — 3. F. 48ᵇ—52ᵃ. *R. Cancellarius parisiensis. Nota aliquas consideraciones pertinentes ad confessionem.* Inc.: „SEd si virtus.“ Expl.: „Sciencia etas Deo gracias.“ — 4. F. 52ᵃ—58ᵃ. *R. Incipit compendium breue edictum per magistrum hainricum de hassia de recognicione et diuisione peccati mortalis et venialis.* Inc.: „NOtandum est igitur et necessarium.“ Expl.: „Quo ad quedam alia et tantum de hac materia Amen.“ — 5. F. 58ᵇ—61ᵇ. *(Epistolae et evangelia cum glossa interlineari pro dom. I—IV adventus, dom. infra octavam nativitatis domini, dom. post epiphaniam;* in fine manc.).

410. (32. c. 1.)

Membr. s. XV (1440), f. 158, m. 2°, man. I (Georgii monachi Wiblingensis), ligat. antiqua lign., tegum. ant. b: initium prologi s. Hieronymi in evangelistas, qui f. 1 iterum legitur. Deinde: „Abbatiae B. V. M. ad Scotos Viennae hocce Wiblingani olim monasterij Cimelion ddd. Gregorius episcopus Tynecensis O. S. Bened. Vindobonae cal. Aug. MDCCCXXII.“

F 1ᵃ—158ᵃ. *(Biblia novi testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Evangelia, Actus apostolorum, epistolae s. Pauli, epistolae canonicae, Apocalypsis. In fine: „Laus deo . pax viuis . requies eterna defunctis. Explicit testamentum nouum per me fratrem Georium ordinis sancti Benedicti obseruancie quamuis indignum monachum in wiblingen. Anno domini M° CCCC° quadragesimo.“ — F. 158ᵇ script. vacat.

411. (56. b. 3.)

Membr. s. XV, f. 284, m. 2°, man. I, multae litterae initiales.

F. 1ᵃ—284ᵃ. *(Biblia veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Pentateuchus, lib. Josue, libri II Judicum, lib. Ruth, libri IV Regum, libri II Paralipomenon. — F. 284ᵇ script. vacat.

412. (56. b. 4.)

Membr. s. XV, f. 311, m. 2°, man. I (eadem manu script. qua cod. 411), ligat. antiqua lign., f. 1ᵃ littera initialis.

F. 1ᵃ—311ᵇ. *(Biblia veteris testamenti cum prologis s. Hieronymi,* hoc ordine:) Lib. Neemiae, lib. II Esdrae, lib. Thobiae, lib. Judith, lib. Esther, lib. Job, lib. Proverbiorum, Ecclesiastes, Canticum canticorum, lib. Sapientiae, Ecclesiasticus, prophetiae Isaiae, Jeremiae, Baruch, Threni, prophetiae Ezechielis, Danielis, duodecim minorum prophetarum, lib. II Machabaeorum.

413. (47. d. 9.)

Chart. s. XV (1477), f. 138, 2°, man. II, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap.: fragm. liturg. s. XIV, adligata sunt: Liber Belial Jacobi de Theramo ed. Augsb. 1472 per Joannem Schrubler et Evangelium Nicodemi editionis s. XV (s. l. a. et typ.).

1. F. 1ᵃ—3ᵃ. *(Henrici de Hassia? tractatus de horis canonicis.)* Inc.: „[S]Epcies in die . . . . Quamuis enim deus omni tempore.“ Expl.: „Vitam eternam habebit quam nobis . . . . Amen 1477.“ Cf. cod. 63 (5). — F. 3ᵇ—4ᵇ script. vacant. — 2. F. 5ᵃ—86ᵇ. *R. Incipit rethorica diuinalis de oracione domini wilhelmi (Arverni) parisiensis episcopi.* Inc.: „IN

sacris ac sacrificatiuis exercitacionibus.“ Expl.: „Eciam impetratur ab ipso et gracia Quam nobis . . . . Amen. (R.) Explicit rhetorica diuina de oracione domini Guihelmi (!) episcopi et Cancellarij Parisiensis.“ De editionibus cf. Fabr.-Mansi III 159. — 3. F. 86ᵇ—90ᵇ. *R. Secuntur meditaciones in passionem domini nostri ihesu christi ad modum oracionum ad deum patrem missarum Incipit prologus.* Inc.: „Cvm nichil vtilius fructuosius plus necessarium.“ Expl.: „Ipsi gloria et imperium in secula seculorum Amen.“ — 4. F. 91ᵃ—116ᵇ. *R. Incipit tractatus domini wilhelmi (Arverni) parisiensis episcopi (de poenitentia).* Inc.: „SEcunda tabula post naufragium.“ Expl.: „Dono sanctissimo tuo est omnis honor et gloria in secula seculorum Amen.“ Cf. Fabr.-Mansi III 159. — 5. F. 117ᵃ—125ᵇ. *R. Sermo Magistri hainrici de hassia in festo concepcionis Marie virginis gloriose tempore scismatis seu ante concilium basiliense editus.* Inc.: „EDificauit dominus deus . . . . Ad laudem gloriose virginis marie de ipsius concepcione.“ Expl.: „Et requiescet super eum spiritus domini ysaie XI.“ — 6. F. 125ᵇ—126ᵇ. *R. Sequitur bulla sacri concilij Basiliensis de silencij imposicione eiusdem controuersie.* Inc.: „Sacrosancta . . . . Elucidantibus diuine gracie mysteria.“ Expl.: „Synodus elargitur Datum in Basilea in sessione nostra publica in ecclesia maiori basiliensi quintodecimo kalendas octobris Anno a natiuitate domini 1439.“ Cf. cod. 395 (7). — 7. F. 126ᵇ—127ᵃ. *R. Salutacio dignissime virginis Marie de eius sancta et mundissima concepcione ac singulis festiuitatibus eiusdem.* Inc.: „Ave virgo virgula flosculi regalis.“ Expl.: „Tandem gloria perfrui Maria.“ — 8. F. 127ᵃ. *R. Secuntur gaudia 16 iocundissima virginis gloriose.* Inc.: „GAude virgo dico gaudens.“ Expl.: „Duc nos ad celestia Amen.“ — 9. F. 127ᵃ—127ᵇ. *R. Sequitur carmen deuotum super antiphonam Salue regina pijssime virginis Marie.* Inc.: „SAlue nobilis regina fons misericordie.“ Expl.: „O Maria in eterna gaudia Amen.“ — 10. F. 128ᵃ—138ᵇ. *R. Sermo magistri Hainrici de Hassia de assumpcione gloriose virginis Marie.* Inc.: „AScendit de deserto . . . . Exultate in domino dilectissimi.“ Expl.: „Sedet ad dexteram eius.“

414. (34. g. 23.)

Chart. s. XV ex., f. 14, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap.: schedula, qua provincialis ordinis s. Francisci dominam Barbaram Lanckquatpruckerin cum familia omnium bonorum spiritualium ordinis participem reddit (dat. Schaffhausen 1448). Tegum. ant. b et f. a cap.: interpretatio terminorum iuridicorum. Tegum. post a: „Epitauium regis vngarie.

Mathias regum specimen | et gloria martis
Hic iaceo | fatis obrutus ante diem
Qui domui reges | morauos | fortesque bohemos
Atque polanorum castra superba ducum
Innumeros vici populos | pulcramque wiennam
Solus et immensi qui timor orbis eram
Cesares qui geminos fateor duxisse triumphos
Alter romanus | thurcus et alter erat
Plurima conceperam | nostris fortuna diebus
Invidit | cecidi puluis et vmbra tamen.
Aspice qui fuerim quam magnus postea mundo
Secula narrabunt | me tulit hora breuis." Deinde:
„Aquilam e forti nunc sua corde
Nobis haudt timuisti expellere arce."

Adligata sunt: 1. Rethorica Pauli Lescher, Ingolstadt 1487; 2. Formulae epistolarum domini Caroli, 1487; 3. Stephanus Fliscus 1485; 4. Moralissimus Cato cum elegantissimo commento, Basil. 1486.

F. 1ᵃ—14ᵇ. *(Liber formularum.) Hernach volgen hübsch lere anfeng beschlüs auch vberschrifft der brief Geistlichen vnd werltlichen Fursten Grauen Freien Herren Rittern vnd Chnechten etc. yedem in seinem stand Nach Mallen ist verschriben ein vnderweisung ettlicher Haubtbrieue als Ir dan wol vernemen werddet. Im edln vnd vesten .... Zu prunberg etc. Hofmensch.* Inc.: „Nouerint vniuersi presentem paginam inspecturi." Expl.: „Ex corde salutes." F. ad calc. a additamentum libri exhibere videtur.

415. (55. g. 13.)

Membr. s. XV (f. 1—175) et chart. s. XVI (1529), f. 328, 8°, man. II, ligat. antiqua lign., ante f. 14, 49, 87 fol. nonnulla desunt. In priore parte litterae 11 initiales pictae, reliquae rubrae aut caeruleae.

F. 1ᵃ—327ᵇ. *(Breviarium et Orationale.)* 1. F. 1ᵃ—13ᵇ. *(Calendarium.)* — 2. F. 14ᵃ—175ᵇ. *(Psalterium dis-*

positum per hebdomadam cum ordinario officii de tempore. Initium et finis desunt.) — 3. F. 176ᵃ—238ᵃ. *(Officium de B. M. V. pro festis et pro singulis diebus hebdomadae.)* In fine legitur: „Anno domini 1529 An Sant Egidij tag ist diß puchlin volendet vnd geschriben durch bruder Johansen pilgmacher der selben zeit gemainem peichtiger zu alwinnster sant Brigitte ordens, wer diß buchlin ist zukinftiglich brauchen der gedenk sein not, Aue maria. Amen. Got sei lob vnd Marie." Tituli ling. germ., reliqua lat. scripta sunt. — F. 238ᵇ—239ᵇ script. vacant. — 4. F. 240ᵃ—245ᵃ. *R. Die siben buß psalmen.* — 5. F. 245ᵇ—256ᵃ. *(Officium defunctorum.)* — 6. F. 256ᵃ—261ᵇ. *(Orationes pro sororibus monasterii.)* — 7. F. 261ᵇ—270ᵃ. *R. Volgt der curß vnd dy siben tag zeitten vom heiligen geist vnd anfanglich dy Metten.* — F. 270ᵇ—271ᵇ script. vacant. — 8. F. 272ᵃ—303ᵇ. *(Officium missae de B. M. V.)* — 9. F. 303ᵇ—306ᵇ. *R. Volgen Etlich besonder collecten buß andacht Nach deinem gefallen zu beten.* — F. 307—311 script. vacant. — 10. F. 312ᵃ—324ᵃ. *R. Hienach volgt daß Processional nach dem brauch des ordens Saluatoris. Das Responß.* Inc.: „Regnum mundi et omnem ornatum seculi." Expl.: „Sit laus patri cum filio .... Amen." — 11. F. 324ᵇ—327ᵇ. *R. Volgt das Register vber dass processional* .... — F. 328 script. vacat.

416—441. (50. f. 1—26.)

Chart. s. XVIII ex. et s. XIX, XXVI voll., 2°, man. I (auctoris), ligat. chart.

(Josephi Eybler compositiones liturgicae.) — Vol. I. F. 93. *Missa s. Bennonis composita 1797 da Giuseppe Eybler.* — Vol. II. F. 62. 1. *Laudate pueri. 1802.* 2. *De profundis. 1803.* — Vol. III. F. 44. 1. *Missa brevis s. Sigismundi. 1836.* 2. *Kyrie ad missam in coena domini. 1837.* 3. *Missa pro sabbato sancto. 1837.* — Vol. IV. F. 76. 1. *Missa in As s. Thaddaei. 1835.* 2. *Missa in C s. Alberti brevis. 1835.* — Vol. V. F. 48. *Missa s. Sophiae in G. 1833.* — Vol. VI. F. 60. *Missa s. Raineri in F. 1829.* — Vol. VII. F. 62. *Missa s. Ludovici. 1813.* — Vol. VIII. F. 73. 1. *Missa in Es ss. Apostolorum.*

1825. 2. *Te Deum in C.* In fine legitur: „Da me Giuseppe Eybler 1824 comp. nell' occasione dello Sposalizio di S: A: I: R: l'A. Francesco colla Principessa Sofia, Figlia del Rè di Baviera." — Vol. IX. F. 84. 1. *Missa in C s. Mauritii. 1825.* 2. *Missa in E s. Clementis brevis. 1825.* — Vol. X. F. 48. *Missa s. Joannis in C.* In fine: „Da me Giuseppe Eybler li 7. Giulio 1828." — Vol. XI. F. 100. 1. *Missa in D s. Rudolphi. 1826.* 2. *Missa in B b. Antonii. 1827.* — Vol. XII. F. 98. 1. *Missa Coronationis Ferdinandi V Regis Hungariae in C. 1830.* 2. *Missa s. Annae in B.* In fine: „L' ultimo Giugno 1831." — Vol. XIII. F. 58. 1. *Missa in B s. Theodori. 1820 et 1821.* 2. *Missa in G s. Georgii. 1821.* — Vol. XIV. F. 95. 1. *Missae s. Andreae in Es. 1821.* 2. *Missa s. Ferdinandi in G. 1822.* — Vol. XV. F. 60. *Missa in D s. Leopoldi.* In fine: „Comp. in Schönbrunn 1820." — Vol. XVI. F. 81. 1. *Missa in F s. Maximiliani. 1819.* 2. *Te Deum in D. 1819.* — Vol. XVII. F. 44. *Missa in A s. Elisabethae. 1818.* — Vol. XVIII. F. 52. *Missa in C s. Caroli. 1817.* — Vol. XIX. F. 58. *Missa in Es s. Ignatii. 1816.* — Vol. XX. F. 121. 1. *Te Deum.* 2. *Missa, Graduale, Offertorium s. Michaelis in C. 1804.* — Vol. XXI. F. 109. 1. *Te Deum. Juli 1800.* 2. *Missa s. Wolfgangi, Graduale, Offertorium. Aug. 1800.* — Adiacent 8 fol., quae continent: „Stromenti mancanti per il Te Deum dell'anno 1807." — Vol. XXII. F. 116. 1. *Missa in F s. Josephi. 1807.* 2. *Graduale et Offertorium in Epiphania domini. 1807.* 3. *Te Deum. 1807.* — Vol. XXIII. F. 81. 1. *Missa s. Eleonorae. 1809.* 2. *Graduale de ss. nomine Jesu et de tempore. 1809.* 3. *Graduale. 1805.* 4. *Offertorium de tempore. 1805.* — Vol. XXIV. F. 108. 1. *Te Deum.* 2. *Missa s. Theresiae. 1802.* 3. *Graduale.* 4. *Offertorium. 1802.* Adiacent 28 fol., quae pertinent ad Te Deum. — Vol. XXV. F. 123. 1. *Graduale de quavis sancta. 1796.* 2. *Graduale in coena domini, in inventione et exaltatione crucis.* 3. *Graduale de confessore ad missam s. Josephi. 1807.* 4. *Graduale de b. Maria virgine. 1815.* 5. *Graduale de resurrectione domini. 1817.* 6. *Graduale de b. Maria virgine. 1819.* 7. *Graduale de b. Maria virgine. 1819.* 8. *Graduale de tempore. Sept.*

1820. 9. *Graduale de tempore. Jan. 1822.* 10. *Graduale de tempore. 1822.* 11. *Graduale de tempore. Aug. 1823.* 12. *Graduale de spiritu sancto. 1825.* 13. *Graduale de tempore. 1826.* 14. *Graduale de tempore. 1826.* 15. *Graduale in nativitate domini nostri Jesu Christi in 3. missa. 1827.* 16. *Graduale de b. Maria virgine. 1828.* 17. *Graduale de tempore. Baden 5. Sept. 1829.* 18. *Graduale de ascensione domini. Nov. 1831.* 19. *Graduale de ss. trinitate. Schönbrunn 1834.* 20. *Graduale de ss. nomine Jesu aut de tempore. 1836.* 21. *Graduale pro sabbato in vigilia pentecostes.* 22. *Graduale de confessore ad missam s. Josephi. 1807.* — Vol. XXVI. F. 27. 1. *Credo* (Fragm.). 2. *Sanctus et Benedictus. 1805.* 3. *Benedictus.*

442. (50. f. 30.)

Chart. s. XVI (1580), f. 249, 4°, man. I, ligat. antiqua lign., f. a cap. a: adnotatio de die obitus dominae Catharinae Dillmann (19. Jun. 1627) eiusque mariti. F. 1ᵃ: „Henricus Fuchsius in Bergen et Muschaw (?) me possidet A° 1642 1. Juny.“ Multae et rudes imagines codicem ornant.

F. 1ᵃ—249ᵃ. *Constantinopolische vnd Jerusalemische Raisbeschreibungen Salomon Schweiggers von Sults Domalen Dieners am Euangelio bey der Röm: Kay: Matt: Legaten zu Constantinopel Anno a Virgineo Partu 1580.* Liber Ludovico, duci Württembergensi, anno 1592 dedicatus est. — F. 1ᵇ—2ᵃ, 9ᵇ, 160ᵃ, 197ᵃ, 201ᵃ, 219ᵇ—220ᵃ, 249ᵇ script. vacant.

443. (51. b. 14.)

Chart. s. XVIII, f. 36, 2°, man. I, ligat. coriac. Adligati sunt duo libelli typis impressi: 1. Ehren-Rede, dem .... Herrn Carolo .... In dem uralten, und Herzoglichen Stift, und Kloster Unserer Lieben Frauen Zum Schotten in Wien, und zu Telk in Ungarn Würdigsten Abbten, ... Als Hoch-Derselbe nach fünfzig im Priesterthum rühmlichst zugebrachten Jahren abermal das erste Feyerliche Mess-Opfer Dem Allerhöchsten abgestattet, ... im Jahr 1749. Verfasset vnd vorgetragen von P. Don Pio Manzador .... Wien | gedruckt bey Joh. Thomas Trattner. 2. Jubilus sacer sacerdoti iubilato .... domino Carolo .... ad scotos Viennae Austriae et Telkii in Hungaria abbati ab ordine relig. S. P. Benedicti eiusdem coenobii in cordibus decantatus .... Anno 1749. Viennae, Typis Joannis Thomae Trattner.

F. 1ª—36ᵇ. *Zweyfach-Heiliges Jubel-Fest das ist Jubilirte Hl. Profession, wie auch Jubilirtes Hl. Meess-Opfer Welches von .... Carolo des Hl. Benedictiner Ordens in unseren uralten vnd Herzoglichen Stift und Closter vnser Lieben Frauen zum Schotten in Wienn und zu Telck in Hungarn würdigsten Abbten .... in allerhöchsten Gegenwarth Beyder Kayserl: Maytt: dann auch des Durleuchtigsten Erz-Herzogen Joseph An dem dreymall-Hochheiligen Festag der Göttlichen drey Einigkeit auf das feyerlichst abgestattet worden: dem Ersten Tag des Brachmonaths In Jenen Jahr In WeLChen Der Von Vns so eIfferIg anVerLangte frIDen VerkUnDet Wahr.* Adligata mensae festivalis descriptio. Carolus Fetzer, qui est inter abbates huius monasterii clarissimos numerandus, ab a. 1705—1750 pastorali munere functus est. De festivitate illa cf. Hauswirth 135 sq.

444. (51. b. 15.)

Chart. s. XVIII, f. 25, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—25ᵇ. *Zweyfach-Heiliges Jubel-Fest das ist Jubilirte Heil. Profession, wie auch Jubilirtes Heil. Meess-Opfer, Welches von .... Carolo .... Unserer Lieben Frauen zum Schotten in Wienn, und zu Telk in Ungarn Würdigsten Abbten .... abgestattet worden ....* Duplum codicis 443, praeterquam quod mensae descriptio desideratur.

445. (51. e. 12.)

Chart. s. XVI (1600), f. 50, 2°, man. I, ligat. seric. Tegum. ant. b: „Accessit Bibliothecae Monasterii B. M. V. ad Scotos Viennae mense Junio anni 1844 ex dono Rev. ac Rel. Patris et Confratr. Raineri Grabscheit Professi in eodem monasterio. P. Othmarus, p. t. Bibliothecarius.“ Cod. 35 imaginibus pulcherrimis ornatus est.

F. 1ᵇ—50ª. *Metrica Congratulatio In Electionem, Confirmationem et Consecrationem Rᵐⁱ, et Illᵐⁱ Principis, ac Domini D: Lotharij à Metternich, Archiepiscopi Treuirensis, S. R. I. per Galliam, et Regnum Arelatense Archicancellarij Principis electoris, et Administratoris Prumiensis perpetui. Anno 1600.* Sunt partes sequentes: F. 1ᵇ. Verba epistolae ad Timoth. I 3

(Oportet episcopum irreprehensibilem esse etc.) illustrantur magna imagine aliquantulum laesa. — F. 2ª. Titulus. — F. 2ᵇ. Insignia capitularium ecclesiae Trevirensis. — F. 3ª —3ᵇ. Epistola dedicatoria. — F. 4ª. Insignia Lotharii principis. — F. 4ᵇ. Versus ad lectorem. — F. 5ª. Versus ad libellum. — F. 5ᵇ. Alia dedicatio versificata. — F. 6ª. Imago Lotharii principis. — F. 6ᵇ—38ª. Historia electionis confirmationis consecrationis cum imaginibus et versibus ad electum confirmatum consecratum. — F. 38ᵇ. Dedicatio operis sequentis. — F. 39ª—50ª. De memoria cultuque sanctorum. — F. 50ᵇ script. vacat. — E signis, quae sunt in ligatura et in titulo, societatem Jesu archiepiscopo nuper electo opusculum dedicasse Othmarus Helferstorfer derivat.

446—447. (51. f. 1, 2.)

Chart. s. XVIII (1783), II voll., f. 201 et 208, 4°, man. I (auctoris), ligat. chart.

Geistliche Reden an Sonn und Feyertagen in der Früh vorgetragen In der Pfarre des Heil. Ulrich im Jahre 1785. Auctor est P. Leonardus Jan, prof. Scot. Vol. II f. 181—209 script. vacant.

448—455. (51. f. 3—10.)

Chart. s. XVIII (1774), VIII voll., f. 201, 196, 195, 195, 204, 196, 196, 195, 4°, man. I (auctoris), ligat. chart.

Index generalis Ex Indicibus peculiaribus Concionum Moralium Congestus et compilatus ac In VIII Tomos distributus Opera et Studio P. Leonardi Jan Professi Scotensis. Anno Domini 1774.

456—462. (51. f. 11—17.)

Chart. s. XVIII, VII voll., f. 87, 94, 91, 87, 91, 117, 113, 4°, man. I, ligat. coriac.

(Liber medicinalis.)

463. (51. f. 18.)

Chart. s. XVIII, f. 648, 4°, man. I (Francisci Zeller), ligat. chart.

1. F. 1ᵃ—561ᵇ. *Einige Predigten an denen Sontägen durch das ganze Jahr, Vorgetragen Von ARP. Antonio Staudinger Domprediger in wienn bei S. Stephan Anno 1752. Zusamgeschriben Vom Francisco Zeller Philosophiae Studioso. Ex libris P. Odilonis Zeller professi in Monasterio b: V: M: ad Scotos viennae.* — F. 562—587 script. vacant. — 2. F. 588ᵃ—604ᵇ. *Dreyfacher abgrund der weisheit bueß vnd Heiligkeit Augustini Hiponensischen bischofs vnd hocherleichtesten Kirchenlehrers in einer geringen lob und ehren Rede, da dessen hoches fest in dem uralt löbl. stift deren Regulirten Chor Herrn Hochvermeldten Heil. Vaters augustini der lateranensischen Congregation zu Thiernstein den 28 augusti 1751 Hoch feierlich begongen wurde entdöcket vnd auf Verlangen zum Druck befördert Von Carolo Chrysostomo Oelhanns Pfarern zu lainbach.* — F. 605 script. vacat. — 3. F. 606ᵃ—621ᵃ. *Trauer Rede über den betriebten Totfall des hochwirdigen . . . . Herrn Herr maximiliani des löbl. colegiatsstift deren regulirten lateranensischen corherrn S. augustini zu unserer lieben Frau zu Thiernstein wirdigsten probstens . . . . da dessen leich begingnuß in deroselben ordens Kirch den 10 December 1750 gehalten worden, Verfasset und Vorgetragen Von Gregorio Sebastiano Friz . . . . Pfarrern der landfirstlichen stad stein.* — F. 621ᵇ—623ᵇ script. vacat. — 4. F. 624ᵃ—645ᵃ. *Trauer Rede des allergrössten Feld Fürstens und Herzogen von Savojen Prinzen Eugenii Vorgetragen Von P. peilart S: jesu gewönlichen Dom Predigern, da dessen Trauers begengnus in dero Dom Kirchen bey S. Stephan im Jahr 1736 Trauer vol begangen wurde.* — F. 645ᵇ—648ᵇ script. vacant.

464. (51. f. 19.)

Chart. s. XVIII, f. 112, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—109ᵇ. *Historiae Ecclesiasticae Epocha Tertia A Carolo Magno usque ad Tempora Reformationis.* — F. 110—112 script. vacant.

465—468. (51. f. 20—23.)

Chart. s. XVIII, IV voll., f. 280, 176, 225, 196, 4°, man. I, ligat. chart.

Adnotationes ad Jus Canonicum.

469—470. (51. g. 1, 2.)

Chart. s. XVIII (1772), II voll., f. 285 et 352, 4°, man. I (auctoris), ligat. coriac.

Index Concionatorius Generalis ex Indicibus peculiaribus diversorum Authorum super Festa compilatus et conscriptus per Patrem Leonardum Jan Ord: S: P: Bened: Viennae vulgo ad Scotos Professum. Anno 1772.

471. (51. g. 3.)

Chart. s. XVIII (1762), f. 219, 4°, man. I (auctoris), ligat. coriac.

F. 1—3 script. vacant. — 1. F. 4ᵃ—9ᵃ. *(Registrum.)* — F. 9ᵇ script. vacat. — 2. F. 10ᵃ—69ᵇ. *Tractatus quo Veritas Religionis Christianae contra quoslibet ejus impugnatores vindicatur.* — F. 70ᵃ—71ᵃ script. vacant. — 3. F. 71ᵇ—125ᵇ. *Opusculum I. seu Supplementum ad Theologiam R. P. Juenin complectens additamenta ad Tractatum de Deo Uno. Collecta et conscripta a P. Adalberto Neumayr p. t. SS. Theologiae Professore ad Scotos Vindobonae. 1762.* — F. 126ᵃ—127ᵃ script. vacant. — 4. F. 127ᵇ—147ᵇ. *Opusculum II. Tractatus de Angelis in nucleum redactus. Et opusculum III. complectens Parerga Scripturistica ad eundem tractatum.* — F. 148ᵃ—149ᵃ script. vacant. — 5. F. 149ᵇ—173ᵇ. *Opusculum IV. Parerga dogmatica in Supplementum ad Tractatum de Beatitudine. Et opusculum V. complectens Parerga Scripturistica de Lege positiva.* — F. 174ᵃ script. vacat. — 6. F. 174ᵇ—185ᵃ. *Opusculum VI. complectens assertiones Theologicas de Regulis Fidei.* — F. 185ᵇ—186ᵃ script. vacant. — 7. F. 186ᵇ—216ᵃ. *Opusculum VII. complectens Propositiones Theologicas publice defensas Anno 1762 de Ineffabili Mysterio Incarnationis.* — F. 216ᵇ—219ᵇ script. vacant.

472. (51. g. 4.)

Chart. s. XVIII, f. 62, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—62ᵃ. *Johannis Mabillon Praefatio in Saeculum Primum Ordinis S: Benedicti, Quod est ab anno Christi D ad DC, impressa Parisys anno 1668.* — F. 62ᵇ script. vacat.

473. (51. g. 5.)

Chart. s. XVIII, f. 92, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—92ᵇ. *Notata in Elementa Juris Publici Universalis et Juris Gentium Joh: Gottl: Heinneccii I: Cti: quae Professor Doctissimus ac Clarissimus D: D: Paulus Josephus Riger I: Ctus conscripsit.*

474. (51. g. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 116, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—116ᵃ. *Compendium Theologiae Moralis per modum Dialogi inter Poenitentem et Confessarium.* — F. 116ᵇ script. vacat.

475—479. (51. g. 7—11.)

Chart. s. XVIII, V voll., f. 253, 214, 210, 298, 263, 4°, man. I, ligat. chart.

(Theologia universalis iuxta s. Thomam de Aquino.) Vol. I. F. 217ᵃ legitur: „Absolvimus scribendo die 7. Decemb. Anno qVo DUX baVarIae fretUs gaLLIae CopIIs aUstrIae arMa Inferebat.“ Vol. II. F. 214ᵇ: „Anno 1744 die 23 Maji qVo regIna nostra et brItanIae reX UnItIs potentIIs gaLLo beLLUM InDIXere.“

480—487. (51. g. 12—19.)

Chart. s. XVIII (1751—1757), VIII voll., f. 212, 205, 183, 196, 224, 198, 205, 231, 4°, man. I (auctoris), ligat. coriac. Inscriptio dorsi voluminum prodit ea fuisse P[atris] A[dalberti] N[eumayr].

(P. Adalberti Neumayr theologia scholastico-dogmatica.) — Vol. I. *Tractatus theologicus Scholastico-dogmaticus De Sacramentis in genere, nec non de Baptismo et Confirmatione in specie.* — Vol. II. *Tractatus Theologicus tripartitus de Sacro-Sancta Eucharistia, Poenitentia, et residuis tribus Sacramentis.* — Vol. III. 1. F. 1ᵃ—124ᵇ. *Tractatus theologicus Scholastico-dogmaticus de Divina gratia.* 2. F. 125ᵃ—183ᵇ. *Tractatus appendicius de Peccato tum originali, tum personali.*

In fine: „Finivi dictando 26. Aug. 1757.“ — Vol. IV. *Theologiae Scholastico-dogmaticae Tractatus de Deo Uno et Trino.* In fine: „Finivi dictando 28. Aug. 1756.“ — Vol. V. *Theologiae Scholastico-dogmaticae Tractatus de Beatitudine, Actibus humanis, et Angelis.* In initio: „Incepi dictare 16. Novemb. 1751.“ In fine: „Absolvi 23. Septembris 1753. Conscripsit et collegit P. Adalbertus Neumayr Monachus Benedictinus ad Scotos.“ — Vol. VI. *Theologiae Scholastico-dogmaticae Tractatus de Verbi Divini Incarnatione.* — Vol. VII. *Theologiae Scholastico-dogmaticae Tractatus de Fide, Spe, et Charitate.* — Vol. VIII. *Tractatus Theologicus Scholastico-Dogmatico-Moralis de Jure et Justitia.* In fine: „Finivi componendo die 16. Aug. 1755.“ De auctore cf. Hauswirth 145.

488—491. (51. g. 20—23.)

Chart. s. XVIII (1749—1752), IV voll., f. 126, 146, 133, 211, 4°, man. I (auctoris), ligat. coriac.

(P. Magni Hötzl tractatus theologici.) Vol. I. *Tractatus theologici De Angelis, Beatitudine, et actibus humanis a me P: Magno Hötzl p: t: Sacro-Sanctae Theologiae Professore praelecti Rdis, Religiosis, ac perdoctis F: F: Engelberto Leyendecker, Ernesto Schluderbach, Mauro Rueff Anno 1749.* — Vol. II. *Tractatus theologicus De Incarnatione a me P: Magno Hötzl, p: t: Sacro-Sanctae Theologiae Professore praelectus Rdis, Religiosis, ac perdoctis Confratribus F. Ernesto Schluderbach, P: Mauro Rueff, F: Columbano Zach, F: Gerardo Hassenmüller, F: Udalrico Jacomin Anno Domini 1750.* — Vol. III. *Tractatus theologici de virtutibus theologicis et de iure et iustitia A me P. Magno Hötzl Sacro-Sanctae Theologiae Professore Praelecti Rdis, Religiosis ac Perdoctis Confratribus P. Mauro Rueff, F. Ernesto Schluderpach, F. Columbano Zach, F. Gerardo Hasenmüller, F. Udalrico Jacomin, F. Hugoni Cuntz, F. Procopio Wurst Anno domini MDCCLI.* — Vol. IV. *Tractatus Theologicus Scholastico-Dogmaticus De Deo Uno et Trino a me P: Magno Hötzl, Sacro-Sanctae Theologiae Professore Praelectus Rdis, Religiosissimis, ac Perdoctis*

Confratribus F. Gerardo Hassenmüller, F. Antonio Radelmacher, F. Udalrico Jacomin, F. Bedae Edlpauer, F. Alano Neumillner, P. Hugoni Cuntz, F. Procopio Wurst, F. Hermanno Silberer, F. Aegidio Gunckwitz (?) *Anno Domini 1751.*

492. (51. h. 1.)

Chart. s. XVII (1610), f. 151, 4°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1ᵃ—80ᵃ. *Historia sive Rervm praecipvarvm ab ipsis mvndi cvnabulis gestarvm narratio ordine temporum servata per Epithomen: Dictata per R. Magistrvm Joannem Baptistam Posereli Societatis Jesv in caesareo ac Regio Viennae Austriae Collegio pro tempore Rhetorices professorem: Proprio vero a me Jacobo Ignatio Scriba eiusdem facultatis studioso.* — F. 80ᵇ—84ᵇ script. vacant. — 2. F. 85ᵃ—151ᵃ. *In Partitiones Ciceronis.* In fine: „Ad maiorem dei gloriam tum ad honorem eiusdem Matris Sanctissimae Mariae, et ad collaudandos sanctorum exercituum ordines curaui mihi describi. Ego Balthasar Emrich tunc temporis Rhetoricae facultatis studiosus. Anno Millesimo sexcentesimo supra decimo post Christi Saluatoris nostri incarnationem.“ — F. 151ᵇ script. vacat.

493. (51. h. 2.)

Chart. s. XVIII (1724), f. 166, 4°, man. I (Antonii Kramer), ligat. membr.

F. 1ᵃ—166ᵇ. (Titulus in dorso legitur:) *In physicam Aristotelis.* F. 1ᵃ: „Bono Pastori, Optimo Magistro, Christo, Sacratissimae Virgini Mariae, Legislatori Suo inter benedictos Benedicto has de rerum naturalium consideratione pagellas consecrat D. D. Dominica boni pastoris. 30. April 1724. Infimus terrae Vermiculus A[ntonius] K[ramer] M[onachus] B[enedictinus].“

494—495. (51. h. 3, 4.)

Chart. s. XVIII, II voll., f. 567 et 552, 4°, man. I, ligat. membr.

Collegium de Jure Ecclesiastico. (Germanice.)

496. (51. h. 5.)

Chart. s. XVII et XVIII (1776), f. 77, 4°, man. II, ligat. membr.

1. F. 1ª—66ª. *Den 15. November 1685 machte Ich den anfang zur Erlehrnung der 32. Pfundt Artillerie.* — F. 66ᵇ script. vacat. — 2. F. 67ª—69ª. *Vollständiger Unterricht zum Laquiren. Worinnen alle Arten so wohl von Öhl als Weingeist Firnissen, besonders die Laq martin kurz und deutlich beschriben werden.* In margine: „13. May 1776.“ — F. 69ᵇ —77ᵇ script. vacant.

497. (51. h. 6.)

Membr. s. XVI (1598), f. 12, 4°, man. I, ligat. membr. (in qua fragm. ex legendario s. XIV), litterae initiales eleganter exaratae, f. 12ᵇ: „Johann Adam Siber Khay:-Forst-Meysters Sohn (prior possess.?).“

F. 1ª—12ᵇ. *Fundament vnnd Vnterweisunge etzlicher Teutzscheschrifften, Beschriben Durch Peter Stoyen Rechenmeistern in Leiptzigk zu sondern gefallen Matthes Lorentzen Anno 1598.*

498. (51. h. 7.)

Chart. s. XVIII, f. 40, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—40ᵇ. *(Meditationes pro tempore exercitiorum.)*

499. (51. h. 8.)

Chart. s. XVIII, f. 35, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—35ᵇ. *Recueil de bons contes, et mots, tirés des ouvrages de plus beaux Esprits.*

500. (51. h. 9.)

Chart. s. XVII, f. 136, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—136ª. *(Institutiones arithmeticae.)* — F. 136ᵇ script. vacat.

501. (51. h. 10.)

Chart. s. XVII, f. 73, 8°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1ª—26ᵇ. *P. Robertus Southuuellus Anglus Societatis Jesu (de institutione novitiorum S. J.).* — 2. F. 27ª—39ᵇ.

De votis Societatis J[esu]. — 3. F. 40^a—54^b. *Manuductio ad Religiosam Institutionem Magistris Scholarum Inferiorum accomodata.* — 4. F. 55^a—59^a. *Brevis Meditandi Methodus.* — F. 59^b—60^b script. vacant. — 5. F. 61^a. *Casus Communes.* 6. F. 61^b. *Iam Sequuntur alij Casus particulares reservati in Societate.* — 7. F. 62^a—63^a. *(Variae sententiae.)* — F. 63^b —73^b script. vacant.

502. (51. h. 11.)

Chart. s. XVII, f. 285, 8°, man. I, ligat. membr., f. a cap. a: „Ex libris Patris Jacobi Mayr 1640."

1. F. 1^a—90^b. *Liber Primus De Praeceptis tam diuinis quam humanis, quae omnes uniuersim obligant.* — 2. F. 90^b —119^a. *Liber II. De uarijs hominum statibus.* — 3. F. 119^a —153^a. *Liber III. De ratione cognoscendi peccata.* — 4. F. 153^a—193^a. *Liber quartus. De censuris Ecclesiasticis.* — 5. F. 193^a—256^b. *Liber V. De sacramentis Ecclesiae.* — F. 257^a—285^b script. vacant.

503. (51. h. 12.)

Chart. s. XVII, f. 119, 8°, man. II, ligat. membr. (in qua fragm. antiphon.).

1. *(Meditationes pro tempore quadragesimali.)* — 2. (Alia manus scripsit in foliis a prima omissis:) *Selectiores Poetae Latini Suas in Collectiones Distributi.*

504. (51. h. 13.)

Chart. s. XVII, f. 220, 8°, man. I, ligat. membr. (in qua fragm. antiphon.).

F. 1^a—220^b. *(Collectio materiarum in usum praedicatorum.)*

505. (51. h. 14.)

Chart. s. XVII, f. 158, 8°, man. I, ligat. membr. (in qua fragm. antiphon.).

1. F. 1^a—51^b. *(Sermones de passione D. N. I. Ch.)* — 2. F. 52^a—66^a. *(Sermones de sacramento Eucharistiae.)* —

3. F. 66^b—94^a. *(Sermones de variis materiis.)* — F. 95—96 script. vacant. — 4. F. 97^a—151^a. *Sermones in festis B. M. V.* — F. 151^b script. vacat. — 5. F. 152^a—158^b. *Varia excerpta.*

506—517. 51. h. 15—26.

Chart. s. XVII. XII voll. f. 277. [illegible] man. I. ligat. membr.

Sermones dominicales et festivales. Ab a. [illegible]—1637 continua serie se excipiunt, ita ut singuli anni singulis tomis comprehendantur. Vol. IX est de a. 1638—1647, vol. X de a. 1648, vol. XI de a. 1650, vol. XII indicem thematum exhibet. Habiti sunt a monacho Seitensi in variis eiusdem monasterii parochiis.

518. 52. a. [illegible]

Chart. s. XVIII. [illegible]

[illegible]

Provinz einführen wollenden Catechismi .... — 7. F. 6. *Erörterung der Frage Ob es der Seel-Sorg nicht Vorträglicher wäre wann die Pfarr-Herren Keine beweglichen Gütter und Hauswürthschafften hätten.* — 8. F. 32. *Unterricht Über den zustand des Religions-Weesen in denen Kais: Königl: Erb Königreichen und Landen.* — 9. F. 13. *Declaratio Eminentissimi Cardinalis Josephi e Comitibus de Bathyani Archiepiscopi Strigoniensis et Hungariae Primatis contra mandata Caesareo-regia in materia negotiorum ecclesiastico-politicorum edita 1781.* — 10. F. 2. *Sigismundi (de Kollonitz) Archi-Episcopi Viennensis Epistola Pastoralis* .... *de Observantia quadragesimalis, seu alterius cuiusvis iejunij Ecclesiastici.* Dat. 4. Sept. 1745. — 11. F. 3. *(Epistola eiusdem de rebus baptismalibus matrimonialibus funeralibus.* Dat. 1. Sept. 1745.) — 12. F. 2. *(Epistola episcopi Jaurinensis ad Mariam Theresiam data de tumultibus heterodoxorum.* Dat. 19. Febr. 1752.) — 13. F. 22. *Getreueste Erinnerung wegen des Religions Geschäfft in denen Oesterreichischen Landen.* In calce P. Pio Manzador, contionatori ad s. Michaelem Viennae, attribuitur. — 14. F. 22. *Widerlegung Deren wider die Patris Ignatij Parhamer Soc. Jesu Missionarij von dem Passauerischen Officio Ihro Kays: Königl: Apostol: May: eingereichte Anmerkungen.* — 15. F. 12. *Widerlegung der Salzburgerl. Dioeces wider die Bedingnuss Puncten des P. Parhamers seiner Mission Ceremonien und Christen Lehr Satzungen einer Passauer. Dioeces.* — 16. F. 6. *Anmerkungen und Bedenken Über die Pater Parhamerschen Catechetische Mission-Ceremonien und Christen-Lehr-Bruderschafts Satzungen.* — 17. F. 44. *(Epistola de eadem materia.)* — Cf. Wurzbach, Biogr. Lexikon VIII 221 sqq.

519. (52. a. 7.)

Chart. s. XVIII, f. 515, m. 2°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—515ᵇ. (Titulus in dorso legitur:) *Alexander III. histor. et diplomat. illustrat. Studio P. Amandi Perschl.* Multa folia script. vacant. De auctore, bibliothecario meritissimo monasterii Scotensis († 1789), cf. Hauswirth 140.

520. (52. a. 8.)

Chart. s. XVIII, f. 64, m. 2°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ª—64ᵇ. (Titulus in dorso legitur:) *Paschalis II. Lucius III. Studio P. Amandi Perschl.* Multa folia script. vacant.

521. (52. a. 9.)

Chart. s. XVIII (1760), f. 72, m. 2°, man. I (Amandi Perschl), ligat. chart.

F. 1ª—68ᵇ. *(Variae copiae ex codd. mss. bibliothecae Scotensis factae per P. Amandum Perschl.)* Multa folia script. vacant.

522. (52. a. 10.)

Chart. s. XVIII (1769), f. 134, m. 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—134ª. (Titulus f. 7ᵇ legitur:) *Allerunterthänigster Vortrag Mit allergehorsamster Begleitung der grösstentheils verfertigten gesätzmässigen Instruction für alle Stellen Euer Maj. deutscher Staaten in Ansehung der zwischen dem geistl. und weltlichen Stande zu Bestimmenden Gränzen der beyderseitigen Rechte.* Sunt relationes Francisci Josephi baronis de Heinke. Cf. cod. 518.

523. (52. a. 11.)

Chart. s. XVIII, f. 203, m. 2°, man. I (Amandi Perschl), ligat. chart.

F. 1ª—203ᵇ. *Incipiunt Epistolae Domini Guiberti abbatis Gemmelacensis.* — F. 144 script. vacat.

524. (52. a. 12.)

Chart. s. XVIII, f. 131, m. 2°, man. I (Amandi Perschl), ligat. chart.

F. 1ª—128ª. *(Copiae ex codd. mss. bibliothecae Scotensis factae per P. Amandum Perschl.)* 1. F. 1ª—3ª. *(De vita Bernardi Cassinensis.)* — F. 3ᵇ—5ᵇ script. vacant. — 2. F. 6ª—39ª. *(Speculum monachorum Bernardi Cassinensis.)* — 3. F. 39ª—128ª. *(Bernardi Cassinensis expositio regulae s. Benedicti.)* — F. 128ᵇ—131ᵇ script. vacant.

525. (52. a. 13.)

Chart. s. XVIII (1794), f. 95, m. 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—95ᵇ. *Herbarium Vivum Collectum in Dominio Abbatiae Telkensis sub Administratione Admodum Reverendi ac Religiosissimi Domini Petri Caroli Mayer per Joan: Nepom: Beer Medicinae Doctorem Anno 1794. Pars I.*

526. (52. a. 14.)

Chart. s. XVIII, f. 30, 2°, man. I, ligat. chart., f. 1ᵃ: „Emit sibi P. Othmarus (Helferstorfer) O. S. B. ad Scotos Viennae Professus."

F. 1ᵃ—30ᵇ. *Fürstlicher Tugend-Spiegel Vorgestelt In dem Tugendvollen heiligmäßigen Lebenswandel der .... Frauen Mariae, Erzherzogin zu Österreich .... auch Mildreichesten Stüffterin alhiesigen Clarissen Closters zu allen Heiligen.* Annae Mariae abbatissae et conventui eiusdem monasterii dedicatum. Auctor f. 30ᵇ se Sigismundum Pusch dicit.

527. (52. c. 1.)

Chart. s. XVII, f. 70, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—67ᵃ. *Das Ander Buch der N. Ö. Landt Ordnung. Von Contracten vnd andern verbindtlichen handlungen.* — F. 67ᵇ—70ᵇ script. vacant.

528. (52. c. 2.)

Chart. s. XVII, f. 32, 2°, man. I, ligat. coriac., f. 1ᵃ: „Spes mea Christus. And: Prämer. Florentiae A. 1634."

F. 1ᵃ—31ᵃ. *Modo da tenersi per imbrigliare i Caualli.* Multae imagines cod. illustrant. — F. 31ᵇ—32ᵇ script. vacant.

529. (52. c. 3.)

Chart. s. XVIII, f. 687, 2°, man. VI, ligat. lign.

1. F. 1ᵃ—343ᵃ. *Acta Congregationis Benedictino-Suevicae Sancti Josephi ab origine ad hanc usque aetatem (1652).* Cf. J. G. Mayer, Skizze einer Gesch. der schwäb. und schweizer.

Benedictinercongregation, Studien und Mittheil. für den Benedictiner- und Cistercienserorden, IX (1888), 382 sqq., 573 sqq. — F. 91ᵃ—94ᵇ, 131ᵇ—133ᵇ, 135ᵇ, 166ᵃ, 167ᵇ—170ᵇ, 178ᵇ—179ᵇ, 190—191, 208ᵃ, 218, 229ᵇ, 237ᵇ—238ᵇ, 245ᵃ, 265ᵇ—266ᵃ, 273ᵇ—274ᵃ, 299ᵃ, 343ᵇ script. vacant. — 2. F. 344ᵃ—473ᵇ. *Erectio et Institutio Congregationis Sueuicae Itemque Recessus Congregationis.* — F. 474—481 script. vacant. — 3. F. 482ᵃ—544ᵇ. *Synopsis historica De ortu et progressu Congregationis Benedictinae in sueuia ad hanc usque aetatem.* — F. 496ᵇ script. vacat. — 4. F. 545ᵃ—552ᵇ. *Statuta pro Regulari disciplina studentium in nostro Gymnasio.* — F. 553—554 script. vacant. — 5. F. 555ᵃ—562ᵃ. *(Acta congregationis ab a. 1687—1688.)* — F. 562ᵇ—568ᵇ script. vacant. — 6. F. 569ᵃ—661ᵃ. *Constitutiones et Declarationes ad Regulam Sancti Patris Nostri Benedictj Seu Proiectum illarum Reverendissimis Dominis Abbatibus Congregationis suevicae exhibitum ad legendum, examinandum, et discutiendum, ac desuper statuendum in proximo Conuentu, in Monasterio Weingartensi die 7. Junij Ao. 1666 instituendo.* — F. 661ᵇ script. vacat. — 7. F. 662ᵃ—685ᵇ. *Statuta Congregationis Bauaricae Ordinis Sanctissimj Benedictj, ex Authoritate Sanctissimj D. Domini nostri Innocentij 11ᵐⁱ, sub Titulo SS: Angelorum Custodum erectj per breve Apostolicum, quod incipit Circumspecta Romani Pontificis de Anno 1685 26 Augustj.* — F. 686—687 script. vacant.

530. (52. c. 4.)

Chart. s. XVIII, f. 504, 2°, ligat. coriac.

(Catalogus bibliothecae monasterii Scotensis.) Pertinet usque ad annum fere 1740. Multa folia script. vacant.

531. (52. c. 5.)

Chart. s. XVIII, f. 640, 2°, ligat. coriac.

(Catalogus bibliothecae monasterii Scotensis.) Pertinet usque ad annum fere 1750. Multa folia script. vacant.

532. (52. c. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 32, 2°, ligat. chart.

(Catalogus bibliothecae monasterii Scotensis.) Pertinet usque ad annum 1750. In fine rationes librorum emptorum.

533. (52. c. 7.)

Chart. s. XVII, f. 81, 2°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1^a—42^b. *(Liber alchymisticus.)* — 2. F. 43^a—44^a. *(Carmina duo, unum lat. alterum germ. scriptum.)* — F. 44^b—46^b script. vacant. — 3. F. 47^a—76^b. *(Alius liber alchymisticus.)* — F. 77—79 script. vacant. — 4. F. 80^a—81^b. *(Supplementum.)*

534. (52. c. 8.)

Chart. s. XVII, f. 173, 2°, man. I, ligat. membr., f. 163 et 169 abscissa.

(Inventarium ecclesiae B. M. V. ad Scot. Viennae ex a. 1650 et sqq. regnante Petro Heister abbate.) Multa folia script. vacant.

535. (52. c. 9.)

Membr. s. XVIII, f. 12, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—11^b. *Epitaphium Cabalisticum supra Mausoleum Serenissimae Charlottae Sophiae Reginae Florentissimi Regni Prussiae* . . . . Opus Friderico, Prussiae regi, a. 1705 vel 1706 a P. Hieronymo di Leone, O. S. B. professo et seniore ad s. Paulum in Carinthia, dedicatum est. — F. 1^b, 6, 7^b, 12 script. vacant.

536. (52. c. 10.)

Chart. s. XVIII, f. 35, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—35^a. *Concordirende Gründ Veste dass ist Allgemein Verfast Revidirt approbirt confirmirt auch feyerlichst geschlossene Fundamental Reguln Einer Hochlöbl: von Ihro Päbstl. Heiligkeit Benedicto XIII de dato 1. February 1729 In Gott dem Allerhöchsten zur Ehr Mariae der Königin aller*

Heiligen und Heiligen Gottes zur Versöhnung der Feinde und Trost der Verstorbenen bey denen P: P: Benedictinern de Monte Serrato ausser dem Schotten Thor in Wienn alhier hoch privilegirt befindlicher Freund und Bruderschaft. — F. 35ᵇ script. vacat. — Adiacent 1. folia 20: *Innhalt deren Puncten Löblicher Bruderschafft Ewiger Liebe oder Freundschafft,* 2. folium 1: *Auszug Aus denen Bruederschaffts-Articeln.*

537. (52. c. 12.)

Chart. s. XVIII, f. 80, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—80ᵇ. *(Mariae de Agreda vita B. M. V.)* Est excerptum ex opere 1660 lingua hispanica conscripto.

538. (52. c. 13.)

Chart. s. XVII, f. 45, 2°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1ᵃ—44ᵃ. *Von Testamenten vnd anderen Letzten Willen.* — F. 44ᵇ script. vacat. — 2. F. 45ᵃ— tegum. post. a. *(Registrum.)*

539. (52. c. 14.)

Chart. s. XVII (1700), f. 510, 2°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—310ᵇ. *(Liber alchymisticus.)* In calce legitur: „In diesem Buch seinndt Summariter enthalten 1210 Process. Anno 1700: Georg Neuner.“ F. 189ᵃ incipit „Summum Mysterium Naturae Philosophiae“ auctore Theophrasto Paracelso.

540. (52. c. 15.)

Chart. s. XVII et XVIII, f. 360, 2°, ligat.

F. 1ᵃ—360ᵇ. *(Acta Camaldulensium in monte s. Josephi prope Viennam.)* Cf. Wolfsgruber, Gesch. der Camaldulenser-Eremie auf dem Kahlenberge, Separat-Abdruck aus den Blättern des Vereines für Landeskunde von Niederösterr. 1890/91.

541. (52. c. 16.)

Chart. s. XVI (1574), f. 242, 2°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—242ᵇ. *Michaeln Stuckhers Formular vnnd Tütlbuech auf baide Geistlich vnnd weltliche Stännde .... Actum Wienn denn Erstenn tag January nach Christj vnnsers lieben herrn vnnd seligmachers Geburde Fünnftzehenn hundert Vier und sibenzigistn Jar.*

542. (52. c. 17.)

Chart. s. XVII, f. 69, 2°, man. I, ligat. membr., f. 1ᵃ et 3ᵇ imagines diligenter pictae.

F. 1ᵃ—67ᵇ. *Der Ewigkeit Vorbott Des Todts Herold: So gesunden Krancken Vnd Sterbenden Menschen / sich woll Zum Sterben Zuberaiten / Zuegeschickt Wirdt / Von Hieremia Drexelio der Societet Jesv Priester beschriben Jetzo aber in dise Teutsche Carmina Übersetzt Worden.* Opus a translatore Joanne Jacobo Schülvll iussu sodalitatis defunctorum Ferdinando III imperatori et Eleonorae imperatrici Viennae 10. Juni 1647 dedicatum est. — F. 1ᵇ, 4ᵇ, 68—69 script. vacant.

543. (52. c. 22.)

Chart. s. XVI, f. 343, 2°, man. I, ligat. recens chart., f. 1ᵃ: „Othmarus abbas comparavit."

F. 1ᵃ—341ᵃ. *Geschichten Aller Bischof zu Rom / sampt der Teutschen Kaiser / Künig / Fürsten / vnd Völcker / des Christlichen namens / vom anfang her biss vff das sechs vnd fünftzigste Jar volfuert. Von den Wunderzeichen / so sich am himmel / vnd auf erden / zur warnung / vor dem tag des Herren / Jeder Zeit zugetragen. Bekandtnus / Zeugnus / Lehr vnd Schrifften / der Geleerten Männer / welche die verfuerung vnd Mißbreuch entdeckt / vnd die warheit mit Irem Blut bezeugt haben. Die Authores / Historici / vnnd Geschichtschreiber / die von dem allem vnd yedem / was Inn diesem Buch / geschrieben seindt mit Namen / nach der Vorrede / verzeichnet. Durch Martin Richter von Rebitz.* — F. 1ᵇ, 11ᵇ, 18, 19, 341ᵇ—343ᵇ script. vacant.

544. (52. c. 23.)

Chart. s. XVIII (1734), f. 157, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—157ᵇ. *Seelen-Opffer Das ist Vollständiges Gebett-Buech .... Geschriben zu Clagenfurth den 31. Marti, Im Jahr 1734.*

545. (52. d. 1.)

Membr. s. XVI, f. 90, 4°, man. I, ligat. membr., multae imagines pulcherrime exaratae ornant codicem diligenter accurateque scriptum.

F. 1ᵃ—90ᵇ. *Incipit Liber Arati Athinodori.* Praecedit vita Arati, quae inc.: „ARATUS quidem fuit athinodori patris.“ Opus inc.: „Celum circulis quinque distinguitur.“ Expl.: „Spatium impleat lumine.“

546. (52. d. 9.)

Chart. s. XVI ex., f. 338, 8°, ligat. coriac., multae imagines pulcherrimae codicem illustrant.

(Liber heraldicus Joannis de Hutten, qui fuit Ulrici de Hutten viri celeberrimi consanguineus). Cf. quae diximus apud Nagl-Zeidler 479 sqq.

547. (52. f. 1.)

Chart. s. XVII, f. 330, 4°, man. I, ligat. membr. (in qua fragm. liturg.)

F. 1ᵃ—330ᵇ. *(Excerpta ascetica varii generis e libris typis impressis.)* Laudantur auctores: Paulus Zehentner S. J., Joannes Castaniza O. S. B., Antonius Sucquel S. J., Drexelius, Justus Lipsius, Philippus Hanotel S. J., Leonardus Lessio S. J., Joannes Eusebius Nierembergius, s. Augustinus, Joannes Santlure S. J., Paulus de Barry, Joannes de Lezana, Theodoricus L. B. de Röden, Hieronymus Platus S. J., Matthaeus Drummer, Mathias Abele, Hercules de Sunde, Jacobus Bidermann.

548. (52. f. 2.)

Chart. s. XVIII, f. 28, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—28ᵇ. *Copiae Allegatorum per Synopsim congestorum ad Abbatiam et Conventum Orloviensem Ord: S: Benedicti, in Ducatu Teschinensi Silesiae Siti* (!) *pertinentium,*

desumptae ex Originalibus Instrumentis Seu Privilegiis .... per me Lambertum Klönn Abbatem Orloviensem ....

549. (52. f. 3.)

Chart. s. XVIII, f. 168, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—168ᵃ. *Conciones panegyricae (P. Antonii Kramer).* Habitae sunt ca. a. 1720—1750.

550. (52. f. 4.)

Chart. s. XVIII, f. 32, 4°, man. I, ligat. coriac., f. 1ᵃ: „Beatissimae Mariae Virginis Monasterio vulgo Scotorum Viennae comparavit P. Amandus Retzer."

F. 1ᵃ—32ᵇ. *Gregorianische und Verbesserte Ostern / nebst ihren Grundsätzen, Aus dem Sonntags Buchstaben, Oster Termin, und Vollmond Von 1700 biß 2500 nach Christi Geburt Auf Kosten des Russisch Kayserl. Herren Bottschaffters Grafen von Kayserling Excellenz verfertigt von Christoff Siegmund Schumacher.*

551. (52. f. 5.)

Chart. s. XVII, f. 78, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—78ᵇ. *Modus Tractandi Exorzismos contra quoscunque Spiritus in quocunque apto tamen et honesto Loco novus efficacissimus et approbatissimus.* F. 2ᵃ legitur: „Hoc opus et omnia in eo Contenta suxit praedictus Author P. Geyslmayer ex Reverendo Patre Di Cilia et R. P. Proynelli ...."

552. (52. f. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 52, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—52ᵇ. *Alle Verborgenste Geheimbnisse des Jesuiten-Ordens, Auß unterschiedlichen Originalschrifften In Französischer Sprache endekhet und übersetzet durch E. I. Z. L. Tepidopolis Anno ....* (reliqua deleta sunt).

553. (52. f. 7.)

Chart. s. XVIII et s. XVII (f. 272—321), f. 357, 4°, man. IX, ligat. chart.

1. F. 1ª—271ᵇ et 322ª—357ª. *(Collectio variorum ludorum theatralium sub Carolo Fetzer abbate ad Scotos Viennae exhibitorum auctoribus P. Vitali Embler et P. Engelberto Heindl, prof. eiusdem monasterii.)* Cf. Nagl-Zeidler 680. — 2. F. 272ª—321ᵇ. *Tragoedia de Clarissimis Japoniae sex Martyribus .... in Regno Fingo propter Catholicam Religionem 8 et 9 Decembris 1603 partim capite plexis partim in crucem actis.* Mathiae imperatori eiusque uxori Annae dedicatum, in fine mancum.

554. (52. f. 8.)

Chart. s. XVII (1627, 1640, 1644, 1663), f. 180, 4°, man. III (I Frauberger), ligat. chart., ab initio et in fine manc.

1. F. 2ª—65ª. *(Brevis conspectus historiae profanae ecclesiasticae litterariae usque ad a. 1590.)* — 2. F. 65ᵇ—89ª. *(Excerpta historica de a. 1481—1589.)* F. 88ª legitur: „Absolui 1627 die 12. Aug. Frauberger." — F. 89ᵇ script. vacat. — 3. F. 90ª—93ª. *(Excerpta) Ex Chronicis.* — 4. F. 93ᵇ. *Proprietates uel Voces Animalium.* — 5. F. 94ª—95ª. *Ex Breuiario sumpta.* — F. 95ᵇ script. vacat. — 6. F. 96ª—98ª. *(De apostolis.)* In fine: „Descriptum hoc ex sanctorum uitis a me Presbytero Floriano Kazmanek, tunc temporis Parocho in Oppido Studena dicto die Sabbatho ante festum S. Martini Anno 1586." Deinde eadem manu: „31. Maij A° 1640." — F. 98ᵇ script. vacat. — 7. F. 99ª—101ª. *De mundo et tempore.* — F. 101ᵇ script. vacat. — 8. F. 102ª—109ᵇ. *Historiae secundum Menses perbreues, ex uariorum Authorum libris excerptae.* In fine: „Znoymae 9. Junij A° 1644." — 9. F. 110ª—111ᵇ et 116ª—116ᵇ. *Catalogus Oder Nahmen der Bücher vnndt Schrifften, so D. Dauid Herlicius von anno 1582 Biß ins 1611 in den offenen Druck gegeben hat, vnndt noch khünfftig geben wirdt.* In fine: „Znoymae 5. Marty A° 1663." — 10. F. 112ª—112ᵇ et 117ª—121ᵇ. *(Chronicon breve a Moysis temporibus usque ad a. 1586.)* — 11. F. 113ª—115ª. *Enumerantur consules et decemviri Romani.)* — F. 115ᵇ et 122 script. vacant. — 12. F. 123ª—127ᵇ. *Cathalogus seu Ordo Successionis omnium Pontificum Romanorum (usque ad Pium IV).*

— F. 128 script. vacat. — 13. F. 129^{a}—147^{b}. *Excerpta ex Joann: Cuspiniani Chronicis.* — 14. F. 148^{a}—150^{b}. *Anno Domini 1663 die 4. Nouembris. Applausus Anagrammaticus (de Leopoldo I imperatore).* — 15. F. 151^{a} – 157^{b}. *Catalogus Ducum Austriae de Familia Habspurgensi.* — 16. F. 158^{a}—166^{a}. *(Catalogus abbatum et sanctorum Austriae.)* — 17. F. 166^{b}—180^{b}. *Chronicon Magistri Alberti Argentinensis incipiens a Rudolpho primo Habspurgensi usque ad sua tempora.*

555. (52. f. 9.)

Chart. s. XVII, f. 84, 4°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1^{a}—57^{a}. *Clavicula Salomonis Seu Philosophia Pneumatica daß ist heptomeron der Magischen Elementen Petry De Albano Philosophia.* — F. 57^{b} script. vacat. — 2. F. 58^{a}—84^{b}. *Septem Claviculae Philosophia[e] Angelice Cum Conjurationibus Necessarys per deys heptomatis* (!) *adhibendae.*

556. (52. f. 10.)

Chart. s. XVIII, f. 34, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1^{a}—34^{a}. *(Epigrammata latina cum versione Germanica.)* — F. 34^{b} script. vacat.

557. (52. f. 11.)

Chart. s. XVIII, f. 14, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1^{a}—10^{a}. *(Rituale ecclesiasticum.)* Continet formulas iuramenti, celebrandi matrimonium, ordinem introducendi mulierem post partum in ecclesiam. — F. 11^{a}—14^{b} script. vacant.

558. (52. f. 12.)

Chart. s. XVIII, f. 45, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1^{a}—45^{a}. *(Ludi theatrales.)* Scripti esse videntur in dioecesi Salisburgensi. — F. 31—34 et 45^{b} script. vacant.

559. (52. f. 13.)

Chart. s. XVIII, f. 61, 4°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1^{a}. *Prophetia Abachin Extracta ex Bibliotheca N. N. Mediolanensis.* In fine: „Ita vt vsque ad hunc Annum 1708 Anni sunt 269 quod sit haec Prophetia facta.“ — F. 1^{b}—3^{b} script. vacant. — 2. F. 4^{a}—50^{a}. *Liber intitulatus donum dei.* In calce: „Das Buch Expliciert welches genenet wirdt die kostliches (!) Gabe Gottes, Geschrieben durch mich N. N. von der Silbergrueben, undt auch abgemhalen (!) mit eigener Handt In Jhar Christi 1475. Ad majorem Dei gloriam.“ Est copia libri alchymistici. — F. 50^{b} script. vacat. — 3. F. 51^{a}—61^{b}. *Hortulus diuitiarum.* Opus alchymisticum.

560. (52. f. 14.)

Chart. s. XVIII (1734), f. 42, 4°, man. I, ligat. membr.

F. 1^{a}—112^{b}. *(Ludus theatralis.)* Titulus deest.

561. (52. f. 15.)

Chart. s. XV (1593), f. 275, 4°, man. I (Joannis Rasch), ligat. membr., f. 1^{a}: „Joh. Rassius ex antiquo manuscripto libro fideliter 1593 descripsit.“ Cod. ille sub n. 244 in bibliotheca huius monasterii adservatur. De Joanne Rasch cf. Nagl-Zeidler 561 sqq.

1. F. 1^{a}—130^{b}. *Concordantiae Charitatis (Udalrici abbatis Campililiensis).* Cf. cod. 244 (23). — F. 131^{a}—144^{b} et 145^{b}—146^{a} script. vacant. — 2. F. 145^{a}, 146^{b}—159^{b}. *Calendarium (cum epigrammatibus in honorem sanctorum).* F. 145^{a} legitur: „Joh. Rasch paeclariens. Austr. collegit et scripsit 1593.“ — F. 160 script. vacat. — 3. F. 161^{a}—227^{a}. *Index (concordantiarum caritatis).* — 4. F. 227^{b}—229^{a}. *(Nomina herbarum volucrum ferarum piscium lignorum.)* — F. 229^{b}—255^{b} et 256^{b} script. vacant. — 5. F. 256^{a}, 257^{a}—261^{a}. *Catechismica.* Sunt versus ad theologiam moralem spectantes. F. 256^{a} legitur: „Joh. Rasch paeclariens. Austr. collegit et scripsit 1593.“ — F. 261^{b}—264^{b} script. vacant. — 6. F. 265^{a}—271^{b}. *(Versus de efficacia sacramenti Eucharistiae et de sanctis.)* — F. 272^{a} script. vacat. — 7. F. 272^{b}. *Arbor Virtutum cum ramis suis.* — 8. F. 273^{a}—274^{a}. *Arbor Vitiorum cum ramis suis.* — 9. F. 274^{b}—275^{a}. *(Epistola dedicatoria Joannis Rasch ad Laurentium abbatem Campililiensem.)* — 275^{b} script. vacat.

562. (52. f. 16.)

Chart. s. XVII (1652), f. 95, 4°, man. I (Joannis Schmizberger), ligat. chart.

1. F. 1ᵃ—43ᵃ. *In Epistolam S: Pauli Apostoli ad Hebraeos Commentarius traditus ab Adm. Rev. Religiosissimo et Clarissimo Domino P: Alphonso Stadlmayr, ord: S: Bened: monastery Weingarten: Professo Ss: Theologiae Doct: atque universitatis Salisburg: Rectore Magnifico . Exceptus a me F: Joanne Schmizberger, ord: S: Bened: celeb: monastery Lambac: Professo Anno Christi 1652. Incepimus 11 die Decembris.* — F. 43ᵇ—49ᵇ script. vacant. — 2. F. 50ᵃ—68ᵃ. *(Tractatus hermeneuticus.)* — F. 68ᵇ—74ᵇ script. vacant. — 3. F. 75ᵃ—95ᵇ. *Disputatio De Sacramento Poenitentiae.*

563. (52. f. 17.)

Chart. s. XVII, f. 79, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—73ᵇ. *Instructiones Asceticae Seu Principia et Documenta ad vitam Religiosam instituendam.* — F. 74—79 script. vacant.

564—565. (52. f. 18, 19.)

Chart. s. XVIII, II voll., f. 112 et 76, 8°, man. I, ligat. chart.

(Tractatus iuris canonici.)

566. (52. f. 20.)

Chart. s. XVIII, f. 66, 8°, man. I, ligat. lign., pulcherrimae imagines penna exaratae.

F. 1ᵃ—54ᵃ. *Kurtzer Vnterricht Etlicher Lust Sachen, als Racheten, Wasser Lust Vnd grundt Kugeln und Waß ferner demselben angehörig, alles aufs beste So Viel die Zeit Leyden wollen Verzeichnet Vnd beschrieben Von Dllier CO.* — F. 54ᵇ—66ᵇ script vacant.

567. (52. f. 21.)

Chart. s. XVII, f. 61, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—54ᵇ. *Neues Liecht zu der ewigen Seeligkeit. Mutter Anna Ihre Bruderschafft in dero alldortigen Kirchen zu Trost*

aller andachtigen Christglaubigen Seelen canonice Neu auffgerichtet worden ist mit einer zugab. — F. 55—61 script. vacant.

568. (52. f. 22.)

Chart. s. XVII, f. 144, 8°, man. I, ligat. coriae.

F. 1a—144b. *(Orationale.)* Preces usque ad f. 9b gallice, deinde germanice scriptae sunt.

569. (52. g. 2.)

Chart. s. XVIII (1762), f. 138, 8°, man. I (Josephi Poehlin), ligat. coriae.

F. 1a—138b. *Generalia prolegomena in sacram scripturam ab A. R. P. Antonio Aigner Societatis Jesu sacrosanctae theologiae doctore, sacrae scripturae in universitate Viennensi professore exposita* [illegible] *salutis MDCCLXII.* In fine: „Haec conscripsit Josephus Poehlin Carniolus Labacensis, Presbyter Saecularis et in Universitate Viennensi SS. Theologiae et S. Scripturae Auditor, ad proprium usum."

570. (52. g. 3.)

Chart. s. XVIII [illegible] man. I (Josephi Poehlin), ligat. coriae.

F. 1a—[illegible] *Commentarius in* [illegible] *ab A. R. P. Antonio Aigner* [illegible] *MDCCLXII.* In fine: „Haec conscripsit Josephus Poehlin [illegible] ut supra in cod. 569."

571. (52. g. 4.)

Chart. s. XVIII [illegible] man. I (Josephi Poehlin), ligat. coriae.

F. 1a—[illegible] *MDCCLXII.* In fine: „Haec conscripsit Josephus Poehlin [illegible] ut supra in cod. 569."

572. (52. g. 5.)

Chart. s. XVI et XVII, f. 56, 8°, man. II, ligat. membr. (in qua fragm. liturg.), f. 1ª: „Hunc librum possidet Laurentius Gaudium Wratislauiensis Silesius."

F. 1 et 2ᵇ script. vacant. — 1. F. 2ª—40ᵇ. *(Institutio artis dialecticae.)* — 2. F. 41ª—56ª. *(Tractatus philosophicus;* ab initio manc.) — F. 56ᵇ script. vacat.

573. (52. g. 6.)

Chart. s. XVII (1607), f. 222, 8°, man. I, ligat. lign.

F. 1ª—218ª. *Quaestiones Per Universum cursum philosophicum R^di^ Patris Joannis Brutscherr, Societatis Jesu Praesbyteri, Professoris ordinarij, ac Promotoris optime meriti exceptae a Magistro Hieronymo Kölle Ratisp: Boio, ac S. J. studioso Anno sexcentesimo 7mo supra Milesimum.* — F. 218ᵇ—222ᵇ script. vacant.

574. (52. g. 7.)

Chart. s. XVII (1660), f. 237, 8°, man. I (Gregorii Michenbach prof. Scot.), ligat. membr. (in qua fragm. liturg.).

F. 1ª—237ª. *Similitudines et Sententiae et loci communes et Proverbia in confuso. Notata in Aphtonium totum, ubi omnia antiquitatis nomina, in quantum opus est ad lectionem huius libri, breviter explicantur: adiecto in fine collectaneo nominum Alphabetario. Per Patrem Gregorium Michenbach professum Benedictinum Scotensem Anno Christi 1660.* — F. 237ᵇ script. vacat.

575. (52. g. 8.)

Chart. s. XVII (1615), f. 56, 8°, man. I (Curtii prioris), ligat. membr.

F. 1ª—56ᵇ. *Is. Casauboni Corona Regia id est Panegyrici cuiusdam vere aurei Quem Jacobo id est magnae Britanniae etc. Regi, fidei defensori delineauerat Fragmenta Ab Euphemione inter schedas τοῦ μακαρίτου inuenta, collecta, et in lucem edita MDCXV. Pro officina regia Jo: Billy Londini.*

576. (52. g. 9.)

Chart. s. XVI (1585), f. 35, 8°, man. I, ligat. coriac., f. 1ᵇ: imago heraldica et dedicatio: „Admodum Reuerendo in Christo Patri ac Domino Domino Hieronimo Abbati vigilantissimo . . . ."

F. 1ᵃ—35ᵃ. *Benedictiones Matutinales per totum Annum tam de tempore quam de sanctis ob commodiorem vsum in hanc formulam conscriptae 1585.* — F. 35ᵇ script. vacat.

577. (52. g. 10.)

Chart. s. XVII, f. 18, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—18ᵃ. *Tinctura universalis, Medicinalis et Metallurgica ex Regno quatuor Elementorum.* — F. 18ᵇ script. vacat.

578. (52. g. 11.)

Chart. s. XVI, f. 192, 8°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1ᵇ—40ᵃ. *Sanctissimi ac deo Acceptissimi Monachorum Patris Benedicti in Regulam suam prologus.* — F. 40ᵇ script. vacat. — 2. F. 41ᵃ—121ᵇ. *Prologus coeremoniarum nigrorum monachorum ordinis sancti Benedicti de observantia Bursfeldensi.* — F. 122 et 123 script. vacant. — 3. F. 124ᵃ—185ᵃ. *Incipit prologus ordinarii divinorum nigrorum monachorum de observantia Bursfeldensi.* — F. 185ᵇ—192ᵇ script. vacant.

579. (52. g. 12.)

Chart. s. XVIII (1722), f. 127, 8°, man. I, ligat. coriac.

1. F. 1ᵃ—125ᵇ. *Via tendens ad perfectionem seu Methodus bene et Religiose vivendi, ac pie sancteque moriendi conscripta Viennae ad Sanctam Annam Anno a VIrgIneo pVerperIo atqVe DoMInICa InCarnatIone.* In margine: „Vien: ad S: Annam 1722." — 2. F. 126ᵃ—127ᵃ. *(Enumerantur connovitii S. J. anni 1722.)* — F. 127ᵇ script. vacat.

580—581. (52. g. 13, 14.)

Chart. s. XVII, II voll., f. 283 et 272, 8°, man. I, ligat. membr.

(Collectio materiarum in usum praedicatorum.) Vol. I f. 129—283 script. vacant.

582. (52. g. 15.)

Chart. s. XIX (1846), f. 47, man. I (Roberti Hamerling), ligat. chart.

F. 1ᵃ—47ᵇ. *Die Märtyrer. Drama in fünf Acten von Rupert Joh. Hammerling, Studierenden der zweyten Humanitäts-Classe. 1846.* F. 3ᵃ dedicatio legitur: „Sr. Hochwürden dem Herrn Herrn P. Berthold Sengschmitt verdienstvollstem öffentl. Professor der Humanitäts-Classen am k. k. Gymnasium zu den Schotten in Wien, ehrfurchtsvoll gewidmet von seinem dankbarsten Schüler R. J. Hammerling." Cf. Rabenlechner, Hamerling. Sein Leben und seine Werke, I, Hamburg 1896, 141 sqq.

583. (52. g. 22.)

Membr. s. XVI ex. et s. XVII in., f. 73, 8°, ligat. recens. chart., multae pulcherrimae imagines codicem ornant.

F. 1ᵃ—73ᵇ. *(Liber heraldicus Helferici Fuert de Fuertenberg.)* Cf. cod. 546 et Nagl-Zeidler 479 sqq.

584. (52. h. 1.)

Chart. s. XVIII, f. 137, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—137ᵇ. *(Tractatus de peccatis, de gratia, de merito iusti in Primam Secundae Thomae Aquinatis.)*

585. (52. h. 2.)

Chart. s. XVIII (1748), f. 309, 4°, man. II, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—309ᵇ. *Tractatus Theologicus In tertiam partem D: Thomae Aquinatis De Sacrosanctis Ecclesiae Sacramentis.* F. 113ᵃ legitur: „21. Aug. 1748."

586—587. (52. h. 3, 4.)

Chart. s. XVIII, II voll., f. 208 et 165, 4°, man. I, ligat. coriac.

Vol. I. *(Tractatus de deo uno et trino.)* F. 179ᵃ legitur: „Absolvimus scribendo die 7 Decembris Anno QUo DUX BaVarIae fretUs gaLLIae CopIIs aUstrIae arMa Inferebat." — Vol. II. *(Tractatus de beatitudine, de actibus humanis, de angelis.)*

588. (52. h. 5.)

Chart. s. XVIII, f. 170, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—166ª. *Von der besonderen Seelsorge, oder den Privatunterricht.* — F. 166ᵇ—170ᵇ script. vacant.

589. (52. h. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 393, 4°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1ª—78ᵇ. *Principia Ascetica.* — F. 79—80 script. vacant. — 2. F. 81ª—255ᵇ. *(Meditationes.)* — F. 209ᵇ—212ᵇ et 256 script. vacant. — 3. F. 257ª—292ª. *Incipit vita Sanctissimi nostri Legislatoris Benedicti.* — F. 292ᵇ—294ᵇ script. vacant. — 4. F. 295ª—344ª. *In Regulam S. P. N. Benedicti Quaestiones prolegomenae.* — F. 344ᵇ—345ᵇ script. vacant. — 5. F. 346ª—357ᵇ. *Synopsis In opera Venerabilis Ludovici Blosij.* — 6. F. 358ª—381ᵇ. *(Institutio spiritualis.)* — 7. F. 382ª—393ᵇ. *Ludovici Blosij brevis Regula Tyronis Spiritualis.*

590. (52. h. 7.)

Chart. s. XVII, f. 242, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—242ª. *(Liber alchymisticus.)* Dividitur in libros duo, alterum de generatione, alterum de corruptione rerum naturalium. — F. 242ᵇ script. vacat.

591. (52. h. 8.)

Chart. s. XVII, f. 335, 4°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1ª—330ª. *(Institutiones iuris civilis.)* — F. 330ᵇ script. vacat. — 2. F. 331ª—332ª. *Vocabula Consanguinitatis et Affinitatis In iure Scitu necessaria In ordine Alphabetae disposita.* — F. 332ᵇ—335ᵇ script. vacant.

592. (52. h. 9.)

Chart. s. XVII, f. 158, 4°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1ª—138ª. *Notata In quatuor Imperialium Institutionibus.* — F. 138ᵇ—142ª script. vacant. — 2. F. 142ᵇ—

144^a et 156^b. *Choses d'autant plus curieuses qu'elles sont remarquables extraites de leurs autheurs.* — **Multa folia script. vacant aut sunt abscissa.**

593. (52. h. 10.)

Chart. s. XVII (1615) et XVIII, f. 330, 4°, man. II, ligat. membr.

F. 1^a—10^a script. vacant. — 1. F. 10^b—11^b. *(Nomina numismatum variorum in ling. germ. versa.)* — 2. F. 11^b. *Compendiosa totius historiae digestio ex J. Lips. centuriae miscellae Epist. 61.* — 3. F. 12^a. *(Pondera et numismata Graecorum et Romanorum.)* — 4. F. 13^a—58^a. *In Marci Tullii Ciceronis de Oratore libros tres sive Dialogos Commentarius Traditus a R. P. Carolo Fontaner Rhetorices Professore Quem e dictantis eius ore excepit Fr. Erhardus Spegelin Wettenhausanus. Anno Christiano MDCXV.* — F. 58^b—60^b script. vacant. — 5. F. 61^a—89^b. *In Marci Tullii Ciceronis Verrinas orationes Commentarius Traditus a R. P. Carolo Fontaner Societatis Jesu Rhetorices Professore Quem e dictantis eius ore excepit Frater Erhardus Spegelin Vuettenhausanus. Anno Christiano MDCXV.* — F. 90^a—92^b script. vacant. — 6. F. 93^a—175^a. *Compendium Veteris Historiae Romanae.* — 7. F. 175^a—179^a. *De ponderibus et mensuris.* — F. 179^b—180^b script. vacant. — 8. F. 181^a—184^a. *Oratio in D. Catharinae habita festo a Wernero a Muggental.* — F. 184^b script. vacat. — 9. F. 185^a—185^b. *Historia de quodam venatore.* — F. 186^a—188^b script. vacant. — 10. F. 189^a—204^a. *Phrases elegantiaeque notulae venustissimae, Descriptiones: ex dissertissimis epistolis Apollinaris exscriptae.* — F. 204^b—206^a script. vacant. — 11. F. 206^b—245^a. *(Exercitia rhetorica.)* — 12. F. 245^b—306^b. *(Versus latini.)* — 13. F. 307^a. *Apostrophe Ad Pragam Bohemiae Urbem: Dum Solemnitatem Canonizationis S. Johannis Nepomuceni ageret Mense Octob: Ao. 1729.* In fine: „Impress. Viennae et Compos: a R: Domino Francisco Panckl Presb: Poeta: Laureato." — F. 307^b—308^b script. vacant. — 14. F. 309^a—315^b. *Carmen Pro primo Sacro R. Patris Petri Ritters ordinis S. Bene: ad S. Gallum.* — F. 316

script. vacat. — 15. F. 317ᵃ—320ᵇ. *(Themata rhetorica.)* — F. 321—330 script. vacant.

594. (52. h. 11.)

Chart. s. XVII, f. 58, 4°, man. I, ligat. coriac., pars f. 1 abscissa ita, ut non totus titulus legi possit.

F. 1ᵃ—54ᵃ. *Gnaden .... Der Göttlichen .... Welche alle Menschen .... und keinen standt .... Sonderen aus einem Jeden standt Etliche zur sonderbahren Heilligkeith Erhöbet; Vnd nicht allein in dem Himmel mit der Ewigen Glory; Sonderen auch von denen Menschen auff der Erden Mit dem Glanz der Heilligkeith Scheinbar machet.* Enumerantur nomina sanctorum varii vitae genéris. — F. 54ᵇ—58ᵇ script. vacant.

595. (52. h. 12.)

Chart. s. XVIII (1728, 1729), f. 157, 4°, man. II, ligat. chart.

F. 1ᵃ—157ᵃ. *Miscellanea Poetica Znoymae in Moravia Conscripta et dictata usque Paraphrasim poeticam. Reliqua vero dictata sunt in Lyceo Benedictino Viennae ad Scotos etc. 1728 et 1729.* Carmina, quae f. 70ᵇ sqq. exhibentur, Joanni Pfeiffer, poeseos professori a. 1691, quae f. 136ᵃ sqq. exhibentur, P. Vitali Embler, professo Scotensi et poeseos professori, dedicata sunt. F. 146ᵇ elegia in obitum P. Meinradi Heyden, professi Scotensis, legitur. — Folia multa script. vacant.

596. (52. h. 13.)

Chart. s. XVIII, f. 227, 4°, man. I, ligat. chart., f. 1ᵃ: „Ex libris P. Bertholdi Moshammer 1747."

F. 1ᵃ—227ᵃ. *(Sermones dominicales a dom. I adventus usque ad dom. VI post pascha.)* — F. 226ᵇ et 227ᵇ script. vacant.

597. (52. h. 14.)

Chart. s. XVIII, f. 284, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—284ᵇ. *Meditationes fratris Gerardi.*

598—604. (53. a. 1—6.)

Chart. s. XVIII, VII voll., in mappis.

Vol. I. 1. F. 129. *(Copiae ex codd. mss. bibliothecae Scotensis per P. Amandum Perschl factae.)* — 2. F. 276. *P. Amandi Perschl Acta literaria (a littera H usque ad litteram Z).* — Vol. II. F. 302. *(P. Amandi Perschl) Acta literaria (a littera A usque ad litteram G).* — Vol. III. F. 440. *(P. Amandi Perschl excerpta bibliographica ex Thesauro antiquitatum sacrarum Ugolini, ex Thesauro antiquitatum Romanarum Graevii, ex Thesauro antiquitatum Graecarum Gronovii, ex Pistorio et Frehero Marquardo, ex bibliotheca patr. Lugd. et Ant. Gallandii etc.)* — Vol. IV. 1. F. 84. *Annales succincti Monasterii b. Mariae v. et s. Marci Evangelistae in augia majore seu Divite O. S. P. N. Benedicti ab anno 724 usque ad annum 1744 inclusive.* — 2. F. 95. *Sanctissimi et antiquissimi monasterii Sintlacis augiae fundatorum, benefactorum et abbatum, eorumque a Romanis Pontificibus, Regibus et Imperatoribus concessorum privilegiorum, nec non donariorum, non quidem omnium, sed quorundam tantum Epitome, ex annalibus augiensibus desumpta, et aliis.* — 3. F. 244. *(Annales Augienses ab a. 1397—1516.)* Exaravit P. Amandus Perschl. — Vol. V. *(Varia.)* 1. F. 6. *Extract Eines Schreibens Sr. fürstlichen Gnaden Bischoffen von Seckau an Herrn Probsten von Wittola in causa Febronii.* — 2. F. 2. *Nota des böhm. Oesterreich. Vice Kanzlers von Clary .... in causa Revocationis a Febronio factae.* — 3. F. 4. *Copia Literarum Monastery Sancti Lamperti in loco Grevenhausen per Ottonem Ducem de 977.* — 4. F. 16. *Der Welt Priester und der Mönch.* — 5. F. 20. *Beobachtungen Über das Betragen des Portugisischen Stadts-Ministers in der Anligenheit der Jesuiten, aus den Wälschen übersetzt.* — 6. F. 4. *Damnatio et Prohibitio Libri Germanico idiomate editi, cui titulus Was ist der Pabst? .... Viennae apud Josephum Edlen de Kurzbeck 1782.* — 7. F. 8. *Relatio De Horrendis Lutheranorum excessibus et tumultu Vadossalvensi .... Anno 1752 suae Maiestati Sacratissimae Caesareo-Regiae humillime praesentata.* — 8. F. 18.

Oratio Funebris Rhetorica Mellicensis In obitum Reverendi, Religiosissimi ac Clarissimi Viri D. P. Bernardi Pezii Professi ac Bibliothecarii Mellicensis Dignissimi Publice A Nobili et Ingenuo Adolescente Carolo Nagl Ejusdem Artis Alumno recitata Anno MDCCXXXV. — 9. F. 6. *Betrachtung Uber die Vorgeschlagene Einführung Protestantischer sogenannter Aufseher über die untere Schullen in Wienn.* — 10. F. 8. *(De iuribus ordinariorum.)* — 11. F. 14. *Instructio unitorum Jansenistarum. Ex Gallico autographo Anni 1705 in latinum versa.* — 12. F. 6. *Über das Neue Militar Verpflegungs-System.* — 13. F. 2. *(Protestatio de nova versione s. scripturae in dioec. Patav. introducta.)* — 14. F. 10. *Gedanken eines Freundes der Wahrheit über den Hirtenbrief, welcher von dem Hochwürdigsten Hochgebohrnen Fürstbischofe zu Prag an seine untergebene Geistlichkeit im Betreffe der Kirchenbeschwörungen soll ergangen seyn.* — 15. F. 12. *Antwort Schreiben Christlich-Katholischer Gemeinde an den Verfasser des also benambsten von Prag aus datierten Hirten Briefs unter dem Titul aldaigen Erzbischofes Anno 1775.* — 16. F. 44. *Der Welt-Priester und der Mönch.* Duplum tractatuli sub n. 4 commemorati. — 17. F. 85. *(Regula s. Benedicti et declarationes PP. Cassinensium.)* — 18. F. 81. *(Varia ad abbatiam Orloviensem spectantia.)* — Vol. VI. 1. *(Variorum auctorum Scotensium sermones carmina etc.)* — 2. F. 98. *Conciones Andreae Wenzel (abbatis monasterii Scotensis ab a. 1807—1831).* — 3. F. 14. *Relacion de las fundaciones del Priorato imperial de Nuestra Señora de Monserrate de Viena, y de la Real Abadia de Nuestra Señora de Monserrate de Praga. Por el Padre Fray Iñigo Vicente Rogo Predicador de la Orden de Nuestro Padre San Benito. Con licencia de los Superiores, en Viena de Austria, Matthaeo Formica, anno 1636.* — 4. F. 28. *(Duplum operis praenominati.)* — 5. F. 24. *Historia Ecclesiae Elvacensis S. Viti sub regula olim S. Benedicti Nunc Collegiatae Status Secularis Breviter Comprehensa et Collecta ex MS. Codice qui in Bibliotheca Eiusdem Ecclesiae asservatur.* — 6. F. 9. *Breuis distincta, et Historica Relatio Formationis, Itineris, Residentiae Prodigiorumque gestorum ab illo Famosissimo Si-*

mulacro Beatissimae Virginis Mariae Drepanensis. — 7. F. 17. *Der Entdeckte Frey-Maurer Glaub.* — 8. F. 12. *Unterricht Uber den Zustand des Religions Weesen in denen Kays: Königl: Erb Königreichen und Landen.* — 9. F. 2. *Inhalt der Ablässe auf jene Kreuze, Rosenkränze, und Pfennige, welche von einem Abten des Klosters unser lieben Frau zu Montserrat in Spanien geweihet worden.* — 10. F. 5. *Versuch eines theologischen Studien-Planes, nach der Grundidee des Christenthums.* — 11. F. 6. *Übersetzuhg des dem Komentar Schahidi's angehängten türkischen Gedichtes.* — 12. F. 6. *Breve Summi Pontificis Pii VII. ad Catholicos Cantones Dioecesi Constantiensi separatos (1816).* — 13. F. 2. *Breve Summi Pontificis Pii VII. ad Membra Catholica majoris et minoris Senatus Pagi Sangallensis (1816).* — 14. F. 2. *Breve Summi Pontificis Pii VII. ad Comitia Helvetica (1816).* — Vol. VII. F. 393. *Conciones Meinradi Lichtensteiner* (de quo cf. Hauswirth 161).

605. (53. b. 1.)

Chart. s. XVI (1560), f. 181, 2°, man. I, ligat. chart., f. a cap. a: „Lecta Schellhornii Codicis Ottfridiani apud illustr. Raym. de Kraft olim delitescentis descriptione plura habeo, cur credam, eundem cum hoc nostro exemplari fuisse, aut saltem fidelem eiusdem descriptionem, utut quaedam nunc desiderantur eidem tunc temporis coniuncta. Cf. Schellhorn. Amoen. litterar. T. 3. p. 19 sqq.“ In eodem folio legitur: „P. Bertholdus Sengschmitt comparavit.“

F. 1ᵃ—181ᵃ. *Liber Euangeliorum Christi rithmis in theodiscam linguam uersus. Finff buecher des heiligen Euangelij / von vnsern herren vnd heilandt Christo / uß den fier Euangelisten / mit altfrenkischen Tytschen rimen / vor siben hundert iaren / durch minch Ottfriden von Wyssenburch zu Sant Gallen beschriben. Transsumptus a me A[chille] P[irminiano] G[assaro] L[indaviensi] hieme anni salutis 1560 Augsburgi, in summa Asmodei vexatione. C. B. I.* — F. 1ᵇ, 2ᵇ, 164, 170ᵇ, 171, 181ᵇ script. vacant.

606. (53. c. 1.)

Chart. s. XVIII, f. 191, 2°, man. I (Roberti Stadler), ligat. coriac., multae imagines penna exaratae codicem ornant.

F. 1^a—189^b. *Münzcabinet. Ihro Gnaden, dem Hochwürdig, Hoch, und Wohlgebohrnen Hochgelehrten Herrn Herrn Paulus des alzeit befreut-canonisch-schneweissen Praemonstratenser Orden Abbten zu Geras, und Pernek, Ihro Römisch, Kayserlich, Königl: Apostolischen Maiestet Rath.* F. 4^a Robertus Stadler auctorem se dicit. Multa folia script. vacant.

607. (53. c. 13.)

Chart. s. XVI, f. 398, 8°, man. I, ligat. lign.

F. 1^a—395^a. *(Orationale ling. germ. scriptum.)* F. 269^b, 338, 395^b—398^b script. vacant.

608. (53. c. 14.)

Chart. s. XVI, f. 117, 8°, man. I, ligat. lign.

F. 1^a—117^b. *(Orationale ling. germ. scriptum.)* F. 116^b script. vacat.

609. (53. d. 1.)

Chart. s. XVII ex. vel XVIII in., f. 649, 2°, man. III, ligat. coriac.

F. 1^a—640^b. *(Epitome historiarum ab orbe condito usque ad imperium Constantini Palaeologi, ultimi Graecorum imperatoris.)* Codex cyrillica scribendi forma exaratus est dialecto ad Slavonicam linguam accedente. Uberiorem eius descriptionem invenias apud Fr. C. Alterum, Philologisch-kritische Miscellaneen, Wien 1799, 1—28, a quo vocatur cimelion et pro litteratura slavica insignis momenti dicitur. — F. 641—649 script. vacant.

610. (53. d. 9.)

Chart. s. XIX (1805), f. 121, 4°, man. I (Henrici Enderle), ligat. chart.

F. 1^a—121^b. *Chronica Prioris Ursbergensis Seu Epitome Memorabilium Celeberrimi S. R. J. Monasterii Canonicorum Regularium Ordinis Praemonstratensis Ursberg in Suevia Ex Actis Archivi et Probatissimis Auctoribus Ordine chronologico congesta Per P. Grimonem Kornmann p. t. Priorem Anno*

1803. In fine: „Descripta ab Henr. Enderle O. S. B. Professo Wiblingae in Suevia 1805."

611. (53. d. 12.)

Chart. s. XVI (1566), f. 325, 4°, man. I, ligat. chart. recens, in fine manc.

F. 1ᵃ—325ᵇ. *Cronica des Erz Stiffts Salzburg. 1566. Durch Lazarum Lampater Burger daselbst.*

612. (53. d. 13.)

Chart. s. XVII, f. 141, 4°, man. I, ligat. chart., tegum. ant. b: „Nicolai Szadeczky de Eadem 1757 (prior. possess.)."

F. 1ᵃ—139ᵃ. *(Mathiae Corvini, regis Hungariae, ad diversos epistolae.)* — F. 139ᵇ—141ᵇ script. vacant.

613. (53. d. 14.)

Chart. s. XVII, f. 222, 4°, man. I, ligat. membr., f. 1 deest, in fine manc.

F. 2ᵃ—215ᵇ. *Tomus Secundus Chronicorum Ordinis S. Benedicti. Centuria secunda.* — F. 216—222 script. vacant.

614. (53. d. 15.)

Chart. s. XIX (1802), f. 223, 4°, man. I (Joannis Durcheinander), ligat. chart.

F. 1ᵃ—220ᵃ. *Pensa Grammaticae infimae mediae et supremae classis. Conscripsit Joa: Evang: Durcheinander, Syntaxista. 1802.* — F. 220ᵇ—223ᵇ script. vacant.

615. (53. d. 16.)

Chart. s. XIX (1820), f. 176, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—176ᵇ. *Lipsanologia de Sacris Reliquiis. Dissertatio inauguralis Antonii Ocskay e Caesar. Regio Presbyterorum ad S. Augustinum Instituto Archi Dioecesis Agriensis Presbyteri.* Adiacent theses theologicae correctae ab Andrea Wenzel, abbate Scotensi et studii theologici directore, et approbatio dissertationis facta per Gregorium Ziegler, professorem theologiae dogmaticae.

616. (53. d. 17.)

Chart. s. XVII (1606), f. 177, 4°, man. I, ligat. membr.

F. 1ª—162ᵇ. *De viris illustribus monasterii s. Galli libri III. Anno domini 1606.* Codicem edidit Pez, Thes. anecd. I 3, 557 sqq. — F. 163—177 script. vacant.

617—618. (53. e. 6, 7.)

Chart. s. XIX, II voll., 4°, man. I, in mappa.

Vol. I. *(P. Andreae Oberleitner expositio textuum Chrestomathiae arabicae a Joanne Jahn Viennae 1802 editae.)* — Vol. II. *(Eiusdem expositio textuum Chrestomathiae chaldaiicae a Joanne Jahn Viennae 1800 editae.)* Cf. Hauswirth 161.

619. (53. e. 8.)

Chart. s. XVIII ex. vel XIX in., f. 121, man. I (Meinradi Lichtensteiner), ligat. chart.

1. F. 1ª—41ª. *Vlrichi Ab Hutten cum Erasmo Roterodamo presbytero, theologo, Expostulatio.* — F. 41ᵇ—44ᵇ script. vacant. — 2. F. 45ª—115ª. *Desiderii Erasmi Spongia adversus Adspergines Hutteni.* — F. 115ᵇ—121ᵇ script. vacant.

620. (53. e. 10.)

Chart. s. XVIII (1782), f. 158, 4°, man. I (Caroli Berthot), ligat. coriac.

1. F. 1ª—156ª. *Proprium sanctorum ad usum insignis et regalis ecclesiae s. Genovefae Parisiensis Pars aestiva MDCCLXXXII.* In fine: „Fait per Charles Berthot, Rue du Fauxbourg s. Jacques, vis-à-vis s. Magloire, Maison d'un Tourneur. A Paris.“ — 2. F. 156ᵇ—157ª. *(Registrum.)* — F. 157ᵇ —158ᵇ script. vacant.

621. (53. e. 11.)

Chart. s. XVIII (1739), f. 122, 4°, man. I (Caroli comitis de Daun), ligat. chart.

1. F. 1ª—60ᵇ. *Correcta Themata a Rev: Magistro Fran: Xav: Schmelter S: J: In Infima Schola Grammatices Dictata.*

Spectant ad me Carolum Comitem De Daun: anno MDCCXXXIX. — 2. F. 61ª—62ᵇ, 69ª—71ᵇ, 85ª. *(Phrases ex fabulis Aesopicis, ex Pontano, ex epistolis Ciceronis.)* Reliqua folia script. vacant.

622. (53. e. 12.)

Membr. s. XVIII (1747), f. 267, 4°, man. I, ligat. coriac., multae imagines adiacent.

F. 1ª—267ᵇ. *Bußfertige Gedanken Eines Reümütigen Sünders. Anno 1747. Von Karl Joseph Grafen Henckel von Donnersmarck Freyenstandes Herrn in Schlesien zů Beuthen, Kays: wirckl: geheimen Rath und Cämmerer, zusammengetragen, Wienn Anno 1747.*

623. (53. e. 16.)

Chart. s. XVIII, f. 218, 4°, ligat. coriac., f. 1ª: „Biblioth. Hornana Schol. Piarum 1777.“

1. F. 1ª—43ᵇ. *(Grammaticalia.)* — F. 25ᵇ—26ᵇ et 38 script. vacant. — 2. F. 44ª—65ᵇ. *Notata de Poesi.* — F. 66ª—68ª script. vacant. — 3. F. 68ᵇ—69ª. *Iconismus Studii Poëtici.* — F. 69ᵇ script. vacant. — 4. F. 70ª—88ᵇ. *(Exercitia poetica.)* — 5. F. 89ª—128ᵇ. *(Exercitia rhetorica.)* — F. 99—100, 115—116, 120 script. vacant. — 6. F. 129ª—129ᵇ. *Salutatio Reverendissimi P. Adolphi a S. Georgio Praepositi Generalis, dicta in Collegio Scholarum piarum Viennae ad Virginem Fidelem.* — 7. F. 130ª—133ª. *Salutatio[nes duae] P. Alexij Provincialis.* — F. 131ᵇ et 133ᵇ script. vacant. — 8. F. 134ª—135ª. *(Sermo ad comites de Hojos et Hohenfeld, „dum lapis fundamentalis pro Scholis Hornanis poneretur“.)* — F. 135ᵇ script. vacat. — 9. F. 136ª—145ᵇ. *Quaestiones Problematicae.* — 10. F. 146ª—154ᵇ. *Axiomata Moralia.* — F. 155—157 script. vacant. — 11. F. 158ª—162ᵇ. *(De tragoedia et comoedia.)* — 12. F. 163ª—163ᵇ. *Authores Classici Selectiores (enumerantur).* — F. 164—169 script. vacant. — 13. F. 170ª—177ᵇ. *(Themata pro declamatione.)* — F. 173ᵇ, 174ᵇ, 177ª script. vacant. — 14. F. 178ª—191ᵇ.

(Carmina ling. lat. et germ. scripta.) — F. 180ᵇ—181ᵇ script. vacant. — 15. F. 192ᵃ—201ᵇ. *Curieuse Historien.* — F. 202—203 script. vacant. — 16. F. 204ᵃ—204ᵇ. *Disciplina Et ordo temporis in Collegio Grassinaeo Parisiensi observatus.* — F. 205 script. vacat. — 17. F. 206ᵃ—206ᵇ. *Authores In omnibus Collegiis Universitatis Parisiensis praelegi soliti.* — F. 207—218 script. vacant.

624. (53. g. 1.)

Chart. s. XVIII ex. vel s. XIX in., f. 134, 4°, man. I, sine ligat.

F. 1ᵃ—133ᵃ. *(Expositio prophetiarum Ezechielis.)* Dr. Knauer bibliothecarius adnotavit: „Videtur Manuscriptum clarissimi D. J. Jahn.“ — F. 133ᵇ—134ᵇ script. vacant.

625. (53. g. 2.)

Chart. s. XVIII (1782), f. 128, 4°, man. I, sine ligat.

F. 1ᵃ—128ᵇ. *Rechtshandel Der drey Könige Ludwigs des XVI. von Frankreich-Burbon, Karl des III. von Spanien-Burbon und des Knopfmachers Georg des III. von Hanover, so vor dem Tribunal der europäischen Mächte abgehandelt worden nebst der hievon ergangenen Appellation an den Pabst; aus dem Französischen in jedermanns Hand seyenden Original übersetzt 1782.*

626. (53. g. 3.)

Chart. s. XIX, f. 28, 4°, man. I (auctoris), ligat. chart.

1. F. 1ᵃ—16ᵇ. *Christenlehr-Unterricht vom Sakramente der Busse.* — F. 17 script. vacat. — 2. F. 18ᵃ—28ᵇ. *Christenlehr-Unterricht vom Heiligen Sakrament des Altars.* Auctor est teste Othmaro Helferstorfer P. Willibaldus Gotschmatsch professus Scotensis.

627. (53. g. 4.)

Chart. s. XIX (1824), f. 57, 4°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—57ᵇ. *Dissertatio de Conciliis ecclesiae Christiano-Catholicae elaborata a Paulo Hofmann, Ordinis S. Benedicti*

ad Scotos Viennae presbytero capitulari, Anno MDCCCXXIV. De auctore cf. Hauswirth 161.

628. (53. g. 5.)

Chart. s. XIX (1824), f. 55, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ª—55ᵇ. *Dissertatio de Conciliis ecclesiae Christiano-Catholicae elaborata a Paulo Hofmann, Ordinis S. Benedicti ad Scotos Viennae presbytero capitulari, Anno MDCCCXXIV.* Est duplum cod. 627.

629. (53. g. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 66, 4°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1ª—23ª. *Monita secreta Jesuitarum Sopra tutte le Materie, e qualsiuoglia altra cosa spettante al Gouerno loro politico.* — F. 23ᵇ—25ᵇ script. vacant. — 2. F. 26ª—45ᵇ. *Descrittione Per instruttione de Prencipi della maniera con la quale si gouernano i Padri Gesuiti fatta da persona Religiosa e totalmente spassionata.* — 3. F. 46ª—63ª. *Risposta Alla Descrittione contro Padri Gesuiti.* — F. 63ᵇ—66ᵇ script. vacant. — Opusculum I ling. lat., reliqua italica scripta sunt.

630. (53. g. 7.)

Chart. s. XVII (1696) et s. XVIII, f. 14, 4°, man. IV, ligat. coriac.

1. F. 1ª—6ᵇ. *Formula Professionis Fidei, et Voti De Immaculata B: V: Conceptione, Cum Hymno Ambrosiano descripta, Et In hunc libellum compacta Pro Inclyta Facultate Theologica. Anno 1696.* — 2. F. 7ª—10ᵇ. *(Enumerantur taxae in promotionibus solvendae.)* — 3. F. 11ª—12ª. *(Officia decanorum universitatis.)* — F. 12ᵇ—14ᵇ script. vacant.

631. (53. g. 8.)

Chart. s. XIX (1819), f. 285, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ª—285ᵇ. *Deutsch-Arabisches Wörterbuch. P[aulus] H[ofmann]. Wien 1819.*

632. (53. g. 10.)

Chart. s. XIX, f. 114, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—114ᵇ. *Früchte meiner literarischen Laufbahn von meinem 16ten bis zu meinem 20ten Jahr, das ist in den Jahren 1814, 1815, 1816, 1817 und 1818.* Sunt carmina ling. germ. scripta P. Pauli Hofmann.

633. (53. g. 11.)

Chart. s. XIX, f. 22, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—22ᵇ. *(Vita Christi, s. Annae, b. Mariae virginis, s. Josephi, apostolorum.)* Teste Othmaro Helferstorfer est auctor P. Willibaldus Gotschmatsch.

634. (53. g. 12.)

Chart. s. XVIII (1769), f. 38, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—38ᵇ. *Ausführliche Reisebeschreibung Ihro königl. Hoheit Mariae Amaliae, Durchlaucht, zu Hungarn und Böheim Kaiser Königl. Prinzessin, Erzherzogin zu Oesterreich, Als Höchst Deroselben den 1. July 1769 als Verlobte Gemahlin des Durchlauchtigsten Herzogs zu Parma Von Laxenburg nach der Residentz Stadt Parma, alle enthaldende Ortschafften rechts, und links, in Höchsten Augenschein nemmen könten, wem solche zu gehörig, auch alle abwechslungs Stationen und Rast-Täge zu ersehen seind.*

635. (53. g. 13.)

Chart. s. XIX (1816, 1817, 1819), f. 107, 4°, man. I (auctoris), in mappa.

1. F. 86. *Moses. Wien 1819.* Carmen epicum duarum partium Klopstocki more confectum auctore (quod et de seqq. notandum) P. Paulo Hofmann. — 2. F. 9. *Meine Gedanken in einsamen Stunden. Im Jahre 1816.* — 3. F. 12. *Meine Gedanken in einsamen Stunden. Im Jahre 1817.*

636. (53. g. 14.)

Chart. s. XIX, f. 64, 4°, man. I (auctoris), sine ligat.

F. 1^a—61^b. *(De institutione infantium religiosa.)* P. Willibaldum Gotschmatsch auctorem puto.

637—640. (53. g. 15.)

Chart. s. XVII, IV voll., f. 50, 60, 32, 63, 4°, man. II, ligat. membr. et chart. Volumina sunt in una mappa, cui adjacent carmina s. XVIII: 1. Certamen Carminicum Seu Heroicum Quo per Similitudinem Hyems et Aestas .... Describitur. 2. Sensus Militaris, in Articulos Praeliminares pro obtinenda in Europa Generali Pacificatione. Parisiis 31. May 1727. 3. Monitum Morale. Auctor est teste Othmaro Helferstorfer P. Amandus Perschl. 4. (Disticha P. Amandi Perschl super illud:) Increpasti Superbos, maledicti, qui declinant a mandatis tuis. Ps. 118, 21.

Vol. I. F. 1^a—46^b. *Agilbertus.* F. a cap. b legitur: „P. Thomas Weiss Monachus Neresheimensis Ord. s. Benedicti, hanc Tragoediam a° 1681 dedit Salisburgi." — F. 47—50 script. vacant. — Vol. II. 1. F. 1^a—59^a. *Anastasius Perditus, Beneficio B. V. Saluus, Coram Serenissimis Bauariae Ducibus In Scenam a P. Thoma Weiss, Monacho Nereshaimensi datus Anno 1682 Salisburgi.* — 2. F. 59^b—60^a. *(Additamenta.)* — 3. F. 60^b. *(Carmen) Ad Antonium (Spindler) Abbatem Scotensem* (ab a. 1642—1648). — Vol. III. F. 1^a—32^b. *(Ludus dramaticus sine titulo.)* — Vol. IV. F. 1^a—62^b. *Conradinus vltimus Dux Sveuorum a P. Thoma Weiss, Ordin. S. Benedicti Monacho Nereshaimensi, In Theatrum productus Salisburgi Anno 1684.*

641. (53. g. 16.)

Chart. s. XVIII (1755), f. 64, 12°, man. I, ligat. coriac.

F. 1^a—64^b. *Bett-Buch Worinnen Unterschidliche Gebetter zu finden seind. 1755.*

642. (53. g. 17.)

Chart. s. XVIII ex. vel s. XIX in., f. 228, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—224^b. *Die Philosophie des ersten Semesters abgehandelt vom Professor Karpe in seinen täglichen Vorlesungen. Scriptor Joseph Gotschmatsch Philosoph im 1. Jahre.* Sunt praelectiones psychologicae et logicae. — F. 225—228 script. vacant.

643. (53. g. 18.)

Chart. s. XVIII, f. 28, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—28^b. *Gedichte ohne den Buchstaben R von Gottlob Wilhelm Burmann.*

644. (53. g. 19.)

Chart. s. XVIII (1783), f. 133, 8°, man. I (Caroli Wernschimmel), ligat. coriac.

F. 1^a—133^b. *Compendium Succinctum Theologiae moralis Selectum e Probatis Authoribus utpote RR. PP. Reiffenstul Antoine, Alphonso a Ligorio, Mariano Vic: Concinnatumque a P. Carolo Wernschimmel SS. Theologiae 4[tum] in Annum Auditore Budae in Universitate Regia 1783.*

645. (53. g. 20.)

Chart. s. XVIII, f. 166, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—166^b. (Titulus in dorso legitur:) *Katechetischer Unterricht.*

646. (53. g. 21.)

Chart. s. XVIII ex. et s. XIX in., f. 93, 8°, ligat. chart.

F. 1^a—43^a. *Ehren-Buch für die Trivial Stadt-Schule zum Schotten II. Klasse.* — F. 43^b—93^b script. vacant aut varias adnotationes exhibent.

647. (53. g. 22.)

Chart. s. XVIII (1796), f. 93, 8°, man. I (Honorii Kraus), ligat. chart.

F. 1^a—93^b. *Johann von Jahns Doct. der Philos. und Theol. Vorlesungen über die Biblischen Alterthümer zusammen getragen von Honorius Ludwig Kraus. MDCCXCVI. I. Band.* De Honorio Kraus, professo Scotensi et parocho Schottenfeldensi Vienn., † 1850, cf. Hauswirth 162 sq.

648. (53. g. 23.)

Chart. s. XIX (1800, 1801), f. 33, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

1. F. 1ª—31ᵇ. *Entwürfe der Kristen-Lehren. Vom Oktober bis August 1800 und 1801.* — 2. F. 32ª—33ᵇ. *Aufgaben aus dem Katechismus.* In fine: „Den 23. Hornung 1800. Honorius Kraus, Katechet zu den Schotten."

649. (53. g. 24.)

Chart. s. XIX (1800, 1801), f. 92, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ª—92ᵇ. *Religions-Unterricht für die Schüler der ersten Klasse 1800 und 1801.* (Auctor:) *Honorius Kraus, Katechet zu den Schotten.*

650. (53. g. 25.)

Chart. s. XVIII (1800), f. 62, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ª—62ᵇ. *Religions-Unterricht für die Schüler der zweyten Klasse. I. Bändchen. 1800.* (Auctor:) *Honorius Kraus Katechet zu den Schotten.*

651. (53. g. 26.)

Chart. s. XIX, f. 73, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ª—73ᵇ. *Miscellen vom Honorius Kraus.* Sunt carmina, orationes etc.

652. (53. g. 27.)

Chart. s. XIX, f. 161, 8°, man. I (auctoris), ligat. chart.

1. F. 1ª—160ᵇ. *Ernst und Laune. Verfasst von Honorius Kraus. II. Band.* — 2. F. 161ª—161ᵇ. *(Adnotationes.)*

653. (53. g. 28.)

Chart. s. XIX, f. 119, 8°, man. I (auctoris), ligat. coriac.

F. 1ª—119ᵇ. *Herzlich gemeynte Gelegenheits-Worte von Honorius Kraus Pfarrer im Schottenfelde. III. Bändchen.*

654—655. (53. g. 29, 30.)

Chart. s. XVII, II voll., f. 303 et 362, 8°, man. I, ligat. lign.

Vol. I. 1. F. 1ª—123ª. *Tractatus de Jure et Justitia.* — F. 123ᵇ—124ᵇ script. vacant. — 2. F. 125ª—289ᵇ. *Tractatus*

De Restitutione. — 3. F. 290^a—297^b. *(Registrum.)* — F. 298 —303 script. vacant. — Vol. II. 1. F. 1^a—130^a. *Tractatus De Gratia, Justificatione, et Merito.* — 2. F. 130^b—170^b. *Tractatus De Fide, Spe, et Charitate.* — F. 171—177 script. vacant. — 3. F. 178^a—280^b. *Tractatus De Poenitentia.* — 4. F. 280^b—292^a. *Tractatus De Sacramento Extremae Vnctionis.* — 5. F. 292^b—312^b. *Tractatus De Sacramento Ordinis in genere.* — 6. F. 313^a—342^b. *Tractatus De Sacramento Matrimonij.* — F. 343—351 script. vacant. — 7. F. 352^a—356^b. *(Registrum.)* — F. 357—362 script. vacant.

656. (53. g. 31.)

Membr. s. XVI, f. 143, man. II, ligat. membr., tegum. ant. b et f. a cap. a: index, tegum. post. a: „Comparauit P. Gregor. Ziegler M[onachus] W[iblingensis] Prof. Poes. Constant. 1799, compingi fecit Anno 1799.“

1. F. 1^a—5^a. *Die vier Anfang Euangelischer Lehr von den vier Euangelisten herrlich beschriben.* — 2. F. 5^a—141^a. *Der Seelengarten. Curß nach den Siben tagen der Wochen.* — 3. F. 141^b—143^a. (Alia manu:) *Littaney von vnßer lieben Frauen Zu Loretho.* — F. 143^b script. vacat.

657. (53. g. 32—34.)

Chart. s. XVIII (1726), III voll., f. 103, 103, 108, 4°, man. I, ligat. chart., vol. I f. a cap. a: „Hic Liber Argumentorum inservit mihi Joanni Petro Rosch anno 1749.“

Vol. I. F. 1^a—103^b. *Argumenta in secunda, eorumque correctiones.* Sunt themata in usum scholarum destinata. — Vol. II. 1. F. 1^a—61^a. *Argumenta in Syntaxi.* — F. 61^b script. vacat. — 2. F. 62^a—76^b. *Carmina in Syntaxi imposita a R. M. Ignatio Morlock.* — F. 77 script. vacat. — 3. F. 78^a—89^b. *(Graec.-lat. versiones.)* — 4. F. 90^a—97^b. *(Notata) Ex Ovidio.* — 5. F. 98^a—103^b. *(Phrases latinae.)* — Vol. III. F. 1^a—108^b. *Materia argumentorum in Rhetorica, eorumque correctiones. 1726.*

658. (53. g. 35.)

Chart. s. XVIII, f. 32, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1^a—32^a. *(Antiphonarium cum notis musicis.)*

659. (53. g. 36.)

Chart. s. XVIII, f. 125, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—125ᵇ. *Scripta ascetica ex optimis auctoribus in usum FF. Novitiorum Monasterii B. Virg: Mariae ad Scotos congesta a Reverendissimo Perillustri ac Amplissimo Domino Domine Bennone (Pointner) Praefati Monasterii Abbate (1765 1807) olim Novitiorum magistro.*

660—669. (53. g. 37.)

Chart. s. XIX, X voll., 4°, man. X, ligat. chart., in una mappa.

(Dissertationes theologicae.) Vol. I. F. 23. *Dissertatio de Processione Spiritus Sancti historico-polemico-dogmatica elaborata per Valentinum Kostkowicz, Presb. Instituti C. R. ad s. Augustinum educationis sublimioris, ex Dioecesi Tyncensi in Regno Galiciae et Lodomeriae A. 1821.* — Vol. II. F. 56. *Apologia Cultus sanctorum (auctore Weningero. 1830).* — Vol. III. F. 50. *Dissertatio de Expeditionibus cruciatis, quam pro consequendo supremo gradu Academico exaravit Georgius Schusich e C. R. sublimiori presbyterorum Instituto ad S. Augustinum Dioecesis Jaurinensis presbyter Anno 1828.* — Vol. IV. F. 36. *Dissertatio inauguralis de Conversione Constantini Magni ad Religionem Christianam, elucubrata a Josepho Columbus (1830).* — Vol. V. F. 34. *Dissertatio de Argumento et Veritate Historica Libelli Jonae Elaborata per Josephum Salzbacher e Caes. Reg. ad S. Augustinum Instituto Dioecesis Sanhippolytani Presbyterum Anno 1821.* — Vol. VI. F. 38. *Dissertatio dogmatico-polemica de numinis providentia Demetrii Goydan e C. R. Instituto ad s. Augustinum presbyteri rit. lat. Archidioecesis leopolitanae.* — Vol. VII. F. 33. *De Vaticinio Jesaiae Cap. XXIII in Tyro Insulari per Nebucadnezar capta adimpleto. Dissertatio Historico-Exegetica, et Critica quam pro obtinenda Doctoratus Laurea elucubravit Michael Fogarasy Dioec. Trans. in Subl. ad s. Aug. Instit. Presbyter. Viennae 1828.* — Vol. VIII. F. 10. *Dissertatio theologica De mendacio sic dicto necessitatis.* (Auctor:) *Carolus Lausch gradus theologici candidatus. 1829.* — Vol. IX. F. 47. *Dissertatio In-*

auguralis de Conscientia probabili et de sic dicto Probabilismo per Ignatium Veszerle In Instituto ad s. Augustinum Viennae Presbytero Dioecesis Veszprimiensis. A° Domini 1828. — Vol. X. F. 29. *Dissertatio de jure atque potestate statuendi impedimenta matrimonii, tum Civitatis tum Ecclesiae. Scripsit Antonius Manastyrski, Presbyter Archi-Dioeceseos Leopolitanae rit. lat. e Caes. Reg. sublimioris educationis Presbyterorum ad S. Augustinum Instituto. Viennae Anno 1829.*

670. (53. g. 38.)

Chart. s. XIX, f. 42, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—34ᵇ. *Systematische Eintheilung der Mineralien.* — F. 35—42 script. vacant.

671. (54. b. 12.)

Chart. s. XIX, f. 186, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—186ᵇ. *Die Heimkehr des verlorenen Sohnes. Ein Buch des Trostes für die Gefallenen; ein Buch der Warnung für die Reinen.* F. 2ª: „Dem Hochwürdigsten, Hochwohlgeborenen Herrn Herrn Victor Martin, Abt des uralten Benedictiner-Stiftes Raigern . . . . gewidmet."

672. (54. c. 5.)

Chart. s. XVII (1685), f. 269, 2°, man. II, ligat. membr., tegum. ant. b: „Emmanuel Freiherr von Stillfried (prior. possess.)." F. 1ᵇ: „Ex libris Thomae Christ, professoris theologiae dogmaticae in Universitate Olomucensi 1830, qui codicem hunc contulit bibliothecae monasterii ad Scotos Viennae anno 1839."

F. 1ª—269ª. *Prolegomena Schlesischer Kirchen-Historien Worinnen enthalten: Wie? und welchergestalt das Christenthumb in Schlesien Anfänglich: Von denen Pollnischen Monarchen Miraculose introduciret; Nachmahls: Von denen Schlesischen Souv. Hertzogen durch hin und wieder gestiefftete Kirchen und Clöster propagiret: Endlich aber durch die Vnter denen Böhmischen Königen eingerissene Hussitische Ketzerey nicht wenig Beunruhiget; Jedoch gleichwohl Vor derselben*

usque ad Lutheranismum noch praeserviret worden. Entworffen durch Gottfried Ferd. Buckisch, Königl. Briegischen Regierungs-Secretarium. Opus Francisco Ludovico, episcopo Vratislaviensi, Brigiae dd. 31. Mai 1685 dedicatum est. — F. 269ᵇ script. vacat.

673. (54. c. 13.)

Chart. s. XVIII et XIX, 2°, man. I (auctoris), in mappa.

(Josephi Eybler compositiones liturgicae.) 1. F. 4. *Catalogo della musica sacra.* (Enumerantur opera Josephi Eybler.) — 2. F. 14. *Aria de Tempore. 1797.* — 3. F. 2. *Ecce quomodo moritur iustus. 7. Apr. 1816.* — 4. F. 6. *Hymnus de Dedicatione Ecclesiarum. 1831. Hymnus in Festo ascensionis domini. Duo Hymni De Communi Apostolorum et De communi Confessorum. Hymnus de Apostolis tempore paschali.* — 5. F. 4. *Pro Sabbato Sancto Ad Missam Psalmus (Laudate Dominum) In cantu figurali. 30. Nov. 1831.* — 6. F. 10. *Regina Coeli. Febr. 1817.* — 7. F. 10. *Regina Coeli. 1825.* — 8. F. 4. *Salve Regina. Jul. 1809.* — 9. F. 6. *Salve Regina. Oct. 1831 ex voto.* — 10. F. 6. *Veni Sancte Spiritus. 1818.*

674. (54. d. 14.)

Chart. s. XVIII, f. 46, 8°, man. I, ligat. coriac.

1. F. 1ᵃ—39ᵃ. *Betrachtung wärend der Reise nach dem ewigen Sion als vnserm wahren Vaterlande.* — F. 39ᵇ script. vacat. — 2. F. 40ᵃ—42ᵃ. *(Variae orationes.)* — F. 42ᵇ—46ᵇ script. vacant.

675. (54. d. 15.)

Chart. s. XVIII, f. 114, 8°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1ᵃ—85ᵇ. *Johan Angeli Silesii Cherubinischer Wanders-Mann, Mit Gottfried Arnolds Vorrede Herausgegeben Altona 1737.* — F. 86 script. vacat. — 2. F. 87ᵃ—109ᵃ. *Dies ist der Frommen Loterie Wobey man kann verlieren nie Das Nichts darin ist schon so groß, Als wenn dir fiel das Beste Loos.* — F. 109ᵇ—114ᵇ script. vacant.

676. (54. f. 11.)

Chart. s. XVIII, f. 174, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—174^b. *(Psalmi [103] in ling. germ. versi.)*

677. (54. f. 12.)

Chart. s. XVII in., f. 104, 4°, man. I, ligat. chart., f. a cap. a: „NB. Haec eadem Epitome descripta asservatur in Archivio Monasterij Rheinaugiensis signata CCCCV."

F. 1^a—83^b. *In nomine .... Sanctissimi et antiquissimi monasterij Sintlacisaugiae fundatorum, benefactorum, et abbatum, eorumque a Romanis Pontificibus, Regibus, et Imperatoribus concessorum priuilegiorum necnon donariorum, non quidem omnium, sed quorumdam tantum Epitome ex Annalibus Augiensibus desumpta et alijs.* In margine legitur: „Scripsit R. P. Lazarus Lippius." Cf. cod. 601(2). — F. 94^b—95^b, 100^a—102^a additamenta exhibentur. — F. 84^a—94^a, 96^a—99^b, 102^a—104^b script. vacant.

678. (54. f. 13.)

Chart. s. XVIII (1717—1718), f. 286, 4°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1^a—173^a. *Germania Princeps. Anno 1717. 18. Oct. Halae Magdeburg.* (Alia manus addidit:) *Oesterreichische Geschichten von Rudolph I. bis Carl VI. Authore Ludewig.* F. 173^b: „Collegium finitum MDCCXVIII. 6. Maji." — F. 174—176 script. vacant. — 2. F. 177^a—178^b. *Information vom Reichs Tag Zu Regenspurg den modum tractandi negotia publica betreffend.* In fine legitur: „Communicirt worden von Christian Schlenck Chur Sächsischen Cantzellisten auf den Reichstag zu Regenspurg. Regenspurg den 20 9bris 1718." — 3. F. 179^a—214^a. *Collegium in Oratorio. Halae Saxonicae 1717. 25. 8bris. Joseph Rathgeb.* In fine: „Finis Collegij anno 1718. 12. April." — F. 214^b—215^a script. vacant. — 4. F. 215^b—286^a. *Exercitia Oratoria a Domino Doctore Hunold exarata.* In margine f. 215^b legitur: „Anno MDCCXVII VIII. Kal. Nov. Halae Saxonicae Collegium oratorium privatissimum sub domino Hunold alias Menantes dicto instituere

coepi. Collegae erant Dominus von Bayer, Schaffhusanus Helvetus, Dominus von Stetten Augustanus Vindelic. et Dominus Monsbach Schaffhusanus Helvetus.“ In fine: „Anno MDCCXIIX pridie Idus Aprilis huic collegio finis impositus.“ — F. 286^{b} script. vacat.

679. (54. f. 14.)

Chart. s. XIX (1840), f. 169, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1^{a}—169^{b}. *(Studia philologica P. Pauli Hofmann, maximam in partem spectantia linguas orientales.)* Multa folia script. vacant. F. 143^{a} legitur: „Indische Studien. 8. Sept. 1840.“

680—681. (54. f. 15, 16.)

Chart. s. XIX, II voll., f. 180 et 190, 4°, man. I (auctoris), ligat. chart.

Vol. I. F. 1^{a}—73^{b}. *Estreicha Liadln von J. Berthold Sengschmitt.* — F. 74—180 script. vacant. — Vol. II. F. 1^{a}—42^{a}. *Gereimtes und Ungereimtes von J. Berthold Sengschmitt.* — F. 42^{b}—190^{b} script. vacant. — De auctore, qui professus monast. Scot. fuit et a. 1852 defunctus est, cf. Rabenlechner, Hamerling. Sein Leben und seine Werke, I, Hamburg 1896, 143 sqq.

682. (54. f. 17.)

Chart s. XIX (1843), f. 159, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1^{a}—159^{b}. *Elementar Mathematik nach Blank und Appeltauer, Beskiba und Burg. I. Theil, für die I. Humanitäts-Classe. 1843.*

683. (54. f. 18.)

Chart. s. XVIII (1769), f. 202, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1^{a}—200^{b}. *Scripta Ascetica Seu Documenta Spiritualia Ex Optimis Authoribus in unum congesta et Usui FF. Novitiorum Monastery B: V: ad Scotos Accommodata a Reverendissimo, Perillustri, ac Amplissimo Domino Domino Bennone, praefati Monastery Abbate et olim Novitiorum Magistro.* — F. 201 et 202 script. vacant.

684. (54. f. 19.)

Chart. s. XIX (1842), f. 45, 8°, man. I, ligat. lint.

F. 1ª—45ª. *Notizie ed Osservazioni sulla Dalmazia, Ragusa e Bocche di Cattaro nonchè sul Montenegro. 1842.* — F. 40, 43, 45ᵇ script. vacant.

685. (54. f. 20.)

Chart. s. XIX, f. 199, 8°, man. I (auctoris), ligat. lint.

F. 1ª—198ª. *Erinnerungen aus meiner Pilgerreise nach Jerusalem im Jahre 1855.* F. a cap. a: „Handschrift des P. Udalricus Roiß. Er machte die von ihm hier aufgezeichnete Pilgerfahrt in das heilige Land im J. 1855, zugleich mit seinen Stiftsgenossen P. Urban Loritz und P. Albert Gatscher." — F. 198ᵇ—199ᵇ script. vacant.

686. (54. f. 21.)

Chart. s. XVIII (1798), man. I, f. 39, 4°, ligat. chart.

F. 1ª—39ᵇ. *Der Mensch betrachtet als der eigentliche Gegenstand der nothwendigst und nützlichsten Wissenschaft für den Menschen: in Vier Briefen, Aus dem Französischen in Jedermann Verständliches Deutsch übersetzt, von einem Greißen zum Lesegebrauch für seine Familie. 1798.*

687. (54. g. 1.)

Chart. s. XVIII, f. 190, 4°, man. I, ligat. coriac.

1. F. 1ª—143ª. *Der Siebenbürgische Fürst Gabriel Bathori aus unverwerflichen Urkunden und glaubwürdigen Nachrichten historisch beschrieben von G. J. H. S.* — F. 143ᵇ script. vacat. — 2. F. 144ª—188ª. *Etliche zur Gabriel Bathorischen Lebensbeschreibung nöthige Beylagen.* — F. 188ᵇ—190ᵇ script. vacant.

688. (54. g. 2.)

Chart. s. XVIII, f. 192, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ª—184ᵇ. *Explanatio Benigni Urbarii.* — F. 185—192 script. vacant.

689. (54. g. 3.)

Chart. s. XVII (1621), f. 54, 4°, man. I, f. a cap. b: „Dieses Exemplar war im Besitze des Fr. Schmit, welcher Flögel, Geschichte des Burlesken, herausgab." F. 1a: „Fr. Schmit 1782." Eodem folio: „Othmarus abbas comparavit."

F. 1a—54a. *Von P. Dominici des Predigermünchs, vnd P. Francisci Barfüßers artlichem Leben vnd großen Freveln, dem grawen Bettelmünch, P. J. Nasen zu Ingolstadt dedicirt . . . . Gestelt aus Liebe der warheit von J. F. Mentzer* (= J. Fischart). *Anno MDCXXI.*

690. (54. g. 4.)

Chart. s. XIX, f. 174, 4°, man. I, ligat. lint., tegum. ant. b: photogramma domini Timoni.

F. 1a—162a. *Catalogue des Livres du Cabinet Timoni a Vienne, Kohlmarkt Nr. 569. 1840. Première Partie.* — Multa folia script. vacant.

691. (54. g. 5.)

Chart. s. XVIII ex. vel s. XIX in., f. 181, 4°, man. I (teste Othmaro Helferstorfer bibliothecario scripsit P. Meinradus Lichtensteiner, prof. Scot.), ligat. chart.

1. F. 1a—71b. *Hulderichi Hutteni Eq. Germ. Dialogi: Fortuna. Febris prima. Febris secunda. Trias Romana. Inspicientes.* — F. 72 script. vacat. — 2. F. 73a—90a. *Hulderichi ab Hutten in Hieronymum Aleandrum et Marinum Caracciolum, Leonis decimi P. M. Oratores in Germania, Invectivae singulae. In Cardinales, Episcopos et Sacerdotes, Lutherum Wormatiae in concilio Germanicae impugnantes, Invectiva.* — F. 90b script. vacat. — 3. F. 91a—92a. *(Ulrici ab Hutten epistola ad Carolum V data VI id. Apr. 1521.)* — F. 92b script. vacat. — 4. F. 93a—94a. *Vlrichi ab Hutten Equitis Germ. Exclamatio in incendium Lutheranum.* — 5. F. 94a—94b. *(Ulrici ab Hutten epistola ad Albertum Brandenburgensem, archiepiscopum et cardinalem, data VIII kal. Apr. 1521.)* — 6. F. 95a—148a. *Dialogi Huttenici novi perquam festivi: Bulla vel Bullicida. Monitor primus. Monitor secundus. Praedones.* — F. 148b—149b script. vacant. —

7. F. 150ª—178ª. *Ulrichi de Hutten, Equitis germani ad Principes Germaniae, ut bellum Turcis invehant, Exhortatoria. Publico Germaniae concilio apud Augustam Vindelycorum Anno Domini MDXVIII. Maximiliano Austrio imperatore.* — 8. F. 178ᵇ—179ª. *Ulrichi de Hutten Eq. ad germanos suos Exhortatorium.* — F. 179ª—179ᵇ. *(Ulrici ab Hutten epistola ad Jacobum de Baunisis, decanum Tridentinum, data.)* — F. 180—181 script. vacant.

692—699. (54. g. 6—13.)

Chart. s. XIX, VIII voll., f. 188, 186, 199, 100, 116, 162, 353, 106, 4°, man. I (auctoris), in mappis.

(Sermones P. Placidi Meller, professi Scotensis.) Sunt de annis 1858—1867.

700. (54. g. 14.)

Chart. s. XIX (1841), f. 368, 4°, ligat. coriac.

F. 1ª—368ᵇ. *Erstlinge der Geistlichen Beredsamkeit, dem vielgeliebten Lehrer (P. Urbano Loritz, suppl. professori theologiae pastoralis in universitate Viennensi, postea parocho in Schottenfeld, Viennae) gewidmet von seinen dankbaren Schülern.* Est collectio variorum sermonum. Inter auctores sequentes enumerentur: Eduardus Angerer, vicarius generalis Viennensis; Ignatius Estl, parochus ad s. Stephanum Viennae; Sigismundus Kováts, episcopus Vesprimensis; Magnus Bobies, Bernardus Frieb, Eduardus Popelka, Romualdus Schinhan, Carolus Stern, professi Scotenses.

701—704. (54. g. 15—18.)

Chart. s. XIX, IV voll., f. 6, 43, 43, 57, 4°, man. I (auctoris), in mappis.

Vol. I. (Manu P. Vincentii Knauer, bibliothecarii Scotensis:) *Entwurf einer Vertheidigung der von der römischen Indexcongregation als unzulässig bezeichneten Sätze der Günterschen Philosophie. Dieser lateinische Entwurf einer für Papst Pius IX. bestimmten Vertheidigung rührt von der Hand des sel. Dr. Joh. Ev. Veith. Geschrieben 1857.* — Vol. II. *(Joannis Veith sermones festivales.)* — Vol. III et IV. *(Joannis Veith sermones dominicales.)*

705. (54. h. 9.)

Chart. s. XVII (1615), f. 167, 8°, man. II, ligat. coriac.

F. 1—3 script. vacant. — 1. F. 4ᵃ—92ᵇ. *Hoc libelli compendium habet in se quasdam Orationes pulcherrimas quae tam ante quam post Missam dicendae sunt, nec non et alias quam plurimas et est collectum ex aliquibus libris antiquis. Anno domini MDCXV.* — F. 93—119 script. vacant. — 2. F. 120ᵃ—183ᵇ. *(Antiphonarium.)* F. 149ᵇ, 159—161 script. vacant. — 3. F. 184ᵃ—192ᵇ. *(Calendarium.)* — F. 193ᵃ script. vacat. — 4. F. 193ᵇ—196ᵃ. *(Rituale pro exsequiis.)* — F. 196ᵇ—197ᵇ script. vacant.

706. (54. h. 11.)

Chart. s. XVII (1671), f. 172, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—172ᵇ. *De Passione Christi meditationes piae et devotae CL.* Carmina Mathiae Lang, ecclesiae A. C. Semproniensis antistiti, a. 1671 dedicata a Georgio Peuker, Hungaro Neosolensi.

707. (54. h. 14.)

Membr. s. XVII, f. 94, 8°, man. I, ligat. coriac., in fine mutil.

F. 1ᵃ—94ᵇ. *(Orationale.)*

708. (55. a. 10.)

Chart. s. XIX (1806), f. 108, m. 2°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—107ᵃ. *(Josephi Eybler) Missa in B Sti. Francisci. Graduale ed Offertorium a 2 Cori. 1806.*

709. (55. a. 11.)

Chart. s. XIX (1814), f. 34, m. 2°, man. I (auctoris), ligat. chart.

F. 1ᵃ—33ᵇ. *Te Deum für 2 Chöre aufgeführt in der Domkirche zu St. Stephan bey Gelegenheit der Höchsterfreulichen Zurückkunft Sᵉʳ M. des Kaisers nach abgeschlossenen allgemeinen Frieden Anno 1814. 16. Juny.* In fine legitur: „Giuseppe Eybler. Febr. 1814.“

710. (55. a. 12.)

Chart. s. XIX, f. 100, m. 2°, man. I (auctoris), in mappa.

F. 1^a—100^b. *(Josephi Eybler) Missa ex C.*

711. (55. c. 13.)

Chart. s. XVIII ex. et XIX, f. 199, 2°, man. I (auctoris), in mappa.

(Josephi Eybler compositiones liturgicae.) 1. F. 20. *Offertorium in Festo S. Theresiae. Oct. 1800.* — 2. F. 8. *Offertorium de Tempore. 1828.* — 3. F. 8. *Offertorium in Resurrectione Domini. 1797.* — 4. F. 22. *Laudate pueri.* — 5. F. 10. *Offertorium de B. M. V. 1815.* — 6. F. 9. *Offertorium (Ad te o summa Bonitas) de Tempore, (Ad te o Virgo Virginum) de B. M. V. 20. Febr. 1818.* P. Amandus Perschl scripsit. — 7. F. 10. *Offertorium de Tempore. 1818.* — 8. F. 14. *Offertorium de Tempore. 1818.* — 9. F. 9. *Offertorium de Tempore. 1820.* — 10. F. 13. *Offertorium de Tempore. Wögleriz, Sept. 1821.* — 11. F. 8. *Offertorium de Tempore. 1822.* — 12. F. 12. *Offertorium de Tempore. 1823.* — 13. F. 8. *Offertorium in Festo Pentecostes. 1828.* — 14. F. 8. *Offertorium de SS. Nativitate Domini nostri J. Ch. in 3tia missa. 1827.* — 15. F. 16. *Offertorium de Tempore Del Sign. Giuseppe Eybler Maestro di Capella della Corte Imperiale di Viena.* In fine: „Comp. 1817. Partitura originale ottenuto in dono Sign. Gebauer da me Giuseppe Eybler." — 16. F. 8. *Offertorium de Ascensione Domini. 1831.* — 17. F. 8. *Offertorium de SS. Trinitate. 1834 a Schönbrunn.* — 18. F. 6. *Offertorium de SS. Nomine Jesu, aut de Tempore. 1836.* — 19. F. 2. *Pro Sabbato in Vigilia Pentecostes.*

712. (55. f. 1.)

Chart. s. XVIII (1783), f. 132, 4°, man. I, ligat. chart.

1. F. 1^a—45^b. *Philosophiae pars altera seu Metaphysica Conscripta Albae-Regalis a F. Pacifico.* — F. 46—47 script. vacant. — 2. F. 48^a—129^a. *Theologiae dogmaticae Tractatus De Deo Uno, Trino et Incarnatione. Conscriptus Pestini a P. Pacifico. 1783.* — F. 129^b—132^b script. vacant.

713. (55. f. 2.)

Chart. s. XVIII, f. 9, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1^a—9^a. *Glickhwinschenter Echo oder Ehren-Gsang vnd Jubel-Schallenter Nach-Klang.* Carmen Eleonorae Theresiae imperatrici dedicatum est.

714. (55. f. 3.)

Membr. s. XVIII (1742), f. 9, man. I, ligat. chart., f. 1^b imago heraldica, f. 2^a littera initialis picta, f. a cap. a: „Fr. Aegydius Pfeifer dona dedit Monasterio (Scotensi) die X. Oct. 1866."

F. 1^a script. vacant. — F. 1^b—9^a. *(Diploma domino Josepho Antonio Bianchi de Waissenhaus occasione doctoratus Romani tributum dd. 13. Juni 1742.)* — F. 9^b script. vacat.

715. (55. f. 5.)

Chart. s. XIX, f. 40, 8°, man. I, ligat. chart.

F. 1—40. *Leidens-Werkzeuge Christi.* Auctor carminum in tegum. ant. Augustinus Schmidt dicitur. Dimidia foliorum script. vacant.

716. (55. f. 6.)

Chart. s. XVIII, f. 179, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1^a—179^b. *Traduction Libre des Pseaumes Auec des Argumens qui En donnent L'idée Et des Reflections qui apprenent l'Vsage que l'on en doit faire. Tôme quatrieme Et Dernier.*

717. (55. f. 7.)

Chart. s. XVII, f. 221, 8°, man. I, ligat. membr.

1. F. 1^a—38^a. *Reformier Büchlein. Schöne, Guldine, Gar alte Regel Für Geistliche V. Weltliche Menschen, wie sich dieselben gegen Gott, gegen ihren Nächsten, V. gegen ihnen selbst, recht Christlich halten Sollen.* — F. 38^b script. vacat. — 2. F. 39^a—92^a. *(Constitutiones congregationis Austriacae ordinis s. Benedicti.)* In fine: „Datum Romae, apud S. Mariam

Maiorem: sub annulo Piscatoris die 3. Augusti MDCXXV Pontificatus nostri Anno tercio." — F. 92ᵇ script. vacat. — 3. F. 93ᵃ —197ᵇ. *(Dialogus Desiderii.)* — 4. F. 157ᵇ—159ᵇ. *Appendix Ex D. Ludouici Blosy Abbatis operibus descripta superioris dialogi veluti summam quandam paucis capitibus complectens.* — 5. F. 160ᵃ—163ᵃ. *Monita B. Virginis Teresae de Jesu Fundatricis Monialium et Fratrum Carmelitarum discalceatorum.* — 6. F. 163ᵃ—164ᵇ. *(Excerpta ascetica.)* — 7. F. 165ᵃ—188ᵇ. *(Joannis Gerson?) Alphabetum diuini Amoris, siue Tractatus De Eleuatione mentis in Deum.* — 8. F. 189ᵃ—221ᵇ. *(Excerpta ascetica.)*

718. (55. f. 8.)

Chart. s. XVIII (1742), f. 160, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—158ᵃ. *Compendioses Tractätlein der wichtigsten Kirchen- Staat- Welt- und Reichssachen So sich von Anfang der Welt bies hieher begeben haben, und Ex Historia Ecclesiastica et Politica in dieses Compendium gebracht worden, von Grafen BKHLL: Wienn Anno 1742.* — F. 158ᵇ—160ᵇ script. vacant.

719. (55. f. 9.)

Chart. s. XVIII (1752), f. 128, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—128ᵇ. *Verschiedene Andachts-Übungen zusammen getragen im Jahr 1752.*

720. (55. f. 10.)

Chart. s. XVIII, f. 163, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—163ᵇ. *Tägliches Seelen Brod oder Geistreiche Gebetter, so Von einer nach unseren gott hungerend und dürstenden Seelen mit höchstem Fleiß seynd zusammen gesammelt worden.*

721. (55. f. 11.)

Chart. s. XVIII ex. et s. XIX in., f. 92, 8°, man. I, ligat. coriac.

1. F. 1ᵃ—45ᵇ. *Ehren Buch für die Trivial-Stadt-Schule zum Schotten. I. Classe (1794—1801).* — 2. F. 46, 48, 49ᵃ.

(Adnotationes oeconomicae spectantes ad parochiam Schottenfeldensem.) — F. 47 et 49ᵇ—92ᵇ script. vacant.

722. (55. f. 12.)

Chart. s. XVIII (1742), f. 160, 8°, man. I, ligat. membr.

F. 1ᵃ—129ᵃ. *Jesus die Gekreizigte Lüebe daß ist Allerhand Schöne, Außbindige Lüebs Bezeügungen gegen den gekreizigten Seelen Praütigamb Christum Jesum Vormahlß Von Vilen Heiligen geüebt Jetz aber Einer mit den Crucifix Vermelten Seelen Zu lieb Zusamen getragen, vndt Verfasset Von L. B. G. B. C. 1742.* — F. 129ᵇ—160ᵇ script. vacant.

723. (55. f. 14.)

Chart. s. XVIII (1775), f. 92, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—92ᵇ. *Pratique pour agir en esprit de Pénitence. A Vienne 1775.*

724. (55. f. 15.)

Chart. s. XVIII, f. 100, 8°, man. VI, ligat. coriac.

1. F. 1ᵃ—16ᵃ. *Deus moderator omnium Auth. R. P. Ignatio Querk.* — F. 16ᵇ—18ᵇ script. vacant. — 2. F. 19ᵃ—32ᵇ. *Examina R. P. Querck.* — F. 33—36 script. vacant. — 3. F. 37ᵃ—40ᵃ. *Doctrinae asceticae Sive monita spiritualia.* — F. 40ᵇ script. vacat. — 4. F. 41ᵃ—45ᵇ. *Axiomata Religiosa.* — F. 46 script. vacat. — 5. F. 47ᵃ—57ᵃ. *Doctrinae quaedam practicae.* — F. 58 script. vacat. — 6. F. 59ᵃ—71ᵇ. *Tractatus de Soliditate Virtutum.* — F. 72 script. vacat. — 7. F. 73ᵃ—81ᵇ. *Caelestis aurifodina Seu Indulgentiarum Societati Jesu concessarum compendium.* — F. 82 script. vacat. — 8. F. 83ᵃ—98ᵇ. *Panis religiosus.* — F. 99—100 script. vacant.

725. (55. f. 16.)

Chart. s. XVIII, f. 118, 8°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—118ᵇ. *Sammlung verschiedener Gebether.*

726. (55. f. 17.)

Chart. s. XVIII, f. 187, 8°, man. II, ligat. coriac., priores possessores: „Barbara Hamerin In der Alt-Stadt Retz gebührtig“ et Jac. Holtzaur.

F. 1ª—187ᵇ. *Andächtiges Gebett-Büchlein In Welchen Schöne Morgen vnnd Abends Gebetter, Wie auch Zum Ambt der Hey: Meß, Gebetter Von Leyden Christi, Vor vnnd nach der H: Beicht und Communion sammt Litaneyen und andern schönen Gebettern.*

727. (55. f. 18.)

Chart. s. XVIII, f. 210, 4°, man. I, sine ligat.

F. 1ª—210ª. *Quelques Écrits originaux de l'ordre des Illuminés trouvés à la visite domiciliaire du ci-devant conseiller du Régime Zwack à Landshut les 11. et 12. oct. 1786.*

728. (55. f. 19.)

Chart. s. XVIII, f. 50, m. 2°, man. I, ligat. seric.

F. 1ª—49ª. *Auszug eines Werkes Zur Nationalbildung in drey Büchern von Verbesserung der Wissenschaften insonderheit der Grundliteratur mit Erläuterungen sammt einem Anhange Zur wirklichen Ausführung und Verzeichniße einzelner dazu gehöriger Schriften verfasset vnd allerunterthänigst überreichet von Johann Adam Haslinger, öffent: ordent: Lehrer der Beredsamkeit an der Universität, ehmaligen Erzherzoglichen Lehrmeister und kaiserl: königl: Director human:* — F. 41ᵇ et 49ᵇ—50ᵇ script. vacant.

729. (55. f. 20.)

Chart. s. XVII, f. 144, 2°, man. I, ligat. lign., prior possess.: Isabella Maria comitissa de Götz. 1676. Cf. tegum. ant. b.

F. 1ª—141ª. *Artzney Buech Von der wohlgebohrnen Freulen Freulen Barbara Freule von Herberstain biess zum No. 200. Von Anno 1605. Von Numero zwayhundert vndt Eins Der wohlgebohrnen Frauen Frauen Elisabeth Frauen Streinen gebohrne Herrin Von Hoffkirchen Freyin etc. Von*

Anno 1608. Darinnen Allein Sechshundert Ein vnd Neüntzig bewährte Vndt Probierte Artzneystukh zu finden, Vnd Abgeschrieben worden. Anno 1677. — F. 141^b—144^b script. vacant.

730. (55. f. 21.)

Chart. s. XVII (1680), f. 81, 2°, man. I, ligat. lign., prior possess.: Isabella Maria comitissa de Götz.

F. 1^a—81^b. *Artzney-Buch Beschriben in Jahr Christi Anno 1680 Angefangen den 19 Juny Vndt den 20 July Beendet.*

731. (55. g. 4.)

Chart. s. XVII, f. 113, 8°, man. I, ligat. membr., ab initio et in fine manc.

1. F. 1^a—85^a. *(Duodecim sermones diversi argumenti.)* Exercitia scholastica esse videntur. — F. 85^b—86^b script. vacant. — 2. F. 87^a—113^b. *(Miscellanea poetica.)*

732. (55. g. 10.)

Chart. s. XVI, f. 272, 12°, man. I, ligat. lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. breviarii s. XIV.

1. F. 1^a—30^b. *(Calendarium.)* — F. 31—36 script. vacant. — 2. F. 37^a—243^a. *Incipit proprium sanctorum.* — 3. F. 249^a—252^b et 253^b—267^a. *(Additamenta.)* — F. 243^b—248^b, 253^a, 267^b—272^b script. vacant.

733. (55. g. 11.)

Chart. s. XVI, f. 359, 12°, man. I, ligat. lign., f. a cap. et tegum. post. a: fragm. liturg.

F. 1^a—358^a. *(Lectiones breviarii de tempore per circulum anni.)* — F. 13, 237—239, 309—311, 335^b, 340^b—341^a, 358^b—359^b script. vacant.

734. (55. g. 12.)

Chart. s. XVI (1576), f. 194, 12°, man. I (Hieronymi Weis), ligat. lign.

F. 1^a—194^b. *(Diurnale monasticum.)*

735. (55. g. 15.)

Membr. s. XVII, f. 142, 8°, man. IV (I Stephani Just, cf. f. 42ᵇ), ligat. lign., multae litterae initiales cum ornamentis et imagines animalium diligenter exaratae, prior possess.: Fridericus Beer de Kirchberg (1614, 1621); cf. f. 106ᵃ, 116ᵇ, 119ᵇ. F. 119ᵇ versus leguntur:

„Jungkfraw Lieb vnd Rosen Pleder
Herren gunst vnd Aprilen wetter
Wirffel Karthen vnd saiden Spil
Verkherdt sich Pald wers glauben will."

F. 1ᵇ—142ᵇ. *(Orationale.)*

736. (55. g. 19.)

Chart. s. XVI (1600), f. 53, 4°, man. I, ligat. membr., f. 4ᵃ: „Monastery B. M. V. Campililiorum. 1675." Eodem folio: „Othmarus abbas comparavit."

F. 1ᵃ—52ᵇ. *Historia B. Virginis Cellensis in Styria concinnata ex archivo.* – F. 1ᵇ—3ᵇ et 53 script. vacant.

737. (55. h. 1.)

Chart. s. XVIII (1722), f. 73, 2°, man. I, ligat. membr.

F. 1ᵃ—70ᵃ. (Inscriptio ital. f. a cap. b legitur:) *La Pietra dello Scandalo del Vescovo Mineato.* Codex graecus. — F. 70ᵇ—73ᵇ script. vacant.

738. (55. h. 2.)

Chart. s. XVIII, f. 424, 2°, man. I, ligat. membr.

F. 1ᵃ—422ᵇ. (Titulus in dorso tegumenti legitur:) *Caravita, Comment. in Statuta.* Est codex lingua ital. scriptus. — F. 404–409 et 423—424 script. vacant.

739. (52. e. 12.)

Chart. s. XVIII (1739), f. 25, 2°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—25ᵃ. *Simulatio Felix, iusta, et pia Seu Junius Brutus Depulso Tarquinio Superbo ad Consulatus Romani Apicem primus promotus. Ab Illustrissima, Perillustri, Praenobili ac Ingenua Humaniorum Scholarum Iuventute Scotensi*

in Scenam datus cum A Reverendissimo .... Domino Carolo .... ad Scotos et Telcky in Hungaria Abbate .... Bene meriti in Suprema Lucta Litteraria Victores praemijs donarentur. Anno Domini 1739 die 2. Septembris.

740. (52. e. 13.)

Membr. s. XVIII (1763), f. 60, 2°, man. I, ligat. chart., f. 1ª: „Dem altehrwürdigen Benediktinerstifte zu den Schotten in Wien widmet als Merkmal der Dankbarkeit und Verehrung dieses Andenken Fidelis Butsch. Augsburg im Nov. 1860."

F. 1ª—2ª script. vacant. — F. 2ᵇ—58ᵇ. *Regula ss. patris Benedicti abbatis et patriarchae monachorum Discretione Praecipua; Sermone Luculenta a Rel. Mon. Huj. Fr. Prof. nova scribendi methodo perfecta Anno Domini 1763.* — F. 3ᵇ, 59—60 script. vacant.

741. (29. b. 30.)

Chart. s. XVI, f. 201, 4°, man. III, ligat. chart., adligata complura opera similis argumenti typis impressa.

1. F. 1ª—40ª. *Sylva Nuptialis ex varijs variorum auctorum congratulationibus congesta (auctore Friderico Lintnero).* — F. 40ᵇ—46ª script. vacant. — 2. F. 46ᵇ—67ª. *In honores Magistrandorum et Licentiandorum (carmina).* — F. 67ᵇ—70ᵇ script. vacant. — 3. F. 71ª—86ᵇ. *Nuptialia (carmina).* — F. 79ª—84ᵇ script. vacant. — 4. F. 87ª—94ᵇ. *(Epitaphia.)* — 5. F. 95ª—101ª. *Floja . Cortum versicale de Flois swartibus illis teiriculis, quae omnes fere Minschos Mannos, Weibras, Jungfras etc. behuppere et spitzibus suis schnaflis steckere et bitere solent. Auctore Gripholdo Knickknackio ex Floilandia.* — 6. F. 101ª—102ᵇ. *Barbara lexis Samuelis ex monte rutilo in discretos amatores et tacitos.* — 7. F. 103ª—106ᵇ. *Theses De Curnelio bestia crudeli et noxia sub divi Harpocrati praesidio a Secundo philosopho Silentij Candidato ad disceptandum propositae in celeberrima Pythagoraeorum acroasi. Disputabuntur ad calend. graec. .... Typis Cornelij Taciti Typographi Pythagoraei.* — 8. F. 107ª—115ª. *Theses De*

Hasione et Hasibilis qualitate . . . . — 9. F. 115^b—121^b. *Theses De Cochleatione ejusque venenosa contagione et multiplicibus speciebus* . . . . — 10. F. 122^a—136^a. *Disputatio nova contra mulieres, qua probatur eas homines non esse, nec fuisse, nec futuras unquam esse.* — F. 136^b—142^b script. vacant. — 11. F. 143^a—151^b. *Prophezeichungk des hocherleuchten Mannes von Gott | Doctoris Jacobi Hartmanni von Durlach vffgeschriben was vom Pabst Clemente dem AntiChrist vor seltzame Anschläg sind gemacht; Welches noch Alles wird offenbar werdenn. Idoch wird es denn Krebsgang gehen, nemblich VnTrew falschheit vnnd betrugk, welche vom Pabst vnnd Türckhen gemacht sinndt.* — 12. F. 151^b—158^b. *(Varia epitaphia, epigrammata etc.)* — 13. F. 159^a—201^a. *Ein newes Liedl von den falschen vnd blutdürstigen Practicen der Calvinisten oder Zwinglianer in Teutschland* . . . . *MDXCII.* — F. 201^b script. vacat.

742. (58. b. 10.)

Chart. s. XVI (1560—62), f. 209, m. 2°, man. I, ligat.

F. 1^a—209^b. *(Missale cum notis musicis.)* F. 208^b legitur: „Anno salutis [15]62 die 6. Februarij."

743. (52. c. 18.)

Chart. s. XVIII (1743), f. 84, 4°, man. II, ligat. coriac., f. 1^a: „Anno 1790 die 3^a Februi in Possessione Alsó Galla Cottni Comaromiensi ingremiata Liber hic Belgrado post expugnationem allatus, quae accidit Mense Anno 1789 per Agam Noviensem Mehemet Stanesics, cum 500 aliis Noviensibus et Dubiczensibus captivis Turcis ad Limites Regni, pro Permutatione Captivorum deductum et in memorata Possessione recte stationantem, declaratus fuit, Preces nonnullas Historiae antiquae Regni Bosniae intermixtas continere, in Dialecto vero ab arabica et originali turcica Lingua diferre; magnique ab eodem aestimabatur."

1. F. 1^b—80^b. *(Commentarius in dictionarium persoturcicum Schahidi.)* Auctorem Akowalisade esse ex praefatione constat. — F. 81^a script. vacat. — 2. F. 81^b—84^b. *(Carmen turcicum.)* Pater moriturus filium admonens de statu hominis post mortem verba facit.

744. (52. c. 19.)

Chart. s. XVIII, f. 76, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—76ᵇ. *(Quaestiones religiosae.)* Cod. turc., qui prope calcem lineis inclusam annum 1171 (Hedschrae) exhibet. Vers. 10 pag. 1 Mohammed Effendi muʿ ʾin dîn nomen exstat, quem auctorem habere haud iniquum videtur.

745. (52. c. 20.)

Chart. s. XVIII, f. 47, 4°, man. I, ligat. chart.

F. 1ᵃ—46ᵃ. *(Kassida de arte Koranum legendi.)* Plura continet illo codice, qui in bibl. aulica Vienn. adservatur (cod. 1629), ubi de auctore videas. Cf. Flügel, Handschr. III 65. — F. 37ᵇ—38ᵃ et 46ᵇ—47ᵇ script. vacant.

746. (52. c. 21.)

Chart. s. XVIII, f. 23, 8°, man. I, ligat. chart., f. ad calc. a: „Der Bibliothek des Stiftes Wiblingen verehrt, von dem Levenehrischen chevaux legers Regiments Oberlieutenant und Rechnungsführer Trinkaus.“ Deinde: „Ex Libris P. Henrici Enderle Monasterii Wiblingani ad S. Crucem et S. Martinum (postea monasterii Scotensis) Professi Capitularis 1806.“

F. 1ᵃ—23ᵇ. *(Fragmentum Korani* [pars capitis II, caput III, pars capitis IV].)

747. (53. e. 9.)

Chart. s. XVIII, f. 546, 4°, man. I, ligat. coriac.

F. 1ᵃ—546ᵇ. *(Hajjât al-qulûb; vita cordium.)* Auctor Schêch Nabî (Abdalbârî) ibn Turchan ibn Ṭurmusch Sinopensis. Inchoatum est opus hoc paraeneticum, in 97 cap. divisum, a. 1523. Desideratur et rerum index et ab initio plura intercidisse inde collegi potest, quod prooemium hoc tempore exstans cap. V excerptum videtur.

748. (52. h. 15.)

Chart. s. XVIII (1714), f. 412, 4°, man. I, ligat. lign. Codex idiomate armenico nitide scriptus et pulchris imaginibus ornatus est.

F. 1—4 script. vacant. — 1. F. 5ª—8ᵇ. *(Registrum.)* — F. 9ª et 10 script. vacant. — F. 9ᵇ imago s. Basilii. — 2. F. 11ª—198ª. *(Jesaiae Chahanae de opere sex dierum.)* — F. 198ᵇ—200ᵇ script. vacant. — 3. F. 201ª—249ª. *(De anima.)* — F. 249ᵇ—251ª script. vacant. — 4. F. 251ᵇ—291ª. *(Bartholomaei episcopi theologia psychologica.)* Cf. Dashian, Catalog der armenischen Handschriften in der Mechitharisten-Bibliothek zu Wien, Wien 1895, 254. — F. 291ᵇ—292ᵇ script. vacant. — 5. F. 293ª—375ᵇ. *(De natura angelorum.)* — 6. F. 376ª—408ᵇ. *(Nersesis encomia.)* — F. 409—412 script. vacant.

749. (52. c. 11.)

Deest. Vetus descriptio:
Chart. s. XVIII, 2°, ligat. chart.

Ausführliche Beschreibung der hochansehnlichen Festivität und vortrefflichen Schönen Procession, welche anno 1645, bei andringender schwedischer Feindesmacht . . . . aus uns. Kirche nach St. Stephan mit der wunderthätigen Gnadenmutter ist angestellet u. öfter erneuert worden. Beschrieben (anno 1745) von P. Odilo Penz, O. S. B. ad Scotos professo.

750. (52. d. 14.)

Deest. Vetus descriptio:
Membr. s. XVI, 8°, ligat. coriac.

1. F. 26. *Orationes ling. germ. cum imaginibus adglutinatis,* quarum nonnullae monogrammate V. S. (i. e. Valentini Stambler vel Stamler) insignitae; ad hunc enim spectare videtur imago f. 2 s. Valentini (?) martyris cum insignibus abbat. — 2. F. 47. *Incipiunt orationes latinae.* F. 1ª legitur: „Oratio pro felici exitu impetrando 1560." Litterae initiales hinc inde eleganter pictae.

INDICES.

I.

INDEX AUCTORUM.

A.

B.

C.

D.

H.

I.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U.

V.

W.

Y.

Z.

II.

INDEX OPERUM ANONYMORUM.

I. Theologia universalis.

II. Biblia et apocrypha.

III. Exegetica.

IV. Patristica.

V. Dogmatica.

VI. Moralia.

VII. Ascetica.

VIII. Sermones.

IX. Pastoralia.

X. Liturgica.

XI. Ius canonicum.

XII. Historia ecclesiastica.

XIII. Vitae sanctorum.

XIV. Benedictino-monastica.

XV. Scotensia.

XVI. Versus sacri.

XVII. Philologia.

XVIII. Historia.

XIX. Philosophia.

XX. Ius.

XXI. Mathematica et physica.

XXII. Medicina.

XXIII. Versus.

XXIV. Orientalia.

XXV. Varia.

III.

INDEX INITIORUM.

A.

B.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U.

V.

W.

Z.

IV.

INDEX LIBRORUM SECUNDUM AETATEM.

Saec. XI/XII.

155.

Saec. XII/XIII.

147.

Saec. XIII.

144, 145, 150, 161, 189, 194, 208, 231.

Saec. XIII/XIV.

200, 201.

Saec. XIV.

13, 14, 24, 61, 62, 88, 109, 142, 143, 146, 148, 149, 154, 156, 157, 160, 179, 181—184, 186 - 188, 195, 196, 198, 199, 202, 210, 213, 222, 226, 238, 259, 271, 273, 282, 293, 299, 348, 353, 358, 361, 365, 367, 368, 376, 379, 394, 406, 408.

Saec. XIV/XV.

54, 66, 83, 132, 139—141, 178, 180, 185, 305, 316, 352, 354, 392.

Saec. XV.

1—12, 15—23, 25—53, 55—60, 63—65, 67—82, 84—87, 89—108, 110—131, 133—138, 151—153, 158, 159, 162—177, 190—193, 197, 203—207, 209, 211, 212, 214—221, 223—225, 227—230, 232—237, 239—258, 260—270, 272, 274—281, 283—292, 294—298, 300 - 304, 306—315, 317—347, 349—351, 355—357, 359, 360, 362—364, 366, 369—375, 377, 378, 380—391, 393, 395—405, 407, 409—414.

Saec. XV/XVI.

415.

Saec. XVI.

442, 445, 497, 541, 543, 545, 546, 561, 576, 578, 605, 607, 608, 611, 656, 732—734, 736, 741, 742, 750.

Saec. XVI/XVII.

572, 583.

V.

INDEX LIBRARIORUM.

VI.

INDEX PRIORUM POSSESSORUM.

VII.

INDEX LIBRORUM LINGUIS ALIIS AC LATINA EXARATORUM.